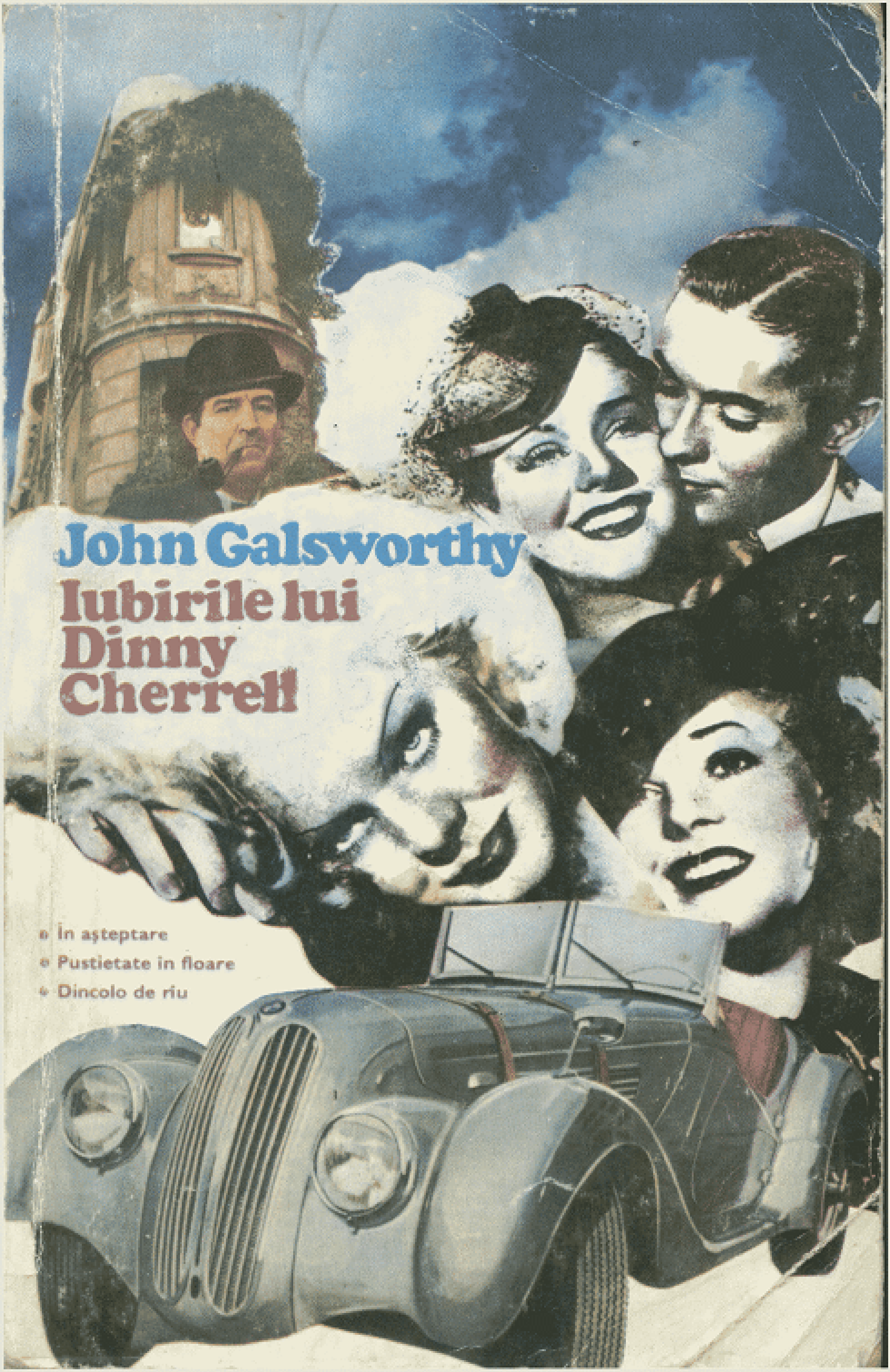

John Galsworthy

Iubirile lui Dinny Cherrell

- În așteptare
- Pustietate în floare
- Dincolo de rîu

JOHN GALSWORTHY

•

Iubirile lui Dinny Cherrell

Coperta de Vasile SOCOLIUC

John Galsworthy
MAID IN WAITING
FLOWERING WILDERNESS

ÎN AŞTEPTARE

I

Episcopul de Porthminster se stingea văzînd cu ochii; trimiseseră după cei patru nepoţi ai săi, după cele două nepoate, precum şi după soţul singurei dintre ele care era măritată. Nu credeau că o să mai apuce zorii.

Cel care prin 1860 fusese Cherrell (căci aşa se pronunţă numele Charwell) "Scrobitul" pentru colegii de la Harrow şi de la Cambridge, apoi reverendul Cuthbert Cherrell pentru cele două parohii londoneze ale sale, canonicul Cherrell pe cînd oficia ca predicator în plină glorie şi Cuthbert, episcop de Porthminster în ultimii optsprezece ani, nu fusese niciodată căsătorit. Din cei optzeci şi doi de ani cît trăise, vreme de cincizeci şi cinci - deoarece fusese hirotonisit destul de tîrziu - îl reprezentase pe Dumnezeu pe anumite poţiuni ale pămîntului. Acest fapt, precum şi controlul asupra instinctelor fireşti pe care-l exercita de la vîrsta de douăzeci şi şase de ani, conferiseră chipului său o demnitate reţinută, pe care vecinătatea morţii nu o tulburase. Ai fi zis că-şi aşteaptă sfîrşitul aproape amuzat, judecînd după mişcarea sprîncenelor şi după tonul cu care-i şopti, stins, sorei de caritate:

- Mîine ai să poţi trage un somn zdravăn, soră. Promit să fiu punctual, şi-apoi n-o să am de îmbrăcat nici un fel de odăjdii.

Cel care purta cu atîta eleganţă odăjdiile şi era cel mai

distins din întregul episcopat, ca înfăţişare şi ţinută, păstrînd pînă la sfîrşitul vieţii nota de *dandysm* care-i atrăsese porecla de "Scrobitul", zăcea acum liniştit, cu păru-i cărunt bine periat şi cu faţa ca de fildeş.

Era de atîta vreme episcop, încît nimeni nu mai ştia ce gîndeşte cu adevărat despre moarte, sau despre orice alt subiect, cu excepţia *Protocolului*, în privinţa căruia dezaprobase categoric cea mai mică schimbare. În acest om, care nu-şi dăduse niciodată osteneala de a-şi dezvălui sentimentele, ceremonialul vieţii estompase reticenţa firească, aşa cum broderiile şi juvaerurile ascund adevărata ţesătură a veşmîntului.

Zăcea într-o odaie cu ferestre zăbrelite, o încăpere ascetică dintr-o clădire ce data din secolul al XVI-lea, în vecinătatea Catedralei, şi al cărei iz de vechime nu era decît în parte diluat de briza de septembrie care-şi făcea drum înăuntru. Cîteva flori, într-un vas vechi, aşezat pe pervazul ferestrei, alcătuiau singura pată de culoare, de la care, observă sora, episcopul nu-şi desprindea ochii decît ca să închidă, din cînd în cînd, pleoapele. Pe la şase seara fu informat că sosise întreaga familie a fratelui său mai mare, de mult răposat.

- Ah! Ai grijă să se simtă bine. Aş dori să-l văd pe Adrian.

Cînd, peste o oră, deschise din nou ochii, privirile îi căzură pe nepotul său Adrian, aşezat la piciorul patului. Timp de cîteva minute contemplă culoarea arămie a unei feţe înguste, împodobită cu o barbă, o faţă slabă şi brăzdată de cute, încununată de un păr cenuşiu; o cercetă cu un sol de vagă mirare, ca şi cum îl descoperea pe nepotul lui mai bătrîn decît se aşteptase. Apoi, înălţîndu-şi sprîncenele, se adresă cu aceeaşi notă amuzată în vocea stinsă:

- Dragul meu Adrian! Ce drăguţ din partea ta! N-ai vrea să vii mai aproape? Ah! M-au cam părăsit puterile, dar aş dori să profit de restul de forţă care mi-a mai rămas; sau poate invers, vei fi spunînd tu. Trebuie să trec de-a dreptul la subiect sau să mă las păgubaş. Tu nu eşti cleric, aşa că voi încerca să exprim cele ce am de spus prin cuvintele omului de lume care am fost eu cîndva, dacă nu chiar întotdeauna. Am auzit că nutreşti o afecţiune sau, ca să spun aşa, că eşti îndrăgostit de o doamnă care nu se află în situaţia de a-ţi putea deveni soţie - adevărat?

Faţa nepotului său, binevoitoare şi ridată, reflectă un blînd interes.

- Adevărat, unchiule Cuthbert. Îmi pare rău dacă lucrul ăsta te necăjeşte.

- E o afecţiune reciprocă?

Nepotul ridică din umeri.

- Dragul meu Adrian, din vremea tinereţii mele şi pînă acum lumea s-a mai schimbat felul de a gîndi; totuşi, în jurul căsătoriei pluteşte încă un nimb sfînt. Oricum, asta e o chestiune care priveşte conştiinţa ta şi nu pe mine. Dă-mi puţină apă...

După ce sorbi din paharul înălţat la buze, urmă cu voce mai slabă:

- De cînd a răposat tatăl tău, eu am fost, într-un fel, *in loco parentis*[1] pentru voi toţi, şi principalul depozitar, presupun, al tradiţiei care se leagă de numele nostru. Voiam să-ţi spun că numele nostru are rădăcini foarte adînc împlîntate în trecut şi foarte onorabile. Şi singurul lucru pe care-l mai pot păstra acum familiile foarte vechi este un anumit simţ al datoriei, moştenit din tată-n fiu; unele fapte care ar putea fi scuzate în cazul unui tînăr, nu sînt scuzabile la un om matur şi cu o anumită poziţie socială, cum eşti tu. M-ar durea să părăsesc viaţa pămîntească cu gîndul că numele nostru ar putea fi terfelit prin ziare sau purtat din gură în gură. Iartă-mă că mă amestec în viaţa ta intimă şi îngăduie-mi să-mi iau rămas bun de la voi toţi. Va fi mai puţin dureros dacă vei transmite tu celorlalţi binecuvîntarea mea; atît cît preţuieşte ea - ceea ce, mi-e teamă, e destul de puţin. Bun rămas, dragul meu Adrian, bun rămas.

Glasul se stinse într-un murmur. Episcopul închise ochii şi Adrian, după ce rămase un minut în picioare, contemplînd chipul scofîlcit, ca de ceară, se furişă, înalt şi puţin adus de spate, către uşă: o deschise şi dispăru.

Sora de caritate se întoarse. Buzele episcopului se mişcau şi sprincenele-i zvîcneau cînd şi cînd, dar nu vorbi decît o dată:

- Aş dori să fii bună să vezi ca gîtul să-mi stea drept şi dantura să fie la locul ei. Iartă-mi aceste amănunte, dar nu vreau să ofer un spectacol dizgraţios...

Adrian coborî în încăperea lungă, lambrisată, unde aştepta familia.

- Se stinge. V-a trimis, tuturor, binecuvîntarea lui.

Sir Conway îşi drese glasul. Hilary îi strînse pe Adrian de braţ. Lionel se îndreptă spre fereastră. Emily Mont scoase o

1. Am ţinut locul părintelui. (lat.)

batistă minusculă și-și strecură cealaltă mînă în mîna lui Sir Lawrence. Doar Wilmet vorbi:

- Adrian, cum arată?
- Ca fantoma unui războinic culcat pe scut.

Sir Conway își drese din nou glasul.

- Straşnic băiat! rosti Sir Lawrence cu glas scăzut.
- Ah! făcu Adrian.

Rămaseră în tăcere, care așezat, care în picioare, împresurați de inevitabila stingherealã ce plutește într-o casă vizitată de moarte. Li se servi ceaiul dar, ca printr-un acord tacit, nimeni nu se atinse de el. Și apoi, deodată, se auzi clopoțelul. Cei șapte adunați în încăpere își înălțară ochii. Privirile li se întîlniră și se încrucișară într-un punct în gol, suspendate parcă de ceva ce se afla și totuși nu se afla acolo.

Un glas rosti din ușă:

- Vă rog, dacă doriți să-l vedeți...

Sir Conway, cel mai în vîrstă, îl urmă pe capelanul episcopului; ceilalți îl urmară pe Sir Conway.

În patul strîmt, așezat la mijlocul peretelui din fața ferestrei zăbrelite, zăcea episcopul, alb, drept și slab, în întreaga-i demnitate de curînd sporită de moarte. Făcea onoare acestei din urmă stări, în mai mare măsură chiar decît făcuse onoare existenței. Nimeni dintre cei de față, nici chiar capelanul care era al optulea spectator, nu știa dacă episcopul Cuthbert de Porthminster fusese cu adevărat credincios, dincolo de vremelnica îndeletnicire bisericească pe care o slujise cu atîta fidelitate. Îl priveau cu toții, însuflețiți de feluritele simțăminte pe care moartea le stîrnește în felurite temperamente, și numai cu un singur sentiment comun: plăcerea estetică în fața unei atît de memorabile demnități.

Conway - generalul Sir Conway Cherrell - avusese prilej să vadă moartea cu toptanul. Stătea acum ținîndu-și mîinile încrucișate, de parcă s-ar fi aflat din nou la Sandhurst,[1] pe vremuri, în poziția "pe loc repaos". Fața lui, cu tîmple înguste, părea ascetică pentru un ostaș; obrajii arși de soare și brăzdați se precipitau dinspre pomeții înalți către vîrful unei bărbii ferme, ochii întunecați erau neclintiți, nasul și buzele subțiri; purta o mustață mică, tunsă scurt, brună-cenușie - și fața lui era poate cea mai nemișcată dintre cele opt chipuri, în timp ce

1. Colegiu militar regal.

fața lui Adrian, mai înalt decît dînsul și aflat alături, era mai puțin nemișcată.
Sir Lawrence Mont își petrecuse brațul pe sub cel al soției sale, Emily, expresia chipului său îngust și mobil părînd să spună: "Un spectacol foarte frumos - nu plînge, draga mea".
Fețele lui Hilary și Lionel, aflați de o parte și de alta a lui Wilmet, o fată sănțuită și una netedă, ambele prelungi, înguste și hotărîte, exprimau un soi de întristat scepticism, de parcă ar fi așteptat ca ochii aceia închiși să se redeschidă. Wilmet se îmbujorase, căpătînd o culoare de un roz aprins; buzele i se țuguiaseră. Era o femeie înaltă și subțire. Capelanul stătea cu capul înclinat și își mișca buzele parcă ar fi rostit rugăciuni. Rămaseră astfel preț de trei minute, apoi, toți ca unul, cu răsuflarea reținută, o porniră în șir către ușă. Se îndreptară, fiecare, spre camerele ce le fuseseră rezervate.
Se întîlniră din nou la cină, gîndind și vorbind iarăși în termeni firești. Unchiul Cuthbert, făcînd abstracție de faptul că era căpetenia familiei, nu fusese niciodată prea apropiat de nici unul dintre ei. Se dezbătu chestiunea dacă mortul urma să fie înhumat la Condaford, alături de părinții lui, sau aici, în catedrală. Probabil că testamentul lui avea să hotărască acest lucru. Toți din familie, cu excepția generalului și a lui Lionel, executorii testamentari, se întoarseră în aceeași seară la Londra.
Cei doi frați, după ce parcurseră testamentul - scurt pentru că nu exista mare lucru spre a fi lăsat moștenire - se așezară în bibliotecă și rămaseră muți pînă cînd generalul rupse tăcerea:
- Vreau să-ți cer un sfat, Lionel. În legătură cu băiatul meu, Hubert. Ai citit atacul lansat la adresa lui în Parlament înainte de deschiderea sesiunii?
Lionel, în genere reținut la vorbă și aflat acum în preajma unei numiri în funcția de judecător, spuse:
- Am văzut că s-a produs o interpelare, dar nu cunosc versiunea lui Hubert asupra cazului.
- Pot să ți-o înfățișez eu. Întreaga chestiune e nedreaptă. Băiatul are o fire iute, e adevărat, dar e cinstit și curat ca un cristal. Și cînd îți spune un lucru, poți fi sigur că așa e. Tot ce-ți pot eu declara e că dacă m-aș fi aflat în locul lui, probabil că aș fi procedat la fel.
Lionel încuviință din cap:
- Zi mai departe.
- Ei bine, după cum știi, băiatul a plecat pe front direct de pe băncile liceului Harrow și a luptat un an în R.A.F.,[1] deși era

minor, a fost rănit, s-a întors acasă şi după război a rămas în cadrele armatei. A fost trimis în Mesopotamia, apoi în Egipt şi India. S-a îmbolnăvit grav de malarie, şi în octombrie trecut i s-a acordat un an de concediu medical, care expiră la întîi octombrie. Medicii l-au recomandat să facă o călătorie lungă. A cerut învoire şi a plecat, trecînd prin Canalul Panama, la Lima. Acolo l-a întîlnit pe profesorul acela american, Hallorsen, care a venit acum cîtva timp aici şi a ţinut, pare-se, o serie de conferinţe asupra unor vestigii ciudate descoperite în Bolivia; urma să întreprindă o expediţie în acele locuri. Expediţia era pe punctul de plecare cînd Hubert sosi la Lima şi Hallorsen avea tocmai nevoie de un supraveghetor al transporturilor. Hubert se refăcuse îndeajuns în urma călătoriei, şi a profitat imediat de ocazia care i se oferea. Nu suferă să stea inactiv. Hallorsen l-a luat cu el; asta s-a petrecut în decembrie trecut. După un timp, Hallorsen i-a lăsat în seamă tabăra stabilă şi o sumedenie de cărăuşi indieni metişi. Hubert era singurul alb şi a fost cuprins de un puternic acces de friguri. După cum povesteşte el, unii dintre indienii ăia metişi sînt o adevărată pacoste; lipsiţi de orice simţ al disciplinei, se poartă ca animalele, ca nişte adevărate brute. Hubert s-a luat la sfadă cu ei - îşi iese uşor din fire, după cum ţi-am mai spus şi, întîmplător, adoră animalele. Metişii au început să-i scape din ce în ce mai mult din mînă, pînă cînd, în cele din urmă, unul dintre ei, care fusese biciuit din pricină că maltrata catîrii şi care instiga oamenii la răzvrătire, l-a atacat cu un cuţit. Din fericire, Hubert avea revolverul la îndemînă şi l-a împuşcat mortal. În urma acestei întîmplări, toată blestemata de tabără, cu excepţia a trei oameni, şi-a luat tălpăşiţa, cu catîri cu tot. Ia aminte, fusese lăsat singur acolo aproape trei luni, fără nici un sprijin şi fără nici un fel de veste de la Hallorsen. Ei bine, băiatul a tras înainte, mai mult mort decît viu, împreună cu oamenii care-i rămăseseră. În cele din urmă, Hallorsen s-a întors, şi în loc să încerce să înţeleagă greutăţile prin care trecuse, s-a năpustit asupra lui cu acuzaţii. Hubert n-a putut răbda una ca asta; i-a răspuns şi el cu aceeaşi monedă şi l-a părăsit. A venit direct acasă, şi acum e cu noi, jos la Condaford. Din fericire s-a vindecat de friguri, dar e încă destul de vlăguit. Şi acuma, individul acela, Hallorsen, l-a atacat în cartea lui; practic, îi

1. Royal Air Force - Aviaţia Regală.

aruncă lui Hubert în spinare vina eşecului expediţiei; dă de înţeles că Hubert a procedat tiranic şi nu s-a priceput să minuiască oamenii, îl numeşte un aristocrat iute la minie - mă rog, toate baliverneie astea care au căutare în zilele noastre. Ei bine, cartea a căzut în mina unui parlamentar militar, care a venit cu interpelarea aceea în Parlament. E de aşteptat, în genere, ca socialiştii să se arate dezagreabili, dar cînd un militar, membru al Parlamentului, face aluzii la o purtare incompatibilă cu un ofiţer britanic, asta-i cu totul altceva. Hallorsen e în Statele Unite. Nu există nimeni împotriva căruia să se poată intenta o acţiune; în afară de asta, Hubert n-ar putea găsi nici un martor. Am impresia că povestea asta o să-i distrugă cariera.

Faţa lungă a lui Lionel Cherrell se lungi şi mai mult.

- A încercat să ajungă la Statul Major?

- Da. Miercuri s-a dus acolo. S-au arătat reci. În ziua de azi îi sperie orice birfă în legătură cu un act de samavolnicie. Cred că şi-ar schimba atitudinea dacă ar înceta comentariile, dar cum e posibil să le faci să înceteze? A fost criticat în cartea aceea, în mod public, şi acuzat în Parlament de conduită violentă, incompatibilă cu un ofiţer şi cu un gentleman. Asemenea lucruri nu pot fi înghiţite; şi pe de altă parte - ce poate face?

Lionel trase cu putere din pipă.

- Ştii ce, rosti el, cred c-ar face mai bine să nu le acorde atenţie.

Generalul îşi încleştă pumnul.

- Dă-o naibii, Lionel, eu nu văd aşa lucrurile!

- Dar recunoaşte că l-a biciuit şi că l-a împuşcat. Publicul e lipsit de imaginaţie. Con, nimeni n-o să vadă niciodată lucrurile prin prisma lui. Oamenii n-or să accepte decît că într-o expediţie civilă a împuşcat un om şi i-a biciuit pe alţii. Nu le poţi cere să înţeleagă condiţiile sau presiunea la care a fost supus.

- Şi într-adevăr îl sfătuieşti să nu se sinchisească?

- Ca bărbat, nu; ca om de lume, da.

- Dumnezeule mare! Unde o să ajungă Anglia? Mă întreb ce-ar fi spus unchiul nostru "Scrobitul"? Ţinea foarte mult la numele nostru.

- Şi eu ţin la fel de mult. Dar cum s-ar putea răfui Hubert cu acuzatorii lui?

Generalul tăcu cîteva clipe, apoi răspunse:

- Acuzaţia asta e o insultă adusă armatei, şi totuşi Hubert are mîinile legate. Dacă ar renunţa la brevetul militar ar putea

să înfrunte totul, dar lui i-a rămas inima la armată. E o chestiune păcătoasă. Apropo, Lawrence mi-a vorbit despre Adrian. Diana Ferse e fosta Diana Montjoy, nu-i așa?

- Da, verișoară de gradul doi cu Lawrence - foarte drăguță femeie, Con. Ai văzut-o vreodată?

- Pe cînd era domnișoară. Și care-i poziția ei acum?

- Văduvă măritată - are doi copii, iar soțul e într-un ospiciu de alienați mintali.

- Asta-i dificil. Incurabil?

Lionel încuviință din cap.

- Așa se spune. Dar, desigur, nu se știe niciodată.

- Dumnezeule mare!

- Asta-i situația. Ea e săracă, iar Adrian e și mai sărac; afecțiunea lui e foarte veche, datează dinainte de măritișul Dianei. Dacă face vreo nebunie, o să-și piardă postul de custode.

- O legătură cu ea, vrei să spui? Cum așa, el trebuie să fi împlinit cincizeci de ani!

- Nu există nebun mai mare decît... Diana e o făptură foarte atrăgătoare. Cei din familia Montjoy sînt renumiți pentru farmecul lor. Crezi că pe tine o să te asculte, Con?

Generalul clătină din cap.

- Mai curînd pe Hilary.

- Bietul Adrian - unul dintre cei mai buni oameni de pe fața pămîntului. Am să stau de vorbă cu Hilary, dar el e întotdeauna prins de treburi pînă peste cap.

Generalul se ridică.

- Mă duc la culcare. La noi, la Grange, nu miroase așa a vechi ca aicea, cu toate că Grange e mai antic.

- Prea multă lemnărie originală. Noapte bună, bătrîne.

Frații își dădură mîna și, luînd fiecare cîte un sfeșnic, porniră spre camerele lor.

II

Condaford Grange trecuse în anul 1217 din proprietatea familiei De Campfort (de la care i se trăgea numele) în posesia familiei Cherrell, al cărui nume era ortografiat pe atunci Kerwell și uneori Keroual, după dispoziția scribului. Istoria acestei treceri avea o notă romantică, pentru că tînărul Kerwell care căpătase domeniul în urma căsătoriei cu o tînără De Campfort, se căpătuise cu acea domnișoară salvînd-o de un porc mistreț. Era un tip lipsit de avere, al cărui tată, un francez din Guyana, venise în Anglia după cruciada lui Richard; iar ea era moștenitoarea moșierilor De Campfort. Mistrețul fusese încorporat în blazonul familiei și unii se întreabă dacă nu cumva mistrețul din blazon a generat povestea, mai curînd decît povestea să fi scos la iveală mistrețul. În orice caz, unele porțiuni ale clădirii fuseseră certificate de către constructori experți ca datînd din secolul al XII-lea. De bună seamă, casa fusese înconjurată pe vremuri de un șanț de apărare; dar sub domnia reginei Anna, un Cherrell adept al restaurațiilor, convins poate că va urma un mileniu de pace, eventual incomodat de insecte, drenase locul, așa încît acum doar cîteva urme mai indicau existența, cîndva, a unui șanț.

Răposatul Sir Conway, fratele mai mare al episcopului, căruia i se conferise în 1901 rangul de Cavaler odată cu o numire în Spania, fusese în serviciul diplomatic. Drept care lăsase domeniul în izbeliște. Cavalerul murise la postul său în 1904, și procesul de neglijare al casei a fost continuat de către

fiul său mai vîrstnic, actualul Sir Conway, care, aflat permanent în cadrele armatei, nu avusese decît prilejuri rare de a locui la Condaford, pînă după Războiul Mondial. Acum însă că se mutase acolo, conştiinţa că oameni de acelaşi sînge cu el vieţuiseră în acele locuri încă de pe vremea lui Wilhelm Cuceritorul îl stimulase să facă tot ce-i va sta în putinţă pentru a restaura clădirea, astfel încît la vremea aceasta casa arăta, fără mari pretenţii, îngrijită la exterior şi confortabilă în interior, iar Sir Conway era aproape prea sărac ca s-o poată locui. Terenul era năpădit de prea multe hăţişuri pentru a fi rentabil şi, cu toate că nu era grevat de ipoteci, nu producea un venit net mai mare de cîteva sute pe an. Pensia de general şi venitul cam anemic al soţiei sale (prin naştere onorabila Elisabeth Frensham) nu-i îngăduiau lui Sir Conway să suporte decît o foarte mică doză de cheltuieli suplimentare, să ţină doar doi paznici de vînătoare şi să trăiască liniştit, la limita extremă a posibilităţilor sale. Soţia lui era una dintre acele englezoaice care par să conteze prea puţin, dar care tocmai din această pricină contează foarte mult. Era modestă, blajină, şi întotdeauna ocupată. Într-un cuvînt, alcătuia "fundalul"; iar faţa ei palidă, odihnitoare, sensibilă, puţin timidă, constituia un permanent memento că bunul simţ depinde în foarte mică măsură de avere sau de intelect. Soţul şi cei trei copii ai săi aveau o încredere deplină în inţelegerea ei plină de tact. Erau cu toţii temperamente mai vioaie, fiind înzestraţi cu o personalitate mai puternică, pentru care mama însemna o sursă de reconfortare.

Nu-l însoţise pe general la Porthminster, drept care acum îl aştepta să se întoarcă. Mobila din jur se cam ivea din husele de creton şi, şezînd în sufragerie, Lady Cherrell se întreba tocmai dacă cretonul o să mai reziste încă un sezon, cînd în cameră pătrunse un terier scoţian, urmat de fiica ei Elisabeth - cunoscută drept "Dinny". Dinny era subţirică şi mai curînd înaltă; avea un păr de culoarea castanelor, un nas imperfect, o gură botticelliană, ochi ca albăstrelele, depărtaţi unul de celălalt, şi înfăţişarea unei flori susţinute de un lujer lung, lesne de frînt, dar care nu se frîngea niciodată. Expresia feţei îţi sugera că Dinny trecea prin viaţă străduindu-se să nu o considere doar o simplă glumă. Îţi evoca, de fapt, o fîntînă arteziană sau un izvor din care apa se revarsă plină de bulboane. "Balonaşele de spumă şi clipocelile lui Dinny", cum le numea unchiul ei, Sir Lawrence Mont. Avea douăzeci şi patru de ani.

- Mamă, trebuie să ne îmbrăcăm în negru din cap pînă-n picioare pentru unchiu' Scrobitu?
- Nu cred, Dinny; sau poate foarte puţin.
- Or să-l planteze aici?
- Cred că la Catedrală, tata trebuie să ştie mai bine.
- Doreşti ceai, dragă? Scaramouche, vino aici şi nu-ţi băga nasul în pasta de sandvişuri.
- Dinny, sînt atît de necăjită din cauza lui Hubert...
- Şi eu, scumpo; parcă nici nu-i Hubert, e ca o schiţă a lui Hubert executată de Thom, pictorul, şi văzut numai dintr-o parte. N-ar fi trebuit să plece în expediţia aceea blestemată. Mamă, în relaţiile cu americanii există o anumită limită, pe care Hubert o atinge mult mai repede decît orice alt om din ciţi cunosc. Niciodată nu i-a putut înghiţi. În afară de asta, nu cred că civilii ar trebui să-şi ia militari cu ei.
- De ce, Dinny?
- Militarii au o minte statică. Ei ştiu să facă deosebire între Dumnezeu şi Mammon. N-ai remarcat, scumpo?
Lady Cherrell remarcase. Zîmbi timid şi întrebă:
- Unde-i Hubert? Tata o să vină îndată acasă.
- A ieşit cu Don, să vîneze potîrnichi pentru cină. Pun rămăşag zece contra unu că o să uite să tragă în ele, şi, oricum, ar fi prea proaspete. E în starea de spirit în care i-a plăcut lui Dumnezeu să-l cheme la apel; numai că în loc de Dumnezeu trebuie să citeşti dracu. Şi tot timpul cloceşte în minte povestea aceea, mamă. Un singur lucru i-ar face bine, şi anume să se îndrăgostească. Nu i-am putea găsi fata ideală? Să sun să strîngă masa de ceai?
- Da, dragă. Camera asta are nevoie de cîteva flori proaspete.
- Le culeg eu. Haide, Scaramouche!
Ieşind afară, în lumina soarelui de septembrie, Dinny observă o ciocănitoare verde, pe pajiştea de jos, şi-şi spuse: "Dacă şapte păsări, cu şapte pliscuri, ar ciocăni trei luni de zor, crezi, gîndi contesa, că ar găsi vreun viermişor?" Era o vreme uscată. Totuşi daliile arătau minunat anul ăsta: începu să culeagă cîteva. În mîna ei, florile îşi desfăşurau întreaga gamă de culori, de la roşul cel mai aprins la roz sau la galben ca lămîia - flori frumoase, dar reci. "Păcat, îşi spuse ea, că nu ne putem duce la un răzor cu fete moderne şi să culegem una pentru Hubert." Dinny dezvăluia rareori ceea ce simţea, dar nutrea două sentimente adînci şi de nedezvăluit - unul pentru fratele ei, şi celălalt pentru Condaford; şi ambele erau

structural îngemănate. Întreaga coeziune a vieții ei ținea de Condaford; avea pentru acest loc o pasiune pe care nimeni n-ar fi bănuit-o din felul ei de a vorbi despre asemenea subiect, și o încerca o dorință intensă și geloasă de a-l lega pe unicul ei frate în aceeași devoțiune. La urma urmei, ea se născuse aici cînd totul nu fusese decît delăsare și paragină, dar depășise această perioadă trecînd în epoca renovării. Pentru Hubert, casa nu însemnase decît vacanțe și un suport în timpul permisiilor. Dinny, cu toate că era ultima persoană din lume care să vorbească despre rădăcinile ei, ori să le ia în serios de față cu alții, avea o tainică încredere în cei din familia Cherrell, în ceea ce le aparținea și în înfăptuirile lor, o încredere pe care nimic nu o putea clinti. Fiecare viețuitoare de pe domeniul Condaford, fiecare pasăre sau copac, chiar și florile pe care le culegea, făceau parte integrantă din ea însăși, ca și oamenii simpli care trăiau în căsuțele acoperite cu stuf, ca și biserica anglicană unde asista la slujbe, fără să fi fost deosebit de evlavioasă, ca și zorii cenușii ce se revărsau asupra Condafordului și pe care arareori îi vedea, ca și nopțile scăldate de lună și bîntuite de bufnițe, ca și sulițele lungi ale soarelui lunecînd peste miriște, ca și aromele, sunetele și atingerile văzduhului. Cînd se afla departe de casă, nu mărturisea niciodată că îi este dor, dar îi era; cînd se găsea acasă nu mărturisea niciodată că se desfată, dar așa stăteau lucrurile. Dacă domeniul Condaford ar fi ieșit din proprietatea familiei Cherrell, Dinny nu s-ar fi văicărit, dar s-ar fi simțit ca o plantă dezrădăcinată. Tatăl ei nutrea pentru casă afecțiunea indiferentă a omului care și-a petrecut aiurea partea activă a vieții; mama ei vădea resemnarea celui care și-a făcut întotdeauna datoria față de ceea ce nu-i aparținea totuși întrutotul; sora ei o trata cu toleranța realistă a cuiva care ar prefera să se afle într-un loc mai atrăgător; și Hubert - ce simțea Hubert? Dinny nu știa. Cu brațele încărcate de flori și cu gîtul mîngîiat de razele tîrzii ale soarelui, se întoarse în sufragerie.

Mama ei stătea în picioare lîngă măsuța de ceai.

- Trenul are întîrziere, spuse ea. Aș vrea ca Clare să nu conducă mașina cu atîta viteză.

- Nu văd legătura între una și alta, scumpo.

Dar de fapt vedea legătura. Maică-sa era întotdeauna agitată cînd tata întîrzia.

- Mamă, eu sînt de părere ca Hubert să trimită versiunea lui ziarelor.

- Să vedem ce-o să spună tata - o fi stat de vorbă cu unchiul Lionel.

- Se aude mașina, exclamă Dinny.

Generalul intră în cameră urmat de fiica lui mai mică. Clare era cel mai viol membru al familiei. Avea un păr brun, frumos și tuns scurt, o față palidă, expresivă, cu buze ușor înroșite; ochii căfenii, cu o privire directă și ageră, fruntea joasă și foarte albă. Expresia ei părea matură pentru o fată de douăzeci de ani, vădind în același timp calm și dorință de aventură. Avea un trup admirabil și un mers majestuos.

- Mamă, acest sărman om n-a luat nimic în gură.

- O călătorie îngrozitoare, Liz. Tot ce-am gustat de la micul dejun și până acum e un whisky cu sifon și un biscuit.

- O să-ți aduc un coctail de ou, dragule, spune Dinny și ieși din încăpere.

Clare o urmă. Generalul își sărută soția.

- Bătrînul arăta foarte distins, draga mea, deși, cu excepția lui Adrian, noi ceilalți nu l-am văzut decît după aceea. Va trebui să plec din nou pentru înmormîntare. O să fie o chestie cu pompă, așa cred. Mare figură - unchiu' Scrobitu. Am discutat cu Lionel despre Hubert; el nu prea vede ce s-ar putea face. Dar am mai chibzuit și eu.

- Da, Con?

- Problema este dacă autoritățile militare se vor sesiza sau nu de atacul din Parlament. S-ar putea să-i ceară să-și dea demisia. Asta i-ar fi fatal. Decît să ajungă în asemenea situație, mai bine și-ar înainta singur demisia. Concediul medical i se termină la întîi octombrie. Dar noi n-am putea trage unele sfori fără știrea lui? Băiatul e mîndru. Eu m-aș putea duce să stau de vorbă cu Topsham, și tu ai putea să te duci la Follanby, nu?

Lady Cherrell se strîmbă.

- Știu, urmă generalul, e neplăcut; dar singura șansă adevărată ar fi Saxenden, numai că nu știu cum se poate ajunge la el.

- Poate îți dă Dinny vreo idee.

- Dinny? Ei da, presupun că ea are mai multă minte decît oricare dintre noi, cu excepția ta, scumpa mea.

- O, eu nu am minte deloc, protestă Lady Cherrell.

- Aiurea! A, uite-o!

Dinny înaintă spre el, ținînd în mînă un pahar cu un lichid spumos.

- Dinny, îi spuneam maică-ti că trebuie să luăm contact cu lordul Saxenden, în legătură cu situația lui Hubert. Nu poți

sugera vreo cale?

- Printr-un vecin de domeniu, tăticule. Are vreunul?

- Proprietatea lui se mărgineşte cu cea a lui Wilfred Bentworth.

- Poftim! Deci prin unchiul Hilary sau prin unchiul Lawrence.

- Cum?

- Wilfred Bentworth este preşedintele Comitetului de asanare a mahalalelor, înfiinţat de unchiul Hilary. Puţin nepotism judicios, dragule.

- Hm! Hilary şi Lawrence au fost amîndoi la Porthminster - trebuia să mă fi gîndit la asta.

- Vrei să vorbesc eu cu dînşii în locul tău, tată?

- Pe Dumnezeul meu, dac-ai vrea s-o faci, Dinny... Mie îmi repugnă să insist cînd e vorba de interesele noastre.

- Da, iubitule. Asta-i o treabă de femeie, nu-i aşa?

Generalul îi aruncă fiică-si o privire plină de îndoială. Niciodată nu ştia cînd vorbeşte serios şi cînd nu.

- Vine Hubert, anunţă Dinny pripit.

III

Hubert Cherrell, urmat de un prepelicar şi purtînd o puşcă de vînătoare, traversa lespezile vechi, cenuşii, cu care era pavată terasa. Abia depăşind statura mijlocie, slab şi cu o ţinută dreaptă, un cap nu prea mare şi o faţă destul de măcinată şi brăzdată de cute pentru un om atît de tînăr, purta o mustăcioară brună, tăiată chiar la marginea buzelor subţiri şi sensibile, iar părul îi era uşor nins la tîmple. Obrajii arămii erau înguşti, dar cu pomeţii înalţi, ochii căprui, cu priviri iuţi şi pătrunzătoare, depărtaţi unul de celălalt deasupra unui nas drept şi subţire şi dedesubtul unor sprîncene cu arcade boltite. Era, de fapt, o copie mai tînără a tatălui său. Un om de acţiune, forţat să se menţină într-o stare pasivă, se simte nefericit pînă în clipa cînd izbuteşte să se elibereze; şi din momentul cînd fostul său conducător îi atacase public comportamentul, Hubert se lăsase consumat de furie, conştient că acţionase corect, sau mai curînd conform cu necesitatea momentului. Şi se consuma cu atît mai mult cu cît educaţia şi formaţia lui îl împiedicau să dea glas furiei. Militar prin opţiune şi nu prin întîmplare, îşi vedea cariera ameninţată, numele de ofiţer, şi chiar şi cel de gentleman, împroşcat cu noroi, şi nu întrezărea nici o cale de a lovi la rîndul său în cei care-l ponegriseră. Capul lui părea să fie un sac de antrenament în care oricine dorea îşi repezea pumnii, şi care incita la experimente pe orice individ violent. Intră pe uşa de sticlă, lăsîndu-şi afară puşca şi cîinele, conştient că se discuta despre el. În ultima vreme,

întrerupea mereu convorbiri despre situaţia lui, pentru că în această familie necazurile unuia erau necazurile tuturor. După ce primi o ceaşcă de ceai din mîna maică-si, făcu observaţia că păsările începuseră să se nelinişteascã şi mărăcinişurile se răriseră; după care urmă o tăcere.

- Bun, mă duc să-mi văd corespondenţa, declară generalul şi ieşi urmat de nevastă-sa.

Rămasă singură cu fratele ei, Dinny îşi făcu curaj şi i se adresă:

- Hubert, trebuie să facem ceva!

- Nu te frămînta, fetiţo; e îngrozitor, dar nu se poate face nimic.

- De ce nu aşterni în scris versiunea ta asupra celor întîmplate, pe baza însemnărilor pe care le-ai făcut în jurnal? Eu ţi-aş dactilografia-o şi Michael ţi-ar găsi un editor, el cunoaşte tot felul de oameni de soiul ăsta. Pur şi simplu nu putem sta cu braţele încrucişate.

- Detest ideea de a-mi expune în public sentimentele intime; şi ar însemna sau asta sau nimic.

Dinny îşi încreţi sprîncenele.

- Iar eu detest ideea de a-l lăsa pe yancheul acela să-şi arunce eşecul în spinarea ta. Datorezi acest lucru Armatei Britanice, Hubert.

- Nu mergi prea departe? Am plecat în expediţie în calitate de civil.

- De ce nu-ţi publici jurnalul aşa cum e?

- Asta ar fi mai rău. Nu l-ai văzut?

- L-am putea peria pe ici, pe colo, am mai putea înfrumuseţa cîte ceva şi aşa mai departe. Nu înţelegi, tata e extrem de afectat.

- Poate că ai face mai bine să-l citeşti. E plin de cuvinte fără perdea. Cînd eşti singur cum eram eu, îţi dai frîu liber.

- Poţi să tai tot ce doreşti.

- Dinny, bunătatea ta nu are margini.

Fata îi mîngîie mîneca hainei.

- Ce fel de om e Hallorsen?

- Ca să fiu drept, are o sumedenie de calităţi; dur ca oţelul, plin de curaj, lipsit de nervi; dar pentru el, nu există pe primul plan decît Hallorsen. Nu prea i se întîmplă să dea greş, şi cînd are un eşec, altcineva trebuie tras la răspundere. După cum afirmă el, a ratat din cauza deficienţei transporturilor; ori eu eram răspunzător cu transporturile. Dar dacă l-ar fi lăsat pe arhanghelul Gabriel în locul meu, n-ar fi scos-o mai bine la

capăt. Pur şi simplu a făcut un calcul greşit, dar acest lucru n-o să-l admită niciodată. Găseşti totul în jurnalul meu.

- Ţi-au căzut ochii pe asta?

Dinny luă o tăietură de ziar şi citi:

"Sîntem informaţi că urmează a fi întreprinsă o acţiune de către căpitanul Charwell D.S.O.[1] pentru a-şi salva onoarea atinsă de afirmaţiile cuprinse în cartea profesorului Hallorsen asupra expediţiei din Bolivia, al cărei insucces este atribuit neputinţei căpitanului Charwell de a-i sprijini în momentele critice." Cineva încearcă să exploateze povestea, îţi dai seama?

- Unde a apărut?

- În *Evening Sun*.

- Să fac ceva! exclamă Hubert cu amărăciune. Ce pot face? Nu deţin nici o dovadă în afară de cuvîntul meu. Hallorsen a avut grijă de asta cînd m-a lăsat singur cu toţi metişii ăia.

- Atunci, ori jurnalul, ori nimic!

- Am să-ţi aduc blestemăţia aia...

În noaptea aceea, Dinny stătu la fereastra camerei ei, citind "blestemăţia". O lună plină se plimba printre ulmi, şi peste tot plutea o tăcere de mormînt. Doar un singur clinchet de talangă, dinspre ţarcul de pe movilă; doar o singură floare de magnolia deschisă chiar lîngă fereastra ei. Totul părea nefiresc, şi, din cînd în cînd, Dinny se oprea din citit ca să contemple irealitatea. Ca şi acum, cîteva zeci de mii de lune pline se tot înălţaseră de cînd străbunii ei dobîndiseră petecul acesta de pămînt; statornica siguranţă pe care ţi-o insuflă un cămin atît de vechi îi sporea senzaţia de stînjenitoare solitudine şi intensifica tribulaţiile din paginile pe care le citea. Note crude despre lucruri crude - un singur om alb într-o ceată de metişi sălbăticiţi, un singur iubitor de animale printre dobitoace lihnite de foame, şi printre oameni care nu cunoşteau milă. Şi în răcoarea ce-o învăluia, şi în statica frumuseţe ce i se înfăţişa ochilor, Dinny citi şi se înfierbîntă şi se simţi nefericită.

Bruta asta împuţită de Castro şi-a înfipt din nou blestematul de pumnal în catîri. Bietele animale au ajuns scheletice, le numeri coastele şi puterea li s-a înjumătăţit. L-am prevenit pentru ultima oară. Dacă-l mai prind vreodată, o să-l fac să

[1] Distinguished Service Order - Distincţie militară britanică.

simtă gustul biciului... Acces de friguri.
Azi dimineață Castro a încasat-o din plin - o duzină de lovituri; rămîne de văzut dacă asta o să-l astîmpere. N-o pot scoate la capăt cu brutele de aici: parcă n-ar fi ființe omenești. Ah? Ce n-aș da în schimbul unei zile de călărie la Condaford, să nu mai văd mlaștinile astea și scheletele înfiorătoare ale catîrilor...

A trebuit să biciuiesc încă una din brutele astea - felul în care se poartă cu animalele este pur și simplu diabolic, dracul să-i ia!... Din nou friguri!...

Îmi ispășesc toate păcatele - azi dimineață a avut loc o răzmeriță. Mă vînau pe mine. Noroc că Manuel m-a avertizat - e un băiat bun. Și totuși, Castro aproape că și-a înfipt cuțitul în burta mea. M-a rănit rău la brațul sting. Am tras în el cu mîna mea. Poate că acum or să-și bage și ceilalți mințile în cap. De la Hallorsen nici o veste. Cît s-o fi așteptînd să rezist în infernul ăsta? Brațul mă arde de durere...

În sfîrșit laptele a dat în foc. Bestiile astea au pus catîrii pe fugă în timp ce eu dormeam, și au șters putina. N-au rămas în tabără decît Manuel și încă doi băieți. I-am urmărit o bună bucată de drum și am dat peste leșurile a doi catîri, asta-i tot; mizerabilii s-au împrăștiat și a le căuta urma e ca și cum ai urmări o stea în Calea Lactee. M-am întors la tabără frînt... Dumnezeu știe dacă vreodată o să scăpăm cu viață din afacerea asta. Brațul mă doare îngrozitor, sper că nu s-a infectat...

Azi am avut de gînd să o întindem de aici, așa cum om putea. Am ridicat o moviliță de pietre și i-am lăsat un mesaj lui Hallorsen, istorisindu-i întreaga poveste, pentru cazul că ar trimite vreodată după mine; după aceea însă, m-am răzgîndit. Rămîn pe loc pînă se întoarce, sau pînă dăm ortul popii, ceea ce pare mai plauzibil...

Și așa mai departe, pînă la sfîrșit, o poveste de chin. Dinny lăsă din mînă caietul spălăcit și îngălbenit și-și rezemă cotul de pervaz. Tăcerea și răceala luminii lunare îi răcoriseră spiritul. Nu se mai simțea gata de luptă. Hubert avea dreptate. De ce să-ți expui în public sufletul nud, rana dureroasă? Nu. Era preferabil orice altceva. Sforile ascunse - da, vor trebui trase

sfori; şi le va trage ea, atît cît îi va sta în putinţă.

IV

Adrian Cherrell era unul dintre acei oameni cu gusturi rurale confirmate, care trăiesc la oraş. Slujba lui îl reţinea la Londra, unde prezida peste o colecţie de vestigii antropologice. Tocmai cerceta atent un maxilar găsit în Noua Guinee, descoperire care făcuse vîlvă în presă, şi îşi spunea: "Chestia-i un bluff. Un tip inferior de *Homo Sapiens*", cînd portarul anunţă:

- Vă caută o domnişoară - domnişoara Cherrell, cred.

- Pofteşte-o înăuntru, James; iar în sinea lui îşi spuse: "Dacă-i Dinny, pe unde mi-oi fi lăsat oare hazul?" Oh, Dinny! Canrobert afirmă că maxilarul ăsta e pre-Trinil.[1] Mokley zice că-i Paulo-post-Piltdown;[2] iar Eldon P. Burbank pretinde că-i propter Rhodesian.[3] Eu susţin că-i *Sapiens;* uită-te la molarul ăsta.

- Mă uit, unchiule Adrian.

- Absolut uman. Omul ăsta a avut nevralgii. Nevralgiile au

1. În 1891-92, laTrinil, în insula Java, au fost descoperite urme de Pitecantropus Erectus, datînd din era terţiară.

2. În 1911-15, la Piltdown, în Anglia, s-au descoperit urme din era cuaternară.

3. În 1921, în Rhodesia de nord a fost găsit un craniu datînd din era cuaternară.

constituit, probabil rezultatul dezvoltării artistice. Arta altamirană şi peşterile de la Cromagnon, laolaltă. Individul ăsta a fost *Homo Sapiens*.

- Deci unde nu-s nevralgii nu-i nici înţelepciune - ce vesel! Am venit să-i văd pe unchiul Hilary şi pe unchiul Lawrence, dar m-am gîndit că dacă iau mai întîi masa cu dumneata o să mă simt mai fortificată.

- În cazul ăsta mergem la "Bulgarian Café".

- De ce?

- Pentru că deocamdată acolo se mănîncă bine. E cel mai recent restaurant, draga mea, aşa că ne vom simţi probabil bine, la un preţ moderat. Vrei să-ţi pudrezi nasul?

- Da.

- Atunci intră aici.

Cît Dinny ieşi afară din cameră, Adrian îşi mîngîie barbişonul întrebîndu-se ce poate comanda pentru suma de optsprezece şilingi şi şase pence; întrucît era funcţionar de Stat, fără venituri particulare, rareori i se întîmpla să aibă mai mult de o liră în buzunar.

- Unchiule Adrian, ce ştii despre profesorul Hallorsen, îl întrebă Dinny cînd se aflară aşezaţi dinaintea unei omlete bulgăreşti.

- Cel care a pornit să descopere sursele civilizaţiei în Bolivia?

- Da; şi care l-a luat pe Hubert cu el.

- Ah! Şi care l-a lăsat apoi în urmă, presupun.

- L-ai întîlnit vreodată?

- Da. L-am întîlnit în 1920, în timp ce se căţăra pe "Micul păcătos" în Dolomiţi.

- Ţi-a plăcut?

- Nu.

- De ce?

- Mă rog, pe atunci eu eram agresiv de tînăr, şi mi-a luat-o înainte la cucerirea vîrfului, şi... mi-a amintit de base-ball. Ai văzut vreodată jucîndu-se base-ball?

- Nu.

- Eu am văzut o dată la Washington. Îţi insulţi adversarul pînă-l faci să-i sară muştarul. Îl strigi "găiuşcă" şi "ce mai smeu" şi "Preşedintele Wilson" şi "Old Man Ribber" şi lucruri de felul ăsta, exact în clipa cînd dă să lovească mingea. Asta-i ritualul. Scopul: a învinge cu orice preţ.

- Dumneata nu crezi în "a învinge cu orice preţ"?

- Nimeni nu recunoaşte că crede, Dinny.

- Şi cu toţii încercăm să credem cînd se iveşte nevoia.
- Am întîlnit cazuri chiar şi printre politicieni, Dinny.
- Dumneata ai încerca să învingi cu orice preţ, unchiule?
- Probabil că da.
- N-ai fi în stare. Dar eu aş face-o.
- Eşti foarte amabilă, draga mea; dar de ce această discriminare locală?
- Pentru că atunci cînd e vorba de Hubert eu devin însetată de sînge ca un ţînţar. Am petrecut noaptea de ieri citindu-i jurnalul.
- Femeia, rosti Adrian încet, nu şi-a pierdut încă divina-i iresponsabilitate.
- Socoteşti că sîntem în primejdie s-o pierdem?
- Nu, pentru că orice aţi spune voi, sexul slab, n-o să izbutiţi să anihilaţi simţul înnăscut al bărbatului de a vă călăuzi.
- Şi care ar fi cea mai bună metodă de a anihila un om ca Hallorsen, unchiule Adrian?
- În afară de o măciucă în cap, orice altceva pare ridicol.
- Presupun că ipoteza lui în legătură cu civilizaţia boliviană e absurdă?
- Total. După cum se ştie, există acolo nişte monştri de piatră ciudaţi şi inexplicabili, dar teoria lui, dacă o înţeleg bine, nu ţine deloc. Numai că, drăguţo, se pare că şi Hubert a participat la ea.
- Din punct de vedere ştiinţific, n-a avut nici o participare; a fost răspunzător cu transporturile. Dinny surîse drept în ochii unchiului ei. Nu-i aşa, urmă ea, că n-ar dăuna nimănui dacă cineva ar expune ridicolul unei astfel de expediţii? Dumneata, unchiule, ai putea-o face de minune.
- Vulpe vicleană!
- Dar nu e de datoria oamenilor de ştiinţă serioşi să ridiculizeze absurdităţile?
- Dacă Hallorsen ar fi englez - poate că da; dar faptul că e american determină alte consideraţii.
- De ce? Eu credeam că ştiinţa nu ţine seama de frontiere.
- În teorie. În practică însă, închidem ochii. Americanii sînt foarte susceptibili. Îţi aduci aminte de o anumită recentă atitudine cu privire la evoluţie. Dacă am fi dat drumul la hohotul nostru de rîs, aproape c-ar fi putut izbucni un război.
- Dar şi majoritatea americanilor s-au prăpădit de rîs.
- Da. Dar n-ar fi suportat ca străinii să-şi rîdă de cei de un sînge cu ei. Vrei puţin din sufleul ăsta à la Sofia?

Mîncară în tăcere, fiecare dintre ei studiind cu simpatie

faţa celuilalt. Dinny îşi spunea: "Îi iubesc ridurile, şi barbişonul ăsta e ceva foarte drăguţ." Adrian gîndea: "Ce plăcut că nasul ei e puţin în vînt. Am nişte nepoţi şi nişte nepoate delicioase." În cele din urmă, Dinny rosti:

- Ei bine, unchiule Adrian, te rog încearcă să te gîndeşti la un mijloc de a-l pedepsi pe individul acela pentru ticăloşia cu care l-a tratat pe Hubert.

- Unde se găseşte acum?

- Hubert zice că-i în Statele Unite.

- Te-ai gîndit, draga mea, că nepotismul e o chestiune indezirabilă?

- La fel şi nedreptatea, unchiule; şi apoi, sîngele apă nu se face.

- La fel şi vinul ăsta, rosti Adrian cu o grimasă. De ce te duci la Hilary?

- Vreau să smulg de la el o recomandare către lordul Saxeuden.

- Pentru ce?

- Tata socoteşte că-i important.

- Deci sînteţi pe cale "să trageţi sfori", cum se spune?

Dinny încuviinţă.

- Nici un om înţelept şi onest n-a reuşit vreodată să tragă sforile cu succes, Dinny.

Sprîncenele fetei zvîcniră, iar dinţii, foarte albi şi regulaţi, se iviră într-un zîmbet deschis.

- Dar eu nu sînt nici înţeleaptă, nici onestă, scumpule.

- Rămîne de văzut. Pînă atunci, ţigările astea sînt un mijloc de propagandă *tiptop*. Vrei una?

Dinny luă o ţigară şi, după ce trase un fum, întrebă:

- L-ai văzut pe unchiu Scrobitu, nu-i aşa, unchiule Adrian?

- Da. Un rămas bun plin de demnitate de la cele lumeşti. A murit înveşmîntat în purpură, s-ar putea spune. O pierdere pentru Biserică; era un perfect diplomat, asta era unchiu Scrobitu.

- Eu nu l-am văzut decît de două ori. Dar ai putea să afirmi că el, de pildă, n-ar fi putut obţine, trăgînd sfori, tot ce-ar fi dorit şi fără să-şi piardă demnitatea?

- La dînsul nu se putea vorbi de trasul sforilor, drăguţă; la dînsul totul era suavitate şi forţa personalităţii.

- Maniere?

- Maniere, grandoare; au murit o dată cu el.

- Unchiule, trebuie să plec; urează-mi lipsă de onestitate şi o piele cît mai groasă.

- Iar eu mă voi întoarce la falca mea din Noua Guinee cu care sper să-i dărîm pe învăţaţii mei confraţi. Dacă-i pot fi de ajutor lui Hubert prin orice mijloc cinstit, sînt gata. În orice caz, o să mă mai gîndesc la problema lui. Salută-l călduros din partea mea, şi la revedere, scumpo.

Se despărţiră şi Adrian se întoarse la muzeu. Reluîndu-şi preocupările legate de maxilar, se gîndea de fapt la o cu totul altă bărbie. Afundu-se la o vîrstă la care sîngele bărbaţilor burlaci, cu deprinderi aşezate, cunoaşte un flux mai temperat şi lipsit de salturi, "pasiunea" lui pentru Diana Ferse, încolţită cu ani de zile înaintea fatalului ei mariaj, avea o anumită calitate de altruism. Dorea fericirea Dianei mai presus de propria-i fericire. În gîndurile sale care o urmăreau continuu, întrebarea: "Ce e mai bine pentru ea?" era mereu preponderentă. Trăise departe de Diana atîta amar de vreme, încît gîndul de a o inoportuna (trăsătură cu totul absentă în firea lui), nici nu se putea măcar ivi. Dar obrazul ei oval, cu ochii negri, cu buzele şi nasul atît de dulci, exprimînd puţină tristeţe cînd se afla în nemişcare, îi tulbura întruna contururile maxilarelor şi femurelor, precum şi celelalte fenomene interesante din munca lui. Diana, cu cei doi copii, trăiau într-o căsuţă în Chelsea, din venitul unui soţ care de patru ani era pacientul unei clinici private de alienaţi mintali, şi care nu avea perspective să-şi redobîndească echilibrul. Diana avea aproape patruzeci de ani şi trecuse prin momente îngrozitoare înainte ca Ferse să fi răsturnat definitiv cupa. Adrian, aparţinînd şcolii vechi de gîndire şi comportament, şi înarmat cu o viziune coerentă asupra istoriei umanităţii, accepta viaţa cu un fatalism semi-amuzat. Nu era omul "reformelor", şi poziţia în care se afla doamna inimii lui nu-i inspira dorinţa de a-i reteza funia căsătoriei. Nu voia decît s-o ştie fericită, dar în împrejurările existente nu vedea cum ar putea-o face astfel. Cel puţin se bucura de linişte şi de un venit suficient, datorat acelei victime doborîte de destin. Dealtfel, Adrian era puţin pătruns de teama superstiţioasă pe care fiinţele primitive o resimt în faţa oamenilor loviţi de această anume formă de calamitate. Ferse fusese un tip la locul lui pînă cînd tara mintală începuse să se infiltreze prin straturile sănătăţii şi educaţiei, iar conduita lui, în cei doi ani care au precedat eclipsa, a putut fi justificată doar de această prăbuşire. Se număra printre cei bătuţi de Dumnezeu; şi neajutorarea lui impunea un maximum de scrupule. Adrian părăsi maxilarul şi luă în mînă un mulaj de *Pitecantropus*, această curioasă făptură din Trinil, Java, care

vreme atît de îndelungată a divizat părerile învăţaţilor în chestiunea dacă ar trebui să fie numit om-maimuţă sau maimuţă-om. Ce distanţă de la această vieţuitoare şi pînă la craniul modern, de englez, aflat pe consola căminului. Dac-ai scutura autorităţile ştiinţifice, tot n-ai afla un răspuns la întrebarea: "Unde a fost leagănul lui *Homo Sapiens*, cuibul în care a evoluat din Omul de la Trinil, de la Piltdown, de la Neanderthal, sau din nişte colaterali încă nedescoperiţi ai acestor creaturi?" Dacă Adrian avea cu adevărat vreo pasiune, în afară de Diana Ferse, aceasta era dorinţa arzătoare de a delimita locul de baştină al rasei umane. Acum se ventila ideea dezvoltării acesteia din Omul de la Neanderthal, dar Adrian simţea că teoria e nesatisfăcătoare. Cînd acele specimene primare prezentau un stadiu de specializare atît de precis, a le căuta originea la un tip atît de diferit, însemna o deviere. Ca şi cum ai afirma că cerbul roşu se trage din elan. Adrian se întoarse către uriaşul glob pămîntesc pe care erau însemnate toate descoperirile la zi legate de originea omului modern, însoţite de adnotări, făcute cu scrisul lui îngrijit, asupra schimbărilor geologice, asupra timpului şi climatului. Unde - unde să cauţi? Era o problemă demnă de un detectiv, o problemă care nu se putea soluţiona decît în manieră franceză, adică printr-o apreciere intuitivă a punctului inerent probabil, confirmată ulterior prin cercetări la faţa locului - cel mai adînc mister din lume. Să fi fost colinele de la poalele munţilor Himalaya, Fayum, sau vreun alt loc înghiţit azi de apele mării? Dacă, într-adevăr, locul fusese înghiţit de mare, atunci nu va putea fi niciodată stabilit cu certitudine. Era o problemă academică, pur teoretică? Nu, căci se conjuga cu însăşi problema esenţei umane, a adevăratei naturi a fiinţei omeneşti, punct asupra căruia s-ar putea fundamenta filozofia socială - o chestiune de curînd readusă pe tapet. Şi anume: dacă omul era funciarmente blînd şi paşnic, ipoteză pe care părea s-o sugereze studiul vieţii animalelor şi al unor aşa-zise popoare sălbatice, sau era funciarmente agresiv şi nelinistit, cum părea să afirme acea lugubră înregistrare a faptelor, numită Istorie? Găseşte cuibul în care s-a dezvoltat *Homo Sapiens*, şi de acolo va ieşi poate la iveală o mărturie care să decidă dacă omul e un înger-diavol, sau un diavol-înger. Pentru o persoană cu firea lui Adrian, teza reactualizată a blîndeţii inerente omului era deosebit de atrăgătoare, dar sistemul lui de gîndire refuza să subscrie cu uşurinţă sau fără rezerve orice fel de teză. Pînă şi animalele blînde, pînă şi păsările trăiesc în virtutea instinctului

de conservare; la fel s-a întîmplat şi cu omul primitiv; intrigile diabolice ale omului sofisticat au luat naştere, fireşte, o dată cu extinderea activităţilor sale şi cu apariţia competiţiilor - cu alte cuvinte, o dată cu ramificarea instinctului de conservare, impusă de viaţa aşa-zis civilizată. Existenţa elementară a omului necivilizat oferea instinctului de conservare mai puţine prilejuri de a se manifesta sub formele sale sinistre; dar o astfel de teorie nu prea putea fi argumentată. Era preferabil să accepţi omul modern aşa cum se prezintă şi să încerci să-i frînezi posibilităţile de a comite răul. Nici pe bunătatea naturală a oamenilor primitivi nu puteai miza prea mult. Numai cu o zi înainte citise despre o vînătoare în Africa Centrală, cu prilejul căreia o serie de băştinaşi primitivi, femei şi bărbaţi, care patrulau în slujba vînătorilor albi, dăduseră peste hoiturile elefanţilor omorîţi, le despicaseră mădular cu mădular, fişie cu fişie, şi le mîncaseră crude şi şiroind de sînge, apoi dispăruseră în pădure, perechi- perechi, pentru a desăvîrşi orgia. La urma urmelor, şi civilizaţia era bună la ceva.

Dar chiar în clipa aceea, portarul anunţă:

- Un profesor Allorsen doreşte să vă vadă, domnule. Vrea să se uite la craniile peruviene.

- Hallorsen! strigă Adrian uimit. Eşti sigur? Ştiam că-i în America, James.

- Allorsen e numele, domnule; un domn înalt vorbeşte ca un american. Uitaţi-vă la cartea de vizită.

- Hm! Pofteşte-l, James! Şi în sinea lui: "Umbră a lui Dinny! Ce să-i spun acum?"

Bărbatul foarte înalt şi foarte chipeş care intră părea să aibă vreo treizeci şi opt de ani. Faţa bine rasă strălucea de sănătate, ochii erau luminoşi, părul negru avea ici-colo cîte un fir prematur argintat. O dată cu el pătrunsese parcă o boare de aer proaspăt. Vorbi numaidecît:

- Domnul custode?

Adrian se înclină.

- Cum asta! Cu siguranţă că ne-am mai întîlnit; pe un vîrf de munte, nu?

- Da, răspunse Adrian.

- Bun, bun! Numele meu e Hallorsen - expediţia din Bolivia. Mi s-a spus că craniile peruviene sînt extraordinare; am adus şi mica mea colecţie boliviană; m-am gîndit că mi-ar place să le compar aici, pe loc, cu craniile din Peru. Se scriu atîtea aiureli în legătură cu craniile, de către oameni care n-au văzut originalele în viaţa lor.

- Foarte adevărat, domnule profesor. Aş fi încîntat să văd colecţia dumneavoastră boliviană. Apropo, mi se pare că nu-mi cunoaşteţi numele. Iată-l.
Adrian îi întinse cartea de vizită. Hallorsen o luă în mînă.
- Ei! Sînteţi rudă cu căpitanul Charwell, cel care mi-a înfipt cuţitul în inimă?
- Îi sînt unchi. Dar eu rămăsesem cu impresia că dumneavoastră aţi înfipt cuţitul în el.
- Cum aşa, m-a părăsit la nevoie.
- După cîte ştiu, el consideră că dumneavoastră l-aţi părăsit la nevoie.
- Uite ce-i, domnule Charwell...
- Noi pronunţăm Cherrell, dacă nu vă supăraţi.
- Cherrell - da, îmi amintesc acum. Cînd angajezi un om ca să-ţi facă o treabă, domnule custode, şi cînd treaba respectivă îl depăşeşte, şi pentru că-l depăşeşte te lasă în plata Domnului, ce faci - îi dai o medalie de aur?
- Cred că încerci să descoperi dacă treaba pe care i-ai încredinţat-o era omeneşte realizabilă, oricum asta înainte de a scoate cuţitul.
- Asta-i de datoria omului care a acceptat slujba. Şi ce, mă rog, avea de făcut? Să ţină cîţiva metişi în frîu.
- Eu nu mă prea pricep, dar înţeleg că a avut în grijă şi animalele.
- Bineînţeles, şi a lăsat ca totul să-i scape din mînă. Mă rog, nu mă aştept ca dumneavoastră să-mi ţineţi partea, împotriva nepotului. Dar pot vedea craniile peruviene?
- Fără îndoială.
- Drăguţ din partea dumneavoastră.
În timpul celor cîteva clipe de reciprocă inspectare ce urmară, Adrian măsură în repetate rînduri cu privirea splendidul specimen de *Homo Sapiens* care stătea lîngă el. Rareori văzuse un om atît de debordant de sănătate şi de viaţă. Era firesc ca orice obstacol ivit în cale să-i calce pe nervi. Însăşi propria-i vitalitate îl împiedica să poată vedea şi cealaltă faţetă a lucrurilor. Aşa cum era cazul cu întreaga lui naţiune, lucrurile aveau datoria s-o ia numai pe calea lui; în faţa luxurianţei sale, nici o altă cale nu părea posibilă.
"La urma urmelor, îşi spunea Adrian, ce vină are el că e însuşi specimenul - *Homo Transatlanticus Superbus*", şi adăugă cu glas insinuant:
- Deci, pe viitor, soarele are de gînd să călătorească dinspre apus spre răsărit, domnule profesor?

Hallorsen zîmbi, şi surîsul lui avea o exuberantă dulceaţă.

- Mă rog, domnule custode, cred că sîntem amîndoi de acord că civilizaţia a început o dată cu agricultura. Dacă am putea demonstra că noi am cultivat porumb de soi american cu mult mai devreme, poate cu mii de ani înainte de apariţia civilizaţiei vechiului Nil, bazată pe cultura orzului şi a grîului, de ce nu s-ar schimba direcţia soarelui?

- Şi puteţi demonstra?

- Păi noi avem vreo douăzeci pînă la douăzeci şi cinci de sorturi de porumb. Hrdlicka pretinde că au fost necesari vreo douăzeci de mii de ani pentru a se ajunge la această diferenţiere naturală. Asta oricum ne situează în frunte, ca părinţi ai agriculturii.

- Vai, dar în lumea veche nu a existat nici un sort de porumb mai înainte de descoperirea Americii.

- Nu, domnule; şi nici în America, pînă după descoperire, nu a existat vreun sort din cerealele lumii vechi. Păi dacă civilizaţia lumii vechi şi-a croit drum peste Pacific, de ce nu şi-a adus şi cerealele după ea?

- Bine, dar asta nu dovedeşte că America a fost purtătorul de lumină pentru restul lumii.

- Poate că nu; dar dacă nu a fost, atunci s-a mărginit să-şi dezvolte propriile-i civilizaţii prin propriile-i descoperiri de cereale; şi au fost cei dintîi.

- Sînteţi un atlantean, domnule profesor?

- Uneori mă joc cu această idee, domnule custode.

- Mă rog, mă rog! Îmi daţi voie să vă întreb dacă vă simţiţi absolut fericit în legătură cu atacul lansat la adresa nepotului meu?

- Ei, bineînţeles că mi-a dat dureri de cap cînd l-am scris. Nepotul dumneavoastră şi cu mine nu ne-am prea împăcat.

- Acest lucru, aş zice, e de natură să vă inspire cu atît mai multe îndoieli asupra justeţei afirmaţiilor dumneavoastră.

- Dacă mi-aş retrage criticile, ar însemna să nu spun ceea ce gîndesc cu adevărat.

- Sînteţi convins că dumneavoastră nu aţi contribuit cu nimic la ratarea obiectivului?

Încruntarea care se ivi pe fruntea imensă avea un asemenea aer de nedumerire, încît Adrian îşi spuse: "Oricum, e un om onest".

- Nu văd ce vreţi să spuneţi, replică Hallorsen încet.

- Dumneavoastră l-aţi ales pe nepotul meu, din cîte înţeleg.

- Da, dintre alţi douăzeci,

- Întocmai. Deci aţi ales omul nepotrivit.
- Asta-i sigur.
- Eroare de apreciere? Hallorsen rîse.
- Sînteţi foarte abil, domnule custode. Dar eu nu sînt omul care să-şi trîmbiţeze greşelile.
- Ceea ce vă trebuia dumneavoastră era un om lipsit de glandele compasiunii; recunosc, nu l-aţi găsit.
Hallorsen roşi.
- Nu vom putea cădea de acord asupra acestei chestiuni, domnule. Am să-mi iau înapoi mica mea colecţie de cranii. Şi vă mulţumesc pentru amabilitate.
Cîteva minute mai tîrziu, dispăru. Adrian rămase pradă unor gînduri amestecate. Individul era mai bun decît îi apăruse lui în amintire. Din punct de vedere fizic un specimen splendid, din punct de vedere intelectual deloc de dispreţuit, iar din punct de vedere moral - ei bine, tipic pentru o lume nouă în care orice obiectiv imediat constituie lucrul cel mai important din univers pînă cînd e atins, iar atingerea obiectivului e mai importantă decît metodele folosite. "Ar fi păcat, gîndi el, să iasă o încăierare. Şi totuşi individul nu are dreptate: oamenii ar trebui să fie caritabili cînd e vorba de un atac public, tipărit. Prea mult ego la amicul Hallorsen".
Şi cu acest gînd, aşeză maxilarul într-un sertar.

V

Dinny își urmă drumul spre St. Augustine's-in-the-Meads. În acea zi frumoasă, sărăcia cartierului în care pătrundea se înfățișa cu o pregnantă tristețe ochilor ei obișnuiți cu priveliștile de țară. Fu cu atît mai surprinsă de veselia copiilor care se jucau pe stradă. Întrebînd pe unul dintre ei care-i drumul spre vicariat, se pomeni escortată de cinci puștani. Nu o părăsiră nici cînd își apăsă degetul pe sonerie, drept care se văzu silită să tragă concluzia că mobilul ce-i îmboldea pe ținci nu era pur altruist. Într-adevăr, încercară să intre o dată cu ea și nu o părăsiră pînă nu dărui fiecăruia dintre ei cîte un penny. Fu poftită într-o încăpere plăcută, care arăta parcă bucuroasă cînd cineva avea timp să o viziteze; tocmai contempla o reproducere după Castelfranco al lui Francesca cînd o voce rosti: "Dinny!", și apăru mătușa ei May. Doamna Hilary Cherrell avea ca de obicei aerul că biruie necesitatea de a se afla în trei locuri deodată; arăta calmă, detașată și mulțumită - lucru firesc, căci își iubea nepoata.

- Ai ieșit la cumpărături, drăguțo?

- Nu, mătușă May, am venit ca să obțin o recomandare de la unchiul Hilary.

- Unchiul tău se află la tribunalul polițienesc.

Un balonaș zglobiu încreți suprafața apelor lui Dinny.

- De ce, dar ce-a făcut, mătușă May?

Doamna Hilary zîmbi.

- Deocamdată nimic, dar nu pun mîna în foc pentru el,

dacă magistratul nu se arată om de înțeles. Una dintre tinerele noastre e acuzată că a acostat bărbați.

- Nu pe unchiul Hilary?

- Nu dragă, nici vorbă. Unchiul tău depune mărturie pentru caracterul fetei.

- Dar există realmente un caracter pentru care să depună mărturie, mătușă May?

- Ei, tocmai asta-i buba. Hilary susține că da. Eu nu sînt chiar atît de convinsă.

- Bărbații sînt foarte încrezători. N-am fost în viața mea la un tribunal de poliție. Mi-ar plăcea să mă duc și să-l prind pe unchiul Hilary acolo.

- Bine, și eu merg în direcția aceea. Am putea face împreună drumul pînă la poliție.

Cinci minute mai tîrziu plecară și străbătură străzile și mai izbitoare pentru ochii lui Dinny, familiarizați doar cu sărăcia pitorească de la țară.

- Nu mi-am dat niciodată seama, mărturisi ea brusc, că Londra e un astfel de coșmar.

- Din care nu există deșteptare. Asta-i partea cumplită. De ce oare, cînd sînt atîția șomeri, nu se întreprinde un plan național de asanare a mahalalelor? În douăzeci de ani s-ar vedea roadele. Politicienii sînt adevărate miracole de energie și de principii atîta timp cît se găsesc în afara posturilor oficiale, dar cum se instalează acolo, se lasă tîrîți de mecanism...

- Pentru că nu sînt femei, știi, mătușico?

- Îți rîzi de mine, Dinny?

- O, nu! Femeile sînt lipsite de acel simț al dificultăților pe care-l au bărbații; dificultățile femeilor sînt de ordin fizic, real, pe cînd ale bărbaților sînt de natură cerebrală și formală; bărbații spun întotdeauna: "N-o să meargă!" Pe cînd femeile nu spun niciodată așa ceva. Ele pornesc la acțiune și după aceea constată dacă merge sau nu.

Doamna Hilary rămase o clipă tăcută.

- Presupun că femeile sînt mai ancorate în realitate; au un ochi mai proaspăt și mai puțin simț de răspundere.

- N-aș vrea să fiu bărbat pentru nimic în lume.

- Asta-i reconfortant; dar, în general, bărbații o duc mai bine decît noi, draga mea, chiar și acum.

- Așa cred ei, dar eu am îndoieli. Părerea mea e că bărbații seamănă îngrozitor cu struții. Pot refuza să vadă ceea ce nu vor să vadă, cu mult mai mare ușurință decît o fac femeile; dar eu nu consider că ăsta e un avantaj.

- Dacă ai trăi ca noi în Cartierul Maidanelor, Dinny, ai gîndi că e un avantaj.

- Dacă aş trăi în Maidane, scumpo, aş muri.

Doamna Hilary se uită la nepoata ei prin alianţă. Adevărat că arăta diafană, lesne s-o rupi, dar în acelaşi timp avea un aer "rasat", ca şi cum carnea îi era dominată de spirit. S-ar fi putut să fie totuşi neaşteptat de tare şi de impermeabilă la împrejurările exterioare.

- Nu sînt chiar atît de sigură, Dinny; tu faci parte dintr-o rasă oţelită. Dacă n-ar fi aşa, unchiu-tău ar fi fost de mult mort. Uite, aici e tribunalul poliţienesc. Îmi pare rău că n-am timp să intru şi eu. Dar toată lumea o să fie drăguţă cu tine. E un loc foarte omenesc, chiar dacă oarecum lipsit de delicateţe. Fii atentă lîngă cine te aşezi.

Dinny ridică o sprînceană:

- Păduchi, mătuşă May?

- Ei bine, n-aş merge chiar atît de departe încît să neg. Vino la ceai, dacă poţi.

Plecă mai departe.

Reşedinţa bursei şi tîrgului de indelicateţe umană era ticsită, căci, ţinînd seama de infailibilul fler al publicului pentru tot ce-i dramatic, cazul în care Hilary depunea mărturie în favoarea fetei devenise foarte popular, din moment ce era în joc integritatea poliţiei. Cea de a doua înfăţişare era tocmai în curs, cînd Dinny ocupă ultimii cincisprezece centimetri pătraţi din sală. Vecinii din dreapta îi aminteau de poezioara pentru copii: *Măcelarul, brutarul şi luminărarul*. Vecinul din stînga era un poliţist înalt. În fundul sălii, amestecate în gloată, se aflau o sumedenie de femei. Aerul era îmbîcsit şi mirosea a îmbrăcăminte. Dinny îl privi pe magistrat, cu mutra lui ascetică şi parcă pusă la murat, şi se miră că nu-i fumega pe birou o cădelniţă cu tămîie. Privirile îi lunecară apoi la silueta din boxă, o fată cam de vîrsta şi de înălţimea ei, îmbrăcată îngrijit, cu trăsături plăcute, în afară de gură care arăta poate mai senzuală decît era potrivit pentru cineva aflat în situaţia ei. Dinny presupuse că părul fetei era blond. Stătea nemişcată, cu o boare purpurie încremenită pe obrajii palizi, şi cu o nelinişte speriată în ochi. Numele ei era Milicent Pole. Dinny deduse că fata fusese acuzată de un agent de poliţie că ar fi acostat pe Euston Road doi bărbaţi, dintre care nici unul nu se prezentase ca martor.

La bară, un tînăr cu figură de tutungiu depunea mărturie că o văzuse pe fată trecînd prin faţa lui de două sau trei ori - o

remarcase mai ales ca pe o "tipă bine"; părea îngrijorată, de parcă ar fi căutat ceva.

Pe cineva, voia să spună? Ceva sau pe cineva, cum putea el să știe? Nu, nu se uita pe jos; nu, nu s-a oprit, a trecut pe lîngă el, fără nici o privire. Dacă i-a vorbit? Nu. Ce făcea el? Ieșise în pragul dughenei, după închidere, ca să respire puțin aer curat. Dacă a văzut-o adresîndu-se cuiva? Nu, n-a văzut-o, dar el n-a stat prea mult acolo.

- Reverendul Hilary Charwell.

Dinny îl văzu pe unchiul ei ridicîndu-se de pe o bancă și pășind sub baldachinul boxei martorilor. Arăta vioi și neclerical, iar privirile ei întîrziară cu plăcere pe fața prelungă, fermă, atît de ridată și de plină de umor, a unchiului.

- Numele dumneavoastră e Hilary Charwell?

- Cherrell, dacă n-aveți nimic împotrivă.

- Mă rog. Și sînteți parohul bisericii St. Augustine's in-the-Meads?

Hilary se înclină.

- De cît timp?

- De treisprezece ani.

- O cunoașteți pe acuzată?

- De cînd era o copiliță.

- Vă rugăm să ne spuneți, domnule Cherrell, ce știți despre ea.

Dinny își văzu unchiul răsucindu-se cu mai multă hotărîre în direcția magistratului.

- Tatăl și mama ei, domnule judecător, erau oameni pentru care aveam tot respectul; și-au crescut copiii cuviincios. El era cizmar - sărac de bună seamă; cu toții sîntem săraci în parohia mea. Aș putea să spun că au murit aproape în mizerie acum cinci și respectiv șase ani, și de atunci cele două fiice ale lor au crescut mai mult sau mai puțin sub ochii mei. Amîndouă lucrează la "Peter și Poplin". Niciodată n-am auzit spunîndu-se un cuvînt rău împotriva lui Milicent. După cîte știu eu, e o fată bună și cinstită.

- Înțeleg, domnule Cherrell, că posibilitățile dumneavoastră de a-i aprecia purtarea sînt foarte vagi.

- Vizitez casa în care locuiește împreună cu sora ei. Dacă ați vedea-o domnule, ați fi de acord cu mine că e necesară o mare doză de respect de sine pentru a face față lucrurilor atît de onorabil cum o fac ele, în condițiile în care trăiesc acolo.

- E membră a congregației dumneavoastră?

Pe buzele unchiului se ivi un zîmbet care se reflectă apoi

pe cele ale magistratului.

- N-aş putea spune, domnule. Duminicile sînt prea preţioase pentru tineretul din ziua de azi. Dar Milicent face parte dintre fetele care-şi petrec vacanţa la casa noastră de odihnă de lîngă Dorking. Acolo vin întotdeauna fete foarte cumsecade. Nepoata mea prin alianţă, doamna Michael Mont, care conduce casa, mi-a dat referinţe foarte bune despre ea. Pot să vă citesc ce scrie?

Dragă Unchiule Hilary,

M-ai întrebat despre Milicent Pole. A fost la noi în trei rînduri şi supraveghetoarea îmi raportează că e o fată cuviincioasă şi deloc uşuratică. Şi eu am aceeaşi impresie despre ea.

- Deci, domnule Cherrell, după opinia dumneavoastră ar trebui trasă concluzia că în cazul de faţă s-a comis o eroare?

- Da, domnule judecător. Sînt convins de acest lucru.

Fata din boxă îşi duse batista la ochi. Şi Dinny se simţi brusc indignată de situaţia atît de jenantă în care se afla tînăra. Să fie expusă acolo, în faţa tuturor acestor oameni, chiar dacă săvîrşise ceea ce spuneau ei! Şi de ce n-ar putea o fată să solicite compania unui bărbat? În fond bărbatul nu era obligat să i-o ofere.

Poliţistul cel înalt se mişcă, privi în jos spre ea de parcă mirosise o erezie, şi-şi drese glasul.

- Vă mulţumesc, domnule Cherrell.

Hilary ieşi din boxa martorilor, în clipa aceea îşi zări nepoata şi o salută fluturîndu-şi un deget. Dinny îşi dădu seama că procesul se încheiase şi magistratul delibera. Stătea perfect liniştit, cu buricele degetelor împreunate, şi privea fix la fată, care isprăvise să-şi şteargă ochii şi-i întorcea privirea. Dinny îşi ţinu răsuflarea. În minutul următor, o întreagă viaţă, poate, va atîrna în cumpănă. Poliţistul cel înalt îşi mută greutatea de pe un picior pe altul. Oare simpatia lui înclina de partea omului împuternicit de lege, sau de partea fetei? Toate zgomotele amuţiseră, nu se auzea decît scîrţîitul unei peniţe. Magistratul îşi despereche buricele degetelor şi vorbi:

- Argumentele înfăţişate de acuzare în acest caz sînt - nesatisfăcătoare. Acuzata este liberă. Poţi pleca.

Fata scoase un uşurel sughiţ înăbuşit. În dreapta lui Dinny, luminărarul emise un "Bravo, dom'le! Bravo! Bravo!"

- St! făcu poliţistul cel înalt.

Dinny îl văzu pe unchiul ei ieşind alături de fată; zîmbi cînd trecu pe lîngă ea.

- Dinny, aşteaptă-mă, în două minute sînt înapoi.

Dinny se strecură în spatele poliţistului cel înalt şi aşteptă în hol. Natura lucrurilor din jur îi dădea fiorul care te străbate cînd aprinzi brusc lumina într-o bucătărie, în toiul nopţii; mirosul de *Condy's fluid* [1] îi asalta nările; se mută mai aproape de uşa de ieşire. Un sergent de poliţie o întrebă:

- Vă pot fi cu ceva de folos, domnişoară?
- Mulţumesc. Îl aştept pe unchiul meu. Iată-l că vine.
- Domnul pastor?

Dinny aprobă din cap.

- Ah, bun om mai e vicarul. Fata aceea a scăpat?
- Da.
- Ei, se mai întîmplă şi greşeli. Iată-l, domnişoară.

Hilary se apropie şi-şi trecu braţul pe sub al lui Dinny.

- Ah, domnu sergent, făcu el. Cum se simte doamna?
- Minunat, domnule. Va să zică aţi scos-o basma curată?
- Da, zise Hilary, şi am chef de o pipă. Vino, Dinny.

Salutîndu-l din cap pe sergent, o scoase la aer curat.

- Ce te-a adus, Dinny, în iadul ăsta?
- Am venit după dumneata, unchiule. M-a adus mătuşa May. Într- adevăr fata aceea era nevinovată?
- Nu mai pune întrebări naive. Dar a o condamna ar fi fost drumul cel mai sigur spre pierzanie. E în urmă cu plata chiriei şi soră-sa e bolnavă. Stai o clipă să-mi aprind pipa. Pufăi un nor de fum şi-i luă iar braţul. Şi ce doreşti de la mine, scumpa mea?
- O recomandare la lordul Saxenden.
- La Bantham Snobişorul? De ce?
- Din cauza lui Hubert.
- A! Vrei să-l suceşti capul?
- Dacă ne înlesneşti dumneata o întîlnire.
- Am fost coleg cu Snobişorul la Harrow, pe vremea aceea era numai baronet - şi nici că l-am mai văzut de atunci.
- Dar pe Wilfred Bentworth îl ai în buzunarul dumitale, unchiule, şi domeniile lor sînt vecine.
- Da, cred că Benworth o să-mi dea pentru tine o recomandare către Saxenden.
- Nu asta vreau eu. Doresc să-l întîlnesc în societate.

1. Soluţie dezinfectantă.

- Hm! Da, altfel ar fi cam greu să-i suceşti capul. Şi care anume e obiectivul?

- Cariera lui Hubert. Vrem să ajungem direct la sursă înainte de a se înrăutăţi lucrurile.

- Înţeleg. Dar uite ce-i, Dinny. Lawrence e omul care-ţi trebuie. El l-a invitat pe Bentworth la Lippinghall, marţea viitoare, la o vînătoare de potîrnichi. Ai putea să te duci şi tu.

- M-am gîndit eu la unchiul Lawrence, dar nu voiam să pierd prilejul de a te vedea şi pe dumneata, unchiule.

- Scumpa mea, nimfele ispititoare ca tine n-ar trebui să spună lucruri de felul ăsta. I se urcă omului la cap. Ei, uite c-am ajuns. Vino să iei un ceai.

Dinny fu surprinsă cînd în salonul vicariatului îl văzu din nou pe unchiul Adrian. Şedea într-un colţ, cu picioarele-i lungi cît mai strînse sub scaun, înconjurat de două femei tinere cu înfăţişare de profesoare. Îşi clătină linguriţa către ea şi apoi se apropie.

- După ce ne-am despărţit, Dinny, cine crezi că a apărut? Omul negru în persoană, ca să-mi vadă craniile peruviene.

- N-ai să-mi spui că Hallorsen?

Adrian îi întinse o carte de vizită: "Profesor Edward Hallorsen" şi dedesubt, scris cu creionul: "Hotel Piedmont".

- E un individ mult mai arătos decît mi s-a părut mie cînd l-am cunoscut în Dolomiţi, scorojit şi bărbos; şi aş spune că nu-i om rău dacă ştii să-l iei aşa cum trebuie. Şi mă gîndeam să-ţi propun: "De ce să nu-l iei tu aşa cum trebuie?".

- N-ai citit jurnalul lui Hubert, unchiule.

- Mi-ar plăcea să-l citesc.

- Probabil c-o să ai prilejul. S-ar putea să-l publicăm.

Adrian fluieră încetişor.

- Mai chibzuieşte, draga mea. Cînd doi se iau la harţă, e amuzant pentru toată lumea cu excepţia celor doi.

- Hallorsen şi-a spus cuvîntul. E rîndul lui Hubert să lanseze mingea.

- Mă rog, Dinny - nu strică să arunci o privire la minge înainte de a o lansa. Lasă-mă să aranjez o mică cină. Diana Ferse ne invită la ea şi vei putea petrece noaptea acolo. Ce zici, să aranjăm pe luni?

Dinny îşi încreţi nasul ei cu vîrful în vînt. Dacă, aşa cum intenţiona, urma să plece săptămîna viitoare la Lippinghall, seara de luni îi convenea. Poate că, la urma urmei, era bine să-l cunoască pe americanul ăsta înainte de a-i declara război.

- În regulă, unchiule, şi-ţi mulţumesc foarte mult. Dacă

mergi spre West End, pot să te însoțesc? Vreau să-i văd pe mătușa Emily și pe unchiul Lawrence. În drum spre casă treci doar pe Mont Street.

- Perfect! După ce te ghiftuiești, pornim.

- M-am și ghiftuit, spuse Dinny și se ridică.

VI

Norocul continuă să țină cu ea, și-l surprinse pe cel de-al treilea unchi contemplîndu-și propria casă din Mount Street de parcă era pe punctul de a o cumpăra.

- Ah! Dinny, vino; mătușă-ta e melancolică și o să se bucure să te vadă. Iar eu simt lipsa bătrînului Forsyte, adăugă cînd intrară în hol. Mă gîndeam tocmai cît să cer pe casa asta dac-ar fi s-o închiriez în sezonul viitor. Tu nu l-ai cunoscut pe bătrînul Forsyte - tatăl lui Fleur; era un personaj.

- Ce se întîmplă cu mătușa Em, unchiule Lawrence?

- Nimic, draga mea. Cred că priveliștea bietului unchi bătrîn Scrobitu a făcut-o să mediteze la viitor. Tu meditezi vreodată la viitor, Dinny? După o anumită vîrstă, viitorul devine o perioadă înfricoșătoare.

Deschise o ușă.

- Draga mea, a venit Dinny.

Emily, Lady Mont, se găsea în salonul ei lambrisat, fluturînd un pămătuf pe pene de niște plante de interior, în timp ce papagalul îi ședea cocoțat pe umăr. Lăsă jos pămătuful, se apropie cu o privire pierdută, spuse: "Fii cuminte, Polly" și își

sărută nepoata. Papagalul se transferă pe umărul lui Dinny și își încovoie capul, iscoditor, ca s-o privească în față.

- E o comoară, spuse Lady Mont; nu te supără dac-o să te ciupească de ureche? Mă bucur atît de mult c-ai venit, Dinny; m-am gîndit tot timpul la înmormîntări. Spune-mi, care-i părerea ta despre viața de apoi?

- Există așa ceva, mătușico?

- Dinny! Ce spui tu e atît de deprimant...

- Poate că cei care o doresc o și au.

- Ești la fel ca Michael. El e atît de cerebral. De unde ai cules-o pe Dinny, Lawrence?

- Din stradă.

- Asta sună cam lipsit de cuviință. Cum se simte tatăl tău, Dinny? Sper că nu mai rău de cînd a fost în casa aceea îngrozitoare de la Porthminster. Mirosea a șoareci conservați.

- Sîntem cu toții foarte necăjiți din cauza lui Hubert, mătușă Em.

- Ah! Hubert, da. Știi, cred că a făcut o greșeală cînd i-a biciuit pe oamenii aceia. Că i-a împușcat, asta se mai poate înțelege, dar biciuitul e un act atît de fizic și atît de mult în genul *Bătrînului Duce*[1]...

- Dumneata nu te-ai simți tentată să-i biciuiești pe cărăuși dacă i-ai vedea sfichiuind niște cai supraîmpovărați, în timp ce-i mînă la deal?

- Ba da. Asta făceau ei acolo?

- Efectiv, numai că mult mai rău. Obișnuiau să răsucească cozile catîrilor și să-și înfigă cuțitele în ei și în general torturau bietele dobitoace.

- Zău? Atunci mă bucur că i-a biciuit; cu toate că mie nu mi-au plăcut niciodată catîrii de cînd am urcat pe Gemmi. Ții minte, Lawrence?

Sir Lawrence încuviință din cap. Fața lui avea acea expresie afectuoasă, dar amuzată, pe care Dinny o asocia întotdeauna cu prezența mătușii Em.

- De ce, mătușico?

- S-au rostogolit cu mine cu tot; adică nu toți, numai acela pe care călăream. Mi s-a spus că era unica dată cînd un catîr s-a rostogolit cu cineva - se pare că-s siguri pe picioare.

- Ce prost gust, mătușico!

---

1. Referire la ducele de Wellington (1769–1852), comandant de oști și om politic englez.

- Da - şi foarte neplăcut - atît de indecent! Crezi că Hubert ar vrea să vină săptămîna viitoare la Lippinghall la o vînătoare de potîrnichi?

- Nu prea cred că în zilele astea Hubert poate fi convins să se ducă oriunde ar fi. Are o cumplită indispoziţie. Dar dacă există un cotlon cît de mic pentru mine, aş putea să vin eu?

- Sigur că da. E loc berechet. la să vedem: nu vin decît Charlie Muskham cu noua sa soţie, domnul Bentworth cu Hen, Michael şi Fleur, Diana Ferse, şi poate că Adrian, fiindcă el nu vînează, şi mătuşă-ta Wilmet. Oh! Ah! Şi lordul Saxenden.

- Cum? strigă Dinny.

- De ce? Nu e o persoană respectabilă?

- Dar, mătuşico - e minunat! El e obiectivul meu.

- Ce cuvînt oribil; niciodată pînă acum n-am auzi să i se spună astfel. Şi apoi, există o Lady Saxenden care zace pe undeva ţintuită la pat.

- Nu, nu mătuşă Em. Vreau să ajung la el în legătură cu Hubert. Tata zice că dînsul e buricul.

- Dinny, tu şi Michael întrebuinţaţi cele mai ciudate expresii. Ce buric?

Sir Lawrence rupse tăcerea împietrită pe care o păstra de obicei în prezenţa soţiei sale.

- Draga mea, Dinny vrea să spună că în chestiunile militare Saxenden e un mare regizor de culise.

- Ce fel de om e, unchiule Lawrence?

- Snobişorul? Îl cunosc de atîta amar de vreme - e un tip...

- Ce vrei să faci tu e foarte îngrijorător, interveni Lady Mont reluîndu-şi papagalul.

- Mătuşică scumpă, eu mă aflu pe teren sigur.

- Dar oare lordul - hm! - Snobişorul ăsta, e...? Eu m-am străduit să fac din Lippinghall un loc respectabil. Şi aşa am îndoieli în ce-l priveşte pe Adrian, dar... - aşeză papagalul pe busola căminului - Adrian e fratele meu preferat. Pentru un frate favorit mai închizi ochii...

- Aşa e, întări Dinny.

- Totul o să fie în deplină ordine, Em, o linişti Sir Lawrence. Eu o să le supraveghez pe Dinny şi pe Diana, iar tu o să-i supraveghezi pe Adrian şi pe Snobişor.

- Pe măsură ce trece timpul, unchiul tău devine tot mai frivol, Dinny; îmi spune cele mai înfiorătoare lucruri.

Mătuşa Em rămase liniştită alături de Sir Lawrence care-şi petrecu mîna pe sub braţul ei. Dinny gîndi: Regele Roşu şi Regina Albă.

- Ei bine, Dinny, îţi spun la revedere, rosti pe neaşteptate mătuşa ei. Trebuie să mă întind pe pat. Maseuza mea suedeză mă ia în primire de trei ori pe săptămînă. Şi, într-adevăr, dau jos din greutate. Privirile ei o măsurară pe Dinny. Mă întreb dacă pe tine te-ar putea face să mai adaugi ceva greutate.

- Sînt mai grasă decît par, mătuşico.

- Şi eu la fel - ceea ce-i deprimant. Dacă unchiul tău n-ar fi uscat ca un arac, n-aş obiecta.

Îşi înclină obrazul pe care Dinny depuse un sărut zgomotos.

- Ce sărut încîntător! exclamă Lady Mont. De ani de zile nu m-a mai sărutat nimeni în felul ăsta. În general, oamenii te ciugulesc cu vîrful buzelor. Haide, Polly!

Şi, împodobită cu papagalul pe umăr, se îndepărtă legănîndu-se.

- Mătuşa Em arată extraordinar de bine.

- Aşa se şi simte. E ideea ei fixă că se îngraşă şi se împotriveşte cu ghearele şi cu dinţii. Drept care ne tragem zilele cu hrana cea mai pestriţă. La Lippinghall e mai bine pentru că Augustine ne duce de nas şi e la fel de franţuzoaică pe cît era şi acum treizeci şi cinci de ani, cînd am adus-o cu noi din voiajul de nuntă. Găteşte şi acum extraordinar. Din fericire, pe mine nimic nu mă îngraşă.

- Dar mătuşa Em nu e grasă.

- Mm - nu.

- Şi are o ţinută foarte frumoasă. Ceea ce nouă ne lipseşte.

- Ţinuta dreaptă s-a mistuit o dată cu epoca edwardiană şi a fost înlocuită de mersul săltăreţ. Voi, femeile tinere, săltaţi cu toate de parcă sînteţi gata să vă repeziţi peste ceva şi apoi s-o ştergeţi. Am încercat să prevăd ce-o să urmeze după. În mod logic ar trebui să succeadă săritura, dar s-ar putea ca lucrurile să se răstoarne şi să vină mersul languros.

- Unchiule Lawrence, ce fel de om e în realitate Lordul Saxenden?

- Unul dintre cei care au cîştigat războiul prin faptul că nimeni n-a ţinut niciodată seama de părerea lor. Cunoşti genul: "Am petrecut *week-end*-ul la Cooquer. Era şi familia Capers şi Gwen Blandish; ea a fost în armată şi avea multe de spus despre frontul din Polonia. Dar eu aveam şi mai multe. Am discutat cu Capers; el crede că nemţilor le-a ajuns cuţitul la os. N-am fost de aceeaşi părere; e pornit pe Lordul T. Arthur Prose, care a venit duminică; apreciază că ruşii au acum vreo două milioane de carabine, dar n-au muniţii. Războiul, zice el,

se termină pînă în ianuarie. E îngrozit de pierderile noastre. De-ar şti ce ştiu eu! Era şi Lady Thripp cu fiul ei care şi-a pierdut piciorul stîng. Ea e foarte atrăgătoare; i-am promis să-i vizitez spitalul şi s-o învăţ cum să-l conducă. Duminică, un dejun foarte agreabil - toată lumea era în formă; am jucat jocuri de societate. Alick a venit mai tîrziu, zice că în ultimul atac am pierdut patruzeci de mii de oameni, dar francezii au pierdut şi mai mult. Mi-am exprimat părerea că situaţia e foarte serioasă. Dar nimeni n-a ţinut seama de ea."

Dinny rîse:

- Există astfel de oameni?

- Au existat, draga mea! Oameni foarte valoroşi, ce ne-am fi făcut fără - felul în care-şi menţineau buna dispoziţie şi curajul şi conversaţia - trebuia să-i vezi ca să crezi. Şi toţi au cîştigat războiul. Saxenden, mai ales, poartă această răspundere. Tot timpul a avut o funcţie activă.

- Ce funcţie?

- Să ştie tot. Judecînd după spusele lui, probabil că ştia mai mult decît orice alt om de pe glob. Are şi o constituţie remarcabilă şi-i place să fie remarcată: e un mare yachtman.

- O să-l privesc drept în faţă.

- Snobişorul e unul din oamenii la care-i mai bine să priveşti îndărăt, oftă unchiul ei. Vrei să rămîi peste noapte, Dinny, sau te întorci acasă?

- Trebuie să mă întorc în seara asta. Trenul meu pleacă la opt din gara Paddington.

- În cazul ăsta te salt peste Hyde Park, îţi ofer o gustare la Paddington şi te depun în tren.

- O, nu-ţi bate capul cu mine, unchiule Lawrence.

- Sigur, traversează parcul fără mine şi lipseşte-mă de şansa de a fi arestat pentru acostarea unei fete tinere. Nici în ruptul capului! Am putea să ne şi aşezăm un pic ca să ne încercăm norocul. Eşti tipul de fată care-i vîră pe cei vîrstnici în bucluc. Ai un aer botticellian, Dinny. Hai să mergem!

Era ora şapte, într-o seară de septembrie, cînd intrară în Hyde Park şi porniră pe sub platani, prin iarba uscată.

- E prea devreme, din cauza economiei de lumină. Indecenţele se comit de la opt în sus. Mă îndoiesc că ne-ar fi de vreun folos să ne aşezăm. Poţi recunoaşte un poliţist deghizat cînd îl vezi? E foarte necesar. În primul rînd gambeta - de teamă să nu fie lovit prea brusc în moalele capului; în cărţi sînt întotdeauna trîntiţi la pămînt; apoi tendinţa de a arăta ca şi cum n-ar fi poliţist; o expresie competentă în jurul gurii - în

poliție își pun dantura la punct; ochii în jos cînd nu sînt fixați asupra ta; omul important, bine înfipt pe ambele picioare și arătînd de parcă tocmai i s-a luat măsura pentru nu știu ce lucru important. Și, bineînțeles, ghete proverbiale.

Dinny chicoti:

- Îți spun eu ce trebuie să facem, unchiule Lawrence. Înscenăm o acostare. La intrarea gării trebuie să fie un polițist! Eu am să dau cîtva timp tîrcoale pe acolo și te agăț de îndată ce apari. Ce anume trebuie să spun?

Sir Lawrence încreți o sprînceană:

- Din cîte îmi aduc eu aminte, ceva în genul ăsta: "Ce mai faci puișorule? E seara ta liberă?"

- Atunci eu o iau înainte și-ți lansez cuvintele astea chiar sub nasul polițistului.

- O să-și dea seamă că-l ducem, Dinny.

- Dai înapoi!

- Ei bine, e-atîta vreme de cînd nimeni n-a mai luat în serios vreo propunere de-a mea! Pe de altă parte: "Viața e reală, viața e serioasă, și nu închisoarea-i este țelul!"[1]

- Mă dezamăgești, unchiule.

- Cu asta sînt obișnuit, draga mea. Așteaptă pînă o să ajungi și tu gravă și respectabilă și-ai să vezi cît de des o să-i dezamăgești pe cei tineri.

- Dar gîndește-te un pic: am putea avea zilnic coloane întregi din ziare dedicate nouă: "Scandal în jurul unei acostări la intrarea gării Paddington; un pretins unchi". Nu rîvnești să fii un pretins unchi și să ocupi mai mult spațiu în ziare decît problemele Europei? Nu vrei nici măcar să bagi poliția în bucluc? Unchiule, e meschin!

- *Soit!*[2] replică Sir Lawrence; un unchi pe zi la tribunalul de poliție e suficient. Ești mai periculoasă decît credeam, Dinny.

- Nu, zău, dar de ce să fie arestate fetele alea? Asemenea lucruri țin de trecut, cînd femeile erau tratate mai rău decît cîinii.

- Sînt întru totul de părerea ta, Dinny, dar la noi mai stăruie conștiința conformistă, iar poliția trebuie să aibă ceva de făcut. Imposibil să reduci numărul polițiștilor fără a spori numărul

1. Parafrază a unui vers din poezia lui Longfellow: *A Psalm to Life* (Psalm închinat vieții).
2. Fie. (fr.)

şomerilor. Şi apoi o poliţie care n-are de lucru e periculoasă pentru bucătărese.

- Fii serios, unchiule.

- Nu-mi cere asta, draga mea! Orice ne-ar mai rezerva viaţa - aşa ceva să nu-mi ceri. Dar prevăd epoca în care vom fi cu toţii liberi să ne acostăm unii pe alţii, în limitele bunei-cuviinţe. În locul actualelor norme de comportare vor exista versiuni revizuite pentru bărbaţi şi pentru femei: "Doamnă, doriţi să vă plimbaţi?" "Domnule, doriţi tovărăşia mea?" Va fi o epocă poate nu de aur, dar în orice caz poleită. Iată intrarea gării Paddington. Ai fi avut inimă să-l duci de nas pe acest nobil poliţist? Vino, hai să traversăm. Mătuşa ta nu se mai dă azi jos din pat, aşa că o să iau masa cu tine la bufet, urmă el cînd intrară în gara Paddington. O să luăm întîi un aperitiv şi în rest, dacă cunosc eu bine staţiile noastre de cale ferată, o să ne servească supă de vacă, peşte alb, friptură în sînge, verdeţuri, cartofi rumeniţi şi tarte cu prune - toate gustoase deşi cam englezeşti.

- Unchiule Lawrence, i se adresă Dinny cînd ajunseră la friptura în sînge, ce părere ai despre americani?

- Dinny, nici un om cu spirit patriotic n-o să-ţi spună adevărul, tot adevărul şi numai adevărul în legătură cu acest subiect. În orice caz, americanii, ca şi englezii, pot fi împărţiţi în două categorii: americani şi americani. Cu alte cuvinte, unii sînt drăguţi şi unii dezgustători.

- De ce nu reuşim noi să ne înţelegem mai bine cu ei?

- La întrebarea asta se poate răspunde uşor. Englezii dezgustători nu se înţeleg cu ei pentru că au mai mulţi bani decît noi. Englezii drăguţi nu se înţeleg cu ei aşa cum ar trebui, pentru că americanii sînt susceptibili, iar accentul glasului american nu e plăcut pentru urechea englezească. Sau s-o luăm invers. Americanii dezgustători nu se înţeleg cu englezii pentru că accentul glasului englezesc nu e plăcut pentru urechile lor. Americanii drăguţi nu se înţeleg cu noi aşa cum ar trebui pentru că sîntem nereceptivi şi dispreţuitori.

- Nu găseşti că se încăpăţînează prea tare să procedeze numai cum li taie pe ei capul?

- La fel facem şi noi. Nu-i asta. E vorba de maniera în care o fac, draga mea, asta ne deosebeşte, maniera şi limbajul.

- Cum aşa?

- Faptul că vorbim ceea ce se consideră a fi aceeaşi limbă este fără îndoială o cursă. Trebuie să sperăm într-o astfel de dezvoltare a dialectului american, încît să se impună pentru

ambele părţi necesitatea de a-şi învăţa reciproc limba.

- Dar se vorbeşte mereu de legătura pe care o constituie o limbă comună.

- De unde curiozitatea asta la tine pentru americani?

- Luni trebuie să-l întîlnesc pe profesorul Hallorsen.

- Tipul cu Bolivia. În cazul ăsta îţi dau un sfat, Dinny. Lasă-l să aibă dreptate şi o să-ţi ciugulească din palmă. Dacă-l contrazici, tu n-o să ciuguleşti nimic din palma lui.

- O, am de gînd să-mi ţin firea.

- Fii pregătită de atac, dar nu te repezi la el. Acuma, dac-ai isprăvit, draga mea, ar trebui să plecăm: e opt fără cinci.

O instală în vagon şi-i oferi un ziar de seară. Cînd trenul se puse în mişcare, adăugă:

- Aruncă-i o privire botticelliană, Dinny. Aruncă-i o privire botticelliană!

VII

Adrian medita asupra cartierului Chelsea, în timp ce se îndrepta într-acolo, în seara zilei de luni. Nu mai era ce fusese odinioară. Îşi amintea că locuitorii de aici, chiar şi în vremurile de amurg ale epocii victoriene, fuseseră un soi de troglodiţi - creaturi gata să-şi plece capul, dintre care, ici-colo, mai răsărea cîte o celebritate sau un istoric. Femei care făceau treabă cu ziua, actori zbătîndu-se să-şi scoată banii de chirie, scriitori trăind din doi bani jumate pe zi, doamne gata să-şi lepede veşmintele pentru un şiling pe oră, perechi căsătorite a

căror viaţă se îndreaptă vertiginos spre tribunalul de divorţuri, oameni cărora le plăcea să tragă la măsea, precum şi adoratori ai lui Turner, Carlyle, Rossetti şi Whistler; cîţiva circiumari, păcătoşi cu dulumul şi obişnuita puzderie a celor ce mănîncă oale de patru ori pe săptămînă. Îndărătul unei faţade fluviale care devenea tot mai aristocratică, cu timpul s-a dezvoltat şi a sporit respectabilitatea, pînă cînd a ajuns să facă saltul în incurabila King's Road[1] şi au răsărit, chiar şi aici, bastioane ale Artei şi ale Modei.

Casa Dianei era aşezată pe Oakley Street. Adrian şi-o amintea de pe vremea cînd era lipsită de orice individualitate şi locuită de o familie de stricţi mîncători de oale. Dar în cei şase ani de cînd o locuia Diana, devenise unul dintre cele mai încîntătoare cuiburi ale Londrei. Le cunoscuse bine pe toate drăgălaşele surori Montjoy, astăzi risipite prin societate, dar dintre toate, Diana era cea mai tînără, cea mai drăguţă, cea mai plină de gust, cea mai spirituală - una dintre acele femei care, fără prea mulţi bani şi fără să-şi discrediteze virtutea, reuşesc să imprime o amprentă de eleganţă pe tot ce e înconjoară şi suscită gelozia. De la cei doi copii ai ei şi de la cîinele de rasă Collie (aproape singurul de acest soi care se mai găsea la Londra), de la clavecinul ei, patul cu baldachin, paharul din cristal de Bristol, tapiţeria scaunelor şi covoarelor, totul părea că radiază bun-gust şi că e menit să-l facă pe privitor să se simtă bine. Şi Diana te făcea să te simţi bine, cu silueta ei încă fără cusur, cu ochii întunecaţi, limpezi şi ageri, faţa ovală, tenul de ivoriu, şi o uşoară asprime în pronunţie. Toate surorile Montjoy aveau acest mic defect; provenea de la mama lor, originară din regiunea muntoasă a Scoţiei şi, în ultimii treizeci de ani, felul lor de a vorbi avusese o considerabilă influenţă asupra accentului înaltei Societăţi, convertindu-l din gunguritul folosit la sfîrşitul secolului nouăsprezece, într-un fermecător dialect cu *r*-uri rulate şi *l*-uri distincte. Ori de cîte ori se gîndea că Diana, cu venitul ei modest şi cu soţul într-un sanatoriu de boli mintale, era primită pretutindeni în societate, Adrian obişnuia să apeleze la imaginea unei cămile bacteriene. Cele două cocoaşe ale acestui animal îi evocau cele două secţiuni ale Societăţii (cu S mare), legate printr-o punte, arareori folosită după ce ai

1. Arteră principală în cartierul Chelsea, renumită pentru traficul zgomotos şi localurile de distracţie.

traversat-o o dată. Cei născuţi Montjoy, o familie foarte veche, de origine din Dumfriesshire, avînd în trecut nenumărate legături de rudenie cu nobilimea, deţineau, oarecum, un drept ereditar de a se coccţa pe prima cocoaşă - o poziţie cam plicticoasă, de unde nu prea aveai vizibilitate din pricina capului cămilei -, aşa încît Diana era adeseori invitată în case mari ale căror preocupări de căpetenie constau în vînători, exerciţii de tragere cu puşca, spitale, funcţii la Curte, şi în "a oferi o şansă debutantelor". După cum ştia Adrian, Diana răspundea arareori invitaţiilor. Era mai constant înfiptă pe cea de-a doua cocoaşă, acolo unde priveliştea - peste coada cămilei - era mai vastă şi mai încurajatoare. Ah! Ce colecţie ciudată se află pe această cocoaşă din spate! Mulţi ca şi Diana, trecuseră puntea venind de pe prima cocoaşă, alţii se căţăraseră pe coada cămilei, şi cîţiva picaseră din ceruri sau - cum spuneau uneori oamenii - din America. Cea de-a doua cocoaşă presupunea o calificare, şi Adrian, care nu se calificase niciodată, ştia că e necesară o oarecare agerime pe mai multe fronturi: fie o memorie de primă calitate care să-ţi îngăduie să redai cu promptă exactitate tot ce-ai citit sau ai auzit; fie o sursă naturală de spirit. Dacă nu posezi nici una, nici alta, puteai să-ţi faci doar o singură dată apariţia pe cocoaşă, şi atît. Desigur, trebuia să ai şi personalitate, dar lipsită de excentricităţi; însă nici genul de personalitate care pune adevărul sub obroc. Strălucire într-o anumită ramură de activitate era un element dezirabil, dar *nu sine qua non*. Buna creştere era de asemenea binevenită, cu condiţia să nu te facă plicticos. Frumuseţea constituia un paşaport, dar trebuia să fie asociată cu vioiciunea. Banii erau de dorit, dar banii siguri nu-ţi cîştigau un loc. Adrian remarcase că opiniile asupra artei, exprimate oral, erau mai de valoare decît posibilităţile concrete de a crea artă; şi abilitatea de a conduce era acceptabilă cu condiţia de a nu fi prea taciturnă sau prea uscată. Pe de altă parte, unii oameni păreau să-şi dobîndească un loc pe cocoaşă prin anumite aptitudini pentru "culise" şi prin faptul că se amestecau în toate oalele. Dar mai presus de toate, cea mai mare cerinţă era aceea de a fi priceput la vorbă. De pe acestă cocoaşă dosnică se trăgeau nenumărate sfori, dar că asta ajuta la mersul înainte al cămilei, Adrian se îndoia, oricît de convinşi ar fi fost cei ce le trăgeau. Ştia că Diana avea un loc atît de sigur în acest grup eterogen, pornit întruna pe invitaţii la mese, încît ar fi putut să se hrănească de la un Crăciun la celălalt fără să cheltuiască un ban, şi n-ar fi avut nevoie să

petreacă nici un week-end în Oakley Street. Adrian îi era cu atît mai recunoscător pentru faptul că sacrifica în mod constant asemenea invitații, de dragul de a se afla împreună cu copiii și cu el. Războiul izbucnise curînd după căsătoria ei cu Ronald Ferse, iar micuții Sheila și Ronald se născuseră abia după întoarcerea lui de pe front. Acum aveau respectiv șapte și șase ani și erau, așa cum Adrian ținea să-i repete întruna: "adevărați micuți Montjoy". Moșteniseră, neîndoielnic, înfățișarea și însuflețirea ei. Dar numai dînsa știa că umbra care întuneca fața Dianei cînd sta pe gînduri se datora temerilor că nu ar fi trebuit să aibă copii, mai curînd decît oricărei alte împrejurări legate de situația ei. Tot numai dînsul știa că tensiunea existenței alături de o persoană atît de dezechilibrată cum ajunsese Ferse în ultimul timp omorîse în ea instinctul sexual, încît în acești din urmă patru ani trăise efectiv în văduvie, fără nici o dorință de dragoste. Adrian era încredințat că Diana nutrea pentru el o reală afecțiune, care se oprea însă acolo unde ar fi început pasiunea.

Sosi cu o jumătate de oră înainte de cină și urcă în sala de clasă, la etajul de sus, ca să-i vadă pe copii. Tocmai primeau din mîna instructoarei franceze pesmeți și laptele de seară; îl întîmpinară cu aclamații și-i cerură să le continue povestea pe care le-o începuse. Instructoarea franceză, știind la ce se aștepta, se retrase. Adrian se așeză în fața celor două fetișoare scînteietoare și reluă firul de acolo de unde îl întrerupsese:

- Așadar omul care avea bărcile în pază era un individ cumplit, negru ca tăciunele, care fusese ales pentru puterea lui, din pricina inorogilor albi care împînziseră coasta.

- Uuu! Unchiule Adrian - inorogii nu există cu adevărat.

- Pe atunci existau, Sheila.

- Și ce s-a întîmplat cu ei?

- Nu mai există decît unul singur, și trăiește în ținuturile unde albii nu pot pătrunde din cauza muștei Bu-bu.

- Ce e musca Bu-bu?

- Musca Bu-bu, Ronald, e cunoscută prin faptul că se instalează în picior, sub genunchi, și-și întemeiază acolo familia.

- Oh!

- Inorogii - așa cum v-am spus înainte de a mă întrerupe, împînziseră coasta. Omul se numea Mattagor și iată cum proceda el cu inorogii. După ce-i ademenea jos, pe plajă, cu criniboabe...

- Ce sînt criniboabele?

- Arată ca fragii şi au gust de morcovi - cu criniboabe - şi se furişa îndărătul lor...

- Dacă era în faţa lor dîndu-le criniboabe, cum putea să se furişeze îndărătul lor?

- Înşira criniboabele pe un fir de fibră de palmier şi atîrna şiragul între doi arbori vrăjiţi. De îndată ce inorogii începeau să piguleascā, el ieşea din desişul în care sta ascuns şi, păşind fără zgomot, desculţ, îi lega de coadă, doi cîte doi.

- Dar inorogii nu simţeau că li se leagă cozile?

- Nu, Sheila, inorogii albi nu simt cu coada. Apoi se retrăgea din nou în desiş şi plescăia din limbă, iar inorogii se năpusteau drept în faţă, buimăciţi.

- Cozile nu li se rupeau?

- Niciodată. Ăsta era marele lui merit, pentru că îndrăgea foarte mult animalele.

- Şi cred că inorogii nu s-au mai arătat niciodată.

- Greşeşti, Ronny. Prea le plăceau criniboabele.

- Îi călărea vreodată?

- Da: uneori se sălta uşurel pe două spinări de inorog şi călărea în junglă, cu cîte un picior pe fiecare animal, rîzînd în sinea lui. Aşadar, vă puteţi închipui că corăbiile aflate în paza lui erau sigure. Încă nu venise anotimpul ploios, aşa încît rechinii de uscat nu erau prea numeroşi, iar expediţia se găsea pe punctul de a porni cînd...

- Cînd ce, unchiule Adrian? Uite-o pe mămica!

- Continuă, Adrian!

Dar Adrian rămase tăcut, cu ochii aţintiţi asupra apariţiei care se apropia. Apoi, întorcîndu-şi privirile şi fixîndu-le asupra Sheilei, urmă:

- Acum trebuie să fac o întrerupere ca să vă explic de ce era atît de importantă luna. Nu puteau porni expediţia pînă nu se arăta Crai-nou, înaintînd către ei printre arborii vrăjiţi.

- De ce?

- Tocmai asta vreau să vă spun. În zilele acelea oamenii, şi mai cu seamă tribul ăsta Phatabhoy, dădeau foarte mare atenţie la tot ce e frumos - de pildă lucruri ca mămica voastră, sau clopotele de Crăciun, sau cartofiorii noi, aveau mare înrîurire asupra lor. Şi înainte de a porni la o acţiune, trebuia să li se arate un augur.

- Ce e un augur?

- Un semn care se arată la început, aducător de noroc. Şi augurul trebuie să fie frumos. Ei, în anotimpul uscat, Crai-nou era socotit drept lucrul cel mai frumos, aşa că trebuiau să

aştepte pînă ce venea luna în faţa lor, printre arborii vrăjiţi, aşa cum mămica voastră înaintează acum spre noi.

- Dar luna n-are picioare.

- Nu; pluteşte. Şi într-o frumoasă seară a venit plutind, nepămînteană, atît de fermecătoare şi de mlădioasă, şi cu o asemenea expresie în ochi, încît au ştiut cu toţii că expediţia lor avea să fie încununată de succes; şi s-au prosternat în faţa ei, strigînd: "O, Augurule! dacă Tu ne vei fi alături, atunci vom înfrînge vitregia apelor şi a nisipurilor şi, purtîndu-le în ochi, ne vom simţi fericiţi în fericirea adusă de făptura ta, în vecii vecilor. Amin!" Şi după ce au grăit astfel, au urcat în corăbii, Phatabhoy după Phatabhoy, pînă au încăput cu toţii. Iar Crai-nou stătea acolo, la marginea arborilor vrăjiţi, şi-i binecuvînta din priviri. Dar un om a rămas în urmă. Era un Phatabhoy bătrîn, care tînjea atît de arzător după lună, încît uitase de orice altceva şi se tîra către ea, nădăjduind să-i atingă picioarele.

- Dar luna n-are picioare!

- El credea că are, căci pentru el luna era ca o femeie alcătuită din argint şi sidef. Şi se tîrî printre arborii vrăjiţi, şi dincolo de ei, dar nu izbuti s-o atingă pentru că ea era Crai-nou.

Adrian se opri şi o clipă nu se auzi nici un sunet. Apoi spuse: "Continuarea în numărul următor", şi ieşi din cameră. Diana îl ajunse în hol.

- Adrian, îmi corupi copiii. Nu ştii că nu mai e îngăduit ca fabulele şi basmele să se interfereze cu interesul lor pentru maşini? După ce-ai ieşit, Ronald a întrebat: "Mămico, oare unchiul Adrian crede într-adevăr că tu eşti Crai-nou?"

- Şi ce i-ai răspuns?

- I-am dat un răspuns diplomatic. Dar sînt ageri ca nişte veverite.

- Bine! Cîntă-mi *Waterboy* înainte de a sosi Dinny şi cavalerul ei.

Şi în timp ce Diana cînta, Adrian privea şi adora. Diana avea o voce frumoasă şi cînta bine melodia aceasta ciudată şi obsesivă. Ultimul *Waterboy* abia se stinsese cînd fata în casă anunţă:

- Domnişoara Cherrell. Profesorul Hallorsen.

Dinny intră cu capul sus, iar Adrian nu citi auguri favorabili în expresia ochilor ei. Văzuse aceeaşi expresie la unii şcolari, cînd se pregăteau să "pună pe frigare" un boboc. În urma ei intră Hallorsen, colosal de înalt în salonaşul mic, şi cu ochii strălucind de sănătate. Se înclină profund cînd fu prezentat lui

Dinny.

- Fiica dumneavoastră, presupun, domnule custode.

- Nu, nepoata mea; una dintre surorile căpitanului Hubert Cherrell.

- Da? Onorat să vă cunosc, domnişoară.

Adrian, observînd că privirile lor, după ce se încrucişaseră, păreau să nu se mai poată dezlipi, întrebă:

- Cum găsiţi hotelul Piedmont, domnule profesor?

- Mîncarea e foarte bună, dar sîntem prea mulţi americani.

- Şi vă căţăraţi unii peste alţii ca rîndunelele!

- Ah, pînă într-o săptămînă ne luăm cu toţii zborul.

Dinny venise plină-ochi de "anglo-feminism", iar contrastul dintre sănătatea debordantă a lui Hallorsen şi înfăţişarea răvăşită a lui Hubert ascuţise pe loc tăişul dispoziţiei ei. Şedea alături de acea întruchipare a masculului triumfător, cu intenţia netă de a-i înfipta în epidermă orice săgeată posibilă. Oricum însă, dînsul se angajase deîndată într-o discuţie cu Diana, şi Dinny nici nu-şi terminase încă supa limpede, cu o prună uscată înăuntru, cînd, furişînd o privire spre el, îşi revizui planul. La urma urmelor, era un străin şi un musafir, iar ea, era de aşteptat să se poarte ca o Lady; dacă vrei să omori o pisică nu-i musai s-o spînzuri. N-o să-i înfigă săgeţi, o să-l "farmece cu surîsuri şi miere"; acesta va fi un mijloc mai civilizat faţă de Diana şi de unchiul ei, şi, cu timpul, se va dovedi o armă de luptă mult mai eficientă. Cu o viclenie demnă de cauza ei, aşteptă pînă-l văzu adînc cufundat într-o discuţie despre politica britanică, pe care părea să o privească drept o serioasă manifestare a activităţii umane; apoi, întorcînd spre el privirea-i botticelliană, i se adresă:

- Şi noi ar trebui să tratăm cu tot atîta seriozitate politica americană, domnule profesor. Dar desigur că nu-i chiar atît de serioasă, nu-i aşa?

- Cred că aveţi dreptate, domnişoară Cherrell. Politicienii din întreaga lume au o regulă comună: "Cînd eşti la putere să nu faci aceleaşi promisiuni ca atunci cînd te găseşti în opoziţie; dacă o faci, înseamnă că va trebui să duci la îndeplinire lucruri pe care alţii le-au găsit imposibile." Singura diferenţă reală dintre partidele politice constă, după părerea mea, în faptul că în timp ce un partid s-a instalat în Autobuzul Naţional, celălalt e remorcat.

- În Italia, tot ce-a mai rămas din celălalt partid zace acum sub scaun, nu-i aşa?

- Ce să mai spunem despre Spania? adăugă Adrian.

Hallorsen izbucni în rîsul său molipsitor.
- Dictatura nu înseamnă politică. Dictatura e o glumă.
- Nu-i o glumă, profesore.
- O glumă proastă, profesore.
- Ce înțelegeți prin glumă, domnule profesor?
- Un bluf. O supoziție de mai lungă durată că natura umană e croită după tiparul pe care i l-a creat dictatorul. Momentul în care cacialmaua e dată pe față.
- Dar, interveni Diana, să presupunem că majoritatea poporului își aprobă dictatorul, atunci nu înseamnă că aveau de-a face cu o democrație, sau cu o guvernare prin consimțămîntul celor guvernați?
- N-aș spune așa ceva, doamnă Ferse, decît dacă guvernatorul ar fi în fiecare an reconfirmat printr-o majoritate de voturi.
- Dictatorii realizează totuși o serie de lucruri, observă Adrian.
- Cu un anumit preț, domnule custode. Dar uitați-vă la Diaz, în Mexic. Timp de douăzeci de ani a făcut din țară un paradis, și poftim ce s-a ales din ea după plecare lui. Nu poți scoate dintr-un popor ceea ce încă nu deține.
- Greșeala sistemului nostru politic, ca și a sistemului dumneavoastră, domnule profesor, replică Adrian, constă în faptul că un mare număr de reforme latente generate de bunul simț al oamenilor simpli, nu pot fi duse la îndeplinire din pricină că politicienii noștri aleși pe termen scurt nu le încurajează, de teamă să nu piardă puterea pe care încă n-au dobîndit-o.
- Mătușa May, murmură Dinny, spunea: "De ce să nu vindecăm șomajul printr-un plan național de asanare a mahalalelor, și în felul ăsta să prindem doi iepuri deodată?"
- Vai! Dar e o idee admirabilă, exclamă Hallorsen întorcîndu-și fața spre ea.
- Sînt în joc interese camuflate, răspunse Diana; proprietarii mahalalelor și societățile de construcții sînt prea puternice.
Adrian adăugă:
- Și apoi e nevoie de bani gheață.
- Și ce? Asta-i foarte simplu. Parlamentul dumneavoastră poate să-și ia orice împuterniciri dorește în vederea unei acțiuni pe plan național de asemenea anvergură; și apoi de ce n-ar face un împrumut? Banii ar urma doar să fie restituiți; nu-i ca un împrumut de război, care se preface în praf și pulbere. Care sînt alocațiile de șomaj?

Nimeni nu a putut să-i răspundă.

- Eu cred că economia realizată asupra alocațiilor de șomaj ar acoperi dobînda pentru un mare împrumut.

- De fapt, interveni Dinny suav, nu e nevoie decît de bună-credință. Este domeniul în care dumneavoastră, americanii, ne bateți, domnule profesor Hallorsen.

Pe fața americanului lunecă o expresie care părea să spună: "Vax!"

- De bună seamă, cînd am plecat să luptăm în Franța, aveam un car de bună-credință. Dar am mîncat-o toată. Data viitoare o să ne păzim vatra căminului nostru.

- Dar data trecută a fost oare numai simplă bună-credință?

- Mi-e teamă că așa a fost, domnișoară Cherrell. Nici unul la douăzeci dintre americani nu credea că nemții ne-ar putea nimeri la noi acasă.

- Mă simt pusă la punct, domnule profesor.

- De ce? Absolut deloc. Dumneavoastră judecați America după Europa.

- Dar a fost cazul Belgiei, domnule profesor, interveni Diana; și noi la început am fost mînați de bună-credință.

- Scuzați-mă, doamnă, dar cazul Belgiei v-a impresionat într-adevăr?

Adrian, care desena cercuri cu o furculiță, ridică ochii.

- În ceea ce mă privește, da. Bănuiesc că nu a însemnat mare lucru pentru cei din armată, din marină, din marea finanță, sau chiar pentru o vastă parte a societății, politică sau altminteri. Toți știau că dacă vine războiul, noi eram practic angajați față de Franța. Dar pentru oamenii simpli ca mine sau ca două treimi din populația neavizată, pentru clasa muncitoare în întregime, lucrul a avut importanță. Era ca și cum l-ai fi văzut pe... cum îi zice?... Sfarmă-Piatră înaintînd în ring ca să lupte cu cel mai mărunțel boxer din categoria muscă, și care ar fi stat țanțoș și împieptoșat ca un Hercule.

- Foarte bine spus, domnule custode.

Dinny roși. Să fi existat o doză de generozitate în omul ăsta? Apoi, conștientă parcă de trădare față de Hubert, rosti acidulat:

- Am citit că priveliștea l-a răscolit chiar și pe Roosevelt.

- A răscolit doar pe foarte puțini dintre noi, domnișoară Cherrell; dar noi ne aflam la mare depărtare, și un lucru, ca să-ți înflăcăreze imaginația, trebuie să-ți fie apropiat.

- Da, și în fond, așa cum ați arătat adineauri, dumneavoastră, americanii, ați intervenit la sfîrșit.

Hallorsen privi fix la fața ei ingenuă, se înclină și rămase tăcut.

Dar cînd, la sfîrșitul acestei seri ciudate, îi spuse noapte bună, adăugă:

- Mi-e teamă că ai un ghimpe împotriva mea, domnișoară Cherrell.

Dinny zîmbi fără să răspundă.

- Totuși, sper să te revăd.

- O! Pentru ce?

- Cum să spun, presimt că aș putea să-ți schimb părerea pe care o ai despre mine.

- Țin foarte mult la fratele meu, profesore Hallorsen.

- Eu stărui să cred că fratele dumitale mi-a făcut mai mult rău mie decît i-am făcut eu lui.

- Nădăjduiesc ca faptele să-ți infirme în curînd părerea.

- Asta sună ca o promisiune de necazuri.

Dinny își înclină capul.

Se duse la culcare, mușcîndu-și buzele de ciudă. Nici nu-și fermecase și nici nu-și asaltase inamicul; și în loc să resimtă o animozitate bine definită la adresa lui, era năpădită de sentimente amestecate.

Statura îi conferea lui Hallorsen o derutantă putere de a domina. "E ca una din făpturile acelea cu pantaloni franjurați pe care le vezi în filme răpind fete de fermă doar pe jumătate deznădăjduite, gîndi Dinny. Se uită la tine de parcă te-ar purta pe calul lui, la spate. Forța primitivă în frac și vestă albă! Un om puternic, dar nu și tacut!"

Camera ei dădea spre stradă, și de la fereastră putea vedea platanii de pe chei, rîul și vasta întindere a nopții înstelate.

- Poate că, murmură ea cu glas tare, n-ai să părăsești Anglia chiar atît de curînd pe cît crezi.

- Pot să intru?

Se întoarse și o văzu pe Diana în prag.

- Ei, Dinny, ce părere ai despre prietenul nostru inamicul?

- Un amestec de Tom Mix și uriașul omorît de Jack.

- Lui Adrian îi place.

- Unchiul Adrian trăiește prea mult printre oase. Și la vederea sîngelui roșu amețește.

- Da; ăsta-i genul de mascul în fața căruia se presupune că pică femeile. Dar te-ai purtat frumos, Dinny, deși la început ochii tăi erau de un verde scăpărător.

- Sînt și mai verzi acuma cînd l-am lăsat să plece fără nici o

zgîrietură.

— N-are importanţă. Vei avea alte prilejuri. Adrian i-a obţinut o invitaţie pentru mîine la Lippinghall.

— Ce?

— N-ai decît să-l învrăjbeşti acolo cu Saxenden şi interesul lui Hubert va fi servit. Adrian nu ţi-a spus, de teamă să nu-ţi manifeşti prea făţiş bucuria. Profesorul doreşte o mostră de "vînătoare englezească". Bietul om nu-şi dă deloc seama că păşeşte în vizuina unei leoaice. Mătuşa Em se va arăta delicioasă faţă de el.

— Hallorsen! murmură Dinny. Trebuie să aibă sînge scandinav.

— Spunea că maică-sa era din Noua Anglie, dar s-a căsătorit cu cineva din ramura directă. E din statul Wyoming. Încîntător cuvînt, Wyoming!

— Vastele spaţii deschise. Diana, de ce mă irită expresia "mascul"?

— E ca şi cum te-ai afla într-o încăpere închisă în care ar izbucni deodată cîteva floarea-soarelui. Dar "masculii" nu sînt monopolul vastelor spaţii deschise; ai să descoperi că şi Saxenden e unul.

— Zău?

— Da. Noapte bună, draga mea. Şi fie ca nici un "mascul" să nu-ţi tulbure visele.

După ce se dezbrăcă, Dinny luă iar jurnalul şi reciti un pasaj la care îndoise pagina. Suna astfel:

Mă simt foarte deprimat în seara asta - ca şi cum s-ar fi scurs toată viaţa din mine. Nu reuşesc să-mi menţin curajul decît gîndindu-mă la Condaford. Mă întreb ce-ar spune bătrînul Foxham dacă m-ar vedea doftoricind catîrii. Soluţia pe care am inventat-o ca să-i vindec de colici ar face să se ridice părul măciucă şi de pe o minge de biliard, dar văd că le opreşte durerile. Dumnezeu a fost în dispoziţii fericite cînd a proiectat interiorul unui catîr. Noaptea trecută am visat că mă aflam la marginea pădurici de acasă şi veneau spre mine valuri de fazani, dar pentru nimic în lume nu puteam apăsa pe trăgaci; un fel de paralizie oribilă. Mă gîndesc mereu la moş Haddon şi-i aud vorbele: "Ţine-te bine, domnişorule Bertie! Înfige-ţi călcîiele şi prinde-l de cap!" Bunul moş Haddon! Era un personaj. Ploaia a stat. E uscat pentru prima oară de zece zile încoace. Şi au ieşit stelele.

O navă, o insuliţă, o lună ca o seceră,
Şi, cîteva stele, dar ce minunate!

Ah, de-aş putea dormi!"

VIII

Acea esenţială dezordine intimă, proprie fiecărei camere, care deosebeşte casele vechi englezeşti de orice altă varietate de casă de ţară, era evidentă la Lippinghall Manor. Oamenii intrau în camere ca şi cum aveau de gînd să rămînă timp îndelungat în ele, şi în vreme ce se aflau acolo inhalau o atmosferă şi se adaptau unui aranjament cu totul diferit de cele din oricare altă încăpere; şi nici n-aveau simţămîntul că trebuie să lase camera aşa cum o găsiseră, dacă ştiau într-adevăr cum arătase iniţial. Mobila antică, fină, ţinea o indiferentă tovărăşie mobilei de umplutură, cumpărată pentru scopuri de utilitate sau confort. Portrete ale strămoşilor, întunecate sau îngălbenite, stăteau faţă în faţă cu peisaje olandeze sau franceze, mai gălbejite sau mai întunecate, ori, ici-colo, cu încîntătoare gravuri vechi şi cu miniaturi nu lipsite de farmec.

În cel puţin două dintre odăi se aflau nişte vechi şi frumoase cămine, corupte de tendinţa spre confort prin nişte apărători de foc pe care puteai să te aşezi. Şiruri de scări apăreau unde nu te aşteptai, în întuneric. Învăţai cu greutate aşezarea dormitoarelor, şi pe dată o şi uitai. În dormitor puteai găsi un dulap antic, din lemn de castan, de o valoare nepreţuită, şi un pat cu baldachin dintr-o perioadă rafinată; în faţa ferestrei o banchetă cu perne şi cîteva stampe franţuzeşti. Dormitorul comunica de obicei cu o cămăruţă mică, în care se

afla un pat strîmt, și cu o baie care putea să aibă sau să nu aibă nevoie de o revizie, dar în care găseai săruri. Un membru al familiei Mont fusese amiral; drept care, prin bizare colțuri de coridoare te pîndeau hărți vechi și ciudate, cu dragoni care șfichiuiau mările; un alt membru al familiei Mont, bunicul lui Sir Lawrence, al șaptelea baronet, fusese amator de curse de cai, și anatomia calului pur-sînge, precum și jockeii din perioada sa (1860-1883) puteau fi studiați pe pereți. Cel de-al șaselea baronet care, fiind om politic, trăise mai mult decît ceilalți, lăsase gravuri din perioada victoriană timpurie, înfățișîndu-le pe soția și pe fiicele sale în crinoline, și pe el cu favoriți. Exteriorul casei era în stil carolian, temperat ici-colo de fragmente georgiene sau chiar victoriene, în locurile unde cel de-al șaselea baronet dăduse frîu liber înclinației sale de a moderniza. Dar singurul lucru cu adevărat modern era instalația de apă.

Miercuri dimineață, cînd Dinny cobori la micul dejun - vînătoarea fiind fixată să înceapă la ora zece - trei dintre doamne și toți bărbații cu excepția lui Hallorsen se aflau așezați sau circulau printre măsuțele de serviciu. Se lăsă să lunece pe un scaun lîngă Lordul Saxenden, care se ridică ușor cu un:

- Bună dimineața!

- Dinny, strigă Michael aflat în fața unui bufet, cafea, cacao sau bere de ghimber?

- Cafea și niște somon afumat, Michael.

- Nu există somon.

Lordul Saxenden înălță privirile:

- Nu există somon afumat? murmură, și se întoarse la cîrnatul pe care-l mînca.

- Puțin cod? întrebă Michael.

- Nu, mulțumesc.

- Cu ce te pot servi, mătușă Wilmet?

- *Kedgeree*.[1]

- Nu există *kedgeree*. Numai rinichi, slănină, jumări de ouă, cod, jambon, plăcintă rece cu carne de potîrniche.

Lordul Saxenden se ridică rostind: "Ah! Jambon!" și se îndreptă spre o măsuță-servantă.

- Ei, Dinny?

1. Fel de mîncare utilizat la micul dejun, preparat din orez, pește sau carne rece și sos condimentat.

- Puţin gem, te rog, Michael.
- De agrişe, de căpşuni, de coacăze, marmeladă?
- De agrişe.

Lordul Saxenden se reaşeză cu o farfurie cu jambon în faţă şi, în timp ce mînca, începu să citească o scrisoare. Dinny nu prea reuşea să-l judece după chip, pentru că nu-i putea vedea ochii, iar gura îi era plină. Dar i se părea că înţelege de ce fusese poreclit "Snobişorul". Era roşcovan la faţă, avea părul şi mustaţa de culoare mai deschisă, ambele încărunţite, şi o ţinută dreaptă. Deodată, se întoarse către ea şi spuse:

- Scuzaţi-mă că citesc scrisoarea. E de la soţia mea. E bolnavă, ştiţi...
- Îmi pare rău.
- E îngrozitor! Biata de ea.

Vîrî scrisoarea în buzunar, îşi umplu gura cu jambon şi se uită la Dinny. Fata văzu că avea ochi albaştri şi că sprîncenele, mai închise la culoare decît părul, arătau ca nişte stive de undiţe minuscule. Ochii i se bulbucau uşor, de parcă ar fi vrut să spună: "Cine-mi sînt! - Cine-mi sînt!" Dar în clipa aceea Dinny îl observă pe Hallorsen care intra pe uşă. Rămase o secundă cam nesigur, apoi, zărind-o, se îndreptă spre scaunul liber aflat de cealaltă parte a ei.

- Domnişoară Cherrell, i se adresă înclinîndu-se, pot să mă aşez aici?
- Desigur; mîncarea se găseşte pe măsuţe, dacă doriţi să luaţi ceva.
- Cine-i ăsta? întrebă Lordul Saxenden cînd Hallorsen se îndepărtă pentru a mînca ceva. E american?
- Profesorul Hallorsen.
- Oh! A! A scris o carte despre Bolivia? Nu?
- Da.
- Chipeş bărbat!
- Un mascul...

Lordul Saxenden se întoarse spre ea cu surpriză.

- Gustă puţin din jambonul ăsta! Am cunoscut pe vremuri un unchi de-al dumitale la Harrow, aşa cred.
- Unchiul Hilary, replică Dinny. Mi-a povestit.
- Am pus o dată rămăşag cu el, pe trei siropuri de căpşuni, cine ajunge mai repede jos, la gimnaziu, pe treptele de pe deal.
- Şi aţi cîştigat, Lord Saxenden?
- Nu; dar nici nu i-am plătit niciodată unchiului dumitale rămăşagul.

- De ce?
- El şi-a luxat o gleznă, şi eu mi-am scrintit genunchiul. El a reuşit să ţopăie într-un picior pînă la uşa gimnaziului, dar eu nu m-am mai putut mişca. Amîndoi am picat la pat pînă la sfîrşitul semestrului, şi după aceea eu am plecat. Lordul Saxenden chicoti: Aşa că îi mai datorez încă trei siropuri de căpşuni.
- Eu ziceam că la noi în America se mănîncă, nu glumă, la micul dejun, dar e nimic pe lîngă ce-i aici, spuse Hallorsen aşezîndu-se din nou.
- Îl cunoaşteţi pe lordul Saxenden?
- Lordul Saxenden, repetă Hallorsen cu o plecăciune.
- Bună ziua. În America n-aveţi potîrnichi ca la noi, nu-i aşa?
- Nu, cred că nu. Abia aştept să le vînez. Ce cafea bună, domnişoară Cherrell!
- Da, răspunse Dinny. Mătuşa Em se mîndreşte cu cafeaua ei.
Lordul Saxenden se proţăpi pe un scaun:
- Gustaţi din jambonul ăsta. Nu v-am citit cartea.
- Daţi-mi voie să v-o trimit. Aş fi mîndru s-o citiţi.
Lordul Saxenden continua să mănînce.
- Da, Lord Saxenden, ar trebui s-o citiţi, interveni Dinny; şi o să vă trimit şi eu o altă carte cu acelaşi subiect.
Lordul Saxenden căscă ochii.
- Drăguţ din partea dumneavoastră, a amîndurora. Ăsta-i gem de căpşuni? întrebă întinzînd mîna.
- Domnişoară Cherrell, i se adresă Hallorsen cu voce scăzută, aş dori să revedeţi cartea mea şi să-mi însemnaţi pasajele care socotiţi că-l prejudiciază pe fratele dumneavoastră. Am scris cartea în timp ce sufeream de îngrozitoare dureri de cap.
- Nu prea văd la ce-ar mai folosi acum aşa ceva.
- Ca să pot înlătura acele pasaje la o a doua ediţie, dacă doriţi.
- Foarte amabil din partea dumneavoastră, dar răul s-a comis, domnule profesor, răspunse Dinny cu o voce de gheaţă.
Hallorsen continuă şi mai încet:
- Regret teribil dacă v-am făcut vreun rău.
O senzaţie care n-ar putea fi concretizată decît în cuvintele: "Şi zi aşa, regreţi?" o fulgeră pe Dinny din creştet pînă-n tălpi, năpădind-o cu un amestec de furie, triumf, calcul, umor.

- Nu mie, fratelui meu i-ați făcut rău.

- Poate că lucrurile s-ar putea repara dacă le-am revedea împreună.

- Știu eu? spuse Dinny și se ridică.

Hallorsen se sculă în picioare și se înclină, rămînînd astfel cît trecu pe lîngă ei. "Teribil de politicos" gîndi Dinny.

Își petrecu dimineața recitind jurnalul fratelui ei, într-un colț al grădinii atît de cotropit de arbuști de tisă, încît oferea un adăpost desăvîrșit. Soarele o mîngîia cald, iar zumzetul albinelor ce se roteau peste zinii, rochia-miresii, nalbe, garofițe chinezești, margarete, era odihnitor. În colțișorul acesta de grădină atît de retras, Dinny fu din nou cuprinsă de o senzație neplăcută la gîndul de a dezvălui opiniei publice simțirile intime ale lui Hubert. Și nu pentru că jurnalul se lamenta; ci pentru că releva suferințe spirituale și fizice cu acuitatea unei înregistrări menite să nu cadă sub alt ochi decît al aceluia care le înregistrase. Pocnete de pușcă răbufneau în juru-i; rezemîndu-și cotul de un arbust de tisă, își lăsă privirile să lunece spre cîmp, de unde veneau împușcăturile.

O voce rosti:

- Aici erai!

Mătușa Em, purtînd o pălărie de pai cu boruri atît de largi încît îi atingeau umerii, stătea ceva mai jos, cu doi grădinari îndărătul ei.

- Vin îndată la tine, Dinny; Boswell, și dumneata Johnson, puteți pleca. Azi după-masă o să ne uităm la portulacă. Și aruncînd o privire spre Dinny pe sub nimbul uriaș și înclinat al pălăriei: Portulaca provine din Majorca, și e atît de sensibilă...

- Se numesc Boswell și Johnson[1] mătușico?

- Da, îl aveam pe Boswell și unchiul tău nu s-a lăsat pînă n-a găsit și un Johnson. Îi pune să meargă tot timpul împreună. Ție îți place doctorul Johnson, Dinny?

- Cred că întrebuințează prea des cuvîntul "Sir".

- Fleur mi-a luat foarfecele de grădină. Ce-ai acolo, Dinny?

- Jurnalul lui Hubert.

- Deprimant?

---

[1] Două nume strîns legate în istoria literaturii engleze:

Samuel Johnson (1709–1784), filolog și scriitor englez de orientare clasicizantă.

James Boswell (1740–1795), discipol și prieten al lui Johnson, autor al biografiei acestuia.

- Da.
- Mă uitam la profesorul Hallorsen. Cred că ar trebui să mai slăbească.
- Începînd cu tupeul, mătuşă Em.
- Sper să împuşte cîţiva iepuri, reluă Lady Mont; supa de iepure te scuteşte de atîtea griji... Wilmet şi Henrietta Bentworth s-au şi pus de acord să nu fie de acord.
- În legătură cu ce?
- Ei, n-am prea dat atenţie, dar cred că era în legătură cu primul ministru - sau era vorba despre portulacă? Se contrazic asupra oricărui subiect. Hen e mereu la Curte, ştii.
- Şi ăsta-i un lucru fatal?
- E o femeie drăguţă. Eu ţin mult la Hen, dar cloncăne tot timpul. Şi ce faci cu jurnalul ăsta?
- Am de gînd să i-l arăt lui Michael şi să-i cer sfatul.
- Nu-l asculta pe Michael, o povăţui Lady Mont; e un băiat tare bun, dar nu-l asculta; el cunoaşte tot felul de oameni ciudaţi - editori şi alţii de felul ăsta.
- Tocmai de asta vreau să-i cer sfatul.
- Mai bine cere-i-l lui Fleur, ea are un cap bun. La Condaford aveţi zinii din astea? Ştii, Dinny, cred că Adrian se scrinteşte.
- Mătuşă Em!
- Lincezeşte îngrozitor; şi-i slab de cred că n-ai unde înfige un ac în el. Desigur, nu se cuvine să vorbesc cu tine asemenea lucruri, dar eu cred că ar trebui s-o aibă pe Diana.
- La fel cred şi eu, mătuşică.
- Ei bine, şi el n-o s-o facă.
- Sau ea n-o s-o facă.
- Nici unul dintre ei n-o s-o facă; cum se poate aranja aşa ceva, nu ştiu. Ea are patruzeci de ani.
- Ce vîrstă are unchiul Adrian?
- El e cel mai mic, înainte de Lionel. Eu am cincizeci şi nouă de ani, declară Lady Mont cu glas ferm. Ştiu că eu am cincizeci şi nouă, iar taică-tu şaizeci; bunică-ta trebuie să fi fost vlăguită la vremea aceea, ne făcea unul după altul. Ce părere ai tu, e bine să ai copii?
Dinny înghiţi un balonaş de rîs şi răspunse:
- Mă rog, pentru oamenii căsătoriţi, şi într-o cantitate moderată, poate că da.
- Fleur o să mai aibă un copil în martie; e o lună proastă, indiferentă. Tu cînd te măriţi, Dinny?
- Cînd tinerele mele sentimente vor fi stîrnite, şi nu înainte.

- Asta-i foarte prudent. Dar să nu iei un american.

Dinny roşi, zîmbi periculos şi întrebă:

- De ce naiba m-aş mărita cu un american?

- Nu se ştie niciodată, răspunse Lady Mont, strivind o floare ofilită; depinde de cît eşti de asaltată. Cînd l-am luat pe Lawrence, eram atît de asaltată de el...

- Şi încă mai eşti, mătuşă Em; e minunat, nu?

- Nu fi ironică!

Şi Lady Mont se lăsă să lunece în visare, aşa încît pălăria ei păru mai uriaşă ca oricînd.

- Fiindcă veni vorba de căsătorie, mătuşă Em, aş vrea să găsim o fată pentru Hubert. E nevoie să-i mai abatem puţin gîndurile.

- Unchiul tău te-ar sfătui să-i abateţi gîndurile cu o dansatoare.

- Poate că ştie unchiul Hilary vreuna pe care ne-ar putea-o recomanda.

- Eşti obraznică, Dinny. Totdeauna am socotit că eşti obraznică. Dar dă-mi voie să mă gîndesc; era o fată; nu, s-a măritat.

- Poate că la ora asta e divorţată.

- Nu. Cred că pînă la urmă o să divorţeze, dar lucrul ia timp. O fiinţă încîntătoare.

- Sînt convinsă, la mai gîndeşte-te, mătuşico.

- Albinele astea, replică mătuşa ei, îi aparţin lui Boswell. Sînt italieneşti. Lawrence spune că-s fasciste.

- Cămăşi brune şi nici o remuşcare. Par a fi, într-adevăr, nişte albine foarte active.

- Da; zboară întruna şi dacă le superi, te înţeapă pe loc. Cu mine sînt drăguţe.

- Ai una pe pălărie, scumpo. Să ţi-o iau jos?

- Stai! strigă Lady Mont, dîndu-şi pălăria pe spate şi ţinîndu- şi gura uşor întredeschisă. Mă gîndesc la una!

- Te gîndeşti la o ce?

- Jean Tasburgh, fiica vicarului nostru de aici - familie foarte bună. Bineînţeles, fără bani.

- Chiar deloc?

Lady Mont scutură din cap şi pălăria i se clătină.

- Nici o Jean n-are vreodată bani. E drăguţă. Seamănă cu un leopard.

- Aş putea s-o văd, mătuşă Em? Ştiu precis ce nu i-ar place lui Hubert.

- Am s-o invit la masă. La ei se mănîncă prost. Cineva din

familia noastră a luat odată o Tasburgh. Cred că asta s-a întîmplat pe vremea regelui Iacob, aşa că într-un fel ne e verişoară, dar foarte de departe. Au şi un băiat; e în marină, ştii, şi n-are mustaţă. Cred că e la vicariat, în permisiune.

- Permisie, mătuşă Em.

- Ştiam că nu era cuvîntul potrivit. Fii bună, dă-mi jos albina aia de pe pălărie.

Dinny prinse în batistă albina mică de pe pălăria mare şi o duse la ureche.

- Îmi place să le aud bîzîind.

- Am să-l invit şi pe el, răspunse mătuşa; îl cheamă Alan, e un băiat drăguţ. Priví la părul lui Dinny. Culoarea merişorului, aşa spun eu. Cred că are perspective, dar nu ştiu ce fel anume. A suferit un şoc în timpul războiului.

- Sper că s-a întors întreg, mătuşico.

- I s-a dat nu ştiu ce decoraţie pentru asta. Zice că în marină acum e o atmosferă foarte îmbîcsită. Numai unghiuri ştii, şi roţi, şi mirosuri. Trebuie să-l întrebi pe el.

- În legătură cu fata, mătuşă Em, ce-ai vrut să spui cînd ai asemănat-o cu un leopard?

- Ei, cînd se uită la tine, te aştepţi să vezi un pui de sălbăticiune ivindu-se de după colţ. Maică-sa a murit. Ea conduce parohia.

- O să-l conducă şi pe Hubert?

- Nu; ar conduce însă pe oricine ar încerca să-l conducă pe el.

- Asta mai merge. Pot să duc eu la vicariat o invitaţie din partea dumitale?

- Îi trimit pe Boswell şi Johnson. Lady Mont îşi privi ceasul brăţară. Ba nu, la ora asta trebuie să fie la masă. Totdeauna îmi pun ceasul după ei. O să ne ducem noi două, Dinny; e doar la un sfert de milă de aici. Ce părere ai, n-aş putea merge cu pălăria mea?

- Dimpotrivă, scumpo.

- Atunci, foarte bine; o putem lua pe aici.

Îndreptîndu-se spre capătul grădinii de tisă, coborîră cîteva trepte spre o lungă cărare ierboasă, apoi, deschizînd o portiţă, se pomeniră la vicariat. Dinny rămase sub portalul îmbrăcat în plante agăţătoare, ascunsă de pălăria mătuşii ei. Uşa era deschisă şi un hol umbros lambrisat, răspîndind o mireasmă de pot-pourri şi de lemn vechi, te îmbia parcă să intri. Un glas de femeie strigă dinăuntru:

- A-lan!

Un glas bărbătesc răspunse:

- Hel-lo!

- Te supără să iei azi un prînz rece?

- Nu e sonerie, anunţă Lady Mont, mai bine să batem din palme.

Bătură din palme la unison.

- Ce naiba?

Un tînăr în haine de flanelă gri se ivi în prag. Avea o faţă bronzată, părul negru, ochi cenuşii, o privire adîncă şi directă.

- O! exclamă el. Lady Mont... Hei! Jean!

Apoi, întîlnind ochii lui Dinny pe după marginea pălăriei, zîmbi cum se zîmbeşte în marină.

- Alan, tu şi Jean puteţi veni astă-seară la cină? Dinny, ţi-l prezint pe Alan Tasburgh. Iţi place pălăria mea?

- E un amor, Lady Mont.

O tînără, croită toată dintr-o singură bucată şi mişcîndu-se ca pe arcuri de oţel, venea spre ei. Purta o bluză fără mîneci, gălbuie, şi o fustă, iar braţele şi obrajii aveau o culoare rumenă. Dinny îşi dădu seama ce voise să spună mătuşa ei. Faţa cu linia pomeţilor lată se îngusta spre bărbie, ochii erau de un cenuşiu-verzui, cu o tăietură dreaptă, umbriţi de gene lungi, negre; te priveau direct şi scînteia în ei un licăr; nasul era fin, fruntea lată, iar părul tuns scurt, castaniu.

"Mai ştii?" îşi spunse Dinny. Apoi, cînd fata îi zîmbi, o străbătu un uşor fior.

- Ţi-o prezint pe Jean, interveni mătuşa ei: nepoata mea, Dinny Cherrell.

O mînă subţire şi bronzată strînse puternic mîna lui Dinny.

- Unde-i tatăl vostru? urmă Lady Mont.

- Tata-i la o conferinţă parohială. I-am cerut să mă ia şi pe mine, dar a refuzat.

- Atunci probabil că-i într-adevăr la Londra şi bate teatrele.

Dinny o văzu pe fată măsurînd-o lung pe mătuşa ei, hotărînd că asta-i Lady Mont şi pace, şi apoi zîmbind. Tînărul începu să rîdă.

- Deci veniţi amîndoi la cină! Opt şi un sfert. Dinny, trebuie să ne întoarcem să fim la vreme la prînz. Rîndunele! adăugă Lady Mont de după borul pălăriei, şi trecu pe sub portal.

- Avem o sindrofie, preciză Dinny în faţa sprîncenelor ridicate ale tînărului. A vrut să spună frac şi cravată albă.

- Oh! Ah! Toale de gală, Jean.

Cei doi rămaseră în prag, braţ la braţ. "Drăguţă pereche!" gîndi Dinny.

- Ei? o întrebă mătuşa ei cînd se găsiră din nou pe cărarea ierboasă.

- Da, aproape c-am văzut şi eu puiul de sălbăticiune. E frumoasă, cred. Dar aş ţine-o în zgardă.

- Uite-l pe Boswell şi Johnson! exclamă Lady Mont, ca şi cum cei doi ar fi fost unul singur. Dumnezeule! Înseamnă că-i trecut de două.

IX

Cîtva timp după prînzul la care Dinny şi mătuşa ei întîrziaseră, Adrian şi cele patru femei mai tinere, înarmate cu scăunaşele pliante care mai fuseseră lăsate de către vînători, porniră în jos, pe o potecă de fermă, locul de "promenadă" al după-amiezelor. Adrian avea alături pe Diana şi pe Cicely Muskham, iar în faţa lor se găseau Dinny şi Fleur. Aceste două verişoare prin alianţă nu se mai întîlniseră de aproape un an şi, în orice caz, se cunoşteau prea puţin. Dinny studia capul pe care i-l recomandase mătuşă-sa. Era rotund, ferm şi purtat cu eleganţă sub o pălărioară mică. Faţa drăgălaşă avea o expresie puţin aspră, dar, hotărî Dinny, foarte eficientă. Silueta îngrijită era îmbrăcată atît de frumos, de parcă ar fi aparţinut unei americane.

Dinny gîndi că de la o sursă atît de pusă la punct o să obţină cel puţin o doză de bun simţ.

- Fleur, ţi-am auzit mărturia citită de tribunalul de poliţie.

- O, scrisoarea aceea... Era exact ce voise Hilary, de bună-

seamă. Eu nu știu absolut nimic despre fetele alea! Pur și simplu nu te lasă să le cunoști. Unii oameni reușesc să se bage pe sub pielea altora și să le cîștige încrederea. Eu una nu pot; și nici nu vreau. Fetele de la țară, de la voi, sînt mai accesibile?

- Cei de la noi sînt legați de familia noastră de-atîta amar de vreme, încît știi despre ei tot ce este de știut chiar înainte de a schița vreun gest.

Fleur îi aruncă o privire scrutătoare.

- Da; cred că tu ai această însușire, Dinny. Tu ai fi un perfect model de străbunică; nu prea văd însă cine ar putea să te picteze. Ar fi timpul ca cineva să execute iarăși întoarcerea la maniera Renașterii italiene timpurii. Prerafaeliții n-au reușit s-o redea nici un pic; tablourile lor sînt lipsite de muzică și de umor. Și tu ar trebui să fii pictată și cu una și cu cealaltă.

- Spune-mi, te rog, urmă Dinny descumpănită, Michael era la Parlament, cînd s-au ridicat întrebările acelea în legătură cu Hubert?

- Da; a venit acasă foarte furios.

- Bun!

- Se gîndea să aducă din nou chestiunea pe tapet, dar totul s-a întîmplat cu o zi înainte de închiderea sesiunii. Și-apoi, ce importanță are Parlamentul? E ultimul lucru căruia i se acordă vreo atenție în zilele noastre.

- Mi-e teamă că taică-meu acordă o atenție copleșitoare acestor lucruri.

- Da, generația trecută. Dar singurul lucru din activitatea Parlamentului care mai interesează azi publicul este bugetul. Și nu-i de mirare, totul se reduce la bani.

- Și lui Michael îi spui aceste lucruri?

- Nu-i nevoie. Parlamentul nu mai este acum decît o mașină de taxat.

- Dar, de bună seamă, încă emite legi.

- Da, draga mea, dar întotdeauna după eveniment; consfințește ceea ce a devenit practică publică sau, cel puțin, simțire publică. Nu ia niciodată inițiative. Cum ar putea? Asta nu-i o funcție democratică. Dacă vrei o dovadă, uite-te în ce hal a ajuns țara. Și ăsta e ultimul lucru în legătură cu care să-și bată capul Parlamentul.

- Atunci cine ia inițiativele?

- Dincotro bate vîntul! Ei bine, curentul se formează în culise. Imens loc, culisele! Pe care dintre vînători vrei să-l asiști?

- Pe lordul Saxenden.

Fleur se uită la ea:

- Nu pentru ai săi *beaux yeux* [1] și nici pentru al său *beau titre.* [2] Atunci pentru ce?

- Pentru că trebuie să ajung la el în legătură cu Hubert și nu am prea mult timp la dispoziție.

- Înțeleg. În cazul ăsta vreau să te previn de un lucru, draga mea. Nu-l lua pe Saxenden drept ceea ce pare a fi. Să știi că e viclean ca o vulpe bătrînă, și nici măcar nu-i așa de bătrîn. Și dacă-i place ceva cu adevărat pe lume, este tocmai acest *quid pro quo* [3] al său. Dar ai vreun *quid* [4] pentru el? Va voi să joace cu banii pe masă.

Dinny se strîmbă.

- O să fac tot ce-o să pot. Unchiul Lawrence mi-a dat cîteva atuuri.

- "Fii atentă că te-nșală", fredonă Fleur. Bun, mă duc după Michael: prezența mea îl face să tragă mai bine și are mare nevoie, dragul de el. Moșierul și Bart[5] vor fi bucuroși să se dispenseze de prezența noastră. Cicely se va duce, fără îndoială, lîngă Charles; e încă foarte luna-mieroasă. Asta înseamnă că Diana îi rămîne americanului.

- Și sper să-l facă să rateze împușcăturile, spuse Dinny.

- Cred că nimic nu l-ar putea face. L-am uitat pe Adrian; el va trebui să șadă pe scăunaș și să se gîndească la oase și la Diana. Am ajuns. Vezi? Pe portița asta. Uite-l pe Saxenden, i-au dat colțul cel mai cald. Înconjoară pîrleazul și surprinde-l pe la spate. Michael o să fie scos din linie pînă la urmă, întotdeauna se alege cu poziția cea mai proastă.

Se despărți de Dinny și o luă pe potecă în jos. Conștientă că nu o întrebase pe Fleur ceea ce dorise, Dinny se îndreptă spre pîrleaz și, cățărîndu-se pe el, îl urmări, prudent, de cealaltă parte, pe Lordul Saxenden. Pairul evolua de la o îngrăditură la alta, în peticul de cîmp ce-l fusese repartizat. Lîngă un par înalt, care purta într-o despicătură un carton alb cu un număr pe el, stătea un paznic tînăr, ținînd două puști în

1. Ochi frumoși (fr.).
2. Titlu frumos (fr.).
3. O persoană luată drept alta (lat.).
4. Joc de cuvinte – în engleză *quid* înseamnă liră sterlină.
5. Prescurtarea cuvîntului *baronet* – poreclă dată lui Sir Lawrence Mont, socrul lui Fleur.

mînă, iar la picioarele acesteia se afla un cîine de vînătoare, cu limba atîrnîndu-i afară. Culturile de rădăcinoase și miriște se întindeau la extremitatea potecii, pe terenuri povîrnite, și Dinny, cu ochiul ei oarecum de expert, își dădu seama că păsările gonite de pe cîmp se iveau probabil în zbor iute și înalt. "În afară de cazul, își spuse ea, că s-ar găsi în spate vreo pădurice care să le ofere adăpost"; se întoarse ca să constate. Nu se găsea nimic. Se afla pe un plai foarte întins, acoperit cu iarbă, și cei mai apropiați copaci se zăreau la cel puțin trei sute de iarzi depărtare. "Mă întreb, continuă ea să-și spună, dacă trage mai bine sau mai rău cînd e asistat de o femeie. Nu s-ar zice că- i un tip nervos". Întorcîndu-se din nou spre el, văzu că o observase.

- Aveți ceva împotrivă să stau aici Lord Saxenden? O să fiu foarte cuminte.

Lordul își smulse din cap șapca, prevăzută cu niște cozoroace speciale și în față și în spate.

- Bine, bine! făcu el. Hm!

- Asta sună ca și cum n-ați fi prea încîntat. Să plec?

- Nu, nu! E în regulă. Oricum n-am nimerit un fulg astăzi. O să-mi aduci noroc!

Dinny se așeză pe scăunaș, lîngă cîinele de vînătoare și începu să se joace cu urechile acestuia.

- Americanul ăla mi le-a umflat de trei ori de sub nas.

- Ce prost gust!

- Trage în cele mai imposibile păsări și, fire-ar să fie, le nimerește. Toate păsările care-mi scapă mie, le țintește el. Are un stil de braconier; le lasă pe toate să treacă pe lîngă dînsul, apoi trage în dreapta și-n stînga și rade totul la șaptezeci de iarzi distanță. Zice că nu le poate ținti cînd le are în raza vizuală.

- Curios! exclamă Dinny cu o ușoară izbucnire justițiară.

- Să nu crezi că i-a scăpat azi vreuna, adăugă Lordul Saxenden. L-am întrebat cum de trage așa de bine și mi-a răspuns: "Sînt obișnuit să vînez pentru hrană, așa că nu-mi pot permite să ratez".

- Începe "bătaia", coane, se auzi vocea tînărului paznic.

Cîinele începu să gîfîie ușor. Lordul Saxenden înșfăcă o pușcă; paznicul o ținea pe cealaltă pregătită.

- Stol la stînga, coane!

Dinny auzi un lopătat fîșiit și văzu opt păsări înșirate în zbor spre potecă. Bang-bang... bang... bang!

- Doamne sfinte! exclamă Lordul Saxenden. Ce dracu...

Dinny văzu aceleaşi opt păsări năpustindu-se peste gardul viu, la celălalt capăt al poienii.

Cîinele scoase un sughiţ înăbuşit şi gîfîi îngrozitor.

- Probabil că lumina e foarte derutantă, observă Dinny.

- Nu-i lumina de vină, e ficatul, răspunse Lordul Saxenden.

- Trei păsări în zbor drept, coane.

Bang... bang... bang! O pasăre zvîcni, se încîrci, se rostogoli în văzduh şi pică la patru iarzi în spatele ei. Dinny simţi un nod în gît. Ceva atît de viu să se prăbuşească deodată atît de mort! Deşi văzuse de multe ori păsări împuşcate, nu încercase pînă acum această senzaţie. Celelalte două păsări treceau peste gardul viu, în depărtare; le urmări cu un vag suspin de uşurare cum se topeau din văz. Cîinele cu pasărea moartă în bot veni drept spre paznic, care i-o luă. Aşezat pe labe şi bălăbănindu-şi limba, cîinele continua să privească pasărea. Dinny văzu cum îi picurau balele şi închise ochii.

Lordul Saxenden rosti ceva ce nu fu auzit. Lordul Saxenden repetă şi mai inaudibil acelaşi cuvînt şi Dinny, deschizînd ochii, îl văzu ridicînd puşca.

- Fazaniţă, coane! anunţă paznicul.

O fazaniţă trecu la o înălţime foarte moderată, de parc-ar fi fost conştientă că încă nu-i sunase ceasul.

- Hm! făcu Lordul Saxenden rezemînd patul puştii pe genunchiul îndoit.

- Stol la dreapta; prea departe, coane!

Răsunară cîteva împuşcături şi Dinny văzu că peste gardul viu zburau doar două păsări, iar uneia îi picau penele.

- Aia-i o pasăre moartă, rosti paznicul, şi Dinny văzu ducîndu- şi mîna streaşină la ochi şi urmărind zborul. A căzut! anunţă el; cîinele gîfîi şi se uită în sus la paznic.

În stînga răsunau împuşcături.

- Fire-ar a naibii, nimic nu vine în raza mea! înjură Lordul Saxenden.

- Iepure, coane! strigă ascuţit paznicul. De-a lungul gardului viu!

Lordul Saxenden se răsuci pe călcîie şi înălţă puşca.

- O, nu! se rugă Dinny, dar cuvintele ei fură înecate de rafală.

Iepurele, lovit în spate, se opri ca fulgerat, apoi se răsturnă în convulsii, chiţăind îngrozitor.

- Aport, băiete! porunci paznicul.

Dinny îşi astupă urechile cu palmele şi închise ochii.

- Fir-ar să fie! bombăni Lodul Saxenden.

Prin pleoapele închise, Dinny îi simţi privirea îngheţată. Cînd deschise ochii, văzu iepurele zăcînd mort, alături de pasăre. Părea incredibil de moale şi mătăsos. Dinny se ridică brusc, cu gîndul să plece, dar se aşeză din nou. Pînă cînd n-avea să se termine tragerea, nu se putea duce nicăieri fără să intre în raza vînătorilor. Închise iarăşi ochii; şi împuşcăturile continuară.

- Asta a fost totul, coane.

Lordul Saxenden înmînă paznicului puşca; încă trei păsări zăceau lîngă iepure.

Cam ruşinată de noile ei senzaţii, Dinny se ridică, îşi plie scăunaşul şi se îndreptă spre pîrleaz. Nesinchisindu-se de convenţii, îl sări şi-şi aşteptă însoţitorul.

- Îmi pare rău că am sfîrtecat iepurele ăla. Dar toată ziua mi- au jucat pete înaintea ochilor. Vezi vreodată pete?

- Nu. Doar stele, uneori. Un iepure care scînceşte e îngrozitor, nu-i aşa?

- Da, niciodată nu mi-a plăcut.

- Odată, cînd am ieşit la un picnic la iarbă verde, am văzut un iepure şezînd în spatele nostru, ca un cîine - şi soarele îi răzbea prin urechi care erau roz, roz. De atunci am îndrăgit iepurii.

- Nu e un vînat prea elegant, admise Lordul Saxenden. Personal, îi prefer fripţi şi înăbuşiţi în zeama lor.

Dinny furişă o privire spre el. Era roşu şi destul de satisfăcut. "Acu-i momentul!", îşi făcu ea curaj.

- Le-aţi spus vreodată americanilor că ei au cîştigat războiul, Lord Saxenden?

O privi glacial.

- De ce le-aş spune?

- Dar aşa e, nu?

- Aşa pretinde profesorul ăla?

- Nu l-am auzit niciodată declarînd-o, dar sînt convinsă că aşa gîndeşte.

Dinny văzu din nou expresia colţoasă pe faţa lui Saxenden.

- Ce ştii despre el?

- Fratele meu a luat parte la expediţia lui.

- Fratele dumitale? Aha!

Era ca şi cum şi-ar fi spus în sinea lui: "Fata asta vrea să obţină ceva de la mine".

Dinny simţi brusc că păşea pe o gheaţă foarte subţire.

- Dacă veţi citi cartea profesorului Hallorsen, sper că veţi

citi și jurnalul fratelui meu.

- Nu citesc niciodată nimic, declară Lordul Saxenden; n-am timp. Dar îmi aduc aminte acum. Bolivia - a împușcat un om, nu-i așa, și a prăpădit transporturile.

- A fost nevoit să împuște omul ca să-și salveze propria-i viață, și a trebuit să biciuiască doi oameni pentru repetate maltratări ale animalelor; după care toți cărăușii, cu excepția a trei, au dezertat, dînd drumul catîrilor, de-a valma. Era singurul alb acolo, în mijlocul unei cete de metiși indieni.

Și în fața privirii lui viclene și reci, Dinny își ridică subit ochii, amintindu-și de sfatul lui Sir Lawrence. "Dinny, aruncă-i o privire Botticelliană!"

- Îmi dați voie să vă citesc unele fragmente din acest jurnal?

- Mă rog, dacă o să fie timp...

- Cînd?

- Diseară! Mîine după vînătoare, trebuie să plec.

- Oricînd doriți dumneavoastră, stărui ea cu îndrăzneală.

- Înainte de cină n-o să existe nici o posibilitate. Am cîteva scrisori care trebuie neapărat expediate.

- Pot să vă aștept pînă la orice oră.

Îl văzu măsurînd-o cu o privire iute, din cap pînă-n picioare.

- O să vedem, îi răspunse scurt.

În clipa aceea îi ajunseră din urmă și pe ceilalți.

Dinny, sustrăgîndu-se, se întoarse acasă de una singură. Simțul umorului îi era stîrnit, dar se afla într-un impas. Chibzuia cu subtilitate că jurnalul n-avea să producă efectul dorit decît dacă Lordul Saxenden simțea că o să obțină ceva de pe urma lecturii lui; iar dînsa își dădea seama mai mult ca oricînd cît de greu e să dai ceva, fără să te desparți definitiv de ceea ce dădeai. Un stol de porumbei sălbatici își luă zborul de pe niște snopi din stînga, îndreptîndu-se spre pădure, pe lîngă rîu; lumina se estompa și sunetele serii pluteau în aerul răcorit. Miriștea era muiată în aurul asfințitului; frunzele, care nici nu se clintiseră pînă acum, începeau să prindă culoare, iar jos, în depărtare, linia albastră a rîului scînteia printre copacii care îi străjuiau. Văzduhul răspîndea aroma umedă, ușor înțepătoare, a începutului de toamnă, în care se amesteca fumul ce începuse să se înalțe pe coșurile căsuțelor. Un ceas încîntător, o seară fermecătoare.

"Ce pasaje din jurnal să-i citească?" Spiritul ei șovăia. Revedea fața lui Saxenden cînd îi spusese: "Fratele dumitale?

Aha!" Vedea, îndărătul acestei fețe, caracterul dur, direct, intens calculat. Își amintea cuvintele lui Sir Lawrence: "Au existat asemenea oameni, draga mea!... Oameni foarte valoroși!" Tocmai terminase de citit memoriile unui om care, în tot cursul războiului, nu gîndise decît în mișcări și cifre și, după un oftat preliminar, renunțase să se mai gîndească la suferințele care se ascundeau îndărătul mișcărilor și al cifrelor: în dorința lui de a cîștiga războiul, se pare că-și impusese să nu se gîndească niciodată la latura umană, și Dinny era convinsă că, chiar dacă s-ar fi gîndit, n-ar fi putut nicicînd să și-o reprezinte. Oameni valoroși! Îl auzise pe Hubert vorbind, cu o mînă disprețuitoare, despre "strategii din fotoliu", care agreaseră războiul, ațîțați de interesul de a combina mișcări și cifre, de a cunoaște cutare sau cutare lucru înaintea oricui altcuiva, și de importanța pe care și-o puteau da datorită acestor chestiuni. Oameni valoroși! Își amintea de un pasaj dintr-o altă carte pe care o citise de curînd, în legătură cu oamenii care dirijau ceea ce se numește "progresul", tolăniți în birouri de bancă, în birouri de comerț, în departamente guvernamentale, combinînd mișcări și cifre, nepreocupați de carne și de sînge, cu excepția cărnii și sîngelui care le aparțineau; oameni care întreprindeau o acțiune sau alta, doar schițîndu-le pe foi de hîrtie, și comandînd unuia sau altuia: "Fă asta, și bagă de seamă s-o faci cum trebuie!" Oameni cu jobene de mătase sau cu pantaloni de golf, care conduceau mecanismul antreprizelor de la tropice, al extracțiilor de minereuri, marilor magazine, construcțiilor de căi ferate, concesiunilor de ici, de colo și de pretutindeni. Oameni valoroși! Indivizi joviali, sănătoși, bine hrăniți, neînduplecați, cu ochi glaciali. Mereu invitați la dineuri, mereu bine informați, nesinchisindu-se de prețul simțămintelor omenești și al vieții omenești. "Și totuși, își spuse Dinny, probabil că sînt valoroși, căci altfel cum am avea cauciuc sau cărbune, ori perle, ori căi ferate, ori schimburi de mărfuri, ori războaie pe care să le cîștigăm!" Se gîndi la Hallorsen; el cel puțin muncea și suferea pentru ideile lui, își ducea singur la îndeplinire misiunea; nu ședea acasă, știind tot, mîncînd jambon, vînînd iepuri și comandînd mișcările altora.

Pătrunse pe pajiștile manoarului și se opri lîngă terenul de crochet. Mătușa Wilmet și Lady Henrietta păreau de acord să fie în dezacord. Apelară la ea:

- N-am dreptate, Dinny?

- Nu. Cînd mingile se ating, continui să joci, dar nu trebuie

să miști mingea Lady-ei Henrietta, mătușico, cînd o lovești pe a dumitale.

- Așa am spus și eu, declară Lady Henrietta.

- Desigur c-așa ai spus, Hen. În frumoasă poziție mă mai aflu, n-am ce zice! Ei bine, eu sînt de acord că-s de altă părere și am să continui să mi-o susțin.

Și mătușa Wilmet își lovi mingea care descrise un cerc, mutînd-o cîțiva centimetri mai încolo mingea adversarei ei.

- Spune și tu dacă nu-i o femeie lipsită de scrupule, murmură Lady Henrietta cu un glas plîngăreț, iar Dinny descoperi subit marile avantaje practice, inerente "acordului de a nu fi de acord".

- Parc-ai fi "Ducele de Oțel",[1] mătușico, cu excepția faptului că dumneata nu folosești chiar atît de des expresia "Fir-ar să fie!"

- Ba o folosește, sări Lady Henrietta; are un limbaj înspăimîntător.

- Zi-i înainte, Hen! îi ceru mătușa Wilmet pe un ton măgulit.

Dinny le părăsi și se retrase în casă.

După ce se îmbrăcă, se duse în camera lui Fleur.

Camerista mătușii ei plimba un aparat de tuns pe ceafa lui Fleur, în timp ce Michael, în pragul camerei sale, se străduia să-și lege capetele cravatei albe.

Fleur se întoarse:

- Hello, Dinny! Intră, așează-te. Ajunge, mulțumesc, Powers. Acum e rîndul tău, Michael.

Fata dispăru, iar Michael înaintă cu capetele cravatei lui care așteptau să fie înnodate și răsucite.

- Așa! făcu Fleur, apoi privind-o pe Dinny, adăugă: Ai reușit ceva cu Saxenden?

- Da; diseară urmează să-i citesc fragmente din jurnalul lui Hubert. Se pune însă următoarea întrebare: se cuvine oare, ținînd seama de vîrsta și de...

- Să nu spui "inocența mea", Dinny, tu n-o să fii niciodată inocentă, nu-i așa, Michael?

Michael rînji:

- Niciodată inocentă, dar mereu virtuoasă, Dinny, în copilărie tu ai fost un soi de îngeraș sofisticat: dădeai impresia că te minunezi de ce n-ai aripi. Erai visătoare, ăsta-i cuvîntul.

- Cred că mă minunam de faptul că voi v-ați smuls aripile.

1. Poreclă dată ducelui de Wellington.

- Ar fi trebuit să porți pantalonași lungi și să prinzi fluturi, ca cele două fetițe din tabloul lui Gainsborough, de la Galeria Națională.

- Încetează cu grațiozitățile astea, Michael, a sunat gongul. Dinny poți sta cu Saxenden în salonașul meu de alături, și dacă bați în ușă, Michael o să intre cu o cizmă în mînă ca și cum ar fi auzit un șobolan.

- Perfect, răspunse Dinny; dar presupun că o să fie blînd ca un mielușel, zău așa.

- Nu se știe niciodată, enunță Michael, bătrînul e un soi de țap.

- Ăsta-i salonașul, îi arătă Fleur cînd ieșiră. *Cabinet particulier.* Succes!

X

Așezată între Hallorsen și tînărul Tasburgh, Dinny îi vedea cam pieziș pe mătușa ei și pe Lordul Saxenden, plasat la capătul mesei, alături de Jean Tasburgh. "Îți evocă un leopard! O! Dar un leopard atît de frumos!" Pielea arămie, obrazul ascuțit și ochii minunați ai tinerei fete o fascinau. Părea să-l fascineze însă și pe Lordul Saxenden, a cărui față era mai roșie și mai jovială decît o văzuse Dinny de cînd îl cunoștea. Atenția acordată de el lui Jean o proiectă pe Lady Mont spre limba înțepenită a lui Wilfred Bentworth. Căci "Moșierul", o personalitate foarte distinsă, prea distinsă ca să accepte un titlu nobiliar, era așezat, conform protocolului, la stînga ei.

Alături de Bentworth, Fleur îl antrena pe Hallorsen; așa încît Dinny era expusă salvelor laterale ale tînărului Tasburgh. Acesta vorbea cu ușurință, direct, franc, ca un bărbat încă necălit de societatea feminină, și manifesta ceea ce Dinny numea în sinea ei "o admirație transparentă"; totuși, cel puțin de vreo două ori, căzu în ceea ce tînărul numea în sinea lui "un pseudo-vis", înălțîndu-și capul și privind nemișcată la sora lui.

- Ah! făcu tînărul. Ce părere ai de ea?

- E fascinantă.

- O să-i spun, dar o lasă perfect rece. Cea mai realistă femeie de pe fața pămîntului. Pare să-i vrăjească pe vecinul ei. Cine e?

- Lordul Saxenden.

- Oh! Și cine-i John Bull din colțul de pe partea noastră?

- Wilfred Bentworth. "Moșierul", așa i se spune.

- Și lîngă dumneata - cel care stă de vorbă cu doamna Michael?

- Profesorul Hallorsen, din America.

- Frumos bărbat.

- Așa spune toată lumea, răspunse Dinny uscat.

- Dumneata nu ești de aceeași părere?

- Bărbații n-ar trebui să fie atît de frumoși.

- Încîntat să te aud spunînd asta.

- De ce?

- Înseamnă că și noi, urîții, avem o șansă.

- Ți se întîmplă des să pescuiești complimente?

- Știi, sînt teribil de bucuros că în sfîrșit te-am întîlnit.

- În sfîrșit? Pînă azi dimineață nici nu știai de existența mea.

- Nu. Dar asta nu împiedică să fii idealul meu.

- Dumnezeule mare! Ăsta-i felul de-a fi al marinarilor.

- Da. Primul lucru pe care-l învățăm este să luăm hotărîri prompte.

- Domnule Tasburgh...

- Alan.

- Încep să înțeleg povestea marinarului cu cîte o nevastă în fiecare port.

- Eu, răspunse cu seriozitate tînărul Tasburgh, nu am nici una. Dumneata ești prima pe care am dorit-o vreodată de nevastă.

- Uuu! Sau mai curînd: Cuu!

- Așa e! Vezi, marinarii sînt foarte stăruitori. Cînd vedem ceva ce ne place, trebuie să-l obținem pe loc. Avem atît de

puţine prilejuri la dispoziţie...

Dinny rise:

- Cîţi ani ai?

- Douăzeci şi opt.

- Deci n-ai fost la Zeebrugge!

- Ba da.

- Înţeleg. A devenit o deprindere la dumneata să cazi la pămînt.

- Şi să suport o explozie.

Ochii lui Dinny îl priviră cu bunăvoinţă.

- Acum am de gînd să stau de vorbă cu inamicul meu.

- Inamic? Pot să-ţi ajut cu ceva?

- Moartea lui n-o să-mi folosească la nimic atîta timp cît n-o să-mi facă mai întîi ce doresc eu.

- Îmi pare rău; arată destul de primejdios.

- Doamna Charles te aşteaptă să-i adresezi cuvîntul, îi murmură Dinny în timp ce se întorcea spre Hallorsen, care exclamă cu deferenţă un "domnişoară Cherrell!" de parcă exact atunci ar fi picat din lună.

- Am auzit că eşti un vînător extraordinar, domnule profesor.

- Ei, nu sînt obişnuit cu păsări care se roagă să fie împuşcate, aşa cum se întîmplă pe aici. Cu timpul, probabil că am să mă deprind. Dar toate acestea constituie o experienţă nouă pentru mine.

- Toate-s bune şi frumoase?

- Absolut. A mă afla în aceeaşi casă cu dumneata este un privilegiu pe care-l resimt adînc, domnişoară Cherrell.

"Salve de artilerie la dreapta, salve de artilerie la stînga", gîndi Dinny.

- Şi te-ai gîndit, întrebă ea brusc, ce amendamente poţi aduce pentru fratele meu?

Hallorsen îşi coborî vocea:

- Domnişoară Cherrell, îţi port o mare admiraţie şi sînt gata să fac orice mi-ai cere dumneata. Dacă doreşti, o să scriu ziarelor englezeşti şi o să retractez afirmaţiile din carte.

- Şi ce vei aştepta în schimb, profesore Hallorsen?

- Cum aşa, nimic decît bunăvoinţa dumitale!

- Fratele meu mi-a încredinţat jurnalul lui spre publicare.

- Dacă asta va însemna o mîngîiere pentru dumneata - publică-l.

- Mă întreb dacă voi doi aţi început să vă înţelegeţi unul pe celălalt.

- Cred că nu ne-am înţeles niciodată.

- Şi totuşi nu eraţi în total decît patru albi, nu-i aşa? Pot să te întreb ce anume te-a iritat la fratele meu?

- Dacă ţi-aş spune, ai avea un argument împotriva mea.

- O, nu! Pot să fiu onestă.

- Ei bine, în primul rînd am constatat că obişnuia să hotărască după capul lui în prea multe chestiuni şi nu-şi schimba hotărîrile pentru nimic în lume. Apoi, ne aflam într-o ţară despre care nici unul dintre noi nu ştia nimic, printre indieni şi oameni semicivilizaţi; dar căpitanul voia ca totul să se desfăşoare exact ca în Anglia: ţinea să emită reguli şi le voia respectate. Ce mai, cred că dacă l-am fi lăsat, şi-ar fi schimbat şi costumul pentru cină.

- Ar trebui să-ţi amintesc, ripostă Dinny luată prin surprindere, că noi, englezii, am ajuns la concluzia că formalismul renteazā pretutindeni în lume. Noi întîmpinăm reuşite în tot felul de locuri sălbatice, pentru că rămînem englezi. Citindu-i jurnalul, eu găsesc că fratele meu a dat greş din cauză că n-a fost îndeajuns de îndărătnic.

- El nu e tipicul vostru John Bull, ca Lordul Saxenden, sau domnul Bentworth, spuse Hallorsen arătînd cu bărbia spre capătul mesei; dacă era astfel, poate că l-aş fi înţeles mai bine. Nu, el e un tip de o sensibilitate excesivă şi foarte inhibat; emoţiile îl consumă pe dinăuntru. E ca un cal de curse înhămat la o trăsură. Familia dumneavoastră e foarte veche, aşa cred, domnişoară Cherrell.

- Dar nu încă ramolită.

Dinny îi văzu privirile lunecînd de la ea - oprindu-se asupra lui Adrian, de cealaltă parte a mesei, apoi asupra mătuşii Wilmet, şi în cele din urmă asupra Lady-ei Mont.

- Mi-ar plăcea să discut cu unchiul dumitale, custodele, despre familiile vechi, spuse el.

- Şi ce altceva nu ţi-a plăcut la fratele meu?

- Ei bine, îmi dădea senzaţia că sînt un mare bădăran.

Dinny îşi înălţă puţin sprîncenele.

- Ne aflam, continuă Hallorsen, într-un iad de ţară, scuză-mă te rog, o ţară de metal brut. Ei bine şi eu eram metal brut, gata să mă ciocănesc şi să ciocănesc alt metal brut; iar el nu voia să fie.

- Poate că nu putea să fie. Nu crezi că adevărata nepotrivire dintre voi constă în faptul că dumneata eşti american şi el englez? Mărturiseşte, profesore, că noi, englezii, nu-ţi plăcem.

Hallorsen rîse.
- Dumneata îmi placi teribil.
- Mulţumesc, dar fiecare regulă îşi are...
- Ei bine, urmă el cu faţa înăsprită, nu-mi place cînd cineva îşi arogă o superioritate în care nu cred.
- Şi găseşti că acesta e monopolul nostru? Ce părere ai atunci de francezi?
- Dacă aş fi un urangutan, domnişoară Cherrell, nu m-aş sinchisi nici cît negru sub unghie dacă un cimpanzeu mi s-ar considera superior.
- Înţeleg; distanţa-i prea mare. Dar iartă-mă, profesore, ce părere ai despre voi, americanii? Nu sînteţi voi poporul ales? Nu repetaţi aceasta în mod frecvent? V-aţi schimba locul cu oricare alt popor din lume?
- Fără îndoială, nu.
- Dar asta nu înseamnă a-ţi aroga o superioritate în care noi nu credem?
Hallorsen rîse.
- Aici m-ai prins; dar noi n-am atins încă stratul cel mai profund în această chestiune. În fiecare om zace cîte un snob. Noi sîntem un popor tînăr; nu avem rădăcinile voastre şi vechimea voastră; nu avem deprinderea voastră de a ne lua noi înşine în serios; sîntem prea multipli şi variaţi şi în curs de transformare. Avem o mulţime de însuşiri pe care ni le puteţi invidia, în afară de dolarii noştri şi de sălile noastre de baie.
- Ce-ar trebui să invidiem la voi? Aş dori foarte mult să-mi clarific acest lucru.
- Uite, domnişoară Cherrell, noi ştim că avem calităţi, şi o energie, şi o încredere, şi posibilităţi pe care voi ar trebui să le invidiaţi; şi cînd nu ne invidiaţi, simţim că nu avem ce face cu această atitudine de superioritate morală osificată. E ca şi cum un bărbat de şaizeci de ani ar privi de sus la un tînăr de treizeci; şi nu există o blestemată - scuză-mă - de greşeală mai mare ca asta.
Dinny rămase cu ochii la el, tăcută şi impresionată.
- Ce ne irită pe noi la voi, britanicii, este că v-aţi pierdut setea de cunoaştere, sau dacă o mai posedaţi, o ascundeţi sub o manieră de *dandy*. Socotesc că există multe domenii în care şi noi vă irităm. Dar noi vă irităm epiderma, pe cînd voi ne iritaţi centrii nervoşi. Asta-i tot ce aveam de spus, domnişoară Cherrell.
- Înţeleg, replică Dinny; e extrem de interesant şi, aş îndrăzni să spun, foarte adevărat. Mătuşa mea a dat semnalul

ridicării de la masă, aşa încît trebuie să-mi îndepărtez şi eu epiderma şi să-ţi las centrii dumitale nervoşi să se liniştească.

Se ridică şi-i aruncă un zîmbet peste umăr.

Tînărul Tasburgh o aştepta la uşă. Îi zîmbi şi lui şi-i murmură:

- Stai de vorbă cu prietenul meu inamicul. Merită.

În salon o căută pe tînăra-leopard, dar comunicarea dintre ele suferea din cauza înfrînării unei admiraţii reciproce pe care nici una nu dorea s-o exteriorizeze. Jean Tasburgh avea douăzeci şi unu de ani, dar lui Dinny îi făcea impresia că e mai vîrstnică decît ea. Noţiunile lui Jean asupra lucrurilor şi oamenilor păreau precise şi categorice, dacă nu profunde; avea o părere formată în legătură cu toate subiectele pe care le abordau; "trebuie să fie admirabil s-o ai alături într-o criză, îşi spuse Dinny, sau într-un moment extrem; ar fi loială cauzei ei, însă cred că ar dori să conducă, în orice fel de coteţ s-ar găsi". Dar paralel cu această calită pricepere, Dinny putea distinge lesne la ea o stranie, o felină fascinaţie care ar fi putut ameţi pe orice bărbat, dacă tînăra ar fi hotărît că merită. Hubert ar fi căzut pe loc. Şi la această constatare, sora lui se îndoi dacă dorea sau nu să-l vadă căzut. Iată fata cea mai potrivită să realizeze acea rapidă distragere a gîndurilor pe care o dorea fratelui ei. Dar era dînsul îndeajuns de puternic şi îndeajuns de viol pentru această autoare a distragerii? Dacă o să se îndrăgostească de dînsa şi fata n-o să simtă nimic pentru el? Sau dacă o să se îndrăgostească şi ea o să-l anihileze cu totul? Şi apoi - chestiunea banilor! Dacă Hubert nu mai primea nici o numire, sau îşi pierdea brevetul, din ce-ar fi trăit? În afara soldei, avea un venit de trei sute de lire pe an, iar fata probabil că nu avea nimic. Situaţia era critică. Dacă Hubert putea să se cufunde din nou în militărie, atunci n-avea nevoie de distragere. Dacă însă continua să fie abandonat, avea nevoie de distragere, dar nu şi-o putea îngădui. Şi totuşi - nu era Jean exact genul de fată care ar fi dăltuit o carieră pentru bărbatul cu care s-ar fi măritat? Drept care discutară în continuare despre pictura italiană.

- Apropo, o întrerupse deodată Jean. Lordul Saxenden mi-a spus că doreşti să facă ceva pentru dumneata.

- O!

- Despre ce-i vorba? Pentru că eu o să-l determin s-o facă.

Dinny zîmbi.

- Cum?

Jean îi aruncă o privire pe sub gene.

- Va fi foarte uşor. Ce vrei de la el?

- Vreau ca fratele meu să fie reprimit în regiment, sau, mai curînd - un sprijin pentru fratele meu. Pluteşte asupră-i o umbră din pricina expediţiei aceleia din Bolivia, cu profesorul Hallorsen.

- Omul cel voinic? De asta ai aranjat să fie invitat aici?

Dinny avea senzaţia că în curînd va rămîne complet despuiată.

- Dacă vrei să fiu sinceră, da.

- Are o înfăţişare plăcută.

- Aşa spunea şi fratele dumitale.

- Alan e omul cel mai generos din lume. I-ai căzut cu tronc la inimă.

- Aşa-mi spunea şi el.

- E un copil nevinovat. Dar, serios, să încerc la Lordul Saxenden?

- De ce să-ţi baţi dumneata capul?

- Îmi place să mă amestec în treburile altora. Dă-mi mînă liberă şi-ţi aduc numirea pe tavă.

- Sînt informată, replică Dinny, că Lordul Saxenden nu se lasă convins cu una, cu două.

Jean îşi întinse mădularele.

- Fratele dumitale Hubert îţi seamănă?

- Absolut deloc; e brun, cu ochii cafenii.

- Ştii că între familiile noastre a existat de mult o căsătorie. Te interesează rasele pure? Eu cresc cîini Airedale şi nu prea cred în teoriile cu ramura masculină şi ramura feminină. Vigoarea poate fi transmisă la fel de bine fie prin mascul fie prin femelă, şi la orice punct al pedigree-ului!

- Poate că da; dar cu excepţia faptului că nu-s lustruiţi cu lac galben, tatăl şi fratele meu sînt amîndoi aidoma cu cel mai vechi portret pe care-l avem al unui străbun de sex masculin.

- Ei, şi noi avem o Fitzherbert care s-a măritat în 1547 cu un Tasburgh şi seamănă leit cu mine, cu excepţia gulerului plisat; are pînă şi mîinile mele.

Şi fata întinse două mîini lungi, brune, pe care le curbă uşor.

- O deformaţie, urmă ea, poate să reapară după ce cîteva generaţii păreau să se fi eliberat de ea. E teribil de interesant. Mi-ar plăcea să-l cunosc şi pe fratele dumitale, dacă-ţi seamănă atît de puţin.

Dinny zîmbi.

- Am să-l chem să vină de la Condaford şi să mă ia acasă.

S-ar putea să găseşti că nu e demn de diplomaţia dumitale.

În clipa aceasta intrară bărbaţii.

- Toţi arată, murmură Dinny, de parcă şi-ar spune: "Doresc să mă apropii de o femelă, şi dacă da, de ce oare?" Caraghioşi sînt bărbaţii după cină.

Glasul lui Sir Lawrence rupse tăcerea:

- Saxenden, dumneata şi Moşierul sînteţi amatori de un bridge?

La aceste cuvinte, mătuşa Wilmet şi Lady Henrietta se ridicară automat de pe sofaua unde se găseau prinse într-un paşnic diferend, şi se îndreptară spre locurile unde aveau să rămînă în acţiune întreaga seară; fură urmate pe dată de Lordul Saxenden şi de Moşier.

Jean Tasburgh se strîmbă:

- Vezi şi dumneata bridge-ul crescînd peste oameni ca o ciupercă?

- Altă masă? întrebă Sir Lawrence. Adrian? Nu. Domnule profesor?

- A, nu, nu cred, Sir Lawrence.

- Fleur, tu şi cu mine împotriva lui Em şi a lui Charles. Vino încoace, hai să-l pornim.

- Dar peste unchiul Lawrence nu poţi vedea bridge-ul crescînd, murmură Dinny. Oh! Profesore! O cunoşti pe domnişoara Tasburgh?

Hallorsen se înclină.

- E o noapte extraordinară, şopti tînărul Tasburgh flancînd-o de cealaltă parte. N-am putea ieşi puţin afară?

- Michael, zise Jean ridicîndu-se, noi ieşim.

Noaptea era întocmai cum fusese descrisă. Frunzişul stejarilor şi ulmilor se decupa neclintit în văzduhul sumbru; stelele luceau diamantin, şi nicăieri un strop de brumă; florile căpătau culoare numai cînd le priveai în adîncul caliciului; şi sunetele păreau singuratice - ţipătul unei bufniţe venind de departe, dinspre rîu, zbîrnîitul efemer al zborului unui coleopter. Aerul era cald, iar printre chiparoşii tunşi, casa iluminată privea dusă pe gînduri. Dinny şi marinarul mergeau în faţă.

- Aceasta este una dintre nopţile în care poţi întrezări structura eternităţii. Taică-meu e un bătrînel tare drăguţ, dar slujbele lui sînt suficiente ca să ucidă orice fel de credinţă. Dumneata mai crezi?

- În Dumnezeu, vrei să spui? întrebă Dinny. Da, fără să ştiu nimic despre el.

- Nu găseşti că-i cu neputinţă să te gîndeşti la Dumnezeu numai cînd eşti singur şi în aer liber?

- Emoţiile mele s-au format în biserică.

- Dar omul are nevoie de ceva dincolo de emoţie, aşa cred: are nevoie să sesizeze creaţia infinită care se desfăşoară în calmul infinit. Mişcarea perpetuă şi repaosul perpetuu, în acelaşi timp. Americanul ăsta pare un tip la locul lui.

- Aţi discutat despre iubirea dintre rude?

- Subiectul ăsta l-am păstrat pentru dumneata. Am avut un stră-stră-stră-străbunic comun, sub regina Anne; îi avem portretul, fioros, cu perucă. Aşadar sîntem veri - deci iubirea urmează.[1]

- Da? Rudenia e o sabie cu două tăişuri. Iar deosebirile ies cu atît mai mult în evidenţă.

- Te gîndeşti la americani?

Dinny încuviinţă din cap.

- În orice caz, urmă marinarul, într-o încăierare aş prefera categoric să am alături de mine un american decît orice alt străin. Aşa simţim noi în marină.

- Sentimentul ăsta nu provine numai din faptul că vorbim aceeaşi limbă?

- Nu. Avem unele înclinaţii şi unele concepţii comune.

- Aceasta se aplică numai la americanii de spiţă engleză?

- Americanul este cel care contează, mai ales cînd dai peste americani de spiţă olandeză sau scandinavă, cum e individul ăsta, Hallorsen. Iar noi sîntem foarte apropiaţi de această spiţă.

- Atunci de ce nu se aplică la americanii de origine germană?

- Într-o anumită măsură, se aplică. Dar uită-te la forma capului unui german. Retraşi şi greoi, germanii provin din Europa centrală.

- Ar trebui să stai de vorbă cu unchiul meu Adrian.

- Domnul cel înalt cu barbişon? Îmi place faţa lui.

- E o comoară. I-am pierdut pe ceilalţi şi începe să se lase bruma.

- O clipă. Să ştii că am fost perfect serios în cele ce ţi-am spus la cină. Eşti idealul meu şi sper c-ai să mă laşi să-mi urmăresc idealul.

1. Aluzie la proverbul francez: *Cousinage est un dangereux voisinage* – legătura de rudenie dintre veri e periculoasă.

Dinny făcu o plecăciune.

- Tinere domn, mă măgulești. Dar - continuă ea roșind ușor - aș dori să-ți atrag atenția că ai o profesie nobilă...

- Nu ești niciodată serioasă?

- Rareori, cînd cade bruma.

Tînărul îi luă mîna.

- Ei bine, într-o zi vei fi; și pricina acestei seriozități o să fiu eu.

Răspunzînd ușor strîngerii lui de mînă, Dinny își eliberă degetele și merse mai departe.

- Drumuri întortocheate - suporți expresia? Se pare că place grozav multor oameni.

- Frumoasă verișoară, începu tînărul Tasburgh, o să mă gîndesc la tine zi și noapte. Nu te osteni să-mi răspunzi.

Și-i deschise o ușă de sticlă care dădea pe terasă.

Cicely Muskham cînta la pian, iar Michael stătea în spatele ei.

- Michael, eu mă duc acum în salonașul lui Fleur, vrei să-i arăți Lordului Saxenden unde se află? Dacă nu vine pînă la douăsprezece, mă duc la culcare. Trebuie să aleg fragmentele pe care vreau să i le citesc.

- Bine, Dinny. Ți-l aduc pînă în prag. Succes!

Luînd jurnalul, Dinny deschise fereastra salonașului și se așeză să-și facă selecția. Era zece și jumătate, dar nici un sunet nu tulbura liniștea. Alese șase pasaje lungi, care ilustrau natura imposibilă a misiunii fratelui ei. Apoi aprinse o țigară și așteptă, aplecată peste fereastră. Noaptea nu era nici mai mult nici mai puțin extraordinară decît fusese, dar starea ei de spirit era mai profundă. Mișcare perpetuă în repaos perpetuu? Dacă, într-adevăr, asta însemna Dumnezeu, atunci nu prea era de imediat folos muritorilor. Dar de ce-ar fi? Cînd Saxenden împușcase iepurele care chițăise, oare Dumnezeu auzise și se cutremurase? Cînd Alan îi strînsese mîna, Dumnezeu văzuse și zîmbise? Cînd Hubert zăcuse scuturat de friguri în sălbăticiile boliviene, ascultînd țipetele păsărilor, Dumnezeu îi trimisese vreun înger cu chinină? Cînd peste bilioane și bilioane de ani steaua aceea de colo o să se stingă și o să spînzure rece și opacă, Dumnezeu o să-și facă o însemnare pe manșetă? Milioanele și milioanele de frunze și de fire de iarbă, care urzeau canavaua întunericului compact, și milioanele și milioanele de stele ce răspîndeau lumina în care se distingea întunericul, toate, toate acestea erau rezultatul mișcării perpetue în repaosul infinit, toate erau parte din dumnezeire?

Şi ea, şi fumul ţigării? Şi iasomia pe care o simţea în nări, invizibilă la culoare, şi mişcarea creierului ei care decidea că trebuie să aibă culoarea galbenă; lătratul cîinelui venind de la atîta depărtare încît sunetul era ca un fir prin care puteai pipăi însăşi materia tăcerii; toate, toate să fi fost încărcate de finalitatea îndepărtată, nesfîrşită, pătrunzătoare, incomprehensibilă a dumnezeirii?

Se lăsă străbătută de un fior şi-şi trase capul îndărăt. Aşezată într-un fotoliu, cu jurnalul în poală, privi în cameră, de jur împrejur. Gustul lui Fleur o remodelase; covorul avea culori delicate, lumina era voalată şi se cernea plăcut pe rochia ei verde-marin şi pe mîinile ce se odihneau pe jurnal. Ziua lungă o obosise. Se lăsă pe spetează, cu faţa în sus, privind somnoroasă la amoraşii din ceramică arsă cu care o anterioară Lady Mont încercuise tavanul. Îi apăreau ca nişte creaturi mici, durdulii - aşa cum erau legaţi între ei cu lanţuri roz, fiecare într-o perpetuă examinare a fundului celui din faţă, la distanţe egale. În căutarea orelor roz, a rozelor... Pleoapele-i căzură, buzele i se întredeschiseră - dormea. Şi lumina discretă, cercetîndu-i faţa, şi părul, şi gîtul, îi dezvălui destinderea în somn, delicateţea impudică, amintind-o pe aceea a frumoaselor italiene, atît de englezoaice, pe care le-a pictat Botticelli. Un zuluf de păr arămiu se desprinse, un surîs rătăci pe buzele întredeschise; genele, ceva mai închise la culoare decît părul, fluturară pe obrajii ce păreau transparenţi; şi, pe măsură ce visele defilau, nasul se încreţea şi vibra de parcă-şi rîdea de propriu-i vîrf în vînt. Înălţată astfel, faţa părea să arate că nu e nevoie decît de o mişcare pentru a o smulge de pe tulpina albă a gîtului...

Cu o tresărire îşi îndreptă capul. Cel care fusese supranumit Bantham Snobişorul stătea în mijlocul camerei, măsurînd-o cu o privire dură, albastră şi neclintită.

- Scuză-mă, îi spuse, scuză-mă. Trăgeam un pui de somn...

- Visam plăcintă cu carne, răspunse Dinny. Ce drăguţ din partea dumneavoastră să veniţi la o oră atît de tîrzie.

- Şapte partide. Presupun că n-o să dureze mult. Te superi dacă fumez o pipă?

Se aşeză pe o canapea în faţa ei şi începu să-şi umple pipa. Avea expresia omului care intenţionează să asculte o istorie pînă la capăt, rezervîndu-şi părerea pentru sfîrşit. În momentul acela, Dinny înţelegea mai limpede cum sînt conduse treburile publice. "Desigur, îşi spuse ea, în clipa asta îi oferă pe *quo* şi nu-l vede pe *quid*. Asta-i opera lui Jean!" Şi

dacă simțea recunoștință față de femeia-leopard pentru că abătuse spre ea interesul Lordului, sau dacă o încerca un fel de gelozie, nici Dinny și nici o altă femeie n-ar fi putut-o spune. Oricum, îi bătea inima și începu să citească, cu o voce grăbită și prozaică. Parcursese trei dintre pasaje înainte de a ridica din nou ochii spre el. Fața Lordului, cu excepția buzelor care sugeau pipa, părea tăiată dintr-un lemn puternic colorat. Ochii continuau s-o privească într-un fel curios și acum vag ostil, de parcă ar fi gîndit: "Fata asta încearcă să mă facă să simt ceva. E foarte tîrziu".

Urîndu-și și mai mult misiunea, Dinny îi dădu înainte cu lectura. Cel de-al patrulea pasaj era - cu excepția ultimului - cel mai sfîșietor, cel puțin pentru ea; și vocea îi tremură puțin cînd îl sfîrși.

— Cam exagerată partea asta, comentă Lordul Saxenden; cainii n-au sentimente, știi - niște dobitoace și-atît.

Dinny simți cum i se urcă sîngele la cap; n-o să se mai uite la el. Și continuă să citească. De astă dată se cufundă în acest dureros recitativ, care prindea pentru prima oară glas. Isprăvi, cu răsuflarea tăiată, tremurînd din creștet pînă în tălpi din pricina efortului de a-și controla glasul. Lordul Saxenden stătea cu bărbia rezemată în palmă. Adormise.

Rămase locului privindu-l, așa cum cu puțin înainte o privise el. O clipă, fu pe punctul de a-i trage brusc mîna de sub bărbie. Dar simțul umorului o salvă și, uitîndu-se la el așa cum se uită Venus la Marte în tabloul lui Botticelli, luă o foaie de hîrtie de pe biroul lui Fleur, scrise: "Îmi pare foarte rău că v-am extenuat. Noapte bună", și o așeză cu infinită precauție pe genunchii Lordului. Făcînd jurnalul sul, se îndreptă tiptil spre ușă, o deschise și aruncă din nou o privire în spate; Lordul scotea niște hîrîieli slabe, care în curînd aveau să devină sforăituri. "Tu faci apel la simțirea lui și el sforăie, își spuse Dinny. Probabil că exact în felul ăsta a cîștigat și războiul". Și, întorcîndu-se, se pomeni față-n față cu profesorul Hallorsen.

XI

Cînd Dinny văzu ochii lui Hallorsen fixaţi, peste capul ei, asupra Lordului adormit, înghiţi un nod. Ce-o să-şi imagineze văzînd-o că se furişează, la miezul nopţii, de lîngă un nobil, dintr-o cămăruţă oarecare? Ochii lui, privind acum într-ai ei, erau extrem de gravi. Şi, speriată ca Hallorsen să nu-i adreseze un "Scuză-mă!" şi să-l trezească pe adormit, strînse jurnalul, îşi duse un deget la buze, murmură: "Nu deştepta bebeluşul!" şi lunecă de-a lungul coridorului.

Ajunsă în camera ei, rîse după pofta inimii, apoi rămase în picioare, revizuindu-şi senzaţiile. Dată fiind reputaţia de care se bucurau bărbaţii cu titlu nobiliar în ţările democratice, probabil că Hallorsen gîndea despre ea tot ce putea fi mai rău. Dar Dinny îi acordă credit în altă privinţă. Ştia că orice-ar fi gîndit, n-o să sufle un cuvînt mai departe. Oricum ar fi fost - era loial ca un dulău. Şi-l putea închipui a doua zi, la micul dejun, spunîndu-i cu gravitate: "Domnişoară Cherrell, sînt încîntat să te văd că arăţi atît de bine".

Şi, amărîtă de felul în care condusese interesele lui Hubert, Dinny se vîrî în pat. Dormi prost, se trezi palidă şi ostenită, şi-şi luă micul dejun în cameră.

Zilele seamănă foarte mult între ele în timpul micilor vacanţe petrecute în grup la reşedinţele de la ţară. Bărbaţii îşi îmbracă acelaşi gen de cravată bălţată şi aceiaşi pantaloni golf, consumă acelaşi mic dejun, examinează acelaşi barometru, fumează aceleaşi pipe şi ucid aceleaşi păsări. Cîinii

își scutură aceeași coadă, stau la pîndă în aceleași unghere neașteptate, scot aceleași chelălăituri agonizante și urmăresc aceiași porumbei pe aceleași pajiști. Doamnele iau același mic dejun - în cameră sau jos - presară aceleași săruri în aceleași băi, hoinăresc prin aceleași grădini, mărturisesc despre aceiași prieteni, cu același ton acidulat de animozitate; "Vai, bineînțeles, țin teribil de mult la ei!", privesc peste aceleași îngrădituri de piatră cu aceeași pasiune pentru portulacă; joacă același crochet sau tenis, cu aceleași guițături, scriu aceleași scrisori ca să dezmintă aceleași zvonuri, sau ca să găsească pereche la aceleași mobile antice; se contrazic între ele cu același deplin acord, sau se pun de acord în a se contrazice. Servitorii au același fel de a trece neobservați, cu excepția anumitor momente precise. Și casa are același parfum de *pot-pourri*, flori, tutun, cărți și perne de sofa.

Dinny scrise o epistolă fratelui ei în care nu-i pomeni nimic despre Hallorsen, Saxenden, Tasburgh, ci îi povesti cu haz despre mătușa Em, Boswell și Johnson, unchiul Adrian, Lady Henrietta, și-l ceru să vină s-o ia cu mașina. După-amiază frații Tasburgh sosiră ca să joace tenis și pînă nu se termină partida de vînătoare, Dinny nu reuși să-i vadă nici pe Lordul Saxenden, nici pe american. Dar cel care fusese Bantham Snobișorul îi aruncă o privire atît de bizară din colțul în care-și lua ceaiul, încît Dinny știu că n-o iertase. Avînd grijă să se facă a nu observa, își simți inima săgetată. Pînă acum, se părea că nu izbutise decît să-i facă rău lui Hubert. "O să-l dau pe mîna lui Jean", gîndi ea și se duse în căutarea leopardului. În drum, îl întîlni pe Hallorsen, și hotărînd pe loc să recîștige terenul pierdut, îi spuse:

- Dacă ai fi venit aseară ceva mai devreme, profesore Hallorsen, m-ai fi putut auzi citindu-i Lordului Saxenden unele fragmente din jurnalul fratelui meu. Poate că dumitale ți-ar fi prins mai bine decît lui.

Fața lui Hallorsen se ilumină:

- Tocmai mă întrebam ce somnifer i-ai administrat bietului lord.

- Îl pregăteam pentru cartea dumitale. Îi dai un exemplar?

- Nu cred, domnișoară Cherrell. Nu sînt chiar atît de interesat de sănătatea lui. În ce mă privește, poate să aibă insomnii. Nu văd la ce mi-ar folosi un om care poate adormi în timp ce te ascultă pe dumneata. Cu ce se ocupă în viața de toate zilele acest lord?

- Cu ce se ocupă? Cred că e un om de mare suprafață. Nu

știu exact unde-și aplică această suprafață, dar tatăl meu zice că-i un om important. Sper că și azi i-ai suflat păsările de sub nas, profesore, căci cu cît îi sufli mai multe, cu atît mai mari șanse are fratele meu să-și recîștige poziția pierdută din pricina participării la expediția dumitale.

- Serios? Aici, la voi, sentimentele personale sînt cele care decid în asemenea chestiuni?

- Acolo, la voi, nu-i așa?

- Ba... da! Dar gîndeam că țările vechi au prea multă tradiție ca să se poată întîmpla asemenea lucruri.

- Oh! De bună seamă că oficial nu o să recunoaștem influența sentimentelor personale.

Hallorsen zîmbi.

- Nu-i grozav? Toți oamenii seamănă între ei. O să-ți placă America, domnișoară Cherrell; și aș fi bucuros să am prilejul să ți-o arăt într-o bună zi.

Vorbise de parcă America ar fi fost o piesă antică pe care o ținea în geamantan; și Dinny nu știu cum să interpreteze această observație care putea sau să nu aibă semnificație, sau să aibă una absurd de mare; dezvelindu-și dinții într-un surîs, îi spuse:

- Mulțumesc, dar ești încă inamicul meu.

Hallorsen întinse o mînă, dar ea se dădu un pas îndărăt.

- Domnișoară Cherrell, sînt gata să fac orice ca să-ți înlătur impresia neplăcută pe care o păstrezi despre mine. Sînt timida dumitale slugă și nădăjduiesc ca într-o zi să am prilejul să devin altceva pentru dumneata.

Arăta foarte înalt, frumos și robust, iar Dinny simțea toate acestea.

- Haide să nu luăm lucrurile prea în serios, profesore: altminteri dăm de necazuri. Acum scuză-mă, trebuie s-o găsesc pe domnișoara Tasburgh.

Cu aceste cuvinte, lunecă pe lîngă el. Ridicol! Înduioșător! Măgulitor! Odios! Nebunie curată! Orice făceai, toate ieșeau pe dos și încîlcite; la urma urmelor, cel mai bine era să te lași în voia norocului.

Jean Tasburgh, care tocmai terminase o partidă de tenis cu Cicely Muskham, își scotea panglica din păr.

- Vino la ceai, o chemă Dinny; Lordul Saxenden tînjește după dumneata.

În ușa camerei unde se servea ceaiul, Dinny fu oprită de Sir Lawrence care, declarîndu-i că pînă acum nici nu avusese timp s-o vadă, o invită în biroul lui ca să-i arate colecția de

miniaturi.

- Înregistrările mele de caracteristici naționale, Dinny; vezi, toate reprezintă femei: franțuzoaice, nemțoaice, italience, olandeze, americane, spaniole, rusoaice; mi-ar plăcea la nebunie să am și o miniatură a ta, Dinny. Ai vrea să pozezi unui tînăr pictor?

- Eu?

- Tu.

- Dar de ce?

- Pentru că, răspunse Sir Lawrence scrutînd-o prin monoclu, tu reprezinți răspunsul la enigma femeii engleze, iar eu colecționez deosebirile esențiale dintre culturile naționale.

- Asta sună teribil de interesant.

- Uită-te la asta. Aici ai cultura franceză *in excelsis;* inteligență vioaie, spirit, hărnicie, hotărîre, simț estetic de natură intelectuală și nu emoțională, lipsă de umor, sentimente convenționale și nu de alt gen, o tendință de posesiune - observă-i ochii; simț al formei, lipsă de originalitate, o viziune cerebrală foarte clară, dar limitată - nimic visător, temperament iute, dar controlat. Toată dintr-o bucată, dar cu contururi foarte distincte. Iată acum americanca de un tip mai rar, varietatea cultivată, de vîrf. Observă-i mai ales expresia, parcă ar ține în gură o prăjitură invizibilă, de care ea însă e conștientă; în ochi are o întreagă baterie, de care va face uz însă cu chibzuință. Se va păstra bine pînă la sfîrșitul zilelor ei. Bun gust, numeroase informații, nu prea multă învățătură. Uite-o pe nemțoaică! Mai puțin controlată din punct de vedere emoțional, și cu mai puțin simț al formei decît fiecare dintre celelalte două, dar avînd în schimb o conștiință; foarte muncitoare, un puternic simț al datoriei, nu prea mult gust, un umor cam greoi. Dacă nu bagă de seamă, o să se îngrașe. Sentiment din belșug, bun-simț sănătos din belșug. Mai receptivă în toate domeniile. Poate că nu-i un specimen foarte reprezentativ. Nu găsesc alta. Uite-o pe italianca mea de frunte. E interesantă. Frumos smălțuită la suprafață, dar cu ceva sălbatic - hai să spunem natural, dedesubt. Poartă o mască, frumos cizelată, frumos aplicată, dar susceptibilă să cadă. Știe ce vrea, poate chiar prea bine, procedează după capul ei cînd poate, și cînd nu poate, procedează după capul altuia. Poetică numai în raport cu simțurile. Sentimente puternice, domestice și de alt fel. Lucidă cînd e în primejdie, foarte curajoasă, se enervează ușor. Gust fin, supus la mari erori. Nici o dragoste pentru natură, de astă dată. Hotărîtă din

punct de vedere cerebral, dar inactivă şi nedoritoare de cunoaştere. Şi acum, urmă Sir Lawrence înfruntînd-o brusc pe Dinny, voi avea specimenul englez de frunte. Vrei să auzi cum e?

- Ajutor!

- O! Voi fi foarte impersonal. Aici avem de-a face cu o stăpînire de sine dezvoltată şi controlată pînă la punctul în care se transformă în nestăpînire de sine. La această doamnă, propriul eu se amestecă întruna, nepoftit. Se observă un simţ al umorului, nu lipsit de inteligenţă, care denunţă şi sterilizează orice alt simţămînt. Ne izbeşte ceea ce am putea numi o expresie de interes nu atît domestic, cît public sau social, care nu e comun şi altor tipuri. Descoperim un soi de transparenţă, ca şi cum aerul şi roua au pătruns în sistemul interior. Constatăm o lipsă de *precizie*, precizie în a învăţa, în a acţiona, în a gîndi, în a judeca, în schimb aflăm *decizie*. Simţurile nu sînt prea dezvoltate; emoţiile estetice sînt stîrnite mai curînd de obiective naturale decît artificiale. Îi lipseşte capacitatea femeii germane; claritatea franţuzoaicei; dualitatea sau pitorescul italiencei; fermitatea disciplinată a americanei; dar există un ce curios - te voi lăsa pe tine, dragă mea, să-i descoperi denumirea - care mă face foarte doritic să te am în colecţia mea de culturi naţionale.

- Dar eu nu sînt cituşi de puţin cultivată, unchiule Lawrence.

- Am folosit acest cuvînt infernal în lipsa altuia mai potrivit, şi prin cultură nu înţeleg învăţătură. Înţeleg amprenta lăsată de ereditate plus educaţie, cele două considerate strict laolaltă. Dacă franţuzoaica aceea ar fi avut educaţia ta, Dinny, tot n-ar fi avut amprenta ta; după cum şi tu, cu educaţia ei, n-ai fi purtat amprenta ei. Acum priveşte-o pe rusoaica asta de dinainte de război; mai fluidă şi mai fluentă decît oricare dintre celelalte. Am găsit-o la Calèdonian Market. Femeia asta trebuie să fi dorit să pătrundă adînc în orice trăire, dar fără să fi întîrziat prea mult asupra unui lucru. Pariez că a trecut prin viaţă în pas rapid şi că aşa continuă să treacă, dacă mai trăieşte; se poate extrage mult mai puţin din portretul ei decît s-ar putea extrage din tine. Faţa ei îţi dă senzaţia că a trăit multe emoţii, care au consumat-o însă în mai mică măsură decît pe oricare dintre celelalte. Uite-o pe spaniola mea; poate cea mai interesantă dintre toate. O femeie crescută departe de bărbaţi; bănuiesc că-i un tip tot mai rar. Avem de-a face aici cu o anumită blîndeţe, amprenta sclaviei; nu prea multă curiozitate, nu prea

multă energie, remarcabilă mîndrie, foarte puțină îngîmfare; ar putea nutri pasiuni devoratoare, nu crezi? Și s-ar putea să fie foarte puțin accesibilă în discuții. Ei bine, Dinny, accepți să pozezi tînărului meu?

- Dacă dorești într-adevăr, desigur.

- Doresc. Asta-i mania mea. Aranjez eu totul. Ar putea să vină la voi, la Condaford. Acum trebuie să mă duc înapoi și să îngrijesc de plecarea Snobișorului. I-ai cerut mîna?

- I-am citit azi-noapte din jurnalul lui Hubert pînă cînd a adormit. Îi displac intens. Nu îndrăznesc să-i cer nimic. E într-adevăr un "om de suprafață", unchiule Lawrence?

Sir Lawrence dădu din cap în chip misterios.

- Snobișorul, spuse el, e omul public ideal. Practic n-are nici un fel de antenă, iar simțurile lui sînt legate numai de... Snobișor. Un om ca el nu poate fi ținut locului; va fi mereu ba ici, ba colo. Omul de cauciuc. Mă rog, mă rog, țare are nevoie de el. Dacă am avea cu toții obraz subțire, cine ar mai ocupa locurile celor mari și tari? Sînt duri, Dinny, și țintuiți în cuie de alamă. Așadar ți-ai pierdut timpul?

- Cred însă că săgețile mele au atins-o a doua țintă.

- Excelent. Și Hallorsen pleacă. Îmi place tipul. Foarte american, dar lemn bun.

O părăsi și, nedorind să se întîlnească nici cu omul de cauciuc, nici cu cel din lemn bun, Dinny urcă în camera ei.

A doua zi dimineața, pe la zece, cu acea rapiditate specifică sfîrșiturilor de vacanță la țară, Fleur și Michael îi conduseră în mașina lor pe Adrian și pe Diana la Londra; familia Muskham plecase cu trenul, iar Moșierul și Lady Henrietta porniră în mașină spre reședința lor din Northamptonshire; rămăseseră numai mătușa Wilmet și Dinny, dar tinerii Tasburgh fuseseră invitați, împreună cu tatăl lor, la prînz.

- E un om drăguț, Dinny, o asigură Lady Mont cu privire la pastor. Școală veche, foarte politicos, vorbește livresc și graseiat, și așa mai departe. Păcat că n-au bani. Jean e frapantă, nu găsești?

- Mă sperie puțin, mătușă Em; prea știe ce vrea.

- E amuzant să mijlocești căsătorii; de mult n-am mai aranjat o partidă, răspunse mătușa ei. Mă întreb ce-or să-mi spună Con și maică-ta. N-o să mai pot închide un ochi.

- În primul rînd să-l prindem pe Hubert, mătușico.

- Mie mi-a fost întotdeauna drag Hubert; are fața familiei - tu n-o ai, Dinny. Nu știu de unde ți-ai luat tu coloritul ăsta - și

apoi îi stă aşa de bine călare... De unde-şi cumpără pantalonii de călărie?

- Nu cred ca de la război încoace să-şi mai fi luat vreo pereche, mătuşico.

- Şi ştie să poarte frumos vestele lungi. Vestele scurte, pe talie, te fac să arăţi scund. Am să-l trimit împreună cu Jean să admire îngrăditurile de portulacă. Nimic nu apropie doi oameni mai mult decît portulaca. Ah, uite-i pe Boswell şi Johnson - trebuie să-l prind.

Hubert sosi curînd după prînz şi aproape primul lucru pe care-l făcu fu:

- Dinny, mi-am schimbat părerea în legătură cu publicarea jurnalului. E revoltător să-ţi expui în public rana care te doare.

Bucuroasă că pînă în prezent nu făcuse nici un pas în acest sens, Dinny îi răspunse cu blîndeţe:

- Foarte bine, dragule.

- Am stat şi m-am gîndit: dacă n-au de gînd să mă folosească aici, pot să mă înrolez într-un regiment din Sudan; sau am auzit că duc lipsă de oameni în forţele poliţieneşti din India. Aş fi foarte bucuros să plec din nou din ţară. Cine mai e pe aici?

- Numai unchiul Lawrence, mătuşa Em şi mătuşa Wilmet. Pastorul şi familia lui vin azi la masă - familia Tasburgh - sînt nişte veri de departe.

- Oh! făcu Hubert posomorît.

Dinny pîndi aproape cu maliţiozitate sosirea familiei Tasburgh. Hubert şi tînărul Tasburgh descoperiră pe loc că făcuseră parte din aceleaşi garnizoane în Mesopotamia şi Golful Persic. Tocmai discutau despre ele, cînd Hubert luă aminte la Jean. Dinny îl văzu aruncîndu-i o privire lungă, cercetătoare şi detaşată, asemenea unui om care urmăreşte un soi nou de pasăre; îl văzu mutîndu-şi ochii de la ea, vorbind şi rîzînd, apoi privind-o din nou.

Vocea mătuşii ei rostea:

- Hubert s-a subţiat.

Pastorul îşi întinse mîinile, ca şi cum ar fi vrut să atragă atenţia asupra actualului său volum.

- Scumpă doamnă, la vîhrsta lui, eu ehram şi mai subţihre.

- Şi eu la fel, încuviinţă Lady Mont; eram subţire ca tine, Dinny.

- Adunăm spohruri nemuncite, ha-ha! Uitaţi-vă la Jean - suplă, acesta-i cuvîntul; peste pathruzeci de ani însă - sau poate că tinehrii de azi nu se vor îngrăşa niciodată. Ei se tot

subţiază - ha-ha!

La prînz, pastorul fu aşezat în faţa lui Sir Lawrence, la masa scurtată, avînd pe cele două doamne mai în vîrstă de o parte şi de alta. Alan stătea faţă-n faţă cu Hubert, iar Dinny cu Jean.

- Să mulţumim Domnului pentru bucatele pe care le vom primi.

- Ciudată chestie - rugăciunea de masă! şopti tînărul Tasburgh în urechea lui Dinny. Un fel de binecuvîntare a uciderii, hm?

- Azi avem iepure, şi am văzut cum a fost ucis. A chiţăit jalnic.

- Aş mînca mai curînd cîine decît iepure.

Dinny îi aruncă o privire recunoscătoare.

- Ţi-ar plăcea să vii cu sora dumitale să ne vizitezi la Condaford?

- Oferă-mi prilejul.

- Cînd te întorci pe vapor?

- Am o lună concediu.

- Presupun că eşti pasionat de meseria dumitale.

- Da, răspunse tînărul cu simplitate. O am în sînge, în familia noastră a existat întotdeauna cîte un marinar.

- Şi într-a noastră cîte un militar.

- Fratele dumitale e extrem de înfocat. Mă bucur foarte mult că l-am cunoscut.

- Nu vreau, Blore, se adresă Dinny feciorului care servea, te rog nişte potîrniche rece. Şi domnul Tasburgh preferă tot ceva rece.

- Carne de vacă, domnule, sau miel, potîrniche?

- Potîrniche, mulţumesc.

- Am văzut o dată un iepure spălîndu-şi urechile, urmă Dinny.

- Cînd arăţi în felul ăsta, încep tînărul Tasburgh, pur şi simplu simt...

- În care fel?

- Ca şi cum ai fi absentă, ştii...

- Mulţumesc.

- Dinny, i se adresă Sir Lawrence, cine a spus că lumea-i o stridie? Eu zic că-i o scoică de rîu. Tu ce părere ai?

- Nu cunosc scoicile de rîu, unchiule Lawrence.

- Ai noroc! Acest travesti al respectabilităţii bivalvulare este unica dovadă tangibilă a idealismului american. Ei au plasat-o pe un piedestal şi merg pînă acolo încît o mănîncă. Atunci cînd

americanii or să renunțe la scoica de rîu, înseamnă că or să devină realiști și or să intre în Liga Națiunilor. Pe atunci noi vom fi murit de mult.

Dar Dinny pîndea fața lui Hubert. Expresia îngîndurată se risipise; privirile nu i se mai dezlipeau de la ochii adînci și ispititori ai lui Jean. Suspină.

- Foarte adevărat, urmă Sir Lawrence, ar fi păcat să nu trăiești ca să-i vezi pe americani renunțînd la scoica de rîu și intrînd în Liga Națiunilor. Pentru că, la urma urmei, continuă el încrețindu-și ochiul stîng, liga a fost fondată de un american și e unicul produs inteligent al zilelor noastre. Rămîne totuși cel mai odios lucru pentru un alt american numit Monroe, care a murit în 1831 și la adresa căruia oameni ca Snobișorul nu fac niciodată aluzie fără să strecoare o ironie.

O ironie, o zeflemea, un bobîrnac sau două.
Cu nițeluș, dar ce splendid dispreț...[1]

Cunoști chestia asta de Elroy Flecker?

- Da, răspunse Dinny surprinsă, e în jurnalul lui Hubert; i-am citit-o Lordului Saxenden. Exact la pasajul ăsta a adormit.

- Firesc. Dar nu uita, Dinny, că Snobișorul e un tip al naibii de deștept și-și cunoaște lumea la perfecție. E o lume pentru care poate că ție nu ți-ar plăcea să-ți dai viața, dar e lumea pentru care de curînd și-au dat viața zece milioane de oameni, mai mult sau mai puțin tineri. Mă întreb, urmă Sir Lawrence mai visător, de cînd n-am mai fost atît de bine hrănit la masa mea ca în aceste ultime zile; s-a întîmplat ceva cu mătușă-ta.

Organizînd după-masă o partidă de crochet între ea și Alan Tasburgh pe de o parte, împotriva pastorului și a mătușii Wilmet, Dinny urmări cum Jean și fratele ei se îndepărtau spre îngrăditurile de piatră. Din grădina înfundată în tisă, se îndreptară spre o bătrînă livadă dincolo de care se ondula o măgură acoperită cu ferige.

"Nu se opresc ei la portulacă", gîndi Dinny.

Într-adevăr, isprăviră două partide pînă să-i vadă apărînd din nou, venind din cu totul altă direcție, și adînciți în discuție. "Asta, își spuse Dinny lovind cu toată forța mingea pastorului, e idila cea mai rapidă din cîte s-au pomenit vreodată."

[1] Elroy Flecker (1884–1915), poet și dramaturg englez; a lucrat în diplomație.

- Doamne, apără-mă! murmură pastorul doborît, iar mătuşa Wilmet, țeapănă ca un grenadier, exclamă cu glas tare:
- Fire-ar să fie, Dinny, eşti imposibilă...!
Mai tîrziu, în maşina deschisă, aşezată lîngă fratele ei, Dinny păstra tăcere, pregătindu-se sufleteşte să ocupe locul al doilea. Deşi se petrecuse ceva ce nădăjduise să se petreacă, se simţea întristată. Pînă acum, ea ocupase primul plan în viaţa lui Hubert. Privind zîmbetul care mijea şi se topea pe buzele lui, Dinny trebui să facă apel la întreaga ei filozofie.
- Ei, ce părere ai despre verii noştri?
- El e un băiat bun. Mi se pare că l-ai cam prins în mreje.
- Crezi? Cînd ai vrea să-i invităm la noi?
- Oricînd.
- Săptămîna viitoare?
- Da.
Văzînd că Hubert nu se lasă cercetat, Dinny se abandonă plăcerii de a gusta frumuseţea şi lumina zilei care se stingea treptat. Ţinutul Vantage, înalt, şi drumul spre Faringdon erau aureolate de razele orizontale ale soarelui; colinele Wittenham străjuiau ca nişte bastioane panta din faţă. Cotind la dreapta, ajunseră la pod. În timp ce traversau podul, Dinny atinse braţul fratelui ei:
- Hubert, îţi aminteşti, acolo am văzut pescăruşii verzi...
Se opriră şi-şi lăsară privirile să lunece peste rîul calm, părăsit, care găzduise odinioară strălucitoarele păsări. Lumina care scăpăta se prelingea printre ramurile salcîmilor de pe malul de miazăzi. Părea cel mai molcom rîu din lume, cel mai supus capriciilor omeneşti, unduind cristalin şi uniform printre ogoarele luminoase şi printre crengile plecate ale copacilor graţioşi; părea să aibă o existenţă domoală, o prezenţă proprie, armonioasă şi distinctă.
- Acum trei mii de ani, spuse Hubert deodată, rîul ăsta era la fel cu rîurile pe care le-am văzut în ţinuturile sălbatice, adică o revărsare amorfă de ape într-o junglă încîlcită.
Porniră mai departe. Aveau soarele în spate şi păreau să înainteze într-un peisaj pictat pentru ei.
Şi zoriră înainte, în timp ce asfinţitul învăpăiat înghiţea cerul, iar ogoarele se umbreau uşor şi se însingurau sub zborul vesperal al păsărilor.
La poarta reşedinţei de la Condaford, Dinny coborî fredonînd: "Era o păstoriţă, o, cît de frumoasă!" şi privindu-l pe fratele ei în faţă. El însă era ocupat cu maşina şi nu păru să facă vreo asociere.

XII

E dificil să schițezi conturul tînărului englez din speța nearticulată. Dimpotrivă, speța verbală e destul de ușor de cunoscut. Comportările și deprinderile acestora din urmă sar de departe în ochi, și n-au decît o foarte redusă importanță în viața națională. Guralivi, circotași, inventivi, cunoscînd și făcînd cunoscuți doar pe cei din aceeași speță, aceștia alcătuiesc o luminiscență ce licărește pe suprafața mlaștinii, camuflînd turba de dedesubt. În mod constant și strălucit, se exprimă fără să spună aproape nimic; în timp ce acei ale căror vieți se scurg în desfășurarea unor energii înfrînate, rămîn invizibili, deși cu nimic mai puțin solizi; căci sentimentele continuu exprimate încetează să mai fie sentimente, în timp ce acelea cărora nu li se dă glas sînt cu atît mai profunde cu cît sînt mai multe. Hubert nu avea o înfățișare solidă, și nici indiferent nu era; în cazul lui lipseau pînă și acele trăsături firești care ajută la schițarea conturului englezului nearticulat. Disciplinat, sensibil, deloc prost, era capabil să emită judecăți mute asupra oamenilor și faptelor, judecăți care l-ar fi surprins pe cei din speța verbală; dar pe care nu le exprima niciodată decît în sinea lui. Adevărat că pînă de curînd nu avusese nici timp, nici prilejuri să le exprime; dar chiar dacă-l vedeai într-un fumoar, sau la o cină, sau în oricare alt loc unde expansivitatea predomină, ți-ai fi dat imediat seama că nici timpul și nici prilejurile nu l-ar fi făcut vorbăreț. Plecînd atît de tînăr pe front,

fusese lipsit de influențele expansive ale Universității și ale societății londoneze. Opt ani petrecuți în Mesopotamia, în Egipt și în India, un an de boală și apoi expediția Hallorsen îi dăduseră o înfățișare distantă, retrasă, oarecum amară. Avea acel temperament care, în inactivitate, se mănîncă singur. Cu un cîine și o pușcă alături, sau pe cal, găsea viața suportabilă, dar numai atît; și, în lipsa acestor accesorii întîmplătoare, se veștejea. Trei zile după întoarcerea la Condaford, veni la Dinny care se găsea pe terasă și-i arătă ziarul *The Times*.

- Ia uită-te la asta!

Dinny citi:

Domnule,

Sînt încredințat că mă veți ierta pentru că ocup, nechemat, spațiul dumneavoastră. Mi-a ajuns la cunoștință că anumite pasaje din cartea mea Bolivia și tainele ei, *publicată în iulie anul trecut, au produs grave neplăceri adjunctului meu, căpitanul Hubert Charwell, D.S.O., care a avut în sarcină supravegherea transporturilor în timpul expediției. Recitind aceste pasaje am ajuns la concluzia că sub influența tulburării pe care mi-a produs-o eșecul parțial al expediției, precum și a încordării nervoase pricinuite de această aventură, am supus unor critici injuste conduita căpitanului Charwell; și doresc ca pînă la publicarea celei de a doua ediții revizuite a cărții mele care, nădăjduiesc, nu va întîrzia mult, să mă folosesc de această ocazie pentru a retracta în mod public, pe calea marelui dumneavoastră jurnal, acuzațiile grave cuprinse în cele ce am scris. Este o datorie și o plăcere pentru mine să exprim căpitanului Charwell și Armatei Britanice din rîndurile căreia face parte, scuzele mele sincere și regretul pentru orice fel de neplăcere pe care i-am putut-o provoca.*

Al dumneavoastră preasupus
Edward Hallorsen (Profesor)

Hotel Piedmont
Londra.

- Foarte frumos! exclamă Dinny cu un ușor tremur.
- Hallorsen la Londra! Ce dracu l-o fi apucat așa deodată!

Dinny începu să smulgă frunzele îngălbenite dintr-un Agapanthus. Realiza pericolul de a te amesteca în treburile altuia.

- Sună aproape de căință, dragule.

- Individul ăla să se căiască! În ruptul capului! Aici se ascunde ceva.

- Da, mă ascund eu.

- Tu!

Dinny zîmbi simțind că o părăsește curajul.

- L-am cunoscut pe Hallorsen la Londra, în casa Dianei; a fost și la Lippinghall. Așa - că - hm - am stat de vorbă cu el.

Fața galbenă a lui Hubert se aprinse.

- I-ai cerut - ai cerșit...?

- O, nu!

- Atunci ce?

- Se pare că are o slăbiciune pentru mine. Ciudat, dar n-am avut cum să mă împotrivesc, Hubert.

- Și a făcut asta ca să-ți cîștige favorurile?

- Te exprimi ca un bărbat și ca un frate.

- Dinny!

Și Dinny se înroșise, furioasă îndărătul zîmbetului ei.

- Nu eu l-am determinat. A manifestat această slăbiciune cu totul irațională, în ciuda multor dușuri reci la care l-am supus. Dar, Hubert, dacă vrei să cunoști părerea mea, găsesc că s-a purtat foarte cuviincios.

- Bineînțeles că asta-i părerea ta, replică Hubert cu răceală.

Fața lui își recăpătase paloarea, ba arăta chiar ușor pămîntie.

Într-un impuls, Dinny îl apucă de mînecă.

- Nu fi prost, dragule! Din moment ce a hotărît să ceară scuze în mod public, indiferent din ce rațiune, chiar dintr-una atît de stupidă, nu e foarte bine?

- Nu, cînd propria mea soră are un amestec. În chestiunea asta sînt ca un... sînt ca un... își duse mîinile la cap: sînt la discreția oricui. Oricine poate să-mi tragă una în cap și eu nu mă pot mișca.

Dinny își recăpătă sîngele rece.

- Nu trebuie să te temi că am să te compromit. Scrisoarea asta e foarte binevenită; le ia la toți apa de la moară. În fața acestor scuze, cine mai poate spune ceva?

Dar Hubert, lăsîndu-i ziarul, intră în casă.

Dinny nu avea vanități mărunte. Simțul umorului o împiedica să acorde prea mare valoare propriilor ei succese. Simțea că ar fi trebuit să prevină acest eveniment neprevăzut, dar nu prea știa cum.

Resentimentul lui Hubert era destul de firesc. Dacă apologia lui Hallorsen ar fi fost dictată de convingere, s-ar fi simțit consolat; fiind determinată însă de dorința de a o cuceri pe sora lui, îi apărea cu atît mai iritantă; iar slăbiciunea profesorului pentru Dinny îl umplea pur și simplu de oroare. Totuși, scrisoarea era o realitate - o recunoaștere deschisă și directă a unor acuzații false, fapt care schimba cu totul poziția. Dinny începu pe dată să chibzuiască ce foloase ar putea trage. Să i-o trimită Lordului Saxenden? Dacă tot se amestecase, măcar să meargă pînă la capăt. Intră în casă și așternu scrisoarea însoțitoare.

Condaford Grange - 21 septembrie

Stimate Lord Saxenden,

Îmi iau îngăduința de a vă anexa o tăietură din numărul de astăzi al ziarului Times, întrucît aceasta îmi va scuza într-o oarecare măsură obrăznicia mea de acum cîteva seri. Într-adevăr, n-ar fi trebuit să vă plictisesc la capătul unei zile lungi, cu acele pasaje din jurnalul fratelui meu. Era un lucru de neiertat și nu mă mir că ați căutat un refugiu. Dar cele anexate vă vor demonstra nedreptatea suferită de fratele meu; și sper că mă veți ierta.

A dumneavoastră,
Elisabeth Charwell.

Anexînd tăietura, îl căută pe Lordul Saxenden în almanahul *Who's Who* și scrise pe plic adresa reședinței lui din Londra, adăugînd "Personal".

Puțin mai tîrziu, încercînd să-l găsească pe Hubert, i se spuse că luase mașina și plecase la Londra...

Hubert conducea în viteză. Explicația lui Dinny îl tulburase profund. Parcurse cele cincizeci de mile în ceva mai puțin de două ore, și la unu fix se afla la Hotel Piedmont. De cînd se despărțise de Hallorsen, cu șase luni în urmă, nu mai schimbase o vorbă cu acesta. Îi trimise cartea lui de vizită și așteptă în hol, fără să știe prea bine ce dorește să-i spună. Cînd silueta înaltă a americanului se apropie de el, venind în urma băiețașului butonat, Hubert simți cum o încremenire rece îi pune stăpînire pe fiecare mădular.

- Căpitane Cherrell, spuse Hallorsen și-i întinse mîna.

Oroarea de "scene" fiind mai puternică decît înclinaţiile lui naturale, Hubert îi luă mîna, fără să-i strîngă degetele.

- Am văzut din *Times* că eşti aici. Putem intra undeva ca să stăm de vorbă cîteva minute?

Hallorsen îl conduse spre o nişă.

- Adu nişte cocktailuri, ceru el unui chelner.

- Pentru mine nu, mulţumesc. Pot să fumez?

- Sper că va fi pipa păcii, căpitane.

- Nu ştiu. Scuze care nu pornesc din convingere n-au pentru mine nici o valoare.

- Cine spune că nu pornesc din convingere?

- Sora mea.

- Sora dumitale, căpitane Charrell, este o tînără foarte preţioasă şi fermecătoare, şi n-aş dori să o contrazic.

- Îmi dai voie să vorbesc deschis?

- Te rog.

- Aş prefera să nu primesc nici un fel de scuze din partea dumitale, decît să ştiu că le datorez unui sentiment pe care-l porţi cuiva din familia mea.

- Bine, răspunse Hallorsen după o pauză, nu pot să scriu din nou la *Times* şi să le spun că m-am înşelat cînd am cerut scuze. Cred că n-ar înghiţi aşa ceva. Cînd am scris cartea aceea eram într-o proastă dispoziţie. I-am spus şi surorii dumitale acest lucru, şi ţi-l repet şi dumitale acum. Pierdusem orice simţ al carităţii, fapt pe care acum îl regret.

- Eu n-am nevoie de caritate. Eu am nevoie de dreptate. Te-am părăsit la greu?

- Ei, asta! Nu încape discuţie că neputinţa dumitale de a-i ţine pe oameni în frîu a pus capăt oricărei şanse de reuşită a mea.

- Recunosc. Dar ai dat greş din vina mea, sau dintr-a dumitale, pentru că mi-ai dat o sarcină irealizabilă?

Preţ de un minut cei doi bărbaţi stătură privindu-se în ochi, fără să rostească un cuvînt. Apoi Hallorsen întinse din nou mîna:

- Dă mîna încoace; e vina mea.

Hubert avu impulsul de a întinde mîna, dar se opri la jumătate de drum.

- O clipă. Spui asta ca să fii pe placul surorii mele?

- Nu, domnule. O cred cu adevărat.

Hubert îi luă mîna.

- Minunat! spuse Hallorsen. Căpitane, noi doi nu ne-am înţeles; dar de cînd am locuit aici, într-una din casele voastre

cu tradiție, cred că am sesizat pricina. Așteptam de la dumneata ceea ce voi, englezii rasați, nu puteți da niciodată - exprimarea deschisă a sentimentelor. Cred că sentimentele dumitale ar trebui să fie traduse, și eu nu mă pricepeam s-o fac, așa că nici unul dintre noi nu l-a cunoscut pe celălalt. Asta-i calea ce duce la cruzime.

- Nu știu de ce, dar am fost într-adevăr cruzi.

- Ei, aș vrea s-o putem lua de la început.

Hubert se înfioră.

- Eu n-aș vrea.

- Căpitane, vrei să iei masa cu mine și să-mi spui în ce fel te pot ajuta? Sînt gata să fac orice-mi ceri ca să-mi îndrept greșeala.

O clipă, Hubert nu rosti un cuvînt, fața îi rămase nemișcată, dar mîinile îi tremurară ușor.

- E în regulă, spuse el. Nu-i nimic.

Și porniră împreună spre sala de mese.

XIII

Dacă există vreun lucru sigur pe lume - ceea ce-i absolut îndoielnic - este că nimic din ce-i legat de un Departament de Stat nu se va desfășura vreodată așa cum se așteaptă omul.

O soră cu mai multă experiență și mai puțin devotată decît era Dinny ar fi lăsat lucrurile la voia întîmplării. Dar ea nu avea încă experiența faptului că, de obicei, efectul scrisorilor adresate celor sus-puși este exact invers decît cel scontat de

expeditor. Stîrnindu-i amorul propriu, lucru care trebuie întotdeauna evitat în cazul personalităţilor publice, scrisoarea ei i-a determinat pe lordul Saxenden să nu se mai preocupe deloc de chestiunea în speţă. "Fata asta îşi închipuie oare că el nu observase cum americanul era la picioarele ei?" Prin urmare, în acord cu ironia latentă care zace în toate chestiunile omeneşti, retractarea învinuirilor aduse de Hallorsen a provocat o atitudine şi mai suspicioasă, şi mai rezervată din partea autorităţilor şi, cu două zile înainte de expirarea concediului său de un an, Hubert a primit o comunicare în sensul că acest concediu se prelungeşte pe o perioadă nedefinită, în care timp va primi doar jumătate din soldă, pînă cînd va avea loc o anchetă în chestiunea ridicată în Camera Comunelor de către maiorul Motley, membru al Parlamentului. Ca răspuns la declaraţia lui Hallorsen, fusese publicată o scrisoare a acestui civil-militar, care punea întrebarea dacă biciuirea şi omorul prin împuşcare menţionate în carte nu avuseseră loc în realitate şi, în acest caz, cum putea explica gentlemanul american o atare neconcordanţă? Această scrisoare provocase la rîndul ei un răspuns din partea lui Hallorsen, în sensul că faptele se petrecuseră aşa cum fuseseră arătate în cartea lui, dar concluziile trase de el de pe urma acestor fapte au fost eronate, întrucît căpitanul Charwell fusese perfect justificat în acţiunile sale.

Cînd a primit comunicarea referitoare la prelungirea concediului, Hubert s-a prezentat la Departamentul de Război. N-a obţinut nici un fel de satisfacţie în afară de informaţia neoficială, strecurată de o cunoştinţă, că autorităţile boliviene "îşi vîră nasul".

Aceste veşti creară aproape consternare la Condaford. Nici unul dintre cei patru tineri - căci fraţii Tasburgh se găseau încă la ei, iar Clare plecase în Scoţia - nu fu în măsură să aprecieze întreaga semnificaţie a înştiinţării, pentru că nici unul dintre ei nu putea realiza pînă la ce limită sînt capabile să ajungă oficialităţile cînd îşi vîră în cap să-şi facă datoria; dar pentru general lucrurile avură un înţeles atît de sinistru, încît se duse la clubul său.

În aceeaşi zi, după ce luară ceaiul în sala de biliard, Jean Tasburgh, frecîndu-şi tacul cu cretă, întrebă calm:

- Hubert, ce înseamnă povestea asta cu Bolivia?
- Poate să însemne orice. Am omorît un bolivian, ştii doar.
- Dar el a încercat mai întîi să te ucidă.
- Aşa e.

Jean își rezemă de masă tacul de biliard; mîinile ei brune, subțiri și puternice apucară banda; brusc se îndreptă spre Hubert și-și petrecu mîna pe sub brațul lui.

- Sărută-mă, îi spuse. Am să fiu a ta.

- Jean!

- Nu, Hubert; fără cavalerisme și stupidități! N-ai să treci singur prin toate bestialitățile astea. Am de gînd să le împărtășesc cu tine. Sărută-mă.

Și o sărută. Un sărut lung și mîngîietor pentru amîndoi: dar după ce se sfîrși, Hubert spuse:

- Nu, Jean, e cu neputință, pînă cînd nu se clarifică lucrurile.

- Desigur că se vor clarifica, dar vreau să ajut la limpezirea lor. Haide să ne căsătorim urgent, Hubert. Tata poate să-mi dea o sută de lire pe an; tu cît poți avea?

- Am trei sute pe an, ale mele, și jumătate din soldă, care s-ar putea să-mi fie tăiată cu totul.

- Asta face patru sute pe an, sigur; au existat oameni care s- au căsătorit avînd mult mai puțin, și apoi e o situație vremelnică. Bineînțeles că ne putem căsători. Unde?

Hubert rămase cu respirația tăiată.

- În timpul războiului oamenii se căsătoreau pe loc, continuă Jean; nu așteptau din cauză că bărbatul urma să fie ucis. Mai sărută-mă odată.

Hubert rămase cu răsuflarea și mai tăiată, și cu brațele ei încolăcite în jurul gîtului. În această postură îi găsi Dinny.

Fără să-și îndepărteze brațele, Jean îi spuse:

- Ne căsătorim, Dinny. Unde crezi că e mai bine? Oficiul Stării Civile? Anunțurile la biserică iau atîta timp!

Dinny trase aer în piept.

- Nu credeam c-ai să-i ceri mîna atît de curînd, Jean.

- N-am avut încotro. Hubert e plin de cavalerisme imbecile. Tatei n-o să-i prea surîdă un Oficiu de Stare Civilă; de ce să nu cerem o dispensă specială?

Hubert își puse mîinile pe umerii ei, îndepărtînd-o puțin.

- Jean, fii serioasă.

- Sînt. Cu o dispensă specială, nu e nevoie să afle nimeni pînă cînd nu se termină totul. Așa încît nimeni nu se va putea împotrivi.

- Bine, interveni Dinny cu liniște în glas. Cred că ai dreptate. Cînd ceva trebuie să se întîmple, e mai bine să se întîmple repede. Cred că o să vă cunune unchiul Hilary.

Mîinile lui Hubert căzură în jos.

- Sînteţi amîndouă sărite.

- Fii politicos! îi mustră Jean. Bărbaţii sînt absurzi: doresc un lucru, şi cînd li se oferă, se poartă ca nişte babe. Cine-i unchiul Hilary?

- Vicarul de la St. Augustine's-in-the-Meads; e total lipsit de simţul a ceea ce se cuvine şi ce nu.

- Bun! Hubert, te duci mîine şi obţii dispensa. Noi venim după tine. Unde putem locui, Dinny?

- Cred că Diana o să vă primească.

- Atunci e în regulă. O să trebuiască să trecem pe la Lippinghall, să-mi iau cîteva rochii şi să-l văd pe tata. Pot să stau de vorbă cu el în timp ce-l tund; dinspre partea asta n-o să avem nici un fel de necaz. O să vină şi Alan; e nevoie de un martor, Dinny, tu rămîi să-l convingi pe Hubert.

Lăsată singură cu fratele ei, Dinny îi spuse:

- Hubert, e o fată admirabilă şi departe de a fi sărită. Procedăm într-adevăr cu sufletul la gură, dar aşa e înţelept. Şi apoi Jean a fost întotdeauna săracă, aşa că din punctul ăsta de vedere n-o să fie mare deosebire pentru ea.

- Nu-i vorba de asta. E senzaţia că asupra mea atîrnă ceva, care înseamnă să atîrne şi asupra ei.

- Dacă nu vă căsătoriţi, o să atîrne şi mai rău asupra ei. Eu aş face-o în locul tău, băiete. Tata n-o să aibă nimic împotrivă. Jean îi place, şi cred că preferă să te însori cu o fată binecrescută şi deşteaptă, decît cu o cantitate oarecare de bani.

- Dar pare lipsit de cuviinţă - o dispensă specială - bolborosi Hubert.

- E romantic, şi apoi lumea n-o să aibă prilejul să discute dacă trebuia sau nu s-o faci; după ce lucrurile vor fi consumate, toţi le vor accepta, aşa cum se întîmplă de obicei.

- Şi ce-o să spună mama?

- Dacă vrei, pe mama am s-o anunţ eu. Sînt sigură că n-o să aibă nimic împotrivă - doar nu faci una din căsătoriile astea la modă, cu o balerină sau ceva în genul ăsta. Mama o admiră pe Jean. La fel şi mătuşa Em şi unchiul Lawrence.

Faţa lui Hubert se lumină.

- Mă însor. E minunat! În fond, n-am de ce să mă ruşinez.

Se îndreptă spre Dinny, o sărută aproape cu violenţă, şi plecă grăbit. Dincolo de atitudinea ei realistă, era foarte tulburată. Îmbrăţişarea pe care o surprinsese fusese atît de pătimaşă; fata era o îmbinare ciudată de pasiune şi autocontrol, de lavă şi de oţel, era atît de dominatoare şi totuşi atît de amuzant de tînără. S-ar fi putut să fie un risc; dar Hubert

era de pe acum alt om datorită ei. Cu toate acestea, Dinny era pe deplin conştientă de o anumită uşurinţă; căci pentru ea, un deznodămînt atît de senzaţional n-ar fi fost cu putinţă. Ea nu şi-ar dărui inima aşa, cu una cu două. După cum îi spunea bătrîna ei dolcă scoţiană: "Don'şoară Dinny, las'că ştiu eu pe cîte labe calcă o mîţă". Nu era prea mîndră de acest "simţ al umorului nu lipsit de inteligenţă, care denunţă şi sterilizează orice alt simţămînt". Într-adevăr, îi invidia pe Jean pentru fermitatea ei atît de plină de temperament, pe Alan pentru încrederea lui făţişă, pe Hallorsen pentru robustu-i spirit de aventură. Dar ea îşi avea compensaţiile ei şi, cu un zîmbet care-i întredeschise buzele, se duse s-o caute pe maică-sa. Lady Cherrell se afla în budoarul de lîngă dormitor, unde lucra nişte săculeţe de muselină ca să pună în ele la uscat verbina aromată ce creştea în jurul casei.

- Scumpo, i se adresă Dinny, pregăteşte-te pentru un mic şoc. Îţi aduci aminte cînd îţi spuneam că aş dori să găsim fata perfectă pentru Hubert? Ei bine, a fost găsită; Jean tocmai l-a cerut mîna.

- Dinny!

- Urmează să se căsătorească urgent, cu o dispensă specială.

- Dar...

- Exact, drăguţo. Aşa încît mîine dimineaţă ne sculăm devreme, iar Jean şi cu mine vom locui la Diana pînă e gata totul. Tatei o să-i spună Hubert...

- Dinny, dar zău aşa...

Dinny îndepărtă barajul de muselină dintre ele, îngenunche şi o înconjură pe maică-sa cu braţul.

- Şi eu simt exact acelaşi lucru, începu ea, numai că puţin mai altfel pentru că nu eu l-am născut; dar, mămică scumpă, totul e în deplină ordine, Jean e o fiinţă minunată, iar Hubert e îndrăgostit de ea pînă peste cap. I-a făcut mult bine pînă în prezent; o să aibă grijă să-l împingă înainte, ştii...

- Dar, Dinny - banii?

- Ei nu aşteaptă nimic de la tata. Vor fi în stare să se descurce singuri şi deocamdată, nu-i nevoie să aibă copii.

- Presupun că nu. Dar totul e, fireşte, prea brusc. De ce-i nevoie de dispensă specială?

- Chestiune de intuiţie; Dinny strînse uşor trupul plăpînd al mamei ei, şi adăugă: - Jean are intuiţie. Mamă, situaţia lui Hubert e destul de neplăcută.

- Da; sînt speriată şi ştiu că şi taică-tu e la fel, deşi nu

spune mare lucru.

Asta era maximum ce puteau, fiecare dintre ele, să dezvăluie din sentimentele lor neplăcute, după care începură să discute împreună problema unui cuib pentru aventuroasa pereche.

- Dar de ce să nu locuiască aici pînă se aranjează lucrurile? întrebă Lady Cherrell.

- O să li se pară mai atrăgător dacă vor fi obligați să-și spele singuri rufele. Chestiunea cea mare este ca Hubert să aibă acum alte preocupări.

Lady Cherrell oftă. Corespondența, grădinăritul, dispozițiile date slujnicelor și ședințele de comitete sătești adevărat că nu erau prea atrăgătoare, dar Condaford ar fi fost și mai puțin atrăgător pentru ea dacă, asemenea tinerilor, ar fi fost lipsită și de aceste divertismente.

- Nu prea sînt distracții pe aici, recunoscu ea.

- Și slavă Domnului pentru asta, murmură Dinny; dar presimt că Hubert are nevoie acum de o viață agitată, pe care o va putea trăi la Londra alături de Jean. Ar putea să închirieze un apartament muncitoresc. Doar n-o-să fie pentru multă vreme, știi bine. Așadar, dragă mămico, astă-seară te faci că nu știi nimic, deși noi cu toții vom ști că tu știi. Dar va fi mai reconfortant pentru toți.

Și, sărutînd zîmbetul trist care se ivise pe fața mamei ei, Dinny se îndepărtă. A doua zi dimineața, conspiratorii se deșteptară cu noaptea în cap, Hubert arătîndu-se - după cum se exprima Jean - gata să ia taurul de coarne, iar Dinny, bizară. Alan avea aerul afabil al unui cavaler de onoare în germene; singură Jean era neschimbată. Porniră în mașinuța deschisă, cafenie, a celor doi Tasburgh, îl lăsară pe Hubert la gară, iar ei se îndreptară spre Lippinghall. Jean era la volan. Ceilalți doi ședeau în spate.

- Dinny, i se adresă tînărul Tasburgh, n-am putea obține și noi o dispensă specială?

- Pentru cine ia o cantitate mai mare, oferim un rabat. Bagă-ți mințile în cap, Alan. Ai să pleci pe mare și pînă-ntr-o lună de zile nici n-ai să mai știi că exist.

- Așa arăt eu?

Dinny îi privi fața bronzată.

- Pe ici, pe colo...

- Fii serioasă!

- Nu pot; tot timpul o văd pe Jean retezîndu-i tatălui vostru o șuviță de păr și anunțîndu-l: "Acum, tăticule, sau îmi dai

binecuvîntarea, sau îți tund creștetul chilug!", iar vicarul răspunzîndu-i: "Nu pricep...", după care Jean, retezînd altă șuviță, îi declară: "Atunci e-n regulă, îmi dai o sută pe an sau îți tai sprincenele!"

- Jean e o furie! Oricum, Dinny, promite-mi că nu te măriți cu nimeni altul.

- Dar dacă întîlnesc pe cineva care-mi place la nebunie, ai dori să distrugi tînăra-mi viață?

- Da.

- Pe scenă se răspunde altfel.

- Tu ai face și pe un sfînt să înjure.

- Dar nu pe un locotenent de marină. A, asta îmi aduce aminte de altceva. Rîndurile alea care au apărut în coloana a patra din *Times*. M-am gîndit azi dimineață ce splendid cod secret s-ar putea face din *Cîntarea Cîntărilor*, sau din psalmul despre Leviatan, *iubita inimii mele e ca o căprioară* ar putea însemna: "Opt nave de război germane se găsesc în portul Dover. Veniți urgent!" Sau chestia aia cu Leviatanul care-și ia un răgaz de odihnă, ar putea fi "Tirpitz comandă" și așa mai departe. Nimeni nu le-ar putea descifra fără să posede un cifru al codului.

- Măresc viteza, îi anunță Jean întorcînd capul.

Vitezometrul urcă rapid: șaizeci, șaptezeci, șaptezeci și cinci, optzeci...! Mîna marinarului lunecă sub brațul lui Dinny.

- Asta nu poate să țină. O să sară mașina în aer. Dar e ispititor!

Dinny ședea cu un zîmbet fix; detesta automobilele în viteză, și cînd Jean reveni la viteza normală de cincizeci de kilometri, îi spuse cu o voce plîngăreață:

- Jean, eu port în mine secolul nouăsprezece.

Cînd ajunseră la Folwell, se aplecă din nou spre Jean:

- Nu vreau să mă vadă cei din Lippinghall. Te rog mînă direct la vicariat și ascunde-mă undeva cît tratezi tu cu taică-tău.

Refugiată în sufragerie, față-n față cu portretul de care-i vorbise Jean, Dinny îl studia curioasă. Dedesubt erau gravate cuvintele: "1553, Catherine Tasburgh, născută Fitzherbert, aetate 35; soția lui Sir Walter Tasburgh".

Deasupra rujei care înconjura gîtul lung, fața aceea îngălbenită de vreme putea fi într-adevăr fața lui Jean peste vreo cincisprezece ani; aceeași linie bruscă dinspre pomeții înalți spre bărbie, aceiași ochi prelungi, amăgitori, înconjurați de gene negre; pînă și mîinile, încrucișate pe stomac, erau

aidoma cu ale lui Jean. Care o fi fost istoria acestui straniu prototip? O cunoşteau oare, şi va fi ea repetată de urmaşă?

- Seamănă extraordinar cu Jean, nu-i aşa? întrebă tînărul Tasburgh. Era o mare amatoare de farse, aşa se spune; cică şi-ar fi înscenat propria-i înmormîntare şi a şters-o din ţară prin 1560, cînd Elisabeth a pornit prigoana împotriva catolicilor. Ştii care era pe atunci soarta catolicilor? Înjunghierea în timpul slujbei era socotită drept o simplă întîmplare. Religia creştină! Ce mai! Şi-mi închipui că doamna asta trebuie să fi fost amestecată în multe intrigi. Pariez că mărea viteza ori de cîte ori putea.

- Ceva veşti de pe front?

- Jean a intrat în biroul bătrînului cu un număr vechi din *Times*, un prosop şi o pereche de foarfeci. "Restul e tăcere".[1]

- Nu există vreun loc de unde i-am putea vedea cînd iese?

- Am putea sta pe scări. N-or să ne observe, decît dacă s-ar întîmpla să urce.

Ieşiră şi se aşezară într-un ungher întunecat, pe scară, de unde, printre stîlpii balustradei, puteau supraveghea uşa biroului. Încercînd o rămăşiţă din emoţiile copilăriei, Dinny pîndea uşa. Deodată, ţîşni Jean, ţinînd într-o mînă o foaie de ziar făcut cornet, iar în celaltă o pereche de foarfeci. O auziră spunînd:

- Să ţii minte, dragule, azi nu trebuie să ieşi fără pălărie.

Un răspuns nearticulat fu întrerupt de uşa care se închise. Dinny se înălţă peste balustradă:

- Ei?

- E-n regulă; e puţin îmbufnat - nu ştie cine-o să-l mai tundă şi chestii din astea; gîndeşte că o dispensă specială înseamnă risipă de bani; dar o să-mi dea o sută pe an şi l-am lăsat umplîndu-şi pipa. Rămase o clipă nemişcată, privind în ziar. Îi crescuse îngrozitor părul. Într-o clipă mîncăm, Dinny, şi-apoi din nou la drum!

La masă, purtarea vicarului fu la fel de curtenitoare, şi Dinny îl urmări cu o atenţie admirativă. Iată un văduv, destul de vîrstnic, gata să fie lipsit de unica-i fiică ce vedea de toate treburile casei şi ale parohiei, pînă la a-i tunde lui părul, şi totuşi, aparent arăta netulburat. Nici un murmur nu-i scăpă de pe buze. Să fi fost bună-creştere, bunăvoinţă, sau uşurare? Dinny nu era sigură; şi în străfundul inimii se simţea puţin

[1] Replică a lui Hamlet din ultima scenă a tragediei.

speriată. În curînd, Hubert va trebui să se descurce singur. Se uită la Jean. Nici o îndoială că şi ea ar fi fost în stare să-şi înscenze propria înmormîntare, dacă nu şi pe a altora; şi totuşi, în maniera ei de a domina nu va exista niciodată nimic dizgraţios sau aspru; nici o urmă de vulgaritate în felul în care va plămădi coca. Numai dacă ea şi Hubert ar avea suficient simţ al umorului!

După prînz, vicarul o luă deoparte.

- Draga mea Dinny - dacă îmi dai voie să-ţi spun astfel - ce păhrehre ai despre toate asta? Şi ce păhrehre are mama dumitale?

- Amîndouă avem impresia că e niţeluş cam ca *Bufniţa şi pisicuţa au plecat pe mare.*[1]

- *Înthr-o fhrumoasă băhrcuţă făcută dintr-o păstaie*,[2] Da, înthr-adevăhr, dar nu şi cu "o ghroază de bani la ei", aşa mi-e teamă. Totuşi, adăugă el îngîndurat, Jean e o fată bună; foahrte - da - capabilă. Mă bucur că familiile noasthre vohr fi din nou - da - hreunite. O să-mi lipsească, dahr nu threbuie să fim - ah! - egoişti.

- Ce păgubeşti într-un loc, cîştigi într-altul! murmură Dinny.

Ochii albaştri ai vicarului licăriră.

- Da, da, siguhr; luchruhrile threbuie luate aşa cum sînt. Jean nu mă lasă s-o conduc la altahr. Iată cehrtificatul ei de naştehre în caz că... ah... se hridică înthrebăhri. E majohră.

Scoase o fişie lungă de hîrtie galbenă.

- Doamne! adăugă cu sinceritate. Doamne!

Dinny continuă să se îndoiască dacă simţea milă pentru el sau nu; şi imediat după aceea porni din nou la drum.

1-2. Citate din celebra carte pentru copii *The Book of Nonsense* de Edward Lear (1812-1888).

XIV

Părăsindu-l pe Alan Tasburgh la clubul său, cele două fete se îndreptară spre Chelsea. Dinny nu trimisese nici o telegramă, lăsîndu-se la voia norocului. Cînd ajunseră la casa din Oakley Street, coborî din maşină şi sună. O slujnică mai în vîrstă, cu o expresie speriată, deschise uşa.

- Doamna Ferse e acasă?

- Nu, domnişoară. Căpitanul Ferse e aici.

- Căpitanul Ferse?

Slujnica, aruncîndu-şi privirea în dreapta şi în stînga, vorbi cu glas scăzut şi pripit:

- Da, domnişoară, sîntem foarte necăjiţi, nu ştim ce să facem. Căpitanul Ferse a picat pe neaşteptate la ora prînzului, fără ca noi să fi fost anunţaţi de mai înainte. Doamna era plecată. A sosit o telegramă pentru dumneaei, dar a luat-o căpitanul Ferse; şi cineva a chemat-o de două ori la telefon, dar n-a vrut să-i lase nimic vorbă.

Dinny căuta cuvintele cu ajutorul cărora să afle ce era mai rău.

- Şi... şi cum pare?

- Ştiu eu, domnişoară... n-aş putea să spun. N-a întrebat nimic altceva decît: "Unde-i stăpînă-ta?" Pare normal, dar cum noi n-am fost înştiinţaţi de nimic, sîntem speriaţi; copiii sînt acasă şi nu ştim unde-i doamna.

- Aşteaptă o clipă, îi spuse Dinny şi se întoarse la maşină.

- Ce s-a întîmplat? întrebă Jean coborînd.

Cele două fete se consultară pe trotuar, în timp ce slujnica le urmărea din prag.

— Ar trebui să-l caut pe unchiul Adrian, spuse Dinny. E vorba de copii.

— Tu te duci să-l cauți, iar eu intru în casă și te aștept. Femeia asta arată speriată.

— Cred că pe vremuri era violent, Jean, se poate să fi evadat, știi...

— la mașina; nu-mi purta mie de grijă.

Dinny îi strînse mîna.

— O să iau un taxi; în felul ăsta ai mașina la dispoziție dacă vrei să pleci.

— Bine! Spune-i femeii cine sînt, și apoi șterge-o. E ora patru.

Dinny ridică privirea spre casă; și deodată, văzu o față în fereastra sufrageriei. Deși nu-l întîlnise pe Ferse decît de două ori, îl recunoscu pe dată. Avea o figură ce nu putea fi uitată, îți dădea impresia unor flăcări îndărătul zăbrelelor: o față osoasă, aspră, cu o mustață ca o perie de dinți, pomeți înalți, păr bogat, întunecat, ușor încărunțit, și ochii aceia lucitori ca oțelul, scăpărînd scîntei. O priveau acum cu intensitate mobilă, de-a dreptul dureroasă, și Dinny își feri privirea în lături.

— Nu te uita în sus! E acolo! îi șopti lui Jean. Cu excepția privirii, pare normal - bine îmbrăcat și așa mai departe... Hai să mergem amîndouă, Jean, sau să rămînem aici amîndouă.

— Nu; mie n-o să mi se întîmple nimic; te duci tu.

Și Jean intră în casă.

Dinny plecă în grabă. Această subită reapariție a cuiva pe care toată lumea îl socotise dezechilibrat incurabil era zguduitoare. Necunoscînd circumstanțele închiderii lui Ferse în ospiciu, necunoscînd nimic altceva decît faptul că o chinuise îngrozitor pe Diana înainte ca accesul de nebunie să se fi declarat, Dinny își spuse că Adrian era singura persoană care știa probabil tot ce era necesar. Drumul cu mașina era lung și o munceau temeri. Îl găsi pe unchiul ei pe punctul de a pleca de la muzeu, și-i spuse totul în grabă, în timp ce el o privea, cuprins de groază.

— Ai idee unde-i Diana? îl întrebă la urmă.

— Astă-seară trebuie să ia cina cu Fleur și Michael. Sînt și eu invitat. Dar unde se găsește acum, nu știu. Hai să ne întoarcem în Oakley Street. E o lovitură de trăsnet.

Se urcară în mașină.

— Unchiule, n-ai putea telefona la ospiciu?

- Pînă n-o văd pe Diana, nu îndrăznesc. Spui că arată normal?

- Da. Doar ochii - dar îmi amintesc că întotdeauna arătau așa.

Adrian își cuprinse capul în mîini.

- E îngrozitor! Biata mea fată!

Dinny simți un junghi în inimă - atît pentru el cît și pentru Diana.

- Și la fel de îngrozitor, urmă Adrian, e faptul că simțim ce simțim din cauză că nenorocitul acela s-a întors acasă. Doamne, Dinny, urîtă treabă, urîtă treabă!

Dinny îl strînse de braț.

- Ce spune legea în legătură cu un asemenea caz, unchiule?

- Dumnezeu știe! El n-a fost niciodată înregistrat oficial. Diana nu voia să audă de așa ceva. L-au internat ca pacient particular.

- Dar de bună seamă nu putea să plece de acolo oricînd i-ar fi venit pofta, fără să fie avizată familia!

- Cine știe ce s-a întîmplat! Poate să fie la fel de nebun cum a fost și să fi plecat într-un scurt interval de luciditate. Dar orice-am face - și Dinny se simți emoționată de expresia feței lui - trebuie să ne gîndim la el, în aceeași măsură ca și la noi. Nu trebuie să-i facem viața și mai grea. Bietul Ferse! Vorbind de nenorociri, Dinny - boala, sărăcia, viciul, crima - nici una dintre ele nu poate rivaliza cu nebunia în ceea ce privește drama pe care o provoacă.

- Unchiule, îl întrerupse Dinny, ce va fi la noapte?

Adrian gemu:

- De asta trebuie s-o salvăm într-un fel.

La capătul lui Oakley Street dădură drumul taxiului și merseră pe jos pînă la ușă...

Cînd intrase în casă, Jean îi spusese femeii:

- Eu sînt domnișoara Tasburgh. Domnișoara Dinny s-a dus după domnul Cherrell. Salonul e sus? Am s-o aștept acolo. A văzut copiii?

- Nu, domnișoară. A venit doar de o jumătate de oră. Copiii sînt în sala de clasă cu Mam'selle.

- Atunci o să mă aflu între el și copii, spuse Jean. Condu-mă sus.

- Să stau cu dumneavoastră, domnișoară?

- Nu. Pîndește-o pe doamna Ferse și previn-o imediat.

Slujnica îi aruncă o privire plină de admirație și o lăsă în salon. Ținînd ușa întredeschisă, Jean era numai urechi. Nu se auzea nici un sunet. Începu să se plimbe fără zgomot în sus și-n jos, de la ușă la fereastră. Avea de gînd, dac-ar fi văzut-o pe Diana apropiindu-se, să alerge jos la ea; iar dacă Ferse ar fi venit sus, intenționa să se ducă la el. Inima îi bătea ceva mai repede ca de obicei, dar nu simțea o nervozitate reală. Patrula în felul acesta cam de un sfert de oră, cînd auzi un zgomot în spatele ei și, întorcîndu-se, îl văzu pe Ferse în mijlocul camerei.

- Oh, făcu ea. O aștept pe doamna Ferse; sînteți căpitanul Ferse?

Silueta se înclină:

- Și dumneata?

- Jean Tasburgh. Cred că nu mă cunoașteți.

- Cine era cu dumneata?

- Dinny Cherrell.

- Și unde s-a dus?

- Să viziteze pe un unchi al ei, așa cred.

Ferse scoase un sunet ciudat, ceva ce semăna a rîs.

- Pe Adrian?

- Așa cred.

Rămase locului, învîrtindu-și privirile scăpărătoare prin camera plăcută.

- Mai frumoasă ca oricînd, spuse el. Eu am lipsit cîtva timp. O cunoști pe soția mea?

- Am întîlnit-o la Lady Mont.

- La Lippinghall? Diana se simte bine?

Cuvintele țîșniră cu o brutalitate înfometată.

- Da. Foarte bine.

- Și e frumoasă?

- Foarte.

- Mulțumesc.

Privindu-l pe sub genele ei lungi, Jean nu putea descoperi nimic la el, din cap pînă în picioare, care să dea impresia de dezechilibru mintal. Arăta ceea ce era - un militar în civil, foarte îngrijit și stăpînit - în totul, în totul afară de ochi.

- Nu mi-am văzut soția de patru ani, îi spuse el. Aș dori s-o văd singură.

Jean se îndreptă spre ușă.

- O să plec, anunță ea.

- Nu! Cuvîntul izbucni cu o bruscheţe uimitoare. Rămîi aici!

Și se așeză în ușă, blocînd-o.

- De ce?
- Vreau să fiu eu primul care s-o anunţe că m-am întors.
- E firesc.
- Atunci rămîi aici!
Jean se întoarse la fereastră.
- Cum doriţi, spuse, după care urmă o tăcere.
- Ai auzit despre mine? o întrebă deodată.
- Foarte puţin. Ştiu că nu v-aţi simţit bine.
Ferse veni spre ea.
- Vezi ceva în neregulă la mine?
Jean îl privi, şi ochii ei îi susţinură pe ai lui pînă cînd, zvîcnind scîntei, Ferse îşi întoarse privirea.
- Nimic. Arătaţi foarte bine.
- Aşa şi sînt. Aşează-te, nu vrei?
- Mulţumesc. Jean se aşeză.
- Aşa-i bine, spuse el. Şi nu mă scăpa din ochi.
Jean îşi privi picioarele. Din nou Ferse scoase acel rîs ciudat.
- N-ai fost niciodată bolnavă mintal, se vede. Dac-ai fi fost, ai fi ştiut că toată lumea nu te scapă din ochi, şi nici tu nu-i scapi din ochi pe ceilalţi. Acum trebuie să cobor. *Au revoir!*
Se răsuci pe călcîie şi ieşi închizînd uşa. Jean continua să stea nemişcată, aşteptîndu-se să-l vadă reapărînd în uşă. Avea senzaţia că fusese înfrîntă şi simţea în tot trupul un soi de furnicături, de parcă stătuse prea aproape de foc. Ferse nu deschise din nou uşa, şi atunci Jean se ridică s-o deschidă. Era încuiată. Rămase locului, privind-o. Să sune? Să bată în uşă ca să atragă atenţia slujnicii? Hotărî să nu facă nici una, nici alta, şi se duse la fereastră, unde rămase nemişcată, uitîndu-se în stradă. Dinny avea să se întoarcă în curînd şi va putea s-o strige. Revăzu, cu mult sînge rece, scena prin care trecuse. O încuiase pentru că nu dorea să se amestece cineva între el şi soţia lui, înainte de a o fi revăzut - şi bănuia pe fiecare, ceea ce era foarte natural. Un simţămînt vag a ceea ce înseamnă să fii privit ca nebun pătrunse în înţelegerea ei tînără şi ascuţită. Bietul om! Se întrebă dacă ar putea să sară pe fereastră fără să fie observată şi, hotărînd că n-ar reuşi, continuă să stea locului, pîndind spre capătul străzii de unde trebuia să se ivească salvarea. Şi, deodată, fără vreo pricină aparentă, o străbătu un fior, reacţia tîrzie a întîlnirii avute. Ochii aceia! Era îngrozitor să-i fii soţie! Deschise fereastra mai larg şi se aplecă...

XV

Apariţia lui Jean la fereastră îi opri pe Dinny şi pe unchiul ei în prag.

- Sînt încuiată în salon, le spuse Jean liniştită; ar trebui să-mi daţi drumul.

Adrian o conduse pe nepoata sa la maşină.

- Rămîi aici, Dinny. Am să ţi-o trimit. Nu trebuie să facem o scenă.

- Fii atent, unchiule! Am impresia că eşti Daniel intrînd în...

Cu un zîmbet şters, Adrian apăsă pe butonul soneriei. Îi deschise uşa Ferse în persoană.

- Ah, Cherrell! Vino înăuntru.

Adrian îi întinse mîna, dar celălalt nu i-o strînse.

- Nu mă pot aştepta la un călduros bun-sosit, zise Ferse.

- Ce vorbe-s astea? Ce vorbe-s astea?

- Nu, nu mă pot aştepta la un călduros bun-sosit, dar vreau s-o văd pe Diana. Nu încerca să mă împiedici, Cherrell - nici tu, nici nimeni altcineva.

- Bineînţeles că nu. Ai ceva împotrivă dacă o scot afară pe Jean Tasburgh? Dinny o aşteaptă în maşină.

- Am încuiat-o, spuse Ferse mohorît. Uite cheia. Trimite-o afară.

Intră în sufragerie.

Jean aştepta îndărătul uşii.

- Du-te la Dinny, o sfătui Adrian, şi plecaţi de aici. Mă

descurc eu singur. Sper că n-ai avut vreo neplăcere?

- Doar că m-a încuiat...

- Spune-i lui Dinny că Hilary vă poate cununa aproape sigur; dacă vă duceţi acum amîndouă acolo, aş şti de unde să vă iau dacă am nevoie de voi. Ai curaj, domnişoară!

- O, nu în mod special! răspunse Jean. La revedere! şi alergă pe scări în jos.

Adrian auzi uşa din faţă închizîndu-se şi intră cu pas măsurat în sufragerie. Ferse stătea la fereastră, urmărindu-le pe cele două fete care porneau maşina. Se răsuci brusc pe călcîie. Era mişcarea unui om obişnuit să fie spionat. Părea foarte puţin schimbat, era ceva mai puţin slab, mai puţin rătăcit, şi părul îi încărunţise mai mult - doar atît. Îmbrăcămintea, la fel de îngrijită ca întotdeauna, purtările stăpînite; ochii - vai, însă, ochii!

- Da, spuse Ferse cu o voce bizară, nu te poţi abţine să nu mă compătimeşti, dar ai prefera să mă vezi mort. Şi cine n-ar prefera? Un om nu trebuie să-şi iasă din minţi. Dar sînt destul de normal acum, Cherrell, nu-ţi face idei greşite.

Normal? Da, părea normal. Dar cît putea să reziste la acest efort?

Ferse vorbi din nou:

- Eraţi cu toţii siguri că s-a terminat cu mine. Acum trei luni însă, am început să mă îndrept. De îndată ce am fost conştient de acest lucru, l-am ţinut sub tăcere. Cei ce mă îngrijesc acolo - vorbele-i sunau pline de-o intensă amărăciune - trebuie să fie atît de siguri de sănătatea noastră mintală, încît dac-ar fi după ei n-am redeveni niciodată normali. Asta e interesul lor, înţelegi?

Ochii lui Ferse, arzînd în ochii lui Adrian, păreau să adauge: "Şi interesul tău, şi al ei..."

- Aşa încît am ţinut totul sub tăcere. Am avut tăria să mă prefac acolo, timp de trei luni, deşi eram în deplinătatea mea mintală. Abia de o săptămînă, sau aşa ceva, încoace am început să le arăt că sînt responsabil. Or ei au nevoie de mult mai mult decît o săptămînă pînă să se convingă să anunţe acasă. Şi n-am vrut să anunţe acasă. Am vrut să vin de-a dreptul aici şi să mă arăt aşa cum sînt. Nu voiam să fie prevenită Diana şi nici nimeni altul. Voiam să mă verific, şi m-am verificat.

- Teribil! şopti Adrian cu răsuflarea tăiată.

Din nou ochii lui Ferse părură să ardă într-al lui.

- Erai îndrăgostit de soţia mea, Cherrell; mai eşti? Spune!

- Sîntem exact ceea ce eram şi înainte: buni prieteni, răspunse Adrian.

- Orice-ar fi fost, mi-ai fi dat acelaşi răspuns.

- Poate că da. Dar nu am nimic altceva de spus decît că e de datoria mea să mă gîndesc în primul rînd la ea, aşa cum am făcut întotdeauna.

- De asta ai venit aici?

- Doamne sfinte, omule! Nu-ţi dai seama ce şoc va fi pentru Diana? Poate că nu-ţi mai aduci aminte la ce fel de viaţă ai supus-o înainte de a fi fost internat? Crezi cumva că ea a uitat? N-ar fi mai onest faţă de ea, şi faţă de tine însuţi, dacă ai veni întîi la mine acasă, sau hai să zicem la muzeu, şi ai avea acolo prima întîlnire cu ea?

- Nu; am s-o întîlnesc aici, în propria mea casă.

- Aici a trecut prin chinurile iadului, Ferse. Poate că ai fost îndreptăţit să ţii totul sub tăcere în ce-i priveşte pe doctori, aşa cum spui tu, dar în mod cert nu eşti îndreptăţit să dai buzna peste ea cu însănătoşirea ta.

Ferse făcu un gest violent.

- Vrei s-o fereşti de mine.

Adrian îşi înclină capul.

- Poate că-i adevărat, răspunse el cu blîndeţe. Dar ascultă, Ferse, eşti la fel de apt ca şi mine să apreciezi situaţia. Pune-te în locul ei. Imaginează-ţi-o întorcîndu-se acasă, ceea ce se poate întîmpla dintr-un minut în altul, şi dînd cu ochii de tine fără să fie prevenită, fără să ştie nimic despre însănătoşirea ta, avînd nevoie de timp ca să creadă în ea - cu toate aducerile aminte despre tine aşa cum erai în trecut. Ce şanse îţi oferi?

Ferse mormăi:

- Şi ce şanse aş avea dacă n-aş profita de singura şansă pe care mi-o pot permite? Crezi că mai am încredere în cineva? Încearcă - încearcă aşa ca mine, patru ani, şi ai să vezi! Îşi roti cu repeziciune ochii prin cameră. Încearcă să fii supravegheat, să fii tratat ca un copil primejdios. În ultimele trei luni, mi-am urmărit propriul tratament cu ochii unui om normal. Şi dacă nici soţia mea nu mă poate lua drept ceea ce sînt - aşa, îmbrăcat şi în deplinătatea facultăţilor mintale, cine altul va voi sau va putea să mă creadă?

Adrian se apropie de el.

- Ia-o mai încet! îi spuse. Tocmai aici greşeşti. Numai Diana ţi-a cunoscut boala în faza ei cea mai proastă. Pentru ea va fi mai greu să te creadă decît pentru oricare altul.

Ferse îşi acoperi faţa cu mîinile.

Adrian aşteptă, livid de îngrijorare; dar cînd Ferse îşi descoperi din nou faţa, nu putu îndura să-i vadă expresia şi îşi întoarse privirile în lături.

- Să vorbim despre singurătate! spuse Ferse. Pierde-ţi minţile, Cherrell, şi atunci ai să ştii ce înseamnă să fii singur pentru tot restul zilelor tale.

Adrian îi puse o mînă pe umăr.

- Uite ce-i, omule, am o cameră în plus în locuinţa mea, vino şi instalează-te la mine pînă se clarifică lucrurile.

Pe faţa lui Ferse rînji brusc suspiciunea, în ochi îi luci o privire intens iscoditoare; apoi se îndulci, parcă cu gratitudine, deveni iar amară, se muie din nou.

- Ai fost întotdeauna un domn, Cherrell; dar nu, îţi mulţumesc - nu pot. Trebuie să rămîn aici. Vulpile au vizuini, şi eu o am încă pe aceasta.

Adrian oftă.

- Foarte bine; atunci trebuie s-o aşteptăm pe Diana. Ai văzut copiii?

- Nu. Îşi mai amintesc de mine?

- Nu cred.

- Ştiu că sînt în viaţă?

- Da. Ştiu că eşti plecat, că eşti bolnav...

- Dar nu...? Ferse îşi atinse fruntea.

- Nu. Vrei să urcăm la ei?

Ferse clătină din cap, şi în clipa aceea Adrian o zări, pe fereastră, pe Diana sosind. Se îndreptă liniştit spre uşă. Ce trebuia să facă sau să-i spună? Mîna îi era pe clanţă cînd Ferse îl dădu la o parte şi intră în hol. Diana descuiase uşa cu cheia ei. Adrian îi văzu faţa căpătînd o paloare mortală sub casca pălăriei lipită de cap. Se retrase îndărăt, spre perete.

- Diana, totul e în perfectă ordine, spuse Adrian repede, şi deschise larg uşa sufrageriei.

Diana se desprinse de la perete, trecu pe lîngă el şi intră în sufragerie, unde Ferse o urmă.

- Dacă doriţi să mă consultaţi, voi fi aici, spuse Adrian şi închise uşa.

Soţul şi soţia stăteau faţă în faţă, respirînd greu de parcă alergaseră o sută de metri, cînd de fapt parcurseseră trei.

- Diana! spuse Ferse, Diana!

Părea că el îi pierise graiul, iar glasul lui se înălţă:

- Sînt bine. Nu mă crezi?

Diana îşi înclină capul, tot fără să rostească un cuvînt.

- Şi unui cîine i se aruncă o vorbă...

- E... e șocul.
- M-am întors sănătos, sînt sănătos de trei luni.
- Îmi pare bine, atît de bine!
- Dumnezeule! Ești la fel de frumoasă!
Și deodată o prinse în brațe, o strînse puternic la piept și începu s-o sărute înfometat. Cînd îi dădu drumul, Diana, cu răsuflarea tăiată, se prăbuși pe un scaun, privindu-l cu atîta groază, încît Ferse își îngropă fața în mîini.
- Ronald... nu pot... nu pot lăsa lucrurile să fie ca mai înainte. Nu pot... nu pot!
Ferse căzu în genunchi la picioarele ei.
- N-am vrut să fiu violent. Iartă-mă!
Și apoi, epuizați, amîndoi se ridicară și se îndepărtară unul de celălalt.
- Ar fi mai bine să stăm de vorbă liniștiți, spuse Ferse.
- Da.
- Nu trebuie să locuiesc aici?
- E casa ta. Trebuie să faci tot ce e mai bine pentru tine.
Ferse scoase icnetul acela atît de asemănător cu rîsul.
- Cel mai bine pentru mine ar fi ca tu și toți ceilalți să mă tratați ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.
Diana păstra tăcere. Rămase atît de mult timp tăcută, încît lui îi scăpă din nou acel sunet.
- Taci! Îi ceru ea. O să încerc. Dar trebuie... trebuie să am o cameră separată.
Ferse se înclină. Deodată o străpunse cu privirile.
- Ești îndrăgostită de Cherr...ll?
- Nu.
- De altcineva?
- Nu.
- Atunci ești speriată?
- Da.
- Înțeleg. E firesc. Mă rog, cei care-s jucării în mîna Domnului nu pot să pună condiții. Luăm și noi ce putem. Vrei să le telegrafiezi acolo să-mi trimită lucrurile? Asta ne-ar scuti de tapajul pe care ar voi să-l facă. Am plecat fără să-mi iau rămas bun. Probabil că mai e și ceva de plătit.
- Desigur. Am eu grijă de toate astea.
- Îl putem lăsa acum pe Cherrell să plece?
- O să-i cer eu.
- Lasă-mă pe mine.
- Nu, Roland, eu o să-i spun; și trecu fermă pe lîngă el.
Adrian stătea rezemat de peretele din fața ușii. Se uită la

ea şi încercă să zîmbească; ghicise deznodămîntul.

- O să rămînă aici, dar vom avea camere separate. Dragul meu, îţi mulţumesc mult pentru toate. Eşti bun să reglementezi conturile la clinică în numele meu? O să-ţi dau mereu de veste. Acum îl duc la copii. La revedere!

Adrian îi sărută mîna şi plecă.

XVI

Hubert Cherrell stătea în faţa clubului tatălui său, în Pall Mall, un club rezervat gradelor superioare, printre ai cărui membri el încă nu se număra. Era preocupat, căci îl purta tatălui său un respect oarecum ciudat pentru aceste vremuri, cînd taţii sînt de obicei trataţi ca nişte fraţi mai tineri, sau cînd se vorbeşte despre ei spunîndu-li-se "bătrînul". De aceea intră cu nervozitate în acest edificiu în care mîndriile şi prejudecăţile unei vieţi întregi au fost susţinute de mai mulţi oameni şi cu mai multă tărie decît oriunde în altă parte din lume. Totuşi, ocupanţii încăperii în care fu introdus nu prezentau nici prea multă mîndrie, nici prea multă prejudecată. Un omuleţ viol, cu faţa palidă şi o mustaţă ca o perie de dinţi, muşca de zor coada condeiului încercînd să compună o scrisoare către ziarul *The Times* în legătură cu condiţiile Irakului; un general de brigadă, mic şi cu înfăţişare modestă, cu o frunte pleşuvă şi o mustaţă cenuşie, discuta cu un locotenent-colonel înalt şi cu înfăţişare modestă, despre flora insulei Cipru; un om cu umeri pătraţi, pomeţi pătraţi şi ochi ca de leu şedea pe pervazul

ferestrei, atît de nemişcat, de parcă tocmai îşi îngropase o mătuşă şi acum se gîndea dacă anul viitor să treacă sau nu înot Canalul Mînecii; iar Sir Conway în persoană citea almanahul Whitaker.

- Hello, Hubert! Camera asta e prea mică. Vino în hol.

Hubert avu senzaţia că nu numai el dorea să-i comunice tatălui său ceva, dar că şi acesta dorea să-i comunice lui ceva. Se aşezară într-o nişă.

- Ce te aduce aici?

- Vreau să mă însor, Sir.

- Să te însori?

- Cu Jean Tasburgh.

- Ah!

- Ne-am gîndit să obţinem o dispensă specială şi să nu facem mare tărăboi.

Generalul scutură din cap.

- E o fată bună, şi mă bucur că gîndeşti astfel, dar fapt este că situaţia ta e încurcată, Hubert. Tocmai am aflat.

Hubert observă brusc cît de măcinată de griji era faţa tatălui său.

- În legătură cu individul acela pe care l-ai împuşcat. Se cere extrădarea ta sub acuzaţia de omor.

- Cum?

- E o chestiune monstruoasă şi nu cred că or să-i dea curs în faţa declaraţiilor tale că el te-a atacat mai întîi - din fericire ai încă cicatricea pe braţ; dar se pare că ziarele boliviene fac mare scandal; iar metişii ăia se solidarizează împotriva ta.

- Trebuie să-l văd numaidecît pe Hallorsen.

- Sper că autorităţile n-or să preseze.

După aceste cuvinte, cei doi rămaseră în holul cel mare, tăcuţi, cu ochii aţintiţi în gol, şi aproape cu aceeaşi expresie pe faţă. În străfundurile inimilor lor încolţise temerea că lucrurile vor lua extindere, dar nici unul dintre ei nu îngăduise gîndului să capete o formă precisă; şi de aceea suferinţa le era şi mai puternică. Pentru general era mai sfîşietor decît pentru Hubert. Ideea că unicul fiu ar putea fi tîrît pe jumătate din glob sub acuzaţia de omor, era un coşmar oribil.

- Hubert, n-are nici un rost să ne lăsăm pradă unor asemenea gînduri, spuse el în cele din urmă; dacă mai există puţin bun- simţ în ţara asta, o să reuşim să oprim totul. Am încercat să mă gîndesc la cineva care ştie cum se poate ajunge la cei mari. Dar sînt total neajutorat în chestiuni din astea - există unii care par să cunoască pe toată lumea şi se

pricep exact cum să ia pe fiecare. Cred c-ar fi mai bine să ne ducem la Lawrence Mont; oricum, el îl cunoaşte pe Saxenden şi, probabil, pe cei de la Externe. Topsham mi-a spus totul, dar el nu poate să facă nimic. Haide să mergem pe jos, vrei? O să ne prindă bine.

Mişcat de felul în care tatăl său se identifica total cu necazurile lui, Hubert îi strînse braţul şi ieşiră împreună din club. Cînd ajunseră în Piccadilly, generalul rosti cu un efort vizibil:

- Nu-mi plac toate renovările astea.

- Eu, domnule, cu excepţia lui Devonshire House, cred că nici nu le observ.

- Nu, dar e curios, spiritul străzii Piccadilly e mai puternic decît strada însăşi şi nu-i poţi distruge atmosfera. Cu toate că acum nu se mai vede nici un joben pe stradă, s-ar părea totuşi că nu a intervenit nici o schimbare. Cînd am străbătut strada Piccadilly imediat după război, am avut exact aceeaşi senzaţie ca şi atunci cînd m-am plimbat pe ea ca tînerel proaspăt revenit din India. Încerci senzaţia că în sfîrşit te-ai întors acasă.

- Da; te roade o ciudată nostalgie după Piccadilly Street. Am simţit-o în Mesopotamia şi în Bolivia. Dacă închizi pleoapele, îţi apare în faţa ochilor.

- Inima vieţii englezeşti, începu generalul, şi se opri parcă surprins că enunţase o sentinţă.

- Pînă şi americanii o simt, remarcă Hubert cînd dădură colţul în Half-Moon Street. Hallorsen îmi spunea că la ei n-au nimic de felul ăsta, "nici un focar al influenţei naţionale", aşa s-a exprimat dînsul.

- Şi totuşi au influenţă, replică generalul.

- Nu încape nici o îndoială, Sir, dar cum s-ar putea defini aceasta? Să fie oare generată de viteză?

- Unde-i duce viteza lor? Pretutindeni în general, şi nicăieri în particular. Nu, eu cred că banii lor generează influenţa.

- Da, dar am observat la americani, şi acesta este un punct asupra căruia mulţi oameni greşesc, că se sinchisesc prea puţin de bani ca atare. Le place să facă bani repede; dar ar prefera mai curînd să-i piardă repede decît să-i cîştige încet.

- Ciudat lucru să nu ai un miez, observă generalul.

- Ţara lor e prea întinsă, domnule. Dar au şi ei un soi de miez - mîndria de ţară.

Generalul încuviinţă din cap.

- Curios, străduţele astea vechi de pe aici! Îmi aduc aminte că mergeam pe jos împreună cu taică-meu, din Curzon Street

la clubul St. James - prin 1882 - în ziua cînd m-am dus prima dată la Harrow - o piatră nu s-a schimbat de atunci încoace.

Şi aşa, prinşi de o discuţie care nu avea nici o contingenţă cu simţămintele, ajunseră în Mount Street.

- Uite-o pe mătuşă-ta Em, ei nu-i spune nimic!

Cu cîţiva paşi înaintea lor, Lady Mont plutea în drum spre casă. O ajunseră din urmă, la cîteva sute de metri de uşa locuinţei.

- Con, exclamă ea, eşti slab!

- Draga mea fată, niciodată n-am fost altfel.

- Nu, Hubert, era ceva ce voiam să te întreb. Ah! Ştiu! Dar Dinny mi-a spus că nu ţi-ai mai cumpărat pantaloni de călărie de la război încoace. Cum o găseşti pe Jean? Atrăgătoare, nu?

- Da, mătuşă Em.

- N-a fost niciodată eliminată din şcoală.

- De ce să fi fost?

- O! Parcă se ştie vreodată? Şi niciodată nu m-a terorizat. Îl căutaţi pe Lawrence? Acum sînt la rînd Voltaire şi Jonathan Swift. E inutil - doar au fost storşi pînă la ultima picătură; dar lui îi place să-i mai stoarcă, pentru că muşcă. În legătură cu catîrii aceia, Hubert?

- Ce-i cu ei?

- Niciodată nu-mi pot aminti dacă măgarul e masculul sau femela.

- Măgarul e mascul şi măgăriţa femelă, mătuşă Em.

- Da, şi n-au copii - ce fericire! Unde-i Dinny?

- Pe undeva prin oraş.

- Ar trebui să se mărite.

- De ce? întrebă generalul.

- Ei, s-a copt! Hen spunea c-ar fi o soţie foarte docilă - lipsită de egoism. Asta-i pericolul.

Scoţînd o cheie din poşetă, Lady Mont o vîrî în uşă.

- Pe Lawrence nu-l pot convinge să ia un ceai - voi doriţi?

- Nu, mulţumesc, Em.

- O să-l găsiţi în bibliotecă...

Îşi sărută fratele şi nepotul şi pluti spre scări. "De neînţeles!" o auziră rostind în timp ce intrau în bibliotecă. Îl găsiră pe Sir Lawrence înconjurat de operele lui Voltaire şi Swift, căci angajase un dialog imaginar între aceste două personalităţi serioase. Ascultă cu gravitate cele relatate de general.

- Am văzut că Hallorsen s-a lepădat de diavol - o fi influenţa lui Dinny, spuse Sir Lawrence cînd cumnatul său îşi

isprăvi istorisirea. Cred că am face bine să-l vedem - nu aici, n-avem bucătăreasă. Em își continuă cura de slăbire - dar am putea lua cu toții masa la Coffee House.

Și ridică receptorul telefonului. Profesorul Hallorsen era așteptat să se întoarcă la ora cinci, și i se va transmite numaidecît mesajul.

- Treaba asta pare să fie mai curînd o chestiune de competența Externelor decît a poliției, continuă Sir Lawrence. Să mergem să- l vedem pe bătrînul Shropshire. Trebuie să-l fi cunoscut bine pe taică-tu, Con; iar nepotul lui, Bobbie Ferrar, e una din stelele fixe ale Ministerului de Externe. Bătrînul Shropshire e întotdeauna acasă.

Cînd ajunseră la reședința lui Shropshire, Sir Lawrence întrebă:

- Îl putem vedea pe marchiz, Pommett?

- Cred că-i la lecție, Sir Lawrence.

- Lecție - ce fel?

- Heinstein - așa cred, Sir Lawrence.

- Atunci un orb călăuzește pe alt orb, și va fi salutar să-l salvăm. În clipa în care se ivește vreo posibilitate, Pommett, cheamă-ne înăuntru.

- Da, Sir Lawrence.

- Optzeci și patru de ani și-l studiază pe Einstein! Cine spunea că aristocrația e decadentă? Aș vrea să-l văd pe individul care-i predă lecțiile - trebuie să aibă o mare forță de persuasiune; pe bătrînul Shropshire nu-l duci cu una, cu două.

În clipa aceea intră în hol un bărbat cu înfățișare ascetică, ochi reci și adînci și păr cam puțin, își luă de pe scaun pălăria și umbrela și ieși.

- Iată omul! exclamă Sir Lawrence. Mă întreb ce onorariu o fi luînd. Einstein e ca electronul sau ca vitamina - insesizabil; e cel mai evident caz de stoarcere de bani sub un pretext fals pe care l-am văzut vreodată. Haideți!

Marchizul Shropshire se plimba în sus și-n jos prin birou, mișcîndu-și capul vioi, sanguin, împodobit cu o barbă cenușie, ca și cum aproba ceva în sinea lui.

- Ah! Tinere Mont, exclamă el, l-ai întîlnit pe omul acela - dacă se oferă să-ți predea teoriile lui Einstein, să nu-l angajezi. Nu-i în stare să-ți explice noțiunea de spațiu finit și infinit mai mult decît ți-aș explica-o eu.

- Dar nici Einstein singur nu poate, marchize.

- Nu sînt destul de bătrîn ca să pricep altceva decît științele exacte, adăugă marchizul. I-am spus să nu mai vină.

Pe cine am plăcerea să cunosc?

- Cumnatul meu, generalul Sir Conway Cherrell, şi fiul său, căpitanul Hubert Cherrell, D.S.O. Desigur că vă amintiţi de tatăl lui Conway, marchize - a fost ambasador la Madrid.

- Da, da, vai de mine, da! Îl cunosc şi pe fratele dumitale, Hilary; argint viu! Luaţi loc! la loc, tinere! E ceva în legătură cu electricitatea?

- Nu prea, marchize; e mai curînd o chestiune de extrădare.

- Zău?

Marchizul îşi ridică un picior pe un scaun, îşi rezemă cotul pe genunchi şi bărbia păroasă în palmă. Şi, în tot timpul cît generalul îi lămuri chestiunea, păstră aceeaşi atitudine, privindu-l pe Hubert care şedea cu buzele strînse şi ochii în jos. Cînd generalul isprăvi, marchizul întrebă:

- Mi se pare că unchiul dumitale a spus că eşti decorat. În război?

- Da, domnule.

- Am să fac tot ce-mi stă în putinţă. Pot să văd cicatricea aceea?

Hubert îşi ridică mîneca stîngă a hainei, descheie butonul de la manşeta cămăşii şi expuse un braţ pe care o cicatrice lungă, lucioasă, se întindea de la încheietura mîinii pînă aproape de cot.

Marchizul şuieră încetişor printre dinţii care erau încă în întregime ai lui.

- Ai scăpat ca prin urechile acului, tinere.

- Da, domnule. În momentul cînd lovea, mi-am împins braţul înainte.

- Şi după aceea?

- Am sărit imediat şi am tras în el cînd l-am văzut că se repede din nou la mine. După aceea am leşinat.

- Omul acesta fusese biciuit pentru maltratarea catîrilor, ai spus?

- Pentru maltratare continuă.

- Continuă? repetă marchizul. Unii sînt de părere că măcelarii şi Grădina Zoologică maltratează continuu animalele, dar n-am auzit să fie vreodată biciuiţi pentru asta. Gusturile diferă. Acum, să vedem ce pot face... Bobbie e în oraş, tinere Mont?

- Da, marchize. L-am văzut ieri la Coffee House.

- Am să-l chem la micul dejun. Dacă ţin bine minte, nu le dă voie copiilor să crească iepuri de casă şi are un cîine care

muşcă pe toată lumea. Ăsta ar fi un punct favorabil. Un om care iubeşte animalele ar fi întotdeauna amator să biciuiască pe un om care nu le iubeşte. Înainte să pleci, tinere Mont, eşti bun să-mi spui ce părere ai despre asta?

Şi, coborîndu-şi picioruI pe podea, marchizul se îndreptă către unul din colţuri, luă o pînză care stătea rezemată de zid şi o aduse la lumină. Reprezenta, cu un grad moderat de precizie, o femeie tînără, dezbrăcată.

- E de Steinvitch, spuse marchizul; dac-aş atîrna-o, n-ar corupe morala, nu-i aşa?

Sir Lawrence o scrută prin monoclu:

- Şcoala dreptunghiulară. Asta derivă din convieţuirea cu femei de o anumită formă, marchize. Nu, n-ar corupe morala, dar ar tulbura digestia - carnaţia verzuie, părul tomată, stilul pete împroşcate. Aţi cumpărat-o?

- Nu prea; valorează foarte mult, mi s-a spus. Dumneata dumneata n-ai lua-o?

- De dragul dumneavoastră, domnule, aş fi în stare să fac o sumedenie de lucruri, dar pe acesta nu; nu, repetă Sir Lawrence, pe acesta nu!

- Aşa mă temeam şi eu, spuse marchizul, şi totuşi mi se spune că are o anumită forţă dinamică. Ei, asta-i. Ţineam la tatăl dumitale, generale, adăugă marchizul pe un ton mai serios, şi dacă cuvîntul nepotului său nu trage mai greu decît cel al unui metis păzitor de cai, atunci înseamnă că am atins în această ţară un stadiu de altruism atît de total, încît cred că nu vom putea supravieţui. O să vă dau de veste ce-a spus nepotul meu. La revedere, generale; la revedere, dragă tinere, - e o cicatrice foarte urîtă. La revedere, tinere Mont, eşti incorigibil.

Pe scări, Sir Lawrence îşi privi ceasul.

- Pînă acum, spuse el, problema ne-a luat douăzeci de minute - hai să spunem douăzeci şi cinci de la o uşă la cealaltă uşă. În America n-ar fi reuşit s-o rezolve în asemenea ritm - şi pe deasupra era cît pe-aci să ne cadă în braţe şi o femeie dreptunghiulară. Acum, spre Coffe House şi Hallorsen.

Se întoarseră în St. James's Street.

- Strada aceasta, reluă el, este Mecca bărbatului occidental, aşa cum Rue de la Paix este Mecca femeii occidentale.

Îşi privi amuzat companionii. Ce perfecte specimene ale unui produs care stîrnea invidia şi în acelaşi timp hazul tuturor celorlalte ţări!

Peste toată întinderea Imperiului Britanic, oameni croiţi mai mult sau mai puţin după această imagine execută treburile şi joacă jocurile lumii britanice. Soarele nu apune niciodată asupra acestui tip; istoria a privit asupră-i şi a hotărît că va supravieţui. Satira îl împunge la încheieturi şi ricoşează dînd de o armură nevăzută. "Se plimbă liniştit de-a lungul zilelor Timpului, gîndi Sir Lawrence, prin toate străzile şi locurile din lume, fără să exhibeze cine ştie ce maniere, fără paradă de erudiţie, de vigoare, sau de orice altceva, dar înzestrat cu convingerea irezistibilă că este ceea ce este".

- Da, rosti el cu glas tare, în pragul uşii de la The Coffee House. Consider acest loc drept centrul geometric al universului. Alţii pot să pretindă că centrul e Polul Nord, Roma, Montmartre - eu susţin că e Coffee House, cel mai vechi club din lume şi, presupun, cel mai prost, dacă e să judecăm după standardurile geometrice. Vreţi să ne spălăm, sau să amînăm această operaţie pentru circumstanţe mai vesele? De acord. Haideţi să ne aşezăm aici şi să-l aşteptăm pe apostolul geometriei. Presupun că e un om de acţiune. Păcat că nu putem aranja un meci între el şi marchiz. Eu aş paria pe bătrîn.

- Uite-l, spuse Hubert.

Americanul arăta supradimensionat, înaintînd în holul cu tavan scund al celui mai vechi club din lume.

- Sir Lawrence Mont, se adresă el. Ah! Căpitane! Generalul Sir Conway Cherrell? Sînt mîndru să vă cunosc, domnule general. Ce pot face pentru dumneavoastră, domnilor?

Ascultă recitativul lui Sir Conway cu o gravitate crescîndă.

- E îngrozitor. Nu pot sta să ascult aşa ceva cu braţele încrucişate. Mă duc direct la ministrul Boliviei. Căpitane, am adresa ajutorului dumitale, Manuel, am să-i trimit o cablogramă consulului din La Paz ca să obţină de la el o declaraţie în sprijinul afirmaţiilor dumitale. Unde s-a mai auzit vreodată de asemenea idioţenie? Scuzaţi-mă, domnilor, dar nu voi avea linişte pînă nu expediez cablogramele.

Cu o mişcare circulară a capului, se făcu nevăzut. Cei trei englezi se aşezară din nou.

- Într-un meci, bătrînul Shropshire ar trebui să alerge cu limba scoasă după el, comentă Sir Lawrence.

- Va să zică ăsta-i Hallorsen, spuse generalul. Frumos bărbat!

Hubert nu răspunse nimic. Era mişcat.

XVII

Stînjenite şi tăcute, cele două fete porniră cu maşina spre St. Augustine's-in-the-Meads.

- Nu ştiu de care dintre ei doi mi-e mai milă, spuse Dinny deodată. Niciodată pînă acum nu m-am gîndit ce înseamnă nebunia. Oamenii sau fac din ea un subiect de glumă, sau o ascund. Dar mi se pare mai de plîns decît orice altceva de pe lume; mai ales cînd e parţială, ca în cazul lui Ferse.

Jean o privi cu mirare - Dinny despuiată de masca ei de umor, era ceva nou.

- Pe unde o luăm acum?

- În sus; trebuie să traversăm Euston Road. Personal, n-aş crede că mătuşa May ne poate oferi adăpost. Mai mult ca sigur că are musafiri care studiază mahalalele. Mă rog, dacă nu ne poate găzdui, o să-i telefonez lui Fleur. Îmi pare rău că nu m-am gîndit de la început s-o fac.

Prezicerea ei fu confirmată - vicariatul era plin, mătuşa ei plecată, unchiul acasă.

- Cît ne aflăm aici, să ne informăm dacă unchiul Hilary o să vă cunune, şopti Dinny.

Hilary îşi petrecea prima oră liberă din ultimele trei zile cioplind macheta unei corăbii de viking. Cioplirea unor miniaturi de corăbii vechi constituia acum recreaţia preferată a acestui om care nu mai avea nici răgazul, nici vigoarea de a se căţăra pe munţi. Faptul că finisajul miniaturilor îi solicita mai mult timp decît orice altceva, şi că el dispunea de mai puţin

timp decît oricine altcineva, nu avea importanță.

După ce dădu mîna cu Jean, se scuză că-și vede mai departe de treabă.

- Unchiule Hilary, începu Dinny fără nici o introducere, Jean se mărită cu Hubert și vor să se căsătorească prin dispensă specială; așa încît am venit să te întrebăm dacă vrei să-i cununi.

Hilary își opri unealta de dăltuit, își îngustă ochii pînă ajunseră două despicături viclene și întrebă:

- Vă e teamă să nu vă răzgîndiți?

- Nicidecum, răspunse Jean.

Hilary o măsură atent. Cu un singur cuvînt și o sigură privire îl făcuse să vadă limpede că era o tînără de caracter.

- L-am cunoscut pe tatăl dumitale, spuse el, face întotdeauna lucrurile pe îndelete.

- Tata e perfect împăcat cu ideea noastră.

- Adevărat, spuse Dinny, am discutat cu el.

- Dar tatăl tău, drăguțo?

- Va fi și el de acord.

- Dacă va fi, urmă Hilary cioplind din nou la pupa corăbiei lui, o să vă cunun. N-are nici un rost să mai amînăm, în cazul că știți într-adevăr ce urmăriți. Se întoarse către Jean. Dumneata trebuie să fii o bună alpinistă; păcat că sezonul e pe trecute, altfel v-aș recomanda să vă petreceți luna de miere în munți. Dar de ce să nu plecați pe un vas de pescari în Marea Nordului?

- Unchiul Hilary, lămuri Dinny, a refuzat un decanat. E renumit pentru ascetismul său.

- Am refuzat din cauza șireturilor de la pălărie, Dinny, și dă-mi voie să-ți spun că de atunci încoace strugurii au fost mereu acri. Nu pot să înțeleg de ce am renunțat la o viață de oarecare huzur, în care aș fi avut timp să modelez toate corăbiile din lume, să citesc ziare și să mă bucur de farmecele unui pîntec în continuă creștere. Mătușă-ta nu contenește să-mi arunce toate astea în cap. Cînd mă gîndesc cîte a obținut Scrobitu cu demnitatea lui, și cum arăta cînd i-a sunat sfîrșitul, îmi văd parcă viața irosită derulîndu-se îndărătul meu și mă văd prăbușindu-mă de îndată ce m-or deshăma de la oiște. Tatăl dumitale e foarte activ, domnișoară Tasburgh?

- O, el bate pasul pe loc, răspunse Jean. Dar asta-i din cauza deprinderilor de pe la noi.

- Nu în întregime. Să bați pasul pe loc și să ai impresia că înaintezi... niciodată nu a existat o definiție mai universală

decît: "Omul care a fost".

- Ba da, interveni Dinny: "Omul care n-a fost". Oh, unchiule, căpitanul Ferse s-a întors azi pe neaşteptate la Diana.

Faţa lui Hilary deveni foarte gravă.

- Ferse! Lucrul ăsta e sau cumplit, sau salutar. Unchiul Adrian ştie?

- Da; am fost la el. Acum e acolo, împreună cu căpitanul Ferse. Diana nu era acasă.

- L-ai văzut pe Ferse?

- Am intrat şi am avut o discuţie cu el, interveni Jean; părea perfect normal, cu excepţia faptului că m-a încuiat într-o cameră.

Hilary continuă să stea foarte liniştit.

- Unchiule, acum o să-ţi spunem la revedere; ne ducem la Michael.

- La revedere şi vă mulţumesc foarte mult, domnule Cherrell.

- Da, rosti Hilary absent, trebuie să sperăm că lucrurile se vor aranja cum e mai bine.

Cele două fete se urcară în maşină şi porniră spre Westminster.

- Evident, se aşteaptă că lucrurile se vor aranja cum e mai rău, comentă Jean.

- Normal, cînd alternativele sînt atît de oribile.

- Mulţumesc.

- Nu, nu! murmură Dinny; nu la tine făceam aluzie.

Şi se gîndi cît de perseverentă putea fi Jean cînd o apuca pe o idee.

În faţa casei lui Michael, în Westminster, îl întîlniră pe Adrian, care-i telefonase lui Hilary şi fusese informat că fetele îşi schimbaseră direcţia. După ce se încredinţă că Fleur le putea găzdui, plecă; dar Dinny, frapată de expresia feţei lui, alergă după dînsul. Adrian se îndrepta spre fluviu şi-l ajunse din urmă la colţul Square-lui.

- Preferi să fii singur, unchiule?

- De tovărăşia ta mă bucur, Dinny. Vino cu mine.

Porniră cu pas întins, spre partea de vest a oraşului, de-a lungul cheiului, iar Dinny îşi strecură mîna pe sub braţul lui. Nu rosti nici un cuvînt, lăsîndu-l pe el să înceapă dacă avea chef de discuţie.

- Ştii că am fost de cîteva ori la clinica aceea de boli nervoase, spuse Adrian la un moment dat, ca să văd care-i starea lui Ferse şi să mă încredinţez că e tratat cum se cuvine.

în ultimele luni nu m-am mai dus, şi iată rezultatul. Dar de fiecare dată mă duceam cu oroare. Am vorbit acum cu ei la telefon. Voiau să vină după Ferse, dar le-am spus să n-o facă. La ce-ar servi? Recunosc că în ultimele două săptămîni s-a comportat normal. În asemenea cazuri se pare că se aşteaptă cel puţin o lună pînă să se anunţe familia. Ferse pretinde că e lucid de trei luni.

- Cum e clinica asta?

- O casă de ţară, spaţioasă - numai pentru vreo zece pacienţi; fiecare îşi are camera lui şi gardianul lui. Bănuiesc că-i una din cele mai bune clinici de acest fel din cîte se pot găsi. Dar îmi inspiră întotdeauna oroare zidul cu sîrmă ghimpată care înconjoară terenurile şi atmosfera generală care sugerează că acolo se petrece ceva ascuns. Ori sînt eu un tip hipersensibil, Dinny, ori această boală, în mod special, e cumplită.

Dinny îi strînse braţul.

- Aşa mi se pare şi mie. Cum a fugit de acolo?

- Era atît de normal în ultima vreme încît nu-l mai supravegheau îndeaproape - se pare că le-a spus că se duce să se odihnească puţin şi a şters-o în timpul prînzului. Observase, probabil, că un anumit furnizor venea în fiecare zi la aceeaşi oră, pentru că s-a strecurat afară în timp ce portarul prelua pachetele; a mers pe jos pînă la gară şi s-a urcat în primul tren. Distanţa e de numai douăzeci de mile. Cred că şi ajunsese la Londra pînă să descopere cei de la clinică dispariţia lui. Mîine mă duc acolo.

- Bietul meu unchi! exclamă Dinny cu glas scăzut.

- Ei bine, draga mea, asta-i viaţa. Dar a fi sfîşiat între două grozăvii, nu pot spune că-i idealul meu.

- E o boală de familie?

Adrian confirmă cu o mişcare a capului.

- Bunicul lui a murit nebun. Dacă n-ar fi fost războiul, poate că boala nu s-ar fi dezvoltat la Ferse, dar nu se ştie niciodată. Nebunia e ereditară? Şi de ce? Nu, Dinny, eu nu cred în bunăvoinţa divină, nu cred în nici o manifestare a acesteia pe care noi, muritorii, să o putem înţelege, sau pe care să o putem exercita noi înşine. Că există o forţă creatoare, atotcuprinzătoare, şi o finalitate - fără de început şi fără de sfîrşit - e un lucru evident. Dar a lega această forţă de măruntele noastre interese - imposibil. Gîndeşte-te numai ce înseamnă un ospiciu de nebuni. Nici nu îndrăzneşti să-ţi imaginezi. Şi gîndeşte-te ce însemna pentru acele biete

creaturi. Cei sensibili se feresc să lucreze în asemenea locuri, aşa încît rămîn, bieţii de ei, pe seama celor insensibili. Dumnezeu să-i ajute!

- Conform principiilor dumitale, n-o să-i ajute.

- Ajutorul lui Dumnezeu înseamnă ajutorarea omului de către om, a spus odată cineva; în orice caz, asta-i unica versiune operantă pe care ne-o putem forma în legătură cu Dumnezeu.

- Şi Satana?

- Nedreptăţirea omului de către om, numai că eu aş include aici şi animalele.

- Curat Shelley, unchiule.

- Ar putea fi şi mai rău. Dar am devenit un unchi ticălos, care corupe credinţa tineretului.

- Nu poţi corupe ceea ce nu există, dragule. Uite c-am ajuns în Oakley Street. Vrei să intru şi s-o întreb pe Diana dacă n-are nevoie de ceva?

- Sigur că vreau! Te aştept aici în colţ, Dinny; şi-ţi mulţumesc mult.

Dinny se îndreptă grăbită spre casă, fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga, şi apăsă pe sonerie. Îi deschise aceeaşi slujnică.

- Nu doresc să intru, dar ai putea s-o întrebi discret pe doamna Ferse, din partea mea, dacă se simte bine şi dacă are nevoie de ceva? Şi vrei să fii bună să-i spui că eu locuiesc la doamna Michael Mont şi că sînt gata să vin în orice moment şi să rămîn cu ea dacă doreşte?

În timp ce slujnica urcă scara, Dinny îşi încordă urechile, dar nu desluşi nici un sunet pînă cînd nu se întoarse femeia.

- Doamna Ferse spune, domnişoară, că vă mulţumeşte din inimă şi că o să vă cheme negreşit dacă va fi nevoie. Deocamdată se simte bine, domnişoară; dar, vai! noi toţi stăm în preajmă şi sperăm să iasă totul bine. Vă trimite cele mai bune gînduri, domnişoară; şi domnul Cherrell să nu fie îngrijorat.

- Mulţumesc, răspunse Dinny; spune-i că o îmbrăţişăm şi noi şi că... sîntem gata.

Apoi, cu pas grăbit, fără să se uite nici în stînga, nici în dreapta, se întoarse la Adrian. După ce îi repetă mesajul, porniră iar.

- Să te simţi suspendat în vînt, există ceva mai îngrozitor? întrebă Adrian. Şi pentru cît timp - oh, Dumnezeule! Oare pentru cît timp? Dar aşa cum spunea Diana, nu trebuie să fim

îngrijorați - și Adrian rîse trist.

Începea să se însereze, și în lumina aceasta stingheritoare - nici de zi, nici de noapte - colțurile neregulate ale străzilor și podurile păreau mohorîte și lipsite de noimă. Pîlpîirile asfințitului se mistuiseră și, o dată cu aprinderea felinarelor, lucrurile căpătară din nou formă și conturuirile se înduiciră.

- Dinny, scumpa mea, nu sînt partener bun de plimbare; mai bine să ne întoarcem.

Adrian clătină din cap.

- Scheletele n-au ce căuta la ospețe. Nu știu cum să mă strunesc - cu siguranță că așa spunea dădaca ta.

- Ba nu, am avut o dădacă scoțiană. Ferse e un nume scoțian?

- Poate că la origine. Dar Ferse vine din Sussexul de vest, de undeva din munți - o familie veche.

- Dumneata gîndești că familiile vechi sînt bizare?

- Nu văd de ce-ar fi. Cînd într-o familie veche apare un caz de bizarerie, sare mai mult în ochi, în loc să treacă neobservat. Familiile vechi nu sînt închistate, ca oamenii de la țară.

Cunoscînd din instinct ceea ce i-ar putea distrage gîndurile, Dinny continuă:

- Unchiule, dumneata crezi că vechimea familiilor are importanță în sine?

- Ce înseamnă vechime? Într-un anumit sens, toate familiile sînt la fel de vechi. Dar dacă te referi la o anumită calitate datorată împerecherii generațiilor în sînul aceleiași caste, ei bine, n-aș putea spune - există o anumită "rasare", în sensul în care se poate aplica și la cîini și la cai; dar această trăsătură poate fi obținută în orice circumstanțe fizice favorabile - în depresiunile din preajma mării, de pildă; oriunde există condiții prielnice. O rasă bună generează o rasă bună - asta-i evident. Cunosc sate în nordul Italiei unde nu găsești o persoană de rang înalt; și toți sătenii sînt frumoși și rasați. Dar cînd e vorba de progeniturile oamenilor de geniu sau ale celor ce dețin însușirile excepționale care împing oamenii în frunte - mi-e teamă că apare mai curînd o distorsiune decît o simetrie. Cele mai bune șanse le au poate familiile cu origine și tradiție militară sau navală; fizic robust și nu prea multă minte; dar cele din domeniile științei, legii, afacerilor, ajung la distorsiuni. Nu! Direcția în care cred eu că "vechimea" familiilor are oarecare înrîurire este un mai cert simț al orientării pe care-l dobîndesc copiii lor pe măsură ce cresc, o tradiție statornicită, un obiectiv statornic; și poate că unele șanse mai favorabile pe piața

matrimonială; şi, în majoritatea cazurilor, se orientează spre şi mai multă viaţă la ţară, cu mai mult curaj în a-şi însuşi o linie proprie şi mai multă experienţă în adoptarea ei. Ceea ce se numeşte "rasă" la făpturile umane este mai curînd un atribut spiritual decît fizic. Felul cum gîndeşti şi simţi se datorează în cea mai mare parte tradiţiei, deprinderii şi educaţiei. Dar te plictisesc, draga mea.

- Nu, nu, unchiule; mă interesează teribil. Deci dumneata crezi în transmiterea, din generaţie în generaţie, a unei atitudinii în faţa vieţii şi nu a unor trăsături înnăscute.

- Da, dar aceste două noţiuni sînt foarte strîns îmbinate.

- Şi crezi că "vechimea" se perimează şi în curînd nu vom mai avea nimic de transmis?

- Mă întreb. Tradiţia este extrem de puternică şi în ţara aceasta există un întreg mecanism care o menţine vie. Vezi tu, există o sumedenie de munci directoare care trebuie împlinite; şi oamenii cei mai apţi pentru asemenea munci sînt cei care, încă de mici copii, au avut experienţă în a adopta o linie proprie, şi au fost învăţaţi să nu facă paradă cu vorbe şi să ducă lucrurile la îndeplinire pentru că asta-i datoria lor. Ei, de exemplu, conduc departamentele publice şi cred că vor continua să le conducă. Dar în zilele noastre, justificarea privilegiului de clasă este să alergi pînă pici.

- Foarte mulţi dintre ei întîi pică şi pe urmă aleargă. Ei, iată-ne ajunşi din nou la Fleur. Acum te rog să intri, unchiule! Dacă Diana va avea nevoie de ceva, vei fi la datorie.

- Foarte bine, draga mea, şi fii binecuvîntată; m-ai atras într- o temă asupra căreia meditez adeseori. Vulpe!

XVIII

Printr-o perseverentă folosire a telefonului, Jean îl descoperi pe Hubert la The Coffee House şi află de la el noutăţile. Trecu în grabă pe lîngă Dinny şi Adrian care tocmai se întorceau.

- Încotro?

- Mă întorc îndată, răspunse Jean şi dădu colţul.

Nu cunoştea prea bine Londra şi se urcă în prima maşină. Cînd ajunse în Eaton Square, în faţa unei reşedinţe cu aspect somptuos şi posomorît, dădu drumul maşinii şi sună la uşă.

- Lordul Saxenden e în Londra?

- Da, my Lady, dar nu e acasă.

- Cînd se întoarce?

- Înălţimea sa va veni la cină, dar...

- Atunci îl aştept.

- Scuzaţi, my Lady...

- Nu sînt my Lady, spuse Jean întinzîndu-i o carte de vizită, dar cu toate astea mă va primi.

Omul încercă o clipă să se opună, primi o privire drept în ochi şi spuse:

- Poftiţi înăuntru... domnişoară.

Jean intră. Mica încăpere era goală, cu excepţia unor fotolii cu muchii aurite, stil "Empire", un candelabru şi două mese cu console de marmură.

- Te rog înmînează-i cartea mea de vizită de îndată ce vine.

Omul păru să se stăpînească.

- Înălţimea-sa va fi tare grăbit, domnişoară.
- Nu mai mult decît sînt eu, linişteşte-te.

Şi se aşeză într-un fotoliu aurit. Feciorul se retrase. Plimbîndu-şi ochii de la Square-ul cuprins de înserare, la pendulul de marmură şi aur, Jean şedea zveltă, îngrijită, viguroasă, împletindu-şi degetele lungi ale mîinilor arămii de pe care-şi scosese mănuşile. Feciorul intră din nou şi trase draperiile.

- N-aţi prefera, domnişoară, să-i lăsaţi vorbă sau să-i scrieţi un bilet?
- Nu, mulţumesc.

Stătu un moment locului, privind-o ca şi cum se întreba dacă era înarmată sau nu.

- Domnişoara *Tasburgh*? întrebă el.
- *Tasborough*, răspunse Jean. Lordul Saxenden mă cunoaşte, şi ridică din nou ochii spre el.
- Da, da, domnişoară, făcu omul în pripă şi se retrase iar.

Minutarele pendulului se tîrau spre şapte cînd auzi glasuri în hol. Un minut mai tîrziu uşa se deschise şi lordul Saxenden intră cu cartea ei de vizită în mînă şi cu o faţă pe care trecutul, prezentul şi viitorul păreau să se pună de acord.

- Ce plăcere! exclamă el. Ce plăcere!

Jean îşi ridică ochii şi mintea îi fu străbătută de gîndul: "Efuziuni de peşte conservat!" Îi întinse mîna.

- E foarte amabil din partea dumneavoastră că acceptaţi să mă vedeţi.
- Deloc.
- Voiam să vă aduc la cunoştinţă logodna mea cu Hubert Cherrell - vă aduceţi aminte de sora lui pe care aţi întîlnit-o la familia Mont! Aţi auzit de acea absurdă cerere cu privire la extrădarea lui? E prea stupidă ca să mai vorbim de ea - omorul a fost săvîrşit în legitimă apărare - a rămas cu o cicatrice îngrozitoare pe care vi-o poate arăta în orice moment.

Lordul Saxenden murmură ceva inaudibil. Ochii lui căpătaseră o expresie îngheţată.

- Aşa încît, vedeţi, vreau să vă rog să puneţi capăt acestei campanii. Ştiu că aveţi puterea s-o faceţi.
- Putere? Nici un pic - absolut deloc.

Jean zîmbi.

- Nu.
- De bună seamă că aveţi putere. Fiecare o ştie. Şi pentru mine acest lucru are atîta importanţă!
- Dar în seara aceea nu erai logodită, nu-i aşa?

- Nu.
- Cam subit!
- Toate logodnele sînt subite, nu?

Poate că Jean nu-şi dădea seama de efectul veştilor ei asupra unui om de peste cincizeci de ani, care intrase în cameră cu eventualele vagi speranţe de a fi făcut impresie tinereţii, dar îşi dădea seama că ea nu era deloc ceea ce crezuse el, şi că dînsul nu era deloc ceea ce crezuse ea. Pe faţa lordului se ivise o expresie precautǎ şi politicoasă.

"Un ou mai răscopt decît mi-am imaginat" fu reflecţia fetei. Şi, schimbînd tonul, adăugă cu răceală:

- La urma urmelor, căpitanul Cherrell este un D.S.O. şi unul dintre ai dumneavoastră. Englezii nu se părăsesc unul pe celălalt la greu, nu-i aşa? Mai ales cînd au urmat aceeaşi şcoală.

Această afirmaţie remarcabil de subtilă, venită într-un moment de dezamăgire, îl impresionă pe cel ce fusese Bantham Snobişorul.

- O! făcu el. Şi dînsul a urmat acolo?
- Da. Şi ştiţi bine ce a avut de îndurat în cursul acelei expediţii. Dinny v-a citit o parte din jurnalul lui.

Culoarea obrajilor i se aprinse mai puternic şi rosti cu o subită exasperare:

- Dumneavoastră, domnişoarele, păreţi să gîndiţi că eu nu am nimic mai bun de făcut decît să mă amestec în chestiuni care nu mă privesc. Extrădarea e o chestiune care ţine de lege.

Jean îi aruncă o privire filtrată printre gene şi nefericitul nobil se foi ca şi cum ar fi vrut să-şi vîre capul sub aripă.

- Ce pot face eu? întrebă morocănos. N-or să-mi dea ascultare.
- Încercaţi, răspunse Jean. Anumitor oameni li se dă ascultare.

Ochii lordului Saxenden se bulbucară uşor.

- Spui că are o cicatrice. Unde?

Jean îşi suflecă mîneca de pe braţul stîng.

- De aici pînă aici. A tras numai cînd omul s-a năpustit a doua oară asupra lui.
- Hm!

Privindu-i cu atenţie braţul, lordul repetă profunda exclamaţie de mai sus, după care urmă o tăcere pînă cînd Jean întrebă pe neaşteptate:

- V-ar plăcea să fiţi extrădat, lord Saxenden?

Cel întrebat răspunse printr-un gest de iritare.
- Asta-i o chestiune oficială, domnişoară.
Jean îi aruncă o nouă privire.
- E adevărat că nimic nu poate avea influenţă asupra nimănui?
Lordul rîse.
- Vino să iei prînzul cu mine la Piedmont Grill poimîine - nu, răspoimîine, şi am să-ţi aduc la cunoştinţă dacă am fost în stare să fac ceva.
Jean ştia bine unde trebuie să se oprească; la întrunirile parohiale nu vorbea niciodată mai mult decît era necesar. Întinse mîna:
- Vă mulţumesc foarte mult. La unu şi jumătate!
Lordul Saxenden încuviinţă surprins. Tînăra aceasta avea o spontaneitate francă, foarte atrăgătoare pentru cineva a cărui viaţă se desfăşura în mijlocul treburilor publice, caracterizate tocmai prin lipsa acesteia.
- La revedere! spuse ea.
- La revedere, domnişoară Tasburgh; toate cele bune!
- Mulţumesc. Acestea vor depinde de dumneavoastră, nu-i aşa?
Şi înainte ca el să poată răspunde ceva, ieşi pe uşă. Se întoarse pe jos, fără să se simtă zăpăcită. Gîndea limpede şi repede, neobişnuită să lase lucrurile pe seama altora. Trebuia să-l vadă pe Hubert chiar în acea seară; şi cînd intră în casă, se duse din nou la telefon şi chemă la The Coffee House.
- Hubert, tu eşti? Aici e Jean.
- Da, iubito.
- Vino aici după-masă. Trebuie să te văd.
- Pe la nouă?
- Da. Te iubesc. Asta-i tot. Şi închise receptorul.
Înainte de a urca să se schimbe, stătu o clipă ca pentru a adopta înfăţişarea de femeie-leopard. Arăta, într-adevăr, ca întruchiparea tinereţii pîndindu-şi propriul viitor - suplă, încordată, cu neputinţă de abătut - în salonul cizelat şi stilizat al lui Fleur, părînd la fel de la locul ei şi în acelaşi timp la fel de străină de atmosfera de acolo, ca o pisică.
Masa de seară, atunci cînd are motive să fie marcată de o îngrijorare reală, şi comesenii o ştiu, se caracterizează prin faptul că evită orice subiect serios, în afara conversaţiilor banale. Nimeni nu atinse subiectul Ferse, şi Adrian plecă de îndată ce-şi bău cafeaua. Dinny îl petrecu la uşă.
- Noapte bună, unchiule drag. O să dorm cu trusa de

prim-ajutor lîngă mine; aici poţi găsi un taxi pe moment. Promite-mi că n-o să te frămînţi.

Adrian îi zîmbi, dar arăta răvăşit. Jean îi ieşi în întîmpinare lui Dinny cînd se întoarse de la uşă şi-i comunică noutăţile despre Hubert. Primul ei sentiment de totală deznădejde fu urmat de o indignare arzătoare.

- Ticăloşie curată!

- Da, răspunse Jean. Hubert va veni aici dintr-un moment în altul şi vreau să fiu singură cu el.

- Atunci intraţi în biroul lui Michael. Eu mă duc să stau de vorbă cu Michael. Parlamentul trebuie să ştie; numai că, adăugă ea, nu-i sesiune. S-ar părea că sesiunile au loc numai cînd nu-i nevoie.

Jean aşteptă în hol ca să-l primească pe Hubert. Cînd urcară împreună în încăperea ai cărei pereţi erau tapetaţi cu înţelepciunea, gravată în cuvinte, a ultimelor trei generaţii, Jean îl aşeză în cel mai confortabil fotoliu al lui Michael şi i se căţără pe genunchi. Rămase astfel cîteva minute, cu braţele încolăcite în jurul gîtului şi cu buzele mai mult sau mai puţin apropiate de ale lui.

- O să se aranjeze, spuse în cele din urmă ridicîndu-se şi aprinzîndu-şi o ţigară. Povestea asta cu extrădarea o să cadă baltă, Hubert.

- Şi dacă totuşi i se va da curs?

- N-o să i se dea curs. Dar dacă da - o raţiune în plus să ne căsătorim de urgenţă.

- Fata mea dragă, nu pot.

- Trebuie. Doar nu-ţi închipui că dacă ai fi extrădat - ceea ce e absurd - eu nu te-aş urma. Bineînţeles că aş veni cu tine, şi chiar pe acelaşi vapor - măritată sau ba.

Hubert o privi.

- Eşti o minune, spuse el, dar...

- O, da, ştiu. Tatăl meu, şi cavalerismul tău, şi dorinţa de a mă face nefericită spre binele meu, şi toate astea... L-am văzut pe unchiul tău Hilary. E gata să ne cunune; e preot şi un om cu reală experienţă. Uite ce facem, îi spunem despre această nouă întorsătură a evenimentelor, şi dacă totuşi admite să ne cunune, o facem. Mergem împreună la el mîine dimineaţă.

- Dar...

- Nici un dar! Fără îndoială că poţi avea încredere în el; mi-a făcut impresia unui om adevărat.

- Aşa şi e, nimeni nu e mai demn de acest nume.

- Foarte bine, atunci; asta-i o chestiune rezolvată. Acum

poţi să mă săruţi.

Şi i se aşeză din nou pe genunchi. Dacă Jean n-ar fi avut un auz atît de fin, ar fi fost surprinşi în această postură. Oricum, cînd Dinny deschise uşa, Jean examina *Maimuţa albă*[1] iar Hubert îşi scotea portţigaretul.

- Maimuţa asta-i formidabilă, spuse Jean. Dinny, ne căsătorim în ciuda acestei stupidităţi - adică în cazul cînd unchiul Hilary continuă să fie de acord. Dacă vrei, poţi veni mîine cu noi la el.

Dinny îl privi pe Hubert care se ridicase în picioare.

- E incurabilă, spuse. Nu pot ajunge la nici un rezultat cu ea.

- Şi nu poţi ajunge la nici un rezultat fără ea. Imaginează-ţi, Dinny! Îşi închipuie că dacă lucrurile vor lua cursul cel mai rău şi va fi trimis să fie judecat, eu n-o să-l urmez. Bărbaţii sînt într-adevăr nişte copii. Ce zici de asta?

- Mă bucur.

- Deşi ai fi de unchiul Hilary, reluă Hubert, asta e limpede, Jean.

- Da, el e în permanent contact cu viaţa reală, şi cum va spune unchiul Hilary aşa vom face. Vino să ne iei mîine la zece. Dinny, întoarce-te cu spatele. Am să-i dau o sărutare şi după aceea trebuie să-l expediez.

Dinny se întoarse cu spatele.

- Aşa! zise Jean.

Îl însoţiră pînă jos; curînd după aceea, fetele se duseră la culcare. Aveau camere vecine, mobilate întrutotul după gustul lui Fleur. Mai stătură puţin de vorbă, se îmbrăţişară şi se despărţiră. Dinny se dezbrăcă, trăgînd de timp.

Scuarul liniştit, locuit în cea mai mare parte de membrii Parlamentului, plecaţi acum în vacanţă, avea puţine ferestre luminate; nici o boare de vînt nu înfiora ramurile întunecate ale copacilor; prin fereastra deschisă a camerei pătrundea un aer lipsit de dulceaţa nopţii; zgomotul metropolei îi menţinea treze senzaţiile vijelioare ale acestei lungi zile.

"Eu una n-aş putea trăi cu Jean, gîndi Dinny, dar, adăugă ea cu mai multă justeţe, Hubert va putea. El are nevoie de aşa ceva." Şi zîmbi strîmb, bătîndu-şi joc de propriu-i simţămînt de frustrare. Cînd se întinse în pat, zăcu trează gîndindu-se la temerile şi la disperarea lui Adrian, la Diana, la acel biet

---

1. Tabloul chinezesc dăruit de Soames Forsyte fiicei sale Fleur.

nenorocit, soțul ei - care tînjea după ea - despărțit de ea - despărțit de toți. Avu senzația că vede în întuneric ochii lui scăpărători, arzători, intenși: ochii unei făpturi care tînjește să se simtă acasă, să se odihnească, și care nu izbutește. Își ridică plapuma pînă la ochi și, ca să se domolească, își repetă întruna cîntecelul de copii:

Mary, Mary-ntoarce-tot,
Ce crești tu colo-n grădină?
Scoici și clopoței de-argint
Și-un roi de fetițe-n lumină.

XIX

Dacă l-ai fi studiat pe Hilary Cherrell, preotul parohiei St. Augustine's-in-the-Meads, iscodindu-i în acea intimitate care se ascunde îndărătul oricăror aparențe, oricăror cuvinte, chiar și a oricăror gesturi omenești, ai fi descoperit că, în realitate, nu credea că activitatea lui pioasă ar duce la vreun rezultat. Dar "a sluji" era un lucru ce-i intrase în sînge și în oase, în felul în care slujesc cei ce conduc și călăuzesc. Așa cum un cîine setter neinstruit, scos la plimbare, o va lua imediat razna, în timp ce un dulău dalmațian, însoțind un călăreț, o să urmeze din prima clipă copitele calului, tot astfel la Hilary era o trăsătură înnăscută, cu rădăcini în familiile care de generații întregi aprovizionaseră cu funcționari departamentele publice, să se cheltuiască conducînd, călăuzind și făcînd servicii celor din jur,

fără a fi convins că prin călăuzirea şi slujbele lui izbuteşte altceva decît să bată pasul pe loc, pasul îndatoririlor sale. Într-o epocă în care îndoiala adumbrea totul, iar tentaţia de a disprețui casta şi tradiţia era irezistibilă, Hilary ilustra un "ordin" născut ca să continue a-şi face datoria, nu pentru că vedea în aceasta un profit pentru alţii, nu pentru că aştepta un avantaj pentru sine, ci pentru că a întoarce spatele datoriei ar fi echivalat cu o dezertare. Lui Hillary nici nu-i trecea prin cap să justifice în vreun fel "ordinul" sau să explice servitutea la care fuseseră condamnaţi, pe diferitele lor căi, tatăl lui diplomatul, unchiul lui episcopul, fraţii lui: militarul, custodele şi judecătorul (căci Lionel căpătase numirea). El se vedea pe sine şi pe ceilalţi doar "trăgînd la jug". Şi apoi, fiecare dintre activităţile lui făgăduia cîte un scop amăgitor, spre care putea năzui, dar pe care, în inima sa, îl bănuia a fi gravat mai curînd în hîrtie decît în piatră.

Rezolvase o multiplă corespondenţă cînd, la nouă şi jumătate, în dimineaţa de după reapariţia lui Ferse, Adrian intră în biroul lui sărăcăcios. Printre numeroşii prieteni de sex masculin ai lui Adrian, singur Hilary înţelegea şi aprecia cum trebuie sentimentele şi poziţia fratelui său. Diferenţa de vîrstă dintre ei era doar de doi ani, în copilărie fuseseră buni camarazi; amîndoi erau alpinişti pasionaţi, obişnuiţi, în vremurile dinainte de război, fiecare cu tovărăşia celuilalt în ascensiuni grele şi în coborîşuri şi mai grele; amîndoi participaseră la război, Hilary ca *Padre*[1] în Franţa, iar Adrian, care vorbea araba, într-un Serviciu de Relaţii în Orient; şi aveau temperamente foarte deosebite, menite să statornicească între ei camaraderia. Nu mai era loc de nici o descoperire spirituală între ei doi şi, de cum se întîlneau, păşeau într-o "comunitate de metode şi mijloace".

- A mai survenit ceva nou azi dimineaţă? întrebă Hilary.

- Dinny m-a asigurat că totul decurge calm; dar mai devreme sau mai tîrziu încordarea de a se găsi în aceeaşi casă cu ea îl va face să-şi piardă controlul. Pentru moment, sentimentul de a se fi reîntors acasă şi de a se simţi liber s-ar putea să-i fie suficient; dar nu-i dau mai mult de o săptămînă. Mă duc azi la clinică, probabil însă că nici ei nu ştiu mai mult decît noi.

- Iartă-mă, bătrîne, dar reluarea vieţii normale cu soţia lui ar

1. Confesor militar.

fi lucrul cel mai bun.

Fața lui Adrian se crispă.

- E ceva ce depășește puterile omenești, Hilary. Într-o asemenea relație există ceva prea crud pentru a fi transpus în cuvinte. Ceva ce nu se poate cere unei femei.

- Doar dacă bietul de el nu-și păstrează starea normală.

- Hotărârea asta n-o putem lua nici tu, nici eu, nici el - ci numai Diana; este mai mult decît ar putea să îndure cineva. Nu uita prin ce a trecut Diana înainte de a-l fi internat la clinică. Ar fi necesar ca Ferse să fie determinat să plece din casă, Hilary.

- Ar fi mai simplu dacă ea ar cere găzduire în altă parte.

- Cine l-ar oferi-o, cu excepția mea, și acest lucru l-ar scoate iar din minți, cu siguranță.

- Dacă ar putea accepta condițiile în care trăim noi, am putea-o lua aici, spuse Hilary.

- Și copiii?

- I-am putea îngrămădi laolaltă. Dar a-l lăsa pe Ferse în casă singur și lipsit de ocupație, n-o să ajute cu nimic la însănătoșirea lui. E în stare să lucreze ceva?

- Nu cred că ar putea. Patru ani de ospiciu ruinează pe oricine. Și cine i-ar da o slujbă? Dacă l-aș putea convinge să vină la mine!

- Dinny și tînăra cealaltă spun că arată și vorbește normal.

- Într-un fel e adevărat. Poate că cei de la clinică or să-mi dea vreo sugestie.

Hilary îl luă pe fratele lui de braț.

- Bătrîne, pentru tine e îngrozitor. Dar pun rămășag zece contra unu că lucrurile n-or să se desfășoare chiar atît de rău cum credem noi. O să stau de vorbă cu May, și dacă după ce-ai discutat cu cei de la clinică tot mai crezi că plecarea de acasă ar fi cea mai bună soluție pentru Diana, oferă-i găzduirea noastră.

Adrian strînse mîna de sub brațul său.

- O să plec chiar acum ca să prind trenul.

Rămas singur, Hilary se încruntă. Se ciocnise în viața lui de atîtea dintre acțiunile de neînțeles ale Providenței, încît renunțase, pînă și în predicile lui, să o mai eticheteze drept binevoitoare. Pe de altă parte, întîlnise numeroși oameni care biruiseră nenorocirile prin simplă tenacitate, și numeroși alții oameni biruiți de nenorocirile lor, dar trăind destul de bine laolaltă cu ele; după aceea; din această pricină ajunsese la convingerea că suferința era supraestimată și că, în general, tot răul e spre bine. Principalul lucru era să mergi înainte și să

nu te lași doborît. În acest moment, primi cea de a doua vizită a dimineții, pe tînăra Milicent Pole care, deși fusese achitată, își pierduse slujba la "Peter și Poplin", întrucît notorietatea nu poate fi spulberată de inocență chiar cînd e constatată legal.

Venise la ora care-i fusese fixată, într-o rochie albastră, îngrijită, cu toată averea-i la ciorap, și aștepta să fie admonestată.

- Ei, Millie, cum se simte sora ta?

- S-a întors ieri la lucru, domnule Cherrell.

- E în stare să muncească?

- Nu prea cred, dar spunea că dacă nu se duce o să-și piardă și ea, probabil, slujba.

- Nu văd de ce.

- Spunea că dacă mai întîrzie mult, o să se creadă că în povestea aceea am fost împreună.

- Bun, și ce-i cu tine? Ai vrea să pleci la țară?

- O, nu.

Hilary o cercetă cu privirea. O fată drăguță, cu un corp și glezne drăguțe, și bună de gură; îi făcea impresia, franc, că ar trebui să se mărite.

- Ai vreun curtezan, Millie?

Fata zîmbi.

- Nu ceva special, domnule.

- Nu îndeajuns de special ca să te măriți cu el?

- Din cîte îmi dau eu seama, nu are de gînd.

- Dar tu?

- Nu văd nici o grabă.

- Mă rog, ai ceva perspective?

- Mi-ar place - mă rog, mi-ar place să fiu *manichin*.

- Nu zău! Cei de la "Peter" ți-au dat vreo referință?

- Da, în care scriu că regretă că a trebuit să plec; dar cum ziarele au făcut atîta publicitate, celelalte fete...

- Da, Millie, știi bine că te-ai vîrît singură în încurcătura aceea. Eu te-am susținut pentru că erai la mare necaz, dar să nu crezi că-s orb. Trebuie să-mi făgăduiești că n-ai s-o mai repeți niciodată; e primul pas spre distrugere.

Fata îi dădu exact răspunsul pe care-l aștepta: nu spuse nimic.

- Acum am de gînd să te dau pe mîna nevestei-mi. Sfătuiește-te cu ea, și dacă nu poți găsi vreo slujbă asemănătoare cu prima, am putea să te instruim în grabă și să-ți găsim un post de chelneriță. Cum ți-ar plăcea?

- N-am nimic împotrivă.

Îi aruncă o privire jumătate sfioasă, jumătate zîmbitoare. Şi Hilary gîndi: "Fete cu un asemenea chip ar trebui să primească o zestre de la stat; altfel nu există nici un mijloc să le ţii în siguranţă."

- Dă mîna încoace, Millie, şi adu-ţi aminte de ce ţi-am spus. Taică-tu şi maică-ta mi-erau prieteni şi tu trebuie să le faci cinste.

- Da, domnule Cherrell.

"Atîta rău!" gîndi Hilary şi o conduse în sufrageria din faţă, unde soţia sa lucra la o maşină de scris. Întors din nou în odaia lui, trase un sertar de la birou şi se pregăti să se ia la trîntă cu socotelile, căci dacă exista pe lume vreun loc în care banii să fie mai de preţ decît în acest centru periferic al creştinătăţii a cărei religie dispreţuieşte banul, Hilary nu-l descoperise încă.

"Aceşti crini din mocirlă, gîndi el, nu se omoară cu firea trudind şi nici nu torc firul timpului, dar de cerut cer." De unde naiba să scot destul ca să susţin Institutul în tot cursul anului? Întrebarea nu căpătase încă răspuns, cînd slujnica anunţă:

- Căpitanul şi domnişoara Cherrell, şi domnişoara Tasburgh.

"Phil!" îşi spuse Hilary. Ăştia nu lasă iarba să le crească sub tălpi." Nu-şi mai văzuse nepotul de la întoarcerea acestuia din expediţia Hallorsen, şi fu izbit de expresia întunecată şi îmbătrînită a feţei lui.

- Felicitări, bătrîne, îi spuse. Am aflat ieri cîte ceva din aspiraţiile tale.

- Unchiule, i se adresă Dinny, pregăteşte-te pentru rolul regelui Solomon.

- Nerespectuoasa mea nepoată, reputaţia lui Solomon în ce priveşte înţelepciunea este poate cea mai anemică din toată istoria. Gîndeşte-te numai cîte neveste a avut. Ei, ce zici?

- Unchiule Hilary, interveni Hubert, am fost încunoştinţat că s-ar putea cere un mandat de extrădare pentru mine, din pricina păzitorului de catîri pe care l-am împuşcat. Jean doreşte să ne căsătorim pe dată, în ciuda acestui fapt...

- Din cauza acestui fapt, corectă Jean.

- Eu sînt de părere că e prea hazardat şi neleal faţă de ea. Dar am căzut de acord să-ţi supunem dumitale cazul şi să ne bazăm pe judecata dumitale.

- Mulţumesc, murmură Hilary, dar de ce mie?

- Pentru că, răspunse Dinny, dumneata eşti pus în faţa unor hotărîri-de-luat-pe-loc mai mult decît oricare altcineva, cu excepţia magistraţilor de la tribunalul de poliţie.

Hilary se strâmbă.

- Cu cunoştinţele tale din *Scriptură*, Dinny ai fi putut să-ţi aduci aminte de parabola cu cămila şi cel din urmă pai. În orice caz...

Şi privi de la Jean la Hubert şi înapoi la Jean.

- Nu văd ce-am putea cîştiga prin aşteptare, spuse Jean; căci dac-ar fi să plece, oricum plec şi eu.

- Ai pleca?

- Da.

- Ai putea-o împiedica, Hubert?

- Nu, nu cred că aş reuşi.

- Am de-a face, dragii mei tineri, cu un caz de dragoste la prima vedere?

Nici unul dintre ei nu răspunse şi Dinny preciză:

- În mare măsură; eu mi-am dat seama încă de pe terenul de crochet de la Lippinghall.

Hilary dădu din cap.

- Mă rog, asta nu-i un punct împotriva voastră; mi s-a întîmplat şi mie şi n-am regretat niciodată. Şi extrădarea ta e probabilă, Hubert?

- Nu, răspunse Jean.

- Hubert?

- Nu ştiu; tata-i foarte necăjit, dar diverşi oameni fac tot ce pot. Am rămas cu cicatricea asta, ştii, şi-şi ridică mîneca.

Hilary încuviinţă din cap.

- Asta-i un noroc.

Hubert zîmbi amar.

- Nu prea a fost atunci şi în climatul acela.

- Ai obţinut dispensa?

- Încă nu.

- Păi obţineţi-o. Vă cunun.

- Adevărat?

- Da, s-ar putea să greşesc, dar nu cred.

- Nu greşiţi! Jean îl apucă de mînă. Mîine la ora două vă convine, domnule Cherrell?

- Stai să mă uit în agendă.

Îşi consultă agenda şi dădu din cap.

- Splendid! exclamă Jean. Acum, tu, Hubert, şi cu mine mergem să scoatem dispensa.

- Îţi sînt foarte îndatorat, unchiule, spuse Hubert; dacă într-adevăr gîndeşti că nu-i o ticăloşie din partea mea.

- Dragul meu, replică Hilary, cînd te încurci cu o femeie ca această Jean, trebuie să te aştepţi la lucruri de felul ăsta. Au

revoir şi Domnul să vă binecuvînteze pe amîndoi!

După ce ieşiră, Hilary se întoarse spre Dinny:

- Sînt foarte mişcat, Dinny. Mi-aţi adus un omagiu fermecător. A cui a fost ideea?

- A lui Jean.

- Atunci este sau un foarte bun sau un foarte prost judecător de caractere. Mă întreb care din două. A fost o chestiune rezolvată prompt. Cînd aţi intrat, era zece şi cinci. Acum e zece şi paisprezece: nu cred să fi dispus vreodată mai rapid de două vieţi omeneşti. Nu-i nimic în neregulă cu familia Tasburgh, nu-i aşa?

- Nu, doar că par cam pripiţi, asta-i tot.

- În general, îmi plac pripiţii. Denotă curaj.

- Amprenta Zeebrugge.

- Ah! da; există şi un frate în marină, nu?

Pleoapele lui Dinny fluturară.

- El încă nu a acostat?

- De mai multe ori.

- Şi?

- Eu nu sînt pripită, unchiule.

- Doar suporter şi inspirator de curaj?

- Mai ales suporter.

Hilary zîmbi cu afecţiune nepoatei lui preferate:

- Ochi albaştri, ochi sinceri. Eu am să te cunun, Dinny. Şi acum scuză-mă, trebuie să văd pe cineva care are necazuri cu sistemul de vînzări în rate. S-a împotmolit în rate şi nu mai poate ieşi la suprafaţă - înoată ca un cîine într-un lac cu maluri înalte. Apropo, fata pe care ai văzut-o acum cîtva timp la tribunal e aici, cu mătuşa ta. Ai vrea s-o mai vezi? Mi-e teamă că e ceea ce se numeşte o problemă insolubilă, situaţie care, dacă interpretezi, înseamnă o parte din natura umană. Dă şi tu o mînă de ajutor la soluţionare.

- Mi-ar plăcea, dar nu cred că şi ei.

- Nu ştiu. Dacă staţi de vorbă ca de la tînără la tînără, ai putea scoate o mulţime de la ea, şi în cea mai mare parte lucruri rele, nu m-ar mira. Asta, adăugă el, e o observaţie cinică. Cinismul e o uşurare.

- Aşa e, unchiule.

- E domeniul în care romano-catolicii au un avantaj asupra noastră. Ei bine, la revedere, draga mea. Te văd mîine, la execuţie...

Încuindu-şi conturile în birou, Hilary o urmă în hol; deschise uşa sufrageriei şi spuse:

- Iubito, a venit Dinny! Mă întorc la masă; şi ieşi, fără pălărie.

XX

Fetele plecară împreună de la vicariat, îndreptîndu-se spre South Square, unde trebuiau să-i ceară lui Fleur o referinţă în plus.

- Cred, spuse Dinny înfrîngîndu-şi timiditatea, că în locul dumitale aş căuta să trag pe cineva de limbă. Nu înţeleg de ce ţi-ai pierdut serviciul.

O văzu pe fată scrutînd-o cu neîncredere, ca şi cum încerca să hotărască dacă să-i dezvăluie sau nu ce era în mintea ei.

- Mi-au ieşit vorbe, spuse în cele din urmă.

- Da, din întîmplare am fost la tribunalul de poliţie în ziua cînd ai fost achitată. Am găsit că era o brutalitate să te silească să apari acolo.

- Adevăru-i că am vorbit unui bărbat, recunoscu fata, în mod surprinzător. Nu i-am spus lui domnu Cherrell, dar am făcut-o. Eram sătulă pînă peste cap de lipsa de bani. Credeţi că a fost foarte urît din partea mea?

- Mă rog, eu una ar trebui să îndur lipsuri mai mari decît lipsa de bani ca să mă hotărăsc s-o fac.

- Pentru că n-aţi ştiut niciodată ce înseamnă cu adevărat lipsa de bani.

- Bănuiesc că ai dreptate, deşi niciodată nu mi-au prisosit.

– Oricum, e mai bine decît să furi, adăugă fata posomorîtă; la urma urmei, ce e? După aceea poți nici să nu te mai gîndești. Cel puțin așa-mi spuneam eu. Dacă un bărbat se culcă cu o femeie, nimeni nu-l ține de rău și nu pățește nimic din pricina asta. Dar n-o să-i spuneți doamnei Mont ce vă spun eu acuma?

– Firește că nu. Ai dus-o tare rău?

– Groaznic. Eu și soră-mea abia o putem scoate la capăt cînd muncim amîndouă. Dar ea a fost bolnavă cinci săptămîni și, colac peste pupăză, într-o zi mi-am pierdut punga cu treizeci de șilingi în ea. Oricum, n-a fost din vina mea.

– Ghinion.

– Împuțit ghinion! Dacă aș fi fost într-adevăr o prostituată, credeți că poliția m-ar fi mirosit? M-au prins tocmai pentru că eram ageamie. Pun rămășag că fetele din lumea bună nu-și fac probleme cînd le ajunge cuțitul la os.

– Mă rog, răspunse Dinny, presupun că există unele fete care nu pregetă să-și sporească veniturile, indiferent pe ce cale. Totuși, eu una sînt de părere că lucrul ăsta trebuie să se întîmple numai însoțit de dragoste; dar probabil că sînt demodată.

Fata îi aruncă o privire lungă și de astă dată admirativă.

– Sînteți o adevărată doamnă, domnișoară. Mi-ar plăcea mie să fiu așa, da ce să-i faci, cum te naști, așa rămîi.

Dinny se scutură.

– Ei, asta-i! Cele mai adevărate doamne pe care le-am cunoscut sînt bătrînele din colibele de la țară!

– Zău?

– Da. Și cred că unele dintre vînzătoarele din magazinele londoneze pot sta alături de orice altă tînără.

– Ei, trebuie să recunosc, sînt unele fete grozav de cumsecade. Uite, soră-mea, din punctul ăsta de vedere e mult mai bună decît mine. Ea niciodată nu s-ar fi băgat într-o chestie din asta. Unchiul dumneavoastră a spus un lucru de care ar trebui să-mi aduc aminte, dar eu nu mă pot baza niciodată pe mine. Eu sînt o fată care nu se dă înapoi de la o plăcere cînd i se oferă; și de ce nu?

– Întrebarea este: ce-i plăcerea? Un bărbat luat la întîmplare nu va constitui o plăcere. Va fi opusul ei.

Fata încuviință.

– Asta-i destul de adevărat. Dar cînd nevoia te dă afară din casă, ești gata să mai închizi ochii la lucruri pe care altfel nu le-ai face. Credeți-mă.

Era rîndul lui Dinny să încuviinţeze.

- Unchiul meu e un om drăguţ, nu găseşti?

- E un gentleman - şi niciodată nu se năpusteşte cu religia pe tine. Şi e gata oricînd să-şi vîre mîna în buzunar, dacă găseşte ceva pe acolo.

- Ceea ce nu cred că se întîmplă des, adăugă Dinny; familia mea e destul de săracă.

- Nu banii fac un gentleman.

Dinny ascultă remarca fără prea mare entuziasm; s-ar fi spus, într-adevăr că o mai auzise.

- Acum am face mai bine să luăm un autobuz, propuse ea. Era o zi însorită, şi se urcară pe imperială.

- Îţi place această nouă Regent Street? întrebă Dinny.

- O, da! O găsesc frumoasă.

- Nu-ţi plăcea mai mult vechea stradă?

- Nu. Era posomorîtă şi îngălbenită şi toată la fel.

- Dar nu semăna cu nici o altă stradă şi regularitatea ei se potrivea cu curbura.

Fata păru să-şi dea seama că era vorba despre o chestiune de gust; şovăi, apoi îşi reafirmă părerea:

- Cred că-i mai luminoasă acum; te mişti mai în libertate - nu mai e aşa formală.

- Ah!

- Îmi place să stau pe imperiala unui autobuz, continuă tînăra, vezi o mulţime de lucruri. Viaţa merge înainte, nu-i aşa?

Cuvintele acestea, rostite în limbajul periferic al fetei, o izbiră pe Dinny ca o lovitură. Ce era viaţa ei decît o poveste pusă la conservat? Ce riscuri, ce aventură conţinea? Pentru oamenii care depind de slujba lor, viaţa e mult mai aventuroasă. Slujba ei, cel puţin pînă acum, era să nu aibă nici o slujbă. Şi gîndindu-se la Jean, îşi spuse: "Mi-e teamă că eu duc o existenţă foarte monotonă. S-ar părea că aştept întruna să se întîmple ceva".

Fata îi aruncă din nou o privire piezişă.

- Dumneavoastră, drăguţă cum sînteţi, trebuie că vă distraţi de minune.

- Drăguţă? Am nasul în vînt.

- Ei, dar aveţi stil. Stilul e totul. Întotdeauna mi-am spus că degeaba eşti frumoasă dacă n-ai stil.

- Aş prefera să fiu frumoasă.

- O, nu! Frumos poate fi oricine.

- Da, dar nu sînt mulţi; apoi, furişînd o privire spre profilul fetei, Dinny adăugă: Dumneata ai fost norocoasă.

Fata se îmbăţoşă:

- I-am spus domnului Cherrell că mi-ar plăcea să fiu *manichin*, dar n-a părut prea încîntat.

- Socotesc că din toate ocupaţiile lipsite de noimă, asta-i cea mai proastă. Să te îmbraci pentru o adunătură de cucoane îmbufnate.

- Cineva trebuie s-o facă, urmă fata cu sfidare. Mie îmi place să port toalete. Dar ca să obţii un asemenea post e nevoie de o pilă. Poate că doamna Mont să pună o vorbă pentru mine. Ah! Ce mai *manichin* aţi fi dumneavoastră, domnişoară, cu stilul dumneavoastră şi subţire cum sînteţi!

Dinny rîse. Autobuzul se oprise la capătul dinspre Westminster al Whitehall-ului.

- Aici coborîm. Ai fost vreodată în catedrala Westminster?

- Nu.

- Poate c-ai vrea să arunci o privire înainte de a fi dărîmată ca să se clădească blocuri sau un cinema.

- Au într-adevăr de gînd să facă una ca asta?

- Cred că poartă ideea în subconştient. Deocamdată se vorbeşte că va fi restaurată.

- E măreaţă, spuse fata, dar după ce trecură de zidul împrejmuitor, căzu într-o tăcere care rămase neştirbită pînă cînd intrară în clădire.

Dinny o urmări în timp ce, cu bărbia înălţată, contempla statuia lui Chatham şi pe vecinul acestuia.

- Cine-i castorul ăla bătrîn şi gol?

- Neptun. E un simbol. Britania stăpîneşte mările, după cum ştii.

- A! Înaintară pînă cînd li se înfăţişară din plin proporţiile vechiului muzeu. - Doamne! Ce de-a lucruri!

- E ca o dugheană de vechituri. Aici se găseşte toată istoria Angliei, ştii?

- E îngrozitor de întunecat. Coloanele par murdare, nu?

- Vrei să aruncăm o privire la Colţul Poeţilor? întrebă Dinny.

- Ce-i asta?

- Locul unde-s îngropaţi marii scriitori.

- Pentru că au scris versuri? se miră fata. Nu-i nostim?

Dinny nu răspunse. Ea cunoştea unele dintre versuri şi nu era prea sigură că-i nostim. După ce cercetară o serie de efigii şi nume care pentru Dinny aveau un anumit interes limitat, iar pentru fată, după toate aparenţele, nici unul, se îndreptară agale spre naos, unde, străjuită de două jerbe roşii, se afla placa neagră şi aurie a Soldatului Necunoscut.

- Mă întreb dacă el o fi știind, spuse fata, dar, oricum, nu prea cred că se sinchisește; nimeni nu-i știe numele, așa că nu-i iese nimic din asta.

- Nu, dar nouă ne iese ceva din asta, spuse Dinny simțind în gîtlej nodul cu care omenirea îl răsplătește pe Soldatul Necunoscut.

Cînd se aflară din nou în stradă, fata întrebă pe neașteptate:

- Sînteți evlavioasă, domnișoară?

- Într-un anumit fel, cred că da, răspunse Dinny cu îndoială.

- Eu n-am fost crescută astfel - tata și mama țineau la domnul Cherrell, dar gîndeau că-i o greșeală; știți, tatăl meu era socialist, și obișnuia să spună că religia e o parte a sistemului capitalist. Desigur, noi cei de categoria noastră nu mergem la biserică. În primul rînd, nu avem timp. Și-apoi în biserică trebuie să stai atît de țeapăn... Mie una îmi place mișcarea. Și- apoi, dacă există un Dumnezeu, de ce să fie bărbat? De asta mă răzvrătesc eu împotriva lui. Pentru că Dumnezeu e bărbat, de asta-s tratate fetele așa cum sînt. După pățania mea, m-am gîndit o mulțime la ce-a spus preotul tribunalului. Și-apoi un bărbat nu poate să creeze fără o femeie, asta în orice caz.

Dinny o privi fix.

- Ar fi trebuit să spui toate astea unchiului meu. E o idee.

- Se zice că acuma femeia-i egală cu bărbatul, continuă fata, dar nu-i așa, știți. Unde-am lucrat eu, nu era fată care să nu fie speriată de patron. Unde-i banul, acolo-i și puterea. Și toți magistrații, și judecătorii, și preoții sînt bărbați, și toți generalii la fel. Ei au biciul în mînă, știți, dar fără noi, tot nu pot să facă nimic; dac-aș fi o femeie adevărată, le-aș arăta eu lor.

Dinny păstra tăcerea. Fata asta devenise, de bună seamă, cinică din pricina experiențelor prin care trecuse dar îndărătul spuselor ei se afla mult adevăr. Creatorul trebuia să fie bi-sexual, căci altfel întregul proces de creație s-ar fi născut mort. În asta există o inegalitate primordială, de care pînă acum nici nu-și dăduse seama. Dacă fata aceasta ar fi făcut parte din societatea ei, ar fi fost de acord, dar așa, era imposibil să te arăți lipsită de rezerve față de ea; și conștientă că e snoabă, apelă din nou la ironie.

- Ești un soi de rebelă - așa ar spune americanii.

- Sigur că-s rebelă, răspunse fata, după cîte am pătimit!

- Ei, uite c-am ajuns la doamna Mont. Eu trebuie să

aranjez o chestiune sau două, așa că am să te las singură cu ea. Sper să ne mai revedem.

Îi întinse mîna, fata i-o strînse și-i spuse cu simplitate:

- Mi-a părut bine.

- Și mie. Succes!

Lăsînd-o în hol, Dinny se îndreptă spre Oakley Street. Se simțea ca omul care n-a putut să meargă atît de departe cît ar fi vrut. Atinsese necunoscutul și bătuse în retragere. Gîndurile și simțirile ei erau ca ciripitul păsărilor de primăvară, care încă nu și-au modulat cîntul. Fata aceea stîrnise în ea o dorință de a lua viața în piept, fără să-i sugereze însă cea mai mică idee despre felul cum ar trebui s-o facă. Ar fi fost o ușurare numai să se fi îndrăgostit. Ce bine e cînd știi ce vrei, așa cum Jean și Hubert păruseră a fi știut pe dată; așa cum Hallorsen și Alan Tasburgh pretindeau că știu. Existența părea să fie mai curînd un joc de umbre decît o realitate. Și, profund nemulțumită, își rezemă coatele de parapetul de peste fluviu, deasupra valurilor. Evlavioasă? Într-un anumit fel. Dar în ce fel? Un pasaj din jurnalul lui Hubert îi reveni în minte. *Oricine crede în viața de apoi are un avantaj asupra indivizilor ca mine. Îi flutură o pensie pe dinaintea ochilor.* Oare religia însemna credința într-o răsplată? În cazul ăsta ar fi fost vulgară. Credința în bine de dragul binelui, pentru că binele e frumos, ca o floare desăvîrșită, ca o noapte înstelată, ca o melodie armonioasă! Unchiul Hilary îndeplinea bine o muncă grea numai de dragul de a o îndeplini bine. Să fi fost oare un om evlavios? Va trebui să-l întrebe. Un glas alături de ea o strigă:

- Dinny!

Se întoarse cu o tresărire pentru a-l vedea pe Alan Tasburgh lîngă ea, cu un zîmbet larg pe față.

- Am fost în Oakley Street să mă interesez de tine și de Jean; mi s-a spus că sînteți la familia Mont. Tocmai mă duceam într-acolo, și iată-te în calea mea. Fantastic noroc!

- Stăteam și mă întrebam dacă sînt evlavioasă sau nu, îi lămuri Dinny.

- Ce ciudat! Și eu mă întrebam.

- Ce te întrebai, dacă tu ești credincios, sau dacă eu sînt credincioasă?

- Ca să-ți spun drept, eu consider că noi doi sîntem una și aceeași persoană.

- Da? Ei bine, sîntem o persoană credincioasă?

- În caz de nevoie...

- Ai auzit noutățile din Oakley Street?

- Nu.
- S-a întors căpitanul Ferse.
- Drace!
- Exact asta spune fiecare. Ai văzut-o pe Diana?
- Nu; am văzut-o numai pe servitoare - părea cam agitată. Bietul om e încă țăcănit?
- Nu; dar pentru Diana e îngrozitor.
- Ar trebui scoasă de acolo.
- Am de gînd să mă mut eu la ea, spuse Dinny subit, numai dacă o să mă lase.
- Nu-mi place ideea asta.
- Cred; dar am de gînd s-o fac.
- De ce? Nu sînteți chiar atît de prietene.
- M-am săturat să mă tot sustrag de la greu.
Tînărul Tasburgh căscă ochii.
- Nu înțeleg.
- Pentru că n-ai prea cunoscut viața cocoloșită. Vreau să încep să-mi merit pîinea.
- Atunci mărită-te cu mine.
- Alan, zău așa, în viața mea n-am întîlnit pe cineva atît de sărac în idei.
- Decît să ai idei multe, mai bine puține, dar bune.
Dinny reîncepu să meargă.
- Mă duc în Oakley Street.
O însoți un timp în tăcere, și în cele din urmă tînărul Tasburgh o întrebă:
- Ce te roade pe tine, iubita mea?
- Propria mea fire; pare a nu fi în stare să-mi creeze destulă viață agitată.
- Eu aș putea perfect să ți-o creez.
- Alan, vorbesc serios.
- Foarte bine. Atîta timp cît nu ești serioasă, n-ai să te măriți cu mine. Dar de ce ții să te macini?
Dinny înălță din umeri.
- S-ar zice că am un atac de Longfellow; "Viața e reală, viața e serioasă"; bănuiesc că nu-ți dai seama că viața de fiică la țară nu te duce prea departe.
- Nu mai spun ce-am vrut să spun.
- O, spune!
- Se poate remedia foarte ușor. N-ai decît să devii o mamă la oraș.
- Acesta este punctul unde tinerele obișnuiau să roșească, oftă Dinny. Nu vreau să transform totul într-o glumă, dar se

pare că așa fac.

Tînărul Tasburgh își strecură mîna sub brațul ei.

- Dacă poți transforma într-o glumă faptul de a fi soția unui marinar, ai fi prima care ar face-o.

Dinny zîmbi.

- N-am de gînd să mă mărit cu nimeni pînă nu voi suferi din pricină că nu mă mărit. Mă cunosc prea bine pentru așa ceva.

- Bine, Dinny. N-am să te mai necăjesc.

Continuară să meargă în tăcere; la colțul străzii Oakley, se opri.

- Acum, Alan, te întorci.

- Astă-seară o să trec pe la familia Mont ca să aflu ce ți s-a mai întîmplat. Și dacă ai nevoie de ceva - sau te supără ceva - în legătură cu Ferse, nu trebuie decît să-mi telefonezi la club. Uite numărul.

Îl notă cu creionul pe o carte de vizită și i-l înmînă.

- Vii mîine la cununia lui Jean?

- Firește. Eu o conduc la altar. Aș fi dorit însă...

- La revedere, spuse Dinny.

XXI

Se despărţise voioasă de tînăr, dar cînd ajunse în pragul casei stătu locului cu nervii încordaţi ca niște strune de vioară. Întrucît nu venise niciodată în contact cu tulburări mintale, gîndul la acestea era cu atît mai înspăimîntător. Aceeaşi femeie mai vîrstnică îi deschise uşa. Doamna Ferse se afla împreună cu căpitanul Ferse, şi ar vrea domnişoara Cherrell să poftească în salon? Dinny aşteptă cîtva timp în camera în care fusese închisă Jean. Sheila intră în încăpere şi o salută: "Hello, aştepţi pe mămica?" după care ieşi din nou.

Cînd apăru Diana, faţa ei avea o expresie de parcă se străduia să-şi dovedească propriile sentimente.

- Iartă-mă, dragă, tocmai mă uitam prin hîrtii. Fac tot ce pot ca să-l tratez ca şi cum nu s-a întîmplat nimic.

Dinny se apropie de ea şi o mîngîie pe braţ.

- Dar asta nu poate dura, Dinny; n-o să dureze. Îmi dau seama că n-o să dureze.

- Lasă-mă să vin să stau cu tine. Îi poţi spune că era un aranjament mai vechi.

- Dar, Dinny, s-ar putea să fie înfiorător. Nu ştiu ce să fac cu el. Îl îngrozeşte gîndul de a ieşi în oraş sau de a se întîlni cu oameni. Şi totuşi nici nu vrea să audă să plece undeva unde nu-l ştie nimeni; şi nu vrea să vadă un doctor, sau să primească un sfat. Nu vrea să vadă pe nimeni.

- O să mă vadă pe mine şi asta o să-l mai obişnuiască cu gîndul. Cred că e numai reacţia primelor zile. Mă pot duce

acum să-mi aduc lucrurile?

- Dacă ai de gînd să fii un înger, adu-ţi-le.

- Înainte de a mă întoarce, îi dau de veste unchiului Adrian; a fost azi dimineaţă la clinică.

Diana se îndreptă spre fereastră şi rămase acolo, cu spatele la Dinny. Apoi se întoarse brusc:

- Eu m-am hotărît, Dinny; nu-l voi abandona în nici un fel. Dacă există ceva ce pot face ca să-l ajut, am să fac.

- Dumnezeu să te binecuvînteze! spuse Dinny. Şi eu o să te sprijin.

Şi, temîndu-se de orice cuvînt ar mai fi putut adăuga fie Diana, fie ea, ieşi pe uşă şi coborî scările. Afară, cînd trecu pe lîngă fereastra sufrageriei, fu din nou conştientă de prezenţa unui chip cu ochi ce ardeau şi o urmăreau. Tot drumul pînă în South Square încercă un sentiment de tragică lipsă de loialitate.

La prînz, Fleur spuse:

- Dinny, n-are nici un rost să te frămînţi înainte de a se întîmpla ceva. Noroc că Adrian a fost un adevărat sfînt. Iată însă un foarte bun exemplu al neputinţii legii. Chiar dacă Diana ar fi divorţat, legea nu l-ar fi putut împiedica pe Ferse să vină direct la ea, sau pe Diana să simtă faţă de el ceea ce simte. Legea nu poate atinge latura umană a nici unui proces. Diana e îndrăgostită de Adrian?

- Nu cred.

- Eşti sigură?

- Nu, nu sînt. Îmi vine destul de greu să ştiu ce se petrece cu mine, d-apoi cu alţii.

- Ceea ce-mi aduce aminte că a telefonat americanul tău. Vrea să vină în vizită.

- Mă rog, poate să vină. Dar eu voi fi în Oakley Street.

Fleur îi aruncă o privire vicleană.

- Va trebui deci să pariez pe marinar?

- Nu. Pariază pe fata bătrînă.

- Draga mea! E de neconceput!

- Nu prea văd ce se cîştigă prin căsătorie.

Fleur îi răspunse cu un mic zîmbet aspru:

- Ştii, Dinny, nu putem rămîne neclintite. Cel puţin n-o facem; e prea plicticos.

- Tu eşti modernă, Fleur; eu sînt medievală.

- Aş zice că după faţă eşti mai curînd renaştere italiană timpurie. Dar artiştii italieni n-au reuşit niciodată să evadeze. Nu nutri speranţe deşarte. Mai devreme sau mai tîrziu ai să fii

sătulă de tine însăţi, şi atunci...!

Dinny o privi, frapată de această străfulgerare de înţelegere la deziluzionata ei verişoară prin alianţă.

- Tu ce-ai cîştigat, Fleur?

- Cel puţin sînt o femeie în adevăratul înţeles al cuvîntului, dragă, răspunse Fleur sec.

- Te referi la copii?

- Copiii sînt posibili şi fără căsătorie - aşa mi se spune - dar mai puţin probabil. Pentru tine, Dinny, ar fi imposibil; tu ai un complex ancestral; familiile cu adevărat vechi au moştenit o tendinţă spre legitimitate. Fără această tendinţă, nu pot fi cu adevărat vechi, înţelegi?

Dinny îşi încreţi fruntea.

- Nu m-am gîndit niciodată pînă acum, dar m-aş împotrivi din răsputeri să am un copil nelegitim. Apropo, i-ai dat fetei aceleia o referinţă?

- Da. Nu văd deloc de ce n-ar putea fi manechin. E destul de îngustă în şolduri. După mine, silueta băieţească mai rămîne la modă cel puţin încă un an. După asta, ţine minte ce-ţi spun, fustele or să se lungească şi vor fi iar la modă, rotunjimile.

- E cam degradant, nu?

- Cum aşa?

- Ciopîrţirea şi schimbarea permanentă a liniilor şi a părului şi toate astea.

- Sînt recomandabile pentru comerţ. În chestiunile asta, consimţim să ne lăsăm pe mîna bărbaţilor, pentru ca în altele să-i putem ţine noi în mînă. Filozofia vampelor.

- Ca manechin, fata aceea nu prea va avea posibilitatea să rămînă cinstită, nu-i aşa?

- Ba dimpotrivă, aş spune. S-ar putea chiar mărita. Dar eu refuz să mă frămînt din pricina moralei vecinului meu. Presupun că voi, la Condaford, dat fiind că vă aflaţi acolo încă de pe vremea cuceririi, trebuie să ţineţi steagul moralei sus. Apropo, tatăl tău a făcut o asigurare pe viaţă?

- Nu e bătrîn, Fleur.

- Nu, dar oamenii mor. Mai are vreo avere în afara domeniului?

- Doar pensia.

- Aveţi mult lemn de pădure?

- Detest ideea de a tăia arborii. Două sute de ani de splendoare şi vigoare pierind într-o jumătate de oră. E revoltător.

- Draga mea, în general există altă soluţie decît vînzarea şi defrişarea.
- O să ne descurcăm noi într-un fel, răspunse Dinny scurt; niciodată n-o să renunţăm la Condaford.
- N-o uita pe Jean.
Dinny se ridică în picioare, foarte dreaptă.
- Nici ea. Familia Tasburgh e o familie la fel de veche ca şi a noastră.
- De acord; dar ea e o tînără căreia îi place extraordinar de mult diversitatea şi mişcarea. Ea n-o să vegeteze niciodată.
- Condaford nu înseamnă vegetare.
- Dinny, nu te zbîrli; mă gîndesc doar la cel mai bun pentru tine. N-aş vrea să te văd rămasă fără moşie, nu mai mult decît aş vrea să-l văd pe Kit pierzînd Lippinghall-ul. Pe Michael nu poţi pune nici o bază. Zice că dacă el reprezintă una din rădăcinile ţării, îi pare rău pentru ţară, ceea ce, desigur, e o stupiditate. Nimeni, adăugă Fleur cu o bruscă şi ciudată profunzime, nimeni nu va afla vreodată de la mine ce aur pur e Michael. Apoi, părînd să observe ochii surprinşi ai lui Dinny, adăugă: - Aşadar pe american îl pot şterge de pe listă?
- Poţi. Trei mii de mile între mine şi Condaford - nu, nici în ruptul capului!
- Atunci cred că ai putea curma suferinţele bietului om pentru că mi s-a destăinuit că tu eşti ceea ce numeşte "idealul" lui.
- Iar aceeaşi poveste! strigă Dinny.
- Da, zău aşa; şi mi-a mai spus că e nebun după tine.
- Asta nu înseamnă nimic.
- Din partea unui om care merge pînă la capătul pămîntului ca să descopere rădăcinile civilizaţiei, s-ar putea să însemne. Majoritatea oamenilor ar merge pînă la capătul pămîntului ca să nu le descopere.
- În momentul cînd istoria lui Hubert se va isprăvi, am să isprăvesc şi eu cu el.
- Cred că numai dacă te-ai călugări ai putea isprăvi cu el. Ţi- ar sta foarte bine însă, Dinny, cu văl de mireasă, păşind în naosul bisericii satului, alături de marinar, într-o atmosferă feudală, pe fondul unei melodii germane. Aş vrea să fiu de faţă!
- N-am de gînd să mă mărit cu nimeni.
- Mă rog, între timp vrei să-i telefonăm lui Adrian?
De acasă de la Adrian li se spuse că era aşteptat să se întoarcă la ora patru. Îi lăsară vorbă să vină în South Square, după care Dinny se duse să-şi strîngă lucrurile. Coborînd din

nou pe la trei şi jumătate, văzu pe "sarcofagul" pentru haine o pălărie al cărei bor păru să-l recunoască. Tocmai se strecura înapoi pe scări, cînd un glas rosti:

- Ah! Ce bine! Mă temeam că n-o să te prind!

Dinny îi dădu mîna şi intrară împreună în salonul lui Fleur, unde, printre mobilele *Louis Quinze*, Hallorsen arăta absurd de masculin.

- Am vrut să-ţi spun, domnişoară Cherrell, ce am făcut în legătură cu fratele dumitale. Am stabilit cu consulul nostru din La Paz să-l pună pe tînărul acela, Manuel, să trimită o cablogramă cu depoziţia lui, luată sub jurămînt, în sensul că fratele dumitale a fost atacat cu un cuţit. Dacă ai dumneavoastră, aici, sînt cît de cît raţionali, asemenea cablogramă îl va scăpa de vină. Jocul ăsta idiot trebuie să înceteze, chiar dac-ar fi să plec eu însumi înapoi în Bolivia.

- Îţi mulţumesc foarte mult, profesore.

- De ce? Aş face orice pentru fratele dumitale. Mi-a devenit drag de parcă ar fi fratele meu.

Cuvintele astea încărcate de prevestiri fuseseră rostite cu mare simplitate, şi cu o căldură generoasă care o făcu să se simtă mică şi meschină.

- Nu arăţi prea bine, spuse el deodată. Dacă e ceva care te supără, spune-mi şi aranjez eu lucrurile.

Dinny îi povesti despre întoarcerea lui Ferse.

- Doamna aceea încîntătoare! Păcat! Dar poate că ţine la el, aşa că, după un timp, o să se simtă uşurată.

- Mă mut la ea.

- Ăsta-i un curaj din partea dumitale. Căpitanul Ferse e periculos?

- Încă nu ştim.

Îşi vîrî mîna într-un buzunar de la şold şi scoase un revolver minuscul.

- Pune-ţi-l în poşetă. E cel mai mic cu putinţă. L-am cumpărat special pentru Anglia cînd am văzut că aici nu purtaţi arme mari asupra voastră.

Dinny rîse.

- Mulţumesc, profesore, dar o să se descarce unde nu trebuie. Şi chiar dacă aş trece prin vreun pericol, n-ar fi onest să-l folosesc.

- Asta-i adevărat. Nu m-am gîndit, dar aşa e. Un om cu asemenea boală are drept la orice fel de consideraţie. Nu-mi place însă gîndul că treci printr-un pericol.

Amintindu-şi de îndemnul lui Fleur, Dinny îl întrebă cu

seprime:

- De ce?

- Fiindcă te consider foarte prețioasă.

- Foarte drăguț din partea dumitale: dar cred că ar fi bine să știi, profesore, că nu sînt marfă pe piață.

- Orice femeie, pînă se mărită, e marfă pe piață.

- Unii le consideră astfel după ce se mărită.

- Mă rog, spuse grav Hallorsen, eu unul n-am nici un fel de înțelegere pentru adulter. În dragoste, ca și în orice alt domeniu, eu sînt pentru o învoială dreaptă.

- Nădăjduiesc că o vei obține.

Hallorsen se ridică în picioare.

- Și o doresc de la dumneata. Am onoarea să-ți cer să devii doamna Hallorsen, și te rog să nu-mi răspunzi pe loc: "Nu!"

- Dacă vrei o învoială dreaptă, profesore, trebuie să procedez așa.

Îi văzu ochii albaștri împăienjenindu-se parcă de tristețe și-i păru rău. Veni puțin mai aproape de ea, arătînd, i se păru lui Dinny, gigantic, ceea ce-i dădu un fior.

- Din pricina naționalității mele?

- Nu știu din ce pricină.

- Sau pentru că-mi porți pică din cauza poveștii cu fratele dumitale?

- Nu știu.

- Pot să sper?

- Nu. Sînt măgulită și recunoscătoare, crede-mă. Dar răspunsul e: "Nu".

- Scuză-mă. E alt bărbat la mijloc?

Dinny scutură din cap.

Hallorsen rămase nemișcat; pe față i se întipărise o expresie de nedumerire, care se risipi dintr-o dată.

- Socotesc, zise el, că n-am făcut destul pentru dumneata. Va trebui să te slujesc un timp.

- Nu merit să fiu slujită. Pur și simplu nu simt pentru dumneata ceea ce ar trebui să simt.

- Am mîinile curate și sufletul curat.

- Sînt încredințată; te admir, profesore, dar n-am să te pot iubi niciodată.

Hallorsen se trase din nou îndărăt, la distanța de mai înainte, ca și cum n-ar fi avut încredere în impulsurile lui. Se înclină grav în fața lui Dinny. Arăta într-adevăr splendid cum sta acolo, plin de o demnitate simplă. Urmă o lungă tăcere, după

care spuse:

- Ei bine, socotesc că n-are rost să te vaieţi cînd îţi dă laptele în foc. Cere-mi orice. Sînt slujitorul dumitale devotat.

Şi, răsucindu-se pe călcîie, ieşi din încăpere.

Cînd auzi uşa de la intrare închizîndu-se, Dinny simţi un nod în gît. La gîndul că-i pricinuise o durere, simţea şi ea durere, dar şi uşurare în acelaşi timp, uşurarea pe care o încerci cînd ceva imens, elementar, primitiv - ca de pildă marea, sau o furtună cu trăsnete, ori un taur - încetează să te mai ameninţe. Se privi cu dispreţ într-una din oglinzile lui Fleur, de parcă abia atunci îşi descoperise nervii suprarafinaţi. Cum era posibil ca omul acela frumos, sănătos, să se preocupe de o făptură atît de subţiratică şi de rarefiată ca aceea pe care o vedea reflectată în oglindă? Ar fi putut s-o frîngă în mîini. Oare aceasta să fi fost pricina pentru care se ferise de el? Sau vastele spaţii deschise cărora dînsul părea să le aparţină cu dimensiunile lui, cu forţa, culoarea, cu rezonanţa glasului? Caraghios, stupid poate, dar pur şi simplu se ferise de el. Ea aparţinea locului de unde se trăgea - şi nu unor oameni ca el, nu unor oameni ca el. Asemenea juxtapuneri aveau chiar şi o latură comică. Stătea încă nemişcată, cu un zîmbet înţepenit, cînd fu poftit înăuntru Adrian.

Se întoarse impulsiv spre el. Aşa cum arăta, pămîntiu, vlăguit, uscat, fin, blînd, răvăşit, nici că i s-ar fi putut oferi un contrast mai izbitor, şi nici că ar fi putut exista ceva mai consolator pentru nervii ei aţîţaţi. După ce-l sărută, îi spuse:

- Aşteptam să te văd înainte de a mă muta la Diana.

- Ai de gînd să te muţi la ea, Dinny?

- Da. Nu prea cred că ai prînzit, sau ai luat ceaiul ori altceva. Dinny sună. Coaker, se adresă ea feciorului, domnul Adrian ar dori...

- Un coniac cu sifon, Coaker, mulţumesc.

- Şi acum, unchiule? întrebă Dinny după ce Adrian isprăvi de băut.

- Mi-e teamă, Dinny, că nu se poate pune prea multă bază pe ce spun cei de acolo. După ei, Ferse ar trebui să se înapoieze la clinică. Dar nu prea văd de ce ar face-o, atîta timp cît se comportă normal. Ei se îndoiesc că ar fi total vindecat, dar nu pot furniza nici o dovadă împotriva lui în ce priveşte ultimele cîteva săptămîni. L-am căutat pe supraveghetorul lui şi i-am pus o serie de întrebări. Pare să fie un tip cumsecade şi socoteşte că în momentul de faţă Ferse e la fel de sănătos ca şi dînsul. Dar - şi aici e tot necazul - mi-a povestit că a mai fost

o dată exact la fel, timp de trei săptămîni, şi apoi boala i-a revenit brusc. El zice că dacă se iveşte ceva care să-l contrarieze - o opoziţie sau mai ştiu eu ce - Ferse va fi la fel de violent ca înainte, poate chiar şi mai rău. E într-adevăr o situaţie cumplită.

- Cînd îi revine mania, e violent?

- Da, o violenţă sumbră, îndreptată mai mult împotriva lui însuşi decît împotriva altora.

- N-au de gînd să întreprindă ceva ca să-l readucă la clinică?

- Nu pot face nimic. El s-a internat acolo de bunăvoie; ţi-am spus doar că nu a fost declarat nebun. Ce face Diana?

- Arată obosită, dar frumoasă. Spune că va face tot ce-i stă în putinţă ca să-i ofere o şansă de restabilire.

Adrian aprobă din cap.

- Asta seamănă cu ea; dă dovadă de un curaj minunat. La fel şi tu, draga mea. E o mare mîngîiere pentru mine să ştiu că vei fi alături de ea. Hilary e gata să ofere, în casa lui, adăpost Dianei şi copiilor, dacă ea va accepta, dar din cîte îmi spui tu, nu se va duce.

- În momentul de faţă, nu; sînt convinsă.

Adrian oftă.

- Ei bine, trebuie să riscăm.

- Oh, unchiule, exclamă Dinny, îmi pare atît de rău pentru dumneata!

- Draga mea, ce se întîmplă cu cea de-a cincea roată nu are nici o importanţă atîta timp cît carul merge înainte. Te rog să nu întîrzii din cauza mea. Mă poţi găsi la orice oră, fie la muzeu, fie la mine acasă. La revedere şi Domnul să te binecuvînteze! Transmite-i gîndurile mele cele mai dragi şi tot ce ţi-am istorisit.

Dinny îl sărută din nou şi, la scurt timp după aceea, se urcă cu valiza într-o maşină şi porni spre Oakley Street.

XXII

Bobbie Ferrar avea una dintre acele fețe care înfruntă furtunile fără să se lase vreodată cutremurate; cu alte cuvinte, era un ideal funcționar permanent - atît de permanent încît nu ai fi putut concepe Ministerul de Externe funcționînd fără dînsul. Secretarii de Stat veneau și plecau, dar Bobbie Ferrar rămînea, amabil, inscrutabil, cu dinți frumoși. Nimeni nu știa dacă se mai găsea și altceva în el în afară de un incalculabil număr de secrete. De o vîrstă care refuza să se lase cunoscută, scurt și îndesat, cu o voce moale și adîncă, avea aparența unei totale detașări. Îmbrăcat într-un costum de culoare închisă, cu o cravată de culoare deschisă și o floare la butonieră, viețuia într-o spațioasă anticameră în care nu se mai afla aproape nimic altceva în afara celor veniți să-l vadă pe ministrul de externe, și care, în locul acestuia îl vedeau pe Bobbie Ferrar. Amortizorul desăvîrșit. Slăbiciunea lui era criminologia. Nu exista proces de crimă mai important la care Bobbie Ferrar să nu- și facă apariția, fie și numai pentru o jumătate de oră, pe un scaun mai mult sau mai puțin rezervat pentru el. Păstra, într-un volum special legat, relatările privitoare la toate asemenea procese. Poate că cea mai puternică mărturie asupra caracterului său, oricum ar fi fost acesta, consta în curiozitatea că nimeni nu folosea vreodată ca argument împotriva lui faptul că cunoștea aproape pe toată lumea. Oamenii veneau la Bobbie Ferrar, și nu dînsul la ei. Și de ce? Ce făcuse el ca să fie "Bobbie Ferrar" pentru mic și

mare? Nu era nici măcar "onorabilul", ci doar fiul mezin al unui oarecare lord; afabil, insondabil, mereu aferat, devenise, neîndoielnic, omul care avea ultimul cuvînt. Fără dînsul, fără floarea lui, zîmbetul lui vag, Whitehall ar fi fost văduvit de ceva care-i conferea o calitate aproape umană.

Bobbie era acolo încă dinainte de război, de la care fusese recuperat la timp, ziceau unii, pentru a se preveni ca instituţia să-şi piardă caracterul; la timp, de asemenea, pentru a se intercala între Anglia şi ea însăşi. Anglia nu putea deveni cotoroanţa piţigăiată, colţoasă, arţăgoasă în care încerca războiul să o transforme, atîta timp cît această figură robustă, calmă, înflorită şi inscrutabilă păşea zilnic, în sus şi în jos, printre edificiile-i decolorate şi importante.

Tocmai studia un catalog de flori, în dimineaţa cununiei lui Hubert, cînd îi fu înmînată cartea de vizită a lui Sir Lawrence Mont, urmată de posesorul ei, care i se adresă pe loc.

- Ştii ce mă aduce aici, Bobbie?

- Perfect, răspunse Bobbie Ferrar, cu ochi rotunzi, capul dat pe spate şi o voce adîncă.

- Te-ai văzut cu marchizul?

- Am luat ieri micul dejun cu el. Nu-l găsiţi uluitor?

- Cel mai straşnic dintre bătrînii noştri, încuviinţă Sir Lawrence. Şi ce-ai de gînd să faci? Bătrînul Sir Conway Cherrell a fost cel mai bun ambasador în Spania din cîţi au călcat vreodată pragul acestei prăvălii, iar tînărul e nepotul lui.

- Are într-adevăr o cicatrice? întrebă Bobbie Ferrer arborîndu-şi zîmbetul vag.

- Bineînţeles.

- Şi a căpătat-o într-adevăr în încăierarea aceea?

- Sceptică figură! Bineînţeles.

- Uluitor!

- De ce?

Bobbie Ferrar îşi arătă dinţii.

- Cine poate dovedi?

- Halorsen strînge mărturii.

- Ştiţi, faptul nu ţine de departamentul nostru.

- Nu? Dar dumneata ai acces la Ministerul de Interne.

- Hm! făcu Bobbie Ferrar cu o voce profundă.

- Oricum, poţi lua contact cu bolivienii în legătură cu această chestiune.

- Hm! făcu Bobbie cu o voce şi mai profundă, întinzîndu-i catalogul. Cunoaşteţi soiul ăsta nou de lalele? Perfecte, nu?

- Ascultă-mă, Bobbie, continuă Sir Lawrence; e vorba de

nepotul meu; categoric un băiat "bun ca pîinea caldă", cum se spune, şi lucrurile nu pot fi lăsate astfel. Înţelegi?

- Trăim o epocă democratică, răspunse Bobbie Ferrar criptic; chestiunea a fost ridicată în Parlament, nu-i aşa - biciuirea?

- Dacă se mai agită problema acolo, putem s-o oprim, ridicînd un veto naţional. Hallorsen şi-a retractat acuzaţiile. Mă rog, mă bizui pe dumneata; chiar dacă am să-ţi stau întreaga dimineaţă pe cap, ştiu că n-ai să te pronunţi în nici un chip. Dar ai să faci tot ce-ţi va sta în putinţă, pentru că este vorba într-adevăr de o acuzaţie scandaloasă.

- Absolut, replică Bobbie Ferrar. Aţi vrea să urmăriţi procesul criminalului Croydon? E uluitor. Am două locuri; i-am oferit unul unchiului meu. Dar el refuză să participe la vreun proces pînă nu se introduce electrocutarea.

- Individul e într-adevăr vinovat?

Bobbie Ferrar dădu din cap.

- Dovezile sînt impresionante.

- Bine, la revedere, Bobbie; mă bizui pe dumneata.

Bobbie Ferrar zîmbi vag şi-i întinse mîna.

- La revedere, spuse printre dinţi.

Sir Lawrence se îndreptă spre cartierul de vest, şi intră la club, unde portarul îi înmînă o telegramă: *Mă căsătoresc cu Jean Tasburgh azi ora două la St. Augustine's-in-the-Meads; încîntat să te văd împreună cu mătuşa Em, Hubert.*

Intrînd în sala clubului, Sir Lawrence se adresă chelnerului-şef:

- Butts, sînt pe cale să-mi văd nepotul scos din circulaţie. Fortifică-mă iute!

Douăzeci de minute mai tîrziu, se afla într-o trăsură, în drum spre St. Augustine. Sosi cu cîteva minute înainte de ora două şi o întîlni pe Dinny urcînd scările.

- Arăţi palidă şi interesantă, Dinny.

- Sînt palidă şi interesantă, unchiule Lawrence.

- Evenimentul acesta pare să se fi desfăşurat cam în pripă.

- Asta-i Jean. Simt o teribilă răspundere. Eu i-am găsit-o, ştii?

Intrară în biserică şi se îndreptară spre stranele din faţă. În afară de general, Lady Cherrell, doamna Hilary şi Hubert, nu se mai afla nimeni, cu excepţia a doi turişti şi a unui paracliser. Degetele cuiva se plimbau pe clapele orgii. Sir Lawrence şi Dinny se aşezară singuri într-o strană.

- Îmi pare rău că nu-i şi Em aici, şopti el; ea încă se mai

înduioşează. Cînd ai să te măriţi, Dinny, să tipăreşti pe invitaţii: "Vă rugăm, fără lacrimi". Ce anume o fi provocînd lacrimile la nunţi! Pînă şi primarii plîng.

- Din pricina vălului, răspunse Dinny; azi n-o să plîngă nimeni, fiindcă mireasa n-are văl. Ia te uită! Fleur şi Michael!

Sir Lawrence îşi întoarse monoclul spre ei, urmărindu-i cum înaintau printre rîndurile de scaune.

- S-au împlinit opt ani de cînd am asistat la nunta lor. Una peste alta, nu s-au descurcat prea rău.

- Nu, murmură Dinny; Fleur mi-a spus ieri că Michael e "aur pur".

- Zău? Asta-i bine. Au existat unele perioade, Dinny, cînd am avut îndoieli.

- Nu în ce-l priveşte pe Michael?

- Nu, nu, el e un băiat de calitate. Dar Fleur a făcut o dată sau de două ori să li se zdruncine cuibul; de la moartea tatălui ei însă, a avut o purtare exemplară. Uite-i că vin!

Orga începu să intoneze marşul nupţial. Alan Tasburgh, la braţ cu Jean, înainta spre altar. Dinny admiră ţinuta lui dreaptă şi fermă. Cît despre Jean, părea însăşi întruchiparea culorii şi vitalităţii. Hubert, în picioare, cu mîinile la spate, de parc-ar fi stat "pe loc repaos", se întoarse spre Jean, şi Dinny îi văzu faţa brăzdată şi întunecată iluminîndu-se brusc de parcă ar fi scăldat-o soarele. Îşi simţi gîtlejul sugrumat. Apoi văzu că Hilary, în stihar alb, intrase pe nesimţite şi stătea pe prima treaptă.

"Mi-e drag unchiul Hilary", gîndi Dinny.

Hilary începu să vorbească.

Contrar deprinderilor ei, de astă dată Dinny asculta. Aşteptă să audă cuvîntul "supunere" - dar nu veni; aşteptă aluziile la viaţa sexuală, dar şi acestea fură omise. Hilary cerea acum verigheta. Iată verigheta în deget. Acum se ruga. Acum se înălţa imnul şi iată-i îndreptîndu-se spre sacristie. Ciudat de scurt fusese totul!

Se ridică din genunchi.

- Uluitor de perfect, cum ar spune Bobbie Ferrar, murmură Sir Lawrence. Unde se duc după ceremonie?

- La teatru. Jean doreşte să locuiască în Londra. A găsit un apartament muncitoresc.

- Acalmia din preajma furtunii. Aş vrea să văd trecută toată povestea asta a lui Hubert, Dinny.

Iată-i acum întorcîndu-se din sacristie, iar orga începu să intoneze marşul de Mendelssohn. Privind perechea care păşea

de-a lungul naosului, Dinny era încercată de un amestec de entuziasm, frustrare, gelozie și satisfacție. Apoi, observînd că Alan părea să fie și el muncit de sentimente, ieși din strană și se apropie de Fleur și de Michael; dar zărindu-l pe Adrian la intrare, se răzgîndi și se îndreptă spre el.

- Ce vești, Dinny?

- Pînă în prezent totul e în regulă, unchiule. Mă întorc direct acolo.

Cu instinctul pe care-l au mulțimile cînd e vorba de emoții de ocazie, afară se adunase o mică gloată formată din enoriașii lui Hilary, iar cînd Jean și Hubert se urcară în mașina lor cafenie și demarară, se auziră cîteva urale chițăite.

- Urcă-te cu mine în mașină, unchiule, îl îndemnă Dinny.

- Ferse dă impresia că e nemulțumit de prezența ta? întrebă Adrian în mașină.

- E foarte politicos și tăcut; n-o slăbește nici o clipă din ochi pe Diana. Îmi inspiră o milă teribilă.

Adrian încuviință din cap.

- Și ea cum se comportă?

- Admirabil; ca și cum nu s-ar fi întîmplat nimic ieșit din comun. Totuși el refuză să iasă din casă; stă în sufragerie - și tot timpul pîndește de acolo.

- Cred că întreaga lume îi apare ca un fel de conspirație împotriva lui. Dacă starea normală o să persiste, senzația asta o să înceteze.

- Revenirea la anormal e inevitabilă? Au existat, fără îndoială, și cazuri de vindecare completă?

- Din cîte îmi pot eu da seama, draga mea, cazul lui nu pare să fie unul dintre acestea. Îi stau împotrivă ereditatea și temperamentul.

- Cred că ar fi putut să-mi placă, are o față atît de curajoasă; dar ochii îi sînt înspăimîntători.

- L-ai văzut și împreună cu copiii?

- Pînă acum, nu; dar copiii vorbesc frumos și firesc despre el; ceea ce înseamnă că nu i-a speriat.

- La clinică mi-au explicat într-un jargon medical despre complexe, obsesii, inhibări, disociații - și altele de felul ăsta, dar am înțeles că în cazul lui alternează crizele de adîncă depresiune cu cele de mare excitare nervoasă. În ultima vreme și unele și altele s-au potolit simțitor, astfel încît a devenit practic normal. Ceea ce trebuie urmărit sînt semnele de recrudescență ale unora sau altora din aceste stări. A existat întotdeauna în el o vînă de revoltă; s-a răzvrătit împotriva

comandamentului în timpul războiului, împotriva democraţiei, după război. Mai mult ca sigur că şi acum, cînd s-a înapoiat, se va răzvrăti împotriva cuiva. Şi dacă se întîmplă aşa, îşi va pierde pe dată controlul. Dacă există vreo armă în casă, Dinny, trebuie ascunsă.

- O să-i spun Dianei.

Maşina coti în King's Road.

- Presupun că e mai bine să nu mă apropii de casă, observă Adrian cu tristeţe.

Coborî şi Dinny. Stătu un moment locului, privindu-l cum se îndepărtează, înalt şi adus de umeri, apoi intră. Ferse stătea în uşa sufrageriei.

- Vino înăuntru, îi ceru el; vreau să stăm de vorbă.

În încăperea cu lambriuri de un auriu-verzui, resturile mesei de prînz fuseseră strînse, iar pe tăblia îngustă a bufetului se aflau un ziar, un borcan cu tutun şi cîteva cărţi. Ferse îi oferi un scaun, iar el rămase în picioare, cu spatele spre un foc ce simula flăcări. Nu se uita la ea, astfel încît Dinny putu să-l studieze aşa cum nu avusese pînă acum prilejul s-o facă. Faţa lui frumoasă îţi dădea o impresie de stinghereală. Pomeţii proeminenţi, maxilarul ţeapăn şi părul creţ şi cărunt îi scoteau în evidenţă ochii aceia însetaţi, arzători, albaştri ca oţelul. Pînă şi atitudinea în care sta, drept, cu mîinile în şolduri şi capul repezit înainte, îi scotea în evidenţă ochii. Dinny se lăsă pe spătarul scaunului, speriată şi vag zîmbitoare. Ferse se întoarse către ea şi o întrebă:

- Ce vorbeşte lumea în legătură cu mine?

- N-am auzit nimic; am fost numai la cununia fratelui meu.

- Fratele dumitale Hubert? Cu cine s-a însurat?

- Cu o fată pe care o cheamă Jean Tasburgh. Aţi văzut-o aici alaltăieri.

- Oh! Ah! Am încuiat-o în cameră.

- Da. Din ce cauză?

- Mi se părea primejdioasă. Eu m-am internat de bunăvoie în clinica aceea, ştii. N-am fost dus cu forţa.

- Oh, ştiu lucrul ăsta; ştiam că aţi fost de acord să te internezi acolo.

- Şi n-a fost un loc chiar atît de rău, dar - în sfîrşit! Cum arăt?

Dinny răspunse cu blîndeţe:

- Ştii, eu nu te-am văzut înainte decît de la distanţă, dar cred că arăţi foarte bine.

- Şi mă simt foarte bine. Mi-am menţinut forţa musculară.

Individul care mă supraveghea a avut grijă de lucrul ăsta.
- Ai citit mult acolo?
- În ultima vreme da. Ce gîndeşte lumea despre mine?
La auzul acestei întrebări repetate, Dinny îl privi în faţă.
- Cine poate să gîndească ceva fără să te fi văzut?
- Vrei să spui că ar trebui să ies în lume?
- Eu nu ştiu nimic despre dumneata, căpitane Ferse. Dar nu văd de ce n-ai veni în contact cu oamenii. Aşa cum vii în contact cu mine.
- Dumneata îmi placi.
Dinny îi întinse mîna.
- Nu-mi spune că ţi-e milă de mine, izbucni Ferse în grabă.
- De ce-aş spune una ca asta? Eşti perfect normal, sînt convinsă.
Ferse îşi acoperi ochii cu palma.
- Sînt, dar cît timp voi rămîne astfel?
- De ce să nu rămîi mereu?
Căpitanul se întoarse cu faţa spre foc.
Dinny adăugă, timid:
- Dacă nu te frămînţi, n-o să se întîmple nimic rău.
Ferse se răsuci iarăşi spre ea:
- Mi-ai văzut des copiii?
- Nu prea des.
- Seamănă cu mine?
- Nu; seamănă cu Diana.
- Slavă Domnului! Diana ce gîndeşte despre mine?
De astă dată, privirile lui îi căutară ochii şi Dinny îşi dădu seama că de răspunsul ei s-ar putea să depindă totul.
- Diana e bucuroasă.
Ferse scutură violent din cap.
- Imposibil!
- Adevărul este adeseori imposibil.
- Nu mă urăşte?
- De ce te-ar urî?
- Unchiul dumitale Adrian... ce este între ei? Nu-mi răspunde: "Nimic!"
- Unchiul meu o venerează, răspunse Dinny cu calm; şi din această pricină sînt doar prieteni.
- Doar prieteni.
- Doar prieteni.
- Presupun că asta-i tot ce ştii dumneata.
- Ştiu cu certitudine.
Ferse suspină.

- Ești o fată bună. Ce-ai face dacă ai fi în locul meu?

Dinny simți din nou povara unei responsabilități necruțătoare.

- Cred că aș face ceea ce ar dori Diana.

- Adică ce?

- Nu știu. Nu cred că deocamdată dorește ceva.

Ferse se plimbă pînă la fereastră și îndărăt.

- Trebuie să existe ceva pentru nenorociții ca mine.

- Oh! exclamă Dinny îngrozită.

- Eu am avut noroc. Alții în locul meu ar fi fost declarați dementi și internați împotriva voinței lor. Dacă aș fi fost sărac, nu ne-am fi putut îngădui întreținerea în clinica aceea. Să stai acolo era destul de rău, dar de o mie de ori mai bine decît în ospiciile obișnuite. Mă deprinsesem să-l trag de limbă pe supraveghetorul meu. Văzuse cîteva din aceste locuri.

Rămase tăcut, și Dinny se gîndi la cuvintele unchiului ei: "Se va răzvrăti împotriva a ceva, și atunci își va pierde pe dată controlul".

Ferse continuă năvalnic:

- Dacă ar exista posibilitatea să accepți orice altă slujbă, ai primi-o pe aceea de a supraveghea un nebun? Nici dumneata n-ai accepta, nici nimeni altul cu nervi și cu simțire. Poate că un sfînt ar accepta, dar nu există destui sfinți pentru asemenea treabă. Nu! Ca să ne poți îngriji pe noi trebuie să-ți fi golit inima de milă, trebuie să fii construit din oțel, trebuie să ai o piele de elefant; și să fii total lipsit de nervi. Dacă ai nervi, stai mai rău decît cei cu pielea subire pentru că înseamnă că ești irascibil și asta se răsfrînge asupra noastră. E o situație dificilă. Dumnezeule! Cît m-am gîndit la asta! Și apoi - banii. Nici un om cu bani n-ar trebui să fie trimis în ospicii obișnuite. Niciodată, niciodată! Internițează-l, într-un fel, acasă - sau în altă parte! Dacă n-aș fi știut tot timpul că pot ieși de acolo oricînd o să vreau, dacă nu m-aș fi hrănit cu acest gînd chiar în momentele cele mai rele, nu m-aș găsi acum aici - cred că la ora asta aș fi fost în delir. Dumnezeule! Aș fi fost în delir! Și cîți dintre ei au bani? Poate că cinci la sută, iar restul de nouăzeci și cinci la sută din nenorociți sînt vîrîți cu sila, fie că vor, fie că nu vor, sînt vîrîți în ospicii. Nu-mi pasă cît de științific sînt organizate, cît de bune pot fi asemenea case în raport cu alte aziluri - nu înseamnă decît să fii îngropat de viu. Așa trebuie să fie! Oamenii din afară se gîndesc la noi ca la niște morți - așa încît cui ce-i pasă? Îndărătul pereților de tratament științific, asta-i tot ce văd în noi. Sîntem obsceni - nu mai sîntem ființe umane -

vechea idee despre nebunie se menține, domnișoară Cherrell; sîntem o rușine, noi oamenii care am ratat. Ascundeți-ne, băgați-ne în pămînt! Dar faceți-o în chip uman - gen secolul douăzeci! Uman! Încercați! Nu puteți? Atunci acoperiți totul cu un strat de poleială - poleiți - asta-i totul! Ce altceva poate fi? Crede-mă pe cuvînt! Crede-mă pe cuvîntul meu de om. Știe paznicul acela ce știe!

Dinny asculta fără să se clintească. Deodată, Ferse izbucni în rîs.

- Dar nu sîntem morți; asta-i nenorocirea, nu sîntem morți. Măcar de-am fi! Toate brutele acelea nenorocite - nu sîntem morți - ci făpturi susceptibile de a suferi în felul lor, ca orice altă ființă - poate chiar mai susceptibili! Ori ce știu eu! Și care-i remediul?

Își duse mîinile la cap.

- N-ar fi minunat să se găsească un remediu? spuse Dinny cu voce blîndă.

El o privi fix.

- Îngroșăm stratul de poleială - asta-i tot ce facem și ce putem face.

"Atunci de ce să te mai frămînți?" Dinny fu cît pe-aci să rostească aceste cuvinte, dar se înfrînă.

- Poate că, urmă ea, vei găsi un remediu, numai că asta necesită răbdare și calm.

Ferse rîse.

- Probabil că te-am plictisit de moarte.

Și se îndreptă spre fereastră.

Dinny se strecură ușurel afară din odaie.

XXIII

La locul de întîlnire al celor ce știu tot - sala de mese de la Piedmont - știutorii se găseau în diverse stadii de îmbuibare și se aplecau unul spre altul, ca și cum aflaseră în hrană legătura dintre sufletele lor. Ședeau doi cîte doi, din loc în loc cîte patru sau cinci, și ici-colo cîte un solitar, îngîndurat sau contemplativ peste fumul unui trabuc, iar printre mese se strecurau sprinten chelnerii supli și ageri, cu fețe care nu semănau cu propriile lor chipuri, preocupați fiind să țină minte totul.

Lordul Saxenden și Jean, într-un colț de lîngă capătul sălii, consumaseră un homar, băuseră o jumătate de sticlă de vin alb de Rin, și nu discutaseră despre nimic special, pînă cînd Jean își înălță încet privirile de pe un picior de homar și întrebă:

- Ei bine, Lord Saxenden?

Ochii lui albaștri se zgîiră ușor la ochii străjuiți de gene lungi.

- E bun homarul? întrebă.

- Grozav!

- Ori de cîte ori vreau să mănînc bine, vin aici. Chelner, sosește odată potîrnichea aia?

- Îndată, milord.

- Hai, grăbește-te! Gustă vinul ăsta, domnișoară Tasburgh; nu bei deloc.

Jean înălță paharul verzui.

- De ieri am devenit doamna Hubert Cherrell. Scrie și în ziar.

Obrajii Lordului Saxenden se umflară ușurel la gîndul: "Și

oare în ce fel mă afectează acest lucru pe mine? Oare tînăra asta e mai amuzantă ca domnişoară sau ca femeie măritată?"

- Dar ştiu că nu pierzi timpul, spuse în timp ce ochii lui o explorau, căutînd parcă o confirmare a condiţiei ei schimbate. Dacă aş fi ştiut, n-aş fi avut neobrăzarea să te invit la dejun fără soţul dumitale.

- Mulţumesc, răspunse Jean, va veni şi el numaidecît.

Şi-l privi printre gene, cum îşi golea îngîndurat paharul.

- Aveţi vreo veste pentru mine?

- L-am văzut pe Walter.

- Walter?

- Secretarul de la Interne.

- Ce drăguţ din partea dumneavoastră!

- Nu pot să-l sufăr pe individul ăsta. Are un cap ca un ou cu păr.

- Şi ce-a spus?

- Tînără doamnă, nici un om care lucrează într-un departament de stat nu *spune* vreodată ceva. Întotdeauna "va vedea ce-i de făcut". Administraţia publică *trebuie* să fie astfel.

- Dar desigur că va acorda atenţie celor relatate de dumneavoastră. Ce i-aţi spus?

Ochii îngheţaţi ai Lordului Saxenden părură să răspundă: "Asta-i bună, ştii, zău că-i bună!"

Dar Jean îi zîmbi; şi ochii Lordului se dezgheţară încetul cu încetul.

- Eşti tînăra cea mai promptă pe care am întîlnit-o vreodată. Adevărul este că i-am spus: "Walter, termină cu istoria asta!"

- Splendid!

- Lui nu i-a prea plăcut. E pur şi simplu o bestie.

- Aş putea să-l cunosc şi eu?

Lordul Saxenden începu să rîdă. Rîse ca omul care a dat peste ceva nepreţuit.

Jean îl aşteptă să isprăvească, apoi adăugă:

- Aşadar îl voi cunoaşte.

Potîrnichea umplu golul de conversaţie care urmă.

- Uite ce-i! spuse deodată Lordul Saxenden. Dacă ai într-adevăr de gînd să-l cunoşti, există un singur om care-ţi poate aranja o întrevedere - Bobbie Ferrar. Era în relaţii bune cu Walter cînd acesta era ministru la Externe. Am să-ţi dau o recomandare către Bobbie. Doreşti ceva dulce?

- Nu, mulţumesc. Dar aş dori o cafea. Iată-l pe Hubert!

Salvat din cuşca rulantă cu funcţie de uşă, apăruse

Hubert, vizibil în căutarea nevestei-sí.

- Adu-l aici!

Jean privi intens în direcţia soţului ei. Faţa acestuia se lumină, şi se îndreptă spre dînşii.

- Ai o forţă extraordinară în ochi, murmură Lordul Saxenden ridicîndu-se în picioare. Bună ziua. Ţi-ai luat o soţie remarcabilă. Doreşti puţină cafea? Au un coniac bun aici.

Şi, scoţînd o carte de vizită, scrise cu o caligrafie frumoasă şi clară în acelaşi timp:

Robert Ferrar, Esq. F.O. Whitehall. Dragă Bobbie, primeşte-o, te rog, pe tînăra mea prietenă, doamna Hubert Cherwell, şi mijloceşte-i o întrevedere cu Walter dacă ţi-e posibil. Saxenden.

Apoi, înmînîndu-i-o lui Jean, ceru chelnerului să-i aducă nota de plată.

- Hubert, spuse Jean, arată-i Lordului Saxenden cicatricea ta, şi, deschizîndu-i butonul de la manşetă, Jean îi împinse mîneca în sus. Cusătura lividă se profilă ciudată şi sinistră pe faţa de masă.

- Hm! făcu Lordul Saxenden: utilă lovitură!

Hubert îşi trase mîneca peste braţ.

- Soţia mea continuă să-şi ia unele libertăţi faţă de mine, spuse el.

Lordul Saxenden achită nota şi-i oferi lui Hubert o ţigară de foi.

- Iertaţi-mă, dar va trebui să plec. Rămîneţi şi isprăviţi-vă cafeaua. La revedere şi vă doresc noroc la amîndoi.

Şi, după ce la strînse mîinile, îşi croi drum printre mese. Cei doi tineri îl urmăriră din priviri.

- Asemenea delicateţe nu se numără printre slăbiciunile lui, comentă Hubert. Ei bine, Jean?

Fata ridică ochii.

- Ce înseamnă F.O.?

- *Foreign Office*,[1] ţărăncuţo!

- Termină-ţi coniacul, şi mergem să-l vedem pe ăsta.

Dar cînd ieşiră în curte, o voce exclamă în spatele lor:

- Ia te uită! Căpitane! Domnişoară Tasburgh!

- Soţia mea, profesore!

Hallorsen le strînse mîinile.

- E minunat! Am în buzunar o cablogramă, căpitane, care

1. Ministerul Afacerilor Externe.

valorează cît un dar de nuntă.

Jean citi peste umărul lui Hubert: *Expediat prin poștă depoziție în scop apărare luată sub jurămînt lui Manuel stop Consulatul american La Paz.*

- Asta-i grozav, profesore! Vrei să vii cu noi să vedem pe cineva de la Externe în legătură cu această chestiune?

- Desigur. Să batem fierul cît e cald! Hai să luăm o mașină.

Așezat lîngă ei în automobil, Hallorsen radia o binevoitoare surpriză.

- Dar ce prompt ai fost, căpitane!

- Jean a fost promptă.

- Da, răspunse Hallorsen, ca și cum Jean nici n-ar fi fost de față, cînd am întîlnit-o la Lippinghall mi-am dat seama că știe să acționeze. Sora dumitale e mulțumită?

- E mulțumită, Jean?

- Auzi vorbă!

- O tînără minunată! Clădirile joase au ceva plăcut. Whitehall- ul ăsta al vostru mă face să mă simt bine. Cu cît poți vedea pe o stradă mai mult soare și mai multe stele, cu atît crește simțul moral al poporului. Te-ai cununat purtînd pe cap o pălărie ca un coș de casă, căpitane?

- Nu; eram îmbrăcat exact cum sînt și acum.

- Îmi pare rău. Jobenele mi se par atît de înșelătoare; e ca și cum ai purta pe cap o cauză pierdută. Cred că și dumneata faci parte dintr-o veche familie, doamnă Cherrell. Tradiția familiilor voastre care-și servesc patria din tată-n fiu e înălțătoare, căpitane.

- Nu m-am gîndit la acest lucru.

- La Lippinghall am stat de vorbă cu fratele dumitale, doamnă, și m-a informat că de secole ați tot avut cîte un marinar în familie. Iar într-a dumitale, căpitane, mi s-a spus că a fost întotdeauna cîte un militar. Eu cred în ereditate. Asta-i Ministerul de Externe? Își privi ceasul. Mă întreb dacă individul o fi aici. Am impresia că ei își rezolvă cea mai mare parte din treburi la masă. Cred că ar fi mai bine să ne uităm la rațe, în Hyde Park, pînă pe la trei.

- Să-i las cartea de vizită, spuse Jean. Îi ajunse curînd din urmă. Trebuie să se întoarcă dintr-un minut în altul.

- Asta înseamnă o jumătate de oră, aprecie Hallorsen. E o rață aici în legătură cu care aș dori să-ți cunosc părerea, căpitane.

Traversînd drumul lat ca să ajungă la apă, fu cît pe-aci să fie striviți de încrucișarea bruscă a două mașini, stingherite de

atîta spațiu liber. Cu o mișcare spasmodică, Hubert o prinse pe Jean. Sub culoarea-i de bronz, devenise livid. Mașinile se îndepărtară la dreapta și la stînga. Hallorsen, care o apucase pe Jean de celălalt braț, rosti exagerîndu-și accentul tărăgănat:

- Aproape că ne-au răzuit vopseaua.

Jean nu spuse nimic.

- Mă întreb uneori, continuă Hallorsen cînd ajunseră la rafe, dacă viteza e într-adevăr rentabilă. Ce zici, căpitane?

Hubert ridică din umeri.

- Oricum, orele pe care le risipești călătorind cu mașina în locul trenului sînt aproape egale la număr cu orele pe care le economisești.

- Asta cam așa-i, încuviință Hallorsen. Dar adevărata economie de timp o realizezi zburînd.

- Înainte de a ne lăuda zborul, să așteptăm mai bine să vedem unde ne duce.

- Ai dreptate, căpitane. Ne îndreptăm direct spre iad. Următorul război va fi de foarte scurtă durată pentru cei ce vor lua parte la el. Să presupunem că s-ar încăiera Franța cu Italia; pînă în două săptămîni n-ar mai exista nici Roma, nici Paris, nici Florența, nici Veneția, nici Lyon, nici Milano, nici Marsilia. N-ar mai rămîne din ele decît niște deșerturi otrăvite. Și asta, poate, fără ca flotele și armatele să fi schimbat vreun foc.

- Da. Și toate guvernele o știu. Eu sînt ostaș, totuși nu înțeleg de ce mai cheltuiesc sute de milioane de lire cu soldații și marinarii care, probabil, nu vor fi niciodată folosiți. Nu poți comanda oștiri și flotă cînd centrii nervoși au fost distruși. Cît ar mai putea funcționa Franța și Italia dacă marile lor orașe ar fi gazate? Cu siguranță că Anglia și Germania n-ar mai putea supraviețui nici o săptămînă.

- Unchiul dumitale custodele îmi spunea că, în ritmul în care înaintează omul, vom ajunge curînd la stadiul de pești.

- Cum asta?

- De ce nu? Simplu! Inversînd procesul evoluției: pești, reptile, păsări, mamifere. Acum redevenim păsări, iar rezultatul va fi că în curînd vom începe să ne tîrîm și să ne strecurăm, iar cînd atmosfera va deveni de nerespectat va trebui să ne refugiem în mare.

- De ce n-am putea noi, cu toții, să ajungem la interzicerea războaielor?

- Cum se poate interzice războiul? întrebă Jean. Țările n-au niciodată încredere una în cealaltă.

- Noi, americanii, am accepta. Dar poate că Senatul nostru

nu.

- Senatul ăsta al vostru, mormăi Hubert, pare să fie o chestie cam înecăcioasă.

- De ce? Seamănă cu Camera Lorzilor de la voi înainte de a fi fost convocată în 1910. Uite rața - și Hallorsen arătă spre o pasăre ciudată. Hubert se holbă la ea.

- Am împușcat soiul ăsta în India. E o... i-am uitat numele. Îl putem afla de pe una din tăblițele astea, mi-l amintesc imediat ce-l văd.

- Nu! hotărî Jean. E trei și un sfert. Trebuie să se fi înapoiat.

Și, fără să eticheteze rața, se întoarseră la Ministerul de Externe.

Bobbie Ferrar era renumit pentru felul în care stingea mîna. Ridica în sus mîna adversarului, și acolo o lăsa. Jean, după ce-și recuperă mîna, trecu imediat la subiect.

- Domnule Ferrar, sînteți la curent cu povestea noastră cu extrădarea?

Bobbie Ferrar dădu din cap.

- Vi-l prezint pe profesorul Hallorsen, care a fost șeful expediției. Doriți să vedeți cicatricea cu care s-a ales soțul meu?

- Țin foarte mult, murmură Bobbie Ferrar printre dinți.

- Arată-i-o, Hubert.

Nefericit, Hubert își dezgoli din nou brațul.

- Uluitor! exclamă Bobbie Ferrar. I-am povestit lui Walter.

- L-ați și văzut?

- Mi-a cerut-o Sir Lawrence.

- Ce-a spus Wal... ministrul de Interne?

- Nimic. Il văzuse pe Snobișor; nu-l agreează pe Snobișor, așa încît a înaintat ordinul către Bow Street.

- O! Asta înseamnă că se va emite un mandat?

Bobbie Ferrar încuviință din cap, examinîndu-și unghiile.

Cei doi tineri se priviră unul pe celălalt.

Hallorsen întrebă cu gravitate:

- Nimeni nu poate opri șleahta asta?

- Bobbie Ferrar clătină din cap; ochii îi erau foarte rotunzi.

Hubert se ridică.

- Îmi pare rău că am îngăduit altora să se amestece în chestiunile mele particulare! Vino, Jean!

Se înclină ușor, se răsuci pe călcîie și ieși. Jean îl urmă.

Hallorsen și Bobbie Ferrar rămaseră față-n față.

- Nu înțeleg țara asta, spuse Hallorsen. Ce anume ar fi

trebuit făcut?

- Nimic, răspunse Bobbie Ferrar. Cînd cazul va ajunge la tribunal, aduceţi toate dovezile pe care le puteţi procura.

- De bună seamă că aşa vom face, domnule Ferrar. Încîntat că v- am cunoscut.

Bobbie Ferrar rînji. Ochii lui arătau şi mai rotunzi.

XXIV

Cînd sosi vremea procesului, Hubert fu adus în Bow Street pe baza unui mandat emis de unul dintre magistraţi. Asistînd la proces, alături de alţi membri ai familiei, Dinny participă la procedură, într-o stare de protest pasiv. Depoziţiile sub prestare de jurămînt a şase cărăuşi bolivieni, atestînd împuşcarea şi faptul că nu fusese prin nimic provocată; depoziţia contrarie a lui Hubert, expunerea cicatricii, certificatele lui şi mărturia lui Hallorsen alcătuiau materialul pe temeiul căruia magistratul era invitat să ia o hotărîre. Şi o luă: "Se amînă" pînă la sosirea dovezilor de bază ale acuzatului. Acel principiu al legislaţiei britanice: "Acuzatul este presupus a fi nevinovat atîta timp cît vinovăţia nu a fost dovedită", principiu atît de des dezminţit de practică, fu dezbătut cu privire la acceptarea cauţiunii, şi Dinny îşi ţinu răsuflarea.

Gîndul la Hubert, proaspăt căsătorit, întemniţat într-o celulă cît timp dovezile lui traversau Atlanticul era de nesuportat. Pînă la urmă însă, considerabila cauţiune oferită de Sir Conway şi de Sir Lawrence fu acceptată şi, cu un suspin de

uşurare, Dinny ieşi din sală cu capul sus. Sir Lawrence i se alătură.

- E un noroc că Hubert pare atît de neeprins cu minciuna, spuse el.

- Presupun, murmură Dinny, că întreaga poveste o să apară în ziare.

- Cît despre asta, nimfa mea, poţi să-ţi pui la bătaie ghetele cu nasturi pe care le ai, că aşa se va întîmpla.

- Şi în ce măsură o să afecteze cariera lui Hubert?

- Cred că o să-i fie de folos. Întrebările din Camera Comunelor i-au fost dăunătoare, dar un proces: "Ofiţer britanic versus metişi bolivieni" o să concentreze în jurul lui toate prejudecăţile care ne fac să-i susţinem pe cei de-un sînge cu noi.

- De tata mi-e mai milă decît de oricine. I-a albit vizibil părul de cînd a început toată dandanaua.

- Dar n-are nimic dezonorant în ea, Dinny.

Fata îşi sumeţi capul.

- Nu, într-adevăr!

- Dinny, îmi evoci unul din mînjii ăia de doi ani, un roib din aceia încordaţi ca un arc, care zvîrle din copite în padoc, rămîne în urmă la start şi ajunge primul la potou. Uite-l pe americanul tău venind glonţ spre noi. Ce facem, îl aşteptăm? Depoziţia lui a fost de mare folos.

Dinny ridică din umeri, şi aproape în aceeaşi clipă răsună glasul lui Hallorsen:

- Domnişoară Cherrell!

Dinny se întoarse.

- Îţi mulţumesc foarte mult, profesore, pentru cele spuse.

- Aş fi dorit să mint de dragul dumitale, dar nu mi s-a dat ocazia. Cum se simte domnul acela suferind?

- Pînă în prezent bine.

- Mă bucur. Eram îngrijorat din pricina dumitale.

- Cele spuse de dumneata, profesore, în legătură cu faptul că ferit-a sfîntul să fi făcut pe mortul faţă de cărăuşii aceia, l-a lovit pe magistrat drept în centrul de greutate, interveni Sir Lawrence.

- Era destul de rău să fii şi viu printre ei. Am o maşină în apropiere, pot să vă conduc undeva pe dumneavoastră şi pe domnişoara Cherrell?

- Ne poţi conduce pînă la graniţele civilizaţiei dacă ai drum spre vest.

- Ei, profesore, continuă Sir Lawrence cînd se aflară

aşezaţi în maşină, ce părere ai despre Londra? Consideri că e oraşul cel mai brabar sau cel mai civilizat din lume?

– O iubesc, răspunse Hallorsen fără să-şi ia ochii de la Dinny.

– Eu nu, murmură acesta; îi urăsc contrastele şi mirosul de benzină.

– Ei, unui străin îi vine greu să spună de ce iubeşte Londra, decît doar pentru varietatea ei şi pentru felul în care se îmbină aici dezordinea cu ordinea; sau poate pentru că e atît de diferită de oraşele noastre. New York-ul e mai frumos şi mai aţîţător, dar nu-i atît de intim.

– New York-ul, spuse Sir Lawrence, e ca stricnina. Te întăreşte pînă te omoară.

– Eu unul n-aş putea trăi la New York. Vestul e pentru mine.

– Vastele spaţii deschise, murmură Dinny.

– Da, domnişoară Cherrell; şi dumneata le-ai îndrăgi.

Dinny zîmbi şters.

– Nimeni nu poate fi smuls din rădăcini, profesore.

– Ah! făcu Sir Lawrence, fiul meu a ridicat o dată în Parlament chestiunea emigrărilor. Şi a descoperit că rădăcinile oamenilor sînt atît de puternice, încît a trebuit să se lepede de idee ca de un ou clocit.

– Aşa să fie? întrebă Hallorsen. Cînd mă uit la oamenii voştri din oraşe, strîjţi şi palizi şi într-un fel dezamăgiţi, nu mă pot opri să mă întreb ce rădăcini or fi avînd.

– Cu cît un tip e mai citadin, cu atît mai îndărătnice sînt rădăcinile – pentru el nu există spaţiile deschise; doar străzile, peştele prăjit şi cinematografele. Vrei să fii bun să mă laşi aici, profesore? Dinny, tu în ce direcţie mergi?

– Oakley Street.

Hallorsen opri maşina şi Sir Lawrence coborî.

– Domnişoară Cherrell, îmi oferiţi marea plăcere de a vă conduce pînă în Oakley Street?

Dinny se înclină.

Aşezată lîngă dînsul în maşina închisă, Dinny se întrebă stînjenită, în ce fel o să profite Hallorsen de ocazie. Dar acesta, fără s-o privească, spuse:

– De îndată ce se clarifică situaţia fratelui dumitale, iau vaporul. Am de gînd să întreprind o expediţie în New Mexico. Am să consider întotdeauna drept un privilegiu faptul de a te fi cunoscut, domnişoară Cherrell.

Îşi ţinea între genunchi mîinile fără mănuşi, care se

încleştau una pe cealaltă. Priveliştea acestui gest o mişcă pe Dinny.

- Îmi pare foarte rău că la început te-am judecat greşit, profesore, aşa cum a fost cazul şi cu fratele meu.

- Era firesc. Cînd toate se vor încheia, o să fiu încîntat să ştiu că mă bucur de bunăvoinţa dumitale.

Într-un impuls, Dinny îi întinse mîna.

- Te bucuri de ea.

Hallorsen îi luă mîna cu gravitate, o înălţă la buze şi apoi i-o restitui cu blîndeţe. Dinny se simţi cumplit de nefericită. Îi spuse, timid:

- M-ai făcut să-mi schimb părerea despre americani, profesore.

Hallorsen zîmbi.

- Oricum, e ceva.

- Mi-e teamă că am fost foarte brutală în ideile mele. Vezi, pînă acum nu cunoscusem cu adevărat pe nici unul.

- Asta-i necazul cu noi, oamenii; nu ne cunoaştem cu adevărat unii pe alţii. Ne sîcîim reciproc cu lucruri mărunte, şi atîta tot. Dar o să-mi aduc întotdeauna aminte de dumneata, ca de zîmbetul de pe chipul acestei ţări.

- Asta-i ceva foarte drăguţ, şi aş dori să fie adevărat.

- Dacă aş putea avea o fotografie a dumitale, aş păstra-o ca pe o comoară.

- Vei avea una. Nu ştiu dacă am vreo fotografie ca lumea, dar ţi-o voi trimite pe cea mai bună.

- Mulţumesc. Dacă o să-mi dai voie, eu o să cobor aici; nu sînt prea sigur de mine însumi. Maşina o să te ducă mai departe.

Bătu în geam şi-i dădu şoferului dispoziţii.

- La revedere, îi spuse lui Dinny, şi-i luă din nou mîna, o privi îndelung, o strînse cu putere, apoi îşi strecură silueta masivă pe portiera maşinii.

- La revedere, murmură Dinny lăsîndu-se pe spate, cu gîtlejul sugrumat.

Cinci minute mai tîrziu, maşina opri în faţa locuinţei Dianei şi Dinny, foarte stăpînită, intră în casă.

Diana, pe care nu o văzuse încă în acea dimineaţă, deschise uşa camerei ei cînd o auzi pe Dinny trecînd.

- Dinny, vino încoace!

Vorbea cu un glas tăinuit şi Dinny fu străbătută de un fior. Se aşezară una lîngă cealaltă, pe patul cu baldachin, iar Diana porni să-i murmure în grabă:

– A venit azi-noapte aici şi a insistat să rămînă. N-am cutezat să spun nu. S-a produs o schimbare; simt că-i începutul sfîrşitului, iarăşi. Are din ce în ce mai puţin control asupra lui însuşi. Cred că ar trebui să trimit undeva copiii. Hilary i-ar lua oare?
– Sînt convinsă; dacă nu, o să-i ia cu siguranţă mama.
– Poate că asta ar fi o soluţie mai bună.
– Nu crezi că ar trebui să pleci şi tu?
Diana oftă şi clătină din cap.
– Plecarea mea n-ar face decît să precipite lucrurile. Ai putea să duci tu copiii în locul meu?
– Sigur că da. Dar crezi într-adevăr că...?
– Da. Sînt sigură că se montează din nou. Cunosc foarte bine semnele. N-ai observat, Dinny, că în fiecare seară bea tot mai mult? Toate se întregesc.
– Dacă şi-ar putea învinge groaza de a ieşi din casă!
– Nu cred că asta ar ajuta la ceva. Aici, în orice caz, ştim tot ce e de ştiut, şi ne aşteptăm la ce-i mai rău, dacă ar fi să vină. Mi-e teamă de ce-ar putea să se întîmple între străini, mi-e teamă că în asemenea caz ne-ar forţa mîna.
Dinny o strînse de braţ.
– Cînd ai dori să plece copiii?
– Cît mai curînd posibil. Lui nu-i pot spune nimic. Trebuie să-i duci cît mai discret cu putinţă. Mademoiselle va putea pleca pe urmă, dacă mama ta o va primi şi pe ea.
– Bineînţeles, şi o să mă întorc cît mai repede.
– Dinny, nu-i onest din partea mea să accept. Am servitoarele în jur. E îngrozitor să te amărăsc şi pe tine cu necazurile mele.
– Nici vorbă că am să mă întorc. Am să împrumut maşina lui Fleur. El o să se supere de plecarea copiilor?
– Doar dacă o s-o pună în legătură cu temerile pe care ni le provoacă starea lui. Dar pot să-i spun că-i vorba de o veche invitaţie.
– Diana, întrebă brusc Dinny, mai simţi puţină iubire pentru el?
– Iubire? Nu!
– Doar milă?
Diana scutură din cap.
– Nu pot să explic; e vorba de amintirea trecutului şi de sentimentul că dacă l-aş abandona, ar însemna să mă pun în slujba soartei lui potrivnice. Şi ăsta e un gînd îngrozitor.
– Înţeleg. Îmi pare atît de rău pentru voi amîndoi şi pentru

unchiul Adrian...

Diana își netezi fața cu mâinile, de parcă ar fi vrut să înlăture urmele necazurilor.

- Nu știu ce va urma, dar orice ar fi, n-are nici un rost să-i ieșim în întîmpinare. Cît despre tine, draga mea, pentru numele lui Dumnezeu, nu mă lăsa să-ți irosesc timpul.

- E în perfectă regulă. Eu am nevoie de ceva care să mă scoată din mine însămi. Fetele bătrîne, știi, trebuie bine scuturate înainte de a fi luate...

- Ah! Și cînd ai de gînd să te lași luată, Dinny?

- Tocmai am refuzat vastele spații deschise și mă simt o bestie.

- Te afli suspendată între vastele spații deschise și adîncurile mării, nu-i așa?

- Și probabil că așa am să rămîn. Iubirea unui bărbat cumsecade... și toate poveștile astea mă lasă de gheață.

- Răbdare! N-ai culoarea de păr potrivită pentru mănăstire.

- Am să-l vopsesc și am să port culorile mele reale. Ghețarii sînt verzui.

- Așa cum ți-am spus mai înainte - așteaptă cu răbdare!

- Aștept, răspunse Dinny.

Două zile mai tîrziu, Fleur în persoană conduse mașina din South Square pînă în fața ușii. Plasară în ea copiii și puținul lor bagaj, fără nici un fel de incident, și porniră.

Călătoria aceasta cam agitată, căci copiii nu prea erau obișnuiți cu automobilele, înseamnă pentru Dinny o reală ușurare. Nu-și dăduse seama pînă acum cît de mult o apăsa pe nervi tragica atmosferă din Oakley Street; și totuși nu trecuseră decît zece zile de cînd venise din Condaford. Culorile toamnei se aprinseseră mai puternic în copaci. Ziua avea lucirea dulce și domoală a unui frumos octombrie; aerul, pe măsură ce cîmpul se adîncea și rămînea în urmă, căpătase din nou aroma-i favorită; *din coșurile căsuțelor se înălța fumul focurilor de lemne, iar dinspre ogoarele golașe, stoluri de ciori.

Ajunseră la timp pentru masa de prînz și, lăsîndu-i pe copii cu Mademoiselle, care sosise cu trenul, Dinny ieși singură cu cîinii.

Se opri la o căsuță veche, cocoțată sus, deasupra drumului prăvălit. Ușa dădea drept în odaia de zi, unde o bătrînă se încălzea la dogoarea anemică a unui foc de lemne.

- Oh! Domnișoară Dinny, exclamă ea. Ce bucurie! Toată luna asta nu v-am văzut pe aici.

- Așa-i, Betty; am fost plecată. Ce mai faci?

Bătrînica - pe care-ai fi putut s-o vîri într-un buzunar - își încrucișă solemn mîinile peste pîntec.

- Tot mă supără stomacul. Încolo n-am nimic - doctorul zice că-s de fier. Numai stomacul. Zice c-ar trebui să mănînc mai mult; și am o poftă, domnișoară Dinny! Numai că nu pot pune nimica-n gură, că mi se face rău, iacă ăsta-i adevărul-adevărat.

- Betty scumpă, ce rău îmi pare! Durerile de stomac sînt o pacoste! Durerile de stomac și cele de dinți. Nu pot să înțeleg de ce-om fi fost procopsiți cu ele. Dacă n-ai dinți, nu se face bine digestia; și dacă ai dinți, tot nu se face bine digestia.

Bătrîna cotcodăci ușurel:

- Zice c-ar trebui să-mi scot și restul dinților ce mi-au mai rămas, da nu vreau să mă despart de ei, dom'șoară Dinny. Tata nu mai are un dinte în gură, dar poate mușca din măr, zău că poate. Dar la vîrsta mea nu m-aștept să trăiesc pînă mi-or ajunge gingiile ca piatra.

- Dar ai putea să-ți pui o frumoasă dantură falsă, Betty.

- O, nu vreau dinți falși - i-așa de pretențios... Mata n-ai purta niciodată dinți falși - nu-i așa dom'șoară Dinny?

- Ba da, Betty. Aproape toată lumea bine are astăzi dinți falși.

- Așa ești mata, glumeață. Nu, mie nu-mi place să am dinți falși. Cum nu mi-ar plăcea să port perucă. Dar părul mi-a rămas la fel de des. Mă țin grozav de bine pentru vîrsta mea. Ar trebui să fiu recunoscătoare; numai stomacul mă supără, așa de parcă mi- ar fi crescut ceva acolo.

Dinny citi în ochii ei durerea și amărăciunea.

- Ce face Benjamin, Betty?

Expresia ochilor i se schimbă, deveni amuzată și critică în același timp, de parcă era vorba de un copil.

- Dînsu-i bine, domnișoară; el nu se plînge niciodată de nimic decît de reuma lui; acuma-i pe-afară, la săpat.

- Și ce mai face Goldie? întrebă Dinny, aruncînd o privire lugubră unui cintezoi auriu întemnițat într-o colivie.

Nu suferea să vadă păsări în colivii, dar nu-și putuse lua niciodată inima în dinți să spună acest lucru celor doi bătrîni, cu comoara lor între gratii. Pe de altă parte, nu-i povestiseră chiar ei că dacă dai drumul unui cintezoi domesticit, îl ciugulesc celelalte păsări pînă-l omoară?

- Eh! răspunse bătrîna, s-a ajuns și el și se crede cineva de cînd i-ai dăruit mata colivia asta mai mare. Ochii i se luminară. Ce spuneți că s-a însurat căpitanul, domnișoară

Dinny, şi cu procesul ăla îngrozitor în contra lui - ce-o fi în capul lor? În viaţa mea n-am pomenit una ca asta! Un Cherrell să fie dat în judecată în felul ăsta! E un lucru nemaiauzit!

- Aşa e, Betty!

- Am auzit că-i o domnişoară frumoasă. Şi unde or să locuiască?

- Încă nu se ştie; trebuie să aşteptăm mai întîi să se isprăvească cu procesul. Poate că or să se stabilească aici, poate că el o să-şi ia o slujbă în străinătate. Or să fie foarte săraci, de bună seamă.

- Groaznic; pe vremuri nu s-ar fi întîmplat una ca asta! Ce se mai iau acuma de nobilime - mamă, mamă! Mi-l aduc aminte pe străbunicul matale, domnişoară Dinny, cum se mai plimba c-un atelaj de patru cai; eu eram de-o şchioapă pe vremea aceea. Ce domn distins mai era - curtenitor, ai putea spune.

Referiri de felul acesta la mica nobilime o făceau întotdeauna pe Dinny să se simtă stînjenită, conştientă fiind că bătrîna aceasta din faţa ei fusese unul din cei opt copii crescuţi de-un muncitor agricol, al cărui salariu era de unsprezece şilingi pe săptămînă, şi că acum, ea şi bărbatul ei trăiau din pensia de bătrîneţe, după ce ţinuseră o familie de şapte inşi.

- Ia spune-mi, Betty dragă, ce poţi să mănînci, ca să-i cer bucătăresei să-ţi prepare?

- Mulţumesc frumos, domnişoară Dinny; o bucată de carne macră de porc, parcă lunecă mai uşor cîteodată. Din nou ochii i se întunecară şi i se înceţoşară. Am nişte dureri atît de groaznice, că uneori, zău, tare m-aş mai bucura să mă duc lîngă ai mei.

- Oh, nu vorbi aşa, Betty dragă. Dac-ai mînca ce trebuie, te-ai întrema repede.

Bătrîna zîmbi sub privirea lui Dinny.

- Mă ţin grozav de bine pentru vîrsta mea, aşa că n-ar trebui să mă plîng. Şi cînd or să sune clopotele de nuntă şi pentru matale, domnişoară Dinny?

- Lasă-le în pace, Betty. De bună voie n-or să sune *ele* - asta-i sigur.

- Ah! Azi oamenii nu se mai căsătoresc de tineri, şi nu-şi mai clădesc familii numeroase, ca pe vremea mea. Mătuşa mea a avut optsprezece copii şi i-au trăit unşpe.

- S-ar zice că azi nu mai e nici loc şi nici de lucru pentru atîţia, nu?

- Da! Ţara s-a schimbat!

- Încă la noi s-au petrecut mai puţine schimbări decît

aiurea, slavă Domnului.

Ochii lui Dinny rătăciră prin odaia unde aceşti doi bătrîni îşi petrecuseră cincizeci de ani de viaţă; de la pardoseala de cărămidă pînă la bîrnele din tavan, totul strălucea de curăţenie şi avea un aer de tihnă domestică.

- Bine, Betty, acum trebuie să plec. Locuiesc la o prietenă din Londra şi trebuie să mă întorc acolo încă în seara asta. Am să-i spun bucătăresei să-ţi trimită cîte ceva care o să-ţi prindă chiar mai bine decît carnea de porc. Nu te scula în picioare!

Dar bătrînica se şi ridicase, iar ochii ei păreau că privesc de-a dreptul în suflet.

- Mă bucur că te-am văzut, domnişoară Dinny. Dumnezeu să te binecuvînteze. Şi nădăjduiesc că domnu căpitan n-o să aibă necazuri cu păcătoşii aceia!

- La revedere, Betty dragă, şi salută-l pe Benjamin din partea mea.

Dinny strînse mîna bătrînei şi ieşi afară, unde o aşteptau cîinii pe poteca pavată. Ca întotdeauna după asemenea vizite, se simţea umilă şi-i venea să plîngă. Rădăcinile! Asta-i lipsea la Londra, asta i-ar fi lipsit în "vastele spaţii deschise". Străbătu o pădurice răzleaţă de fagi, în care intră pe o portiţă atît de dărăpănată încît nici nu fu nevoie s-o deschidă. Urcă pe covorul de frunze jilave care răspîndeau o aromă dulce, de coajă de copac; în stînga fagii, clătinîndu-se, destrămau un petic de cer gri-albăstrui; în dreapta se întindea o fîşie de pămînt înţelenit, pe care un iepure fugea ghem către adăpostul gardului viu; un fazan ţîşni cu ţipete stridente în faţa unuia dintre cîini şi o zbughi în pădure. Dinny ieşi dintre copaci pe coama dealului şi privi în jos spre casa care se ivea lunguiaţă, de culoarea pietrei, cu faţada despicată de tufele de magnolia şi de siluetele copacilor de pe pajişte; pe două dintre coşuri se înălţau evantaie de fum care vrîstau cu şuviţe albe unul dintre frontoane. Dinny trase adînc aer în piept, şi preţ de zece minute rămase pironită locului, ca o plantă udată care-şi suge seva vitalităţii. Plutea o mireasmă de frunze, de pămînt reavăn, de ploaie ce atîrna în văzduh; ultima dată stătuse în acelaşi loc către sfîrşitul lunii mai şi inhalase parfumul verii, care-i o aducere aminte şi o făgăduinţă în acelaşi timp, o durere şi un fior de plăcere...

După un ceai luat la un ceas timpuriu, porni înapoi spre Londra, în maşina acum închisă, şezînd lîngă Fleur.

- Trebuie să recunosc, începu această femeiuşcă rafinată, că reşedinţa de la Condaford e cel mai liniştit loc în care am

fost vreodată. Eu aş muri de atîta linişte, Dinny. Ruralitatea de la Lippinghall e nimic pe lîngă asta.

- Vechi şi fărîmicios, hm?

- Îi spun mereu lui Michael că ramura voastră de familie este unul dintre fenomenele cele mai puţin manifeste, dar cele mai interesante din Anglia. Sînteţi cu totul lipsiţi de sonoritate şi cu desăvîrşire plasaţi în afara luminii reflectoarelor. Prea lipsiţi de senzaţional, ca să stîrniţi interesul romancierilor, şi totuşi existaţi, şi vă continuaţi existenţa, şi pur şi simplu nu înţeleg cum. Tot ce-i perisabil vă stă împotrivă, de la taxele de succesiune şi pînă la gramofoane. Dar persistaţi pînă la sfîrşitul pămîntului, făcînd lucruri de care nimeni nu ştie nimic şi de care nimeni nu se sinchiseşte. Cei mai mulţi dintre voi n-aveţi nici măcar un Condaford în care să veniţi acasă şi să vă sfîrşiţi zilele; şi totuşi aveţi rădăcini, şi un simţ al datoriei. Eu n-am nici una, nici alta ştii, şi asta mi se trage de la faptul că sînt pe jumătate franţuzoaică. Familia tatălui meu, familia Forsyte, s-ar putea să aibă rădăcini, dar n-are simţul datoriei - nu în felul vostru; sau poate că mă gîndesc la un simţ al utilităţii. Ştii, Dinny, îl admir, dar mă plictiseşte de moarte. De pildă, pe tine te face să te duci şi să-ţi iroseşti viaţa tînără în povestea asta cu Ferse. Datoria e o boală, Dinny; o minunată boală.

- Şi ce gîndeşti tu că ar trebui să fac în chestiunea asta?

- Să-ţi dai frîu liber pornirilor. Nu-mi pot imagina o treabă care să te îmbătrînească mai mult decît ceea ce faci tu acum. Cît despre Diana, şi ea e la fel - familia Montjoy posedă un soi de Condaford sus, în Dumfriesshire. Eu îi admir solidaritatea faţă de Ferse, dar găsesc că săvîrşeşte o nebunie. Toată povestea asta nu poate sfîrşi decît într-un singur fel, şi cu cît se lungeşte agonia cu atît e mai rău.

- Da; ştiu că s-a antrenat într-o cursă la capătul căreia o aşteaptă o prăbuşire, dar nădăjduiesc că şi eu aş proceda la fel.

- Eu una ştiu că n-aş face-o, declară Fleur cu voioşie.

- Cred că nimeni nu ştie cum ar proceda într-o anumită împrejurare, pînă cînd nu e pus în situaţii limită.

- Totul este să nu te laşi pus în situaţii limită.

În glasul lui Fleur răsună o notă aspră şi Dinny îi văzu buzele strîngîndu-i-se. O găsea întotdeauna pe Fleur atrăgătoare pentru că ea era atît de derutantă.

- Nu l-ai văzut pe Ferse, spuse Dinny, şi nevăzîndu-l nu-ţi poţi da seama cît e de patetic.

- Asta-i sentimentalism, draga mea. Eu nu sînt o

sentimentală.

- Sînt convinsă că tu ai avut un trecut, Fleur; şi nu poţi avea un trecut fără să fii sentimentală.

Fleur îi aruncă o privire scurtă şi apăsă pe accelerator.

- E timpul să aprind farurile.

Tot restul drumului discutară despre artă, literatură şi alte subiecte lipsite de contingenţă. Se făcuse aproape opt cînd o lăsă pe Dinny în Oakley Street.

Diana era acasă, îmbrăcată pentru cină.

- Dinny, i se adresă ea, a ieşit în oraş...

XXV

Teribile - aceste cîteva cuvinte simple!

- Azi dimineaţă, după plecarea ta, a fost într-o stare cumplită - avea impresia că punem cu toţii la cale un plan ca să-i ascundem totul.

- Ceea ce şi făceam, murmură Dinny.

- Plecarea lui Mademoiselle l-a întors pe dos. Puţin după aceea, am auzit uşa de la intrare trîntindu-se - şi de atunci încă nu s- a întors. Nu ţi-am povestit, dar noaptea trecută a fost îngrozitor. Dacă nu se mai întoarce?

- Vai, Diana; aş dori să nu se mai întoarcă!

- Dar unde s-o fi dus? Ce poate să facă? La cine se poate duce? Oh, Dumnezeule! E groaznic!

Dinny se uită la ea cu o tristeţe mută.

- Îmi pare rău, Dinny! Probabil că eşti obosită şi ţi-e foame.

N-o să aşteptăm cu masa.

În "vizuina" lui Ferse, acea încîntătoare încăpere cu lambriuri verzi cu reflexe aurii, mîncară pîine de îngrijorare. Lumina voalată se aşternea plăcut pe gîturile şi pe braţele lor decolorate, pe fructe, pe flori, pe argintărie; cît timp fu de faţă slujnica, discutară doar despre lucruri neutre.

- Are o cheie? întrebă Dinny.

- Da.

- Să-l sun pe unchiul Adrian?

- Ce poate el să facă? Dacă se întoarce Ronald, ar fi mai periculos să-l găsească pe Adrian aici.

- Alan Tasburgh s-a oferit să vină în orice moment ar fi nevoie de el.

- Nu, în noaptea asta să păstrăm totul între noi. Mîine o să vedem.

Dinny încuviinţă din cap. Era speriată, dar se temea şi mai tare să arate acest lucru, căci venise acolo ca s-o îmbărbăteze pe Diana prin stăpînirea şi fermitatea ei.

- Vino sus şi cîntă-mi ceva, îi spuse ea în cele din urmă.

Sus, în salon, Diana cîntă: *Rămurica de cimbru, Căluţule, căluţ, Cabanele din Jura, Cosind orzul, Castelul din Dromore*, şi frumuseţea încăperii, a cîntecelor, a cîntăreţei, îi infuzară lui Dinny o senzaţie de irealitate. Se lăsase toropită de o visare somnolentă, cînd, deodată, Diana se opri brusc.

- Am auzit uşa de la intrare.

Dinny se ridică în picioare şi se aşeză lîngă pian.

Diana începu din nou să cînte la pian şi din gură cîntecul irlandez *Tu te descătuşezi, eu sînt înlănţuit*. Apoi uşa camerei se deschise, şi într-o oglindă aflată pe peretele din fund, Dinny îl văzu pe Ferse intrînd şi rămînînd să asculte.

- Continuă, şopti ea.

> *Tu te descătuşezi, eu sînt înlănţuit,*
> *Mi-e dat să iubesc şi să nu fiu iubit.*
> *O! Cum de-am putut să mă las înşelat*
> *Să-ndrăgesc o fată ce m-a sfărîmat?*

Şi Ferse rămase locului ascultînd. Arăta ca un om zdrobit de oboseală sau dărîmat de băutură; părul îi era răvăşit, buzele întredeschise, lăsînd să i se vadă dinţii. Apoi se mişcă. Părea că încearcă să nu facă zgomot. Se îndreptă spre sofaua din celălalt capăt al camerei şi se lăsă să cadă pe ea. Diana se întrerupse din cîntat. Dinny, care-şi ţinea mîna pe umărul ei, o

simţi tremurînd din cauza efortului de a-şi controla vocea.

- Ai luat masa, Ronald?

Ferse nu-i răspunse şi continuă să privească într-un punct fix, păstrîndu-şi rînjetul ciudat şi fantomatic.

- Cîntă mai departe, şopti Dinny.

Diana cîntă *Sarafanul roşu;* repetă la pian melodia simplă şi frumoasă, iarăşi şi iarăşi, ca şi cum încerca să exercite o vrajă hipnotică asupra prezenţei aceleia mute. Cînd, în cele din urmă, se opri, urmă o stranie tăcere. La un moment dat Dinny simţi că-i plesnesc nervii şi întrebă aproape cu asprime:

- Plouă afară, căpitane Ferse?

Ferse îşi trecu mîna peste pantaloni şi dădu din cap că da.

- N-ai vrea să urci şi să-ţi schimbi hainele, Ronald?

Căpitanul îşi rezemă coatele pe genunchi şi-şi culcă faţa în mîini.

- Trebuie să fii ostenit, dragă; nu vrei să te culci? Vrei să-ţi aduc sus ceva de mîncare?

Continuă să rămînă nemişcat. Rînjetul îi pierise de pe buze, pleoapele i se închiseseră. Arăta ca un om care adormise subit, ca un cal de povară supraîncărcat, picat între osii.

- Închide pianul, şopti Dinny; să urcăm.

Diana închise fără zgomot capacul pianului şi se ridică. Aşteptară amîndouă, cu braţele înlănţuite, dar Ferse nu se clinti.

- O fi adormit de-adevăratelea? murmură Dinny.

Ferse tresări.

- Adormit! Mă apucă! Mă apucă iar! Şi n-am să rabd! Pe Dumnezeul meu! N-am să rabd!

O clipă rămase transfigurat de un soi de furie; apoi văzîndu-le cum se strîngeau una pe alta, se trînti din nou pe canapea şi-şi îngropă faţa în mîini. Într-un impuls de milă, Diana se îndreptă spre el.

Ferse ridică privirile. Ochii aveau o expresie sălbatică.

- Nu! mîrîi el. Lasă-mă-n pace! Pleacă!

La uşă, Diana se întoarse şi-i spuse:

- Ronald, vrei să vezi un medic? Doar ca să-ţi dea ceva de dormit - doar pentru asta.

Ferse sări din nou ca ars.

- Nu vreau să văd pe nimeni. Pleacă!

Se retraseră din încăpere şi sus, în dormitorul lui Dinny, rămaseră una în braţele celeilalte, tremurînd.

- Servitoarele s-au culcat?

- Se culcă întotdeauna devreme, cu excepția serilor cînd vreuna dintre ele e liberă.

- Diana, mă gîndesc să cobor și să telefonez.

- Nu, Dinny. O să cobor eu. Dar cui să-i telefonez?

Într-adevăr, aceasta era întrebarea. Dezbătură problema în șoaptă. Diana opina pentru doctor; Dinny gîndea că ar trebui să i se ceară lui Adrian, sau lui Michael să cheme doctorul și să-l însoțească pînă aici.

- Așa s-a comportat și înainte de ultimul atac?

- Nu. Pe atunci nu știa ce perspective îl așteaptă. Dinny, simt că ar putea să se sinucidă.

- Are vreo armă?

- Revolverul lui din armată i l-am dat în păstrare lui Adrian.

- Brici?

- Numai aparat de ras; și în casă nu se găsește nimic ce-ar putea fi folosit ca otravă.

Dinny se duse la ușă.

- Trebuie să telefonez.

- Dinny, nu pot să te las...

- Pe mine nu o să mă atingă. Tu ești în pericol. Încuie ușa cît timp lipsesc eu.

Și înainte ca Diana s-o fi putut opri, se furișă afară. Luminile erau încă aprinse și, o clipă, Dinny stătu locului. Camera ei era la etajul al doilea, și dădea spre stradă. Dormitorul Dianei și cel al lui Ferse erau mai jos, la același etaj cu salonul. Ca să ajungă în hol și de acolo în biroulașul unde se găsea telefonul, trebuia să treacă prin fața dormitoarelor lor. De jos nu răzbătea nici un zgomot. Diana deschisese din nou ușa și stătea în prag; dîndu-și seama că dintr-un moment în altul Diana ar fi putut trece pe lîngă ea și coborî, Dinny porni iute pe scări în jos. Treptele scîrțîiau și se opri să-și scoată pantofii. Ținîndu-i în mînă, se strecură pe lîngă ușa salonului. Nici un sunet nu se auzea de acolo; iuți pasul, îndreptîndu-se spre hol. Observă în tăcere pălăria și pardesiul lui Ferse trîntite pe un scaun și, intrînd în birouaș, închise ușa în urma ei. Se opri o clipă, ca să-și tragă sufletul, apoi aprinse lumina și luă cartea de telefon. Găsi numărul lui Adrian și dădu să apuce receptorul, cînd simți strînsoarea unei mîini încleștate pe încheietura mîinii ei și, cu răsuflarea tăiată, se întoarse ca să dea ochii cu Ferse. El o sili să se răsucească și rămase nemișcat, arătînd cu degetul către pantofii pe care Dinny îi ținea încă în mînă.

- Erai gata să mă vinzi, spuse el și, continuînd s-o țină

strîns, scoase din buzunarul lateral un briceag. Trăgîndu-se îndărăt, cît îi îngăduia lungimea braţului, Dinny îl privi drept în faţă. Într-un fel, era parcă mai puţin speriată decît fusese pînă atunci; senzaţia precumpănitoare în acel moment era un soi de ruşine pentru că-şi ţinea pantofii în mînă.

– E stupid, căpitane Ferse, răspunse ea cu o voce de gheaţă... Ştii bine că nici una dintre noi nu ţi-ar face vreun rău.

Ferse îi eliberă braţul cu o smucitură, deschise briceagul şi, cu un efort violent, tăie firul telefonului. Receptorul căzu pe jos. Apoi închise briceagul şi-l vîrî la loc în buzunar. Dinny avea impresia că acţiunea îi făcuse să-şi recapete oarecum echilibrul.

– Pune-ţi pantofii, îi ceru el.

Fata se execută.

– Înţelege! N-am de gînd să las pe nimeni să se amestece în viaţa mea sau să mă dea peste cap. Am să fac ce-mi place mie.

Dinny rămase tăcută. Inima îi bătea cu furie şi nu voia ca vocea să-i trădeze agitaţia.

– M-ai auzit?

– Da. Nimeni nu vrea să se amestece în viaţa dumitale sau să facă ceva ce nu ţi-ar fi pe plac. Noi nu-ţi vrem decît binele.

– Cunosc eu binele ăsta! Mi s-a urît de atîta bine!

Se îndreptă spre fereastră, trase perdeaua într-o parte şi privi afară.

– Toarnă cu găleata, spuse iarăşi, apoi se întoarse şi se uită la ea.

Muşchii feţei începură să-i zvîcnească, mîinile să i se încleşteze. Capul i se bălăbănea dintr-o parte în alta. Deodată, strigă:

– Ieşi afară din camera asta, repede! Ieşi afară, ieşi afară!

Dinny se furişă, cît de iute putu, spre uşă, fără să alerge însă; o închise şi o zbughi pe scări. Diana stătea încă în pragul dormitorului. Dinny o împinse înăuntru, încuie uşa şi se trînti pe pat, cu sufletul la gură.

– A venit după mine, gîfîi ea, şi a tăiat firul telefonului. Are un cuţit; mi-e teamă că se apropie criza de nebunie. Oare uşa asta o să reziste dacă încearcă s-o forţeze? Să o baricadăm cu patul?

– Dacă am face asta, înseamnă să nu mai închidem un ochi.

– Oricum n-o să putem închide ochii, răspunse Dinny şi începu să tragă patul. Îl proptiră în uşă.

- Slujnicele îşi încuie uşile?
- De cînd s-a întors el, da.

Dinny răsuflă uşurată. Ideea de a ieşi din nou pentru a preveni slujnicele o făcea să se cutremure. Se aşeză pe pat, uitîndu-se la Diana, care sta lîngă fereastră.

- La ce te gîndeşti, Diana?
- Mă gîndeam la ce-aş fi simţit dacă ar fi fost copiii aici.
- Da, slavă Domnului că nu sînt.

Diana se aşeză pe pat şi luă mîna lui Dinny într-a ei. O strîngere de mînă răspunse strîngerii ei cu atîta tărie, pînă cînd deveni aproape dureroasă.

- Dinny, nu e oare nimic de făcut?
- Poate că o să adoarmă şi o să se simtă mult mai bine mîine dimineaţă. Acum că sîntem în pericol nu-mi mai este nici pe jumătate atît de milă de el.

Diana rosti ca împietrită:

- Eu am depăşit orice fel de sentiment. Mă întreb dacă ştie că nu mă aflu în camera mea. Poate că ar trebui să mă duc acolo şi să înfrunt situaţia.
- N-ai să te duci!

Şi scoţînd cheia din broască, Dinny şi-o vîrî în partea de sus a ciorapului. Atingerea rece a metalului îi întări nervii.

- Acum, urmă ea, o să ne întindem pe pat, cu picioarele spre uşă. N-are nici un sens să ne agităm degeaba.

Amîndouă se lăsară copleşite de un soi de amorţeală şi zăcură multă vreme astfel, strînse una în alta sub plapuma de puf, fără să doarmă, fără să fie cu totul treze. În cele din urmă, Dinny aţipise, cînd o deşteptă un zgomot surd. Se uită la Diana. Dormea, dormea de-adevăratelea, un somn adînc. O şuviţă de lumină se cernea de sus, prin crăpătura dintre uşă şi canat. Rezemîndu- se în cot, îşi încordă auzul. Cineva răsucea mînerul uşii şi-l zgîlţîia uşor. Se auzi o bătaie slabă în uşă.

- Da, zise Dinny foarte încet, ce este?
- Diana, se auzi glasul lui Ferse, foarte potolit. Vreau s-o văd...

Dinny se ghemui la capătul patului, lipită de broasca uşii.

- Diana nu se simte bine, şopti ea. Acum a adormit, n-o tulbura.

Urmă o tăcere. Şi apoi, auzi cu groază un suspin prelung, ca un geamăt; un sunet atît de jalnic, atît de agonizant, încît Dinny fu pe punctul de a scoate cheia. Dar cînd cu ochii de faţa Dianei, palidă şi răvăşită, se opri. N-avea nici un rost! Orice semnificaţie ar fi avut geamătul acela, totul era lipsit de sens. Şi

ghemuindu-se iarăşi pe pat, ascultă. Toate zgomotele amuţiseră. Diana dormea, dar Dinny nu mai izbutea să adoarmă. "Dacă se sinucide, îşi spunea, oare eu voi fi vinovată?" N-ar fi într-un fel soluţia cea mai bună pentru toţi, pentru Diana, pentru copii, pentru el însuşi? Dar ecoul acelui geamăt prelung continua să-i vibreze în creier. "Bietul om! Bietul om!" Acum era stăpînită doar de o cumplită milă dureroasă, un soi de resentiment în faţa inexorabilităţii naturii, care juca asemenea feste făpturilor omeneşti. Să accepţi căile misterioase ale Providenţei? Dar cine le-ar fi putut accepta? Căi nesimţitoare şi pline de cruzime! Alături de femeia epuizată care dormea, Dinny rămase trează, tremurînd. Ce anume făcuseră ele două din ce n-ar fi trebuit să facă? Ar fi putut oare să-l ajute mai mult decît încercaseră? Şi ce urmau să facă de îndată ce avea să se lumineze de ziuă? Diana se mişcă în somn. Era pe cale să se trezească? Dar se răsuci numai pe partea cealaltă şi căzu din nou în somnul ei greu. Încetişor, toropeala o cuprinse şi pe Dinny şi adormi.

O deşteptă o bătaie în uşă. Era plină zi. Diana tot mai dormea. Îşi privi ceasul de mînă. Ora opt. Cineva o striga.

- E-n ordine, Mary! Doamna Ferse e aici.

Diana sări în capul oaselor, cu ochii la silueta lui Dinny, îmbrăcată pe jumătate.

- Ce este?

- Nu-i nimic, Diana. Ora opt. Ar fi bine să ne sculăm şi să împingem patul la loc. Ai tras un somn bun. Servitoarele sînt prin casă.

Se înfăşurară în capoate şi traseră patul la loc. Dinny scoase cheia din ciudatu-i ascunziş şi descuie uşa.

- N-are rost să ezităm. Haide să coborîm!

Stătură o clipă în capul scării, trăgînd cu urechea, apoi coborîră. Camera Dianei era neatinsă. Evident, slujnica intrase şi trăsese draperiile într-o parte. Se opriră la uşa ce dădea în dormitorul lui Ferse. Nu răzbătea nici un zgomot. Se duseră la cealaltă uşă. Aceeaşi tăcere.

- Am face mai bine să coborîm. Ce-ai să-i spui lui Mary?

- Nimic. O să înţeleagă singură.

Uşile sufrageriei şi ale biroului erau deschise. Receptorul telefonului, cu firul tăiat, zăcea pe jos; în rest, nici un alt semn nu vădea ororile din noaptea trecută.

Deodată, Dinny spuse:

- Diana, au dispărut pardesiul şi pălăria lui. Erau aici, pe scaun.

Diana intră în sufragerie și sună. Camerista mai vîrstnică urcă scările de la subsol, cu o expresie de spaimă și îngrijorare zugrăvită pe față.

- Mary, ai văzut azi dimineață pălăria și pardesiul căpitanului Ferse?
- Nu, doamnă.
- La ce oră ai coborît?
- La șapte.
- Ai intrat în camera lui?
- Încă nu, doamnă.
- Mi-a fost rău azi-noapte; am dormit sus, la domnișoara Dinny.
- Da, doamnă.

Urcară toate trei.

- Bate-i în ușă.

Camerista bătu. Dinny și Diana stăteau lîngă ea. Nu se auzi nici un răspuns.

- Bate încă o dată, Mary; mai tare...

Femeia bătu încă o dată, și încă o dată. Nici un răspuns. Diana o dădu la o parte și puse mîna pe clanță. Ușa se deschise. Ferse nu se afla înăuntru. Odaia era în dezordine, de parcă cineva răvășise și răsturnase totul pe acolo. Sticla de apă era goală, scrum de tutun presărat peste tot. Patul purta urmele cuiva care se trîntise pe el, dar nu dormise. Nu exista nici un semn că și-ar fi făcut bagajele sau că ar fi scos ceva din sertare. Cele trei femei se uitară una la cealaltă. Apoi Diana spuse:

- Mary, pregătește iute micul dejun. Trebuie să ieșim în oraș.
- Da, doamnă - am văzut telefonul.
- Ascunde-l și cheamă să-l repare; nu sufla o vorbă față de ceilalți. Spune-le doar atît: "A plecat pentru o zi sau două." Fă să pară că asta e situația. Să ne îmbrăcăm repede, Dinny.

Fata în casă coborî din nou.

Dinny întrebă:

- Are ceva bani la el?
- Nu știu. Mă duc să văd dacă mai există carnetul lui de cecuri.

Alergă din nou pe trepte, în jos, și Dinny rămase în așteptare. Diana se reîntoarse în hol:

- Nu, nu l-a luat, carnetul e în biroul din sufragerie. Repede, Dinny, îmbracă-te!

Asta însemna... Ce însemna? În Dinny speranțele se

ciocneau aprig cu teama. O luă la goană pe scări.

XXVI

Ţinură sfat la micul dejun luat în mare grabă. Cui să se adreseze?

- Poliţiei, nu! hotărî Dinny.

- Nu, într-adevăr.

- Cred că ar trebui să ne ducem în primul rînd la unchiul Adrian.

Trimiseră fata să aducă un taxi şi porniră spre apartamentul lui Adrian. Era mai devreme de nouă. Îl găsiră la ceai, în faţa unui peşte dintre acela care ocupă mult spaţiu după ce le-ai mîncat carnea, şi care explică misterul celor şapte coşuri pline din legenda biblică. Custodele părea să fi încărunţit mai mult în aceste ultime zile şi le ascultă, în timp ce-şi umplea pipa; în cele din urmă le spuse:

- Trebuie să lăsaţi totul pe seama mea. Dinny, poţi s-o iei pe Diana la Condaford?

- Desigur.

- Înainte de a pleca, cere-i tînărului Alan Tasburgh să se ducă pînă la clinică şi să întrebe de Ferse, fără să le dea a înţelege că a plecat de acasă de capul lui. Uite adresa.

Dinny încuviinţă din cap.

Adrian duse la buze mîna Dianei.

- Draga mea, arăţi sleită de puteri. Nu te necăji; odihneşte-te la Condaford, alături de copii. O să te ţinem la

curent cu tot ce se întîmplă.
- Adrian, oare povestea o să apară în ziare?
- Nu, atîta timp cît putem împiedica acest lucru. Am să mă sfătuiesc cu Hilary; vom face tot ce e posibil. Ai idee cîţi bani avea la el?
- Ultimul cec pe care l-a încasat alaltăieri era de cinci lire, dar toată ziua de ieri şi-a petrecut-o în oraş.
- Cum era îmbrăcat?
- Pardesiu albastru, costum albastru, gambetă.
- Şi nu ştii pe unde a umblat ieri?
- Nu. Pînă ieri nici n-a ieşit din casă.
- Aparţine încă vreunui club?
- Nu.
- A aflat vreunul din vechii lui prieteni că s-a întors?
- Nu.
- Şi nu şi-a luat carnetul de cecuri? Dinny, cît de repede poţi pune mîna pe tînărul Tasburgh?
- Să văd dacă-l pot găsi la telefon, unchiule, doarme la club.
- Încearcă.
Dinny se duse să telefoneze. Curînd, anunţă că Alan se va duce la clinică şi-l va înştiinţa după aceea pe Adrian. Se va interesa de Ferse pretextînd că e un vechi prieten, care habar n-are că Ferse a părăsit clinica. Îi va ruga să-l informeze dacă Ferse se întoarce pentru a putea veni să-l vadă.
- Bine, făcu Adrian. Ai un cap bun, fetiţo. Şi acum du-te şi ai grijă de Diana. Dă-mi numărul de telefon de la Condaford.
După ce-l notă în grabă, le însoţi pînă la maşină.
- Unchiul Adrian e cel mai bun om din lume, declară Dinny.
- Nimeni nu ştie lucrul ăsta mai bine decît mine, Dinny.
Revenite în Oakley Street, urcară în camerele lor să-şi pregătească valizele. Dinny se temea ca nu cumva Diana să se răzgîndească în ultimul minut şi să refuze să plece. Dar îşi dăduse cuvîntul, în faţa lui Adrian, că pleacă, şi în scurt timp erau în drum spre gară. Călătoria ţinu o oră şi jumătate, petrecută în tăcere, fiecare în colţul ei, frînte de oboseală. Dinny îşi dădea abia acum seama de încordarea prin care trecuse. Şi, pînă la urmă, la ce dusese? Nu avusese loc nici o violenţă, nici un asalt, nici măcar o scenă de mari proporţii. Ce straniu de tulburătoare e nebunia! Cîtă spaimă inspiră; ce emoţii care-ţi macină nervii! Acum că era eliberată de posibilitatea unei întîlniri cu Ferse, acesta îi apărea din nou vrednic de milă. Îl vedea în închipuire, vagabondînd, cu minţile

rătăcite, fără un căpătîi unde să-şi rezeme capul, fără un suflet de om care să-i întindă o mînă; pe muchie de prăpastie, poate că se şi afla dincolo de muchie! Cele mai cumplite tragedii inspiră întotdeauna spaimă. Criminalitatea, lepra, nebunia, toate îi umplu pe ceilalţi de spaimă - şi victimele lor rătăcesc, deznădăjduit de singure, într-o lume bîntuită de spaime. De ieri noapte izbutise să înţeleagă mult mai bine izbucnirea lui Ferse cu privire la cercul vicios în care se învîrte demenţa. Ştia acum că nervii nu- e i erau îndeajuns de tari, că pielea ei nu era îndeajuns de groasă ca să reziste contactului cu demenţa; înţelegea tratamentul înfiorător la care fuseseră supuşi nebunii pe vremuri. Se întîmpla la fel ca şi cu cîinii; cînd atacă un alt cîine ce şi-a ieşit din minţi, îl latră pînă ce proprii lor nervi sînt gata să plesnească. Indiferenţa cu care sînt trataţi imbecilii, cruzimea şi dispreţul nu sînt decît arme defensive - răzbunarea defensivă pe ceva ce-ţi irită nervii. Cu atît mai vrednic de milă, cu atît mai îngrozitor cînd stai să te gîndeşti. Şi, pe măsură ce trenul o purta mai aproape de căminul ei senin, se simţea tot mai sfîşiată între dorinţa de a izgoni orice gînd legat de sărmanul proscris şi mila faţă de el. Se uită la Diana care zăcea în colţul din faţa ei, cu ochii închişi. Oare ce simţea dînsa, legată cum se afla de Ferse prin amintiri, prin lege, prin copiii ai căror tată era? Faţa ei, sub calota lipită a pălăriei, avea cizelarea pe care o dă suferinţa îndelungată - brăzdată de cute foarte fine şi transparentă. După tremurul uşor al buzelor, îşi dădu seama că nu doarme. "Ce-o susţine? se întrebă Dinny. Nu e evlavioasă; nu crede în nimic. Dacă aş fi eu în locul ei, aş da iama în tot şi mi-aş lua lumea în cap - sau poate că nu? Să existe oare un simţ lăuntric, un simţ a ceea ce ni se cuvine, care ne ţine inflexibili şi neînfrînţi?"

Cum la gară nu le întîmpina nimeni, îşi lăsară bagajele şi porniră pe jos spre Condaford, luînd-o pe o potecă ce tăia cîmpul.

- Mă întreb, spuse Dinny brusc, cum te poţi împăca în zilele noastre cu lipsa de agitaţie? Oare aş fi fericită dacă mi-aş petrece tot timpul aici, aşa ca oamenii din sat? Clare nu se simte niciodată fericită la Condaford. Ea simte nevoia să se afle într-un permanent du-te-vino. În fiecare dintre noi se găseşte un soi de spiriduş.

- În ceea ce te priveşte pe tine, Dinny, nu l-am văzut niciodată ieşind la iveală.

- Îmi pare rău că n-am fost mai mare în timpul războiului. Cînd s-a terminat, n-aveam decît paisprezece ani.

- Asta a fost un noroc.
- Nu ştiu. Tu trebuie să fi trăit nişte zile pline de senzaţii, Diana.
- Cînd a început războiul, aveam vîrsta ta de acum.
- Erai măritată?
- De foarte curînd.
- Bănuiesc că dînsul s-a comportat normal tot timpul războiului.
- Da.
- Războiul să fi fost cauza bolii?
- Poate să fi însemnat doar o agravare.
- Unchiul Adrian vorbea de ceva ereditar.
- Da.
Dinny îi arătă o căsuţă acoperită cu stuf.
- Vezi coliba asta, aici trăieşte de cincizeci de ani o pereche foarte dragă mie. Ai rezista la atîta statornicie, Diana?
- Acum aş rezista; doresc linişte, Dinny.
Sosiră în tăcere la reşedinţă. Le aştepta un mesaj de la Adrian: Ferse nu se întorsese la clinică; dar Hilary credea că i-au dat de urmă.
După ce-şi văzu copiii, Diana se duse în dormitor să se odihnească puţin, iar Dinny în salon, să stea cu maică-sa.
- Mamă, cuiva trebuie să i-o spun, mă rog să moară...
- Dinny!
- Pentru binele lui, pentru binele Dianei, al copiilor, pentru binele tuturor; chiar şi al meu.
- Fireşte, dacă e fără de speranţă...
- Fără speranţă sau nu, nu-mi mai pasă. E prea înfiorător! Dumnezeirea a ratat totul, mamă.
- Scumpa mea!
- E prea departe. Presupun c-o fi existînd o finalitate eternă - dar după cît se sinchiseşte de noi, ca indivizi, nu avem mai multă valoare decît ţînţarii.
- Scumpa mea, cred că ai nevoie de un somn bun.
- Da. Dar n-o să-mi schimbe gîndurile.
- Dinny, nu-ţi încuraja asemenea sentimente; îţi afectează caracterul.
- Nu văd legătura dintre credinţă şi caracter. N-am de gînd să mă port mai rău din cauză că am încetat să cred în Dumnezeu sau într-o viaţă viitoare.
- Desigur, Dinny.
- Nu; dimpotrivă, am de gînd să mă port *mai bine;* dacă sînt cuviincioasă e pentru că buna-cuviinţă e lucrul cel mai

cuviincios; şi nu pentru că sper să obţin ceva pe această cale.

- Dar de ce e buna-cuviinţă lucrul cel mai cuviincios, Dinny, din moment ce nu există un Dumnezeu?

- Ah, subtila şi scumpa mea mamă, n-am spus că nu există un Dumnezeu. Am spus numai că finalitatea lui e prea îndepărtată de noi. Parcă-l auzi pe Dumnezeu întrebînd: "Apropo, mingea aceea, pămîntul, tot se mai învîrteşte?" Şi un înger îi răspunde: "O, da, Doamne, şi încă foarte frumos." "Ia să vedem, trebuie să fie năpădit de paraziţi la ora asta. N-a apărut pe pămînt un parazit mic şi foarte aferat..."

- Dinny!

- "O! Da, Doamne, e vorba despre om!" "Exact, îmi aduc aminte că aşa i-am spus."

- Dinny, ce îngrozitor!

- Nu, mamă, dacă sînt cuviincioasă e din pricină că buna-cuviinţă a fost închipuită de oameni pentru folosul oamenilor; aşa cum frumuseţea a fost închipuită de oameni pentru plăcerea oamenilor. Arăt îngrozitor, draga mea? Mă simt de parcă n-aş avea ochi deloc. Cred că o să mă duc să mă întind un pic. Nu ştiu de ce m-a frămîntat atîta povestea asta, mamă. Cred că din pricina feţei lui.

Şi cu o repeziciune plină de neîncredere, Dinny se întoarse şi ieşi din cameră.

XXVII

Dispariţia lui Ferse a însemnat o relaxare pentru simţămintele cuiva care suferise cumplit de la întoarcerea lui încoace. Faptul că se angajase să pună capăt acestei relaxări, descoperindu-l pe Ferse, nu era de ajuns ca să zădărnicească uşurarea resimţită de Adrian. Aproape că era însufleţit de ardoare cînd se urcă într-un taxi care să-l ducă la Hilary, în timp ce-şi concentra spiritul asupra problemei în cauză. Teama de publicitate îl făcea să evite resorturile fireşti şi directe: poliţia, radioul şi presa. Aceste instituţii ar fi proiectat o lumină prea crudă asupra lui Ferse. Şi chibzuind la mijloacele care îi rămăseseră, avu senzaţia că se află în faţa unui joc de cuvinte încrucişate, dintr-acelea din care rezolvase el multe în tinereţe, ca şi numeroşi alţi intelectuali notorii. Din relatarea lui Dinny nu-şi putuse forma o părere - decît în linii foarte vagi - asupra orei la care părăsise Ferse locuinţa, şi cu cît amîna cercetările printre vecinii casei, cu atît mai puţine şanse avea să dea peste cineva care-l văzuse. Ar fi mai bine atunci, să oprească maşina şi să se întoarcă în Chelsea? Îşi continuă totuşi drumul spre Maidane, ascultînd mai curînd de instinct decît de raţiune. A se adresa lui Hilary însemna a doua natură la el - şi, de bună seamă, într-o asemenea treabă, două capete erau mai bune decît unul singur. Ajunse la vicariat fără să-şi fi formulat vreun plan, în afară de acela de a face o vagă investigaţie pe chei şi prin King's Road. Era mai devreme de nouă şi jumătate, iar Hilary încă îşi rezolva corespondenţa. La auzul veştilor, o chemă şi pe nevastă-sa în birou.

- Hai să ne gîndim concentrat timp de trei minute, propuse el, şi apoi să adunăm rezultatele.

Cei trei alcătuiră un triunghi la gura sobei, bărbaţii fumînd, iar femeia trăgînd pe nări parfumul unei roze de octombrie.

- Ei, rupse în cele din urmă Hilary tăcerea. Vreo inspiraţie, May?

- Doar atît, răspunse doamna Hilary, încreţindu-şi fruntea, că dacă bietul om se afla în starea în care-l descrie Dinny, nu putem lăsa la o parte spitalele. Aş telefona la vreo trei-patru spitale unde e mai probabil că a fost transportat dacă a suferit vreun accident. E încă atît de devreme, încît nu cred că au putut să le vină mulţi pacienţi la ora asta.

- Foarte frumos din parte-ţi, scumpa mea; şi ne putem încrede în dibăcia ta de a-i lăsa numele deoparte.

Doamna Hilary ieşi din cameră.

- Tu, Adrian?

- Am eu o idee, dar aş prefera să te aud mai întîi pe tine.

- Ei bine, începu Hilary, mie mi-au trecut două lucruri prin cap: e clar că trebuie să ne interesăm la poliţie dacă a fost pescuit vreun înecat din rîu. Cealaltă posibilitate, care mi se pare mai plauzibilă, e băutura.

- Dar n-ar fi putut să capete băutură la o oră atît de matinală.

- La hoteluri. Avea bani.

- De acord, trebuie să urmărim pista asta, doar dacă ideea mea ţi se pare lipsită de valoare.

- Şi anume?

- Am încercat să mă pun în pielea lui Ferse. Eu, Hilary, dacă ar atîrna un asemenea blestem asupră-mi, aş fugi la Condaford; poate că nu chiar acasă, dar prin împrejurimi, pe unde colindam în copilărie; pe unde m-am aflat înainte ca soarta să-şi fi pus gheara pe mine. Un animal rănit se întoarce acasă.

Hilary încuviinţă.

- Unde era căminul lui?

- În West Sussex - la poalele dunelor, spre nord. Staţia Petworth.

- Ah, cunosc ţinutul. Eu şi cu May obişnuiam înainte de război să stăm mult la Bignor şi să ne plimbăm prin împrejurimi. Ne-am putea repezi pînă la gara Victoria ca să ne informăm dacă cineva, cu semnalmentele lui, a luat trenul. Dar cred că ar fi mai bine să ne interesăm mai întîi la poliţie în legătură cu înecaţii. Pot să le spun că mi-a dispărut un enoriaş.

Ce înălţime are Ferse?

- Vreun metru optzeci, voinic, capul mare şi pometţii proeminenţi, maxilarul puternic, părul brun, ochii ca oţelul, îmbrăcat într-un costum şi pardesiu de culoare albastră.

- Bine, spuse Hilary; mă duc să mă interesez de îndată ce termină May.

Rămas singur în faţa focului, Adrian căzu pe gînduri. Fiind cititor de romane poliţiste, era conştient că el urmează metoda franţuzească, inductivă, a impulsului psihic care-ţi vine din senin, în timp ce Hilary şi May urmau modelul englezesc al îngustării, prin eliminare, a cîmpului de posibilităţi. Metoda strălucită - dar era timp acum pentru strălucire? În Londra te puteai face nevăzut ca un ac în carul cu fîn; şi îl handicapa nevoia de a evita publicitatea. Aştepta cu îngrijorare rezultatele lui Hilary. Bizară ironie că el - tocmai el - se temea să audă că Ferse a fost descoperit înecat sau călcat de o maşină, şi că Diana e liberă!

Luă de pe masa lui Hilary un mers al trenurilor. Fusese un tren spre Petworth la 8,50, şi un al doilea pleca la 9,56. Mai era foarte puţin timp. Şi continuă să aştepte, cu ochii pironiţi pe uşă. Inutil să-l zorească pe Hilary, care era un maestru în economisirea timpului.

- Ei? făcu Adrian cînd văzu uşa deschizîndu-se.

Hilary scutură din cap.

- Nimic! Nici de la spitale, nici de la poliţie. Nimeni nu a primit şi nu a auzit nimic, de nicăieri.

- Atunci, zise Adrian, hai să încercăm la gara Victoria - avem un tren peste douăzeci de minute. Poţi veni chiar acum?

Hilary aruncă o privire la masa lui de lucru.

- N-ar trebui, dar am să vin. E ceva nesănătos în felul în care te prinde o anchetă. Dă-i bătaie, bătrîne! Numai să-i spun lui May şi să-mi iau pălăria. Poţi între timp să cauţi un taxi, la-o spre St. Pancras şi aşteaptă-mă.

Adrian o porni în căutarea unui taxi. Găsi unul care ieşea din Euston Road, îl întoarse din drum şi rămase în aşteptare. Curînd, silueta întunecată şi subţire a lui Hilary se ivi în mare viteză.

- Nu prea am antrenament, spuse el şi se urcă în maşină.

Adrian se aplecă spre ferestruică.

- La gara Victoria, cît de repede poţi.

Mîna lui Hilary se strecură pe sub braţul lui Adrian.

- N-am mai făcut o escapadă cu tine, bătrîne, de cînd am urcat împreună pe Camarthen Van, pe ceaţa aceea, în primul

an după război. Îţi aduci aminte?
Adrian îşi scoase ceasul din buzunar.
- Mi-e teamă că nu ajungem la timp. E mare aglomeraţie.
Şi rămaseră aşezaţi în tăcere, proiectaţi ba în faţă, ba în spate de scuturăturile spasmodice ale taxiului.
- N-am să uit niciodată, spuse deodată Adrian, eram în Franţa şi am trecut prin faţa unei *maison d'aliénés*,[1] cum i se spune acolo - o clădire mare, în spatele căii ferate, cu un gard lung de fier în faţă. Şi am văzut un nenorocit cu braţele înălţate şi picioarele răşchirate, încleştîndu-se de gard, ca un urangutan. Ce înseamnă moartea în comparaţie cu asta? Moartea-i o mînă de ţărînă curată şi nemărginirea cerului asupră-ţi. Mai bine îl găseau înecat în fluviu.
- Poate c-or să-l mai găsească; noi am pornit la un fel de vînătoare de gîşte sălbatice.
- Mai sînt trei minute, bombăni Adrian. Nu-l mai prindem.
Dar, animat parcă de caracteru-i naţional, taxiul luă dintr-o dată o neaşteptată viteză şi aglomeraţia păru să se topească dinainte-i. Cu un spasm, maşina opri în faţa gării.
- Tu te interesezi la clasa întîi, eu la a treia, îi spuse Hilary în timp ce alergau. Unui preot i se arată mai multă consideraţie.
- Nu, îl contrazise Adrian; dacă a plecat, a plecat cu clasa întîi; *acolo* interesează-te. Dacă există vreo îndoială, aminteşte-le de *ochii lui*.
Îl urmări pe Hilary cum îşi vîră faţa îngustă în deschizătura ghişeului şi cum şi-o retrage pe dată.
- *Plecat!* strigă el; cu trenul ăsta. Petworth! Iute!
Fraţii se repeziră în pas alergător, dar cînd ajunseră la peron, trenul se puse în mişcare. Adrian ar fi fost gata să fugă mai departe, dar Hilary îl înşfăcă de braţ.
- Calmează-te, bătrîne, nu-l mai putem prinde; o să ne vadă pe fereastră şi asta o să strice tot.
Porniră înapoi, spre intrare, cu capetele plecate.
- Ai avut o intuiţie extraordinară, bătrîne, urmă Hilary. La ce oră ajunge trenul ăsta acolo?
- Douăsprezece şi douăzeci şi trei.
- Atunci îl putem ajunge cu o maşină. Ai ceva bani?
Adrian îşi scotoci buzunarele.
- Doar opt şilingi şi şase pence, declară cu un glas jalnic.
- Iar eu n-am decît unşpe şilingi. Neplăcut! Stai! Luăm o

[1] Casă de nebuni.

maşină pînă la Fleur, dacă automobilul ei nu-i plecat o să ni-l ofere, şi ea sau Michael o să conducă. Cînd ajungem, trebuie să ne descotorosim însă de maşină.

Adrian dădu din cap, cam ameţit de succesul raţionamentului său.

Ajunşi în South Square, aflară că Michael lipsea dar Fleur era acasă. Adrian, care n-o cunoştea atît de bine ca Hilary, fu surprins de repeziciunea cu care Fleur sesiză situaţia şi scoase maşina. Într-adevăr, zece minute mai tîrziu se şi aflau pe drum, cu Fleur la volan.

- O să tai prin Dorking şi Pulborough, spuse ea, lăsîndu-se pe spate. După ce trecem de Dorking, pot lua viteză pe şosea. Dar, unchiule Hilary, ce-ai de gînd să faci cînd dai de el?

La această întrebare simplă, dar necesară, cei doi fraţi se uitară unul la celălalt. Fleur păru să simtă prin ceafă, nehotărîrea lor, căci opri, cu o zdruncinătură, în faţa unui cîine care se aflase în pericol şi, întorcîndu-se spre ei, spuse:

- N-aţi vrea să decideţi acest lucru înainte de a porni?

Întorcîndu-şi privirea de la faţa ei mică, cu contururi nete, adevărată întruchipare a tinereţii dure, calme, pline de încredere, către faţa fratelui său, prelungă, şireată, brăzdată, uzată de experienţele altora, şi totuşi lipsită de duritate, Adrian lăsă răspunsul în seama lui Hilary.

- Las' să mergem, spuse acesta; în asemenea cazuri faci ce poţi, după împrejurări.

- Cînd trecem prin faţa unui oficiu poştal, adăugă Adrian, vă rog să oprim, vreau să-i telegrafiez lui Dinny.

Fleur aprobă din cap.

- E unul pe King's Road, şi eu trebuie să opresc undeva, să iau benzină.

Şi maşina lunecă prin aglomeraţie.

- Ce să spun în telegramă? întrebă Adrian. Să pomenesc de Petworth?

Hilary clătină din cap.

- Doar că socotim că i-am dat de urmă.

După ce expediară telegrama, nu mai aveau decît două ore pînă la sosirea trenului.

- Pînă la Pulborough sînt cincizeci de mile, socoti Fleur, şi de-acolo presupun că încă vreo cinci. Mă întreb dacă o să mă ţină benzina. O să văd la Dorking.

Din această clipă fu pierdută pentru ei, concentrîndu-şi întreaga atenţie asupra volanului, deşi maşina era o limuzină.

Cei doi fraţi stăteau tăcuţi, cu ochii aţintiţi pe ceas şi pe

vitezometru.

- Nu prea plec eu des în excursii de agrement cu maşina, spuse Hilary încetişor; la ce te gîndeşti, bătrîne?

- La ce naiba o să facem.

- Dacă în munca mea m-aş gîndi dinainte la asemenea lucruri, într-o lună s-ar isprăvi cu mine; într-o parohie de mahala, trăieşti ca în junglă, înconjurat de sălbăticiuni; dobîndeşti un soi de instinct şi trebuie să te încrezi în el.

- Ah! replică Adrian. Eu unul trăiesc printre oseminte şi n-am nici un fel de experienţă.

- Nepoata noastră conduce bine, comentă Hilary cu glas scăzut, la priveşte-i gîtul. Nu-i eficienţa în persoană?

Gîtul alb, rotund, cu ceafa rasă, se ţinea drept, într-o frumoasă poziţie, şi dădea o remarcabilă impresie de control prompt al creierului asupra trupului.

Parcurseră în tăcere cîteva mile.

- Box Hill, exclamă la un moment dat Hilary; aici mi s-a întîmplat de mult ceva de care nu ţi-am vorbit niciodată, dar care nici nu mi s-a putut şterge din minte; ceva ce arată cît de aproape de marginea nebuniei trăim cu toţii. Îşi înmuie glasul şi continuă: - Îţi aminteşti de Durcott, pastorul acela vesel pe care-l cunoşteam? Înainte de a mă înscrie la Harrow, am fost la Beaker; el făcea parte acolo din corpul profesoral; într-o duminică, m-a luat într-o plimbare pe Box Hill. Cînd ne-am întors, eram singuri în compartiment. Tocmai ne ciorovăiam niţel cînd, deodată, el păru cuprins de un soi de delir, şi ochii i se holbară avid şi sălbatic. Habar n-aveam ce poate însemna asta şi m-am speriat îngrozitor. Apoi, brusc, îşi recăpătă iar stăpînirea de sine. Totul din senin! Inhibiţie sexuală, fără doar şi poate - dar pentru moment, curată demenţă - oribil! Şi era un om foarte drăguţ. Există anumite forţe, Adrian.

- Demonice. Şi cînd reuşesc să spargă definitiv cochilia... Bietul Ferse!

Vocea lui Fleur veni spre ei:

- A început să scuture; trebuie să umplu rezervorul, unchiule Hilary. E o staţie de benzină aici, în apropiere.

- Straşnic!

Maşina se opri în faţa staţiei de benzină.

- Pînă la Dorking se înaintează întotdeauna încet, le spuse Fleur, destinzîndu-şi mădularele; acum o să putem lua viteză. Mai avem doar treizeci şi două de mile şi o oră bună înainte. Ei, v-aţi gîndit ce faceţi?

- Nu, răspunse Hilary, ne-am ferit de gîndul ăsta ca de

otravă.

Ochii lui Fleur, cu albul atît de limpede, îl fulgerară cu una din privirile acelea directe, care-i convingeau întotdeauna pe oameni de inteligența ei.

- Ai de gînd să-l aduci înapoi cu mașina? Îl locul dumitale n-aș face-o.

Și scoțîndu-și trusa de toaletă, își retușă ușor buzele și-și pudră nasul mic și drept.

Adrian o urmărea cu un fel de teamă respectuoasă. Nu prea avusese de-a face cu tineretul modern. Nu cele cîteva cuvinte rostite de ea îl impresionaseră, ci implicațiilor lor. Înțelesul spuselor ei era, în esență, următorul: "Lăsați-l să-și îndeplinească ursita - nu puteți face nimic." Să fi avut dreptate? Oare el și Hilary nu făceau decît să servească drept mijlocitori instinctului omenesc de a se suprapune destinului? Nu făceau decît să încerce să pună o mînă profanatoare pe Natură. Și totuși, de dragul Dianei, era necesar să știe ce face Ferse, ce avea de gînd să facă. De dragul lui Ferse trebuiau să vegheze ca, cel puțin, să nu cadă pe mîini rele. Pe chipul fratelui său adia un zîmbet vag. El, măcar, își spuse Adrian, cunoștea tineretul, își avea progeniturile lui și își dădea seama cît de departe putea duce această filozofie clară și dură a tinereții.

Porniră din nou la drum, furișîndu-se prin învălmășeala traficului de pe strada principală și aglomerată din Dorking.

- Un lucru e limpede, le comunică Fleur întorcînd capul spre ei, dacă doriți într-adevăr să-l prindeți, veți reuși; și luă viteză maximă.

În următorul sfert de oră lunecară în zbor, lăsînd îndărăt desișuri îngălbenite, pășuni și fîșii de teren acoperit cu stufăriș, presărate cu gîște și cai bătrîni, pajiști sătești și ulițe, și numeroase alte însemne ale unei vieți de țară, care se străduia să-și mențină suflul. Și după aceea, mașina care alunecase foarte lin pînă atunci, începu să hîrșîie și să salte.

- S-a dus cauciucul! exclamă Fleur, întorcînd capul spre ei. Asta ne-a pus capac.

Opri mașina și coborîră cu toții. Cauciucul din spate era complet dezumflat.

- Să-l schimbăm! spuse Hilary scoțîndu-și haina. Ridic-o cu cricul, Adrian. Eu am să scot roata de rezervă.

Fleur își vîrîse capul în cutia cu scule, de unde i se auzi vocea:

- Prea multe moașe, mai bine lăsați-mă pe mine!

Cunoștințele lui Adrian în materie de mașini erau nule, iar

atitudinea lui față de mașinism, cu totul neajutorată; stătu deoparte, urmărindu-i cu admirație. Acționau cu stăpînire de sine, rapiditate, eficiență, dar ceva era în neregulă cu cricul.

- Așa se întîmplă întotdeauna cînd te grăbești, spuse Fleur.

Pierdură douăzeci de minute bune pînă puseră din nou mașina în mișcare.

- Nu mai ajungem trenul, îi anunță Fleur, dar îi veți putea lua urma cu ușurință, dacă țineți într-adevăr. Gara-i exact în spatele orașului.

Trecură în plină viteză prin Billingshurst și Pulborough și peste podul de pe Stopham.

- Mai bine s-o luăm direct spre Petworth, sugeră Hilary; dacă se îndreaptă spre oraș, o să-l întîlnim.

- În caz că ne iese în cale, trebuie să opresc?

- Nu, mergi drept înainte pînă treci de el și după aceea întorci.

Dar traversară Petworth și străbătură calea de o milă și jumătate care despărțea orașul de gară, fără să-l întîlnească pe Ferse.

- Trenul a sosit de cel puțin douăzeci de minute, spuse Adrian. Să ne informăm.

Un hamal luase biletul unui domn îmbrăcat într-un pardesiu albastru și o pălărie neagră. Nu! Nu avusese nici un bagaj. O pornise la drum către dune. De cît timp? Poate de vreo jumătate de ceas.

Reintorcîndu-se în grabă la mașină, porniră în direcția dunelor.

- Îmi aduc aminte că puțin mai încolo e o cotitură care duce spre Sutton, spuse Hilary. Se pune întrebarea dacă a luat-o într- acolo sau o fi urcat către dune. Pe aici pe undeva e un pîlc de case. O să întrebăm, poate că l-a observat careva.

Imediat după cotitură se găsea un mic oficiu poștal spre care se îndrepta un factor, pe bicicletă, venind dinspre drumul ce duce la Sutton.

Fleur trase mașina pe un drumeag lateral.

- N-ați întîlnit un domn îmbrăcat cu un pardesiu albastru și gambetă, îndreptîndu-se spre Sutton?

- Nu, dom'șoară, n-am întîlnit țipenie de om pe drum.

- Mulțumesc. Unchiule Hilary, s-o iau către dune?

Hilary își consultă ceasul.

- Dacă țin minte bine, e un drum cam de o milă pînă-n vîrful dealului, lîngă Duncton Beacon. Noi am făcut o milă și jumătate de la gară; iar el are, să spunem, un avans de

douăzeci şi cinci de minute, aşa că, în momentul în care am urcat pe creasta dealului, aproape că l-am şi ajuns. De pe creastă se vede toată şoseaua, încît o să putem fi siguri. Dacă nu dăm de el, înseamnă că a apucat-o spre dune - dar pe care drum?

Adrian şopti, ţinîndu-şi răsuflarea:

- Pe drumul care duce spre casă.

- Spre est? întrebă Hilary. O, atunci Fleur, nu goni prea repede.

Fleur întoarse automobilul pe şoseaua ce urca spre dune.

- Bagă mîna în pardesiul meu, spuse ea la un moment dat, ai să găseşti trei mere. Le-am înhăţat de-acasă.

- Ce idee grozavă! exclamă Hilary. Dar or să-ţi prindă bine.

- Nu. Eu ţin cură de slăbire. Mie lasă-mi doar unul.

Fraţii, fiecare dintre ei molfăind cîte un măr, scrutau cu privirea pădurile care se întindeau de o parte şi de alta a maşinii.

- Pădure prea deasă, murmură Hilary; cred că s-a îndreptat spre un loc deschis. Dacă pui ochii pe el, Fleur, opreşte pe dată.

Dar nu puseră ochii pe el şi, urcînd încetul cu încetul, ajunseră sus, pe creastă. În dreapta, se aşternea plantaţia rotundă de fagi din Duncton; la stînga, dealul despădurit; pe drumul din faţă nu se zărea nici un om.

- Nu-i înaintea noastră, remarcă Hilary. Bătrîne, trebuie să luăm o hotărîre.

- Ascultă sfatul meu, unchiule Hilary, şi lasă-mă să vă duc înapoi, acasă.

- S-o lăsăm, Adrian?

Cel întrebat scutură din cap.

- Eu merg mai departe.

- Foarte bine, te întovărăşesc.

- Ia uitaţi-vă! strigă brusc Fleur şi arătă cu degetul.

La vreo cincizeci de iarzi depărtare, pe o cărăruie sălbatică ce se desfăcea din drumul principal, la stînga, se vedea un obiect întunecat la culoare.

- E un pardesiu, aş zice.

Adrian făcu un salt şi o luă la fugă într-acolo. Se întoarse ţinînd un pardesiu albastru pe braţ.

- Nu mai încape nici o îndoială, exclamă el. Ori s-a odihnit în locul acela şi şi-a uitat pardesiul, ori s-a săturat să-l tot care cu el. Oricum ar fi, e semn rău. Vii cu mine, Hilary?

Aruncă pardesiul în maşină.

- Care-s poruncile pentru mine, unchiule Hilary?

- Tu ai fost o comoară, scumpa mea. Vrei să fii în continuare o comoară și să aștepți aici încă un ceas? Dacă pînă-ntr-un ceas nu ne-am înapoiat, coboară și ține-te pe lîngă poalele dunelor, înaintînd încetișor pe drumul spre Sutton Bignor și West Burton, și dacă noi tot n-am dat vreun semn de viață pe întreg parcursul acestui drum, ia-o pe șoseaua principală spre Pulborough, și de acolo înapoi la Londra. Dacă ai ceva bani de prisos, poți să ne împrumuți și nouă.

Fleur deschise poșeta.

- Trei lire. Să vă dau două!

- Se acceptă cu recunoștință, răspunse Hilary. Eu și Adrian n- avem niciodată para chioară în buzunar. Cred că sîntem familia cea mai prăpădită din Londra. La revedere, draga mea, și mulțumesc. Ei, acu-i acu, bătrîne!

XXVIII

Fluturîndu-și mîinile în direcția lui Fleur, care rămăsese în picioare, lîngă mașină, mușcînd din cel de-al treilea măr, frații o porniră în direcția dunelor.

- Mergi tu în față, ceru Hilary, pentru că ai vedere mai bună și îmbrăcămintea ta bate mai puțin la ochi. Dacă-l zărești, ne sfătuim.

Foarte curînd ajunseră la un gard lung de sîrmă care o tăia de-a curmezișul pînă la dune.

- Gardul sfîrșește acolo, în stînga, spuse Adrian, îl ocolim

prin pădure; cu cît ne ținem mai în vale, cu atît mai bine.

Il ocoliră, apucînd pe costișă, pe un drum năpădit de ierburi țepoase și sfîrtecat de hîrtoape, și-și potriviră pasul în mersul elastic al alpinistului, de parcă porniseră din nou să întreprindă o lungă și anevoioasă ascensiune. Îndoiala dacă vor izbuti să-l ajungă pe Ferse, și cum ar trebui să procedeze dacă-l ajungeau, gîndul că s-ar putea să aibă de-a face cu un dement se răsfrîngeau pe fețele lor în acea expresie pe care o au soldații, și marinarii, și oamenii care se cațără pe munți: un soi de sfidare a ceea ce urmează să întîmpine. Traversaseră o viroagă puțin adîncă, în care era o veche exploatare de calcar, și tocmai urcau povîrnișul de partea cealaltă, cînd Adrian se dădu îndărăt și-l trase pe Hilary în jos.

- E-acolo, șopti el, la șaptezeci de iarzi în fața noastră.

- Te-a văzut?

- Nu. Pare turbat. E fără pălărie și gesticulează. Ce facem?

- Ascunde-te în tufișul ăsta.

Adrian îngenunche, continuînd să pîndească. Ferse încetase să mai gesticuleze, stătea locului cu brațele încrucișate la piept și cu capul descoperit, înclinat în jos. Adrian îl vedea din spate și n-avea alt punct de apreciere în afară de această atitudine încremenită, masivă, cufundată în sine. Brusc, Ferse își desfăcu brațele, își clătină capul într-o parte și în cealaltă, și porni la drum cu pas iute. Adrian așteptă pînă cînd se făcu nevăzut printre hățișurile de pe pantă, și-l înștiință printr-un semn pe Hilary să-l urmeze.

- Nu trebuie să-l lăsăm să înainteze prea mult, mormăi Hilary, altfel s-ar putea s-o ia prin pădure fără ca noi să ne dăm seama.

- O să se țină în cîmp deschis, simte nevoia de aer, nenorocitul. Bagă de seamă!

Îl trase din nou pe Hilary în jos. Terenul începuse brusc să se încline. Cobora în pantă drept spre o văgăună cotropită de ierburi, și pe la mijlocul povîrnișului îl văzură limpede pe Ferse. Înainta încet, evident fără să-și dea seama că e urmărit. Din cînd în cînd, își ducea mîinile la capul descoperit, de parcă ar fi fost prins într-o încîlceală de fire pe care încerca să le înlăture.

- Dumnezeule! murmură Adrian. Nu-mi place să-l văd.

Hilary aprobă din cap.

Stătură locului, pîndind. Se vedea o fîșie de pădure, intens colorată în această zi însorită de toamnă. Iarba umedă de bruma dimineții răspîndea încă miresme; cerul avea acel albastru difuz, eteric, topit aproape în alburiu, pe care-l

îmbracă în regiunile calcaroase. Iar ziua era învăluită într-o tăcere vecină cu încremenirea. Fraţii rămaseră în aşteptare, fără să scoată un cuvînt.

Ferse ajunsese la capătul de jos al pantei; îl puteau vedea înaintînd, deznădăjduit, printr-un cîmp sălbatic, către o pădurice. Un fazan ţîşni drept în faţa lui; îl văzură tresăltînd, ca deşteptat din vis, şi urmărind cu privirea pasărea care-şi lua zborul.

- Presupun că fiecare palmă de pămînt de pe aici îi este cunoscută, murmură Adrian; a fost cîndva un sportiv plin de elan.

Chiar în clipa aceea Ferse îşi proiectă mîinile în faţă, de parcă ar fi ţintit cu o puşcă de vînătoare. Mişcarea era bizar de încurajatoare.

- Acuma s-o luăm la fugă! exclamă Hilary cînd Ferse dispăru în pădurice.

Porniră în goană la vale, şi străbătură grăbiţi bucata de cîmp sălbatic.

- Ce-ar fi să se fi oprit în pădurice? gîfîi Adrian.

- Trebuie să riscăm. Încetişor, pînă zărim măgura.

La vreo sută de iarzi dincolo de pădurice, Ferse urca anevoios clina dealului.

- Pînă aici totul e în ordine, murmură Hilary. Trebuie să aşteptăm pînă ajunge pe podiş şi dispare din văz. E o treabă spinoasă, băiete, în ce ne priveşte pe noi doi. Şi, la capătul ei, aşa cum zicea Fleur, ce ne aşteaptă?

- Trebuie să ştim ce face, replică Adrian.

- Uite c-a-l pierdem din ochi. Să-i dăm cinci minute. Am să cronometrez.

Cele cinci minute păreau interminabile. O gaiţă ţipă ascuţit dinspre coasta împădurită a dealului, un iepure o zbughi prin faţa lor, făcîndu-se ghem; pufniri de vînt înfiorau păduricea.

- Acum! făcu Hilary.

Se ridicară în picioare şi porniră cu pas zdravăn să urce pieptiş panta ierboasă.

- Dacă face cumva cale întoarsă, aici... murmură Hilary.

- Cu cît o să ne întîlnim mai repede faţă-n faţă, cu atît mai bine, îi tăie vorba Adrian. Dar dacă îşi dă seama că-l urmărim, o s-o ia la fugă şi nu mai punem mîna pe el.

- Încetineşte pasul, bătrîne, ieşim pe podiş.

Se apropiară cu grijă de creastă. Dealul avea o scobitură în locul unde o vînă de calcar străbătea un desiş de fagi, în stînga loc. Nu se zărea nici urmă de Ferse.

- Ori s-a înfundat în pădure, ori a tăiat prin tufăriș ăsta, ca să urce mai departe. Mai bine am iuți pasul ca să ne asigurăm.

O luară în pas alergător prin viroaga cu maluri înalte și dădeau tocmai să intre în desiș cînd tresăriră și apoi rămaseră împietriți la auzul unei voci care venea de la mai puțin de douăzeci de iarzi depărtare. Pe undeva, prin desiș, Ferse mormăia de unul singur. Nu puteau desluși cuvintele, dar rezonanța vocii le dădea o senzație îngrozitoare.

- Bietul de el! șopti Hilary, să ne apropiem și să încercăm să-i aducem puțină mîngîiere.

- Fii atent!

Se auzi un pîrîit ca și cum le-ar fi trosnit o cracă sub picioare, apoi o înjurătură înăbușită, și urmată, cu înspăimîntătoare rapiditate, de un strigăt de vînător. Era în acest strigăt ceva ce-ți îngheța sîngele în vine. Adrian vorbi:

- Înfiorător! Dar și-a trădat ascunzișul.

Frații se strecurară tiptil în desiș; Ferse alerga către dealul care se înălța dincolo de pădurice.

- Nu ne-a văzut, nu-i așa?

- Nu; altminteri s-ar uita în spate. Așteaptă pînă dispare din nou.

- E o treabă neplăcută, spuse Hilary deodată, dar sînt de acord cu tine că trebuie făcută. Ce îngrozitor a fost strigătul acela! Dar, bătrîne, trebuie să știm exact cum avem de gînd să procedăm.

- Mă gîndeam, răspunse Adrian, că dacă l-am putea determina să se înapoieze la Chelsea, i-am ține la distanță pe copii și pe Diana, am da drumul servitoarelor și i-am angaja niște supraveghetori speciali. Aș rămîne și eu acolo cu el pînă aș pune totul la punct. Am impresia că unica lui șansă ar fi propria-i casă.

- Nu cred că o să se întoarcă de bună voie.

- În cazul ăsta, Dumnezeu cu mila! Eu nu vreau să am vreun amestec în prinderea și închiderea lui.

- Și dacă încearcă să se omoare?

- Aici intervine rolul tău, Hilary.

Hilary păstră tăcerea.

- Nu miza prea mult pe mine - spuse el pe neașteptate; un preot de mahala e călit ca oțelul.

Adrian îi apucă mîna.

- Nu se mai zărește.

- Să mergem, deci!

Traversară cu pași repezi platoul și începură să urce

povîrnişul. Sus, înfăţişarea solului începea să se schimbe; dealul era acoperit din loc în loc de tufe de mărăcini, tisă şi lăstăriş, din care răsărea, ici, colo cîte un puiet de fag. Vegetaţia le oferea adăpost sigur, şi se mişcau mai în voie.

- Ajungem la încrucişarea de drumuri de la Bignor, murmură Hilary. S-ar putea ca de acolo el s-o ia pe poteca ce duce-n vale. Şi atunci ne-ar scăpa foarte uşor.

Începură iar să alerge, dar deodată se opriră îndărătul unei tise.

- Nu coboară, observă Hilary; ia te uită!

Dincolo de încrucişare de drumuri unde era înfipt un stîlp indicator, Ferse alerga, pe urcuşul acoperit de iarbă, îndreptîndu-se către versantul nordic al dealului.

- Acolo coboară o a doua potecă, după cît ţin eu minte...

- Pornim la întîmplare, doar nu ne mai putem opri acum.

Ferse încetase să mai fugă, urca agale, cu capul în piept. De după tisa lor, fraţii îl urmăriră pînă se pierdu dincolo de coama dealului.

- Acuma! porunci Hilary.

Aveau de urcat o bună jumătatea de milă, şi amîndoi trecuseră de cincizeci de ani.

- Nu te grăbi aşa, bătrîne, spuse Hilary cu glas gîfîit; nu-i nevoie să ne crape inima.

Menţinînd cu încăpăţînare un trap măsurat, ajunseră pe coama dealului după care se făcuse nevăzut Ferse şi se pomeniră pe o potecă ierboasă, care şerpuia la vale.

- Acum, la pas! susură Hilary.

Şi de partea cealaltă clina dealului era presărată cu tufişuri şi puieţi, care le folosiră drept ascunzişuri pînă ajunseră la o carieră de var.

- Să ne odihnim aici un minut, ca să ne tragem răsuflarea. Nu a coborît dealul, căci l-am fi văzut. Ascultă!

Din vale răsuna un zvon de cîntec. Adrian îşi înălţă capul deasupra gropii cu var şi privi. Puţin mai jos, la marginea cărării, Ferse stătea culcat pe spate. Vorbele cîntecului pe care-l îngîna se auzeau desluşit:

Tu te descătuşezi, eu sînt înlănţuit,
Mi-e dat să iubesc şi să nu fiu iubit.
O! Cum de-am putut să mă las înşelat
Să-ndrăgesc o fată ce m-a sfărîmat?

Cîntecul i se stinse pe buze şi Ferse rămase împietrit; apoi,

spre groaza lui Adrian, chipul i se schimonosi; începu să ameninţe cu pumnii în văzduh, strigînd: "Nu vreau, nu vreau să fiu nebun!" şi se rostogoli cu faţa la pămînt.

Adrian se trase îndărăt.

- E cumplit! trebuie să mă duc la el şi să-i vorbesc.

- O să mergem amîndoi, o să ocolim pe cărare, încetişor, să nu-l speriem.

O luară pe cărăruia ce înconjura cariera de var. Dar Ferse se făcuse iar nevăzut.

- Să înaintăm tiptil, bătrîne, îl povăţui Hilary pe Adrian.

Înaintau cu un calm ciudat, de parcă renunţaseră la urmărire.

- Cine mai poate crede în Dumnezeu? întrebă Adrian.

Un zîmbet acru se ivi pe faţa prelungă a lui Hilary.

- Eu cred în Dumnezeu, dar nu într-un milostiv cum ne-am deprins să ni-l închipuim! Pe partea asta a dealului, se pun capcane, aşa ţin minte. Sute de iepuri trec prin chinurile iadului. Obişnuiam să-i eliberăm din capcane şi să le dăm una în cap. Dacă vederile mele ar fi cunoscute, aş fi răspopit. Ceea ce nu m-ar ajuta deloc. Eu am o muncă concretă. Ia te uită! O vulpe!

Rămaseră locului o clipă, pîndind trupul roşcat care se furişa tăind cărarea.

- Minunată vietuitoare, vulpea! Şi straşnice locuri pentru sălbăticiuni, coastele asta împădurite; ciuruite de rîpe de nu le poţi da de urmă - porumbei, gaiţe, ciocănitoare, vulpi, iepuri sălbatici, fazani - toată suflarea pădurii.

Cărarea începea să coboare şi Hilary arătă cu degetul.

În faţa lor, dincolo de vîlcea, pe spinarea dealului, Ferse mergea de-a lungul unui gard de sîrmă ghimpată.

Îl urmăriră pînă-l pierdură din vedere şi pînă reapăru pe coasta dealului, după ce-cotise pe după gard.

- Şi acum ce facem?

- De acolo nu ne poate vedea. Ca să-i putem vorbi ar trebui mai întîi să ne apropiem de el într-un fel sau altul, altminteri ar lua-o la fugă.

Traversară vîlceaua şi făcură drumul de-a lungul şi apoi pe după cotul gardului de sîrmă, pitindu-se pe lîngă tufişuri de mărăcini. Ferse se mistuise din nou prin depresiunile coastei.

- Sîrma asta ghimpată e pentru oi, lămuri Hilary. Uite-le risipite pe tot dealul - spre sud.

Ajunseră pe o culme. Nici urmă de Ferse. Se ţinură pe lîngă gard şi cînd urcară pe următoarea ridicătură, se opriră

rotindu-şi privirile. La stînga, dealul se precipita abrupt spre alt coboriş; în faţa lor, o poiană cu iarbă, se înfunda în pădure. La dreapta, sîrma ghimpată împrejmuia păşunea. Deodată, Adrian îl înşfăcă pe frate-său de braţ. La mai puţin de şaptezeci de iarzi depărtare, dincolo de gard, Ferse zăcea cu faţa îngropată în iarbă, în timp ce oile păşteau pe lîngă el. Fraţii se tîrîră la adăpostul lăstărişului. De acolo îl puteau vedea foarte bine, fără ca ei să fie văzuţi, şi continuară să-l pîndească în tăcere. Ferse zăcea atît de nemişcat, încît oile nici nu-l luau în seamă. Rotofeie, cu picioare scurte, boţuri cîrne, lîna de un albastru-cenuşiu, şi cu mişcările lenevoase proprii rasei Southdown, păşteau de zor, netulburate.

– Crezi că doarme?

Adrian făcu din cap că nu.

– Foarte calm, totuşi.

Era ceva în atitudinea lui Ferse care-ţi mergea drept la inimă; ceva ce-ţi evoca un băieţaş ce-şi ascunde capul în poala mamei; aveai senzaţia că iarba de sub trupul lui, de sub obraz, de sub mîinile întinse în lături îl domolea; parcă dibuia după drumul ce-l ducea îndărăt, la sînul Ţărînei-mame. Atîta timp cît zăcea în această atitudine, era cu neputinţă să-l tulburi.

Soarele, scăpătînd spre apus, le înfierbînta spinările; Adrian întoarse capul, ca să-şi încălzească şi obrazul. Îndrăgostitul de natură din el, omul de la ţară, răspundea cu toţi porii la căldura soarelui, la aroma ierbii, la cîntecul ciocîrliilor, la albastrul cerului; observă că şi Hilary îşi întorsese obrazul către soare. Era atîta linişte, încît de nu s-ar fi auzit cîntul ciocîrliei şi zgomotul mocnit al păscutului, ai fi zis că Natura e mută. Dinspre pădure nu răzbea nici un glas de om sau de animal, nici un uruit de vehicul.

– E ceasul trei. Poţi să tragi un pui de somn, bătrîne. Veghez eu, îi şopti Adrian lui Hilary.

Ferse părea să fi adormit. Fără îndoială, în acestea locuri creierul lui avea să se limpezească. Dacă exista vreo putinţă de tămăduire în aer, în formă, în culoare, apoi aceasta pogorîse peste dealul verde şi răcoros, neviciat de neastîmpărul omului, pustiu şi singuratic de mai bine de o mie de ani. Oamenii din vechime îşi făcuseră lăcaş pe deal; dar de atunci încoace nimic nu-l mai călcase decît vîntul şi umbra norilor. Şi azi nu bătea nici vîntul şi nici nori nu erau care să arunce pete de întunecime mătăsoasă şi unduitoare peste iarbă.

Pe Adrian îl năpădi o milă atît de adîncă pentru sărmanul nenorocit care zăcea acolo de parcă n-avea să se mai mişte

nicicînd, încît nu se putea gîndi nici la el însuşi şi parcă nici în legătură cu Diana nu mai simţea nimic. Ferse, întins pe jos, stîrnea în el o senzaţie aproape impersonală, adînca solidaritate care-i leagă pe oameni în faţa loviturilor nedrepte ale soartei. Da! dormea acum agăţîndu-se de glie ca să-i dăruiască refugiu, cramponarea de refugiul etern, în sînul gliei, era tot ce-i mai rămăsese. Şi în aceste două ceasuri de tăcere cît stătu să vegheze silueta prosternată printre oi, Adrian se simţi inundat nu de o zadarnică revoltă şi mîhnire, ci de o stranie şi nefericită mirare. Vechii tragici greci au înţeles că omul e o dramatică jucărie în mîna zeilor; această cunoaştere a fost umbrită de doctrina creştină a unui Dumnezeu milostiv. Milostiv? - Nu! Hilary avea dreptate. Dacă aveai de înfruntat soarta lui Ferse - ce trebuia să faci? Ce anume - atîta timp cît îţi mai rămînea un licăr de judecată? Cînd un om ajunge să fie atît de răscolit încît nu-şi mai poate împlini menirea şi nu mai poate întruchipa pentru semenii lui decît o biată epavă şi o pricină de spaimă, înseamnă că i-a sunat ceasul odihnei veşnice in paşnica ţărînă. Şi Hilary părea să gîndească la fel; totuşi Adrian nu era sigur cum ar fi procedat fratele său, ajuns la punctul crucial. El îşi desfăşura munca printre cei vii, omul care murea era pierdut pentru dînsul, o dată cu prilejul de a-i fi de ajutor. Adrian simţi un soi de recunoştinţă că munca lui se ducea printre morţi, clasificarea osemintelor umane - singura parte din om care nu suferea alterări şi care răbda, secol după secol, să aducă mărturia existenţei unui animal miraculos. Şi zăcu aşa, de veghe, smulgînd iarba, fir cu fir, şi frecînd în palme dulcea mireasmă a firelor.

Soarele îşi făcea cuvenita cale spre apus, pînă cînd-i bătu aproape în ochi; oile se opriseră din păscut şi se adunau acum agale pe deal, aşteptînd parcă să fie strînse, Iepurii o zbughiseră pe afară şi forfecau iarba; iar ciocîrliile căzuseră de pe cer, una cîte una. O înfiorare rece-se furişa în aer; jos în pădure, copacii se întunecaseră şi împietriseră; iar cerul palid părea să aştepte văpaia asfinţitului. Şi iarba îşi pierduse parfumul; roua serii încă nu se lăsase.

Adrian fu străbătut de un fior. Peste zece minute soarele avea să se prăbuşească dincolo de deal şi văzduhul urma să se răcorească. Cînd Ferse o să se trezească, se va simţi mai bine sau mai rău? Trebuiau să rişte. Îl atinse pe Hilary, care dormea cu genunchii sub bărbie. Acesta se trezi pe dată.

- Hei, bătrîne!

- Sssst! Doarme încă. Ce facem cînd se deşteaptă? Să ne

apropiem acum de el şi să-l aşteptăm să se scoale?

Hilary scutură mîneca fratelui său. Ferse era în picioare. Pitiţi îndărătul tufişului lor, fraţii îl vedeau aruncînd priviri sălbatice în jur, ca o fiară căreia i-a mirosit a primejdie şi care scrutează cuprinsul înainte de a o lua la fugă. Era clar că nu-i putea vedea, dar auzise sau simţise o prezenţă. Se îndreptă spre sîrma ghimpată, se cinchi şi trecu pe sub ea, apoi se înălţă drept, cu faţa întoarsă către soarele rumen care stătea acum în cumpănă, ca o minge de flăcări, pe creasta dealului împădurit. Cu faţa scăldată în strălucirea asfinţitului, cu capul descoperit şi încremenit de parc-ar fi fost un mort în picioare, stătu aşa pînă cînd soarele pieri.

- Acum! şopti Hilary şi se ridică.

Adrian îl văzu pe Ferse reînsufleţindu-se subit, zvîrlindu-şi braţele în aer cu o sălbatică sfidare şi întorcîndu-se, gata s-o rupă la fugă.

Hilary murmură înspăimîntat:

- E disperat! Drept sub drumul principal e o carieră de var. Hai, bătrîne, haide!

Porniră să alerge, dar înţepeniţi cum erau, n-aveau nici o şansă faţă de Ferse care cîştiga avans la fiecare pas. Alerga ca un dement, fluturîndu-şi braţele; îl auzeau strigînd. Hilary murmură cu răsuflarea tăiată:

- Opreşte-te! Văd că nu se îndreaptă spre cariera aceea, care-i la dreapta. Se duce spre pădure. Mai bine să-l lăsăm să creadă că am renunţat.

Îl urmăriră din priviri cum cobora panta şi-l pierdură din ochi cînd pătrunse în pădure, alergînd.

- Acum! decise Hilary din nou.

Se căzniră cu coborîşul pînă la pădure, în care căutară să intre printr-un loc cît mai apropiat de cel unde dispăruse Ferse. Era o pădure de fag în care nu creştea vegetaţie măruntă decît la lizieră. Se opriră să tragă cu urechea, dar nu se auzea nimic. Lumina scăzuse simţitor, dar cum pădurea nu era prea întinsă, curînd se treziră la capătul opus. În vale se zăreau cîteva căsuţe şi construcţii de fermă.

- S-o luăm în jos spre şosea.

Iuţiră pasul şi curînd ajunseră la marginea înaltă a unei alte cariere de var; se opriră uluiţi.

- De asta chiar că n-aveam habar, spuse Hilary. Tu ia-o pe drum, iar eu merg de-a lungul malului.

Adrian urcă pînă ajunse pe culme. Dedesubt, în vale, la o adîncime de vreo douăzeci de metri, se zărea o formă

întunecată zăcînd pe jos. Orice ar fi fost, nu mişca şi nu scotea nici un sunet. Asta să fi fost sfîrşitul, un plonjon în adînc, în semiîntuneric? Îşi simţi gîtlejul sugrumat, gata parcă să se sufoce, şi o clipă îi fu cu neputinţă să strige sau să facă vreun gest. Apoi se repezi în fugă de-a lungul carierei, pînă-l ajunse pe Hilary.

- El?

Adrian arătă cu degetul spre adîncul gropii. O porniră pe muchie, prin tufăriş, pînă izbutiră să se lase în vale şi să-şi croiască drum spre fundamentul cotropit de ierburi al vechii cariere, în colţul cel mai îndepărtat, aflat sub cel mai înalt punct al munchii de sus.

Forma întunecată era Ferse. Adrian îngenunche şi-i înălţă capul. Îşi frînsese gîtul; era mort.

Dacă se precipitase deliberat spre acest sfîrşit, sau dacă alunecase din greşeală în goana lui dementă, nu se putea spune. Nici unul dintre fraţi nu scoase un cuvînt, dar Hilary îşi lăsă mîna pe umărul lui Adrian.

În cele din urmă, vorbi:

- Puţin mai încolo, pe drum, e o căruţă răsturnată, dar poate că n-ar trebui să-l urnim. Rămîi aici pînă mă duc eu în sat, să telefonez. Bănuiesc că-i o chestiune care priveşte poliţia.

Adrian încuviinţă din cap; rămăsese în genunchi, alături de silueta frîntă.

- E un post de poliţie în apropiere, n-am să întîrzii mult.

Hilary porni în grabă.

Singur, în groapa tăcută, în care întunericul devenea din ce în ce mai dens, Adrian şedea cu picioarele încrucişate, sprijinind capul omului mort. Îi închisese ochii şi-i acoperise faţa cu o batistă. Sus, în pădure, păsările se foiau şi ciripeau, pregătindu-se să se ducă la culcare. Începuse să se lase bruma, şi din pămînt se ridica ceaţa de toamnă, care se topea în amurgul albăstriu. Contururile erau estompate, dar peretele înalt al carierei de var se detaşa alb. Deşi situată la mai puţin de cincizeci de iarzi de un drum de circulaţie, groapa aceasta în care sărise Ferse ca să-şi afle odihna i se părea lui Adrian pustie, părăsită, bîntuită de năluci. Ştia prea bine că ar trebui să fie recunoscător pentru Ferse, pentru Diana, pentru el însuşi, dar nu simţea nimic altceva decît acea profundă milă pentru un semen atît de torturat, frînt în floarea vieţii - o milă profundă, şi în acelaşi timp creştea în el o senzaţie de contopire cu misterul Naturii, care înfăşura totul, mortul şi locul

său de odihnă.

O voce îl trezi din această stranie transă. Un țăran bătrîn, cu barbete, stătea lîngă el, ținînd un pahar în mînă.

- Aud c-a fost un accident; un domn preot m-a trimis cu asta. E rachiu, domnule. Îi întinse lui Adrian paharul. A căzut aicea, sau cum s-a întîmplat?

- Da, a căzut.

- Le-am zis eu mereu c-ar trebui să pună un gard în jur. Domnu mi-a spus să vă spun că sosește cu doctoru și poliția.

- Mulțumesc, răspunse Adrian, înapoindu-i paharul golit.

- E o căruță bună ceva mai încolo pe drum, poate că să-l ducem pînă acolo.

- Nu trebuie să-l urnim din loc pînă nu vin ceilalți.

- Aha! făcu țăranul. Eu am citit că-i o lege care zice așa numai în cazul de omor sau de sinucidere. Se zgîi la mort. - Arată liniștit, nu? Știți cine e, domnule?

- Da. Căpitanul Ferse. Se trăgea de prin părțile astea.

- Ce? Unul din Ferșii de la Burton Rise? Eh, am lucrat la ei cînd eram băiețandru; și eu m-am născut tot aici. Se uită mai îndeaproape. Că n-o fi domnul Ronald, nu?

Adrian dădu din cap.

- Iuhu! Nu mai spuneți! Acu nu mai e nici sămînță din familia lor. Bunică-său a murit nebun, zău. Iuhu! Nu mai spuneți! Domnu Ronald! L-am știut de cînd era băiat tînăr.

Se apleacă să-i vadă fața în ultimele rămășițe de lumină, apoi se ridică în picioare, clătinîndu-și a jale, dintr-o parte în alta, capul împodobit cu barbete. Adrian își dădea seama că pentru omul acela avea o mare însemnătate faptul că nu era vorba de un "străin".

Păcănitul brusc al unei motociclete rupse tăcerea; călăuzită de farul strălucitor, coborî în groapă pe drumul de căruțe; două siluete se desprinseră din ea. Un tînăr și o fată. Se apropiară cu precauție de grupul profilat în raza farului și rămaseră locului, privind în jos.

- Am auzit c-a fost un accident.

- Ihim! făcu țăranul bătrîn.

- Putem să vă fim de ajutor?

- Nu, mulțumesc, răspunse Adrian; doctorul și poliția sînt pe drum. Trebuie să-i așteptăm.

Îl văzu pe tînăr deschizînd gura ca să mai pună o întrebare, apoi închizînd-o la loc fără să fi vorbit, petrecîndu-și brațul în jurul fetei și, asemenea țăranului, rămaseră și ei tăcuți, cu ochii ațintiți pe cadavrul cu gîtul rupt, rezemat de

genunchiul lui Adrian. Motorul motocicletei, ambalat, duduia spărgînd tăcerea, iar lumina farului făcea mai lugubre cariera părăsită şi grupul celor vii strînşi în jurul mortului.

XXIX

Telegrama sosi la Condaford chiar înainte de cină. Suna astfel:

Sărmanul F. mort. Căzut carieră de var. Transportat Chichester. Eu şi Adrian aşteptăm aici ancheta. Hilary.

Dinny se afla în camera ei cînd i fu adusă telegrama şi se aşeză pe pat, cu acea strîngere de inimă pe care o simţim cînd uşurarea luptă cu durerea pentru a căpăta grai. Iată, se împlinise ceva pentru care se rugase, şi totuşi unicul lucru la care se putea gîndi era acel ultim geamăt al lui Ferse, şi expresia zugrăvită pe faţa lui cînd se oprise în prag, ca s-o asculte pe Diana cîntînd. Se adresă fetei care-i adusese telegrama:

- Amy, găseşte-mi-l pe Scaramouche.

Cînd se ivi terierul scoţian cu ochii lui lumnoşi şi cu aerul că-i conştient de valoarea sa, Dinny îl strînse la piept cu atîta forţă, încît cîinele chelălăi. Cu povara lui caldă şi lînoasă în braţe, Dinny îşi recăpătă echilibrul; uşurarea se răspîndi în întreaga structură a fiinţei ei, dar mila îşi făcu drum umplîndu-i ochii de lacrimi. O stare sufletească ciudată, dincolo de

puterea de înțelegere a cîinelui ei. Scaramouche o linse pe nas și se zbătu pînă cînd îl lăsă jos. Dinny isprăvi în pripă să se îmbrace și se duse în odaia mamei ei.

Lady Cherrell, gătită pentru cină, făcea naveta între șifonierul cu ușile deschise și scrinul cu sertarele deschise, chibzuind de care obiecte anume se putea despărți mai ușor în vederea apropiatului bazar în scopuri de binefacere, menit să prelungească pînă la sfîrșitul anului fondul de întreținere al spitalului. Fără să scoată o vorbă, Dinny îi puse telegrama în mînă. După ce o citi, rosti cu glas potolit:

- Pentru asta te-ai rugat, draga mea.

- Să însemne oare sinucidere?

- Cred că da.

- E mai bine să-i spun Dianei acum, sau să aștept întîi să doarmă și ea ca lumea o noapte?

- Cred c-ar trebui să-i spui acum. Dacă dorești, pot să vorbesc eu cu ea.

- Nu, scumpo, nu. E datoria mea. Cred că o să prefere să ia cina sus, în camera ei. Bănuiesc că mîine va trebui să plecăm la Chichester.

- E o situație îngrozitoare pentru tine, Dinny.

- Îmi prinde bine.

Luă telegrama și ieși din cameră.

Diana se găsea împreună cu copiii, care lungeau cît puteau ceremonialul culcatului, nefiind încă la vîrsta cînd asemenea acțiune devine foarte dezirabilă. Dinny îi făcu semn să vină în camera ei și, din nou fără să scoată o vorbă, îi înmînă telegrama. Deși în ultimele zile se apropiase atît de mult de Diana, totuși exista între ele o diferență de șaisprezece ani, așa încît Dinny nu încercă gesturile de consolare pe care le-ar fi dăruit cuiva de vîrsta ei. Ba chiar simțea că niciodata n-o să știe prea bine cum ar putea reacționa Diana. Reacționă prin totală împietrire. Parcă n- ar fi fost nimic nou pentru dînsa. Fața-i frumoasă, fină și uzată, asemenea chipului de pe o monedă, nu exprima absolut nimic. Ochii ațintiți asupra lui Dinny rămaseră uscați și limpezi. Singurele cuvinte pe care le rosti fură:

- Nu cobor la cină. Mîine - Chichester?

Strunindu-și toate impulsurile, Dinny aprobă din cap și ieși. Cînd se află singură cu mama ei, după masă, îi spuse:

- Aș dori să am și eu stăpînirea de sine a Dianei.

- Asemenea stăpînire de sine este rezultatul suferințelor prin care a trecut.

- Dar are în ea și ceva din Lady Clara Vere de Vere.[1]
- Ceea ce nu-i rău, Dinny.
- Ce-o să însemne ancheta asta?
- Mi-e teamă că acolo o să aibă nevoie de toată stăpînirea-i de sine.
- Mamă, o să trebuiască să depun și eu mărturie?
- Se pare că tu ești ultima persoană care i-a vorbit, nu-i așa?
- Da. Trebuie să istorisesc scena de noaptea trecută de la ușă?
- Cred că ar trebui să istorisești tot ce știi, dacă ești întrebată.
Un val de roșeață aprinse obrajii lui Dinny.
- Nu cred că o să povestesc. Dianei nu i-am spus nimic. Nu văd în ce măsură ar putea interesa oamenii din afară.
- Nu, nici eu nu văd; dar în cazuri din astea se presupune că nu ne luăm după propriile noastre aprecieri.
- Ei bine, eu am s-o fac; n-am de gînd să alimentez bestiala curiozitate a oamenilor și să-i pricinuiesc Dianei suferințe.
- Gîndește-te că s-ar putea să-l fi auzit una dintre slujnice.
- Dar nu se poate dovedi că eu l-am auzit.
Lady Cherrell zîmbi.
- Aș dori să fi fost taică-tu aici cu noi.
- Mamă, să nu te apuci să-i povestești tatii cele ce ți-am spus. Nu suport să mi se folască în jur o conștiință masculină; și aia feminină e destul de rea, dar măcar o poți struni.
- Foarte bine.
- Dacă pot ascunde ceva fără să mă trădez, nu mă las pradă nici unui scrupul, continuă Dinny întemeindu-se pe recentele ei amintiri de la tribunalul de poliție. La urma urmei, de ce-au nevoie de o anchetă? Ferse e mort. E o chestiune morbidă.
- Dinny, nu-mi este îngăduit să te susțin și să te instig.
- Ba da, mamă. Știi doar că în inimă ești de aceeași părere cu mine.
Lady Cherrell nu mai răspunse nimic. Așa era...
Cu primul tren de a doua zi dimineața, sosiră generalul și Alan Tasburgh; după o jumătate de oră, porniră cu toții în

1. Aluzie la trufașa eroină a poemului cu același nume, de Alfred Tennyson.

mașina decapotată; Alan era la volan, generalul pe locul de lîngă el, iar în spate se înghesuiseră Lady Cherrell, Dinny și Diana. A fost un drum lung și mohorît. Rezemată pe spate, cu nasul abia răsărindu-i din blană, Dinny stătea dusă pe gînduri. Treptat, se sădise în ea convingerea că, într-un fel, va fi pilonul central al apropiatei anchete. În fața ei își deschisese Ferse inima; ea îndepărtase copiii; ea coborîse în toiul nopții ca să telefoneze; ea auzise ceea ce nu avea de gînd să dezvăluie; și, ultimul lucru, dar cel mai însemnat, ea va trebui să apară drept cea care a apelat la Adrian și la Hilary. Numai îndărătul acestui paravan, al nepoatei care a determinat-o pe Diana să ceară ajutor unchiului ei, cînd Ferse a dispărut, va putea fi mascată prietenia lui Adrian pentru Diana. Ca toată lumea, Dinny citea, ba chiar gusta necazurile și scandalurile altora, relatate în ziare; și, ca toată lumea, se revolta împotriva posibilității ca ziarele să insinueze cel mai mic fapt cu iz de scandal în legătură cu familia ei, ori cu prietenii ei. Dacă ieșea brutal la iveală că se adresaseră unchiului ei în calitate de vechi și intim prieten al Dianei, amîndoi ar fi fost supuși la tot felul de întrebări, care ar fi iscat tot felul de suspiciuni în spiritul publicului deformat de sexualitate. Imaginația ei stîrnită o luă razna. Dacă vechea și intima prietenie dintre Adrian și Diana ar fi fost dată în vileag, nimic n-ar fi putut împiedica publicul să-l suspecteze pe unchiul ei că l-a împins pe Ferse peste marginea gropii aceleia cu var, doar dacă Hilary nu s-a aflat în clipa aceea alături de el - detaliile nu-i erau cunoscute încă. Mintea ei porni să anticipeze. Orice explicație oribilă era mult mai ușor acceptată decît o explicație banală și adevărată! Și gîndul acesta întărea în ea hotărîrea aproape perfidă de a frustra publicul de senzațiile tari pe care le căuta.

Adrian le întîmpină în holul hotelului din Chichester și Dinny profită de prilej ca să-i spună:

- Unchiule, pot să stau de vorbă în particular cu dumneata și cu unchiul Hilary?

- Hilary a trebuit să se întoarcă la Londra, draga mea, dar revine cu certitudine astă-seară; vom putea sta de vorbă atunci. Ancheta are loc mîine.

Dinny trebui să se mulțumească deocamdată cu atît.

După ce Adrian își termină istorisirea, Dinny, hotărîtă să nu-l lase s-o însoțească pe Diana la locul unde era depus Ferse, interveni:

- Unchiule, dacă ne explici unde trebuie să mergem, mă duc eu cu Diana.

Adrian încuviinţă. Înţelesese.

Cînd sosiră la morgă, Diana intră singură, iar Dinny aşteptă într-un coridor care mirosea a dezinfectant şi care dădea într-o străduţă lăturalnică. O muscă dezolată de apropierea iernii se tîra posomorîtă pe sticla geamului. Dinny privi la uliciοara spălăcită sub cerul sărăcit de orice căldură şi lumină, şi se simţi tare nefericită. Viaţa părea teribil de mohorîtă, împovărătoare, iar soluţiile ei erau sinistre. Ancheta, ameninţarea care plana asupra lui Hubert - de nicăieri nici o rază de plăcere. Nici măcar gîndul la dragostea atît de vizibilă a lui Alan nu-i aducea mîngîiere.

Se întoarse cînd o simţi pe Diana din nou lîngă ea, şi deodată, uitînd de propriile-i amărăciuni, o cuprinse cu braţul şi o sărută pe obrazul rece. Se înapoiară la hotel fără să-şi fi vorbit, cu excepţia cuvintelor rostite de Diana.

- Arăta extraordinar de liniştit.

Curînd după cină, Dinny urcă în camera ei şi rămase acolo citind o carte, în aşteptarea celor doi unchi. Trecuse de zece cînd maşina lui Hilary trase în faţa hotelului, şi cîteva minute mai tîrziu intrară în camera ei. Observă cît de întunecaţi şi de vlăguiţi arătau amîndoi; dar pe chipurile lor era totuşi ceva ce o îmbărbăta. Oricum, făceau parte din rasa celor ce aleargă înainte pînă pică. Amîndoi o sărutară cu neaşteptată căldură şi se aşezară de o parte şi de alta a patului. Dinny, şezînd între ei, i se adresă lui Hilary:

- E vorba de unchiul Adrian, unchiule. Am stat şi am chibzuit. Dacă nu băgăm de seamă, ancheta asta se poate transforma în ceva oribil.

- Aşa e, Dinny. Am venit pe drum împreună cu doi ziarişti care nu bănuiau legătura mea cu cazul. Au şi luat contact cu clinica de boli mintale şi sînt în plină efervescenţă. Eu am mare respect pentru ziarişti, îşi fac treaba temeinic.

Dinny i se adresă lui Adrian:

- Unchiule, n-ai nimic împotrivă dacă vorbesc deschis?

Adrian zîmbi.

- Nu, Dinny. Tu eşti o fată loială; dă-i drumul!

- Eu sînt de părere, începu Dinny împletindu-şi degetele pe bara de fier a patului, că lucrul cel mai important este să nu iasă la lumină prietenia unchiului Adrian pentru Diana, şi de asta m-am gîndit să iau cu totul asupră-mi faptul că voi doi aţi fost solicitaţi să-l găsiţi. Înţelegeţi, eu sînt ultima persoană care a stat de vorbă cu el cînd a tăiat firul telefonului, după cum ştiţi, aşa încît, cînd voi fi interogată, le pot băga în cap că amestecul

vostru se datorează integral sugestiei mele, și că am apelat la voi ca la o pereche de unchi deștepți și pricepuți să dezlege rebusuri. Dacă n-ar fi așa, atunci de ce ne-am adresat unchiului Adrian? Spune-le că deoarece era un prieten *atît de devotat*, și pe dată ai să afli ce-i în mintea lor, mai cu seamă cînd vor ști că Ferse a fost absent timp de patru ani.

Urmă o tăcere, pe care o întrerupse Hilary:

- Are dreptate, bătrîne. Patru ani de prietenie cu o femeie frumoasă, în absența soțului, nu pot însemna decît un singur lucru pentru juriu, și multe lucruri pentru public.

Adrian încuviință.

- Dar nu văd cum s-ar putea ascunde faptul că-i cunosc de multă vreme pe amîndoi.

- Prima impresie determină totul, răspunse Dinny cu vioiciune. Pot să afirm că Diana mi-a cerut să mergem la doctor și la Michael, dar eu i-am respins propunerea, știind cît de fantastic te pricepi dumneata să detectezi urmele, datorită profesiunii pe care o ai, și știind că îl puteam antrena pe unchiul Hilary care cunoaște atît de bine sufletul omenesc. Dacă-i orientăm *de la început* pe calea cea bună, nu cred să aibă vreo importanță simplul fapt că-i cunoșteai pe amîndoi. Mi se pare extrem de important ca eu să fiu interogată cît mai curînd posibil.

- Înseamnă să-ți dăm o sarcină grea, draga mea.

- O, nu! În cazul cînd nu sînt chemată la interogatoriu înaintea dumitale și a unchiului Hilary, vreți să declarați amîndoi că eu am fost aceea care v-am chemat, așa încît mie să nu-mi rămînă decît să confirm?

- După medic și după poliție, Diana va fi primul martor.

- Da, dar pot vorbi cu ea, așa încît declarațiile noastre să coincidă.

Hilary zîmbi.

- Nu văd de ce nu. E o minciună nevinovată. Iar eu pot să insinuez că i-am cunoscut de tot atîta vreme cît și tine, Adrian. Amîndoi am întîlnit-o pentru prima dată pe Diana la picnicul pe care l-a organizat Lawrence lîngă Land's End, pe cînd era doar o fetișcană, și amîndoi i-am cunoscut prima dată pe Ferse la nunta lor. Prietenie de familie, hm?

- Or să iasă la iveală vizitele mele la clinica de boli mintale, stărui Adrian. Doctorul a fost citat ca martor.

- A, bine, interveni Dinny, te duceai acolo în calitate de prieten și mai ales pentru că te interesează bolile mintale. La urma urmei, se presupune că ești om de știință, unchiule.

Apoi zîmbiră şi Hilary adăugă:

- În ordine, Dinny, o să vorbim cu comisarul, care-i un băiat foarte cumsecade, şi o să aranjăm să fii chemată repede, dacă e posibil.

Se îndreptară spre uşă.

- Noapte bună, micuţă vulpe, îi spuse Adrian.

- Noapte bună, unchiule drag; arăţi teribil de obosit. Ai o sticlă cu apă caldă?

Adrian clătină din cap.

- N-am nimic decît o periuţă de dinţi pe care am cumpărat-o azi.

Dinny scoase sticla ei de sub aşternut şi-l sili s-o primească. - Atunci pot discuta cu Diana despre cele ce-am stabilit?

- Dacă vrei, Dinny...

- De poimîine, soarele va străluci iar.

- Oare? întrebă Adrian.

După ce uşa se închise în urma lor, Dinny oftă. O să strălucească oare? În Diana părea să se fi uscat orice simţire. Şi apoi - mai era problema lui Hubert!

XXX

Reflecțiile lui Adrian și ale nepoatei sale, cînd intrară împreună la procuratură, a doua zi, ar putea fi sintetizate în felul următor:

Ancheta unui investigator de decese îți evocă servirea la masa de duminică a tradiționalei fripturi de vacă și a budincii de Yorkshire, care se mîncau în alte vremuri. Azi, cînd după-mesele de duminică sînt închinate jocurilor sportive, cînd crimele au devenit rare, iar sinucigașii nu mai sînt îngropați la răscruce de drumuri, fiecare dintre cele două tradiții și-a pierdut rațiunea inițială de a exista. Pe vremuri, Justiția și emisarii săi erau considerați ca dușmani ai omenirii, așa încît era firesc să interpui un arbitru civil între moarte și lege. Dar într-o epocă în care poliția e numită "o splendidă forță", nu apare oarecum nefiresc faptul de a-i considera pe polițiști incapabili să decidă singuri cînd e necesar să intre în acțiune? Deci nu în incompetența poliției trebuie căutată rațiunea menținerii acestui ritual. Rațiunea constă, de bună seamă, în teama publicului de a nu se afla în necunoștință de cauză. Fiecare cititor de ziare simte că, în măsura în care el sau ea află mai multe despre ceea ce e suspect, senzațional și dezgustător, cu atît sufletul lui sau al ei e mai purificat. Se știe că dacă n-ar exista ancheta investigatorului, adeseori nu s-ar publica în ziare nici un fel de informație despre decesele senzaționale; și niciodată n-ar exista două anchete. Și dacă, în loc de informație, poți asista la o anchetă, și dacă în loc de o anchetă poți asista uneori la două, e cu atît mai plăcut!

Senzaţia penibilă că-ţi vîri nasul în treburile altora dispare din momentul în care te pierzi în gloată. Cu cît eşti mai băgăreţ cînd te afli în gloată, cu atît mai fericit te simţi. Şi cu cît mai des găseşti un loc la anchetarea unui deces, cu atît îţi creşte recunoştinţa faţă de cer. "Lăudat fie Dumnezeu de la care purced toate binefacerile" nu izbucneşte niciodată cu mai multă ardoare decît în inimile celor ce au privilegiul de a găsi loc la ancheta unui deces. Căci ancheta unui deces înseamnă aproape întotdeauna o tortură pentru rudele rămase în viaţă, şi ce altceva ar putea procura mai multă plăcere?

Faptul că procuratura era ticsită nu făcu decît să le confirme celor doi impresiile, cînd trecură într-o mică sală de aşteptare.

Adrian îi spuse:

- Dinny, tu eşti a cincea roată la căruţă. Se pare că eu şi Hilary vom fi chemaţi înaintea ta. Dacă ne ţinem departe de sala tribunalului pînă cînd ne cheamă, nu vom putea spune că ne-am copiat unul pe celălalt.

Stătură, foarte tăcuţi, în săliţa goală. Urma ca înaintea lor să fie interogaţi poliţia, medicul, Diana şi Hilary.

- E ca în *Zece negri mititei*, murmură Dinny.

Îşi ţinea ochii fixaţi pe un calendar atîrnat pe zidul din faţa ei; nu-l putea citi, dar simţea nevoia să-l fixeze.

- Uite, drăguţo, i se adresă Adrian scoţînd o sticluţă din buzunarul de la piept, ia o înghiţitură sau două din asta - nu mai mult; e jumătate *sal volatil*,[1] jumătate apă, o să te întărească de nici n-o să crezi. Bea cu grijă.

Dinny luă o sorbitură. Îi arse gîtlejul, dar nu prea rău.

- Ia şi dumneata, unchiule.

Adrian sorbi cu prudenţă.

- Nici că există drog mai bun înainte de un joc de crichet, sau altele de-alde astea.

Rămaseră din nou tăcuţi, adulmecînd aburii alcoolului. La un moment dat, Adrian vorbi:

- Dacă spiritul supravieţuieşte trupului, ceea ce eu nu cred, mă întreb ce-o fi gîndind bietul Ferse de toată farsa asta? Sîntem încă barbari. Nu ştiu ce scriitor are o povestire despre un club al sinucigaşilor ce procura cîte o formă plăcută de moarte membrilor săi care simţeau nevoia să se retragă din viaţă. Nu aprob sinuciderea la oamenii normali, decît în cazuri

1. O soluţie aromată de carbonat de amoniu.

foarte rare. Omul trebuie să-i dea înainte; dar în ce-i priveşte pe dezechilibraţi, sau pe cei ameninţaţi cu demenţa, aş vrea să avem şi noi un asemenea club, Dinny. Ia zi, te-a întremat puţin băutura?

Dinny dădu din cap.

- Şi te ţine un ceas. Se ridică în picioare. - Văd că-i rîndul meu. La revedere, draga mea, succes! Tratează-l pe investigator din cînd în cînd cu cîte un "Sir".

Văzîndu-l cum se îndreaptă din şale, cînd trece pe uşă, Dinny simţi un val de duioşie. Din ciţi oameni cunoştea ea, pe unchiul Adrian îl admira cel mai mult. Şi înălţă o mică rugă absurdă pentru el. Fără îndoială, băutura o întărise; senzaţia aceea de scufundare, de suspensie, pe care o încercase, se mistuise cu totul. Îşi scoase din buzunar oglinjoara şi puful. Oricum, nu era necesar să-i lucească nasul cînd avea să fie ţintuită la stîlp.

Pînă să fie chemată se mai scurse un sfert de oră, pe care-l petrecu ţinîndu-şi ochii pironiţi pe acelaşi calendar, gîndindu-se la Condaford şi rechemîndu-şi în amintire cele mai frumoase dintre clipele trăite acolo. Zilele de demult, de cînd era de-o şchioapă, înainte ca reşedinţa să fi fost restaurată, zilele finului cosit şi ale picnicurilor în pădure; zilele cînd culegea levănţică şi călărea pe spinarea cîinelui de vînătoare, trecînd apoi la ponei, cînd Hubert fusese trimis la şcoală; zile de fericire pură, într-un cămin nou, statornic, pentru că, deşi fusese născută acolo, pînă la vîrsta de patru ani dusese o viaţă nomadă - peregrinînd prin Aldershot şi Gibraltar. Cu o plăcere deosebită îşi aducea aminte cum răsucea firul auriul al viermilor de mătase, cum coconii o făceau să se gîndească la nişte elefanţi care s-ar tîrî şi s-ar prelinge, şi cît de ciudat i se păruse mirosul lor.

- Elisabeth Charwell!

Ce pacoste să ai un nume pe care toţi, fără greş, îl pronunţă anapoda. Se ridică, murmurînd în sinea ei:

Un negru mititel a tras cu tunul.
L-a chemat anchetatorul, n-a rămas nici unul...

Cineva a luat-o în primire de cum a intrat în sală, şi conducînd-o de-a curmezişul tribunalului, a plasat-o într-un soi de ţarc. Din fericire se nimerise nu de mult într-un loc asemănător, aşa că totul i se părea vag familiar, şi chiar vag comic. Juriul din faţa ei avea un aspect de scos din uz, iar

anchetatorul un aer de ridicolă importanţă. Ceva mai jos, în stînga, erau ceilalţi negri mititei; şi în spatele lor, desfăşurîndu-se pînă la stavila zidului alb, zeci şi zeci de feţe aşezate rînduri-rînduri, ca nişte sardele proţăpite în coadă într-o uriaşă cutie. Apoi, dîndu-şi seama că i se adresa o întrebare, îşi concentră atenţia pe faţa anchetatorului.

- Numele dumneavoastră este Elisabeth Cherrell. Sînteţi, cred, fiica locotenent-generalului Sir Conway Cherrell, K.C.B. C.M.G. şi a Lady-ei Cherrell?

Dinny se înclină. "Bănuiesc că datorită acestui fapt îi sînt agreabilă", gîndi ea.

- Şi locuiţi împreună cu părinţii dumneavoastră la Condaford Grange, în Oxfordshire?

- Da.

- Sînt informat, domnişoară Cherrell, că v-aţi aflat la locuinţa căpitanului şi a doamnei Ferse pînă în dimineaţa zilei cînd căpitanul şi-a părăsit domiciliul.

- Exact.

- Sînteţi o prietenă intimă a familiei?

- A doamnei Ferse. Pe căpitanul Ferse nu l-am văzut decît o singură dată, cred, înainte de reîntoarcerea lui.

- Ah! Reîntoarcere! Locuiaţi la doamna Ferse cînd s-a reîntors?

- Am venit la ea în chiar după-amiaza aceea.

- În după-amiaza reîntoarcerii căpitanului de la clinica de boli mintale?

- Da. De fapt m-am instalat în locuinţa lor începînd de a doua zi.

- Şi aţi rămas acolo pînă cînd căpitanul Ferse a părăsit domiciliul?

- Da.

- Care a fost comportarea lui în tot acest timp?

Pusă în faţa acestei întrebări, Dinny îşi dădu seama pentru prima dată de dezavantajul de a nu şti ce spuseseră ceilalţi. Se părea că trebuie să declare ceea ce ştia şi simţea cu adevărat.

- Mi s-a părut absolut normal, cu excepţia faptului că nu voia să iasă din casă şi refuza să întîlnească oameni. Părea complet sănătos, numai ochii lui îţi dădeau o senzaţie neplăcută.

- Ce vreţi să spuneţi?

- Păreau... păreau ca un foc îndărătul gratiilor, păreau să scapere...

Şi, cînd rosti aceste cuvinte, observă că juriul, o clipă, păru

mai puțin scos din uz.

- Deci refuza să iasă din casă, ați spus. Acest lucru s-a menținut în tot timpul cît ați locuit acolo?

- Nu; a ieșit în oraș în ajunul zilei în care a plecat definitiv. A lipsit întreaga zi, cred.

- Credeți? Nu erați acolo?

- Nu; în acea dimineață am luat copiii și i-am transportat la mama mea, la Condaford Grange; m-am înapoiat seara, înainte de cină. Căpitanul Ferse nu era acasă.

- Ce v-a determinat să-i îndepărtați pe copii?

- Doamna Ferse mi-a cerut-o. Remarcase o schimbare la căpitanul Ferse și gîndise că va fi mai bine pentru copii să plece în altă parte.

- Ați putea afirma și dumneavoastră că ați remarcat o schimbare?

- Da. L-am găsit mai neliniștit și, cumva, mai bănuitor; la cină începuse să bea mai mult.

- Dar nu o schimbare izbitoare?

- Nu. Eu...

- Da, domnișoară Cherrell?

- Voiam să spun un lucru pe care nu-l cunosc decît din auzite.

- Ceva ce v-a mărturisit doamna Ferse?

- Da.

- Mă rog, nu e necesar să ni-l declarați.

- Mulțumesc, domnule.

- Să revenim la întoarcerea dumneavoastră după ce i-ați condus pe copii la Condaford și cînd, după cum ați afirmat, căpitanul Ferse nu era acasă: doamna Ferse era?

- Da, se îmbrăcase pentru cină. M-am schimbat și eu în grabă și am cinat noi două, singure. Eram foarte îngrijorate de soarta lui.

- Și?

- După-masă ne-am retras în salon, și, ca să-i distrag doamnei Ferse gîndurile, i-am cerut să cînte, pentru că era foarte nervoasă și îngrijorată. După un scurt timp, s-a auzit ușa de la intrare, și căpitanul Ferse a venit apoi în salon și s-a așezat...

- A spus ceva?

- Nu.

- Cum arăta?

- Îngrozitor, așa am gîndit atunci. Avea o înfățișare foarte stranie și încordată, de parcă se găsea sub imperiul unui gînd

cumplit.

- Da?

- Doamna Ferse l-a întrebat dacă mîncase şi dacă n-ar dori să se ducă la culcare; l-a întrebat dacă n-ar vrea să vadă un doctor; dar el nu răspundea nimic - stătea cu ochii închişi, ca adormit, pînă cînd, în cele din urmă, eu am şoptit: "O fi adormit?" Atunci, brusc, a strigat: "Adormit! Mă apucă iar, şi n-am de gînd să rabd. Pe Dumnezeul meu! N-am să rabd!"

Cînd repetă aceste cuvinte ale lui Ferse, Dinny îşi dădu seama, mai bine decît oricînd pînă atunci, ce se înţelege prin expresia "senzaţie în sala tribunalului"; într-un chip misterios, furnizase elementul convingător care lipsise din depoziţiile martorilor precedenţi. Dacă procedase înţelept sau nu, îi era cu neputinţă să hotărască; şi ochii ei căutară faţa lui Adrian. Acesta îi răspunse printr-o imperceptibilă mişcare de încuviinţare.

- Da, domnişoară Cherrell?

- Doamna Ferse s-a îndreptat spre dînsul, dar a oprit-o spunîndu-i: "Lasă-mă-n pace. Pleacă!" Cred că ea i-a cerut: "Ronald, n-ai vrea să vezi un medic, doar ca să-ţi dea ceva de dormit?", dar căpitanul a sărit în picioare şi a strigat cu violenţă: "Pleacă de aici! Nu vreau să văd pe nimeni - pe nimeni!"

- Da, domnişoară Cherrell, şi după aceea?

- Ne-a cuprins spaima. Am urcat în camera mea şi ne-am sfătuit, şi eu am fost de părere că trebuie să telefonăm.

- Cui?

- Doctorului doamnei Ferse. A vrut să telefoneze ea, dar nu i-am dat voie şi am alergat eu jos. Telefonul se găseşte într-un birouaş, la parter, şi tocmai căutam numărul cînd mi-am simţit mîna încleştată, şi l-am văzut pe căpitanul Ferse în spatele meu. A tăiat, cu un briceag, firul telefonului. A continuat să-mi ţină braţul şi eu i-am spus: "E stupid, căpitane Ferse; ştii bine că nici una dintre noi nu ţi-ar face vreun rău". A dat drumul braţului meu, a lăsat briceagul, şi mi-a cerut să-mi încalţ pantofii, pentru că-i ţineam în mînă.

- Vreţi să spuneţi că v-aţi scos pantofii?

- Da, ca să pot coborî fără zgomot. Mi-am pus pantofii. El a continuat: "N-am de gînd să las pe nimeni să mi se amestece în viaţă. Am să fac ce-mi place!" I-am răspuns: "Ştii că nu-ţi vrem decît binele". La care el mi-a zis: "Cunosc eu binele ăsta - mi s-a urît de el". După care a privit pe fereastră şi a spus: "Toamnă cu găleata!", apoi s-a întors către mine şi a strigat: "Ieşi afară din camera asta, repede! Ieşi afară!" Am luat-o iar la

goană pe scări.

Dinny făcu o pauză şi trase adînc aer în piept. Retrăirea acelor momente făcea ca inima să i se zbată în piept. Închise ochii.

- Da, domnişoară Cherrell, şi după aceea?

Redeschise ochii. Da, în faţa ei se găsea anchetatorul, şi iată şi juriul, cu gurile, pare-se, uşor căscate.

- I-am povestit totul doamnei Ferse. Nu ştiam ce să facem sau la ce să ne aşteptăm - nu vedeam ce-am putea face şi eu am dat ideea să baricadăm uşa cu patul şi să încercăm să dormim.

- Şi aşa aţi făcut?

- Da; dar multă vreme n-am putut închide un ochi. Doamna Ferse era însă atît de epuizată, că pînă la urmă a adormit, şi spre dimineaţă cred că am adormit şi eu. Oricum, m-a trezit din somn bătaia în uşă a cameristei.

- În timpul nopţii, căpitanul Ferse nu s-a mai manifestat în nici un fel?

Prin mintea lui Dinny fulgeră vechea zicală şcolărească: "Dacă-ndrugi o minciună, măcar zi una bună"; şi răspunse ferm:

- Nu, în nici un fel.

- La ce oră aţi fost deşteptată?

- La opt. Am trezit-o pe doamna Ferse şi am coborît numaidecît. Camera de toaletă a căpitanului Ferse era în dezordine, şi se părea că stătuse întins pe pat; dar nu era de găsit nicăieri în casă; iar pălăria şi pardesiul lui dispăruseră de pe scaunul pe care le trîntise în hol.

- Şi ce-aţi făcut atunci?

- Ne-am consultat, şi doamna Ferse dorea să se adreseze medicului, precum şi vărului nostru comun, domnul Michael Mont, membru în Parlament; dar eu m-am gîndit că dacă i-aş putea antrena pe unchii mei ei ar fi cei mai nimeriţi să dea de urma căpitanului Ferse; aşa încît am convins-o pe doamna Ferse să vină cu mine pînă la unchiul meu Adrian, căruia i-am cerut să-l cheme pe unchiul Hilary şi să încerce să-l găsească pe căpitanul Ferse. Ştiam că amîndoi sînt oameni foarte abili şi plini de tact (Dinny îl văzu pe anchetator făcînd o uşoară plecăciune în direcţia unchilor ei şi se grăbi să adauge): şi vechi prieteni de familie; mi-am zis că ei ar putea mai bine decît oricare altul să-l găsească, fără să se facă zarvă. Aşa încît ne-am dus la unchiul meu Adrian şi el s-a arătat de acord să-l cheme în ajutor şi pe unchiul Hilary şi să încerce; apoi am

luat-o pe doamna Ferse cu mine, la Condaford, unde se găseau copiii, şi asta-i tot ce ştiu, domnule anchetator!

Anchetatorul se înclină destul de reverenţios în direcţia ei şi spuse:

- Vă mulţumesc, domnişoară Cherrell. Depoziţia dumneavoastră a fost admirabilă.

Membrii juriului se foiră pe scaune, de parc-ar fi încercat şi ei să se încline, iar Dinny, cu o sforţare, coborî din ţarc şi se aşeză lîngă Hilary, care-şi lăsă mîna pe mîna ei. Stătu foarte liniştită, şi la un moment dat îşi dădu seama că o lacrimă - parcă ultima picătură de *sal volatil* - i se prelingea pe obraz. Ascultînd posomorîtă cele ce urmară, adică depoziţia medicului de la clinica de boli mintale şi cuvîntul anchetatorului, aşteptînd apoi mută să audă verdictul juriului, Dinny se simţi sfîşiată de simţămîntul că în loialitatea ei faţă de cei în viaţă, fusese lipsită de loialitate faţă de cel mort. Era o senzaţie oribilă: aceea că prin mărturia ei acuzase de demenţă pe cineva care nu se putea apăra sau explica; cu un interes înfricoşat, urmări pe membrii juriului ocupîndu-şi din nou scaunele şi pe preşendinte ridicîndu-se în picioare ca răspuns la cererea de a-şi da verdictul.

- Considerăm că decedatul a murit prin cădere într-o carieră de var.

- Asta înseamnă moarte prin accident, preciză anchetatorul.

- Dorim să exprimăm văduvei condoleanţele noastre.

Dinny fu pe punctul să bată din palme. Aşa! Deci oamenii aceia scoşi din uz îi acordaseră decedatului beneficiul îndoielii. Şi, cuprinsă de o duioşie subită, foarte subiectivă, îşi înălţă capul spre ei şi le zîmbi.

XXXI

Cînd zîmbetul i se șterse de pe buze, Dinny observă că unchiul ei o privea amuzat.

- Putem pleca, unchiule Hilary?

- Ar fi bine să plecăm, Dinny, pînă nu-l farmeci pe președintele juriului.

Afară, în aerul umed de octombrie, pentru că ziua aceea era adevărata întruchipare a toamnei englezești, Dinny spuse:

- Hai să respirăm puțin, unchiule, și să eliminăm din noi izul ăsta de tribunal.

O luară în direcția mării, aflată departe, și porniră la drum cu pas zdravăn.

- Sînt grozav de curioasă să știu cum s-au petrecut lucrurile înainte de depoziția mea, unchiule: am spus ceva care să fi contrazis declarațiile celorlalți?

- Nu. Din depoziția Dianei a reieșit imediat că Ferse se întorsese de la clinică, așa încît anchetatorul a tratat-o cu suavitate. Din fericire m-au chemat pe mine înaintea lui Adrian, așa încît declarațiile lui le-au repetat pe-ale mele, iar el n-a atras prin nimic atenția în mod deosebit. Îmi pare rău pentru jurnaliști. Juriile, ori de cîte ori e posibil, evită verdictele de sinucidere și de dezechilibru mintal, și, în fond, nici nu știm exact ce s-a întîmplat cu bietul Ferse în ultimul minut. E posibil să fi alunecat peste marginea gropii, înainta orbește și era în amurg.

- Crezi într-adevăr că așa s-a întîmplat, unchiule?

Hilary clătină din cap.

- Nu, Dinny. Cred că a fost tot timpul stăpînit de gîndul sinuciderii, şi că locul acela era cel mai apropiat de vatra lui părintească. Şi, cu toate că spun ceea ce nu se cuvine, slavă Domnului că a făcut-o şi şi-a căpătat odihna.

- Da, vai, da! Ce se va întîmpla acum cu Diana şi cu unchiul Adrian?

Hilary îşi umplu pipa şi se opri s-o aprindă.

- Ei bine, draga mea, lui Adrian i-am dat cîteva sfaturi. Nu ştiu dacă o să le urmeze, dar ai putea să mă susţii şi tu, dacă ţi se oferă prilejul. A aşteptat atîta amar de ani... Ar fi bine să mai aştepte încă unul.

- Unchiule, sînt întru totul de aceeaşi părere.

- O! făcu Hilary surprins.

- Da. Diana nu-i acum în stare nici să se gîndească la el. Ar fi bine să fie lăsată singură cu ea însăşi şi cu copiii.

- Mă întreb dacă nu s-ar putea încropi vreo expediţie de oase vechi, care să-l scoată din Anglia pe vreun an de zile.

- Hallorsen! exclamă Dinny lovindu-şi palmele. Hallorsen pleacă din nou! Şi ţine la unchiul Adrian.

- Bun! Crezi că l-ar lua?

- Dacă-i cer eu! replică Dinny cu simplitate.

Hilary îi aruncă din nou o privire amuzată.

- Ce jună primejdioasă eşti tu! Cred că cei de la muzeu or să-i dea un concediu lui Adrian. Pot să-i pun pe bătrînul Shropshire şi pe Lawrence să-i convingă. Dinny, e timpul să ne întoarcem. Trebuie să prind un tren. Păcat, pentru că aerul de aici miroase bine: dar Maidanele tînjesc de dorul meu.

Dinny îşi vîrî mîna pe sub braţul lui.

- Te admir, unchiule Hilary.

Hilary căscă ochii.

- Nu cred că am înţeles bine, draga mea.

- Ştii foarte bine ce vreau să spun: dumneata întrupezi întreaga veche tradiţie: "la dispoziţia dumneavoastră", şi aşa mai departe; şi totuşi eşti aşa de teribil de modern, şi tolerant, şi lipsit de prejudecăţi...

- Hm! făcu Hilary, emiţînd un rotocol de fum.

- Sînt sigură că dumneata crezi în controlul naşterilor.

- Mă rog, replică Hilary, poziţia noastră, a preoţilor, în problema aceasta e cam ironică. Pe vremuri, a susţine teza limitării populaţiei era considerat drept o lipsă de patriotism. Dar în ziua de azi, cînd toate zborurile astea şi gazele otrăvitoare hrănesc cu prisosinţă ţărîna, cînd şomajul creşte

violent, mi-e teamă că e o lipsă de patriotism să nu susţii limitarea populaţiei din ţara noastră. Cît despre principiile creştine - fiind patrioţi, n-am ţinut seama în timpul războiului de principiul creştin "să nu ucizi" - tot aşa şi acum, fiind patrioţi, nu putem aplica, în mod logic, principiul creştin "să nu limitezi". Oricum, în ce priveşte mahalalele, controlul naşterilor e esenţial.

- Apoi dumneata nu crezi nici în iad...

- Ba cred, ăsta a fost făurit.

- Eşti un adept al duminicilor închinate jocurilor sportive, nu-i aşa?

Hilary încuviinţă din cap.

- Şi al băilor de soare în pielea goală?

- Aş fi, dacă ar exista soare.

- Şi al femeilor care poartă pijama şi fumează.

- Dar nu tutun prost; sînt categoric împotriva tutunului prost.

- Găsesc că e nedemocratic.

- N-am ce-i face, Dinny. Adulmecă! Şi pufăi o gură de fum în direcţia ei.

Dinny trase pe nări.

- Are şi *latakia* [1] în amestec, miroase bine; dar femeile nu pot să fumeze pipă. Presupun că avem cu toţii, pe undeva, o idee fixă, şi a dumitale e: "nu tutun prost!" În afară de asta însă, eşti uimitor de modern, unchiule. Cînd mă aflam la tribunal şi priveam la toate mumiile de acolo, mi s-a părut că unica faţă cu adevărat modernă e a dumitale.

- Ăsta-i un oraş conservator, cu catedrală, draga mea.

- Mă rog, cred că procentul de modernitate al oamenilor este mult supraestimat.

- Tu nu trăieşti la Londra, Dinny. Totuşi, într-un fel ai dreptate. Exprimarea francă a unor anumite lucruri nu înseamnă propriu-zis schimbare. Deosebirea dintre zilele tinereţii mele şi cele de azi se rezumă la o deosebire de exprimare. Şi noi aveam îndoieli, curiozitate, dorinţe; dar nu le exprimam. Acum toate acestea sînt exprimate. Cunosc o mulţime de tineri universitari - vin să lucreze la Maidane, ştii... Ei bine, ăştia au fost învăţaţi încă din leagăn să spună tot ce le trece prin cap - şi spun, nu glumă! Noi tăceam, înţelegi; dar şi

---

1. O marcă de tutun foarte scump, produs în localitatea Latakia, lîngă Beirut.

nouă ne treceau prin cap exact aceleaşi lucruri. Asta-i toată deosebirea. Asta şi automobilele.

- Atunci eu sînt încă demodată. Nu mă pricep deloc la exprimare.

- Din pricină că ai simţul umorului, Dinny. Acţionează în chip de frînă şi te face să fii mereu sub autocontrol. Puţini tineri din ziua de azi par să mai aibă simţul umorului; au de multe ori spirit - dar nu-i acelaşi lucru. Tinerii noştri scriitori, pictori, muzicieni, crezi că ar putea să mai creeze dacă s-ar lua singuri în rîs? Pentru că aceasta e adevărata probă a umorului.

- O să chibzuiesc la toate astea.

- Da, dar nu-ţi pierde simţul umorului, Dinny. E ca parfumul trandafirului. Te întorci la Condaford?

- Aşa cred, următoarea înfăţişare a lui Hubert nu va avea loc pînă la sosirea vaporului care aduce poşta, şi asta nu se va întîmpla mai devreme de zece zile.

- Ei, salută Condafordul din partea mea. Nu cred că am mai trăit vreodată zile atît de plăcute ca acelea petrecute acolo, în copilărie.

- Aşa gîndeam şi eu, unchiule, în timp ce aşteptam să devin cel de-al zecelea negru mititel.

- Eşti puţin prea tînără ca să fi ajuns la această concluzie, Dinny. Aşteaptă întîi să fii îndrăgostită.

- Sînt.

- Ce, eşti îndrăgostită?

- Nu, în aşteptare.

- Înspăimîntător proces, ăsta al dragostei, decretă Hilary. Totuşi, eu unul nu l-am regretat niciodată.

Dinny îi aruncă o privire piezişă şi-şi dezveli dinţii într-un rîs.

- Ce-ar fi să-l iei de la început, unchiule?

- Ei, asta-i! exclamă Hilary ciocănindu-şi pipa de o cutie poştală. Pentru mine e o chestiune total epuizată. E un risc pe care nu ni-l putem permite în profesia mea. Şi apoi, încă nu mi-am revenit total din primul atac.

- Nu, întări Dinny cu oarecare remuşcare în glas. Mătuşa May e o bomboană.

- Bine zis. Asta-i gara. La revedere, şi fii binecuvîntată! Bagajul mi l-am expediat azi-dimineaţă.

Îşi flutură mîna şi se făcu nevăzut.

Cînd ajunse la hotel, Dinny îl căută pe Adrian. Nu-l găsi şi, dezamăgită, porni din nou să cutreiere prin catedrală. Tocmai dădea să se aşeze ca să-şi umple sufletul de senina-i

frumusețe, cînd îl zări pe unchiul ei, rezemat de o coloană, cu ochii ațintiți pe fereastra în formă de rozetă. Se ridică și-și petrecu brațul pe sub al lui. El îi răspunse printr-o apăsare a brațului, fără să rostească o vorbă.

- Îți plac vitraliile, unchiule?

- Vitraliile bune îmi plac la nebunie, Dinny. Ai vizitat vreodată catedrala din York?

Dinny clătină din cap; apoi, dîndu-și seama că nimic din ce-ar putea spune n-ar duce la ceea ce voia să-i spună, îl întrebă direct:

- Și acum ce-ai de gînd să faci, unchiule?

- Ai discutat cu Hilary?

- Da.

- El dorește să stau deoparte timp de un an.

- Și eu la fel.

- E un răstimp lung, Dinny; mă trec.

- Ai vrea să pleci în expediția profesorului Hallorsen, dacă te- ar lua?

- Nu m-ar lua.

- Ba da, o să te ia.

- Aș pleca numai dacă aș ști sigur că Diana vrea.

- Ea n-o să se pronunțe niciodată limpede, dar sînt încredințată că dorește un repaos total, pentru multă vreme.

- Cînt te închini soarelui, rosti Adrian foarte încet, e greu să te duci în locuri unde soarele nu strălucește niciodată.

Dinny îl luă de braț.

- Știu; dar vei trăi cu gîndul revederii. Și de astă dată e vorba de o expediție frumoasă și sănătoasă, numai pînă în New Mexico. Ai să te întorci înapoi foarte tînăr, cu păr pe partea exterioară a gambelor. Așa arată în filme. Ai să fii irezistibil, unchiule; și vreau să fii irezistibil. Singurul lucru de care e nevoie e să lași să se stingă tumultul și gălăgia.

- Și slujba mea?

- O, asta se poate aranja. Dacă Diana nu va trebui să se gîndească la nimic timp de un an, o să devină cu totul altă făptură, și o să apari în ochii ei ca pămîntul făgăduințelor. Simt eu că știu ce spun.

- Ești o mică vulpe plină de afecțiune, răspunse Adrian cu un surîs voalat.

- Diana e foarte rănită.

- Uneori am impresia că e o rană mortală, Dinny.

- Nu, nu!

- Din momentul în care plec, de ce s-ar mai gîndi vreodată

la mine?

- Pentru că așa sînt femeile.

- Ce știi tu, la vîrsta ta, despre femei? Cu multă vreme în urmă am mai plecat o dată, și s-a gîndit la Ferse. Cred că nu sînt plămădit din aluatul de care-i nevoie.

- Dacă-i așa, atunci New Mexico e ceea ce-ți trebuie. Ai să te întorci înapoi "un mascul". Gîndește-te la asta! Îți făgăduiesc să o supraveghez, iar în fața copiilor vei ocupa primul plan. Numai despre dumneata vorbesc copiii. Și voi avea grijă să se întîmple așa și pe viitor.

- E fără îndoială curios, urmă Adrian pe un ton impersonal, dar parcă o simt mai departe de mine acum decît în timp ce trăia Ferse.

- Pentru moment, și va fi un moment lung. Dar cu timpul, știu bine că se va schimba. Sincer, unchiule...

Adrian păstră o lungă tăcere. Apoi zise:

- Am să plec, Dinny, dacă Hallorsen mă ia.

- O să te ia. Apleacă-te, unchiule. Trebuie să te sărut...

Adrian se aplecă. Sărutul îi ateriză pe nas. Un paracliser tuși stingherit.

Întoarcerea la Condaford se efectuă cu mașina, în aceeași după-amiază, exact în ordinea de la sosire, cu tînărul Tasburgh la volan. În ultimele douăzeci și patru de ore se arătase plin de tact, nu-i făcuse nici o cerere în căsătorie, și Dinny îi era relativ recunoscătoare. Dacă Diana avea nevoie de liniște, aceeași nevoie o simțea și ea. Alan plecă în aceeași seară, Diana și copiii a doua zi, iar Clare se înapoie din lunga ei călătorie în Scoția, astfel încît la Grange nu se găsea decît familia. Și totuși Dinny nu avea pace. Acum că se spulberase îngrijorarea pentru sărmanul Ferse, era apăsată și frămîntată de situația lui Hubert. Ce extraordinară forță răscolitoare mocnea în acea soluție rămasă în suspensie!

Hubert și Jean scriau misive vesele de pe Coasta de Est. Pretindeau că nu sînt deloc îngrijorați. Dar Dinny era neliniștită. Și știa că tot astfel se simțea și maică-sa și, mai cu seamă, tatăl ei. Clare era mai curînd furioasă decît îngrijorată, și efectul furiei se traducea printr-o stimulare a energiei, drept care inspecta împreună cu taică-su mînjii și vițeii albi abia fătați, iar după-mesele dispărea cu mașina pe la reședințele învecinate, unde rămînea adeseori pînă după cină. Fiind un membru festiv în familie, era întotdeauna foarte solicitată. Așa încît Dinny își consuma neliniștile în singurătate. Îi scrisese lui Hallorsen în legătură cu unchiul ei și-i trimisese fotografia promisă, care o

înfăţişa în toaleta ei de prezentare în societate, cu doi ani în urmă, cînd ea şi Clare, din economie, fuseseră prezentate la Curte împreună; Hallorsen îi răspunse prompt: *Fotografia e încîntătoare. Nimic nu mi-ar face mai multă plăcere decît să-l iau pe unchiul dumitale cu mine. Voi lua imediat contact cu el.* Şi semna: *A dumitale slugă devotată.*

Citi scrisoarea cu un sentiment de gratitudine, dar fără nici o vibraţie, şi se etichetă singură drept "bestie cu inima de piatră". Împăcată în ceea ce-l privea pe Adrian, pentru că ştia că obţinerea unui concediu de un an putea fi lăsată fără grijă în seama lui Hilary, îşi concentră toate gîndurile asupra lui Hubert, cu o crescîndă presimţire funestă. Încercă să se convingă singură că aceasta provenea din faptul că nu avea nimic special de făcut, sau că era o reacţie după cazul Ferse şi după încordarea nervoasă în care se aflase; dar asemenea justificări erau neconvingătoare. Dacă nu-i acordau aici suficientă încredere lui Hubert, încît să-i refuze extrădarea, ce şanse va avea acolo? Petrecea minute întregi cercetînd pe ascuns harta Boliviei, ca şi cum configuraţia geografică a ţării i-ar fi putut oferi putinţa de a pătrunde psihologia poporului. Şi niciodată nu a iubit cu mai multă pasiune Condafordul decît în aceste zile de zbucium. Moştenirea era inalienabilă, şi dacă Hubert ar fi fost trimis acolo şi condamnat, sau dacă murea în închisoare, ori era omorît de unul din cărăuşii aceia, şi dacă Jean nu avea nici un fiu, proprietatea avea să-i revină fiului celui mai mare al lui Hilary - verişor pe care abia dacă-l cunoştea, elev la şcoală; rămînea în familie, da, dar era ca şi pierdută. De soarta lui Hubert atîrna şi soarta căminului ei iubit. Şi, mîrindu-se de faptul că se mai putea gîndi la interesele ei, cînd situaţia lui Hubert era cu atît mai importantă, constată totuşi că gîndul n-o părăsea nici un moment.

Într-o dimineaţă, o convinse pe Clare s-o ducă cu maşina la Lippinghall. Dinny detesta să conducă, şi nu fără motiv, căci felul ei specific de a vedea partea hazoasă a locurilor pe lîngă care trecea era de multe ori să-i pricinuiască buclucuri. Sosiră la vremea prînzului. Lady Mont tocmai se aşezase la masă şi le salută cu următoarele cuvinte:

- Dragele mele, ce provocare! Doar dacă puteţi mînca morcovi - unchiul vostru e plecat - fac atît de bine la stomac! Blore, vezi dacă Augustine are vreo pasăre friptă pe undeva. O, Blore, şi cere-i să prepare clătitele acelea cu dulceaţă pe care eu nu le pot mînca.

- Vai, mătuşă Em, nimic din ce nu poţi dumneata mînca, te

rog!

- În momentul de față nu pot mînca nimic. Unchiul vostru se îngrașă, așa că eu țin cură de slăbire. Și, Blore, niște brînză *ramequins*, și un vin bun - și cafea.

- Vai, dar e îngrozitor, mătușă Em!

- Struguri, Blore. Și țigările acelea din odaia domnului Michael. Unchiul vostru nu le fumează, iar eu fumez numai țigări ieftine, ca să fac economie. Și, Blore!

- Da, doamnă?

- Coctailuri, Blore.

- Mătușă Em, noi nu bem niciodată coctailuri.

- Ba beți; v-am văzut eu. Clare, tu ești subțire; și tu ții cură de slăbire?

- Nu. Dar am fost în Scoția, mătușă Em.

- Vînătoare și pescuit. Plimbați-vă prin casă. Vă aștept.

În timp ce-și refăceau toaleta, Clare o întrebă pe Dinny:

- Unde a învățat mătușa Em să vorbească eliptic?

- Tata mi-a povestit o dată că a urmat o școală unde a nu vorbi eliptic era mai grav decît a nu face acordurile gramaticale. Le dădeau educație aristocratică, înțelegi? Dar nu-i așa că-i scumpă?

Clare aprobă din cap, dîndu-și ușor cu roșu pe buze.

Cînd intrară din nou în sufragerie, o auziră pe Lady Mont spunînd:

- Pantalonii lui James, Blore...

- Da, doamnă!

- Arată de parcă stau să-i cadă. Se poate face ceva?

- Da, doamnă.

- Iată-vă! Mătușa voastră Wilmet a plecat să stea un timp la Hen, Dinny. Tot timpul or să se ciondănească. Aveți fiecare cîte o bucată de pasăre rece. Dinny, ce-ai făcut cu Alan? E un tînăr atît de interesant și permisia îi expiră mîine.

- N-am făcut nimic cu el, mătușă Em.

- Deci asta-i. Dă-mi morcovii mei, Blore. Nu te măriți cu el? Știu că are perspective la Curtea de Justiție - pe undeva - prin Wiltshire, mi se pare. Vine la mine și-mi plînge pe umăr din cauza ta.

Sub privirea lui Clare, Dinny rămase cu furculița în aer.

- Dacă nu ești atentă, o să ceară să fie transferat în China și o să se însoare cu fata unui ofițer de aprovizionare. Se spune că la Hong Kong e plin cu din ăștia. Oh! Mi s-a uscat portulaca, Dinny. Boswell și Johnson au stropit-o cu bălegar lichid. N-au simțul mirosului. Știi ce-au făcut o dată?

- Nu, mătuşă Em.
- Mi-au molipsit de guturai iepurele meu cu pedigri - au strănutat peste cuşcă, şi bietul sufleţel a murit. Le-am dat preaviz să plece, dar n-au plecat. Nu pleacă, ştii... Unchiul vostru îi răsfaţă. Tu cum stai cu măritişul, Dinny?
- "Măritişul", mătuşă Em!
- Găsesc că-i o expresie drăguţă, o folosesc ziarele necultivate. Dar te măriţi?
- Bineînţeles că nu.
- De ce? N-ai timp? Într-adevăr nu-mi plac morcovii - sînt atît de deprimanţi! Dar unchiul vostru se apropie de o perioadă critică - trebuie să fiu atentă. Nu ştiu de ce au şi bărbaţii perioade critice. De drept, ar fi trebuit s-o fi depăşit.
- A depăşit-o, mătuşă Em. Unchiul Lawrence are şaizeci şi nouă de ani; nu ştiai?
- Mă rog, deocamdată nu prezintă nici un simptom. Blore!
- Da, doamnă.
- Pleacă.
- Da, doamnă.
- Există anumite lucruri, spuse Lady Mont de îndată ce uşa se închise, pe care nu le poţi discuta de faţă cu Blore - controlul naşterilor, ori despre unchiul vostru, mă rog, toate astea... Vai, biata Pussy!
Se ridică, se îndreptă spre fereastră, şi scăpă din mînă o pisică drept într-un răzor cu flori.
- Blore ăsta are o răbdare de înger cu ea, murmură Dinny.
- Bărbaţii, urmă Lady Mont întorcîndu-se la masă, o iau razna la patruzeci şi cinci de ani, şi o iau razna la şaizeci şi cinci de ani, şi nu mai ştiu cînd e etapa următoare. Eu n-am luat-o niciodată razna. Dar mă gîndesc s-o fac cu pastorul.
- Se simte foarte singur acum, mătuşico?
- Nu; se distrează. Vine foarte des pe aici.
- Ar fi încîntător dac-aţi putea face să iasă un scandal.
- Dinny!
- Unchiul Lawrence ar fi entuziasmat.
Lady Mont păru să intre într-un soi de comă.
- Unde-i Blore? întrebă ea. La urma urmei vreau şi eu o cîtită din alea.
- I-ai spus să plece.
- Ah, da!
- Să sun, mătuşico? întrebă Clare. Cordonul e sub scaunul meu.
- L-am pus acolo pentru unchiul tău. Mi-a citit din

Călătoriile lui Guliver, Dinny. Scriitorul ăla era grosolan de tot, ştii.

- Nu aşa de grosolan ca Rabelais, sau chiar ca Voltaire.

- Tu citeşti cărţi vulgare?

- Oh, mă rog, ăştia sînt clasici.

- Se spune că e o carte, *Achilles* [1] sau aşa ceva; unchi-tău a cumpărat-o la Paris, dar i-au confiscat-o la graniţă, la Dover. Ai citit-o?

- Nu, zise Dinny.

- Eu am citit-o, interveni Clare.

- Din cîte mi-a povestit unchi-tău, nu s-ar fi cuvenit s-o citeşti.

- O, în zilele noastre se citeşte orice, mătuşico, n-are nici o importanţă!

Lady Mont îşi mută privirea de la o nepoată la cealaltă.

- Mă rog, spuse ea criptic, există şi *Biblia*. Blore!

- Da, doamnă!

- Cafeaua în hol, pe blana de tigru. Şi pune nişte mirodenii în foc. Blore, apa mea de Vichy!

După ce Lady Mont îşi bău paharul de Vichy, se ridicară de la masă.

- Superb! şopti Clare în urechea lui Dinny.

- Ce faceţi cu povestea lui Hubert? întrebă Lady Mont după ce se instalară în hol, la gura sobei.

- Fierbem în propria noastră zeamă, mătuşico.

- I-am spus lui Wilmet să stea de vorbă cu Hen. Ea frecventează curtea, după cum ştii. Şi apoi mai sînt avioanele astea. N-ar putea să zboare undeva?

- Unchiul Lawrence a depus o cauţiune pentru el.

- El n-ar obiecta. Ne-am putea dispersa şi de James, are polipi; şi ne-am putea descurca şi cu un singur grădinar, în loc de Boswell şi Johnson.

- Dar Hubert ar obiecta.

- Mie mi-e foarte drag Hubert, urmă Lady Mont, şi acum că-i însurat - măcar că prea repede. Uite, au sosit mirodeniile pentru foc.

Blore, purtînd tava cu cafea şi ţigări, era urmat de James, care ducea un butuc de cedru înmiresmat; cît timp Lady Mont prepară cafeaua, se înstăpîni o tăcere religioasă.

- Zahăr, Dinny?

---

1. E vorba de *Ulysses* de James Joyce.

- Două linguriţe, te rog.
- Eu pun trei. Ştiu că îngraşă. Clare?
- Una te rog.
Fetele sorbiră cafeaua, şi Clare suspină:
- Fantastică!
- Da. De ce cafeaua dumitale e mai bună decît toate cafelele făcute de alţii, mătuşă Em?
- Aşa e, răspunse mătuşă-sa. În legătură cu nenorocitul ăla, Dinny: m-am simţit aşa de uşurată că pînă la urmă nu v-a atacat pe nici una. Adrian o s-o ia acum pe Diana. Ce uşurare!
- Încă nu, o bucată de vreme, mătuşă Em; unchiul Adrian pleacă în America.
- De ce?
- Ne-am gîndit cu toţii că-i mai bine aşa. Pînă şi el a căzut de acord.
- Cînd s-o urca în Paradis, va trebui să-l ducă cineva de mînă, altfel n-o să nimerească înăuntru, îşi dădu cu părerea Lady Mont.
- Fără îndoială c-o să aibă un loc rezervat.
- Nu se ştie niciodată. Pastorul tocmai ne predica ceva în legătură cu asta, duminica trecută.
- Predică bine?
- Mă rog, plăcut.
- Cred că Jean îi scria predicile.
- Da; înainte, predicile lui erau mai piperate. De unde am luat expresia asta, Dinny?
- Cred că de la Michael.
- El prinde întotdeauna orice. Pastorul zicea că trebuie să ne privăm de toate plăcerile; după aceea a venit aici, la prînz.
- Şi s-a îndopat pîn-a plesnit?
- Da.
- Cît cîntăreşte, mătuşă Em?
- Dezbrăcat - nu ştiu.
- Dar îmbrăcat?
- Ei, destul de mult! Are de gînd să scrie o carte.
- Despre ce?
- Despre familia Tasburgh. A fost aia pe care erau cît pe-aci s-o îngroape şi după aceea a trăit în Franţa, numai că prin naştere era o Fitzherbert. Pe urmă a mai fost ăla care a luptat în bătălia de la... cum îi zice?... Nu Spaghetti - cealaltă, mîncare pe care ne-o serveşte din cînd în cînd Augustine...
- Navarino? Dar a participat într-adevăr?
- Da, dar s-a spus că n-a participat. Şi pastorul vrea să

facă lumină în chestiunea asta. Pe urmă a mai existat un Tasburgh decapitat, care a fost dat uitării şi neconsemnat nicăieri. Pastorul l-a mirosit.

- Sub domnia cui?

- Mie domniile nu-mi intră niciodată în cap, Dinny. Eduard al şaselea - sau al patrulea, aşa ceva. Unul sîngeros. Pe urmă a mai fost ăla care s-a căsătorit cu cineva din familia noastră. Roland îl chema - sau l-o fi chemînd altfel? Dar a făcut nu ştiu ce, ceva grozav - şi i-au luat pămînturile. Recalcitrant - ce-nseamnă asta?

- Înseamnă, mătuşico, că era catolic în timpul unei domnii protestante.

- Întîi i-au ars casa. E în Mercurius Rusticus sau în nu ştiu ce altă carte. Pastorul zice că era foarte iubit. I-au dat foc la casă în două rînduri, aşa mi se pare, şi pe urmă au prădat-o - sau o fi fost invers? Avea un şanţ de întăritură. Există o listă cu tot ce i-au luat.

- Ce palpitant!

- Dulceţuri, şi argintărie, şi pui, şi rufărie, cred că i-au luat şi umbrela, sau în tot cazul ceva caraghios.

- Cînd s-a petrecut asta, mătuşico?

- În timpul Războiului Civil. El era regalist. Acuma îmi aduc aminte că nu-l chema Roland, ci pe ea o chema Elisabeth, după tine, Dinny. Istoria se repetă.

Dinny îşi pironi privirile pe butucul de cedru.

- Pe urmă a mai fost ultimul amiral - sub William al patrulea - care a murit din beţie, amiralul, nu William. Pastorul zice că nu, aşa că scrie cartea ca să dovedească. Zice că a răcit şi a luat rom ca să-i treacă, şi i-a căzut greu - expresia asta de unde am luat-o?

- Eu o folosesc uneori, mătuşico.

- Da. Aşa că sînt o sumedenie, vezi bine, în afară de ăia, plicticoşi, şi merg îndărăt pînă la Eduard Confesorul, sau nu mai ştiu pînă la care. Vrea să aducă dovezi că familia lor e mai veche decît a noastră. Ce stupid!

- Mătuşa mea dragă! murmură Clare. Cine o să citească asemenea carte?

- Nu cred că va fi citită. Dar el o să fie încîntat să-şi hrănească snobismul cu ea; şi o să-l ţină treaz. Uite-l pe Alan! Clare, tu mi-ai văzut straturile de portulacă? Facem un tur?

- Mătuşă Em, n-ai pic de ruşine, îi şusură Dinny în ureche; şi apoi nici n-are rost.

- "Dacă nu izbuteşti de prima dată" - îţi aminteşti cum

cîntam în fiecare dimineață cînd eram mici? Așteaptă să-mi iau pălăria, Clare.

Ieșiră împreună.

- Așadar, îți expiră permisia, Alan? îl întrebă Dinny cînd se găsi singură cu tînărul. Unde pleci?

- Portsmouth.

- E frumos?

- Ar putea fi și mai rău, Dinny. Vreau să-ți vorbesc în legătură cu Hubert. Dacă lucrurile se încurcă la tribunal, la viitoarea înfățișare, ce-o să se întîmple?

Brusc, toate "balonașele și clipocitul" lui Dinny se volatilizară; se cuibări pe o pernă la gura sobei și înălță o privire tulburată.

- M-am interesat, continuă tînărul Tasburgh; se mai așteaptă două sau trei săptămîni ca Ministerul de Interne să poată cunoaște cazul, și apoi, dacă el își dă confirmarea, o să-l expedieze cît mai repede cu putință. Probabil că de la Southampton.

- Doar nu crezi într-adevăr că o să se ajungă pînă acolo?

Alan zîmbi posomorît.

- Nu știu. Ia gîndește-te ce-ar fi fost dacă un bolivian ar fi omorît pe cineva de aici, de la noi, și ar fi plecat îndărăt; l-am fi cerut cu îndîrjire, nu-i așa, și-am fi făcut pe dracu-n patru să punem mîna pe el.

- Dar e fantastic!

Tînărul o privi cu compasiune plină de fermitate.

- Noi sperăm ca totul să se desfășoare cum e mai bine; dar dacă lucrurile ies rău, trebuie făcut ceva. Eu n-am de gînd să stau cu brațele încrucișate, și nici Jean.

- Dar ce se poate face?

Tînărul Tasburgh dădu ocol holului, inspectînd ușile; apoi, aplecîndu-se asupra lui Dinny, spuse:

- Hubert trebuie să fugă, la asta m-am gîndit zi de zi de cînd m-am întors din Chichester. Eu și cu Jean punem totul la cale - dacă va fi cazul.

Dinny îi luă mîna.

- Dragul meu, e o nebunie!

- Nu-i o nebunie mai mare decît alte o mie de lucruri care s-au petrecut în război.

- Dar asta ceva ți-ar ruina ție cariera.

- La naiba cu cariera mea! Să vă văd pe tine și pe Jean distruse pentru ani și ani de zile, și pe un om ca Hubert doborît în chip mîrșav - ce părere ai?

Dinny îi strînse cu putere mîna, apoi îi dădu drumul.

- Nu-i posibil, nu se va ajunge pînă acolo. Şi apoi, cum ai putea pune mîna pe Hubert? Ar fi sub escortă.

- Nu ştiu, dar am să aflu exact unde şi cînd, dacă va fi nevoie. Ce-i sigur e că din momentul în care-l expediază acolo, şansele lui sînt minime.

- Cu Hubert ai stat de vorbă?

- Nu. Pînă în prezent totul e foarte vag.

- Sînt sigură că el n-o să consimtă.

- Jean o să aibă grijă de asta.

Dinny scutură din cap.

- Nu-l cunoşti pe Hubert; n-o să-ţi îngăduie niciodată.

Alan rînji, şi Dinny îşi dădu subit seama că nu l-ar fi putut scoate cu una, cu două din hotărîrile lui.

- Profesorul Hallorsen ştie?

- Nu, şi nu va şti decît dacă-i absolut necesar. Dar e un tip de calitatea-ntîi, recunosc.

Dinny surîse uşor.

- Da, e calitatea-ntîi; dar supradimensionat.

- Dinny, nu eşti îndrăgostită de el, nu?

- Nu, dragul meu.

- Ei, slavă Domnului pentru asta. Vezi tu, probabil că n-or să-l trateze pe Hubert ca pe un criminal de rînd. Şi poate că acest lucru o să uşureze evadarea.

Dinny îl privi, înfiorată pînă-n măduva oaselor. Într-un fel, această din urmă remarcă o convinsese de realitatea intenţiilor lui.

- Încep să înţeleg. Zeebrugge. Dar...

- Fără nici un dar şi capul sus! Vaporul cu poşta soseşte poimîine şi cazul va fi reluat. Am să te văd la tribunal, Dinny. Acum trebuie s-o şterg - asta a fost evadarea mea cotidiană. Am vrut doar să ştii, Dinny, că în cazul cînd lucrurile iau întorsătura cea mai proastă, nu avem de gînd să le acceptăm cu braţele încrucişate. Salut-o pe Lady Mont din parte-mi; n-am s-o mai revăd. La revedere, şi Domnul să te aibă în pază.

Îi sărută mîna şi se mistui din încăpere înainte ca ea să fi putut spune un cuvînt.

Dinny se aşeză lîngă buturuga de cedru, foarte liniştită şi ciudat de mişcată. Ideea unei sfidări a legii nu-i trecuse pînă acum prin cap, poate din cauză că nici un moment nu crezuse cu adevărat că Hubert va fi condamnat. Nici acum nu putea crede, ceea ce făcea ca această "nebunie" să i se pară mai palpitantă; căci, lucru demn de remarcat, cu cît riscul e mai

puţin probabil, cu atît pare mai senzaţional. Şi senzaţia palpitantă era însoţită de un sentiment mai tandru pentru Alan. Faptul că nici măcar nu-i adresase o cerere în căsătorie îi sporea convingerea că-i vorbise foarte serios. Şi întinsă pe blana de tigru, sursa unor senzaţii nu prea zguduitoare pentru cel de-al optulea baronet care, cocoşat pe un elefant, îl împuşcase proprietarul tocmai cînd se ferea să fie observat, Dinny îşi încălzi trupul la dogoarea buturugii de cedru, şi spiritul la sentimentul că se află mai aproape ca oricînd de focurile vieţii. Quince, bătrînul spaniel alb-negru al unchiului ei, care în timpul frecventelor absenţe ale stăpînului acorda prea puţin interes rasei umane, veni agale de-a lungul holului şi, tolănindu-se pe jos, îşi lăsă capul pe labele din faţă şi ridică spre ea ochii tiviţi de margini roşii.

"S-ar putea să fie aşa, s-ar putea să nu fie" părea cîinele să spună. Butucul fîsîia uşurel şi un ceas bătrînesc, la capătul opus al holului, bătu de trei ori, cu specifică încetineală.

XXXII

Ori de cîte ori se aşteaptă un rezultat hotărîtor, fie că-i vorba de un meci de probă ultimatum, de cursele din Cambridgeshire, sau de execuţia prin spînzurătoare a unui om, nerăbdarea se zbate vijelios abia în ultimele cîteva ore; astfel încît suspensia în care trăia familia Cherrell deveni chinuitoare în ziua cînd trebuia să aibă loc procesul amînat al lui Hubert. Aşa precum clanurile din vechime, cuibărite în ţara muntoasă, se adunau fără a fi strigate cînd unul de-al lor se afla în primejdie, şi acum rubedeniile lui Hubert se strînseseră cu toatele la tribunalul poliţienesc. Cu excepţia lui Lionel, care se afla în sesiune, a copiilor săi şi ai lui Hilary, care erau la şcoală, toţi ceilalţi se găseau acolo. Ai fi putut crede că-i o nuntă sau o înmormîntare, de n-ar fi fost expresiile sobre de pe feţele lor şi senzaţia de nemeritată persecuţie din minţile lor. Dinny şi Clare şedeau între tatăl şi mama lor, avîndu-i alături pe Jean, Alan, Hallorsen şi Adrian; în spatele lor erau aşezaţi Hilary cu soţia sa, Fleur, Michael şi mătuşa Wilmet; un rînd mai în spate se găseau Sir Lawrence şi Lady Mont, iar în fund de tot, pastorul alcătuia vîrful de lance al unei falange orînduită invers.

Intrînd împreună cu avocatul său, Hubert le adresă zîmbetul solidarităţii de clan.

Acum că se afla cu adevărat la tribunal, Dinny se simţea cu desăvîrşire apatică. Fratele ei nu avea nici o vină decît cea de a se fi aflat în legitimă apărare. Chiar dacă aveau să-l condamne, el tot nevinovat rămînea. Şi, după ce răspunse zîmbetului aruncat de Hubert, îşi concentră atenţia asupra lui

Jean. Dacă fata asta arătase vreodată a leopard-femelă, apoi acum arăta; ochii stranii, adînci i se plimbau întruna de la "puiul ei" la cel care amenința să i-l smulgă.

După ce dovezile prezentate la prima înfățișare au fost recapitulate, probele noi - mărturia lui Manuel - fură produse de avocatul lui Hubert. Acum însă apatia lui Dinny se spulberă, pentru că mărturia lui Manuel fu confruntată cu o alta, prestată sub jurămînt de patru cărăuși, în care se declara că Manuel nu fusese de față la scena împușcării.

A urmat un adevărat moment de groază.

Patru metiși împotriva unuia singur! Dinny văzu mijind pe fața magistratului o expresie de descumpănire.

- Cine a furnizat această a doua depoziție, domnule Buttall?

- Avocatul din La Paz însărcinat cu acest caz, Înălțimea-voastră. I s-a adus la cunoștință că tînărul Manuel a fost solicitat să depună mărturie.

- Înțeleg. Ce părere aveți acum asupra cicatricii pe care ne-a înfățișat-o acuzatul?

- În afară de afirmațiile acuzatului, Sir, nici dumneavoastră și nici eu nu avem la dispoziție vreo dovadă asupra felului și momentului cînd a fost produsă această cicatrice.

- Așa este. Sper că nu vrei să insinuezi că cicatricea a putut fi produsă de mort, după ce-a fost împușcat?

- Dacă tînărul Castro, scoțînd un cuțit, a căzut cu fața în jos, după ce a fost împușcat, ipoteza poate fi concepută.

- Cred că nu e plauzibilă, domnule Buttall.

- Nu. Dar din dovezile mele reiese că împușcătura a fost deliberată, executată cu sînge rece, de la o distanță de cîțiva iarzi. Nu rezultă nicăieri că tînărul Castro ar fi scos un cuțit.

- Deci concluzia ar fi următoarea: ori mint cei șase martori ai dumitale, ori mint acuzatul și băiatul Manuel.

- Astfel apare situația, Înălțimea-voastră. Rămîne la latitudinea dumneavoastră să hotărîți dacă trebuie luate în seamă depozițiile prestate sub luare de jurămînt de către șase cetățeni, sau de doi.

Dinny îl văzu pe magistrat răsucindu-se în scaun.

- Sînt perfect conștient de acest lucru, domnule Buttall. Căpitane Cherrell, ce-aveți de spus despre această depoziție care afirmă că băiatul Manuel nu a fost prezent la scenă?

Privirile lui Dinny se repeziră la fața fratelui său. Era o față impasibilă, chiar vag ironică.

- Nimic, Sir. Nu știu unde se afla Manuel. În momentele

acelea eram prea preocupat să-mi salvez viaţa. Tot ce ştiu este că aproape imediat după aceea a venit la mine.

- Aproape? La cît timp după aceea?

- Sincer, n-aş putea să vă spun, Sir - poate că după un minut. Încercam să-mi opresc hemoragia; am leşinat de îndată ce-a venit.

În timpul pledoariilor celor doi avocaţi, Dinny recăzu în vechea-i stare de apatie. Îşi reveni din nou în cele cinci minute de tăcere care urmară. Din toată asistenţa doar singur magistratul părea ocupat; şi făcea impresia că n-o să mai isprăvească niciodată. Printre genele plecate, Dinny îl vedea consultînd ba o hîrtie, ba alta; avea o faţă roşie, un nas lung, o bărbie ascuţită, şi ochi care-i plăceau ori de cîte ori îi putea vedea. Dinny ştia instinctiv că magistratul se găsea într-o situaţie penibilă. În cele din urmă, vorbi:

- În cazul de faţă se pune întrebarea nu dacă o crimă a fost sau nu comisă, sau dacă acuzatul a comis-o sau nu; am doar a mă întreba dacă dovezile ce mi-au fost înfăţişate sînt suficiente ca să consider crima un delict pasibil de extrădare, dacă mandatul emis în străinătate este autentificat, şi dacă mi s-au adus dovezile necesare să justifice în ţara noastră hotărîrea ca acuzatul să fie deferit mai departe justiţiei. Se opri un moment din vorbă, apoi continuă. Nu încape nici o îndoială că crima comisă constituie un delict pasibil de extrădare şi că mandatul emis în străinătate este autentificat.

Făcu din nou o pauză în vorbire şi, în tăcerea de mormînt care urmă, Dinny auzi un suspin prelung, scos parcă de o nălucă, atît răsună de singuratic şi nepămîntenesc. Ochii magistratului se opriră o clipă pe faţa lui Hubert, după care reluă:

- Cu regret am ajuns la concluzia că e de datoria mea ca, pe temeiul dovezilor prezentate, să-l arestez pe acuzat pînă la predarea către statul străin, pe baza unui mandat al Secretarului Ministerului de Interne, dacă acesta va socoti cu cale să-l emită. Am ascultat declaraţiile acuzatului şi anume că ar fi existat o justificare precedentă, conform căreia actul comis nu s-ar înscrie în categoriile crimei, declaraţii susţinute de depoziţia unui martor şi contrazisă de depoziţiile altor patru martori. Nu am posibilitatea să discern între aceste depoziţii contradictorii, decît în măsura în care proporţia argumentelor este de patru la unu, drept care nu-mi este îngăduit să stau la îndoială. În faţa depoziţiilor prestate sub jurămînt a şase martori cum că omorul a fost deliberat, nu cred că declaraţia

contrară, nesusținută, a acuzatului, m-ar fi justificat, în cazul unui delict comis aici în țară, să resping darea în judecată; în consecință nu pot accepta această declarație ca pe o justificare pentru a respinge darea în judecată cînd e vorba de un delict comis într-o țară străină. Nu șovăi să recunosc neplăcerea cu care am ajuns la această concluzie, dar consider că pentru mine nu există altă ieșire. Repet, întrebarea nu se pune dacă acuzatul este vinovat sau nu, ci dacă justiția trebuie sau nu să- și urmeze cursul. Nu am căderea să iau asupra-mi răspunderea de a opri cursul justiției. În asemenea cazuri, ultimul cuvînt aparține Secretarului de Stat, care emite mandatul de predare. Așadar, te condamn la închisoare, pînă la emiterea mandatului sus-menționat. Nu vei fi predat pînă în cincisprezece zile și ai dreptul să soliciți un mandat de *Habeas Corpus* cu privire la legalitatea deținerii dumitale. Nu am puterea să-ți mai acord eliberarea pe cauțiune; dar s-ar putea s-o obții, dacă dorești, adresîndu-te Curții Supreme.

Ochii îngroziți ai lui Dinny îl văzură pe Hubert stînd în picioare, foarte drept, înclinîndu-se ușor în fața magistratului și părăsind boxa cu un pas rar, fără a arunca o privire îndărăt.

În spatele lui, avocatul părăsea la rîndul său tribunalul.

Rămase încremenită și singurele ei impresii din următoarele cîteva minute fură produse de fața împietrită a lui Jean și de mîinile brune ale lui Alan încleștate pe mînerul bastonului.

Își reveni în fire, conștientă de lacrimile care șiroiau pe obrajii mamei ei și de faptul că taică-su stătea în picioare.

— Haideți! spuse el. Să ieșim de aici.

În clipa aceea îi era mai milă de tatăl ei decît de oricine altcineva. De cînd se pornise toată istoria asta, sărmanul vorbise atît de puțin și simțise atît de mult! Era înfiorător pentru el. Dinny îi înțelegea foarte bine simțirile lui simple. Pentru el, faptul că fusese respins cuvîntul dat de Hubert însemna nu numai o insultă zvîrlită în fața fiului său și lui însuși ca părinte al lui Hubert, ci o insultă adusă tuturor principiilor în care ei crezuseră și pe care o reprezentau; o insultă la adresa a tot ce însemnă ostaș și gentleman! Orice s- ar mai întîmpla de-acum înainte, peste așa ceva nu va putea să treacă. Ce inexorabilă incompatibilitate între justiție și ceea ce e just! Existau oare oameni mai onorabili decît tatăl și fratele ei și, poate, chiar decît acest magistrat? Ieșind afară în Bow Street, această cloacă răscolită de viață și de trafic, Dinny observă că toată familia era în păr, în afară de Jean, Alan și Hallorsen. Sir

Lawrence propuse:

- Trebuie să ne urcăm în mașini și să plecăm. Veniți cu toții în Mount Street să ne consultăm ce-i mai bine să facem.

Cînd, o jumătate de oră mai tîrziu, se adunară cu toții în salonul mătușii Em, cei trei erau tot absenți.

- Ce s-a întîmplat cu ei? întrebă Sir Lawrence.

- Presupun că s-au dus după avocatul lui Hubert, răspunse Dinny; dar știa ea ce știa.

Se urzea un plan disperat, și Dinny participă cu o atenție distrată la consiliul de familie.

După părerea lui Sir Lawrence, tot Bobbie Ferrar era omul de care aveau nevoie. Dacă el nu putea să obțină ceva de la Walter, atunci nimeni n-ar fi obținut. Propuse să-l viziteze din nou, pe el și pe marchiz.

Generalul nu rostea o vorbă. Stătea deoparte, examinînd unul dintre tablourile cumnatului său, evident fără să-l vadă. Dinny își dădu seama că nu lua parte la discuție pentru că nu putea. Se întrebă la ce s-o fi gîndind. La vremea cînd era tînăr, ca fiul lui, și proaspăt căsătorit; la zilele lungi de campanie, sub un soare torid, printre nisipurile și pietrele din India și Africa de Sud; la zilele și mai lungi ale rutinei administrative; la cercetarea încordată a hărților, cu ochii pe ceas și urechea la telefon; la rănile lui și la lunga boală a fiului său; la cele două vieți închinate armatei și la această răsplată finală?

Dinny stătea foarte aproape de Fleur, simțind instinctiv că din mintea aceea limpede și ageră ar putea veni o sugestie de reală valoare.

- Moșierul e în relații bune cu guvernul; m-aș putea duce la Bentworth, îl auzi pe Hilary spunînd, iar tatăl lui Jean adăugă:

- Ah! L-am cunoscut la Eton, vin și eu cu dumneata.

O auzi pe mătușa Wilmet rostind arțăgoasă:

- Am să mă duc din nou la Hen care are legături cu Curtea.

Apoi pe Michael:

- Peste două săptămîni are loc sesiunea Parlamentului.

Și Fleur iritată:

- N-are nici un rost, Michael. Și nici presa nu poate ajuta. Am eu o idee.

"Ah!" își spuse Dinny și se trase mai aproape de ea.

- Noi n-am pătruns îndeajuns de adînc problema. Ce substrat are? De ce se preocupă atîta guvernul bolivian de soarta unui metis? Nu de omor le pasă, ci de ofensa adresată țării lor. Un străin să biciuiască și să împuște pe unul de-ai lor!

Ar fi nevoie să facem ceva cu ministrul Boliviei, ca să-i spună lui Walter că nu le mai pasă de ce s-a întîmplat.

- Nu-l putem răpi, mormăi Michael; e ceva ce nu se practică în cercurile înalte.

Un zîmbet palid adie pe buzele lui Dinny; nu era prea sigură de cele afirmate de Michael.

- Am să văd eu, murmură Fleur, vorbind ca pentru sine. Dinny, tu trebuie să vii la noi. Rămînînd aici, n-o să avansăm cu nimic. Ochii ei trecură rapid în revistă pe cei nouă vîrstnici. - Am să mă duc la unchiul Lionel şi la Alison. El, fiind proaspăt numit judecător, nu va îndrăzni să mişte un deget, dar ea se va mişca. Îi cunoaşte pe toţi membrii legaţiilor. Vrei să vii, Dinny?

- Ar trebui să rămîn cu mama şi cu tata.

- Părinţii tăi vor sta aici, tocmai i-a invitat Em. Dacă rămîi şi tu în Londra, vino pe la noi cît de des poţi; s-ar putea să fii de folos.

Dinny dădu din cap, uşurată că rămîne în Londra, căci gîndul de a se afla la Condaford în timpul acestei perioade de suspensie era apăsător.

- Acum o să plecăm, spuse Fleur, şi mă duc imediat la Alison.

Michael zăbovi un pic, atît cît să-i strîngă braţul lui Dinny.

- Capul sus, Dinny! Găsim noi un chip să-l scoatem din beleaua asta. De n-ar fi fost acest Walter! E un individ de speţa cea mai infectă. A-ţi închipui că eşti "just", înseamnă a fi obtuz.

După ce plecă toată familia în afară de părinţii ei, Dinny se apropie de taică-său. Stătea tot în faţa unui tablou, dar nu a aceluiaşi. Vîrîndu-şi mîna sub braţul lui, îi spuse:

- Tăticule scump, totul o să se aranjeze. Ţi-ai dat seama că magistratului îi părea într-adevăr rău? El nu avea nici o putere, dar Ministrul de Interne are.

- Mă gîndeam, răspunse generalul, ce s-ar face oamenii din ţara asta dacă noi, militarii, n-am munci cu sudoarea frunţii şi nu ne-am risca viaţa pentru ei. Vorbea fără amărăciune şi chiar fără emfază. Mă gîndeam, urmă el, de ce să continuăm a ne face datoria, din moment ce cuvîntul nostru nu este crezut? Mă întrebam ce s-ar fi întîmplat cu magistratul ăsta - oh, recunosc, e un tip cum trebuie, în raport cu optica lui - dacă băieţi ca Hubert nu s-ar fi înrolat înainte de a fi împlinit vîrsta potrivită? Mă întrebam de ce ne-om fi ales noi o viaţă care pe mine m-a împins la marginea falimentului, iar pe Hubert în încurcătura asta, în loc să ne fi lăfăit comod şi confortabil în afaceri sau în justiţie? Cariera de o viaţă a unui om nu

valorează nici cît o ceapă degerată cînd survine un lucru ca ăsta? Resimt totul ca o insultă adusă armatei, Dinny.

Urmări mişcarea spasmodică a mîinilor lui, încleştate de parcă se găsea "pe loc repaos", şi se simţi din toată inima alături de dînsul, deşi îşi dădea perfect de bine seama ce lipsă de logică era excepţia pe care o cerea. "Înainte de a trece cerul şi pămîntul, o iotă din Lege nu va trece." Nu suna astfel textul pe care îl citise de curînd în ceea ce sugerase ea că ar putea fi un cod naval secret?

- Ei, încheie el, trebuie să plec acum cu Lawrence. Dinny, ai grijă de maică-ta, o doare rău capul.

După ce trase obloanele dormitorului mamei ei, îi aplică remediile uzuale şi o lăsă singură ca să încerce să adoarmă, Dinny coborî din nou. Clare ieşise în oraş şi salonul, plină mai adineauri atît de populat, părea acum pustiu. Îl străbătu în toată lungimea şi deschise capacul pianului. O voce spuse:

- Nu, Polly, du-te şi te culcă, sînt prea amărîtă!

Dinny o zări pe mătuşă-sa în nişa din capătul încăperii, depunîndu-şi papagalul în colivie.

- N-am putea fi amărîte împreună, mătuşă Em?

Lady Mont se răsuci pe călcîie.

- Dinny, lipeşte-ţi obrazul de-al meu.

Dinny se execută. Obrazul mătuşii era roz şi bucălat şi neted şi o făcu să se relaxeze.

- Am ştiut din capul locului ce-o să spună, urmă Lady Mont; avea un nas aşa de lung! Pînă-n zece ani o să-i atingă bărbia. De ce i-o fi răbdînd pe ăştia, nu ştiu. Cu un om ca ăsta nu faci nimic. Hai să plîngem, Dinny. Tu stai acolo, şi eu aici.

- Obişnuieşti să plîngi zgomotos sau în surdină, mătuşă Em?

- Şi-aşa, şi-aşa. Începe tu. Un om care n-are curajul să-şi ia o răspundere! Eu mi-aş fi luat răspunderea cu inima uşoară, Dinny. De ce nu i-a spus pur şi simplu lui Hubert: "Du-te şi nu mai păcătui"?

- Dar Hubert n-a păcătuit.

- Cu atît mai rău. Să dai atenţie străinilor! Ieri şedeam la fereastră, la Lippinghall, şi pe terasă erau trei grauri, iar eu am strănutat de două ori. Crezi că mi-au dat cea mai mică atenţie? Unde-i Bolivia?

- În America de Sud, mătuşă Em.

- Niciodată n-am fost bună la geografie. Hărţile pe care le făceam eu erau cele mai proaste din toată istoria şcolii, Dinny. O dată mi s-a pus întrebarea unde l-a sărutat Livingstone pe

Stanley şi eu am răspuns: la cascada Niagara. Şi n-a fost aşa.
- Ai greşit doar cu un continent, mătuşico.
- Da. Niciodată n-am văzut pe cineva să rîdă cum a rîs atunci profesoara mea. Exagerat - era o grăsană. Socot că Hubert e slab.
- A fost întotdeauna slab, dar de cînd s-a însurat arată mai puţin "îndopat".
- Jean e mai plină, dar asta-i natural. Şi tu ar trebui, Dinny, să ştii...
- Nu te-am ştiut aşa preocupată să căsătoreşti oamenii, mătuşico.
- Ce s-a întîmplat deunăzi pe blana de tigru?
- Asta nu pot să-ţi spun, mătuşă Em.
- Atunci trebuie să fi fost rău de tot.
- Sau vrei să spui bine de tot?
- Rîzi de mine.
- M-ai ştiut vreodată lipsită de respect, mătuşico?
- Da. Îmi aduc perfect de bine aminte că ai scris o poezie despre mine:

De mătuşa Em nu-mi pasă,
Zice că nu văd de casă.
Dar ea vede? Eu fac gem
Mai bun ca mătuşa Em.

Am păstrat-o. Am gîndit că denotă personalitate.
- Asemenea drac eram?
- Da. Nu există nici un mijloc să scurtezi cîinii, nu-i aşa? Şi arătă spre prepelicarul auriu întins pe un covoraş. Bonzo are o talie prea lungă.
- Ţi-am prezis, mătuşă Em, încă de pe cînd era pui.
- Da, dar n-am observat pînă n-a început să scotocească după iepuri. Nu poate sări ca lumea peste vizuină. Şi asta îl face să pară neputincios. Ei bine, Dinny, dacă nu plîngem, ce alta să facem?
- Să rîdem? murmură Dinny.

XXXIII

Întrucît tatăl ei şi Sir Lawrence nu reveneau la cină, maică-sa rămăsese în pat, iar Clare se dusese în vizită la nişte prieteni, Dinny luă masa de seară singură cu mătuşa ei.

- Mătuşă Em, spuse ea după ce isprăvíră, ai ceva împotrivă dacă mă duc la Michael? Fleur a avut o impulsie.

- Cum aşa? se miră Lady Mont. E prematur - aşteaptă să nască abia în martie.

- Te gîndeşti la convulsie, mătuşico. O impulsie înseamnă c-a împins-o din spate o idee.

- Atunci de ce nu spui aşa?

Cu această simplă respingere a unor forme de vorbire mai tehnică, Lady Mont sună.

- Blore, un taxi pentru domnişoara Dinny. Şi, Blore, cînd se întoarce Sir Lawrence, anunţă-mă; mă duc să fac o baie fierbinte şi să mă spăl pe cap.

- Da, doamnă.

- Dinny, tu cînd eşti tristă nu te speli pe cap?

În maşină, îndreptîndu-se spre South Square în seara aceea picloasă şi întunecată, Dinny fu năpădită de o melancolie cum nu mai încercase pînă acum. Cînd se gîndea la Hubert întemniţat într-o celulă, smuls de lîngă soţie la trei săptămîni după nuntă, cu perspectiva unei despărţiri ce-ar fi putut deveni permanentă, şi înfruntînd o soartă la care nici nu te puteai gîndi - toate acestea din cauză că ceilalţi erau prea scrupuloşi ca să închidă ochii şi să-l creadă pe cuvînt - simţea

teama și furia dospind în sufletul ei, ca arșița încinsă ce precede o furtună.

Le găsi pe Fleur și pe mătușa ei, Lady Alison, discutînd despre metode și mijloace. Ambasadorul Boliviei era pare-se plecat, aflîndu-se în convalescență după o boală, și un subaltern îi ținea locul. După părerea Lady-ei Alison, acest lucru îngreuna situația, pentru că locțiitorul nu-și va lua, probabil, nici o răspundere. Oricum, va aranja o masă la care vor fi invitați Fleur și Michael, și Dinny dacă dorește; dar Dinny scutură din cap - își pierduse încrederea în posibilitățile ei de a manipula personalitățile publice.

- Dacă dumneata și Fleur faceți foarte bine față, mătușă Alison, eu una nu izbutesc. Dar Jean, cînd vrea, e deosebit de atrăgătoare.

- Jean tocmai a telefonat, Dinny. Mi-a cerut să-ți spun, dacă vii pe aici, că te roagă să treci s-o vezi, în apartamentul lor; altfel avea de gînd să-ți scrie.

Dinny se ridică în picioare.

- Mă duc numaidecît.

O porni grăbită prin ceață, de-a lungul cheiului, și coti luînd-o în jos spre blocurile cu apartamente muncitorești, unde-și găsise Jean locuința. Pe la colțuri de stradă, băiețandrii răcneau cele mai arzătoare noutăți ale zilei; Dinny cumpără un ziar ca să vadă dacă era menționat cazul lui Hubert, și-l despături la lumina unui felinar. Da! Era! *Deferire în justiție a unui ofițer britanic. Extrădare pe baza acuzației de omor prin împușcare!* Cît de puțină atenție ar fi acordat acestei știri, dacă n-ar fi privit-o pe ea. Dar, spre tortura ei și a familiei, pentru public vestea însemna o mică și excitantă plăcere. Nefericirile altora sînt un divertisment; iar pentru ziare, sursă de existență. Omul care-i vînduse ziarul avea o față sfrijită, haine soioase și era șchiop; și, revîrsînd un strop de libațiune din cupa ei de amărăciuni, Dinny îi restitui ziarul și-i dădu un șiling. Ochii omului se holbară într-o privire nedumerită și gura îi rămase ușor căscată. "Cîștigase oare lozul cel mare - cucoana asta?"

Dinny urcă treptele de cărămidă. Apartamentul era la etajul doi. În fața ușii, un motan negru se învîrtea în jurul propriei cozi. Se roti de șase ori în loc, apoi se așeză, își ridică în aer una din labele din spate și începu s-o lingă.

Chiar Jean îi deschise ușa. Evident, se afla în chinurile împachetatului, lucru vădit de două combinezoane care-i atîrnau pe braț. Dinny o sărută și se uită în jur. Venea pentru

prima dată aici. Ușile micului salon, ale dormitorului, ale bucătăriei și sălii de baie stăteau deschise; pereții vopsiți în tempera erau verzui ca mărul, iar dușumelele acoperite cu un linoleum verde deschis. Mobila era alcătuită dintr-un pat dublu și cîteva valize în dormitor, două fotolii și o măsuță în salonaș, o masă de bucătărie și niște săruri de baie într-un vas de sticlă; nici carpete, nici tablouri, nici cărți, doar niște perdele de pînză imprimată la ferestre, și un dulap-cuier de-a lungul unui întreg perete din dormitor, de pe care Jean desprinsese hainele îngrămădite teanc pe pat. O aromă de cafea și de săculețe cu lavandă deosebea atmosfera din casă de cea de pe scări.

Jean lăsă din mînă combinezoanele.

- Vrei puțină cafea, Dinny? E proaspăt preparată.

Turnă cafeaua în două cești, o îndulci, îi oferi una lui Dinny împreună cu un pachet de țigări, apoi o pofti printr-un gest să ia loc într-un fotoliu, și ea se așeză în celălalt.

- Deci ți s-a transmis mesajul meu. Mă bucur c-ai venit - venirea ta mă scutește să fac un pachet. Am oroare să fac pachete. Tu nu?

Răceala și expresia ei netulburată i se părură lui Dinny miraculoase.

- L-ai mai văzut pe Hubert după proces?

- Da. Se simte foarte bine. N-are o celulă proastă, așa mi-a spus, și i s-au dat cărți și hîrtie de scris. Poate primi hrană; numai de fumat n-are voie. Cineva ar trebui să intervină în privința asta. În raport cu jurisdicția engleză, Hubert este la ora aceasta la fel de inocent ca și Ministrul de Interne; ori nu există nici o lege care să-l oprească pe Ministrul de Interne să fumeze, nu-i așa? Eu n-am să-l mai văd, dar tu ai să te duci la el, Dinny - așa încît transmite-i toată dragostea mea și du-i niște țigări pentru cazul că l-ar lăsa să fumeze.

Dinny se uită la ea cu ochi mari.

- Și ce-ai de gînd să faci?

- Tocmai de asta am vrut să te văd. Ce-ți spun rămîne strict între noi două. Promite-mi, Dinny, că taci mîlc, altfel nu-ți mai spun nimic.

Dinny răspunse ferm:

- Jur pe ce-am mai sfînt, așa se spune. Dă-i înainte!

- Mîine plec la Bruxelles. Alan a plecat azi acolo; a obținut o prelungire de concediu pentru chestiuni familiale. Acolo ne pregătim pentru cazul că s-ar întîmpla cum e mai rău, asta-i tot. Eu trebuie să învăț într-un timp record să conduc un avion. Dacă urmez un curs de trei ori pe zi timp de trei săptămîni, va fi

suficient. Avocatul ne-a garantat că povestea se va întinde pe cel puțin trei săptămîni. Desigur, el nu bănuiește nimic. Nimeni nu trebuie să știe nimic, cu excepția ta. Vreau să faci ceva pentru mine.

Întinse mîna și scoase din poșetă un pachețel învelit în hîrtie de mătase.

- Eu am cinci sute de lire, și mi s-a spus că acolo pot cumpăra un aparat de ocazie pentru o nimica toată, dar vom avea nevoie de multe altele. Uite ce-i, Dinny, asta-i o veche bijuterie de familie. Are mare valoare. Vreau s-o amanetezi pentru cinci sute; dacă nu poți obține atîta prin amanet, vinde-o. Amanetează-o sau vinde-o, pe numele tău, schimbă monedele englezești în valută belgiană și trimite-mi-i recomandat prin Poșta Centrală din Bruxelles. Va trebui să faci rost de acești bani pînă în trei zile.

Jean desfăcu hîrtia și scoase la vedere un pandantiv de smaragde, de modă veche, dar foarte frumos.

- Oh!

- Da, făcu Jean, e foarte frumos. Îți poți permite să ceri mult. Cineva o să-ți ofere cinci sute pe el, sînt sigură. Smaragdele sînt la preț.

- Dar de ce nu-l amanetezi tu, înainte să pleci?

Jean clătină din nou din cap.

- Nu, nimic din ce-ar putea trezi suspiciuni. Ce faci tu, Dinny, n-are importanță, pentru că tu nu ești pe cale să violezi legea. Noi s-ar putea s-o facem, și n-avem de gînd să ne lăsăm înhățați.

- Socotesc că ar trebui să-mi dai mai multe amănunte, spuse Dinny.

Jean clătină din cap.

- Nu e necesar, și nici posibil; nici noi nu știm încă destul. Dar fii liniștită, n-o să-l lăsăm să-l expatrieze pe Hubert. Deci, vrei să iei asta?

Și înveli la loc pandantivul.

Dinny luă pachețelul, și cum nu venise cu o poșetă îl strecură în sîn. Apoi se aplecă și vorbi cu gravitate:

- Făgăduiește-mi, Jean că nu întreprinzi nimic pînă în clipa cînd se constată că toate celelalte posibilități au dat greș.

Jean încuviință.

- Nimic pînă în ultimul minut. Altfel n-ar avea rost.

Dinny îi prinse mîna.

- Jean, n-ar fi trebuit să te vîr în tot bucluclul ăsta. Eu am fost cea care am pus la cale întîlnirea voastră, știi...

- Draga mea, nu ți-aș fi iertat niciodată dacă n-ai fi făcut-o. Sînt îndrăgostită.

- Dar e atît de îngrozitor pentru tine!

Jean își aținti privirea în gol, astfel încît Dinny aproape că simți puiul de leopard ivindu-se de după colț.

- Nu! Îmi place gîndul că de mine depinde salvarea lui. Niciodată n-am avut o senzație atît de intensă că trăiesc ca acum.

- Riscul pentru Alan e mare?

- Nu, dacă facem lucrurile așa cum trebuie. Avem mai multe planuri, în funcție de cum se va desfășura situația.

Dinny oftă.

- Sper că nici unul dintre ele nu se va dovedi necesar.

- Și eu am aceeași speranță, dar cînd ai de-a face cu o bestie ca Walter, nu poți lăsa totul la voia întîmplării.

- Ei bine, Jean, la revedere și succes.

Se sărutară, și Dinny ieși în stradă, cu pandantivul de smaragde care atîrna greu ca plumbul pe inima ei. Afară burnița, așa că se urcă într-un taxi care o duse pînă în Mount Street. Tatăl ei și Sir Lawrence tocmai se întorseseră. Noutățile lor erau lipsite de importanță. Se părea că Hubert refuza să mai fie eliberat pe cauțiune. "Aici e mîna lui Jean", gîndi Dinny. Ministrul de Interne se afla în Scoția, de unde nu avea să se întoarcă pînă la deschiderea Parlamentului, adică pînă-n două săptămîni. În orice caz, pînă atunci mandatul nu putea fi emis. După părerile celor ce se pricepeau, aveau la dispoziție cel puțin trei săptămîni în care să mute cerul și pămîntul din loc. Ah! dar "mai lesne ar trece cerul și pămîntul decît să treacă o iotă din Lege". Și totuși, era un nonsens să vorbești despre "interese" și "influență" și "aranjamente" și "mușamalizări"? Nu exista oare vreo cale talismanică pe care ei cu toții o ignorau?

Tatăl ei o sărută și se duse, deprimat, la culcare, iar Dinny rămase singură cu Sir Lawrence. Pînă și el era abătut.

- Nici un balonaș de rîs și nici un clipocit în seara asta, pentru noi doi, spuse el. Uneori gîndesc, Dinny, că noi supraestimăm Justiția. Este un sistem improvizat, cu tot atîta competență de a ajusta pedeapsa după faptă, cît are și diagnosticul unui medic asupra unui pacient pe care-l vede pentru prima oară; și totuși, nu știu din ce rațiuni misterioase noi îi acordăm sanctitatea Sfîntului Graal și îi respectăm conceptele, de parc-ar fi emanații ale divinității. Dacă a existat vreodată un caz în care ministrul de Interne să-și fi putut îngădui să fie uman, apoi acesta este. Și totuși, Dinny, nu-l văd

făcînd-o, nici eu nu-l văd şi nici Bobbie Ferrar. Se pare că acum cîtva timp un dobitoc prost inspirat l-a numit pe Walter "integritatea în persoană", şi Bobbie îmi povesteşte că în loc ca aşa ceva să-i fi căzut greu la stomac, i s-a urcat la cap, şi de atunci încoace n- a mai comutat nici o pedeapsă. Mă întrebam dacă n-aş putea scrie la *Times* şi să le spun: "Această poză de inexorabilă incoruptibilitate e mai primejdioasă pentru justiţie decît metodele de la Chicago". La Chicago ar trebui ei să se ducă. A fost pe-acolo, cred... E îngrozitor cînd un om încetează să fie uman.

– E căsătorit?

– Nici măcar atît.

– Dar unii oameni nici măcar nu încep prin a fi umani, nu-i aşa?

– Asta-i mai puţin rău; măcar ştii cum stai cu ei şi poţi să-ţi iei măsuri de apărare. Nu, indivizii cărora li s-a urcat la cap, ăştia-s periculoşi. Apropo, i-am spus tînărului meu pictor că ai să-i pozezi pentru o miniatură.

– Ah, unchiule, efectiv nu pot, atîta timp cît atîrnă Hubert pe cugetul meu.

– Nu, nu bineînţeles. Dar într-un fel lucrurile se vor aranja. O privi şiret şi adăugă: Apropo, Dinny, ce-i cu tînăra Jean?

Dinny înălţă nişte ochi mari şi puri:

– Ce să fie cu ea?

– Nu prea îmi pare o femeie care se lasă uşor călcată pe coadă.

– Nu, dar ce poate să facă, sărăcuţa de ea?

– Mă întreb, răspunse Sir Lawrence ridicînd o sprînceană, mă întreb. "Copilaşi nevinovaţi, asta sînt, îngeraşi fără de aripi, asta sînt". Asta-i din *Punch*, [1] înainte de vremea ta, Dinny. Şi va continua să fie la fel şi după tine, numai că vouă vă cresc atît de vertiginos aripile...

Dinny, continuînd să-l privească inocent, gîndi: "E cam enigmatic unchiul Lawrence". Curînd după aceea se duse la culcare.

Să te duci la culcare cu întreg sufletul răvăşit! Şi totuşi, cîte alte suflete nu zac la acelaşi ceas cu obrazul lipit de pernă, fără de somn! Odaia părea populată de toată iraţionala nefericire a omenirii. Dacă aveai talent, te ridicai şi-ţi slobozeai durerea

---

1. Revistă satirică, de mare popularitate, înfiinţată în 1841.

într-un poem despre *Azrael*[1] sau ceva în genul ăsta. Vai! Dar nu era chiar atît de ușor. Nu puteai decît să zaci și să suferi - îndurerată și îngrijorată și furioasă. Își amintea de ceea ce simțise în copilărie, la treisprezece ani, cînd Hubert, care încă nu împlinise optsprezece, plecase la război. Și atunci fusese cumplit, dar acum era mult mai rău; și Dinny se întreba de ce. Atunci s-ar fi putut doar ca în orice clipă să fie ucis; acum era mai în siguranță decît toți ceilalți care nu se găseau la închisoare. Va fi păzit cu meticulozitate chiar și în timpul cît va fi trimis la celălalt capăt al lumii, ca să fie judecat într-o țară care nu era a lui, în fața unui judecător de alt sînge. Cîteva luni încă, viața lui avea să fie în deplină siguranță. De ce, atunci, situația de acum îi părea mult mai rea decît toate riscurile prin care trecuse de cînd îmbrățișase viața de ostaș, ba chiar și decît acea lungă și anevoioasă perioadă petrecută în expediția lui Hallorsen? De ce? Numai pentru că toate acele vechi primejdii fuseseră îndurate de bună voie; în timp ce situația actuală îi era impusă. Era legat de mîini și de picioare, și lipsit de cele două mari privilegii ale existenței umane, independența și libertatea individuală, privilegii pentru asigurarea cărora ființele umane, grupate în colectivități, și-au orientat toate puterile de mii de ani încoace, pînă ce - pînă ce- au devenit bolșevici. Privilegii pentru orice ființă umană, dar mai ales pentru oameni ca ei, crescuți fără nici un fel de altă constrîngere decît cea a conștiinței lor. Și Dinny zăcea pe perna ei, dar parcă ar fi zăcut în celula lui, scrutînd viitorul, tînjind după Jean, urînd senzația de încătușare, crispat și nefericit și amar. Căci ce făcuse, pentru numele lui Dumnezeu, ce alta făcuse decît ceea ce orice om cu minte și cu simțire ar fi făcut în locul lui?

Zumzetul traficului din Park Lane alcătuia un soi de fundal sonor pentru suferința ei răzvrătită. Anxietatea puse în asemenea măsură stăpînire pe ea, încît nu mai putu să rămînă nemișcată în pat și, trăgîndu-și un capot pe umeri, începu să se plimbe fără zgomot prin cameră, pînă cînd aerul rece de octombrie, ce pătrundea pe fereastra ei deschisă, o făcu să înghețe. Poate că, la urma-urmei, era un avantaj să fii măritată: aveai un piept la care să te cuibărești și pe care, la nevoie, să plîngi; aveai o ureche în care să-ți picuri amarul; și buze care să-ți murmure șoapte de simpatie. Dar mai îngrozitor decît a fi singur în momente de grea încercare era să fii inactiv. Îi invidia

1. Îngerul morții la musulmani.

pe cei care, ca tatăl ei şi ca Sir Lawrence, cel puţin se urcau în taxiuri şi se agitau de colo pînă colo; foarte mult îi invidia pe Jean şi pe Alan. Orice-ar fi pus ei la cale, tot era mai bine decît să nu pui nimic la cale, cum făcea ea. Scoase pandantivul de smaragde şi-l cercetă. Măcar asta o să-i dea ceva de făcut, a doua zi, şi se văzu în închipuire, cu bijuteria în mînă, căznindu-se să stoarcă bani cît mai mulţi de la un personaj neimblînzit, cu înclinaţii spre arta cămătăriei.

Punîndu-şi pandantivul sub pernă, ca şi cum însăşi vecinătatea bijuteriei era o asigurare împotriva neajutorării ei, se lăsă, în cele din urmă, furată de somn.

A doua zi dimineaţă coborî devreme. Îi venise ideea că ar putea izbuti să amanetizeze pandantivul, să ia banii şi să-i ducă lui Jean înainte de plecare. Se hotărî să ceară sfatul lui Blore, feciorul. În definitiv, îl cunoştea de la vîrsta de cinci ani. Blore era o adevărată instituţie şi niciodată nu divulgase nici unul din păcatele pe care i le mărturisise în copilăria ei.

Drept care, se duse la el cînd îşi făcu apariţia cu filtrul de cafea al mătuşii ei.

- Blore!

- Da, domnişoară Dinny.

- Vrei să fii atît de amabil şi să-mi spui, confidenţial, cine e socotit a fi cel mai bun cămătar din Londra?

Surprins, dar impasibil, căci, la urma urmei, oricine putea fi nevoit astăzi să amaneteze ceva, feciorul plasă filtrul în capul mesei şi stătu puţin să se gîndească.

- Bineînţeles, domnişoară Dinny, e Attenborough, dar mi s-a spus că lumea bună se duce la cineva care se numeşte Frewen, pe strada South Moldon. Vă pot procura numărul casei, din cartea de telefon. Se spune că e discret şi foarte cinstit.

- Splendid, Blore! E vorba de o chestie măruntă.

- Desigur, domnişoară.

- O! Blore, ai vrea... trebuie să-mi dau numele adevărat?

- Nu, domnişoară Dinny; dacă-mi daţi voie să vă fac o sugestie, daţi-i numele soţiei mele şi adresa de aici. În felul acesta, dacă va avea de făcut vreo comunicare, v-o pot transmite prin telefon, şi va fi cum e mai bine.

- Oh! E o mare uşurare pentru mine. Dar doamna Blore n-o să aibă nimic împotrivă?

- O, nu, domnişoară, va fi foarte bucuroasă să vă poată fi de folos. Dacă doriţi, pot să aranjez eu toată chestiunea în locul dumneavoastră.

- Mulțumesc, Blore, dar cred că va trebui s-o fac singură.

Feciorul își mîngîie bărbia și se uită la ea; Dinny găsi că are o privire binevoitoare, dar vag ironică.

- Ei bine, domnișoară, dacă vă pot da un sfat, puțină nonșalanță are mare efect chiar asupra celor mai buni dintre ei. Și dacă ăsta nu vă oferă valoarea meritată, mai sînt și alții.

- Îți mulțumesc din inimă, Blore; dacă nu m-am înțeles cu el, îți comunic; dacă mă duc la nouă și jumătate e prea devreme?

- Din cîte am auzit, domnișoară, e ora cea mai potrivită; îl găsiți proaspăt și plin de voie bună.

- Dragul meu Blore!

- Mi s-a spus că e un tip înțelegător, și care știe pe dată să recunoască o Lady cînd o vede. Nu o să vă confunde cu vreuna din cucoanele alea cu gărgăuni în cap.

Dinny își duse degetul la buze.

- Jură, Blore.

- Oh, secret absolut, domnișoară. După domnul Michael, dumneavoastră ați fost întotdeauna favorita mea.

- Și așa ai fost și dumneata Blore, pentru mine.

Văzîndu-l pe tatăl ei intrînd în sufragerie, Dinny despături ziarul *The Times*, iar Blore se retrase.

- Ai dormit bine, tată?

Generalul dădu din cap.

- Și cum se simte mama?

- Mai bine. Vine și ea jos. Am ajuns la concluzia că n-are rost să ne frămîntăm, Dinny.

- Nu, dragule, desigur, n-are rost. Crezi că putem începe micul dejun?

- Em nu coboară și Lawrence ia micul dejun la opt fix. Fă tu cafeaua.

Dinny, care împărtășea pasiunea mătușii ei pentru cafea bună, începu să oficieze cu religiozitate.

- Ce-i cu Jean? întrebă brusc generalul. Vine la noi?

Dinny nu-și ridică ochii.

- Nu cred să vină, tată; e prea neliniștită; bănuiesc că preferă să se descurce singură. Așa aș simți și eu în locul ei.

- Biata fată! Oricum, e curajoasă. Mă bucur că Hubert a luat o fată cu suflet. Cei din familia Tasburgh au inima plasată la locul potrivit. Îmi aduc aminte de un unchi al ei din India, un tip cutezător, dintr-un regiment Goorkha, toți îl venerau. Ia stai puțin, unde a căzut?

Dinny se aplecă și mai mult peste filtru.

Nu era încă nouă și jumătate cînd ieși, cu pandantivul în poșetă și cu cea mai bună pălărie pe cap. La nouă și jumătate precis, urca la primul etaj, deasupra unei prăvălii din strada South Molton. Într-o încăpere spațioasă, îndărătul unei mese de mahon, ședeau doi domni, care ar fi putut să pară ca doi *bookmakeri* de înaltă clasă, dacă Dinny ar fi știut cum arată aceștia. Îi privi cu îngrijorare, așteptînd semne de voie bună. Proaspeți însă arătau, și unul dintre ei veni spre dînsa.

Dinny își trecu o limbă invizibilă peste buze.

- Mi s-a spus că aveți amabilitatea să împrumutați bani pe baza unor bijuterii de valoare.

- Întocmai, doamnă.

Omul era cărunt, mai mult chel, și mai curînd roșcovan, cu ochi de culoare deschisă, și o măsura printr-un *pince-nez* pe care-l ținea în mînă. După ce și-l anină pe nas, trase un scaun în fața mesei, făcu un gest de invitație și se așeză din nou. Dinny luă loc.

- Vreau o sumă mare, cinci sute; apoi zîmbi: e o bijuterie de familie, foarte frumoasă.

Ambii domni așezați îndărătul mesei se înclinară ușor.

- Și am nevoie de bani pe loc, întrucît trebuie să fac o plată. Iat-o!

Scoase din geantă pandantivul, despachetă foița și-l împinse pe masă. Apoi, amintindu-și că-i necesar un strop de nonșalanță, se lăsă pe spate, picior peste picior.

Amîndoi examinară pandantivul preț de un minut, fără un gest sau o vorbă. Apoi cel de-al doilea domn deschise un sertar și scoase o lupă. În timp ce acesta studia bijuteria, Dinny era conștientă că primul domn o studia pe ea. Era felul lor de a proceda la diviziunea muncii, presupuse Dinny. Care dintre cele două obiecte se va dovedi oare a fi mai autentic? Simțea aproape că se sufocă, dar rămase în aceeași atitudine, cu sprîncenele ușor ridicate și cu pleoapele pe jumătate închise.

- Este proprietatea dumneavoastră, doamnă?

Amintindu-și o dată în plus de vechea zicală școlărească, Dinny rosti cu emfază:

- Da.

Cel de-al doilea domn lăsă jos lupa și cîntări pandantivul în palmă.

- Foarte frumos, spuse el, de modă veche, dar foarte frumos. Și pentru cît timp ați avea nevoie de bani?

Dinny, care habar n-avea, răspunse cu cutezanță:

- Șase luni; dar presupun că-l pot răscumpăra înainte?

- O! Da. Cinci sute ați spus?

- Vă rog.

- Domnule Bondy, dacă dumneavoastră sînteți de acord, eu unul sînt, spuse cel de-al doilea domn.

Dinny își înălță ochii spre fața domnului Bondy. Oare era gata să răspundă: "Nu, pentru că ne-a îndrugat o minciună?" Dar în loc de aceasta, își împinse buza de jos peste buza de sus, se înclină și spuse:

- Sînt de acord.

"Mă întreb, gîndi Dinny, dacă întotdeauna cred tot ce li se spune, sau poate că niciodată? În fond, presupun că le e totuna, ei pun mîna pe pandantiv și eu sînt cea care trebuie să am încredere în ei, sau, mai bine zis, Jean."

Cel de-al doilea domn mătură cu mîna pandantivul de pe masă și, scoțînd un registru, începu să scrie. Domnul Bondy, pe de altă parte, se îndreptă spre un safe.

- Doriți bancnote, doamnă?

- Vă rog.

Cel de-al doilea domn, care purta mustață și ghetre albe, și al cărui ochi se bulbucau ușor, îi oferi registrul.

- Numele și adresa, doamnă.

În timp ce scria: "Doamna Blore" și numărul de acasă al mătușii ei din Mount Street, cuvintele "Doamne-ajută!" îi țipară în minte, și-și ghemui mîna stîngă ca să ascundă ceea ce ar fi trebuit să fie verigheta de căsătorie. Mănușa se mula perfect de mînă și dorita portuberanță circulară nu se observa.

- Dacă veți dori să răscumpărați articolul, ne veți restitui suma de 550 lire pe ziua de 29 aprilie a anului viitor. După această dată, dacă nu primim nici o comunicare din partea dumneavoastră, obiectul va fi scos la vînzare.

- Da, desigur. Dar dacă îl răscumpăr mai înainte?

- Atunci procentul va fi proporțional. Dobînda este de douăzeci la sută pe an, așa că de azi într-o lună, să spunem, am cere doar 508 lire, șase șilingi și opt pence.

- Înțeleg.

Primul domn detașă o foaie de hîrtie și i-o înmînă.

- Aceasta este chitanța.

- Pandantivul poate fi răscumpărat, cu suma respectivă, de oricine ar fi purtătorul acestei chitanțe, în caz că eu n-aș putea veni?

- Da, doamnă.

Dinny vîrî chitanța în poșetă, împreună cu cît încăpea din mîna ei stîngă, și-i ascultă pe domnul Bondy numărînd

bancnotele pe masă. Numără frumos, iar bancnotele fîșiiau plăcut și păreau să fie noi. Le luă cu mîna dreaptă, le introduse în poșetă și, continuînd să țină geanta în clandestina mînă stîngă, se ridică.

- Vă mulțumesc foarte mult.

- Pentru nimic, doamnă, plăcerea e de partea noastră. Încîntați să vă putem fi de folos. La revedere.

Dinny se înclină și porni încet spre ușă. De acolo, furișînd o privire pe sub gene, îl văzu clar pe primul domn închizînd un ochi.

Coborî cu un aer visător scările, închizînd poșeta.

"Mă întreb dacă-și închipuie că sînt însărcinată, își spuse, sau s-or fi gîndind poate că joc la curse."

În orice caz, avea banii și nu era decît zece fără un sfert. Agenția Cook o să-i schimbe, poate, sau măcar o să-i spună unde trebuie să se adreseze ca să-i schimbe în monedă belgiană.

Îi trebui o oră și o serie de vizite în mai multe locuri pînă reuși să schimbe cea mai mare parte a bancnotelor, și se simțea înfierbîntată cînd trecu bara gării Victoria, cu un bilet de peron în mînă. Înaintă încetișor de-a lungul trenului, uitîndu-se la fiecare compartiment. Trecuse de două treimi din tren cînd un glas în spatele ei strigă: "Dinny!" și, întorcîndu-se, o văzu pe Jean în ușa unui compartiment.

- Ah! aicea ești, Jean! Am gonit de mi-a ieșit sufletul. Îmi lucește nasul?

- Tu nu arăți niciodată încălzită.

- Ei bine! Am făcut-o! Iată rezultatul, cinci sute, aproape totul în monedă belgiană.

- Grozav!

- Și chitanța. Pe baza ei, poate s-o răscumpere oricine. Dobînda e de douăzeci la sută pe an, calculată proporțional zi cu zi, și dacă obiectul nu e răscumpărat pînă la 28 aprilie, va fi scos la vînzare.

- Ține-o tu, Dinny. Jean își înmuie glasul. Dacă va trebui să trecem la acțiune, înseamnă că nu ne vom găsi pe-aici, prin preajmă. Există cîteva state care nu au relații diplomatice cu Bolivia, și într-unul din acestea ne vom adăposti pînă cînd lucrurile vor fi puse, într-un fel, la punct.

- Ah! făcu Dinny, lipsită de orice expresie. Aș fi putut obține mai mult. S-au repezit la el.

- N-are importanță! Trebuie să urc. Îmi scrii la Poșta Centrală, Bruxelles. La revedere. Transmite-i lui Hubert

dragostea mea fierbinte și spune-i că totul e în regulă.

Își zvîrli brațele în jurul lui Dinny, o strînse o clipă și sări din nou în tren. Locomotiva se puse chiar în aceeași clipă în mișcare, și Dinny rămase pe peron, fluturîndu-și mîna spre fața arămie, strălucitoare, întoarsă spre ea.

XXXIV

Acest început de zi plin de activitate și de succes avea să însemne un handicap acut, căci acum se găsea mai dezorientată ca oricînd.

Absența din Londra atît a Ministrului de Interne, cît și a ambasadorului bolivian frîna orice posibilități de acțiune, chiar dacă ar fi putut face ceva în această direcție, ceea ce era foarte puțin probabil. Nu era nimic alta de făcut decît să aștepți, mîncîndu-ți inima. Dinny își petrecu restul zilei hoinărind, uitîndu-se la vitrine, uitîndu-se la oamenii care se uitau în vitrine. La prînz mîncă niște ochiuri la un A.B.C.[1] și apoi intră într-un cinematograf, cu ideea vagă că, indiferent ce ar unelti Jean și Alan, o să i se pară mai de înțeles dacă va vedea ceva asemănător pe ecran. Dar n-avu noroc. În filmul care rula nu existau avioane, nici vaste spații deschise, nici detectivi, și nici un fel de evadare de sub gheara justiției; era o înregistrare deplină a aventurilor unui gentilom francez, trecut de prima

1. Cafenele unde se pot lua gustări, aparținînd companiei *Aerated Bread Comp.*

tinereţe, care timp de un ceas şi mai bine nimerise întruna în dormitoare străine, fără însă ca cineva să-şi piardă efectiv virtutea. Dinny nu se putu împiedica să se amuze, tipul era drăguţ şi poate cel mai desăvîrşit mincinos pe care-l urmărise vreodată.

După aceste clipe de căldură şi potolire a nervilor, o luă din nou în direcţia Mount Street. Descoperi că tatăl şi mama ei se întorseseră la Condaford cu trenul de după-amiază, fapt care o zvîrli din nou în valurile nesiguranţei. Să se întoarcă şi ea şi să-şi ia în primire rolul de "fiică bună"? Sau să rămînă pe loc, pentru cazul că s-ar ivi ceva care să facă prezenţa ei necesară?

Nehotărîtă, urcă în odaia ei şi începu, cam fără chef, să-şi strîngă lucrurile. Deschizînd un sertar, dădu peste jurnalul lui Hubert, care încă o însoţea pretutindeni. Răsfoind paginile la întîmplare, dădu peste un pasaj care i se păru mai puţin familiar, întrucît nu era legat de dificultăţile prin care trecuse:

„În cartea pe care o citesc, am găsit următoarea frază: »Aparţinem, desigur, unei generaţii care a pătruns dincolo de faţada lucrurilor, care a înţeles cît de zadarnic e totul, dar care are curajul să accepte zădărnicia şi să-şi spună: n-avem altceva de făcut decît să profităm şi să ne bucurăm de clipa prezentă cît ne stă în puteri. Bănuiesc că asta-i generaţia din care fac şi eu parte, generaţia care a trăit războiul şi urmările lui; şi, fără îndoială, aceasta este atitudinea multora şi multora; dar dacă stai să judeci, cele de mai sus ar fi putut să fie enunţate de orice persoană, fără prea multă gîndire, aparţinînd oricărei generaţii; cu siguranţă că puteau fi rostite şi de generaţia trecută, după marea lovitură pe care Darwin a dat-o religiei. Căci la ce duce? Să presupunem că ţi-ai dat seama de zădărnicia religiei, şi a căsătoriei, şi a tratatelor, şi a cinstei în afaceri, şi a libertăţii, şi a idealurilor de orice soi, ţi-ai dat seama că sînt găunoase, că nu duc prin ele însele la nici un fel de recompensă, nici pe lumea asta şi nici într-o lume viitoare care poate că nici nu există, şi că unicul lucru absolut este plăcerea, şi ţi-ai pus deci în gînd s-o obţii, ei bine, prin această conştiinţă eşti mai aproape de dobîndirea plăcerii? Dimpotrivă, eşti mult mai departe de ea. Dacă fiecare şi-ar face, în mod conştient şi brutal, un crez din "bucură-te cu orice preţ de clipa prezentă", şi fiecare ar smulge plăcerea din ea în dauna tuturor celorlalţi, diavolul ar fi cel care ar rîde la urmă, şi aşa s-ar întîmpla cu toţi, în special cu acei pierde-vară care în chip firesc au asemenea

crez, aşa încît ceilalţi, cu siguranţă, nu s-ar desfăta în plăcere. Toate aceste idei de a căror deşertăciune şi-au dat seama cu atîta perspicacitate, sînt doar reguli de circulaţie concepute de oameni de-a lungul veacurilor, pentru a menţine omenirea în cadrul anumitor graniţe, astfel încît fiecare să poată dispune de o şansă raţională de a cunoaşte plăcerea, iar nu plăcerea să se reverse doar asupra celor violenţi, grosolani şi abili. Toate instituţiile noastre, religia, căsătoria, tratatele, legea, şi tot restul, sînt simple forme de consideraţie faţă de alţii, necesare ca să-ţi asigure consideraţia faţă de tine însuţi. Fără de ele, am fi o societate de bandiţi nevolnici în maşini, şi de vagabonzi de stradă, robi ai unei minorităţi de superescroci. Aşadar, nu poţi nega consideraţia datorată altora, fără să faci din tine însuţi un imbecil şi fără să-ţi zădărniceşti propriile şanse de plăcere. Nostimada este că, indiferent de felul în care ne exprimăm, majoritatea dintre noi recunoaştem pe deplin acest lucru. Oameni care trăncănesc asemenea individului din cartea asta pe care o citesc, cînd ajung la o adică, nu acţionează conform cu crezul clamat. Pînă şi un gangster cu maşină nu-şi toarnă complicii. În realitate, această filozofie nouă a "curajului de a accepta zădărnicia şi de a smulge plăcerea clipei prezente» nu e decît o cugetare superficială, totuşi, cînd am citit-o, îmi părea plauzibilă."

Dinny scăpă jurnalul din mînă de parcă ar fi urzicat-o şi rămase locului, cu o expresie transfigurată pe faţă. Nu cuvintele pe care le citise operaseră această schimbare - nici nu ştia prea bine ce conţin. Nu! Dar fusese străfulgerată de o inspiraţie, şi nu pricepea de ce nu îi venise ideea pînă acum. Alergă jos, la telefon, şi chemă casa lui Fleur.

- Da? răsună glasul lui Fleur.

- Îl vreau pe Michael, Fleur. E acasă?

- Da, Michael, Dinny la telefon.

- Michael? Poţi cumva să vii imediat pînă aici? E în legătură cu procesul lui Hubert. Am avut o "impulsie", dar prefer să n-o discut la telefon. Sau să vin eu la tine? - Poţi veni tu? Bun! Şi Fleur, dacă vrea; sau dacă nu, adu deşteptăciunea ei.

Zece minute mai tîrziu, Michael sosi singur. Ceva din tonul lui Dinny părea să-l fi molipsit, pentru că avea aerul afierat al unui om de afaceri. Îi luă cu ea în nişă, şi se aşezară pe o canapea sub cuşca papagalului.

- Michael dragă, uite ce mi-a trăsnit prin cap: dacă am putea tipări în viteză jurnalul lui Hubert - cam 15.000 de cuvinte

– şi să-l păstrăm gata de apariţie, cu un titlu comercial, ca de pildă: *Trădat* sau aşa ceva...

– *Abandonat*, sugeră Michael.

– Da, *Abandonat*, şi dacă l-am putea arăta Ministrului de Interne ca o carte în curs de apariţie, urmînd a fi însoţită de o prefaţă combativă, s-ar putea să-i oprească de la emiterea mandatului. Cu titlul ăsta, cu o prefaţă şi cu un umăr împins de presă, ar putea stîrni senzaţie, ceea ce ar fi foarte neplăcut pentru el. Am putea întocmi o prefaţă care să bată tare în abandonarea cuiva care-i carne din carnea noastră şi sînge din sîngele nostru, şi în slăbiciunea şi ploconirea faţă de străini, şi aşa mai departe. E sigur că presa o să preia tonul ăsta.

Michael îşi zbîrli părul.

– E o inspiraţie, Dinny; dar sînt cîteva puncte discutabile: în primul rînd, cum s-o facem ca să nu miroasă a şantaj. Dacă acest lucru nu poate fi evitat, atunci tot restul nu merge. Dacă Walter adulmecă un şantaj, nu mişcă un deget.

– Dar intenţia e să-l facem să simtă că dacă emite mandatul o să-i pară rău.

– Fetiţa mea, spuse Michael pufăind un nor de fum în direcţia papagalului, trebuie să procedăm mai subtil. Tu nu ştii ce înseamnă personalităţile publice. Totul este să-i determini să facă de bună voie, din înalte raţiuni, ceea ce e în interesul lor. Trebuie să-l determinăm pe Walter să-şi slujească un interes meschin, dar cu conştiinţa că ascultă de raţiuni înalte. Acest lucru e indispensabil.

– Nu ajunge dacă spune numai că-i o raţiune înaltă? Vreau să zic, e necesar s-o şi simtă?

– Aşa trebuie, cel puţin la lumina zilei. Ce simte el la trei dimineaţa nu importă. Nu-i prost, ştii bine. Mă gîndesc, şi Michael porni iar să-şi ciufulească părul, că singurul om care poate duce lucrul ăsta la bun sfîrşit e tot Bobbie Ferrar. El îl cunoaşte pe Walter şi pe faţă şi pe dos.

– E un om drăguţ? Ar accepta?

– Bobbie e un sfinx, dar un sfinx desăvîrşit. Şi ştie tot. E un fel de staţie de recepţie, aude totul, în chip firesc, aşa că noi vom putea rămîne în umbră, fără să ne afişăm direct în nici un fel.

– Michael, primul lucru pe care l-am avea de făcut nu-i tipărirea jurnalului, aşa încît să pară că-i în pragul difuzării?

– Da, dar prefaţa e pivotul.

– Adică?

– Ceea ce urmărim noi e ca Walter să citească jurnalul

tipărit şi din această lectură să ajungă la concluzia că a emite mandatul ar însemna o soartă afurisită pentru Hubert, ceea ce şi este. Cu alte cuvinte, dorim să-i înmuiem eul lui lăuntric. După lectură, îl văd pe Walter zicîndu-şi: "Da, într-adevăr, afurisit ghinion pe tînărul Cherrell, afurisit ghinion, dar magistratul l-a deferit justiţiei şi bolivienii presează, şi el face parte din clasele suspuse; trebuie să fim atenţi să nu dăm impresia că favorizăm privilegiul de clasă..."

- Mi se pare cu totul nedrept, îl întrerupse Dinny, cu ardoare. De ce să îngreunăm situaţia unui om numai pentru că, întîmplător, face parte dintr-o familie cunoscută? Găsesc că e o laşitate.

- Ah, Dinny! Dar *sîntem* laşi în această privinţă. Şi, aşa cum spunea Walter cînd m-ai întrerupt tu: "Nu trebuie să ne lansăm cu uşurinţă în încălcarea prevederilor legale. Ţările mici aşteaptă din partea noastră să fie tratate cu deosebită consideraţie..."

- Dar de ce? începu iarăşi Dinny. Asta pare...

Michael înălţă o mînă.

- Ştiu, Dinny, ştiu. Acesta îmi pare a fi exact momentul psihologic cînd Bobbie ar putea spune ca picat din senin: "Apropo, va fi şi o prefaţă! Mi-a arătat-o cineva. Merge pe linia că Anglia e întotdeauna generoasă şi dreaptă pe spinarea supuşilor ei. E o chestiune incendiară, Sir. Pe gustul presei. Ideea ar fi: "E un lucru de notorietate că noi nu putem sprijini interesele propriului nostru popor." Ştiţi, ar continua Bobbie, m-am gîndit de multe ori că o personalitate puternică, aşa cum sînteţi dumneavoastră, ar trebui poate să facă ceva pentru a spulbera impresia că nu putem sprijini interesele propriului nostru popor. N-ar trebui să fie adevărat, poate că nu e adevărat, dar impresia există şi e foarte înrădăcinată; şi dumneavoastră, Sir, poate mai bine decît oricare altul, aţi putea redresa balanţa care şchioapătă în acest punct. Şi cazul în speţă ar oferi un prilej foarte nimerit pentru a restabili încrederea mulţimii în această privinţă. Dealtfel, ar fi şi drept, ar sublinia Bobbie, să nu emiteţi mandatul, pentru că, ştiţi, cicatricea aceea e reală şi împuşcarea metisului s-a produs în legitimă apărare; şi patriei i-ar face foarte bine să simtă că se poate bizui din nou pe autorităţi, care nu-şi vor părăsi poporul la greu." Aici Bobbie ar pune punct. Şi Walter ar simţi nu că se fereşte de un atac, ci că luptă cu curaj pentru binele patriei, sentiment indispensabil, Dinny, în cazul personalităţilor publice. Michael îşi roti pupilele. Vezi tu, continuă el, Walter îşi

va da seama, fără s-o admită însă, că dacă nu emite mandatul, n-o să apară nici prefața. Şi îndrăznesc să spun că în toiul nopții o fi sincer cu el însuși; dar dacă în spiritul lui de la ora șase p.m. va simți că emițînd mandatul comite un act de curaj, ceea ce va simți în spiritul lui la ora trei a.m. nu mai are importanță. Pricepi?

— Expunerea ta e superbă, Michael. Dar nu va trebui să citească prefața?

— Sper că nu, dar cred că va trebui să se afle în buzunarul lui Bobbie, pentru cazul c-ar fi necesar să-și fortifice linia de înaintare. Bobbie e foarte abil, știi...

— Dar domnul Ferrar va accepta să-și dea toată această osteneală?

— Da, răspunse Michael, în linii mari, da. Tatăl meu i-a făcut o dată un bine, și bătrînul Shropshire e unchiul lui.

— Şi cine ar putea scrie prefața?

— Cred că aș putea să-l conving pe bătrînul Blythe. Încă se mai tem de el în partidul nostru, și cînd vrea, poate să mai facă să tremure ficații.

Dinny bătu din palme.

— Crezi că o să vrea?

— Depinde de jurnal.

— În cazul ăsta o să accepte.

— Pot să-l citesc înainte de a-l trimite în tipografie?

— Desigur. Numai că, Michael, Hubert nu vrea ca jurnalul să-i fie publicat.

— Bine, e în ordine. Dacă are efect asupra lui Walter, și nu emite mandatul, nu-i necesar să fie publicat; și dacă n-are efect, iarăși nu-i necesar, pentru că "laptele va fi dat în foc", cum spunea bătrînul Forsyte.

— Tipărirea o să coste mult?

— Cîteva lire, douăzeci să spunem.

— Pot face rost de ele, spuse Dinny cu gîndul la cei doi domni, pentru că de obicei punga ei era goală.

— O, se va aranja, nu-ți face griji.

— A fost inspirația mea, Michael, și-mi place să plătesc pentru ea. N-ai idee ce îngrozitor e să stai cu mîinile-n sîn în timp ce Hubert e în primejdie. Am senzația că din momentul în care va fi extrădat, n-o să mai existe nici urmă de șansă pentru el.

— Nu se poate face nici un fel de profeție acolo unde sînt amestecate personalități publice. Oamenii îi subestimează. Sînt mult mai complicați decît s-ar părea, și poate mai bine înarmați

cu principii; şi, cu siguranţă, sînt mult mai vicleni decît se crede. Oricum, sper că mecanismul va funcţiona, dacă-i manevrăm bine pe bătrînul Blythe şi pe Bobbie Ferrar. Eu mă ocup de Blythe, iar pe Bobbie i-l încredinţez lui Bart. Luă jurnalul: - Între timp, asta se va tipări. La revedere, Dinny dragă, şi nu te frămînta mai mult decît e nevoie.

Dinny îl sărută, şi Michael pleacă. În aceeaşi seară, pe la zece, o sună la telefon.

- L-am citit, Dinny. Ar însemna ca Walter să fie de piatră dacă jurnalul ăsta nu l-ar prinde. În orice caz, n-o să adoarmă pe el, ca individul celălalt; orice cusururi ar avea, de conştiincios e conştiincios. La urma urmei, e un fel de caz de comutare a pedepsei, şi va fi nevoit să-i recunoască gravitatea. Odată ce se va găsi în mîinile lui, va parcurge jurnalul pînă la capăt, şi e o chestie impresionantă, abstracţie făcînd de lumina pe care o aruncă asupra incidentului în sine. Aşa încît, capul sus!

Dinny îi răspunse cu un fierbinte "Să fii binecuvîntat! şi se duse la culcare cu o inimă mai uşoară decît avusese în ultimele două zile.

XXXV

În zilele ce urmară, lungi și încete și părînd mai multe la număr, Dinny rămase în Mount Street, gata la datorie pentru orice nevoie s-ar fi putut ivi. Dificultatea cea mai de seamă era să ascundă de ceilalți mașinațiile lui Jean. Părea să-i fi mers cu toți, în afară de Sir Lawrence, care, ridicînd din sprîncene, rosti enigmatic:

- *Pour une gaillarde, c'est une gaillarde!* [1]

Și în fața privirii limpezi pe care o înălță Dinny, adăugă:

- Fecioară botticelliană! Vrei să-l cunoști pe Bobbie Ferrar? Luăm prînzul împreună la Dumourieux, în Drury Lane, o masă compusă în principal din ciuperci.

Dinny construise un asemenea eșafodaj de speranțe în jurul lui Bobbie Ferrar, încît înfățișarea lui îi dădu un șoc, pînă într-atît avea aerul de a nu se sinchisi de nimic. Cu o garoafă la butonieră, vocea de bas tărăgănat, fața lată și impasibilă, și o umbră de gușă sub bărbie, nu o inspiră deloc.

- Vă plac ciupercile, domnișoară Cherrell? o întrebă.

- Bobbie, i se adresă Sir Lawrence plimbîndu-și privirea de la unul la celălalt, nimeni n-ar spune despre tine că ești unul dintre tipii cei mai subtili din Europa. Tu ai de gînd să ne spui că nu poți garanta c-ai să-l numești pe Walter "personalitate puternică" în clipa cînd o să-i vorbești despre prefață?

Cîțiva dintre dinții regulați ai lui Bobbie deveniră vizibili.

---

1. În sensul : De drac, e-un drac și jumătate, nimic de zis (fr.).

- Eu n-am nici o influenţă asupra lui Walter.
- Atunci cine are?
- Nimeni. În afară de...
- Da?
- În afară de Walter.
Înainte de a-şi putea pune frîu la gură, Dinny izbucni:
- Cred că înţelegeţi, domnule Ferrar, că povestea asta înseamnă moarte sigură pentru fratele meu şi agonie pentru noi toţi?
Bobbie Ferrar privi la faţa ei aprinsă fără să spună un cuvînt. Tot timpul prînzului păru într-adevăr, hotărît să nu recunoască şi să nu făgăduiască nimic, dar cînd se ridicară de la masă, şi în timp ce Sir Lawrence achita nota, îi spuse lui Dinny:
- Domnişoară Cherrell, cînd mă duc la Walter în legătură cu această chestiune, ai vrea să vii cu mine? Aş putea aranja să apari şi dumneata în umbră.
- Aş dori teribil.
- Atunci rămîne între noi doi. Îţi voi da de veste.
Dinny îşi împreună palmele şi-i zîmbi.
- Ciudat individ! exclamă Sir Lawrence pe drumul de înapoiere. Inimă sensibilă. Nu poate suporta gîndul că există condamnaţi la spînzurătoare. E prezent la toate procesele de crimă. Urăşte închisorile ca pe dracu. Nici n-ai crede.
- Nu, răspunse Dinny surîzînd, dusă pe gînduri.
- Bobbie, continuă Sir Lawrence, ar fi capabil să funcţioneze ca secretarul particular al unei organizaţii poliţieneşti, fără ca ăia să-l suspecteze că tot timpul nu visează decît să-i vadă puşi la frigare şi sfrîind. E un tip unic. Jurnalul e sub tipar, Dinny, şi bătrînul Blythe scrie prefaţa. Walter se întoarce joi. L-ai mai văzut pe Hubert?
- Nu, dar mă duc la el mîine, cu tata.
- Eu m-am ferit să te trag de limbă, dar tinerii ăia Tasburgh ticluiesc ceva, nu-i aşa? Am aflat din întîmplare că junele Tasburgh nu-i pe vaporul lui.
- Nu?
- Inocenţa desăvîrşită! murmură Sir Lawrence. Uite ce-i, draga mea, nu-i nevoie nici să dai din cap, nici să clipeşti; dar sper, pentru numele lui Dumnezeu că nu vor da vreo lovitură înainte ca toate măsurile paşnice să fi fost epuizate.
- O, fireşte că nu.
- Ăştia doi sînt genul de tineri care te fac să mai crezi în istorie. Ţi-a trecut vreodată prin cap, Dinny, că istoria nu-i nimic

altceva decît povestea felului în care oamenii au luat lucrurile în propriile lor mîini, şi în care s-au vîrît pe ei şi pe alţii în bucluc din pricina asta, şi s-au scos pe ei şi pe alţii din bucluc? Se găteşte bine la restaurantul ăsta, nu? O s-o duc într-o zi şi pe mătuşa-ta, cînd va fi slăbit destul.

Şi Dinny înţelese că primejdia interogatoriului se îndepărtase.

A doua zi, taică-su veni s-o ia şi porniră împreună la închisoare, într-o după-amiază bătută de vînt şi încărcată de aspra melancolie a lunii noiembrie. Cînd dădu cu ochii de edificiu, Dinny se simţi ca un cîine gata să urle. Guvernatorul, care era militar, îi primi cu deosebită curtoazie și cu acea deferenţă care în profesiunea lui se manifestă faţă de gradele superioare. Nu făcu o taină din faptul că simpatia sa era alături de ei în cazul lui Hubert, şi le îngădui la vorbitor un răstimp mai lung decît cel prevăzut de regulament.

Hubert intră cu zîmbetul pe buze. Dinny avu senzaţia că, dac-ar fi venit singură, Hubert i-ar fi împărtăşit ceva din sentimentele lui reale, dar faţă de tatăl lor era hotărît să trateze întreaga chestiune ca pe o glumă proastă. Generalul, care tot timpul drumului pînă acolo fusese moṇorît şi tăcut, deveni dintr-o dată sigur pe sine şi parcă amuzat în chip ironic. Dinny nu se putu împiedica să constate ce asemănare absurdă exista între ei, lăsînd la o parte vîrsta, atît la chip, cît şi în felul de a fi. În amîndoi era ceva ce refuza să se maturizeze sau, mai curînd, care se maturizase în fragedă tinereţe şi refuza acum să mai întinerească. Nici unul dintre ei, de la un capăt la celălalt al acelei jumătăţi de oră, nu atinse coarda sentimentelor. Întreaga vizită nu fu decît o intensă încordare, iar în ce priveşte discuţiile intime, putea nici să nu fi avut loc. Conform cu Hubert, totul se desfăşura perfect în viaţa lui de acolo, şi nu-l rodea nici o îngrijorare; conform cu generalul, acum nu mai era decît o chestiune de cîteva zile, şi desişurile de la Condaford abia aşteptau să-i livreze vînatul. Avu foarte mult de povestit despre India, şi despre neliniştile de la frontieră. Numai la sfîrşit, cînd îşi strînseră mîinile, apăru o vagă schimbare pe feţele lor, şi aceasta fu constatată doar în gravitatea privirii cu care se uitară unul în ochii celuilalt. Dinny urmă după tatăl ei cu o strîngere de mînă şi un sărut.

- Jean? întrebă Hubert cu o voce foarte scăzută.

- Totul e în ordine, îţi trimite dragostea ei. Spune că n-ai de ce să te nelinişteşti.

Tremurul buzelor lui se prefăcu într-un vag surîs. Îi strînse

mina și se întoarse.

În ușă, paznicul și doi gardieni îi salutară plini de respect. Se urcară în mașină, și tot drumul pînă acasă nu schimbară un cuvînt. Întreaga poveste era un coșmar din care într-o bună zi aveau poate să se trezească.

În aceste zile de suspensie, unica alinare de care se putu bucura Dinny îi veni de la mătușa Em, a cărei firească incoerență făcea ca gîndurile să se abată de la direcția logică. Valoarea antiseptică a incoerenței deveni tot mai aparentă pe măsură ce îngrijorarea sporea zi de zi. Mătușa era sincer necăjită de situația lui Hubert, dar avea o minte prea pluralistă pentru a se putea concentra asupra ei pînă la intensitatea suferinței adevărate. În ziua de cinci noiembrie, ziua comemorării complotului prafului de pușcă,[1] mătușa Em o chemă pe Dinny la fereastra salonului ca să-i arate o ceată de băieți ce tîrau un manechin grotesc după ei, pe Mount Street, un Mount Street melancolic în bătaia vîntului și în lumina felinarelor.

– Pastorul lucrează la cartea aia, spuse ea; a existat și un Tasburgh care n-a fost spînzurat, sau decapitat, sau mai știu eu ce se făcea cu ei, și acum pastorul încearcă să demonstreze că ar fi trebuit să fie; a vîndut o farfurie sau nu mai știu ce ca să cumpere praf de pușcă, și soră-sa s-a măritat cu Catesby[2], sau cu un altul, Dinny, taică-tu și cu mine și cu mătușa Wilmet obișnuiam să facem sperietori cu mutra institutoarei noastre; avea niște picioare foarte mari, Robbins. Copiii sînt atît de nesimțitori! Și tu?

– Și eu, ce, mătușă Em?

– Și tu făceai sperietori?

– Nu.

– Obișnuiam să ieșim și cu colindul, cu fețele înnegrite. Wilmet era vedeta. Un copil așa înalt, cu picioare care coborau drept, ca două bețe, despărțite de sus, de la furcă, știi, așa au și îngerii. Toate obiceiurile astea s-au stins. Cred că ar trebui să se ia niște măsuri. Și spînzurătorile la fel. Noi aveam una.

---

1. La 5 noiembrie 1605, ziua în care regele Iacob I urma să deschidă Parlamentul, a fost demascat un complot pus la cale de catolicii oprimați, menit să facă să sară în aer atît regele, cît și Parlamentul. De atunci, ziua complotului e comemorată prin arderea în efigie a capilor conspirației.

2. Unul dintre organizatorii complotului.

Odată am spînzurat o pisicuță de ea. Întîi am înecat-o, nu noi, servitorii.

– Oribil, mătușă Em.

– Da, dar nu de-adevăratelea. Taică-tu a făcut din noi niște piei-roșii. Era plăcut pentru el, putea să ne chinuiască în fel și chip și nu aveam voie să țipăm. Și Hubert la fel?

– O, nu! Hubert a făcut din el însuși un indian piele-roșie.

– Asta-i influența maică-ti, Dinny; ea e o făptură foarte blîndă. Mama noastră era o Hungeford. Trebuie să fi remarcat.

– N-o țin minte pe bunica.

– A murit înainte de a te fi născut tu. Din cauza Spaniei. Virusii acolo sînt extra-speciali. Tot așa și bunicul tău. Eu aveam treizeci și cinci de ani pe atunci... Era foarte manierat. Așa erau pe atunci, știi... Numai șaizeci de ani. Vin roșu și pichet, și bărbuță nostimă. Le-ai văzut, Dinny?

– Bărbișoarele?

– Da, la diplomați. Și acuma le poartă cînd scriu articolele alea despre afacerile externe. Și mie îmi plac țapii, numai că izbesc cu coarnele.

– Au mirosit urît, mătușă Em.

– Pătrunzător. Ți-a mai scris Jean în ultimele zile?

În poșeta lui Dinny era o scrisoare proaspăt sosită. "Nu!" fu răspunsul pe care-l dădu. Deprinderea punea stăpînire pe ea.

– E o prostie că se ascunde. Totuși era luna ei de miere.

Evident, Sir Lawrence nu făcuse din mătușa Em recipientul bănuielilor lui.

Sus, în camera ei, Dinny citi din nou scrisoarea, înainte de a o rupe.

Poste restante, Bruxelles,

Dragă Dinny,

Aici totul merge strună și-mi place grozav. Mi se spune că mă potrivesc cu meseria asta ca rața cu apa. Acum nu mai e nici o deosebire între Alan și mine, decît că eu am mîini mai pricepute. Îți mulțumesc mult pentru scrisorile tale. Sînt foarte bucuroasă de campania cu jurnalul, s-ar putea să aibă influență asupra oracolului. Totuși, nu ne putem permite să nu fim pregătiți pentru alternativa cea mai rea. Nu-mi scrii dacă Fleur a reușit ceva. Apropo, poți să-mi faci rost de un ghid de conversație în limba turcă, din alea cu pronunție fonetică? Probabil că unchiul Adrian ar putea să-ți spună unde se poate găsi. Aici nu pot pune mîna pe așa ceva. Alan îți transmite

dragostea lui. Acelaşi lucru şi din partea mea. Dacă-i necesar, ţine-ne la curent prin telegrame cu tot ce se întîmplă.

A ta, cu afecţiune
Jean

Un ghid de conversaţie în limba turcă! Prima indicaţie asupra a ceea ce se petrecea în mintea lor puse şi mintea lui Dinny la treabă. Îşi aduse aminte de o istorisire a lui Hubert cum că salvase viaţa unui ofiţer turc, spre sfîrşitul războiului, şi că de atunci rămăsese în relaţii cu el. Aşadar Turcia avea să fie azilul dacă... Dar era un plan disperat. De bună seamă că lucrurile nu vor ajunge, nu vor trebui să ajungă pînă acolo! Dar a doua zi dimineaţa se duse la muzeu.

Adrian, pe care nu-l mai văzuse de la arestarea lui Hubert, o primi cu obişnuita lui vioiciune şi Dinny se simţi chinuitor de ispitită să-i mărturisească totul. Jean ar fi trebuit să ştie că a-i cere sfatul în legătură cu un ghid de conversaţie în limba turcă era un lucru menit să-i stîrnească curiozitatea. Totuşi, se înfrînă şi-i spuse:

- Unchiule, n-ai cumva un ghid de conversaţie în limba turcă? Lui Hubert i-a venit ideea să-şi împrospăteze cunoştinţele de limbă turcă, pentru ca să-şi mai omoare timpul în închisoare.

Adrian se uită la ea şi închise ochii.

- N-are ce cunoştinţe de limbă turcă să-şi împrospăteze. Dar poftim! Şi pescuind o cărţulie dintr-un raft, adăugă: Vulpe!

Dinny îi adresă un surîs.

- Cu mine înşelăciunile nu-şi au rost, Dinny, continuă el. Ştiu tot ce se poate şti.

- Spune-mi şi mie, unchiule.

- Vezi tu, replică Adrian, Hallorsen e amestecat în toată povestea asta.

- Ah!

- Şi eu, care depind de orice mişcare de Hallorsen, n-am avut altceva de făcut decît să adun doi şi cu doi. Fac cinci, Dinny, şi nădăjduiesc sincer că adunarea nu va fi necesară. Dar Hallorsen e un tip straşnic.

- Ştiu asta, răspunse Dinny cu amărăciune. Unchiule, spune-mi exact ce-i în aer.

Adrian clătină din cap.

- Nici ei singuri n-ar putea spune pînă cînd nu află exact în ce fel urmează să fie expediat Hubert. Tot ce ştiu este că

bolivienele lui Hallorsen se întorc înapoi în Bolivia în loc să fie trimise în Statele Unite, şi că s-a comandat pentru ele o ladă foarte curios capitonată şi bine ventilată.

- Vorbeşti despre osemintele boliviene?

- Sau poate dubluri. S-au comandat şi dubluri.

Emoţionată, Dinny rămase cu ochii la el.

- Şi, urmă Adrian, dublurile sînt executate de un om care-i convins că face copii după oseminte siberiene, şi nu ştie că lucrează pentru Hallorsen; relicvele au fost cîntărite cu mare grijă, au şaptezeci şi şase de kilograme, periculos de aproape de greutatea unui om. Cît cîntăreşte Hubert?

- Vreo şaptezeci de kilograme.

- Exact.

- Zi mai departe, unchiule.

- Dac-am ajuns pînă aici, Dinny, o să-ţi spun care-i teoria mea, atît cît valorează ea. Hallorsen şi lada lui cu dubluri se vor îmbarca pe acelaşi vapor cu care va călători Hubert. La primul port din Spania sau Portugalia unde se va face o escală, Hallorsen va coborî cu lada lui, care-l va conţine pe Hubert. Va fi avut el grijă să scoată relicvele şi să le arunce peste bord. Osemintele autentice îl vor aştepta în port şi le va transfera în ladă după ce Hubert va fi fost înhăţat şi urcat într-un avion: aici intră în acţiune Jean şi Alan. Ei vor zbura spre... mă rog, Turcia, judecînd după recenta ta solicitare. Tocmai mă întrebam, înainte de a fi venit, încotro vor zbura. Hallorsen va strecura osemintele autentice în ladă pentru a satisface autorităţile, iar dispariţia lui Hubert va fi explicată printr-o săritură peste bord, nu m-ar mira să fie amintit plescăitul produs de dublurile aruncate în apă, sau, oricum, va rămîne un mister. Eu găsesc că-i o soluţie disperată.

- Dar dacă nu se face escală în nici un port?

- E sigur că undeva se opresc; dar dacă nu, probabil că au o alternativă, şi totul se va întîmpla atunci în drum spre vapor. Sau poate că vor decide să încerce trucul cu lada la sosirea în America de Sud. Asta ar fi, cred, cel mai sănătos, deşi exclude răpirea cu avionul.

- Dar de ce e gata profesorul Hallorsen să-şi asume asemenea risc?

- Tu pui întrebarea asta, Dinny?

- E prea mult... eû... eu nu vreau s-o facă.

- Ştii, draga mea, după cît îmi dau seama, el mai are şi conştiinţa că l-a vîrît pe Hubert în toată dandanaua asta şi că e de datoria lui să-l salveze. Şi trebuie să-ţi aminteşti că aparţine

unei alte națiuni care-i toată numai energie și care crede că dreptatea ți-o faci singur. E ultimul om care ar șovăi să facă un serviciu. În afară de asta, e o cursă cu trei picioare, în care competiționează cu tînărul Tasburgh, la fel de adînc împotmolit ca și el, așa încît pentru tine-i același lucru.

- Dar nu vreau să datorez nimic nici unuia dintre ei. Pur și simplu nu trebuie să se ajungă aici. Și-apoi, mai e și Hubert, crezi că el va consimți vreodată?

Adrian răspunse cu voce gravă:

- Cred că a și consimțit, Dinny; altfel ar fi solicitat eliberarea pe cauțiune. Probabil că se va afla sub escorta boliviană, astfel încît nu va avea conștiința că încalcă legile Angliei. Îmi imaginez că l-au convins între ei că riscul pe care și-l iau nu-i prea mare. Fără îndoială că e sătul de toate și gata să întreprindă orice. Nu uita că i se face într-adevăr o mare nedreptate și că e proaspăt căsătorit.

- Da, făcu Dinny cu voce stinsă. Și dumneata, unchiule? Cum mai stau lucrurile?

Răspunsul lui Adrian fu la fel de liniștit:

- Sfatul tău a fost bun; sînt hotărît să plec, e în funcție de povestea asta.

XXXVI

Simțămîntul că asemenea lucruri nu se întîmplă în viață persistă în spiritul lui Dinny chiar și după convorbirea cu Adrian; prea adeseori le întîlnise prin cărți. Și totuși, exista istoria, și existau faptele diverse din ziarele de duminică! Gîndul la ziarele de duminică o calmă în chip ciudat și o întări în hotărîrea de a ține cazul lui Hubert în afara coloanelor lor. Dar îi expedie lui Jean, în mod deliberat, ghidul de conversație, și începu să studieze hărțile din biroul lui Sir Lawrence, cînd acesta nu era acasă. Cercetă de asemenea și datele de plecare ale vapoarelor cu ruta America de Sud.

După zile mai tîrziu, la cină, Sir Lawrence anunță că Walter se întorsese; dar după o vacanță, va avea, fără îndoială, nevoie de oarecare timp pînă să se ocupe de o afacere măruntă, ca aceea a lui Hubert.

— O afacere măruntă! strigă Dinny; e vorba numai de viața lui și de fericirea noastră!

— Draga mea, viețile și fericirile oamenilor constituie treaba cotidiană a unui Ministru de Interne.

— Trebuie să fie un prost îngrozitor. Eu l-aș urî.

— Aici intervine deosebirea între tine și o personalitate publică, o lămuri Sir Lawrence. Ceea ce urăște o personalitate publică e să nu aibă de-a face cu viețile și cu fericirile semenilor săi. Bluful nostru e gata, pentru cazul că ar ajunge mai repede la cazul lui Hubert?

— Jurnalul e tipărit, am făcut corecturile în șpalt; iar prefața e scrisă. Eu n-am văzut-o, dar Michael spune că "rupe gura".

- Bun! Ruperile de gură ale domnului Blythe nu-ţi dau răgaz nici să respiri. Bobbie ne va înştiinţa cînd ajunge Walter la cazul în speţă.

- Ce e Bobbie? întrebă Lady Mont.

- O instituţie, draga mea.

- Blore, adu-mi aminte să scriu în legătură cu puiul de cîine ciobănesc.

- Da, doamnă.

- Cînd au boturile mai mult albe, au în ei un soi de nebunie divină, ai observat, Dinny? Şi pe toţi îi cheamă Bobbie.

- Dar e o nebunie mai puţin divină decît cea a lui Bobbie al nostru, ce zici, Dinny.

- Obişnuieşte să facă ceea ce promite, unchiule?

- Da; poţi să pariezi pe Bobbie.

- Aş vrea să văd nişte concursuri de cîini ciobăneşti, reluă Lady Mont. Inteligente creaturi! Se zice că ştiu exact ce oaie nu trebuie să muşte; şi ce zvelţi, zău aşa! Numai blană şi inteligenţă. Hen are doi. Ce-i cu părul tău, Dinny?

- Ce păr, mătuşă Em?

- Ţi-ai păstrat părul tăiat?

- Da.

- Păstrează-l; s-ar putea să ai nevoie de el. Se zice că ne întoarcem iar la moda veche. Antic, dar modern, ştii cum vine vorba.

Sir Lawrence îi aruncă o privire piezişă:

- Asta ai fost tu toată viaţa ta, Dinny. De asta vreau să pozezi. Permanenţa tipului.

- Care tip? întrebă Lady Mont. Să nu fii "un tip" Dinny, e atît de plicticos... Era unul care zicea că Michael e un tip; eu n-am putut niciodată să-mi dau seama.

- De ce n-o pui pe mătuşa Em să pozeze, unchiule? Ea e pe zi ce trece mai tînără decît mine, nu-i aşa, mătuşico?

- Nu fi impertinentă! Blore, apa mea de Vichy.

- Unchiule, cîţi ani are Bobbie?

- Nimeni nu ştie cu adevărat. Se apropie de şaizeci, poate. Presupun că într-o bună zi se va descoperi şi vîrsta lui, dar va trebui să se taie o secţiune şi să i se numere cercurile. Nu te gîndeşti să te măriţi cu el, nu-i aşa, Dinny? Apropo, Walter e văduv. Sînge de quaker pe undeva, liberal convertit, materie inflamabilă.

- Dinny cere curte, nu glumă, rosti Lady Mont.

- Pot să cobor, mătuşă Em? Vreau să mă duc pînă la Michael.

— Spune-i lui Fleur că vin mîine dimineață să-l văd pe Kit. Am cumpărat un joc nou pentru el, care se cheamă Parlamentul, animale împărțite în partide; fiecare guiță și rage în legea lui și se așează unde nu-i este locul. Primul Ministru e o zebră, iar Ministrul de Finanțe e un tigru striat. Blore, un taxi pentru domnișoara Dinny!

Michael se găsea la Parlament, dar Fleur era acasă. O anunță că prefața domnului Blythe îi și fusese trimisă lui Bobbie Ferrar. În ce-l privea pe bolivieni, ambasadorul încă nu se întorsese, dar atașatul promisese să aibă o convorbire neoficială cu Bobbie. Fusese atît de politicos, încît lui Fleur îi era imposibil să-și dea seama ce anume se ascundea în mintea lui. Se îndoia dacă avea măcar o minte.

Cînd se întoarse acasă, Dinny sta pe mai mulți ghimpi ca oricînd. Se părea că totul gravita numai în jurul lui Bobbie Ferrar, iar acesta, "apropiindu-se de șaizeci", era atît de uns cu toate alifiile, încît precis își pierduse orice putere de convingere. Dar poate că era mai bine așa. Un apel afectiv și-ar greși poate ținta. Poate că era nevoie de răceală, calcul, pricepere de a face aluzii la anumite consecințe neplăcute, de a sugera cînd era vorba de ce ar putea mișca sufletul autorităților. Michael, Fleur, Sir Lawrence vorbeau unerori de parcă ar fi cunoscut asemenea lucruri, dar Dinny simțea că nici unul dintre ei nu știa mai mult ca dînsa. Se părea că totul se balansa pe muchea de cuțit a capriciului și a dispoziției de moment. Se vîrî în pat și nu putu efectiv să închidă un ochi.

Urmă încă o zi ca asta și apoi, așa cum un marinar al cărui vas a plutit în apele încremenite ale ecuatorului se trezește brusc cînd simte o mare zbuciumată dedesubt, tot astfel simți și Dinny cînd la micul dejun deschise un plic netimbrat, pe care era imprimat: "Ministerul Afacerilor Externe."

Dragă domnișoară Cherrell

Ieri după-amiază am înmînat Ministrului de Interne jurnalul fratelui dumneavoastră. Mi-a făgăduit să-l citească în aceeași seară; urmează să-l văd azi la orele șase. Dacă ați veni la minister la șase fără zece minute, am putea merge împreună.

Al Dvs. sincer
B. Ferrar.

Așa! Deci o zi întreagă de așteptare! La ora asta Walter va

fi citit jurnalul; va fi şi luat o hotărîre asupra cazului. O dată cu primirea acestei note, scrisă pe un ton formal, Dinny fu cuprinsă de simţămîntul că participă la o conspiraţie, sub legămîntul de a păstra taina. Simţi instinctiv că nu trebuie să şoptească o vorbă despre scrisoare; simţi instinctiv că trebuie să-i evite pe toţi pînă se va sfîrşi cu toată povestea. Probabil prin aceeaşi stare trece pacientul care aşteaptă să fie operat. Ieşi în oraş, în dimineaţa însorită, şi se întrebă unde naiba s-ar putea duce; îi trecu prin cap Galeria Naţională, dar îşi spuse că tablourile solicită prea multă participare intelectuală; apoi se gîndi la catedrala Westminster şi la fata Milicent Pole. Fleur îi găsise o slujbă de manechin la "Frivole". De ce nu s-ar duce acolo, să se uite la modelele de iarnă, şi poate s-o revadă pe fată? Cam neplăcut să ţi se arate modele cînd n-ai de gînd să cumperi, şi să-i pui să-şi dea atîta osteneală în zadar. Dar dacă Hubert va fi eliberat, o să se hazardeze şi ea să-şi cumpere o toaletă adevărată, deşi o să-i înghită venitul pe-o lună. De aceea, călindu-şi inima, coti în direcţia Bond Street, trecu canalul îngust, derivat, ajunse la "Frivole" şi intră.

"Da, doamnă"; fu aşezată într-un fotoliu, şi modelele îi fură arătate. Îşi ţinea capul uşor înclinat într-o parte şi-i înşira amabilităţi vînzătoarei; pentru că îşi adusese aminte cum într-o zi, vînzătorul dintr-un mare magazin îi spusese: "Nu vă faceţi idee, *madamme*, ce mult înseamnă pentru noi cînd o clientă zîmbeşte şi arată oarecare interes. Avem de-a face cu atîtea doamne dificile, şi... în fine, mă rog!..." Modelele erau "ultimul strigăt", foarte costisitoare şi, în cea mai mare parte, gîndi Dinny, nepotrivite pentru ea, în ciuda asigurării constante: "Rochia aceasta, doamnă, s-ar potrivi de minune cu silueta şi coloritul dumneavoastră."

Nefiind sigură dacă i-ar face un bine sau un rău lui Milicent Pole întrebînd de ea, alese două rochii ca să-i fie prezentate pe manechin. O fată foarte subţire, cu o ţinută trufaşă, cu căpşor drăguţ şi umeri laţi, veni purtînd primul model, o "creaţie" în negru şi alb; se plimbă languros, ţinîndu-şi o mînă acolo unde ar fi trebuit să se afle un şold, şi capul întors de parcă-şi căuta celălalt şold, şi-i confirmă lui Dinny aversiunea pe care i-o inspirase rochia de la bun început. Apoi, în cea de-a doua toaletă, o combinaţie de verde marin şi argint, care-i plăcea într-adevăr, cu excepţia preţului, apăru Milicent Pole. Înainta cu nonşalanţă profesională, fără să se uite la clientă, de parc-ar fi vrut să spună: "Ce părere ai avea dac-ar trebui să stai toată ziua în furou, şi dac-ar trebui să eviţi atîţia soţi?" Apoi,

întorcîndu-se, prinse surîsul pe care i-l adresa Dinny, îi răspunse cu o bruscă și surprinsă înseninare, și continuă să se plimbe, mai languros ca oricînd. Dinny se ridică, și înaintînd spre manechinul care acum sta locului, nemișcat, pipăi o cută a rochiei între degetul mare și arătător, va și cum ar fi vrut să se asigure de calitatea materialului.

- Mă bucur că te văd.

Gura moale, ca o floare, a fetei se modelă într-un surîs dulce. "E delicioasă!" își spuse Dinny.

- O cunosc pe domnișoara Pole, îi explică Dinny vînzătoarei. Rochia aceasta arată minunat pe ea.

- Oh! Doamnă, dar e exact stilul dumneavoastră. Domnișoara Pole are contururile puțin prea accentuate pentru această rochie. Dați-mi voie să o pun pe dumneavoastră.

Nu prea sigură că i s-a făcut un compliment, Dinny răspunse:

- Nu cred că voi putea lua azi o hotărîre; nu știu dacă pot plăti asemenea preț.

- E în ordine, doamnă. Domnișoară Pole, intră aici în cabină și dezbracă-te și s-o îmbrăcăm pe doamna.

În cabină, rochia alunecă de pe fată.

"Și mai delicioasă!" își spuse Dinny. "Mi-ar plăcea să arăt și eu în furou așa ca ea", și se lăsă dezbrăcată de vînzătoare.

- Doamna e foarte zveltă, comentă femeia.

- Slabă ca un țîr.

- O, nu, doamna e frumos învelită.

- Cred că are dreptate! interveni fata cu un fel de ardoare. Doamna are într-adevăr stil.

Vînzătoarea îi ajustă copca.

- Vă vine turnat! exclamă ea. Poate o idee prea largă aici; se poate retușa.

- Scoate la iveală o prea mare cantitate din pielea mea, murmură Dinny.

- O! Dar vă vine atît de bine, cu o carnație ca a doamnei!

- Aș putea s-o văd pe domnișoara Pole și în rochia cealaltă - cea negru cu alb?

Ceru acest lucru, știind prea bine că fata nu putea fi trimisă în furou să aducă rochia.

- Sigur că da; mă duc chiar acum să iau rochia. Ajut-o pe doamna, domnișoară Pole.

Rămase singure, cele două fete își zîmbiră una alteia.

- Ei, acum c-ai căpătat slujba dorită, cum îți place, Millie?

- Cum să spun, nu-i ce-am crezut, domnișoară.

- Cam searbădă?

- Cred că nimic pe lume nu-i aşa cum te aştepţi să fie. Dar, desigur, putea fi şi mai rău.

- Am venit doar ca să te văd pe dumneata.

- Zău? Dar sper c-o să luaţi rochia, domnişoară, vă vine turnat. Arătaţi minunat în ea.

- Milie, dacă nu bagi de seamă, or să te mute la departamentul de vînzări.

- O, nu m-aş duce. Acolo-i numai linguşeală şi perială.

- Unde se desprinde copca?

- Aici. E foarte economic - o singură copcă. Şi puteţi s-o descheiaţi singură dintr-o răsucire. Am citit despre fratele dumneavoastră. Socotesc că-i o ruşine.

- Da, zise Dinny şi rămase ţeapănă în furou. Apoi, brusc, întinse braţul şi apucă mîna fetei. Succes, Milie!

- La fel şi dumneavoastră, domnişoară!

Tocmai îşi desfăcuseră mîinile cînd reveni vînzătoarea.

- Îmi pare atît de rău că v-am deranjat, îi zîmbi Dinny, dar m- am decis s-o iau pe aceasta de aici, dacă-mi veţi putea îngădui să plătesc asemenea preţ. E îngrozitor de scumpă.

- Găsiţi, doamnă? E un model din Paris. Să văd dacă-l pot convinge pe domnul Better să facă ceva pentru dumneavoastră, rochia a fost croită parcă special pentru dumneavoastră. Domnişoară Pole, eşti bună să-l cauţi pe domnul Better?

Fata, îmbrăcată acum în "creaţia" negru cu alb, ieşi.

Dinny, care se îmbrăcase din nou cu rochia ei, întrebă:

- Manechinele rămîn mult la dumneavoastră?

- Nu prea; toată ziua să te îmbraci şi să te dezbraci e o ocupaţie cam lipsită de calm.

- Şi ce se întîmplă cu ele?

- Într-un fel sau altul, se mărită.

Cîtă discreţie! După cîteva clipe, domnul Better, un bărbat slab, cu păr cărunt şi maniere perfecte, o asigură că va reduce, "pentru Madame", preţul la ceva ce-i păru la fel de colosal. Dinny îi anunţă că se va decide a doua zi, şi ieşi în soarele palid de noiembrie. Mai erau şase ore de omorît! O luă în direcţia nord-vest, spre Maidane, încercînd să-şi domolească îngrijorarea cu gîndul că toţi oamenii pe lîngă care trecea, indiferent de felul cum arătau, aveau grijile şi necazurile lor. Şapte milioane de oameni, toţi mai mult sau mai puţin îngrijoraţi. Unii arătau îngrijorarea, alţii nu. Dinny îşi privi propriul chip într-o vitrină şi hotărî că ea făcea parte dintre cei

care n-o arată; şi totuşi cît de înfiorător se simţea! Într- adevăr, faţa omului e o mască! Ajunse la Oxford Street şi se opri la marginea trotuarului, aşteptînd să traverseze. Chiar lîngă ea văzu capul ciolănos, cu bot alb, al unui cal înhămat la un furgon. Îl mîngîie pe grumaz, regretînd că n-avea o bucăţică de zahăr. Calul nu-i acordă nici o atenţie, ca şi vizitiul de altfel. Şi de ce i-ar fi acordat? De la un capăt la celălalt al anului, trăgeau înainte şi se opreau, se opreau şi trăgeau înainte, prin tot acest iureş, încet, anevoie, fără nici o speranţă de evadare, pînă cînd amîndoi aveau să se poticnească şi să fie daţi deoparte. Un sergent de stradă îşi schimbă direţia manşetelor albe, vizitiul smuci de hăţuri, furgonul se urni din loc, urmat de un lung şir de maşini. Sergentul îşi roti iar manşetele, şi Dinny traversă, o luă pe Tottenham Court Road şi aşteptă iar. Ce labirint clocotitor şi încîlcit de fiinţe şi de maşini, gonind către ce ţel, împlinind ce tainică misiune? La ce ducea toată această forfotă? Un prînz, o ţigară, o întrezărire a ceea ce se numeşte viaţă la un cinematograf, un pat la capătul zilei. Un milion de slujbe îndeplinite conştiincios sau neconştiincios, pentru ca oamenii ăştia să poată mînca, şi visa un pic, şi dormi, şi relua totul de la capăt. Inexorabilul vieţii îi urca un nod în gît în timp ce aştepta acolo, aşa încît scoase un sunet sufocat, care făcu pe un domn corpolent s-o întrebe:

- Scuzaţi-mă, domnişoară, v-am călcat pe picior?

În timp ce-i zîmbea în chip de "nu", sergentul îşi roti manşetele albe, şi Dinny traversă. Ajunse în Gower Street şi străbătu cu paşi iuţi singulara-i pustietate. "Înc-un rîu, înc-un rîu de trecut", şi se pomeni în Maidane, întortocherea aceea de străzi sordide, de rigole şi de puştime. La vicariat, îi găsi în sfîrşit împreună acasă pe unchiul şi pe mătuşa ei, pe punctul de a lua masa. Se aşeză şi Dinny. Cu ei, nu se sfia să discute despre "operaţie". Ei îşi duceau viaţa doar în mijlocul atîtor operaţii. Hilary începu:

- Eu şi cu bătrînul Tasburgh l-am convins pe Bentworth să discute cu Ministrul de Interne şi ieri seară "Moşierul" mi-a trimis această notă:

Tot ce-am putut scoate de la Walter e că va trata cazul cu strictă obiectivitate, fără să ţină seama de statusul social - ce expresie! - al nepotului dumitale. Am spus întotdeauna că individul ăsta ar fi trebuit să rămînă liberal!

- Aş dori să-l trateze cu strictă obiectivitate! strigă Dinny; în

cazul ăsta Hubert ar fi în siguranţă. Detest însă servilismul faţă de ceea ce numesc ei "democraţie"!

- Este reacţia la conservatorismul de altădată, Dinny, şi, ca orice reacţie, a fost împinsă prea departe. În tinereţea mea, toată lumea credea în privilegiul de clasă. Acum e exact pe dos; rangul social constituie un handicap în faţa justiţiei, şi nu-i uşor să amesteci vîrtejul cu lingura. Încerci să fii onest şi nu poţi.

- Mă întrebam, unchiule, în timp ce veneam aici, la ce bun că dumneata, şi Hubert, şi tata, şi unchiul Adrian, şi tone de alţi oameni v-aţi împlinit misiunile cu credinţă, vreau să spun, în afară de pîinea cea de toate zilele, ce-aţi obţinut?

- Întreab-o pe mătuşă-ta, răspunse Hilary.

- Mătuşă May, la ce bun?

- Nu ştiu, Dinny. Eu am fost învăţată să cred că toate astea au un rost, aşa încît eu cred mai departe la fel. Dacă te-ai mărita şi ai avea o familie, probabil că n-ai mai pune asemenea întrebări.

- Ştiam că mătuşa May o să se eschiveze de la răspuns. E rîndul dumitale, unchiule.

- Ei, Dinny, nici eu nu ştiu. Aşa cum a spus ea, facem şi noi ce ne-am deprins să facem; asta-i tot.

- Hubert scrie în jurnalul lui că a avea consideraţie faţă de alţii înseamnă a avea consideraţie faţă de noi înşine. E adevărat?

- E un fel cam simplist de a pune problema. Eu prefer să spun că între oameni există o asemenea interdependenţă, încît ajutîndu-te pe tine nu poţi să nu-i ajuţi şi pe ceilalţi.

- Dar merită să te ajuţi?

- Vrei să spui: merită viaţa să fie trăită?

- Da.

- După cinci sute de mii de ani (Adrian pretinde că cel puţin un milion) de viaţă umană, populaţia globului e mult mai numeroasă azi decît a fost vreodată în trecut. Ei bine! Ţinînd seamă de toate calamităţile şi luptele prin care trece omenirea, crezi că viaţa umană, conştientă de sine, ar fi persistat dacă nu ar fi meritat să trăieşti?

- Bănuiesc că nu, murmură Dinny îngîndurată; cred că Londra te face să pierzi simţul proporţiilor.

În clipa aceea îşi făcu intrarea fata în casă.

- Vă caută domnul Cameron, domnule.

- Pofteşte-l înăuntru, Lucy. Dinny, o să te ajute să-ţi recapeţi simţul proporţiilor. E dovada ambulantă a setei

neostoite de viaţă, e bolnav de toate bolile de pe faţa pămîntului, inclusiv malaria tropicală, a luat parte la trei războaie, a efectuat tot felul de munci în toate colţurile globului, acum e şomer şi bolnav de inimă.

Domnul Cameron intră în încăpere: un omuleţ scund, pirpiriu, în preajma a cincizeci de ani, cu ochi celtici, de un cenuşiu luminos, păr negru stropit cu argint şi un nas uşor acvilin. Una dintre mîini îi era bandajată, de parcă-şi scrîntise degetul mare.

- Bună, Cameron, strigă Hilary ridicîndu-se în picioare. Iar te-ai pornit pe războieli?

- Ei, domnule vicar, la mine în cartier, felul cum se poartă unii cu caii e îngrozitor. M-am încăierat ieri c-un individ. Auzi dumneata, să biciuiască un cal blînd, supraîmpovărat bietul de el, una ca asta nu pot să rabd.

- Sper că i-ai tras o chelfăneală zdravănă?

Domnului Cameron îi licăriră ochii.

- Ei, i-a dat borşul pe nas, şi eu mi-am scrîntit degetul mare. Dar am venit să vă spun, domnule, că mi-am găsit o slujbă la sacristie. Nu-i mare lucru, da' n-am să mor de foame.

- Bravo! Ascultă-mă, Cameron, îmi pare grozav de rău, dar eu şi doamna Cherrell trebuie să plecăm la o întrunire. Aşază-te aici şi bea o ceaşcă de cafea şi ţine-i tovărăşie nepoatei-mi. Povesteşte-i despre Brazilia.

Domnul Cameron îi aruncă o privire lui Dinny. Avea un zîmbet foarte plăcut.

Următorul ceas se scurse în zbor şi îi dădu lui Dinny curaj. Domnul Cameron vorbea curgător. Pur şi simplu, istorisi povestea vieţii lui, de la copilăria petrecută în Australia şi înrolarea la vîrsta de şaisprezece ani în războiul din Africa de Sud, pînă la experienţele trăite în războiul mondial. În acest interval toate soiurile de insecte şi de microbi poposiseră în organismul lui; avusese de-a face cu cai, kafiri, chinezi, brazilieni, îşi fracturase clavicula şi piciorul, fusese gazat şi suferise şocul unei explozii de obuz, dar iată-l, demonstră el cu grijă, teafăr şi sănătos, decît doar "c-un fleac de boală de inimă". Faţa lui radia parcă o lumină interioară, iar felul său de vorbi nu trăda prin nimic că omul s-ar fi simţit ieşit din comun. În momentul de faţă era cel mai bun antidot pe care l-ar fi putut lua Dinny, şi îl prelungi cît îi îngăduiră limitele. După plecarea lui, ieşi şi ea, cu un ochi proaspăt, în harababura străzilor. Era trei şi jumătate şi mai avea două ceasuri jumătate de omorît. Se îndreptă spre Regent's Park. Doar cîteva frunze rămăseseră

aninate pe copaci, și în aer plutea mirosul aromat al focurilor de frunziș; trecu prin ceața de fum albăstrui, gîndindu-se la domnul Cameron și ținînd piept tristeții. Ce viață avusese omul acela! Și ce poftă de viață, la capăt! Trecu de Long Water, în ultimele raze al soarelui anemic, și ieși în Marylebone, spunîndu-și că înainte de a se duce la Ministerul de Externe trebuia să intre undeva unde să-și poată retușa frumusețea. Se hotărî pentru "Harridge" și intră. Se făcuse patru și jumătate. Coridoarele dintre rafturi erau ticsite; hoinări printre tejghele, își cumpără un puf de pudră nou, bău un ceai, își făcu toaleta și ieși. Încă o jumătate de oră, și porni iar să meargă, deși ajunsese să se simtă obosită. La șase fără un sfert, precis, înmînă cartea el de vizită unui ușier de la Ministerul de Externe, și fu invitată să ia loc într-o sală de așteptare. Nu existau oglinzi și, scoțîndu-și pudriera din poșetă, se privi în oglinjoara rotundă, încețoșată de fire de pudră. Se găsi urîtă și dori să nu fi fost așa; deși, în fond, nu avea să-l vadă pe Walter, va rămîne în umbră și va aștepta. Așteptare și iar așteptare!

- Domnișoară Cherrell!

Bobbie Ferrar se ivise în pragul ușii. Arăta neschimbat. Dar, bineînțeles, lui nu-i păsa de nimic. Și de ce i-ar fi păsat? Își ciocăni cu degetul buzunarul de la piept.

- Am căpătat prefața. Pornim?

Începu să-i vorbească despre crima de la Clingford. Era la curent? Nu era la curent. Un caz absolut limpede. Și adăugă pe neașteptate:

- Cei de la ambasada boliviană nu vor să-și ia răspunderea, domnișoară Cherrell.

- Oh!

- Nu face nimic.

Și fața i se lăți într-un surîs. "N-are dinți falși, își spuse Dinny. I-am zărit niște plombe de aur."

Ajunseră la Ministerul de Interne și intrară. Fură conduși sus pe niște scări spațioase, apoi de-a lungul unui coridor, într-o sală vastă și goală, la capătul căreia ardea un foc într-un cămin. Bobbie Ferrar îi trase un scaun la o masă.

- Revista "Grafica" sau asta? și scoase un volumaș dintr-un buzunar lateral.

- Ambele, vă rog, răspunse Dinny, fără vlagă.

Bobbie i le plasă în față. "Asta" era o broșură roșie, plată, conținînd niște poeme de război.

- E o primă ediție, proaspăt apărută, o asigură Bobbie Ferrar; am pescuit-o azi după prînz.

– Da, răspunse Dinny și se așeză.

– Domnule Ferrar, domnul ministru vă așteaptă.

Bobbie Ferrar îi aruncă lui Dinny o privire, susură printre dinți: "Curaj!" și se îndepărtă călcînd apăsat.

Niciodată nu s-a simțit atît de singură ca în acea vastă sală de așteptare, niciodată nu s-a simțit atît de bucuroasă că e singură, niciodată nu s-a temut atît de clipa cînd nu va mai fi singură. Deschise volumașul și citi:

Ochii o înștiințare frumos înrămată,
Și spre a fi văzută, pe sobă atîrnată,
Recomandînd pentru eroi cu membre schilodite
Brațe și picioare, la prețuri felurite,
Precum și alte sfaturi, cu grijă oferite:
Cum ofițerii să obțină pot
Un genunchi, un umăr, un șold sau un cot.
Absolut pe gratis. Chiar și două brațe și două picioare,
După cum se cuvine gradelor superioare,
Apoi intră o fată, privi și rosti...

Focul trosni brusc și scuipă o scînteie. Dinny o urmări, cu regret, murind în scoarța din fața sobei. Mai citi cîteva poeme, fără să le înțeleagă însă și, închizînd volumașul, deschise revista "Grafica". Deși o răsfoise de la un capăt la altul, n-ar fi fost în stare să descrie subiectul nici unui tablou. Senzația de scufundare pe care o încerca în inimă părea să absoarbă orice obiect pe care-i cădeau privirile. Se întrebă ce era mai rău: să aștepți propria ta operație sau pe cea a cuiva drag; hotărî că cea de a doua alternativă era mai rea. Părea să se fi scurs ore întregi, cît să fi fost de cînd plecase? Șase și jumătate! Împingînd scaunul în spate, se ridică în picioare. Pe pereți atîrnau portretele unor oameni de stat din epoca victoriană, și Dinny se opri la fiecare în parte; dar ar fi putut să fie cu toții unul și același om de stat, cu favoriții la diverse stadii de creștere. Se întoarse la locul ei, își trase scaunul mai aproape, își rezemă coatele pe masă și bărbia în palme, simțindu-se parcă mai liniștită în poziția aceasta crispată. Slavă Domnului! Hubert nu știa că i se hotărăște soarta și nu trecea prin această agonizantă așteptare. Se gîndi la Jean și Alan și speră din toată inima că erau pregătiți pentru întorsătura cea mai rea. Căci, cu fiecare minut ce trecea, alternativa cea mai rea părea tot mai certă. Un soi de amorțeală începu să i se răspîndească prin tot trupul. Bobbie n-o să se mai întoarcă niciodată.

niciodată, niciodată! Şi spera să nu se mai întoarcă, era purtătorul osîndei la moarte. Pînă la urmă, îşi întinse braţele pe masă şi îşi rezemă fruntea pe ele. N-a ştiut cît timp zăcuse în această ciudată toropeală, cînd o trezi zgomotul cuiva care-şi dregea glasul. Sări cu o tresărire.

Nu era Bobbie Ferrar, ci un bărbat înalt, cu o faţă rumenă, bine rasă, şi păr argintiu pieptănat într-o creastă de cocoş; stătea în faţa focului cu picioarele uşor desfăcute şi mîinile împreunate sub cozile redingotei; se uita fix la ea, cu ochii larg deschişi, de un cenuşiu luminos, şi buzele-i erau întredeschise de parcă se afla pe punctul de a emite o remarcă. Dinny era prea uluită ca să se poată scula de pe scaun, şi rămase privindu-l fix la rîndul ei:

- Domnişoară Cherrell! Nu te ridica...

Înălţă de sub una din cozile redingotei o mînă poruncitoare. Dinny rămase pe scaun - foarte bucuroasă pentru că o apucase un tremur violent.

- Ferrar îmi spune că dumneata ai editat jurnalul fratelui dumitale?

Dinny răspunse printr-o înclinare a capului. "Respiră adînc!"

- Jurnalul tipărit e similar cu originalul?

- Da.

- Identic?

- Da. Nu am alterat şi nu am omis nici o literă.

Scrutîndu-i faţa, Dinny nu putu vedea nimic altceva decît rotunzimea luminoasă a ochilor şi uşoara proeminenţă a buzei inferioare. Era aproape ca şi cum s-ar fi uitat la Dumnezeu. Se înfioră de ciudăţenia acestui gînd şi buzele ei schiţară un zîmbet vag şi chinuit.

- Trebuie să-ţi pun o întrebare, domnişoară Cherrell.

Dinny scoase un mic "da" suspinat.

- Cît din acest jurnal a fost scris după întoarcerea fratelui dumitale?

Dinny se holbă la el; apoi simţi, ca pe un junghi, subînţelesul întrebării.

- Nimic! Oh, nimic! A fost scris în întregime acolo, atunci.

Se ridică în picioare.

- Pot să te întreb de unde ştii acest lucru?

- Fratele meu... - Abia acum îşi dădu seama Dinny că nu avea nici un alt argument decît cuvîntul lui Hubert - fratele meu mi-a spus!

- Şi cuvîntul lui e literă de *Evanghelie* pentru dumneata?

Dinny avea suficient simţ al umorului ca să nu se sumeţească, indignată, dar capul i se înclină.

– Literă de *Evanghelie*. Fratele meu este ostaş şi...

Işi reteză singură vorba şi, privindu-i buza de jos proeminentă, se dispreţui că folosise acest clişeu.

– Fără îndoială, fără îndoială! Dar sesizezi, desigur, importanţa acestui punct?

– Există originalul... bolborosi Dinny... "Oh! De ce nu-l adusese cu ea!" Se vede clar... vreau să spun că e tot ferfeniţit şi pătat. Il puteţi vedea oricînd doriţi. Să-l...

Inălţă din nou o mînă poruncitoare.

– N-are importanţă. Eşti foarte devotată fratelui dumitale, domnişoară Cherrell?

Lui Dinny îi tremurară buzele.

– Cu totul. Aşa sîntem toţi.

– Aud că e de curînd căsătorit?

– Da, de curînd căsătorit.

– Fratele dumitale a fost rănit în război?

– Da. A primit un glonţ în piciorul stîng.

– La braţe n-a fost atins?

Din nou junghiul în inimă.

– Nu!

Cuvîntul ţîşni ca un foc de armă. Şi rămaseră uitîndu-se ţintă unul la celălalt încă o jumătate de minut, un minut; cuvinte de rugă, de resentiment, cuvinte incoerente i se îngrămădeau pe buze, dar le ţinu strîns lipite; îşi puse mîna pe gură. El dădu din cap.

– Mulţumesc, domnişoară Cherrell. Mulţumesc.

Capul i se lăsă uşor într-o parte; se răsuci pe călcîie şi se îndreptă spre uşa interioară cu un mers de parcă şi-ar fi purtat capul pe o tavă. După ce dispăru pe uşă, Dinny îşi acoperi faţa cu palmele. Ce făcuse? Il înfruntase? Işi trecu mîinile peste obraji, peste trup, şi rămase cu pumnii încleştaţi pe coapse, cu ochii pironiţi pe uşa care-l înghiţise; tremura toată, din creştet pînă-n tălpi. Se scurse un minut. O uşă se deschise din nou, şi intră Bobbie Ferrar. Ii văzu dinţii. Dădu din cap, închise uşa după el şi spuse:

– E în ordine.

Dinny se repezi la fereastră. Se lăsase întunericul, dar chiar de n-ar fi fost aşa, tot n-ar fi putut vedea nimic. "In ordine! In ordine!" Işi apăsă ochii cu încheieturile degetelor, se întoarse, îşi întinse amîndouă mîinile, fără să vadă încotro le întinde.

Mîinile nu-i fură luate, dar glasul lui rosti:

- Sînt foarte fericit.

- Credeam c-am stricat totul.

În sfîrşit reuşi să-i vadă ochii, rotunzi ca ai unui căţel.

- Dacă n-ar fi luat mai întîi hotărîrea, n-ar fi acceptat să te vadă, domnişoară Cherrell. Nu-i chiar atît de împietrit. De fapt a avut o întîlnire la prînz cu magistratul, acest lucru a fost de un imens ajutor.

"Atunci m-am zbătut degeaba în ghearele agoniei!" îşi spuse Dinny.

- A fost nevoie să citească prefaţa, domnule Ferrar?

- Nu, şi mai bine că nu, ar fi putut avea un efect contrar. Realmente, datorăm totul magistratului. Dar dumneata i-ai făcut o impresie bună. A spus că eşti transparentă.

- Ah!

Bobbie Ferrar luă cărţulia roşie de pe masă, o privi drăgăstos şi şi-o vîrî în buzunar.

- Plecăm?

În Whitehall, Dinny trase atît de adînc aerul în plămîni, încît putu să soarbă întregul amurg de noiembrie, cu senzaţia unei înghiţituri lungi dintr-o băutură la care jinduise cu disperare.

- Un oficiu poştal! strigă. Nu s-a putut răzgîndi, nu-i aşa?

- Mi-a dat cuvîntul. Fratele dumitale va fi eliberat astă-seară.

- Oh! Domnule Ferrar!

Lacrimi îi ţîşniră din ochi. Îşi întoarse capul, ca să şi le ascundă, şi cînd şi-l îndreptă iarăşi spre el, Bobbie se făcuse nevăzut.

XXXVII

După ce, de la oficiul poştal, expedie telegrame tatălui ei şi lui Jean, şi telefonă lui Fleur, lui Adrian şi lui Hilary, luă un taxi pînă în Mount Street şi intră drept în biroul unchiului ei. Sir Lawrence, la gura sobei, cu o carte pe care nu o citea, ridică ochii.

- Care-s veştile, Dinny?
- Salvat!
- Graţie ţie!
- Bobbie Ferrar zice că graţie magistratului. Eu aproape c-am stricat totul, unchiule.
- Sună!

Dinny sună.

- Blore, spune-i Lady-ei Mont că doresc să vină aici.
- Blore, veşti bune; domnul Hubert e liber.
- Mulţumesc, domnişoară; am pariat şase la patru că aşa va fi.
- Ce putem face ca să ne declanşăm bucuria, Dinny?
- Eu trebuie să plec la Condaford, unchiule.
- Nu pînă după cină. Trebuie să te îmbeţi. Şi cum e cu Hubert? Se duce cineva să-l aştepte?
- Unchiul Adrian zice că-i mai bine să nu mă duc eu. Merge el. Hubert se va duce desigur la apartamentul lui şi o va aştepta pe Jean.

Sir Lawrence îi aruncă o privire ciudată.

- Şi de unde va lua ea avionul?
- Din Bruxelles.

- Deci acolo era centrul operaţiilor. Faptul că a luat sfirşit această iniţiativă îmi dă tot atîta satisfacţie, Dinny, ca şi eliberarea lui Hubert. În zilele noastre, asemenea lucruri nu pot fi duse la bun sfîrşit.

- Ba cred că ar fi izbutit; acum că nu mai e necesar, ideea evadării lui îmi apare mai puţin fantastică. Mătuşă Em! Ce capot frumos!

- Mă îmbrăcam pentru cină. Blore a cîştigat patru lire. Dinny, sărută-mă. Dă-i şi unchiului tău un sărut. Săruţi foarte plăcut, simte omul. Dacă beau şampanie, mîine o să fiu bolnavă.

- Sigur, mătuşico!

- Da, Dinny, promite-mi că o să-l săruţi şi pe tînărul acela.

- Capeţi un comision la sărutări, mătuşă Em?

- Să nu-mi spui că nu era gata să-l răpească pe Hubert din închisoare, sau aşa ceva. Pastorul mi-a povestit că a zburat într-o bună zi, cu barbă, şi-a luat cu el o nivelă cu bulă de aer şi două cărţi despre Portugalia. Totdeauna se duc în Portugalia. Pastorul o să fie atît de uşurat; începuse să slăbească din cauza asta. Aşa încît cred că ar trebui să-l săruţi.

- Astăzi un sărut nu mai înseamnă nimic, mătuşico. Aproape că l- am sărutat şi pe Bobbie Ferrar; numai că şi-a dat seama la timp de ce-l ameninţa.

- Dinny n-are timp pentru toate sărutările astea, interveni Sir Lawrence; trebuie să pozeze pictorului meu de miniaturi. Tînărul va sosi mîine la Condaford, Dinny.

- Unchiul tău are o idee fixă, Dinny; să colecţioneze adevărate doamne. Dar nu mai există, ştii... Rasa s-a stins. Acum sîntem cu toate femele.

Dinny plecă la Condaford cu unicul tren de noapte. O ademeniseră cu vin la cină, şi acum era cotropită de o somnolentă beatitudine, simţindu-se recunoscătoare pentru tot, pentru mişcarea trenului, pentru întunericul străpuns de lună care zbura pe lîngă ferestre. Exaltarea ei irupea întruna în zîmbete. Hubert liber! Condaford în siguranţă! Tată! şi mama ei din nou liniştiţi! Jean fericită! Alan scăpat de ameninţarea dizgraţiei! Ceilalţi pasageri, pentru că Dinny călătorea cu clasa a treia, se uitau la ea cu uimirea deschisă sau furişă pe care o asemenea cantitate de zîmbete o poate trezi în mintea oricărui contribuabil cinstit. Era cherchelită, debilă mintal, sau îndrăgostită? Poate că toate trei. Iar ea îi privea plină de binevoitoare compasiune, pentru că, evident, ei nu prea arătau să fie îmbătaţi de fericire. O oră şi jumătate de drum trecu

repede şi Dinny coborî pe peronul slab luminat, mai puţin somnoroasă, dar la fel de exaltată ca în clipa cînd se urcase în tren. Uitase să adauge în telegramă că sosea în aceeaşi seară, aşa încît trebui să-şi lase bagajul la gară şi să pornească pe jos. O luă pe şosea; drumul era mai lung, dar avea chef să se legene în mers şi să-şi umple plămînii de aerul vetrei părinteşti. Ca întotdeauna noaptea, contururile păreau nefamiliare, şi trecea pe lîngă case, garduri vii, copaci pe care nu-i văzuse niciodată. Drumul se înfunda într-o pădure. O maşină veni din spate şi în strălucirea lividă a farurilor, zări o nevăstuică furişîndu-se exact la timp, bizar animal meschin, cocîrjîndu-şi perfect spatele lunguieţ. Dinny se opri o clipă pe pod, deasupra rîuleţului lor îngust şi şerpuit. Podul ăsta era vechi de sute de ani, de aceeaşi vîrstă cu cele mai antice părţi ale reşedinţei, şi totuşi încă foarte trainic. Chiar în spatele podului era poarta casei lor, iar cînd apele rîului se umflau, în anii foarte ploioşi, se revărsau şi se lăţeau peste maluri, ajungînd aproape pînă în tufărişul crescut pe locul unde fusese cîndva şanţul de apărare. Dinny împinse poarta şi înaintă prin iarba care mărginea aleea, printre rhododendroni. Ajunse în faţa casei, care era de fapt spatele ei, lung, scund, neluminat. Nu o aşteptau şi era aproape miezul nopţii; i se năzări să înconjoare tiptil, casa şi s-o privească aşa cum se decupa în clarul de lună, cenuşie şi fantomatică, învelită în frunziş şi plante agăţătoare. Trecu de arbuştii de tisă, care proiectau umbre scurte în grădina de zarzavat, ajunse pe pajişte şi stătu încremenită, respirînd adînc, mişcîndu-şi capul într-o parte şi-n alta, ca să nu-i scape nimic din priveliştea laolaltă cu care crescuse. Ferestrele casei şi frunzele lucioase ale magnoliilor irizau, în bătaia lunii, o fluorescenţă străvezie; iar bătrîna faţă a casei părea să pîndească, plină de taine. Cît farmec! Doar o singură fereastră luminată, cea de la biroul tatălui ei. Curios că se culcaseră atît de devreme, acum cînd clocotea bucuria în ei. De pe pajişte se furişă pe terasă şi-şi strecură privirile prin crăpătura dintre draperiile nu prea bine trase. Generalul stătea la birou, cu o sumedenie de hîrtii împrăştiate în faţă, mîinile încleştate între genunchi şi bărbia în piept. Îi vedea scobitura de sub tîmplă, părul mult încărunţit în ultima vreme, gura înţepenită, expresia doborîtă a feţei. Întreaga lui atitudine era cea a unui om care se pregăteşte, cu tăcută resemnare, să accepte dezastrul. În Mount Street citise o carte despre "Războiul civil din America", şi Dinny îşi spuse că exact aşa, doar că taica-său n-avea barbă, trebuie să fi arătat vreun

bătrîn general sudist în noaptea din ajunul capitulării lui Lee. Şi deodată îl trăsni prin cap că, prin cine ştie ce ghinion, nu primiseră telegrama. Ciocăni în fereastră. Taică-su înălţă capul. Faţa lui luminată de lună avea culoarea cenuşii; era limpede că lua sosirea ei drept o confirmare a celor mai sinistre aşteptări; deschise fereastra. Dinny se aplecă înăuntru şi-şi puse mîinile pe umerii lui.

- Tăticule! N-aţi primit telegrama mea? E perfect, Hubert e liber.

Mîinile generalului zvîcniră în sus şi prinseră încheieturile mîinilor ei, culoarea îi năvăli în obraji, buzele i se relaxară, păru dintr-o dată cu zece ani mai tînăr.

- E... e sigur, Dinny?

Fata confirmă din cap. Surîdea, dar ochii îi erau plini de lacrimi.

- Dumnezeule! Ce veste! Vino înăuntru! Trebuie să mă duc imediat sus să-i spun maică-ti!

Pînă să intre Dinny, generalul şi ieşise din cameră.

În odaia aceasta, care rezistase încercărilor mamei ei şi ale ei proprii de a introduce estetismul, şi care-şi păstrase sobrietatea oficială de birou public, Dinny îşi roti privirea, oprindu-şi-o pe cutare şi cutare dovadă a înfringerii artei, cu acel zîmbet care devenise cronic. Tata cu hîrţoagele lui, cu tratatele militare, fotografiile vechi, relicvele din India şi Africa de Sud, portretul, în manieră veche, al calului său favorit, harta domeniului; pielea leopardului care-l atacase şi cele două capete de vulpi, tata; din nou fericit, cu toate aceste comori ale lui! Domnul să-l aibă în pază!

Dinny simţi că el şi mama ei ar prefera probabil să guste bucuria în doi, şi urcă sus, în camera lui Clare. Acest vivace membru al familiei dormea cu un braţ în pijama scos afară din plapumă şi cu obrazul lipit de dosul palmei. Dinny privi prietenos la căpşorul brun, cu părul tuns scurt, şi ieşi din nou. N-are rost să tulburi somnul unei fete frumoase! Se rezemă de fereastra deschisă a camerei ei şi privi, printre ramurile golaşe ale ulmilor, la cîmpul scăldat în clarul de lună, la pădurea care se aşternea în spate. Stătu astfel luptîndu-se din răsputeri să nu creadă în Dumnezeu. Pare meschin, josnic, să ai mai multă credinţă în Dumnezeu cînd lucrurile merg bine, decît atunci cînd sînt încărcate de tragedie; tot aşa cum e meschin, josnic, să te rogi lui Dumnezeu numai cînd doreşti ceva cu ardoare, şi să nu te rogi cînd nu vrei nimic. Dar, la urma urmei, Dumnezeu este de fapt înţelepciunea eternă pe care nu o putem înţelege,

nu-i un părinte drăgăstos pe care-l înţelegi. Cu cît se gîndea mai puţin la toate astea, cu atît mai bine. Revenise acasă, ca o corabie după furtună; era de-ajuns! Se legănă pe picioare, la fereastră, şi îşi dădu seama că era aproape adormită. Patul nu era pregătit, dar scoţînd din dulap o rochie de casă veche şi caldă, zvîrli de pe ea pantofii, rochia şi portjartierul, se înfăşură în capot şi se cuibări sub plapuma de puf. Două minute mai tîrziu dormea, cu acelaşi zîmbet pe buze...

O telegramă din partea lui Hubert, primită a doua zi la micul dejun, anunţa că el şi Jean sosesc la timp pentru cină.

- Tînărul senior se întoarce! murmură Dinny. Şi-şi aduce mireasa. Slavă Domnului că va fi întuneric şi vom putea tăia viţelul cel gras în taină. Viţelul cel gras e pregătit, tată?

- Am două sticle de Chambertin 1865, din vinul străbunicului tău. O să deschidem astea şi coniacul vechi.

- Mamă, lui Hubert îi plac cel mai mult sitarii, dacă putem face rost, şi clătitele. Şi ce-ar fi să luăm nişte stridii? Îi plac stridiile.

- O să văd, Dinny.

- Şi ciuperci, adăugă Clare.

- Mi-e teamă, măicuţo, că va trebui să colinzi ţinutul în lung şi-n lat.

Lady Cherrell zîmbi; arăta foarte tînără.

- Azi e zi de sărbătoare, îşi aminti generalul. Nu-i aşa, Clare? Întîlnirea-i la unsprezece, la Wyvell Cross.

- Întocmai.

Întorcîndu-se de la grajduri, după plecarea tatălui ei şi a lui Clare, Dinny începu să se plimbe agale, cu cîinii. Uşurarea că acea lungă aşteptare luase sfîrşit, senzaţia că nu mai avea nici o pricină de frămîntare erau atît de plăcute, încît nu realiză stranja similitudine dintre stadiul prezent al carierei lui Hubert şi cel de acum două luni, care-i dăduse atîtea necazuri. Hubert se afla exact în aceeaşi poziţie, ba chiar mai rău, pentru că acum era însurat; şi totuşi se simţea la fel de fericită ca omul fără cămaşă. Ceea ce dovedea că Einstein are dreptate şi că totul e relativ.

Se îndreptă spre grădina de legume, cîntînd *Braconierul din Lincolnshire* cînd huruitul unei motociclete o făcu să se întoarcă. Cineva, în costum de ciclist, îi făcu semn cu mîna şi, după ce-şi adăposti motocicleta într-un tufiş de rhododendroni, veni spre ea, scoţîndu-şi casca.

Alan, fără îndoială! Şi brusc încercă senzaţia cuiva care-i pe punctul de a fi cerut în căsătorie. "Nimic, îşi spuse Dinny,

nimic nu-l va putea opri în această dimineață, pentru că nici măcar nu avusese prilejul să săvîrşească isprava aceea primejdioasă şi vitejească, în urma căreia o cerere în căsătorie prea ar fi mirosit a solicitare de recompensă. Poate că, îşi spuse Dinny în continuare, poartă încă barbă, şi asta o să-l oprească!" Aşi! Barbia îi era doar ceva mai puţin arsă de soare decît restul feţei.

Veni spre ea, cu ambele mîini întinse, şi Dinny şi le încredinţă pe ale ei. Rămaseră astfel locului, privind unul la celălalt.

- Ei bine, rupse Dinny tăcerea în cele din urmă, spune-ţi povestea. Ne-al făcut să ne ieşim din minţi de teamă, tinere.

- Hai să ne aşezăm undeva, Dinny.

- Foarte bine. Fii atent la Scaramouche, e sub piciorul tău, şi piciorul e cam mare.

- Ei, nu chiar aşa, Dinny, arăţi...

- Nu, îi reteză ea vorba; arăt obosită. Ştiu totul despre profesor şi despre lada specială pentru relicvele boliviene. şi de proiectata substituire a lui Hubert pe vapor.

- Ce?

- Nu sîntem imbecili, Alan. Care era misiunea ta, cu barbă şi cu toate celelalte? Nu ne putem aşeza pe banca asta fără să punem ceva între noi şi piatră.

- N-aş putea fi eu acel ceva?

- Categoric nu. Aşterne salopeta. Aşa.

- Ei uite, dacă ţii cu orice chip să ştii, începu Alan privindu-şi uricios gheata. Nu era nimic precis, desigur, pentru că totul depindea de felul cum aveau de gînd să-l exporte pe Hubert. A trebuit să născocim alternative. Dacă există vreun port de escală, spaniol sau portughez, urma să aplicăm trucul cu lada. Hallorsen s-ar fi aflat pe vas, iar eu şi Jean în port, cu un avion şi cu osemintele autentice. Jean urma să fie pilot cînd am fi pus mîna pe Hubert. E o-zburătoare înnăscută; şi ar fi urmat să plece în Turcia.

- Da, zise Dinny; noi am ghicit toate astea.

- Cum?

- N-are importanţă. Care era alternativa?

- Dacă vaporul nu făcea escală, n-ar fi fost deloc uşor; ne-am gîndit la o telegramă contrafăcută, adresată indivizilor care l- ar fi escortat pe Hubert cînd ar fi sosit în gară la Southampton, sau în ce port de îmbarcare ar fi fost, în care să li se ceară să-l depună la staţia de poliţie şi să aştepte noi instrucţiuni. În drum spre poliţie, Hallorsen, pe o motocicletă,

s-ar fi năpustit asupra taxiului pe o parte şi eu pe cealaltă parte! Hubert trebuia să se furişeze în maşina mea şi să fie rapid transportat la avionul care-l aştepta.

- Mmm! făcu Dinny. Foarte frumos pe ecran; dar crezi că şi în viaţa reală sînt la fel de naivi?

- Planul ăsta nu l-am prea pus la punct. Contam pe ceilalţi.

- Banii s-au irosit toţi?

- Nu; numai vreo două sute şi putem să revindem avionul.

Dinny scoase un suspin lung şi privirile-i zăboviră asupra lui Alan.

- Dacă vrei să-ţi spun părerea mea, ai avut mare noroc c-ai scăpat atît de uşor.

Alan rîse.

- Aşa bănuiesc şi eu. Mai ales că dacă s-ar fi făcut, n-aş mai fi putut să-ţi bat capul. Dinny, azi trebuie să mă întorc la vasul meu. N-ai vrea...

Dinny îi răspunse cu blîndeţe:

- Absenţa înmoaie inimile, Alan. Cînd ai să revii data viitoare, într-adevăr am să mă gîndesc.

- Pot să te sărut?

- Da. Şi îi întinse obrazul.

"Acum e momentul cînd bărbaţii te sărută artistic pe gură. Dar n-a făcut-o. S-ar zice că oarecum mă respectă." Şi se ridică în picioare.

- Vino, drăguţule; şi-ţi mulţumesc pentru tot ce din fericire n- a fost nevoie să faci. Am să mă străduiesc într-adevăr să devin mai puţin virginală.

Alan se uită la ea cu părere de rău, ca şi cum regreta propria-i stăpînire de sine, apoi răspunse surîsului ei cu un surîs. În scurt timp, huruitul motocicletei se topi în liniştea tulburată de un vag suspin al acelei zile.

Cu zîmbetul fluturîndu-i încă pe buze, Dinny se întoarse în casă. Era tare drăguţ! Dar, efectiv, pentru aşa ceva ai nevoie de timp. Va avea răgaz destul în zilele astea să se căiască.

După prînzul frugal, luat devreme, Lady Cherrell plecă în Fordul condus de fecior, în căutarea viţelului celui mai gras.

Dinny se pregătea să colinde grădina în căutarea florilor pe care i le putea oferi luna noiembrie, cînd îi fu adusă o carte de vizită:

Dl. Neil Wintney
Studioul Ferdinand

Orchard Street,
Chelsea..

"Dumnezeule mare! Tînărul unchiului Lawrence!"
- Unde e, Amy?
- În hol, domnişoară.
- Pofteşte-l în salon; vin şi eu într-un minut.

Scăpată de mănuşile de grădinărit şi de coş, Dinny îşi inspectă nasul în oglinjoara pudrierei, apoi, intrînd în salon, pe uşa de pe terasă, îl văzu cu surpriză pe "tînăr" instalat pe un scaun, cu un soi de aparat alături. Avea un păr bogat, alb, şi un monoclu atîrnat de o panglică neagră; cînd se ridică în picioare, Dinny constată că avea pe puţin şaizeci de ani. Îi spuse:

- Domnişoara Cherrell? Unchiul dumneavoastră, Sir Lawrence Mont, mi-a comandat o miniatură a dumneavoastră.

- Ştiu, răspunse Dinny; numai că gîndeam... îşi curmă vorba.

Probabil că unchiul Lawrence îşi gusta mica lui glumă, sau poate că asta era ideea lui despre tinereţe.

"Tînărul" îşi înşurubase monoclul într-un obraz simpatic, roşcovan, şi un ochi plin, albastru, o cerceta cu interes prin sticlă. Îşi lăsă capul pe un umăr şi spuse:

- Dacă pot schiţa conturul, şi-mi daţi apoi cîteva fotografii, n-o să vă bat prea mult capul. Ce purtaţi acum, inul ăsta albastru, e admirabil pentru culoare; în fundal, cerul, văzut prin fereastra asta, da, nu prea albastru, o tentă de alburiu englezesc în el. Acum cît lumina e bună, am putea...?

Şi vorbind întruna, începu să-şi facă preparativele.

- Ideea lui Sir Lawrence, urmă pictorul, e prototipul unei Lady engleze; educaţie profundă, dar nu aparentă. Vreţi să vă întoarceţi puţin în profil? Mulţumesc, nasul...

- Da, îl întrerupse Dinny, e iremediabil!

- Oh! nu, nu! încîntător. După cîte înţeleg, Sir Lawrence doreşte miniatura pentru colecţia dumnealui de prototipuri. I-am mai făcut două miniaturi. Vreţi să priviţi în jos? Nu! Priviţi drept la mine! Ah! Dinţii, admirabili!

- Şi toţi ai mei, cel puţin pînă în prezent.

- Zîmbetul ăsta e bun, domnişoară Cherrell; ne dă efectul de iluzoriu pe care-l dorim; nu prea iluzoriu, doar atît cît trebuie.

- Sper că nu doriţi să-mi confecţionez un zîmbet cu o doză de exact două treimi de iluzoriu?

- Nu, nu, draga mea domnişoară; o să-l încercăm pe ăsta. Ce-ar fi să vă întoarceţi pe trei sferturi? Ah! Acum prind linia părului, culoarea-i admirabilă.

- Nu prea băiăior; doar atît cît trebuie?

"Tînărul" nu răspunse. Începuse să deseneze cu deosebită concentrare şi să noteze scurte însemnări pe marginea hîrtiei.

Dinny, cu sprîncenele încreţite, se căznea să nu mişte. Pictorul se opri şi-i adresă un surîs dulce-acrişor.

- Da, da, da, făcu el. Înţeleg, înţeleg...

Ce înţelegea? Se simţi brusc năpădită de nervozitatea victimei şi-şi împreună palmele.

- Desfaceţi mîinile, domişoară Cherrell. Nu! Atitudine prea de Madonă! Trebuie să ne gîndim la demonul din păr. Ochii la mine, direct!

- Veseli? întrebă Dinny.

- Nu prea veseli; doar atît cît...da, ochi englezeşti, candizi, dar rezervaţi. Acum schimbaţi poziţia gîtului. Ah! O uşoară înclinare. Da-a. Parc-ar fi un lujer; aproape... o vagă... nu, nu o expresie surprinsă... nu, una vag distantă.

Începu din nou să deseneze şi să noteze cu un aer absent, de parcă se găsea la o mare depărtare.

Şi Dinny gîndi: "Dacă unchiul Lawrence doreşte afectare, o va avea."

"Tînărul" se opri, se lăsă pe spate, cu capul mult aplecat într-o parte, aşa încît toată atenţia părea să-i ţîşnească prin sticla monoclului.

- Expresia! murmură el.

- Probabil că doriţi o expresie de femeie trîndavă.

- Sînteţi răutăcioasă! făcu "tînărul". O expresie mai profundă. Îmi daţi voie să vă cînt un minut la acest pian?

- Desigur. Dar mi-e teamă că în ultima vreme n-a mai cîntat nimeni la el.

- O să ne fie de ajutor.

Se aşeză, deschise capacul pianului, făcu cîteva acorduri şi începu să cînte. Cînta cu vigoare, cu duioşie, cînta bine. Dinny stătea în curbura pianului, ascultînd, foarte curînd vrăjită. Era, evident, Bach, dar nu ştia ce anume. O temă tandră, plină de prospeţime, fermecătoare, care revenea iarăşi şi iarăşi, monoton şi totuşi vibrant, cum numai Bach poate fi.

- Ce e?

- Un coral de Bach, transcris pentru pian.

Şi "tînărul" arătă spre clape, cu o mişcare a monoclului.

- Înălţător! Cu urechile în ceruri, şi cu plaiuri înflorite sub

tălpi, murmură Dinny.

"Tînărul" închise pianul şi se ridică.

- Asta am vrut, asta am vrut, domnişoară!

- Da, se miră Dinny, numai atît?

PUSTIETATE ÎN FLOARE

I

În 1930, la scurt timp după discutarea bugetului în Parlament, în vecinătatea gării Victoria s-ar fi putut observa cea de-a opta minune a lumii: trei englezi, de tip total diferit, contemplînd simultan o statuie londoneză. Veniseră separat și acum stăteau la oarecare distanță unul de celălalt, în colțul de sud-vest al pajiștii defrișate, unde își puteau feri ochii de lumina tîrzie a unei după-amieze de primăvară. Unul dintre cei trei privitori era o tînără de vreo douăzeci și șase de ani, al doilea, un bărbat în floarea vîrstei, care să tot fi avut treizeci și patru de ani, iar al treilea se plasa pe undeva între cincizeci și șaizeci. Tînăra, suplă și cu o expresie inteligentă, își ținea capul ușor înclinat într-o parte, în timp ce un zîmbet vag îi adia pe buzele întredeschise. Bărbatul mai tînăr, care purta un pardesiu albastru, strîns încins cu un cordon în jurul taliei subțiri, de parcă vînticelul de primăvară îl înfrigura, avea culoarea gălbuie a pielei de pe care pălește bronzul; expresia gurii, mai curînd disprețuitoare, îi era contrazisă de ochii ațintiți, cu reală intensitate, asupra statuii. Omul mai în vîrstă, un bărbat foarte înalt, într-un costum cafeniu și pantofi din antilopă cafenii, zăbovea alene, cu mîinile în buzunarele pantalonilor, și cu un soi de scepticism rafinat pe fața-i prelungă, consumată, dar plăcută la vedere.

În acest timp, statuia, care-l înfățișa pe Mareșalul Foch

călare, se sumeţea în faţa celor trei priviri, mai calmă decît fiecare dintre ei.

Bărbatul mai tînăr vorbi pe neaşteptate:

- Eliberatorul nostru.

Această încălcare a normelor de conduită avu efecte diverse asupra celorlalţi doi; bărbatul mai vîrstnic îşi înălţă sprîncenele şi făcu un pas înainte, ca şi cum dorea să examineze picioarele calului. Fata se întoarse spre cel ce vorbise şi-l privi deschis, apoi, pe dată, faţa ei reflectă surprindere:

- Dumneata nu eşti Wilfrid Desert?

Tînărul se înclină.

- În cazul ăsta ne cunoaştem, reluă ea. Ne-am întîlnit la nunta lui Fleur Mont. Erai cavaler de onoare, dacă ţii minte, primul pe care l-am văzut vreodată. N-aveam decît şaisprezece ani pe atunci. Desigur că nu-ţi aminteşti de mine, Dinny Cherrell, Elisabeth pe numele adevărat. În ultimul moment m-au făcut şi pe mine domnişoară de onoare.

Buzele tînărului îşi pierdură grimasa de dispreţ.

- Îmi amintesc perfect de părul dumitale.

- E singurul lucru pe care-l reţine lumea în legătură cu mine.

- Nu-i adevărat. Îmi aduc aminte că-mi spuneam că l-ai pozat lui Botticelli. Văd că încă îi mai pozezi.

Dinny gîndea: "Ochii lui mi-au dat primul fior. Într-adevăr sînt frumoşi".

Respectivii ochi se întoarseră din nou spre statuie.

- *El* ne-a eliberat, repetă Desert.

- Te aflai acolo, fără îndoială.

- Ca aviator, şi sătul pînă peste cap.

- Îţi place statuia?

- Calul.

- Da, murmură Dinny, e un cal adevărat, şi nu un butoi cu dinţi, nări şi o spinare arcuită, cabrîndu-se pe picioarele dindărăt.

- E un ansamblu iscusit, ca însuşi Foch.

Dinny îşi încreţi fruntea.

- Îmi place calmul cu care se înalţă printre copaci.

- Ce mai face Michael? Îi eşti verişoară, dacă nu mă înşel.

- Michael e foarte bine. Tot în Parlament; are un loc pe care pur şi simplu nu-şi poate îngădui să-l piardă.

- Şi Fleur?

- Înfloreşte. Ştiai că a născut anul trecut o fetiţă?

- Fleur? Hm! E al doilea copil, nu?

- Da, şi o cheamă Catherine.

- Eu n-am mai fost în ţară din 1927. E ceva! S-a scurs multă vreme de la nunta aceea.

- S-ar zice că ai peregrinat prin locuri bătute de soare, spuse Dinny contemplînd culoarea brun-gălbuie a feţei lui.

- Cînd nu simt soarele am senzaţia că nu trăiesc.

- Michael mi-a povestit o dată că te-ai stabilit în Orient.

- Ei, cam pe acolo am cutreierat. Faţa păru să i se întunece şi mai mult. Se lăsă străbătut de un fior. A naibii de rece e primăvara englezească!

- Mai scrii versuri?

- Ah! îmi cunoşti slăbiciunea?

- Ţi le-am citit pe toate. Cel mai mult îmi place ultimul volum.

Tînărul zîmbi strîmb.

- Îţi mulţumesc că-mi gîdili orgoliul; poeţii apreciază acest lucru, după cum ştii. Cine-i domnul ăsta înalt? îmi pare cunoscut...

Domnul înalt, care ocolise statuia, se întorcea acum spre ei.

- Într-un fel, îl asociezi şi pe el cu nunta aceea, şopti Dinny.

Domnul înalt veni drept la ei.

- Copilele nu-s cine ştie ce, spuse el.

Dinny zîmbi.

- Mă simt întotdeauna recunoscătoare că n-am copite. Tocmai încercam să ajungem la concluzia dacă vă cunoşteam sau nu. N-aţi fost acum cîţiva ani la cununia lui Michael Mont?

- Am fost. Şi cine sînteţi dumneavoastră, domnişoară?

- Ne-am întîlnit cu toţii acolo. Îi sînt verişoară primară din partea mamei. Dinny Cherrell. Domnul Desert i-a fost cavaler de onoare.

Domnul înalt încuviinţă din cap.

- Ah! Da! Numele meu e Jack Muskham, îi sînt văr primar din partea tatălui. Se întoarse spre Desert. Se pare că-l admiraţi pe Foch.

- Aşa e.

Dinny fu surprinsă de expresia mohorîtă care i se răspîndi pe toată faţa.

- Mă rog, urmă Muskham, a fost, incontestabil, un ostaş; şi nu mulţi se pot lăuda cu aceasta. Dar eu am venit să văd calul.

- E partea cea mai importantă, de bună seamă, murmură Dinny.

Domnul înalt îi adresă surîsul lui sceptic.

- Pentru un singur lucru trebuie să-i fim recunoscători lui Foch: nu ne-a părăsit niciodată la nevoie.

Desert se răsuci brusc spre el:

- Aveţi vreo raţiune specială peste această remarcă?

Muskham ridică din umeri, îşi scoase pălăria înclinîndu-se spre Dinny, şi o porni agale.

După ce se îndepărtă, se lăsă între ei o tăcere ca aceea ce pluteşte peste apele adînci.

- În ce direcţie mergi? întrebă Dinny în cele din urmă.

- În direcţia în care mergi dumneata.

- Mulţumesc din inimă, domnule. O mătuşă care locuieşte pe Mount Street îţi poate servi de direcţie?

- Admirabil.

- Probabil că-ţi aduci aminte de ea, mama lui Michael; e o bomboană, cea mai desăvîrşită maestră a vorbirii eliptice, vorbeşte în zig-zag, aşa încît trebuie s-o urmăreşti în salturi.

Traversară şoseaua şi porniră în direcţia Grosvenor Place, pe partea palatului Buckingham.

- Bănuiesc că ori de cîte ori revii, găseşti Anglia schimbată, dacă-mi îngădui să fac conversaţie.

- Destul de schimbată.

- Nu-ţi iubeşti "patria mumă", cum sună zicala?

- Îmi inspiră oroare.

- Faci cumva parte din soiul de oameni cărora le place să fie socotiţi mai răi decît sînt?

- Nu cred. Întreabă-l pe Michael.

- Michael e incapabil de bîrfă.

- Michael, ca de altfel toţi îngerii, e în afara socotelilor realităţii.

- Ba nu, se împotrivi Dinny, Michael e foarte real şi foarte englez.

- Asta-i contradicţia lui supărătoare.

- De ce denigrezi Anglia? Au mai făcut-o şi alţii înainte.

- Nu denigrez Anglia decît cînd stau de vorbă cu englezi.

- Interesant. Dar de ce-o faci cu mine?

Desert rîse.

- Pentru că dumneata pari să fii ceea ce mi-ar plăcea să cred că este Anglia.

- Frumoasă şi mănoasă, dar nici grasă, nici lăptoasă.

- Ce mă irită pe mine, e încrederea Angliei că este încă "buricul pămîntului".

- Şi nu e?

- Ba da, răspunse Desert luînd-o prin surprindere, dar n-are nici un motiv ca să gîndească astfel.

Dinny își spuse în sinea ei:

Frate Wilfrid ești pervers, gîndi tînăra femeie
Și ai o limbă foarte otrăvitoare;
Nu-ți stă bine cînd tocești doar o singură idee
Și atunci de ce-o faci oare?[1]

De răspuns, răspunse însă cu simplitate:

- Dacă Anglia continuă să fie "buricul pămîntului" și, cu toate că n-are motiv să gîndească astfel, o face totuși, înseamnă oricum că are intuiție. Oare intuiția te-a făcut să-l antipatizezi pe domnului Muskham?

Apoi, privindu-i fața, Dinny gîndi: "Am făcut o gafă".

- De ce l-aș antipatiza? E tipul de gentleman prea ocupat de vînătoare și de călărie, care mă plictisește de moarte.

"Nu ăsta-i motivul", gîndi Dinny continuînd să-l privească. Ciudată față! Nefericită din pricina unei dizarmonii adînc înrădăcinate, de parcă în străfundurile lui un duh bun și un duh rău se luptau pentru vecie căutînd să se izgonească unul pe celălalt; dar ochii lui îi dădeau același fior ca atunci, la șaisprezece ani, cînd, cu pletele fluturîndu-i pe umeri, stătuse alături de el, la cununia lui Fleur.

- Și-ți place într-adevăr să cutreieri Orientul?

- Blestemul lui Esav[2] atîrnă asupră-mi.

"Într-o bună zi, o să-l fac să-mi spună de ce, gîndi Dinny. Numai că, după toate probabilitățile, n-o să-l mai revăd niciodată." Și o înfiorare rece îi săgetă șira spinării.

- Mă întreb dacă-l cunoști pe unchiul meu Adrian. A fost în Răsărit, în timpul războiului. Acum prezidează asupra unor oseminte, la un muzeu. Pe Diana Ferse o știi, probabil. S-a căsătorit cu ea anul trecut.

- Nu cunosc pe nimeni despre care să merite să discutăm.

- Atunci, unicul nostru punct de contact e Michael.

- Nu cred în contactele mediate de o a treia persoană.

---

1. Parafrazarea unor versuri din *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll.

2. Personaj biblic, fiul lui Isaac și al Rebecăi, frate mai mare al lui Iacob căruia i-a vîndut dreptul său de prioritate pentru un blid de linte.

Unde locuiești, domnișoară Cherrell?

Dinny zîmbi.

- S-ar părea că-i indicată o scurtă notă biografică. Încă din secolul al nu știu cîtelea familia mea își are "rezidența" la Condaford Grange, în Oxfordshire. Tatăl meu e general la pensie; eu sînt una din cele două fiice; unicul meu frate e militar, căsătorit, și tocmai îl așteptăm să sosească din Sudan, în permisie.

- Oh! făcu Desert, și fața lui luă din nou o expresie mohorîtă.

- Am douăzeci și șase de ani, sînt necăsătorită, dar fără copii, cel puțin pînă în prezent. Mania mea pare să fie amestecul în treburile altora. Nu știu de ce-am fost înzestrată cu ea. Cînd mă aflu la Londra, locuiesc la Lady Mont, în Mount Street. Deși am primit o educație simplă, am gusturi costisitoare și n-am nici un mijloc de a le satisface. Cred că pot sesiza o glumă. Acum, rîndul dumitale!

Desert zîmbi și clătină din cap.

- Să încerc eu? urmă Dinny. Ești cel de-al doilea fiu al Lordului Mullyon; ți s-a urît de război; scrii versuri; ai instincte nomade și ești propriul dumitale dușman; ultimul punct e singurul care are valoare inedită. Iată-ne în Mount Street; intră s-o vezi pe mătușa Em.

- Mulțumesc, nu. Dar vrei să iei mîine prînzul cu mine și după aceea să mergem la un matineu?

- Vreau. Unde?

- La Dumourieux, ora unu și jumătate.

Schimbară cîte o strîngere de mînă și se despărțiră, dar cînd Dinny intră în casa mătușii ei, fremăta toată și rămase cîteva clipe în fața ușii salonului, surîzînd noii senzații.

II

Zîmbetul i se stinse de pe buze sub șarja de zgomote care răzbătea prin ușa închisă.

"Dumnezeule! gîndi. Sindrofia pentru ziua de naștere a mătușii Em, și eu am uitat cu totul!"

Cineva care cînta la pian se opri, urmă o forfotă, o încăierare, un hîrîit de scaune pe podea, două sau trei schelălăituri, tăcere, și pianul se auzi din nou.

"Jocul de-a scaunul furat", își spuse Dinny și deschise ușa fără zgomot. Cea care fusese Diana Ferse era așezată la pian. Pe opt scaune rînduite simetric, cu fața respectiv la est și vest, erau cocoțate opt făpturi mici și una mare, cu pălării de hîrtie colorată pe cap; dintre acestea, șase tocmai se ridicau în picioare, iar două continuau să șadă pe același scaun. Dinny îi cercetă de la stînga la dreapta: Ronald Ferse; un băiețaș chinez; mica Anne, mezina mătușii Alison; Tony, mezinul unchiului Hilary; Celia și Dingo (copiii Celiei Moriston, sora căsătorită a lui Michael); Sheila Ferse; și, pe același scaun, unchiul Adrian și Kit Mont. Mai departe, Dinny o văzu pe mătușa Em, în fața căminului, gîfîind ușor și purtînd pe cap o scufă din hîrtie roșie, și apoi pe Fleur trăgînd un scaun de la capătul șirului unde se afla Roland.

- Kit, ridică-te! Tu ai rămas pe dinafară.

Kit stătu nemișcat și se ridică Adrian.

- Foarte bine, bătrîne, acum te măsori cu cei de-o seamă cu tine. Șterge-o!

- Jos mîinile de pe spetează, strigă Fleur. Wu Fing, nu trebuie să aştepţi pînă se termină muzica. Dingo, nu sta lipit de ultimul scaun!

Muzica se opri. Forfotă, învălmăşeală, chelălăieli, şi cea mai măruntă dintre toţi, mica Anne, rămase în picioare, fără scaun.

- Foarte bine, scumpo, spuse Dinny, vino aici şi bate toba. Te opreşti cînd se opreşte şi muzica, aşa! Încă o dată. Urmăreşte-o pe mătuşica Di!

Iar şi iar şi iar, pînă cînd nu mai rămaseră în joc decît Sheila, Dingo şi Kit.

"Eu pariez pe Kit" îşi spuse Dinny.

Sheila pe dinafară! Înc-un scaun scos! Dingo, cu o mutră atît de scoţiană, şi Kit atît de blond - îşi pierduse pălăriuţa de hîrtie -, tropăiau de zor în jurul ultimului scaun. Amîndoi se aşezară, amîndoi se sculară în picioare şi apoi din nou ţuşti pe scaun; Diana se ferea să-i privească; Fleur sta la o parte surîzînd vag; faţa mătuşii Em era foarte încinsă. Muzica se opri. Dingo se repezi din nou pe scaun, iar Kit rămase în picioare, îmbujorat şi încruntat.

- Kit! se auzi vocea lui Fleur, învaţă să pierzi!

Kit îşi dădu capul pe spate şi-şi înfipse mîinile în buzunare.

"Un punct în favoarea lui Fleur!" gîndi Dinny.

Un glas şoptea îndărătul ei:

- Pasiunea aprinsă a mătuşii tale pentru tineret, Dinny, ne duce la tot felul de dezlănţuiri ciudate. Ce-ai zice de un colţişor liniştit în biroul meu?

Dinny se întoarse şi privi faţa îngustă, uscată, mobilă, a lui Sir Lawrence, a cărui mustăcioară albise cu totul, în timp ce părul îi era doar stropit cu argint.

- Încă nu mi-am jucat rolul, unchiule Lawrence.

- Era timpul să înveţi să nu ţi-l joci. Lasă-i pe barbari să urle. Vino la un taifas tihnit, creştinesc.

Înfrîngîndu-şi instinctul de a se face utilă prin simplul gînd: "Mi-ar plăcea să discut despre Wilfrid Desert", Dinny se duse după el.

- La ce lucrezi acum, unchiule?

- Pentru moment mă odihnesc şi citesc *Memoriile* Hariettei Wilson - o tînără remarcabilă, Dinny. În timpul Regenţei, nu prea existau în înalta societate multe reputaţii care să poată fi distruse; dar ea a făcut tot ce i-a stat în putinţă. Dacă n-ai auzit de ea, îţi pot spune că credea în iubire şi a avut o sumedenie de amanţi, dintre care, însă, nu a iubit decît pe unul.

- Şi totuşi credea în iubire?

- Da, era o femeie cu inimă generoasă şi bărbaţii o iubeau. Exact opusul lui Ninon de Lenclos care-i iubea pe toţi; amîndouă au fost făpturi vitale. Ce-ai zice de un dialog între acestea două pe tema "virtuţii"? Merită să-ţi dea de gîndit, la loc.

- Unchiule Lawrence, azi după-amiază, în timp ce mă uitam la statuia lui Foch, am întîlnit pe un văr de-al dumitale, domnul Muskham.

- Jack?

- Da.

- Ultimul *dandy*. E o deosebire ca de la zi la noapte, Dinny, între "crai", "dandy", "sclivisit", "filfizon", "spilcuit", "fante", şi cum se cheamă ultima varietate? - niciodată nu ştiu. A avut loc un continuu descrescendo. La vîrsta lui, Jack aparţine perioadei "filfizon" dar stilul lui a fost întotdeauna pur "dandy", un tip snob total, gen White Melville.[1] Ce impresie ţi-a făcut?

- Cal, *piquet* şi imperturbabilitate.

- Scoate-ţi pălăria, draga mea, îmi place să-ţi văd părul.

Dinny îşi scoase pălăria.

- Am mai întîlnit pe cineva acolo: cavalerul de onoare al lui Michael.

- Cum? Tînărul Desert. S-a întors?

Şi sprîncenele groase ale lui Sir Lawrence se înălţară.

O uşoară roşeaţă coloră obrajii lui Dinny.

- Da, răspunse ea.

- Pasăre ciudată, Dinny!

Dinny se simţi năpădită de un sentiment diferit de tot ce încercase pînă atunci. N-ar fi putut să-l descrie, dar îl evoca o piesă de porţelan pe care o dăruise tatălui ei în urmă cu două săptămîni, la ziua lui de naştere: un grup frumos modelat, înfăţişînd o vulpe cu patru pui grămădiţi sub ea. Expresia din ochii vulpii, duioasă dar mereu la pîndă, reprezenta perfect simţămîntul ei din acel moment.

- De ce ciudată?

- Poveşti care nu-s pentru copii, Dinny. Totuşi, faţă de *line*... Nimic n-o să-mi scoată din cap că acest tînăr s-a înamorat de Fleur, la un an sau doi după căsătoria ei. Fapt

1 White Melville George (1821-1878), scriitor englez, autor de romane convenţionale pe teme de vînătoare şi de sport, foarte gustat în cercurile aristocratice.

care l-a determinat s-o pornească de-a rostogolul, ca un bulgăre de zăpadă.

"La asta să se fi gîndit cînd a pomenit de Esav?" Nu! Nu-i venea a crede, dată fiind nepăsarea cu care-i vorbise de Fleur.

- Dar lucrul ăsta s-a întîmplat în urmă cu secole, spuse Dinny.

- O, da! Poveste veche; dar se mai aud și altele. Clubul este mama neînduràrii.

Partea de duioșie din simțămîntul lui Dinny descrescu, partea de pîndă se ascuți.

- Ce alte lucruri?

Sir Lawrence clătină din cap.

- Mie îmi place tînărul; și nici măcar față de tine, Dinny, nu vreau să repet anumite lucruri despre care nu știu nimic. E de-ajuns ca un om să ducă o viață mai neobișnuită, pentru ca scornelile lumii să nu mai cunoască limită.

Sir Lawrence se uită brusc la ea; dar ochii lui Dinny erau limpezi.

- Cine-i băiețașul chinez de sus?

- Fiul unui fost mandarin care și-a lăsat familia aici din cauza ciocnirilor de-acolo, de la ei, curioasă mutrișoară! Un popor plin de calități, chinezii. Cînd sosește Hubert?

- Săptămîna viitoare. Vin cu avionul din Italia. Jean zboară mult, după cum știi.

- Ce se mai aude cu fratele ei?

Și din nou se uită la Dinny.

- Alan? E plecat la o bază din China.[1]

- Mătușă-ta nu mai contenește să se vaiete din pricină că n-ai mărșat la povestea cu Alan.

- Unchiule dragă, aș face aproape orice de dragul mătușii Em, dar cum față de Alan mă simțeam ca o soră, prescripțiile religioase mi-ar fi stat împotrivă.

- Eu unul nu-ți doresc să te măriți, o asigură Sir Lawrence, și să te văd plecînd în cine știe ce sălbăticie.

Prin mintea lui Dinny fulgeră gîndul: "Unchiul Lawrence e enigmatic", și ochii îi deveniră mai limpezi ca oricînd.

- Blestematele astea de funcții oficiale, continuă el, par să ne absoarbă toate neamurile. Cele două fiice ale mele, Celia și Flora, sînt una în China, cealaltă în India; fratele tău Hubert în

1. Puterile imperialiste, printre care și Anglia, dețineau, în primele decenii ale secolului, baze militare în China.

Sudan; sora ta Clare o să-şi ia zborul de îndată ce s-o cununa, Jerry Corven a căpătat un post în Ceylon. Aud că Charlie Muskham a fost numit ataşat la ambasada din Capetown; băiatul mai mare al lui Hilary intră în administraţia din India, iar cel mai tînăr pleacă în marină. Zău aşa, Dinny, tu şi cu Jack Muskham sînteţi singurii pelicani[1] din pustietatea mea. Bineînţeles, în afară de Michael.

- Deci îl vezi des pe domnul Muskham, unchiule?

- Destul de des la *Burton*, sau vine el la mine la *The Coffee House*; jucăm *piquet* - am rămas ultimii. Asta se întîmplă în afara sezonului, de aici înainte nu-l mai văd pînă după cursele din Cambridgeshire.

- Se pricepe bine să judece un cal?

- Da. Dar la nimic altceva, Dinny. Amatorii de cai, rar se pricep să mai judece şi altceva. Calul e un animal care pare să închidă porii spiritului. Prea te obligă să stai mereu la pîndă. Trebuie să pîndeşti nu numai calul, dar şi pe toţi cei care vin în legătură cu el. Cum arăta tînărul Desert?

- Oh! făcu Dinny luată prin surprindere, un fel de brun-gălbui.

- Asta-i reflexul nisipului. E un soi de beduin, ştii... Taică-su e un pustnic, aşa că are oarecum înclinaţia în sînge. Cel mai bun lucru pe care-l ştiu despre el e că Michael îl îndrăgeşte, în ciuda celor ce s-au întîmplat.

- Şi poezia lui? se interesă Dinny.

- Contradictorie, distruge cu o mînă ce înalţă cu cealaltă.

- Poate că încă nu şi-a găsit făgaşul. Are ochi frumoşi, nu găseşti?

- De gura lui îmi amintesc cel mai bine, sensibilă şi amară.

- Ochii sînt ceea ce eşti, gura ceea ce ai devenit.

- Gura şi pîntecul.

- N-are, am observat eu.

- Deprinderea de a te hrăni cu un pumn de curmale şi o ceaşcă de cafea! Nu că arabii ar bea cafea, slăbiciunea lor e ceaiul verde cu mentă. Dumnezeule! Uite-o pe mătuşă-ta. Cînd am spus "Dumnezeule!" m-am referit la ceaiul cu mentă.

Lady Mont îşi scosese scufa de hîrtie şi îşi redobîndise suflul.

- Scumpo, i se adresă Dinny, am uitat că-i ziua dumitale de

---

1. Pelicanul reprezintă uneori, în artă, simbolul constanţei şi al duioşiei.

naştere şi nu ţi-am adus nimic.

- Atunci dă-mi o sărutare, Dinny. Am spus întotdeauna că sărutările tale sînt cele mai dulci. De unde ai răsărit?

- Am venit să fac cumpărături pentru Clare.

- Ţi-ai adus lucrurile de noapte?

- Nu.

- Nu face nimic. Iţi împrumut eu. Mai porţi cămăşi de noapte?

- Da.

- Ce fată bună! Mie nu-mi plac femeile în pijama, nici lui unchi-tău de altfel. Iţi omoară talia, ştii. N-ai încotro, încerci, n-ai ce face. Michael şi Fleur rămîn la cină.

- Mulţumesc, mătuşă Em. E mai bine să înnoptez aici. Azi n-am reuşit să cumpăr nici jumătate din lucrurile de care are nevoie Clare.

- Dinny, nu-mi place că soră-ta se mărită înaintea ta.

- Dar e firesc să se întîmple aşa, mătuşico.

- Aiurea! Clare e sclipitor de deşteaptă şi fetele de acest gen se mărită tîrziu. Eu m-am măritat la douăzeci şi unu de ani.

- Păi vezi, scumpo, că n-ai dreptate?

- Iţi rîzi de mine. Eu n-am strălucit decît o singură dată. Iţi aduci aminte, Lawrence, cînd cu elefantul acela, am vrut să-l fac să se aşeze, şi el se lăsa în genunchi. Toate patru picioarele i se înclinau în aceeaşi direcţie, Dinny. Iar eu am spus că trebuie lăsat să-şi urmeze înclinaţiile.

- Mătuşă Em, chiar şi fără acel prilej eşti femeia cea mai sclipitoare pe care o cunosc. Femeile, în general, sînt prea coerente.

- Nasul tău e reconfortant, Dinny. M-am săturat de ciocuri, ca al mătuşi-ti Wilmet, al lui Hen Bentworth şi ca al meu.

- Al dumitale e numai uşor acvilin, iubito.

- În copilărie mă temeam să nu ajungă mai rău. Obişnuiam să-mi apăs vîrful nasului de un dulap.

- Şi eu am încercat, mătuşico, numai că eu îl apăsam în jos.

- O dată, cînd mă lipisem în felul ăsta cu nasul de dulap, taică-tu, care se cinchise deasupra, ca un leopard, s-a năpustit peste mine şi şi-a muşcat buza. M-a umplut de sînge pe gît...

- Ce urît!

- Da. Lawrence, la ce te gîndeşti?

- Mă gîndeam că Dinny, probabil, n-a luat masa la prînz. Nu-i aşa?

- Imi spuneam c-o s-o iau mîine, unchiule.

- Poftim! exclamă Lady Mont. Sună-l pe Blore. Niciodată n-ai să fii îndeajuns de trupeșă pînă nu te măriți.
- Să treacă mai întîi Clare prin încercarea asta, mătușă Em.
- La St. George! Bănuiesc că-i cunună Hilary.
- Desigur.
- Am să plîng.
- De ce plîngi dumneata la cununii, mătușico?
- Ea o să arate ca un înger, Și el o să fie în frac cu cozi negre, și c-o mustață ca o perie de dinți, și n-o să simtă ceea ce crede ea că simte. E deprimant.
- Dar poate că simte mai mult. Sînt sigură că așa a simțit Michael cînd s-a căsătorit cu Fleur, sau unchiul Adrian cu Diana.
- Adrian are cincizeci și trei de ani și poartă barbă. Și-apoi, e Adrian.
- Recunosc că asta e o mare deosebire. Dar eu cred că ar trebui mai curînd să plîngem pentru bărbat. Femeia trăiește în fond cele mai frumoase clipe din viața ei, în schimb poți fi sigură că pe bărbat îl strînge vesta.
- Pe Lawrence nu-l strîngea. El a fost întotdeauna slab ca un țîr, iar eu eram subțire ca tine, Dinny.
- Cred că arătai minunat cu văl de mireasă, mătușă Em. Nu-i așa, unchiule?
Expresia melancolică și bizară care mijí pe cele două chipuri mature din fața ei o făcu să nu mai stăruie, și adăugă:
- Unde v-ați cunoscut prima oară?
- La vînătoare, Dinny. Eu mă aflam într-un șanț, și unchiului tău nu i-a plăcut și a venit și m-a scos de acolo.
- O, e mijlocul ideal!
- Prea mult noroi. Tot restul zilei n-am schimbat o vorbă unul cu celălalt.
- Atunci ce v-a unit?
- Una și alta. Eu mă găseam la familia lui Hen Corderoy și unchiul tău a venit să vadă niște cățel. Dar de ce mă supui la interogatoriu?
- Voiam numai să știu cum se petreceau lucrurile pe atunci.
- N-ai decît să afli singură cum se petrec lucrurile azi.
- Unchiul Lawrence nu se grăbește să se descotorosească de mine.
- Toți bărbații sînt niște egoiști, cu excepția lui Michael și a lui Adrian.
- Și-apoi n-aș vrea să te fac să plîngi.

- Blore, un coctail și un sandviș pentru domnișoara Dinny; n-a prînzit azi. Și, Blore, domnul și doamna Adrian, și domnul și doamna Michael rămîn la cină. Și, Blore, spune-i Laurei să pregătească una din cămășile mele de noapte și alte lucruri trebuincioase în odaia de oaspeți albastră. Domnișoara Dinny înnoptează la noi. Ah, copiii ăștia!

Și, legănîndu-se ușor, Lady Mont o luă spre ușă, înaintea feciorului.

- Ce scumpă e, unchiule!

- Niciodată n-am negat acest lucru, Dinny.

- Totdeauna mă simt mai bine după ce-o văd. I se întîmplă vreodată să-și iasă din fire?

- Începe să-și iasă, dar pînă să sfîrșească a și sărit la alt subiect.

- Ce binefacere...!

În seara aceea, la cină, Dinny pîndi vreo aluzie a unchiului ei la reîntoarcerea lui Wilfrid Desert. Dar nu auzi nimic.

După-masă, se așeză alături de Fleur, cu acea obișnuită admirație, vag derutată, pe care o purta acestei verișoare prin alianță, a cărei grațioasă stăpînire de sine avea atîta prestanță, al cărei chip și trup se modelau atît de frumos, ai cărei ochi limpezi erau atît de clarvăzători, a cărei cunoaștere de sine părea atît de plină de dezamăgiri, și a cărei purtare față de Michael părea să cuprindă în același timp o atitudine de inferioritate și una de superioritate.

"Dacă m-aș mărita vreodată, gîndi Dinny, n-aș putea să mă port în felul ăsta cu soțul meu. Eu l-aș privi drept în ochi, cum îl privește un păcătos pe celălalt."

- Fleur, îți amintești de nunta ta?

- Îmi amintesc, dragă. O ceremonie dezolantă.

- L-am văzut azi pe cavalerul vostru de onoare.

Ochii limpezi, cu albul frapant, ai lui Fleur se dilatară.

- Wilfrid? Cum de l-ai ținut minte?

- Aveam pe atunci doar șaisprezece ani și a făcut să-mi vibreze tinerii mei nervi.

- Asta e, de bună seamă, rolul unui cavaler de onoare. Ei, și cum arată?

- Foarte întunecat și dezagreabil.

Fleur rîse:

- Așa a fost întotdeauna.

Aruncîndu-i o privire, Dinny hotărî să preseze în continuare.

- Da. Unchiul Lawrence mi-a povestit că a încercat să

împingă dezagregarea prea departe.

Fleur păru surprinsă.

- N-am știut că Bart a observat acest lucru.

- Unchiul Lawrence e misterios.

- Wilfrid, murmură Fleur cu un zîmbet vag nostalgic, s-a comportat realmente foarte frumos. A plecat, ca un mieluşel, în Orient.

- Dar, fără îndoială, nu asta l-a ținut acolo de atunci pînă acum?

- Nu mai mult decît te-ar obliga scarlatina să nu-ți mai părăsești camera pe veci. Oh, nu, a rămas pentru că îi place. Probabil că și-a făcut un harem.

- Nu, răspunse Dinny, cred că e foarte pretențios, m-ar mira să fie altfel.

- Adevărat, draga mea; unu la zero pentru tine, împotriva cinismului meu ieftin. Wilfrid e omul cel mai ciudat pe care-l cunosc, dar un om foarte drăguț. Michael îl iubea. Dar, urmă Fleur uitîndu-se brusc la Dinny, nu e cu putință să fii în îndrăgostit de... dizarmonia personificată. L-am studiat cîndva îndeaproape, am fost nevoită s-o fac, știi... E insesizabil. Pătimaș, dar un pachet de nervi, impresionabil și amar. Și, chiar de-ai căuta la microscop, nu găsești ceva în care să creadă.

- Cu excepția, poate, a frumosului, se hazardă Dinny; și a adevărului, dacă l-ar putea afla.

Fleur îi dădu un răspuns neașteptat:

- Draga mea, cu toții credem în frumos și în adevăr, cînd se găsesc prin preajmă. Necazul e că nu se găsesc, doar dacă... doar dacă se ascund înlăuntrul ființei tale. Și dacă ești o făptură contradictorie, ce șansă mai ai? Unde l-ai întîlnit?

- Privindu-l pe Foch.

- Ah, îmi aduc aminte că-l idealiza pe Foch. Bietul Wilfrid, nu, el n-are prea multe șanse. Șoc de obuz, poezie, și apoi ereditatea, un tată care a întors spatele vieții; o mamă care era pe jumătate italiancă și a fugit cu alt bărbat. Neastîmpăr. Ochii erau partea lui cea mai tare, te făceau să-ți fie milă de el; și-s frumoși, o combinație oarecum fatală. Și tinerii tăi nervi au vibrat din nou?

Fleur o privi pe Dinny drept în față.

- Nu, dar mă întrebam dacă ai tăi o să vibreze cînd o să-ți amintesc de el.

- Ai mei? Copilule, am aproape treizeci de ani. Am doi copii, și - fața i se întunecă - am devenit imună. Dacă aș

povesti vreodată cuiva despre aceste lucruri, Dinny, ţie ţi le-aş povesti, dar sînt chestiuni care nu se spun.

Sus, în camera ei, puţin stînjenită de amplitudinea cămăşii de noapte a mătuşii Em, Dinny privea la un foc aprins împotriva protestelor ei. Îşi spunea că ceea ce simţea era absurd, un zel ciudat, sfios şi cutezător în acelaşi timp, senzaţia unui imbold către o acţiune directă. Şi de ce? Revăzuse un om care cu zece ani în urmă o zăpăcise un pic; după toate probabilităţile, un om nesatisfăcător. Luînd o oglindă, îşi scrută faţa, aşa cum se ivea pe deasupra broderiilor fastuoasei cămăşi. Văzu ceea ce ar fi putut s-o mulţumească, dar n-o mulţumi.

La un moment dat te saturi de acest mereu acelaşi artificiu botticellian:

Nasul cu vîrf ridicat,
Ochii ca de albăstrea!
Păzeşte-te de tine, nimfă cu păr roşcat
Fereşte-te de însăşi imaginea ta!

Şi-apoi el era obişnuit cu Orientul, ochi negri, languroşi, pe după văluri; rotunjimi ispititoare camuflate; senzualitate, mister, dinţi ca perlele - hurii planturoase. Dinny îşi privi dinţii în oglindă. În privinţa asta se afla pe teren sigur, cei mai sănătoşi dinţi din familie. Şi nici părul nu-i era propriu-zis roşu, nu mai mult decît ceea ce numea domnişoara Braddon *acaju*. Frumos cuvînt. Păcat că nu mai e la modă. Cu toate broderiile astea pe ea, nu avea rost să examineze şi ce se ascundea sub lenjeria victoriană. De ţinut minte acest lucru mîine, înainte de baie. Pentru ceea ce urma să examineze, Dinny putea fi cu adevărat recunoscătoare. Lăsînd, cu un suspin, oglinda din mînă, se vîrî în pat.

III

Wilfrid Desert își păstrase locuința din Cork Street. Apartamentul era plătit, de fapt, de Lordul Mullyon, care-l folosea în rarele ocazii cînd își părăsea vizuina de la țară. N-am exagera afirmînd că sihăstritul nobil avea mult mai multe afinități cu cel de-al doilea fiu al său decît cu cel mai vîrstnic, care era în Parlament. De aceea nu-l supăra o eventuală întîlnire cu Wilfrid; dar, de obicei, apartamentul era ocupat numai de Stack, ordonanța lui Wilfrid din timpul războiului, și care arbora față de stăpînul său o muțenie din acelea de sfinx, mai grăitoare în sine decît devotamentul exprimat. Cînd Wilfrid se întoarse, anunțîndu-și sosirea doar cu un moment sau două înainte, își găsi camerele exact cum le lăsase, nici mai mult și nici mai puțin prăfuite și neaerisite decît înainte; aceleași haine atîrnau pe aceleași cuiere, și același cotlet și aceleași ciuperci bine gătite îi potoliră prima foame. Ancestralul talmeș- balmeș de obiecte împodobite și împestrițate de gusturi orientale, transplantate aici, împrumuta spațiosului salon același aer de închistată și statornică posesiune. Iar canapeaua din fața focului de bușteni îl primi pe Wilfrid ca și cum n-ar fi părăsit-o nici un moment. Acolo se așeză a doua zi dimineața după ce-o întîlnise pe Dinny, mirîndu-se de ce nu putea bea o cafea bună decît atunci cînd era preparată de Stack. Orientul era patria cafelei, dar cafeaua turcească era un rit, un amuzament și, ca orice rit și amuzament, nu slujea decît ca să-ți mîngîie sufletul. Era cea de a treia zi de cînd sosise la Londra, după o absență de trei ani; iar în ultimii doi ani trecuse prin mai multe decît i-ar

fi plăcut vreodată să povestească, sau decît ar fi dorit măcar să-și amintească; printre acestea se număra o anumită experiență care continua să-l stîrnească împotriva lui însuși, oricît s-ar fi prefăcut că-i nesocotește importanța. Cu alte cuvinte venise înapoi cu o taină, cu un cadavru ascuns în dulap. Mai adusese, de asemenea, destule poeme pentru a încropi o a patra plachetă de versuri. Ședea acolo, întrebîndu-se dacă volumul plachetei n-ar putea fi sporit prin includerea celui mai lung poem pe care-l scrisese vreodată, rodul acelei anumite experiențe; și, după părerea lui, cel mai bun poem pe care-l scrisese vreodată, păcat să nu fie publicat, dar...! Și acest "dar" era atît de important, încît în numeroase rînduri fusese pe punctul de a rupe poemul, de a-i nimici orice urmă, așa cum ar fi dorit să anihileze cu totul din cuget și amintirea. Însă din nou, "dar"... Poemul exprima apărarea lui pentru a-și fi îngăduit ceea ce, spera Wilfrid, nimeni nu știa că i se întîmplase. A-l rupe ar fi însemnat să se despartă de propria lui apărare. Pentru că niciodată n-ar mai fi fost în stare să reconstituie, în chip adevărat, senzațiile prin care trecuse cînd înfruntase acel impas. Ar fi însemnat totodată să se despartă de cea mai bună armă de protecție împotriva propriei sale conștiințe; și poate de singurul mijloc de a răpune o stafie. Deoarece își spunea uneori că, pînă nu va clama omenirii întregi ceea ce i s-a întîmplat, nu va izbuti să-și redobîndească propriu-i suflet.

Recitindu-l, gîndi: "Mult mai bun și mai profund decît blestematul ăla de poem al lui Lyall".[1] Și fără nici un fel de legătură evidentă începu să se gîndească la fata pe care o întîlnise cu o zi înainte. Ciudat că o ținuse minte de la cununia lui Michael, o fetișcană transparentă ca o Venus, ori ca un înger sau ca o Madonă de Botticelli, în fond se aseamănă atît de mult între ele! O copilă fermecătoare pe atunci! Da, și o tînără fermecătoare acum, într-adevăr de calitate, cu simțul umorului și cu o minte pătrunzătoare. Dinny Cherrell! Charwell se scrie, își aminti Wilfrid. N-ar avea nimic împotrivă să-i arate poemele; ar avea încredere în reacțiile ei.

În parte pentru că se gîndise la ea, în parte pentru că

1. Referire la poemul *Theology in Extremis* de Alfred Lyall (1835-1911), care înfățișează meditațiile unui englez în timpul revoluției naționale din India, din 1857, cînd a fost pus să aleagă între viață și convertirea la religia musulmană.

luase un taxi, întîrzie la întîlnirea de la prînz şi întîlni pe Dinny pe trepte la Dumourieux, tocmai cînd se pregătea să plece. Poate că nu există probă mai bună pentru încercarea caracterului unei femei, decît s-o laşi să te aştepte la prînz, într-un local public. Dinny îi salută cu un zîmbet.

- Credeam că, probabil, ai uitat.

- Circulaţia e de vină. Cum pot filozofii să vorbească despre timp că ar fi spaţiu, şi despre spaţiu că ar fi timp? E un lucru dezminţit ori de cîte ori doi oameni iau masa împreună. Mi-am oferit zece minute pentru drumul din Cork Street pînă aici, adică pentru mai puţin de o milă, şi iată-mă în întîrziere cu zece minute. Îmi pare teribil de rău.

- Tatăl meu spune că de cînd taxiurile au luat locul trăsurilor trebuie să adaugi zece la sută la orice calcul de timp. Îţi aduci aminte de trăsuri?

- Ba bine că nu!

- N-am fost niciodată la Londra pe vremea trăsurilor.

- Dacă ţi-e familiar localul, condu-mă. Mi s-a vorbit de acest restaurant, dar n-am intrat niciodată în el.

- E la subsol. Bucătărie franţuzească.

După ce-şi lăsară pardesiele, se îndreptară spre o masă din fundul sălii.

- Pentru mine foarte puţin, te rog, interveni Dinny. Să spunem pui rece, salată şi cafea.

- Suferi de ceva?

- Numai de deprinderea economiei.

- Înţeleg. O avem amîndoi. Nu doreşti vin?

- Nu, mulţumesc. Crezi că a mînca puţin e un semn bun?

- Nu, dacă a devenit un principiu.

- Nu-ţi plac principiile?

- N-am încredere în oamenii care acţionează pe baza lor, justiţiarii.

- Găsesc că-i prea categoric. Eşti un categoric, nu?

- Mă gîndeam la oamenii care nu mănîncă pentru că a mînca e o îndeletnicire senzuală. Nu asta-i raţiunea dumitale, nu-i aşa?

- O, nu! se apără Dinny. Numai că nu-mi place să mă simt sătulă. Şi-mi trebuie foarte puţin ca să mă satur. Socotesc că simţurile sînt un lucru foarte bun, dar eu nu ştiu prea multe despre ele.

- Singurul lucru bun, după toate probabilităţile.

- De asta scrii versuri?

Desert rînji.

- Cred că şi *dumneata* ai putea scrie versuri.
- Numai rime.
- Locul cel mai propice pentru poezie e deşertul. Ai văzut vreodată un deşert?
- Nu. Dar mi-ar plăcea.

După ce rosti aceste cuvinte, Dinny rămase uşor surprinsă, amintindu-şi de reacţia ei faţă de profesorul american şi de vastele spaţii deschise. Dar nici că putea exista contrast mai izbitor decît cel dintre Hallorsen şi tînărul acesta brun, frămîntat, care o fixa cu ochii aceia ai lui, pînă cînd simţi din nou un fior prin şira spinării. Fărîmiţîndu-şi cornul, îi spuse:
- I-am văzut aseară la masă pe Michael şi pe Fleur.
- O! Buzele i se răsfrînseră a dispreţ. Pe vremuri m-am prostit din cauza lui Fleur. E perfectă, nu-i aşa? - Perfectă în felul ei?
- Da; şi ochii lui Dinny adăugară: "N-o denigra!"
- Minunată înzestrare şi control de sine.
- Nu cred că o cunoşti, spuse Dinny, şi sînt sigură că nici eu n-o cunosc.

Desert se înclină spre ea.
- Îmi face impresia că eşti o persoană leală. De pe unde ai cules lealitatea?
- Deviza familiei noastre este cuvîntul "leal". Asta ar fi fost de natură să mă vindece, nu-i aşa?
- Nu ştiu, răspunse el brusc, nu ştiu dacă înţeleg bine ce este lealitatea. Lealitate faţă de ce? De cine? În lumea asta nu există nimic imuabil; totul e relativ. Lealitatea este îndemnul unei minţi statice, sau o superstiţie, sau, în orice caz, negarea curiozităţii.
- Există unele lucruri faţă de care merită, fără îndoială să fii leal. Cafeaua, de pildă, sau religia ta.

O privi atît de ciudat, încît Dinny aproape că se sperie.
- Religia? Ai vreuna?
- Mă rog, în linii mari, presupun că da.
- Cum? Eşti în stare să înghiţi dogmele vreunei secte religioase? Consideri vreo legendă mai adevărată decît alta? Poţi gîndi că un anumit mănunchi de crezuri despre Necunoscut poate avea mai multă valoare decît toate celelalte? Religie! Doar ai simţul umorului. Te părăseşte la auzul acestui cuvînt?
- Nu; numai că religia ar putea fi, presupun, conştiinţa existenţei unui spirit atotcuprinzător, şi crezul etic care ar părea să-l slujească cel mai bine.

- Hm! O definiţie foarte îndepărtată de sensul care se atribuie în general, dar chiar şi aşa, cum ştii ce slujeşte cel mai bine un spirit atotcuprinzător?

- Asta o iau pe încredere.

- Ei, vezi, aici ne deosebim. Iată, începu el, şi Dinny avu senzaţia că emoţia îi inundase glasul: care-i rostul posibilităţii noastre de a raţiona, rostul facultăţilor noastre mintale? Iau problemele aşa cum mi se prezintă, fac suma, dau rezultatul, şi pe baza lui acţionez. Acţionez în acord cu o apreciere raţională a ceea ce este mai bun.

- Mai bun pentru cine?

- Pentru mine şi pentru lume în general.

- Cine vine mai întîi?

- E totuna.

- Oricînd? Mira-m-aş. Şi, în orice caz, asta înseamnă, de fiecare dată, să faci un total atît de lung încît nu ştiu cînd mai ajungi să acţionezi. Şi, de bună seamă, normele de etică reprezintă exact totalurile unor nenumărate hotărîri, asupra aceloraşi probleme, luate de oameni în trecut, aşa încît de ce să nu le luăm şi noi de bune?

- Nici una dintre aceste hotărîri nu a fost luată de oameni care să aibă exact temperamentul meu, sau care să se fi aflat în împrejurările în care m-am aflat eu.

- Nu; asta pot să înţeleg. Urmăreşti ceea ce se numeşte cazul particular. Dar cît de englez eşti!

- Îmi pare rău, răspunse Desert brusc; te plictisesc. Doreşti un dulce?

Dinny îşi rezemă coatele pe masă şi, culcîndu-şi bărbia în palme, îl privi cu seriozitate:

- Nu mă plictiseşti. Dimpotrivă, mă interesezi teribil. Numai că noi, femeile, acţionăm, cred, mai mult din instinct. Asta înseamnă, presupun, că acceptăm asemănarea dintre noi mai uşor decît o acceptă bărbaţii, şi sîntem mai pregătite să ne încredem în simţul instinctiv al experienţei generale.

- Aceasta *a fost* caracteristica femeilor; dacă va mai fi încă multă vreme, nu ştiu.

- Cred că va fi, răspunse Dinny. Nu cred că ne vom sinchisi vreodată prea mult de totaluri. Aş vrea un dulce dacă eşti bun. Compot de prune, cred.

Desert se uită la ea şi începu să rîdă.

- Eşti minunată. O să luăm amîndoi. Familia dumitale e foarte formalistă?

- Nu tocmai formalistă, dar e o familie care crede în tradiţie

și în trecut.

– Și dumneata?

– Nu știu. Cert că-mi plac lucrurile vechi, și locurile vechi, și oamenii vechi. Îmi place tot ce e tocit ca o monedă. Îmi place să simt că am rădăcini. Întotdeauna am îndrăgit istoria. Și, în același timp, nu te poți abține să nu-ți vină să râzi. E ceva comic în felul cum sîntem cu toții legați, ca găinile cărora li se face un semn cu cretă pe plisc.

Desert întinse mîna și Dinny își lăsă mîna în palma lui.

– Să ne strîngem mîinile pentru acest har.

– Într-o zi, urmă Dinny, ai să-mi povestești ceva. Dar deocamdată la ce piesă mergem?

– Se joacă ceva, pe undeva, de unul pe care-l cheamă Shakespeare?

Cu oarecare dificultate, descoperiră că la un teatru de dincolo de fluviu se juca o operă a celui mai mare dramaturg al lumii. Se duseră și, la sfîrșitul spectacolului, Desert o întrebă cu șovăială:

– Ai primi să iei ceaiul la mine acasă?

Dinny zîmbi și încuviință din cap și, din clipa aceea, fu conștientă de o schimbare în purtarea lui. Devenise mai intim și mai plin de respect în același timp, de parcă și-ar fi spus în sinea lui: "E egala mea".

Această oră a ceaiului servit de Stack, un om cu ochi stranii, înțelegători, și cu ceva monahal în înfățișare, i se păru lui Dinny absolut perfectă. Nu semăna cu nici un alt ceas din cîte petrecuse pînă atunci, și la încheierea lui știu că e îndrăgostită. Sămînța minusculă sădită cu zece ani în urmă dăduse roade. Era un asemenea miracol, atît de bizar pentru cineva care la vîrsta de douăzeci și șase de ani ajunsese să creadă că nu va cunoaște niciodată iubirea, încît Dinny își reținea tot mereu răsuflarea și se uita la fața lui, minunîndu-se. De ce, pentru numele lui Dumnezeu, simțea ce simțea? Era absurd! Și va fi și dureros pentru că el n-o s-o iubească. De ce-ar iubi-o? Și dacă n-o s-o iubească, ea nu trebuie să-i arate că e îndrăgostită, și cum să facă să nu-i arate?

– Cînd te mai pot vedea? întrebă Wilfrid cînd Dinny se ridică să plece.

– Dorești să mă mai vezi?

– Extraordinar de mult.

– De ce?

– De ce nu? Ești prima doamnă adevărată cu care am stat de vorbă de zece ani încoace, și nu sînt deloc sigur că nu ești

prima doamnă adevărată cu care am stat de vorbă în viața mea.

- Dacă o să ne mai vedem, nu trebuie să rîzi de mine.

- Să rîd de dumneata? Cum aș putea! Așadar, pe cînd?

- Uite ce-i, în prezent dorm într-o cămașă de noapte străină în Mount Street. De drept ar trebui să mă aflu la Condaford. Dar sora mea se mărită la Londra, săptămîna viitoare, iar fratele meu sosește luni din Egipt, așa că poate am să trimit la Condaford după lucrurile mele și am să mai rămîn. Unde ai dori să mă vezi?

- Vrei să facem mîine o plimbare? N-am mai fost de ani de zile în Richmond sau în Hampton Court.

- Eu n-am fost niciodată.

- Perfect! Te iau din fața lui Foch mîine la ora două, fie că plouă, fie că e frumos.

- Vin cu plăcere, tinere domn.

- Splendid!

Și, înclinîndu-se brusc, îi ridică mîna și-și lipi buzele de ea.

- Cît de curtenitor! spuse Dinny. La revedere.

IV

Preocupată de această miraculoasă taină, primul impuls al lui Dinny ar fi împins-o spre singurătate, dar era invitată la cină la familia Adrian Cherrell. De la căsătoria unchiului ei cu Diana Ferse, renunțaseră la casa din Oakley Street, bîntuită de amintiri atît de dureroase, și se instalaseră economic într-unul din scuarurile spațioase din Bloomsbury, care își redobîndea acum cu succes nobilimea pierdută prin o mie opt sute treizeci- patruzeci. Locul fusese ales pentru vecinătatea cu "oasele" lui Adrian, întrucît, la vîrsta lui, acesta considera importante și cinci minute pe care le putea cruța pentru a le petrece în compania soției sale. Virilitatea robustă pe care Dinny o prezisese unchiului ei după un an petrecut în tovărășia profesorului Hallorsen în New Mexico, se concretizase printr-o nuanță mai închisă, de arămiu, a obrajilor brăzdați, și printr-un zîmbet care apărea mai des pe fața-i prelungă. Pentru Dinny însemna o continuă plăcere să se gîndească la faptul că-i dăduse un sfat bun și că el îl urmase. Diana, de asemenea, își recăpăta vizibil scînteierea care, înainte de căsătoria cu sărmanul Ferse, făcuse din ea o membră a "societății". Dar caracterul nefericit al ocupației lui Adrian și timpul suplimentar pe care acesta îl solicita soției sale o împiedicau să se reîntoarcă în acel cerc sacru. De fapt, înclina din ce în ce să devină soție și mamă. Situație care i se părea foarte naturală lui Dinny, cu subiectivismul ei în ceea ce-l privea pe Adrian. În drum spre ei, Dinny dezbătu cu ea însăși dacă să le spună sau nu unde fusese. Întrucît nu-i plăceau ascunzișurile și

înşelătoriile, hotărî să fie sinceră. "Şi apoi, gîndi ea, o fată îndrăgostită simte întotdeauna nevoia să vorbească despre obiectul afecţiunii ei." În plus, a nu avea un confident era prea obositor, iar unchiul Adrian era, evident, confidentul pe care şi l-ar fi ales; în parte pentru că ştia, din proprie experienţă, cîte ceva despre Orient, dar mai ales pentru că era unchiul Adrian.

Primele subiecte atacate la masă au fost, fireşte, căsătoria lui Clare şi întoarcerea lui Hubert. Dinny era oarecum familiarizată cu alegerea făcută de sora ei. Sir Gerald (Jerry) Corven era un bărbat de patruzeci de ani, vioi, de talie mijlocie, cu o faţă plină de îndrăzneală. Recunoştea că avea mult farmec şi temerile ei se întemeiau pe faptul că avea poate chiar prea mult. Ocupa un post de vază în Serviciul Colonial, şi făcea parte dintre cei despre care oamenii spun din instinct că vor ajunge departe. Dinny se mai întreba şi dacă Clare nu-i semăna prea mult, la fel de cutezătoare şi de sclipitoare, puţin aventurieră şi, desigur, cu şaptesprezece ani mai tînără. Diana, care-i cunoscuse bine, comentă:

- Diferenţa de şaptesprezece ani e lucrul cel mai bun din căsnicia asta. Jerry are nevoie să se aşeze. Dacă-i poate fi într-un fel şi tată, s-ar putea ca lucrurile să meargă bine. A avut un număr infinit de aventuri pînă acum. Mă bucur că pleacă în Ceylon.

- De ce?

- Acolo n-o să-şi întîlnească trecutul.

- Are un trecut atît de îngrozitor?

- Draga mea, în clipa de faţă e foarte îndrăgostit, dar cu oameni ca Jerry nu ştii niciodată cum stai; atît de mult farmec şi atîta atracţie pentru gheaţa subţire...

- Căsătoria face nişte laşi din noi toţi, murmură Adrian.

- Asupra lui Jerry Corven nu va avea asemenea efect; el se lasă atras de risc aşa cum se lasă atraşi peştişorii de aur de larvele de ţînţari. Clare e foarte fermecată de el, Dinny?

- Da, dar şi ei îi place gheaţa subţire.

- Şi totuşi, interveni Adrian, eu n-aş spune despre nici unul din ei că e cu adevărat modern. Amîndoi au minte şi le place s-o folosească.

- Asta-i foarte adevărat, unchiule. Clare stoarce tot ce poate din viaţă, dar crede cu fervoare în viaţă. Ar putea deveni o a doua Hester Stanhope.

- Bravo, Dinny! Dar ca să devină aşa ceva ar trebui să se debaraseze mai întîi de Gerald Corven. Şi, din cît o cunosc eu pe Clare, cred că ar avea scrupule.

Dinny se uită cu ochi mari la unchiul ei.

- Spui asta pentru că o cunoşti pe Clare sau pentru că eşti un Cherrell, unchiule?

- Probabil pentru că ea este o Cherrell, draga mea.

- Scrupule, murmură Dinny. Nu cred că mătuşa Em are scrupule. Şi totuşi e tot atît de Cherrell ca oricare dintre noi.

- Em, spuse Adrian, îmi evocă în cel mai înalt grad un zăcămînt de oseminte care nu se încheagă între ele. Nu poţi defini al cui schelet ar putea fi. Scrupulele presupun în mod categoric o coordonare.

- Nu, Adrian, murmură Diana, te rog, fără oseminte la masă. Cînd soseşte Hubert? Abia aştept să-l văd pe el şi pe tînăra Jean. După optsprezece luni de fericire în Sudan, care dintre ei o fi cocoşul?

- Jean, fără îndoială, îşi dădu Adrian părerea.

Dinny clătină din cap.

- Nu cred, unchiule.

- E în joc mîndria ta de soră.

- Nu. Hubert are mult mai multă continuitate. Jean se repede asupra problemelor şi ţine să le soluţioneze pe loc, dar Hubert e la cîrmă, sînt convinsă. Unchiule, unde se găseşte un loc care se cheamă Darfur? Şi cum se scrie?

- Cu un "r" sau fără. E în vestul Sudanului; cea mai mare parte e deşert şi, cred, destul de inaccesibil. De ce întrebi?

- Am luat azi masa de prînz cu domnul Desert, cavalerul de onoare al lui Michael, dacă-ţi aduci aminte, şi mi-a vorbit de acest loc.

- A fost acolo?

- Cred că a fost pretutindeni în Orientul Apropiat.

- Îl cunosc pe fratele lui, spuse Diana, Charles Desert, unul dintre cei mai provocatori din tagma tinerilor politicieni. Cu certitudine că va fi numit ministrul Educaţiei Naţionale în viitorul guvern conservator. Şi acest lucru va pune capăt sihăstriei Lordului Mullyon. Pe Wilfrid nu l-am cunoscut niciodată. E drăguţ?

- Mă rog, spuse Dinny cu ceea ce intenţiona ea să fie detaşare, îl cunosc abia de ieri. E ca plăcinta cu carne de Anul Nou, guşti o îmbucătură şi speri. Dacă o poţi mînca toată, o să-ţi meargă bine tot anul.

- Mi-ar plăcea să-l cunosc, urmă Adrian. S-a remarcat în timpul războiului, şi i-am citit versurile.

- Zău, unchiule? Aş putea să vă aranjez o întîlnire; ne vedem zilnic.

- O! exclamă Adrian şi se uită la ea. Mi-ar plăcea să discut cu el despre tipul hitit. Cred că ştii că ceea ce obişnuim noi să considerăm drept caracteristici ale tipului evreiesc sînt trăsături pur hitite, conform cu anticele desene hitite?

- Dar de fapt nu era unul şi acelaşi trib?

- Nicidecum, Dinny. Israeliţii erau arabi. Ceea ce erau hitiţii, rămîne abia să descoperim. Evreul modern de la noi şi din Germania este, probabil, mai curînd hitit decît semit.

- Unchiule, pe domnul Jack Muskham îl cunoşti?

- Numai din auzite. E văr cu Lawrence şi o autoritate în materie de rase pur-sînge. Cred că pledează pentru reintroducerea sîngelui arab la caii noştri de curse. Ar fi ceva dacă am putea detecta rasa cea mai bună. Tînărul Desert a fost în Nejd? Cred că acolo s-ar putea găsi.

- Nu ştiu. Unde vine Nejd?

- În centrul Arabiei. Dar Muskham nu are sorţi de izbîndă cu ideea lui; nu există minte mai îndărătnică decît cea a veritabilului om de curse. Las' că şi el e un asemenea specimen pur, cred, pe lîngă faptul că are gărgăuni în cap.

- Jack Muskham, interveni Diana, a fost pe vremuri romantic îndrăgostit de una dintre surorile mele; şi asta l-a făcut misogin.

- Hm! O afirmare cam enigmatică.

- E un bărbat frumos, am impresia, aprecie Dinny.

- Ştie să-şi poarte admirabil hainele şi are reputaţia de a fi mereu în ton cu moda. Nu l-am mai întîlnit de ani şi ani de zile, dar îl cunoşteam bine. De ce te interesează, Dinny?

- L-am văzut ieri, din întîmplare, şi mă întrebam şi eu, aşa.

- Fiindcă veni vorba de hitiţi, continuă Diana, adeseori m-am gîndit că familiile astea foarte vechi din Cornwall, cum e familia Desert, au ceva de fenicieni în ei. Uite, de pildă, Lordul Mullyon. Ciudat tip!

- Fantezie pură, iubita mea. Trăsături de fenicieni ai să găseşti mai curînd la oamenii simpli. Cei din familia Desert trebuie să se fi căsătorit de sute de ani cu reprezentanţi ai unor familii din afara Cornwall-ului. Cu cît mergi mai sus pe treptele sociale, cu atît întîlneşti mai puţine şanse de prezervare a filonului original.

- Sînt o familie foarte veche? se informă Dinny.

- Antici şi foarte bizari. Dar tu îmi cunoşti părerile în legătură cu familiile vechi, Dinny, aşa că n-am să mai stărui asupra acestui subiect.

Dinny dădu din cap. Îşi aducea foarte bine aminte de

plimbarea aceea de-a lungul cheiului din Chelsea, cînd erau amîndoi cu nervii istoviți, după întoarcerea lui Ferse. Privi cu afecțiune la fața unchiului ei. Era plăcut să-ți spui că, în sfîrșit, dobîndise ceea ce i se cuvenea.

Cînd se întoarse în acea seară în Mount Street, unchiul și mătușa ei se duseseră la culcare, dar feciorul o aștepta, așezat în hol. De îndată ce intră Dinny, se ridică în picioare.

- N-am știut vă aveți o cheie, domnișoară.

- Vai, ce rău îmi pare că te-am trezit, Blore, trăgeai un pui de somn în lege.

- Da, domnișoară Dinny. De la o anumită vîrstă o să vedeți și dumneavoastră, îți tot vine să ațipești în cele mai nepotrivite momente. Uitați-vă chiar la Sir Lawrence, care nu prea are somn bun; vă dau cuvîntul meu că dacă mă duc în biroul dumnealui cînd lucrează, aproape de fiecare dată îl prind cu ochii închiși. Și doamna, chiar dacă-și face cele opt ore de somn, am surprins-o ațipind cînd cineva îi vorbește, mai cu seamă cînd vine pastorul din Lippinghall, domnul Tasburgh, un domn bătrîn, foarte politicos, dar care are acest efect asupra doamnei. Chiar și domnul Michael, doar dumnealui e în Parlament, și acolo așa sînt obișnuiți. Totuși, mă gîndesc, domnișoară, nu știu dac-o fi din cauza războiului, sau poate pentru că oamenii nu mai speră nimic de nicăieri, și-și duc viața așa, fără nici un rost, dar există, așa cum se spune, o tendință spre somn. În orice caz, îți face bine. Vă dau cuvîntul meu, domnișoară, eram ca mort înainte de a mă fi furat somnul și acuma aș putea sta ore întregi de vorbă cu dumneavoastră.

- Ar fi minunat, Blore. Numai că mie, după cîte văd, la ora de culcare mi se lipesc ochii de somn.

- Așteptați numai să vă măritați, domnișoară. Sper însă că n-o s-o faceți așa de repede. Tocmai aseară îi spuneam doamnei Blore: "Dacă și domnișoara Dinny, ziceam, se lasă răpită, o dată cu ea o să piară inima și sufletul familiei!" Pe domnișoara Clare n-am prea văzut-o des, așa că mă lasă rece; dar am auzit-o ieri pe doamna zicîndu-vă să aflați singură cum se petrec lucrurile, așa că i-am spus doamnei Blore: "Domnișoara Dinny, e ca un copil al casei, și..." mă rog... îmi cunoașteți sentimentele, domnișoară.

- Dragul de Blore! Regret că trebuie să urc acum, am avut o zi obositoare.

- Da, domnișoară. Visuri plăcute!

- Noapte bună.

Visuri plăcute! Visurile s-ar putea să fie plăcute, dar cum va fi realitatea? Pe ce tărîm necunoscut păşea ea acum, călăuzită doar de o stea? Şi să fi fost o stea fixă, sau o vremelnică cometă? Cel puţin cinci bărbaţi îi ceruseră mîna, şi la fiecare dintre ei avusese senzaţia că-l poate soluţiona atît de clar, încît o căsătorie nu ar fi prezentat cine ştie ce risc. De data asta ea voia să se mărite cu unul, dar iată că era vorba de o entitate absolut necunoscută, cu excepţia faptului că stîrnea în ea un simţămînt pe care nu-l mai încercase pînă atunci. Viaţa e perfidă. Îţi înfunzi mîna în sacul cu numere de loterie şi scoţi afară, ce? Mîine o să se plimbe cu el. Or să privească împreună copacii şi pomii în floare. Va şti cel puţin cum îi se armonizează gusturile în privinţa anumitor lucruri la care ea ţinea mult. Şi totuşi, chiar dacă va constata că gusturile nu se armonizează, se vor schimba cu ceva sentimentele ei? Nu se vor schimba.

"Acum înţeleg, gîndi Dinny, de ce se spune că îndrăgostiţii sînt nătîngi. Singura mea preocupare în clipa de faţă este doar ca şi el să simtă ce simt şi eu şi să fie şi el nătîng. Şi, desigur, n-o să fie - de ce ar fi?"

V

Plimbarea prin Richmond Parc, peste Ham Common și podul Kingston, pînă la Hampton Court și apoi îndărăt prin Twickenham și Kew, s-a remarcat prin alternanța dintre tăcere și volubilitate. Dinny era spectatorul și-i lăsa lui Wilfrid rolul activ. Sentimentele noi o făceau sfioasă, și apoi era evident că el devenea expansiv numai cînd era lăsat în voie - ultimul om din lume care ar fi suportat să fie tras de limbă. S-au rătăcit prostește în labirintul de la Hampton Court, unde, așa cum a observat Dinny:

- Numai păianjenii care lasă în urma lor un fir din propria lor făptură, sau strigoii care-și pot desfășura coada ar mai putea descoperi drumul.

La întoarcere, coborîră din taxi la grădina Kensigton, plătiră șoferul și se îndreptară spre chioșcul unde se servea ceai. În fața băuturii chihlimbarii, Desert o întrebă brusc dacă ar avea ceva împotrivă să-i citească poeme noi în manuscris.

- Să am ceva împotrivă? Aș fi încîntată.

- Vreau o părere sinceră.

- O vei avea. Cînd le pot căpăta?

- Ți le aduc în Mont Street și le introduc în cutia de scrisori, diseară, după cină.

- De data asta n-ai vrea să vii înăuntru?

Wilfrid clătină din cap.

Cînd se despărți de ea la Stanhope Gate, îi spuse brusc:

- A fost o după-amiază minunată. Îți mulțumesc.

- Eu trebuie să-ți mulțumesc.

- Dumneata? Dumneata ai prieteni mai numeroşi decît ghimpii de pe spinarea ariciului zbîrlit. Eu sînt pelicanul.

- La revedere, pelicanule.

- La revedere, pustietate în floare.

Muzica acestor cuvinte îi răsună în urechi tot drumul pînă în Mount Street.

Pe la nouă şi jumătate, ultimul curier îi aduse un plic gros. netimbrat. Dinny îl luă din mîna lui Blore şi, strecurîndu-l sub romanul *Podul de la San Luis Rey*,[1] continuă să asculte spusele mătuşii Em.

- Dinny, cînd eram fată, îmi striveam talia. Suferearn pentru un principiu. Se zice că vine iar moda asta. Dar n-aş mai face-o. Îţi ţine aşa de cald şi-i chinuitor; tu, însă, va trebui s-o faci.

- Eu, una, nu.

- Cînd o să se poarte iar talie, toată lumea o să şi-o strîngă.

- Talia de viespe nu mai revine la modă, mătuşico.

- Şi pălăriile. În 1900 erau ca nişte cuibare de ouă gata să plesnească. Conopide şi hortensii, şi altele de acelaşi fel, enorme. Îţi săreau în ochi. În comparaţie cu ele, parcurile arătau golaşe. Verdele marin îţi stă bine, Dinny; ar trebui să-ţi faci rochia de mireasă în culoarea asta.

- Cred că mă duc la culcare, mătuşico. Sînt cam obosită.

- Din cauză că mănînci atît de puţin.

- Mănînc enorm. Noapte bună, scumpo.

Fără să se dezbrace, se aşeză să citească poemele, iritată de teama că n-or să-i placă, ştiind că va descoperi pe dată orice notă falsă. Spre uşurarea ei, poemele aveau tonul pe care şi-l amintea din celălalt volum al lui Wilfrid, numai că erau mai puţin amare şi mai plin de căutarea frumosului. După ce isprăvi teancul principal, dădu peste un poem mult mai lung, intitulat *Leopardul*, înfăşurat într-o foaie de hîrtie albă. Fusese oare înfăşurat pentru a o împiedica să-l citească? Atunci de ce l-ar fi anexat? În cele din urmă hotărî că Wilfrid se îndoise de calitatea lui şi-i solicita verdictul. Sub titlu era scris versul:

Poate oare leopardul petele să-şi schimbe?

Era istoria unui călugăr tînăr, lipsit în străfundul inimii de

1. Roman al scriitorului american Thornton Wilder, apărut în 1928.

credinţă, trimis ca misionar. Capturat de păgîni şi pus să aleagă între moarte şi renegare, se leapădă de religia lui şi acceptă credinţa capturatorilor. Poemul era sfîşiat de pasaje vibrînd de o asemenea suferinţă, încît o duru. Avea o profunzime şi o fervoare care-i tăiau respiraţia; era un imn păgîn ce ridica în slăvi dispreţuirea tuturor convenţiilor, faţă-n faţă cu adevărul plenar al bucuriei de a trăi, în care se infiltra însă geamătul obsesiv al conştiinţei trădării. O făcu să penduleze ba într-o direcţie, ba în cealaltă; şi lăsă poemul din mînă ca un sentiment aproape de veneraţie pentru persoana care putuse da grai unui conflict spiritual atît de adînc şi de complex. În veneraţie se amesteca şi un fir de milă pentru tensiunea prin care trebuia să fi trecut înainte de a putea scrie un asemenea poem, şi, totodată, un simţămînt înrudit cu cel matern, o dorinţă fierbinte de a-l ocroti împotriva propriilor lui conflicte şi violenţe.

Hotărîseră să se întîlnească a doua zi la Galeria Naţională, şi Dinny se duse acolo mai devreme, luînd poemele cu ea. Wilfrid o găsi în faţa tabloului *Matematicianul* de Gentile Bellini. Stătură cîtva timp alături privind, fără să schimbe un cuvînt.

- Adevăr, calitate şi efect decorativ. Mi-ai citit materialul?

- Da. Haide să ne aşezăm. L-am luat cu mine.

Se aşezară şi Dinny îi dădu plicul.

- Ei? o întrebă; Dinny îi văzu buzele tremurînd.

- Teribil de bune.

- Realmente?

- Realmente şi într-adevăr. Unul, mai ales, e cel mai bun.

- Care?

Zîmbetul lui Dinny părea să spună: "Mai întrebi?"

- *Leopardul?*

- Da. M-a străpuns aici...

- Să-l dau deoparte?

Intuitiv, Dinny îşi dădu seama că Wilfrid va proceda întocmai cum îi va spune ea, şi răspunse cu voce slabă:

- N-ai să acorzi atenţie părerilor mele, nu-i aşa?

- Am să fac exact cum îmi vei spune.

- Atunci fireşte că nu-l poţi da deoparte. Este poemul cel mai frumos pe care l-ai scris vreodată.

- *Inshallah!*

- Ce te face să ai dubii?

- E simţire nudă.

- Da, replică Dinny, nudă... dar frumoasă. Un lucru nud trebuie să fie frumos.

- Nu se prea potriveşte cu gîndirea generală.

- Desigur că o ființă civilizată își acoperă diformitățile și suferințele. Nu-i nimic plăcut în a fi primitiv, nici măcar în artă.

- Riști să fii excomunicată. Urîtul este azi obiectul unui cult sacru.

- Reacția la pozele de pe cutiile de bomboane, murmură Dinny.

- Ah! Cine a inventat pozele de pe capacele acelea, a păcătuit împotriva Sfîntului Duh, l-a insultat pe cei mici.

- Vrei să spui că artiștii sînt copii?

- Și nu sînt? Altfel s-ar comporta cum se comportă?

- Da, s-ar părea că le plac jucăriile. Ce anume ți-a inspirat poemul?

Fața lui căpătă din nou expresia aceea de adîncuri de ape răscolite, ca atunci cînd li se adresase Muskham în fața statuii lui Foch.

- Într-o zi, poate că o să-ți spun. Mergem mai departe?

Cînd se despărțiră, Wilfrid o întrebă:

- Mîine e duminică. Te pot vedea?

- Dacă dorești...

- Ce-ai zice de o vizită la Grădina Zoologică?

- Nu, nu la Zoo. Urăsc cuștile.

- Pe bună dreptate. Atunci Grădina Olandeză lîngă Palatul Kensington?

- Da.

Aceasta a fost a cincea zi de întîlniri consecutive.

Pentru Dinny era ca vraja vremii frumoase, cînd în fiecare noapte adormi cu speranța că o să mai dureze și în fiecare dimineață te freci la ochim neverindu-ți a crede că într-adevăr durează.

În fiecare zi, cînd el o întreba: "Te văd mîine?" răspundea invariabil: "Dacă dorești"; în fiecare zi ascundea cu grijă, față de toți, cu cine se întîlnește, cum și cînd; și totul i se părea că se potrivește atît de puțin cu ea însăși, încît se gîndea: "Cine-i tînăra aceasta care pleacă de-acasă pe furiș, se întîlnește cu un tînăr și se întoarce cu senzația că plutește în nori? Oare visez un vis fără de sfîrșit? Numai că în vis nu mănînci pui rece și nu bei ceai."

Momentul cel mai grăitor pentru starea ei de spirit a fost acela cînd Hubert și Jean pășiră în holul din Mount Street, unde urmau să locuiască pînă după nunta lui Clare. Această primă revedere cu fratele ei iubit, după o absență de optsprezece luni, ar fi trebuit să-i dea un tremur de emoție.

Totuşi îl primi neclintită ca o stîncă, ba chiar capabilă de aprecieri la rece. Hubert arăta extrem de bine, bronzat şi mai puţin slab, dar mai comun. Dinny încercă să-şi spună că aceasta se datora faptului că acum se afla în siguranţă, şi era căsătorit, şi revenise la viaţa ostăşească, dar în sinea ei ştia că de vină era numai comparaţia cu Wilfrid. Părea să-şi fi dat subit seama că în Hubert n-ar fi fost niciodată loc pentru un profund conflict spiritual; el aparţinea tipului de oameni care-i era atît de familiar: cei ce vedeau cărarea bătătorită şi o urmau fără vreo îndoială reală. Şi apoi, marea deosebire provenea din prezenţa lui Jean. Nu va mai putea fi niciodată faţă de fratele ei, şi Hubert nu va mai putea fi niciodată faţă de ea aşa cum fuseseră înainte de a se fi căsătorit. Jean era strălucitor de vioaie şi radioasă. Parcurseseră tot drumul de la Khartum la Croydon în avion, cu patru escale. Dinny era tulburată de lipsa de interes care se ascundea de fapt sub concentrarea aparentă cu care urmărea relatările asupra vieţii lor de acolo, pînă cînd menţionarea numelui Darfur o făcu să ciulească urechile. Darfur era locul unde i se întîmplase ceva lui Wilfrid. Înţelese că mai existau încă urmaşi ai lui Mahdi pe acolo. Se discută apoi personalitatea lui Jerry Corven. Hubert era entuziasmat de "o treabă bună" pe care o făcuse. Jean aduse completările de rigoare. Soţia unui împuternicit guvernamental îşi pierduse capul de dragul lui. Se spunea că Jerry Corven se purtase foarte prost.

- Mă rog, mă rog! interveni Sir Lawrence. Jerry e un pirat şi femeile n-ar trebui să-şi piardă capul din cauza lui.

- Da, întări Jean. În zilele noastre e o prostie să-i condamni pe bărbaţi.

- Altădată, murmură Lady Mont, bărbaţii făceau avansurile şi femeile erau condamnate; acum femeile fac avansurile şi bărbaţii sînt condamnaţi.

Nemaipomenita coerenţă a acestei enunţări îi amuză pe toţi de uimire, pînă cînd Em adăugă:

- Odată am văzut două cămile, îţi aminteşti, Lawrence, ce drăguţe erau?

Jean păru îngrozită, iar Dinny surîse.

Hubert reveni la subiect:

- Nu ştiu, spuse el; se căsătoreşte cu sora noastră.

- Clare va da şi va lua, preciză Lady Mont. Aşa se întîmplă cînd ai nasul coroiat. Pastorul, urmă ea adresîndu-se lui Jean, zice că există un nas Tasburgh. Tu nu-l ai. Se încreţeşte. Fratele tău Alan îl are un pic. Apoi privi la Dinny. Şi e în China.

adăugă. Am spus eu c-o să se însoare cu fiica unui ofițer de intendență.

- Dumnezeule mare, mătușă Em, dar nu s-a însurat! strigă Jean.

- Nu. Fete foarte drăguțe, sînt convinsă. Nu ca fiicele de preoți.

- Mulțumesc.

- Mă refeream la acelea pe care la găsești în Hyde Park. Cînd vor să agațe un bărbat zic că-s fiice de preot. Credeam că toată lumea știe lucrul ăsta.

- Jean are o educație parohială, mătușă Em, o apără Hubert.

- Da-i de doi ani măritată cu tine. Cine a zis: "și înmulțească- se ca frunza și ca iarba"?

- Moise? spuse Dinny.

- Și de ce nu?

Ochii ei erau fixați asupra lui Jean, care roși. Sir Lawrence remarcă în grabă:

- Sper că Hilary va fi la fel de concis la cununia lui Clare cum a fost și la cununia voastră, Hubert. A bătut recordul.

- Hilary predică frumos, reluă Lady Mont. La moartea regelui Eduard și-a compus predica pe psalmul *Solomon în toată slava lui*. Înduioșător! Și cînd l-am spînzurat pe Casement, îți aduci aminte, ce stupid din partea noastră, a vorbit despre bîrnă și despre pai. O aveam în ochi.

- Dacă aș putea agrea vreodată o predică, aceea ar fi a unchiului Hilary, spuse Dinny.

- Da, întări Lady Mont, era în stare să înfulece mai mult zahăr candel decît orice alt băiețaș din cîți cunoșteam și arăta ca un înger. Mătușa ta Wilmet și cu mine obișnuiam să-l ținem cu capul în jos, ca pe cățel, știi, tot sperînd c-o să iasă ceva din el, dar niciodată nu ne căpătam zahărul înapoi.

- Cred că erați o familie tare drăguță, mătușă Em.

- Istovitoare. Tatăl nostru care nu era în ceruri avea grijă să ne vadă cît mai puțin. Mama n-avea încotro, biata de ea. Eram lipsiți de orice simț al datoriei.

- Și acum aveți cu toții prea mult; nu-i curios?

- Lawrence, eu am simțul datoriei?

- Categoric nu, Em.

- Așa gîndeam și eu.

- Dar nu-i așa, unchiule Lawrence, că membrii familiei Cherrell au, în general, prea mult simț al datoriei?

- Cum ar putea avea *prea mult?* întrebă Jean.

Sir Lawrence își fixă monoclul în orbită.

- Dinny, îmi miroase a erezie.

- Datoria, fără îndoială, îngustează viziunea asupra lucrurilor, nu-i așa unchiule? Tata, și unchiul Lionel, și unchiul Hilary, chiar și unchiul Adrian, se gîndesc întotdeauna, în primul rînd, la ceea ce ar trebui să facă. Îți disprețuiesc propriile dorințe. Foarte frumos, desigur, dar cam plicticos.

Sir Lawrence scăpă monoclul din orbită.

- Familia ta, Dinny, răspunse el, ilustrează perfect concepția mandarinatului. Ei la un loc țin în spate imperiul. Școli publice Osborne, Sandhurst; oh! oh! și multe altele. Din generație în generație, avîndu-și sursa în căminul părintesc. Sug astea toate o dată cu laptele mamei. Slujbe în sînul Bisericii, slujbe la Stat: foarte interesant, foarte rar în zilele noastre, foarte vrednic de admirație.

- Mai ales cînd i-a ajutat să se mențină în vîrful societății, murmură Dinny.

- Aiurea! exclamă Hubert. De parcă cineva se gîndește la așa ceva cînd își îndeplinește slujba.

- Nu te gîndești pentru că n-ai nevoie; dar dacă ai avea, te-ai gîndi numaidecît.

- Cam criptic, Dinny, comentă Sir Lawrence; vrei să spui că în momentul cînd i-ar amenința ceva, ar gîndi: "Noi nu trebuie să fim dați la o parte, noi sîntem Totul."

- Dar sînt într-adevăr, unchiule?

- Cu cine ai venit în contact, draga mea?

- O, cu nimeni. Dar uneori mai trebuie să și gîndești.

- Vai, e prea deprimant, se văicări Lady Mont. Revoluția rusă și toate astea.

Dinny era conștientă că Hubert o privea de parc-ar fi gîndit: "Ce-o fi apucat-o pe Dinny?"

- Poți oricînd să scoți o osie, dacă vrei, dar atunci cade și roata.

- Bine spus, Hubert, aprecie Sir Lawrence; e o greșeală să gîndești că poți înlocui tipul clasic, sau că poți crea la repezeală. Stăpînul e născut, nu făcut - asta dacă consideri atmosfera căminului ca făcînd parte din "naștere". Și, dacă mă întrebi pe mine, tipul se stinge repede. E păcat că nu-l putem conserva în vreun fel; ar trebui să avem Parcuri Naționale pentru el, așa cum avem rezervații pentru bizoni.

- Nu, îl întrerupse Lady Mont. Eu nu vreau.

- Ce anume, mătușă Em?

- Să beau șampanie miercurea, o băutură infectă, cu

bășici.

- Dar e nevoie să bem, dragă?

- Mi-e teamă de Blore. E atît de obișnuit... Pot să-i spun eu mult și bine că nu, tot o s-o aducă.

- Dinny, ai mai auzit ceva de Hallorsen în ultima vreme? întrebă Hubert deodată.

- Nu, de cînd s-a reîntors unchiul Adrian. Cred că-i prin America Centrală.

- Era mare, comentă Lady Mont. Cele două fete ale lui Hilary, Sheila, Celia și cu mica Anne, fac cinci, îmi pare bine că nu ești și tu, Dinny. E o superstiție, desigur.

Dinny se lăsă pe speteaza scaunului și lumina îi căzu din plin pe gît.

- Îmi ajunge că am fost o dată domnișoară de onoare, mătușă Em...

Cînd a doua zi dimineață îl întîlni pe Wilfrid la Galeria Wallace, Dinny îi spuse:

- Ți-ar plăcea să vii mîine la nunta lui Clare?

- N-am joben și redingotă; le-am dat cadou lui Stack.

- Îmi aduc aminte cum arătai, perfect. Aveai o cravată cenușie și o gardenie.

- Iar tu erai îmbrăcată în verde marin.

- *Eau-de-Nil*. Mi-ar fi plăcut să-mi vezi familia, și vor fi cu toții acolo; după aceea i-am fi putut bîrfi.

- Am să mă strecor printre "au mai luat parte și..." și o să caut să nu fiu văzut.

'Dar nu și de mine' gîndi Dinny. Va să zică nu va trebui să treacă o zi întreagă fără să-l vădă!

La fiecare dintre întîlniri, Wilfrid părea tot mai puțin pornit împotriva lui însuși; și uneori o privea atît de intens, încît inima lui Dinny pornea să bată cu furie. Cînd se uita la el, ceea ce se întîmpla rar și numai cînd Wilfrid nu observa, avea grijă să-și păstreze privirea foarte limpede. Ce bine că poți avea avantajul acesta asupra bărbaților, știi întotdeauna cînd se uită ei la tine, dar tu te poți uita la ei fără ca să-și dea măcar seama.

De astă dată, cînd se despărțiră, Wilfred îi spuse:

- Hai să mergem marți din nou la Richmond. Te iau de la Foch, la ora două ca și pînă acum.

Iar ea răspunse: "Da".

VI

Nunta lui Clare Charwell, care a avut loc în Hanover Square, a fost "elegantă" şi avea să ocupe cu lista participanţilor, cîte un sfert de coloană în ziarele tradiţionale. Şi, cum spunea Dinny:

- Ce plăcere pentru ei!

Clare, însoţită de tatăl şi mama ei, veni de la Condaford să petreacă noaptea în Mont Street. Ocupată pînă în ultimul moment cu sora ei mai mică şi încercînd o emoţie pe care o camufla cu umor, Dinny sosi la biserică, împreună cu Lady Cherrell, cu puţin timp înainte de apariţia miresei. Rămase mai în urmă ca să adreseze cîteva cuvinte unui bătrîn intendent, în capătul naosului, şi-l zări pe Wilfrid. Se afla în partea rudelor miresei, departe, şi se uita la ea. Dinny îi dărui un zîmbet fugar, apoi străbătu naosul şi se aşeză lîngă mama ei, în strana din stînga, în faţă. Michael îi şopti, cînd trecu pe lîngă el:

- Invitaţii s-au "desfăşurat", nu glumă!

Se desfăşuraseră. Clare era foarte cunoscută şi populară, Jerry Corven era şi mai cunoscut, chiar dacă nu atît de popular. Dinny privi de jur împrejur la "public", cînd e vorba de o nuntă, niciodată nu poţi folosi termenul "congregaţie". Lipsite de regularitate şi avînd multă personalitate, chipurile lor refuzau generalizări. Arătau ca oameni cu convingeri şi vederi proprii. Bărbaţii nu se conformau nici unui tip special, neavînd nimic din acea uniformitate dezolantă ce caracteriza pe vremuri casta militară germană. În strana din faţă, alături de ea

şi de mama ei, se aflau Hubert şi Jean, unchiul Lawrence şi mătuşa Em; în strana din spate se găseau Adrian şi Diana, doamna Hilary şi Lady Alison. Dinny îl zări pe Jack Muskham la capătul unui şir de strane, cu două sau trei rînduri în spate, înalt, bine îmbrăcat, cu o figură cam plictisită. Făcu un semn din cap către ea, şi Dinny gîndi: "Ciudat că-şi aduce aminte de mine!"

În şirul de strane al familiei Corven se putea vedea aceeaşi diversitate de chipuri şi expresii. Cu excepţia lui Jack Muskham, a mirelui şi a cavalerului său de onoare, cu greu puteai găsi un bărbat care să dea impresia că-i bine îmbrăcat sau că s-a preocupat de aspectul său vestimentar. Dar privindu-le feţele, Dinny avu senzaţia că se statorniciseră în acceptarea unui anumit crez. Nici unul dintre ei nu-i stîrnea simţămîntul acela pe care- l trezea faţa lui Wilfrid: de conflict spiritual, frămîntare, visare, suferinţă şi revelaţie. "Scornesc aureli", gîndi Dinny. Şi-şi odihni privirile pe chipul lui Adrian. Zîmbea calm pe deasupra bărbuţei lui de ţap, care-i prelungea faţa îngustă, bronzată. "Ce faţă plăcută are, îşi spuse Dinny; nu îngîmfată ca feţele celor ce poartă cioc din principiu. O să fie întotdeauna cel mai drăguţ om din lume." Şi-i şopti:

- Frumoasă colecţie de oase avem aici, unchiule.

- Aş vrea să am scheletul tău, Dinny.

- Am de gînd să cer să fiu incinerată şi împrăştiată în cele patru vînturi. Sssst...

Intra corul, urmat de preoţii oficiali. Jerry Corven se întoarse spre ei. Buzele acelea cu zîmbet de pisică pe sub mustaţa subţire, trăsăturile dure şi ochii sfidători, iscoditori! Dinny, năpădită brusc de groază, îşi spuse: "Cum a putut Clare! Dar, la urma urmei, probabil că eu aş gîndi acum la fel despre oricare faţă în afară de una singură. Devin nătîngă." Apoi intră Clare, plutind printre strane, la braţul tatălui ei. "Arată divin! Fie binecuvîntată!" O rafală de emoţii sugrumară gîtlejul lui Dinny; îşi strecură mîna în mîna mamei ei. "Biata mamă! E îngrozitor de palidă. Zău aşa, întreaga ceremonie e stupidă! Oamenii ţin s-o facă lungă, şi obositoare, şi sentimentală. Slavă Domnului că redingota cea veche a tatei arată încă decent, îi scosese petele cu amoniac; şi tata stătea în poziţia în care-l văzuse cînd trecea trupele în revistă. Dacă unchiul Hilary o să aibă vreun nasture descheiat, tata o să-l observe pe dată. Numai că veşmintele lui n-au nasturi." Tînjea cu ardoare să fie lîngă Wilfrid, acolo departe, în spatele mulţimii. Probabil că-i bat tot felul de gînduri neortodoxe, şi s-ar fi consolat unul pe

celălalt prin zîmbete.

Iată domnișoarele de onoare! Cele două fete ale lui Hilary, verișoarele ei Monica și Jean, suple și agere, mica Celia Moriston, blondă ca un serafim (dacă serafim e de sex feminin), Sheila Ferse, brună și strălucitoare; și rățușca de Anne, cu mersul legănat, o gâlușcă perfectă.

Cînd îngenunche, Dinny se mai liniști. Își aminti cum îngenuncheau amîndouă, lîngă pat, în cămășuțele de noapte, pe cînd Clare era un nod de fetiță de trei ani, iar ea, "o fată mare" de șase ani. Obișnuia să se rezeme cu bărbia de marginea patului, ca să-și cruțe genunchii; și ce dulce era Clare cînd își înălța mînuțele, asemenea copilului din tabloul lui Reynolds. "Bărbatul ăsta, continuă Dinny să-și spună, o s-o facă să sufere. Știu că așa va fi!" Gîndurile i se întoarseră la nunta lui Michael, de la care trecuseră toți acești zece ani. Acolo stătuse, alături de o fată pe care n-o cunoștea, o rudă a lui Fleur. Și ochii ei, plimbîndu-se dintr-un loc în altul cu vioiciunea tinereții, poposiseră asupra lui Wilfrid, care stătea într-o parte, cu privirile ațintite asupra lui Michael. Bietul Michael! Arătase cam aiurit în ziua aceea, năucit de atîta triumf. Își aducea aminte distinct că gîndise: "Michael și îngerul său pierdut!" Era în chipul lui Wilfrid ceva ce sugera că fusese izgonit de pe tărîmul fericirii, o expresie în care se amestecau disprețul și jindul. Trecuseră abia doi ani de la încheierea armistițiului și, acum, Dinny știa ce cumplită dezamăgire și ce senzație de ruină îi lăsase războiul. În ultimele zile îi vorbise fără nici o reținere; discutase chiar, cu un dispreț amuzat, despre pasiunea pe care o făcuse pentru Fleur, la un an și jumătate după acea cununie, pasiune care l-a proiectat de-a dreptul în Orient. Dinny fusese în vîrstă doar de zece ani cînd izbucnise războiul, care nu însemnase pentru ea altceva decît că mama era îngrijorată din pricina tatei, că ședea tot timpul împletind, și că ajunsese un fel de depozit de ciorapi de lînă; că toată lumea îi ura pe nemți; că nu avea voie să mănînce dulciuri pentru că erau preparate cu zaharină și, în cele din urmă, zarva și durerea cînd Hubert plecase pe front și scrisorile lui soseau destul de rar. În aceste cîteva zile din urmă înțelesese de la Wilfrid, mai limpede și mai pregnant decît oricînd pînă acum, ce însemnase războiul pentru cei care, asemenea lui Michael, îi simțiseră din plin gustul pe parcursul unor ani și ani de zile. Cu darul lui de a reda, o făcuse să simtă ce înseamnă smulgerea din rădăcină, disperata răsturnare a valorilor, neîncrederea profundă și crescîndă în tot ceea ce au

decretat şi au sanctificat epoca şi tradiţia. Pretindea că acum izbutise să depăşească urmările războiului. Se poate să fi gîndit astfel, totuşi se mai găseau în el capete de nervi sfîrtecaţi care încă nu fuseseră cîrpiţi. Nu-l văzuse niciodată fără să simtă nevoia de a-l alina cu o mînă răcoroasă pe frunte.

Verigheta fusese trecută în deget, cuvintele sacre rostite, exortaţia terminată; se îndreptau spre sacristie. Mama şi Hubert îi urmau. Dinny rămase nemişcată, cu ochii pironiţi pe fereastra dinspre răsărit. Căsnicie! Ce servitute imposibilă, doar... doar cu excepţia căsătoriei cu o unică persoană.

Un glas îi şopti în ureche:

- Dinny, dă-mi batista ta. A mea-i muiată toată, şi a unchiului tău e albastră.

Dinny îi trecu un pătrăţel de muselină şi profită ca să-şi pudreze pe furiş nasul.

- Ar fi trebuit făcută la Condaford, Dinny, continuă mătuşa ei. Atîta lume... e atît de obositor să-ţi aduci aminte cine *nu* este. Asta-i maică-sa, nu? Deci n-a murit.

Dinny se gîndea: "Să-i mai arunc o privire lui Wilfrid?"

- Cînd m-am măritat eu, toată lumea m-a sărutat, îi şopti mătuşă-sa. Ce promiscuitate! Am cunoscut o fată care s-a măritat numai ca să fie sărutată de cavalerul de onoare al mirelui. Aggie Tellusson. Mă întreb ce-o fi devenit. Uite-l că vin înapoi!

Da! Cît de bine cunoştea Dinny zîmbetul acesta al miresei! Cum putea oare Clare să simtă ce simţea, din moment ce nu se măritase cu Wilfrid? Îşi luă locul în spatele tatălui şi mamei ei, lîngă Hubert, care-i murmură: "Capul sus, fetiţo, putea să fie şi mai rău!" Despărţită de el printr-o taină care o absorbea în întregime, Dinny îi strînse braţul. Şi apoi, chiar în clipa acestui gest, îl văzu pe Wilfrid, cu braţele împreunate la piept, privind-o fix. Îi dărui din nou un zîmbet fugitiv, şi apoi totul se învălmăşi într-un soi de talmeş-balmeş, pînă cînd se pomeni înapoi în Mount Street, cu mătuşa Em zicîndu-i, chiar în uşa salonului:

- Stai lîngă mine, Dinny, şi trage-mi cîte o ciupitură cînd crezi că e nevoie.

Urmă apoi sosirea musafirilor şi comentariile neîntrerupte ale mătuşă-si:

- Da, e maică-sa - pusă la conservat. Uite-o pe Hen Bentworth!... Hen, Wilmet e aici, are acum din ce se înfrupta... Ce mai faci? Da, nu-i aşa?... Foarte obositor... Ce mai faceţi? Trecerea verighetei în deget a fost făcută atît de dibaci, nu găsiţi? Scamatori!... Dinny, cine-i ăsta?... Bună seara.

Fermecători! Nu! Cherrell. Nu se pronunță cum se scrie, știți... e atît de plictisitor!... Darurile sînt acolo, lîngă omul cu cizme[1] care se străduie să arate că nu e ce e. Stupid, așa mi se pare mie. Dar se obișnuiește... Ce mai faceți?... Dumneata ești Jack Muskham? Lawrence a visat azi-noapte că erai gata să plesnești... Dinny, adu-mi-o și pe Fleur, ea cunoaște pe toată lumea.

Dinny se duse în căutarea lui Fleur și o găsi discutînd cu mirele.

Cînd se întoarseră împreună spre ușă, Fleur îi spuse:

- L-am văzut pe Wilfrid Desert la biserică. De unde și pînă unde?

Realmente, lui Fleur nu-i scăpa nimic!

- Iată-te, strigă Lady Mont. Care din astea trei din ușă e ducesa? Aia jigărită. Ah!... Bună seara. Da, încîntători! Ce plictiseală, nunțile astea! Fleur, condu-o pe ducesă să ia niște daruri...[2] Ce mai faceți?... Nu, fratele meu Hilary. Le execută de minune, nu găsiți? Lawrence zice că stă tot timpul cu ochii pe minge. Luați o înghețată... Dinny, crezi că ăsta caută să se procopsească cu ceva?... Oh! Ce mai faceți, Lord Beevenham? Cumnată-mea ar trebui să fie în locul meu... A dat bir cu fugiții. Jerry e înăuntru... Dinny, cine a zis: "Băutura, băutura!"[3] Hamlet? Ăsta a spus atîtea! Nu Hamlet?... Ah! Ce mai faceți?... Bună seara... Ce mai faci, sau ce nu mai faci?... Ce aglomerație!...Dinny dă-mi batista ta!

- Am pus puțină pudră pe ea, mătușico.

- Poftim! M-am pătat!... Ce mai faceți? Nu-i o timpenie toată treaba asta? De parcă i-ar mai interesa și altcineva în afară de propria lor persoană, știi... Oh! Uite-l pe Adrian! Ți-ai legat strîmb cravata, dragă; Dinny, îndreaptă-i-o! Ce mai faci? Da, așa sînt. Nu-mi plac florile la înmormîntare... bietele de ele zac acolo pe catafalc și pe urmă mor... Ce-ți mai face cîinele, drăguțul de el? N-ai nici un cîine? Într-adevăr!... Dinny ar fi trebuit să mă ciupești... Ce mai faceți? Ce mai faceți? Tocmai îi spuneam nepoatei mele să mă ciupească. Dumneavoastră

---

1. La nunțile din casele aristocratice este chemat un polițist menit să păzească darurile prețioase primite de tînăra pereche.

2. În zăpăceala ei, Lady Mont încurcă darurile cu băuturile, voind să spună: „să ia o băutură".

3. Cuvinte rostite în tragedia *Hamlet* de regină, după ce a băut cupa otrăvită.

reţineţi feţele? Nu. Ce drăguţ! Ce mai faci? Ce mai faceţi? Ce mai faci?... Aşta au fost trei! Dinny, cine-i arătarea care intră acum? Oh!... Ce mai faceţi? Va să zică v-aţi întors? Credeam că sînteţi în China... Dinny, adu-mi aminte să-l întreb pe unchi-tău dacă de China era vorba. S-a uitat la mine să mă înghită, nu alta! N-aş putea să mă lipsesc de rest? Cine spune mereu asta? Aminteşte-i lui Blore de "băutură", Dinny. Uite, un cîrd întreg!... Ce mai faceţi?... Ce faceţi?... Faceţi!... Faceţi!... Ce mai... Atît de dulci!... Dinny, aş vrea să le spun: "Fire-aţi să fiţi!"

Întreptîndu-se spre Blore, Dinny trecu pe lîngă Jean care stătea de vorbă cu Michael, şi se miră cum de cineva atît de plin de viaţă şi ars de soare suporta să zacă în învălmăşeala asta. După ce-l găsi pe Blore, se întoarse la el. Faţa ciudată a lui Michael, care i se părea lui Dinny că devine tot mai simpatică pe măsură ce treceau anii, înnobilată parcă de amprenta adîncă a simţămintelor lui frumoase, arăta acum încordată şi nefericită.

- Nu pot să cred, Jean, îl auzi spunînd.

- Mă rog, spuse Jean, bazarele colcăie de zvonuri. Totuşi, fără foc nu iese fum.

- Oh! Da, fum este destul! Oricum, s-a întors în Anglia. Fleur l-a văzut azi la biserică. Am să-l întreb.

- În locul tău, n-aş face-o, îl sfătui Jean. Dacă-i adevărat, probabil c-o să-ţi spună singur, şi dacă nu, înseamnă să-l amărăşti de pomană.

Aşa! Deci vorbeau despre Wilfrid. Cum să afle despre ce-i vorba fără să se demaşte că o interesează în mod special? Şi deodată se gîndi: "Chiar dacă aş putea, n-aş face-o. Dacă e un lucru important, trebuie să mi-l mărturisească el singur. Nu vreau să-l aud de la nimeni altcineva". Dar se simţea tulburată, pentru că instinctul îi spusese întotdeauna că pe cugetul lui atîrna ceva nepăsător şi straniu.

Cînd se isprăvi cu tot acest lung holocaust al sincerităţii şi după ce mireasa plecă, Dinny se prăbuşi într-un fotoliu din biroul unchiului ei, singura încăpere care rămăsese netulburată. Tatăl şi mama ei se înapoiaseră la Condaford, miraţi că nu-i însoţeşte. Nu era în firea lui Dinny să se agaţe de Londra, cînd acasă înfloriseră lalelele, îmbobocise liliacul, iar merii păreau tot mai ninşi de floare. Dar gîndul de a nu-l vedea zilnic pe Wilfrid devenise de-a dreptul dureros.

"M-am prins rău de tot, îşi spunea Dinny, mai rău decît aş fi crezut vreodată că e cu putinţă. Şi ce-o să se întîmple acum cu

mine?"

Zăcea într-un fotoliu, cu ochii închişi, cînd auzi vocea unchiului ei:

- Ah, Dinny, ce plăcut e acum după retragerea acestor hoarde de midieni! Mandarinatul în floare. Ai cunoscut măcar un sfert din ei? De ce fac oamenii nunţi? Sau la ofiţerul stării civile, sau sub cerul liber, o a treia cale de păstrare a bunei-cuviinţe nu există. Biata mătuşă-ta s-a dus la culcare. Ar fi multe de spus în favoarea mahomedanismului, cu excepţia faptului că acum e şi la ei moda să se limiteze la o singură soţie şi aia nu-i închisă în *purdah*. Apropo, circulă un zvon că tînărul Desert a trecut la mahomedanism. Ţi-a vorbit ceva despre asta? Dinny îşi înălţă capul cu o tresăltare. - Pînă acum am auzit numai de două cazuri similare, petrecute în Orient, dar ăia erau francezi şi doreau haremuri.

- Pentru aşa ceva ar fi fost suficient să aibă bani, unchiule.

- Dinny, devii cinică. Oamenilor le place să aibă consfinţirea religiei. Dar cu Desert n-ar putea să fie acelaşi caz; e o făptură foarte exigentă, după cîte îmi amintesc.

- Unchiule, religia are vreo importanţă atîta timp cît oamenii nu-şi fac rău unul altuia?

- Mă rog, ideile unor mahomedani în legătură cu drepturile femeii sînt puţin cam primitive. Dacă femeia e necredincioasă, mahomedanul e în stare s-o zidească de vie. Cînd am fost în Maroc, era acolo un şeic oribil!

Dinny se cutremură.

- Din vremuri imemoriale, după cum vine vorba, continuă Sir Lawrence, religia s-a făcut vinovată de cele mai înfiorătoare isprăvi care s-au petrecut pe acest pămînt. Mă întreb dacă tînărul Desert s-o fi convertit ca să aibă acces la Mecca. N-aş zice să-l în stare să creadă în ceva. Dar nu se ştie niciodată, e o familie bizară.

Dinny gîndi: "Nu pot şi nu vreau să vorbesc despre el."

- Ce procent din omenire mai practică azi religia, unchiule?

- În ţările nordice? Dificil de spus. La noi, zece-cincisprezece la sută din adulţi, poate. În Franţa şi în ţările meridionale, unde există ţărănime, poate ceva mai mult, cel puţin la suprafaţă.

- Dar despre oamenii care au fost aici în după-amiaza de azi, ce ai de spus?

- Cea mai mare parte dintre ei s-ar simţi şocaţi dacă le-ai spune că nu sînt buni creştini, şi cea mai mare parte ar fi şi mai şocaţi dacă le-ai cere să-şi împartă jumătate din avere la

săraci, ceea ce-i transformă în nişte joviali farisei, sau saducei, ce erau?

— Dar dumneata, unchiule Lawrence, eşti un bun creştin?

— Nu, draga mea; dacă sînt ceva, sînt un soi de adept al lui Confucius, care, după cum ştii, a fost pur şi simplu un filozof etic. Cea mai mare parte din casta noastră, în ţara asta, sînt mai curînd confuceeni decît creştini, dar fără să ştie. Credinţă în străbuni şi în tradiţie, respect pentru părinţi, onestitate, cumpătare în comportament, blîndeţe faţă de animale şi faţă de cei ce depind de noi, teama de a nu supăra pe alţii şi stoicism în faţa durerii şi a morţii.

— Şi de ce altceva ar mai fi nevoie, murmură Dinny încreţindu-şi nasul, în afară de dragostea pentru frumos?

— Frumosul? Asta-i o chestiune de temperament.

— Şi totuşi îi divizează pe oameni mai mult decît orice altceva!

— Da, dar fără voia lor. Nu te poţi sili să-ţi placă un apus de soare.

— Eşti înţelept, unchiule Lawrence, îi declară tînăra-i nepoată. O să fac o plimbare, ca să se ducă în jos tortul de nuntă.

— Şi eu o să rămîn aici, Dinny, ca să risipesc în somn aburii şampaniei.

Dinny merse şi merse la nesfîrşit. I se părea curios să se plimbe singură. Dar florile din Hyde Park erau plăcute şi apele lacului străluceau şi erau molcome, iar castanii radiau lumină. Se lăsă în voia dispoziţiei de moment, care era dispoziţia unei îndrăgostie.

VII

Cînd se gîndea la cea de-a doua după masă petrecută în Richmond Park, Dinny nu ştia niciodată dacă se trădase cu ceva înainte ca Wilfrid să-i fi spus pe neaşteptate:

- "Dinny, dacă crezi în lucrurile astea, vrei să te măriţi cu mine?

I se tăiase în asemenea măsură respiraţia, încît rămase locului, devenind din ce în ce mai palidă, pînă cînd culoarea îi năvăli din nou, cu furie, în obraji.

- Mă mir de ce mi-o ceri. Nu ştii nimic despre mine.

- Tu eşti asemenea Orientului. Sau te îndrăgosteşti de el la prima vedere, sau nu-ţi place deloc, dar niciodată n-ajungi să-l cunoşti prea bine.

Dinny clătină din cap:

- Oh! Eu nu sînt misterioasă.

- N-am să reuşesc niciodată să te descifrez; nu mai mult decît aş izbuti să cunosc una dintre statuile de pe scara muzeului Luvru. Te rog dă-mi un răspuns, Dinny.

Îşi puse mîna în mîna lui, dădu din cap şi spuse:

- Batem un record.

Pe dată, buzele lui se lipiră de ale ei, şi cînd se îndepărtară, Dinny se simţi cuprinsă de un leşin.

Acesta era, fără excepţie, lucrul cel mai neobişnuit din viaţa ei şi, cînd îşi reveni, aproape în aceeaşi clipă, în simţiri, i-o spuse.

- A fost reacţia cea mai dulce pe care ai fi putut s-o ai.

Dacă înainte fața lui i se păruse stranie, cum era acum? Buzele, în general disprețuitoare, îi erau întredeschise și-i tremurau, ochii fixați asupra ei străluceau; își ridică mîna și își îndepărtă părul, astfel încît Dinny observă pentru prima oară că avea o cicatrice la marginea frunții. Soarele, luna, stelele și toate vietățile rămase încremenite în timp ce ei doi se priviră în ochi.

În cele din urmă, Dinny spuse:

- Toată situația e absolut nereglementară. Nu mi-ai făcut nici un pic de curte; nici măcar nu m-ai sedus.

Wilfrid rîse și o cuprinse cu brațul. Dinny șopti:

- Și astfel cei doi tineri rămaseră învăluiți în propria lor fericire. Biata maică-mea!

- E o femeie drăguță?

- O scumpete. Din fericire e moartă după tata.

- Și tatăl tău cum e?

- Cel mai drăguț general pe care-l cunosc.

- Ai meu e un pustnic. Nu va fi nevoie să-l cunoști îndeaproape. Frate-meu e un măgar. Maică-mea a fugit cînd aveam trei ani, și n-am nici o soră. O să-ți vină destul de greu să te deprinzi cu o brută nomadă și necioplită ca mine.

- "Unde vei merge tu, te voi urma." Se pare că sîntem foarte vizibili pentru domnul acela bătrîn de acolo. O să scrie la ziar în legătură cu priveliștile dezgustătoare care pot fi văzute în Richmond Park.

- N-are nici o importanță.

- Pentru mine nu. Nu trăiești decît o singură dată acest prim ceas. Și ajunsesem să cred că eu n-o să-l trăiesc niciodată.

- N-ai fost niciodată îndrăgostită?

Dinny clătină din cap.

- Ce minunat! Și pe cînd fixăm cununia, Dinny?

- Nu crezi că s-ar cuveni să știe și familiile noastre mai înainte?

- Presupun că da. N-or să te lase să te măriți cu mine.

- Din punct de vedere social, îmi sînteți superior, sir.

- Nu poți fi superior unei familii care își întinde rădăcinile în trecut pînă-n secolul al doisprezecelea. Noi mergem îndărăt numai pînă într-al paisprezecelea. Un vagabond și un scriitor de versuri amare. Vor ști că o să vreau să te răpesc în Orient. Și-apoi, venitul meu se urcă doar la o mie cinci sute pe an, și practic n-am alte perspective.

- O mie cinci sute pe an! Posibil ca tata să-mi poată da și

mie două sute, pentru Clare o face.

- Bun, slavă Domnului că averea ta nu va constitui un obstacol.

Dinny se întoarse spre dînsul și în ochi i se oglindea o emoționantă încredere.

- Wilfrid, am auzit ceva despre faptul că ai fi trecut la mahomedanism. Pentru mine asta n-are nici o importanță.

- Pentru ei va avea.

Fața i se trase și i se întunecă. Dinny îi cuprinse strîns mîinile în mîinile ei.

- Poemul acela, *Leopardul*, era în legătură cu tine?

Wilfrid încercă să-și desprindă mîinile dintr-ale ei.

- Asta era?

- Da. În Darfur. Arabi fanatici. Mi-am renegat religia ca să-mi salvez pielea. Acum poți să-mi dai un picior.

Adunîndu-și toată puterea, Dinny îi trase mîna și și-o așeză pe inimă.

- Nu-mi pasă de ce ai făcut sau de ce n-ai făcut. Tu ești tu!

Spre groaza, dar și spre ușurarea lui Dinny, Wilfrid se lăsă în genunchi și-și îngropă fața în poala ei.

- Iubita mea! șopti el.

Tandrețea ocrotitoare aproape că înecă celelalte sentimente mai sălbatice și mai dulci din inima ei.

- În afară de mine mai știe cineva de treaba asta?

- Prin bazare s-a răspîndit vestea că am trecut la mahomedanism, dar se presupune că am făcut-o de bună voie.

- Wilfrid, știu că există lucruri pentru care ți-ai da viața, și asta mi-e de-ajuns. Sărută-mă!

În timp ce stăteau acolo, după-amiaza se retrăgea încet. Umbrele stejarilor se răsfrîngeau pînă la bușteanul pe care erau așezați; marginea zimțată a luminii solare se aduna de pe frunzele de ferigă tînără; cîte o căprioară trecea, pășind agale spre apă. Cerul, de un albastru clar, luminos, cu pufuri de nori albi, plini de făgăduințe, lua o înfățișare vesperală; mireasma reavănă a tufelor de ferigă și a castanilor se răspîndea în adieri ușoare; și roua serii începuse să cadă. Aerul proaspăt și îmbălsămat, iarba atît de verde, depărtarea albastră, masivitatea rămuroasă, lipsită de grație, a stejarilor, alcătuiau acestui ceas cel mai englezesc decor în care s-au iubit vreodată doi îndrăgostiți.

- Dacă mai rămînem mult aici, încep să vorbesc ca fetele de mahala, spuse Dinny în cele din urmă; dealtfel, iubitule

grăbit se lasă înserarea înrourată...

Tîrziu, în aceeaşi seară, în salonul din Mount Street, mătuşa ei spuse brusc:

- Lawrence, ia uite-te la Dinny! Dinny, tu eşti îndrăgostită.

- Îmi iei piuitul, mătuşă Em. Sînt.

- De cine?

- Wilfrid Desert.

- Îi spuneam eu lui Michael că tînărul ăsta o să dea de bucluc. Te iubeşte şi el?

- Are amabilitatea să spună că da.

- Oh, Doamne! Daţi-mi puţină limonadă! Care din voi l-a cerut pe celălalt în căsătorie?

- Ca să spun adevărul, el m-a cerut.

- Frate-su n-are nici un urmaş, aşa se spune.

- Pentru numele lui Dumnezeu, mătuşă Em!

- Şi de ce nu? Sărută-mă!

Dar peste umărul mătuşii, Dinny îl privea pe unchiul ei. El nu spusese nimic.

Mai tîrziu, cînd dădu să iasă din salon, unchiul ei o opri.

- Dinny, procedezi cu ochii deschişi?

- Da, e a noua zi de cînd îl cunosc.

- Nu vreau să fac pe unchiul sîcîitor; dar îi cunoşti handicapurile?

- Religia lui; Fleur; Orientul. Ce alta mai e?

Sir Lawrence înălţă din umerii lui înguşti.

- Povestea cu Fleur îmi stă în gît, cum ar fi spus bătrînul Forsyte. Cineva care poate face una ca asta prietenului pe care l-a condus la altar, nu poate avea prea mult simţ al loialităţii.

Roşeaţa năvăli în obrajii lui Dinny.

- Nu te mînia, draga mea, noi cu toţii ţinem foarte mult la tine.

- Unchiule, mi-a povestit totul cu multă sinceritate.

Sir Lawrence oftă.

- Atunci bănuiesc că nu mai e mare lucru de spus. Dar te implor să deschizi bine ochii înainte de a face un pas irevocabil. Există un anumit soi de porţelan care nu mai poate fi lipit dacă se sparge. Şi cred că tu eşti făcută din asemenea porţelan.

Dinny surîse, urcă în camera ei şi pe dată începu să privească îndărăt.

Dificultatea de a-şi imagina beţia pe care ţi-o dă iubirea se spulberase. Nu i se mai părea cu neputinţă să-şi deschidă

sufletul în fața altei ființe. Poveștile de dragoste pe care le citise, iubirile altora la care asistase, toate i se păreau insipide în comparație cu a ei. Și doar nu-l cunoștea decît de nouă zile, dacă făcea abstracție de străfulgerarea aceea de acum zece ani. Să fi fost oare stăpînită, în tot acest timp, de ceea ce s-ar putea numi un complex? Sau iubirea vine întotdeauna așa, pe neașteptate? O sămînță sălbatică sădită de un vînt sălbatic?

Stătu mult timp astfel, pe jumătate dezbrăcată, cu mîinile încleștate prinse între genunchi, cu bărbia în piept, amețită de narcoticul amintirilor, și cu strania senzație că toți îndrăgostiții din lume se adunaseră acolo, lîngă ea, pe patul acela cumpărat la Tothenham Court Road.

VIII

Condaford resimțea această poveste de iubire și, cu ploaia fină care cădea, părea să jelească pierderea celor două fiice.

Dinny îi găsi pe taică-su și pe maică-sa hotărîți să nu facă mare caz de pierderea lui Clare, și spera că vor adopta aceeași atitudine și în ceea ce-o privea pe ea. Simțindu-se, cum spunea singură, foarte "orășenizată", începu să se pregătească pentru încercarea dezvăluirii tainei, îmbrăcîndu-și impermeabilul și ieșind să dea o raită prin împrejurimi. Hubert și Jean erau așteptați la cină, și Dinny voia să-și împuște toți iepurii deodată. Ploaia care-i răcorea obrajii, aroma pătrunzătoare, chemarea nostalgică a cucului, pomii împodobiți cu frunzulițe sau în diverse stadii de înmugurire îi înviorau trupul, dar îi picurau puțină tristețe în suflet. Intrînd într-un desiș, înaintă de-a lungul unei alei. Era o pădurice de fagi și frasini, printre care apărea cîte un arbore de tisă răzleț, pămîntul fiind calcaros. Țăcănitul constant al unei ciocănitoare era singurul sunet care se auzea, ploaia nefiind încă destul de deasă ca stropii să picure de pe frunze. În toată viața ei, Dinny nu fusese decît de trei ori în străinătate: în Italia, la Paris și în Pirinei, și de fiecare dată se întorsese acasă mai îndrăgostită de Anglia și de Condaford ca oricînd. De aici încolo însă, drumul ei va duce cine știe unde; va fi presărat, desigur, cu nisip, smochini, siluete adăstînd pe lîngă fîntîni, acoperișuri turtite, glasuri de muezin, priviri furișate pe după văluri. Dar, de

bună seamă, Wilfrid se va lăsa pătruns de farmecul Condafordului, şi nu va avea nimic împotrivă să petreacă din cînd în cînd cîte un răstimp aici. Tatăl lui locuia într-un muzeu, pe jumătate închis şi niciodată vizitat, care-ţi dădea o senzaţie sinistră. Acesta, în afară de Londra şi de Eton, era tot ce părea să cunoască Wilfrid în Anglia, pentru că patru ani fusese pe front şi opt ani în Orient.

"Eu trebuie să-l fac să descopere Anglia, gîndi Dinny, iar el va trebui să mă facă să descopăr Orientul."

În noiembrie trecut, o vijelie doborîse cîţiva fagi. Privindu-le rădăcinile groase şi turtite, Dinny îşi aminti de vorbele lui Fleur cum că vînzarea lemnului de pădure era singura cale de a face faţă taxelor de moştenire. Dar tata n-avea decît şaizeci şi doi de ani. Flăcările din obrajii lui Jean, în seara sosirii, cînd mătuşa Em citase: "Înmulţească-se ca iarba şi ca frunza!" Un copil se afla pe drum! Fără îndoială un băiat. Jean era soiul de femeie care naşte băieţi. O altă generaţie de Cherrelli în linie directă. De-ar avea şi ea un copil cu Wilfrid! Ce-ar fi atunci? Doar nu poţi vagabonda cu plozii după tine. O săgeată, un fior de nesiguranţă. Viitorul, ce tărîm necunoscut. O veveriţă trecu razant pe lîngă silueta ei nemişcată şi se căţără pe un trunchi. O urmări zîmbind, sprinteană, roşie, cu coada stufoasă. Slavă Domnului, Wilfrid iubea animalele! "Cînd la *fondouk-ul* [1] lui Dumnezeu, măgarii sînt primiţi..." Condaford cu lumea lui de păsări, cu pădurile şi piraiele, coamele, magnoliile, porumbeii rotaţi, păşunile verzi, nu se poate să nu-i placă! Dar tatăl şi mama ei, Hubert şi Jean, or să-i placă oare? El o să le placă? N-o să le placă, e prea spontan, prea labil, prea amar; ascundea cu grijă tot ce era mai bun în el, de parcă s-ar fi ruşinat; nu vor înţelege îndurirea lui după frumos! Şi faptul că-şi schimbase religia, chiar dacă nu vor cunoaşte ceea ce-i povestise ei, totuşi o să le apară ciudat şi derutant.

Condaford Grange nu avea nici fecior, şi nici lumină electrică; Dinny alese momentul cînd slujnicele aşezară carafele cu vin şi desertul pe masa din lemn de castan lustruit, în care se răsfrîngea lumina luminărilor.

- Îmi pare rău că intervin cu o chestiune personală, începu ea brusc, dar m-am logodit.

Nimeni nu scoase o vorbă. Fiecare dintre cei patru aflaţi

1. Hanul.

de față era deprins să gîndească și să spună că Dinny ar fi soția ideală, dar nici unul dintre ei nu se simți mai fericit la gîndul că avea să se mărite. Apoi Jean rupse tăcerea.

- Cu cine, Dinny?

- Wilfrid Desert, al doilea fiu al Lordului Mullyon, a fost cavalerul de onoare al lui Michael.

- O! dar...

Dinny îi privi cu înverșunare pe ceilalți trei. Fața tatălui ei era impasibilă pentru că nu-l cunoștea pe tînăr din moși strămoși; trăsăturile blînde ale mamei ei exprimau tulburare și curiozitate; Hubert avea un aer scandalizat.

Apoi Lady Cherrell întrebă:

- Dar bine, Dinny, cînd l-ai cunoscut?

- Cu numai zece zile în urmă, dar m-am întîlnit cu el în fiecare zi de atunci încoace. Cred că-i vorba de o dragoste la prima vedere, cum a fost cazul și cu tine, Hubert. Ne-am adus aminte unul de celălalt de la nunta lui Michael.

Hubert își aținti ochii în farfurie.

- Știu că a trecut la mahomedani, cel puțin așa se spune la Khartum.

Dinny încuviință din cap.

- Cum? strigă generalul.

- Asta este, *sir*.

- Dar de ce?

- Nu știu. Eu nu l-am văzut niciodată. A locuit multă vreme în Orient.

Lui Dinny îi stătea pe buze să răspundă: "Din moment ce nu ești credincios, e totuna dacă ești mahomedan sau creștin", dar se înfrînă. Nu prea ar fi fost o dovadă în favoarea lui.

- Eu nu pot înțelege pe un om care-și schimbă religia, declară generalul deschis.

- S-ar zice că vestea mea n-a stîrnit prea mare entuziasm, murmură Dinny.

- Draga mea, cum ar putea fi altfel, din moment ce nu-l cunoaștem?

- Da, desigur, mamă. Pot să-l invit aici? Poate să întrețină o soție, și mătușa Em spune că fratele lui n-are nici un urmaș.

- Dinny! o mustră generalul.

- Am glumit, dragule.

- Dar ce nu-i glumă, adăugă Hubert, e faptul că pare să fie un soi de beduin, mereu rătăcitor.

- Și doi pot rătăci împreună, Hubert.

- Ai spus întotdeauna că detești să te desparți de

Condaford.

- Îmi aduc aminte că şi tu spuneai că însurătoarea nu te atrage deloc, Hubert. Sînt sigură, mamă, că şi tu şi tata aţi afirmat cîndva acest lucru. L-aţi mai afirmat vreodată de cînd v-aţi căsătorit?

- Vicleano!

Cu acest singur cuvînt, Jean puse capăt scenei.

Dar la ora culcării, în dormitorul mamei ei, Dinny o întrebă:

- Deci pot să-l invit pe Wilfrid aici?

- Desigur, oricînd vrei. Sîntem mai mult decît doritori să-l cunoaştem.

- Ştiu că e un şoc, mamă, mai ales că vine atît de curînd după Clare; totuşi te-ai aşteptat că şi eu o să plec într-o bună zi.

Lady Cherrell oftă:

- Bănuiesc că aşa e.

- Am uitat să spun că e poet, un poet adevărat.

- Poet? repetă mama ei, ca şi cum acest lucru adăugase ultima picătură la cupa neliniştii ei.

- Sînt doar atîţia la catedrala Westminster. Dar nu te necăji, el n-o să fie niciodată acolo.

- Deosebirea de religie e o chestiune serioasă, Dinny, mai ales cînd apar copiii.

- De ce, mamă? Nici un copil nu are o religie de care să merite să vorbeşti, pînă nu creşte mare, şi atunci poate alege singur. Şi apoi, pînă cînd copiii mei, dacă o să am vreunul, vor creşte mari, chestiunea religiei va fi o problemă pur academică.

- Dinny!

- De pe acum e aşa, cu excepţia cercurilor ultrareligioase. Religia oamenilor obişnuiţi se confundă din ce în ce mai mult cu normele de etică.

- Eu nu ştiu destul ca să discut acest lucru, şi cred că nici tu nu ştii.

- Măicuţă scumpă, dezmiardă-mă pe cap.

- Oh, Dinny, sper că ai ales cu înţelepciune!

- Iubito, cea aleasă am fost eu.

Îşi dădu seama că nu aceasta era calea de a o îmbărbăta pe maică-sa, dar cum nu cunoştea o alta, îi dădu sărutul de noapte bună şi plecă.

În camera ei, se aşeză şi aşternu pe hîrtie:

Condaford Grange; vineri

Iubitule,

Aceasta este, în mod categoric şi absolut, prima mea scrisoare de dragoste, aşa că, vezi bine, nu prea ştiu cum să mă exprim. Cred că o să-ţi spun pur şi simplu "te iubesc", şi-o să las lucrurile aici. Am dat în vileag vestea cea bună. Fireşte că sînt cu toţii curioşi şi doritori să te vadă cît mai repede cu putinţă. Cînd vii? Cînd te vei afla aici, întreaga poveste n-o să-mi mai pară atît de mult un vis foarte ireal şi foarte frumos. Aici, la noi, e foarte simplu. Nu ţi-aş putea spune dacă am trăi "în stil mare", în cazul că ne-ar îngădui-o mijloacele. Dar întreg personalul nostru e alcătuit din trei servitoare, un rîndaş-şofer şi doi grădinari. Bănuiesc că maică-mea o să-ţi placă, nu cred că ai să te înţelegi prea bine cu taică-meu şi cu fratele meu, deşi mă aştept ca soţia lui, Jean, să-ţi aţîţe imaginaţia poetică, e o făptură atît de plină de vitalitate! Sînt convinsă că ai să îndrăgeşti Condafordul în sine. Are adevărata "patină" veche. Vom putea călări, şi vreau să merg mult cu tine, şi să vorbim mult, şi să-ţi arăt colţişoarele şi cotloanele mele dragi. Sper că va fi soare, pentru că tu îl iubeşti atît de mult. Mie îmi plac toate zilele aici, indiferent de vreme; şi dacă aş putea fi cu tine, chiar că mi-ar fi indiferentă orice fel de vreme. Camera pe care o vei avea e izolată şi supranatural de liniştită; ajungi la ea urcînd o scăriţă răsucită, cu cinci trepte, şi se numeşte "odaia preotului" pentru că Anthony Charwell, fratele lui Gilbert care a stăpînit Condafordul în timpul reginei Elisabeta, a fost zidit aici, şi hrănit prin mijlocirea unui coş pe care-l lăsa noaptea în jos, pe fereastră. Anthony era un catolic fervent, iar Gilbert era protestant, dar a ţinut seama mai întîi de frate-su, aşa cum ar fi procedat orice om cu scaun la cap. Dar după ce a zăcut trei luni ferecat acolo, într-o noapte au dărîmat zidul şi l-au slobozit ducîndu-l spre miazăzi pînă la rîul Beaulieu şi apoi "pe corabie". Zidul a fost ridicat la loc, pentru salvarea aparenţelor, şi dărîmat apoi numai de străbunicul meu, ultimul din familia noastră care a mai avut ceva bani. Se părea că-i călca pe nervi şi l-a făcut să dispară. Oamenii din sat încă mai vorbesc de acest străbunic, probabil pentru că avea un atelaj cu patru cai. La capătul scăriţei răsucite e o baie. Fereastra a fost, de bună seamă, lărgită, şi dă spre o privelişte foarte frumoasă, mai ales acum, la timpul liliacului şi al merilor înfloriţi. Camera mea, dacă doreşti să ştii, e oarecum monahală şi îngustă, dar dă de-a dreptul spre pajişte şi spre coline şi spre pădurile dindărătul lor. Am aceeaşi

cameră de la vîrsta de şapte ani, şi n-aş schimba-o pentru nimic în lume, pînă cînd tu n-ai să-mi făureşti:

"jucării şi juvaeruri pentru bucuria mea,
Din cîntec de păsări ziua, iar noaptea din rază de stea".

Aş spune că acest mic "Stevenson" [1] *e poemul meu lavorit, vezi, aşadar, că în ciuda tendinţelor mele casnice, am şi eu, pasămite, o vînă de nomadă în mine. Fiindcă veni vorba, tata e un mare îndrăgostit de natură, îi plac animalele, păsările şi copacii. Cred că cei mai mulţi ostaşi sînt astfel, e curios. Dar, fireşte, dragostea lor se referă la latura concretă şi strict cognoscibilă a naturii, şi nu la cea estetică. El înclină să vadă în orice visare o dovadă de "ţăcăneală". M-am întrebat dacă să nu le vîr sub nas poemele tale. Dacă stau să chibzuiesc, nu cred c-ar fi bine; s-ar putea să te ia prea în serios. O persoană cîştigă mai mult prin contact direct, decît prin scrierile sale. Nu prea cred că pot dormi din noaptea asta, pentru că azi e prima zi cînd nu te-am văzut, de la începutul lumii. Noapte bună, dragul meu, şi primeşte-mi sărutul*

A ta, Dinny.

P.S. Caut pentru tine fotografia în care mă asemuiesc cel mai mult cu îngerii sau, mai bine zis, în care nasul meu o păţeşte mai puţin în vînt, ţi-o trimit mîine. Pînă atunci, îţi trimit două instantanee. Şi pe cînd o fotografie de la dumneavoastră?

D.

Şi aşa s-a sfîrşit această departe de-a fi fost perfectă zi a lui Dinny.

1. Robert Louis Stevenson (1850–1894), scriitor şi poet romantic englez.

IX

Sir Lawrence Mont, de curînd ales membru al clubului "Burton", în timp ce se retrăsese de la "Aeroplane", reținînd doar așa-numitul "Snooks", "The Coffee House" și "Parthenaeum", se deprinsese să-și facă socoteala că, dacă ar fi să mai trăiască încă zece ani, fiecare vizită într-unul din aceste cluburi l-ar costa cîte doisprezece șilingi și șase pence.

Totuși, în după-amiaza de a doua zi după ce Dinny îi făcuse cunoscută logodna ei, Sir Lawrence intră la "Burton", luă o listă a membrilor și o parcurse pînă ajunse la litera D: "Hon. Wilfrid Desert". Era și firesc ținînd seama de pretențiile clubului de a deține monopolul călătorilor.

- Domnul Desert vine vreodată pe aici? îl întrebă pe portar.

- Da, Sir Lawrence, în ultima săptămînă a fost pe aici; dar înainte, n-a dat cu anii.

- De obicei e plecat. În general, pe la ce oră vine?

- Mai ales la cină, Sir Lawrence.

- Aha! Domnul Muskham e aici?

Chelnerul scutură din cap.

- Azi sînt curse la Newmarket, Sir Lawrence.

- Oh! Ah! Cum faci de la ții minte pe toate?

- Chestie de deprindere, Sir Lawrence.

- Mi-ar plăcea s-o am și eu.

Atîrnîndu-și pălăria în cui, rămase o clipă locului, în fața bandei din hol. Șomajul și urcarea continuă a impozitelor, și mai mult bani că oricînd cheltuiți pe mașini și pe sporturi.

Frumușică problemă! Apoi se îndreptă spre bibliotecă, socotind-o încăperea unde era cel mai puțin probabil să dea peste cunoscuți; și prima persoană pe care îi căzură ochii fu Jack Muskham, care discuta într-un colț, pe un ton înăbușit, pentru a fi în armonie cu mediul, cu un omuleț slab și negricios.

"Așa se explică, gîndi enigmatic Sir Lawrence, de ce nu reușesc niciodată să găsesc un buton de guler rătăcit. Prietenul meu portarul era atît de sigur că Jack trebuie să fie la Newmarket, și nu sub scrin încît l-a luat drept un altul cînd l-a văzut intrînd".

Scoțînd din raft un volum din *O mie și una de nopți*, în traducerea lui Burton, Sir Lawrence sună să i se aducă ceaiul. Nu dăduse atenție încă nici cărții, nici ceaiului, cînd îi văzu pe cei doi din colț ridicîndu-se și venind spre el.

- Nu te ridica, Lawrence, i se adresă Jack Muskham pe un ton lenevos. Telfourd Yule, vărul meu Sir Lawrence Mont.

- Am citit romanele dumneavoastră de aventuri, domnule Yule, spuse Sir Lawrence, gîndind în sinea lui: "Caraghioasă mutră!"

- Omul sfrijit, negru, pipernicit, cu o față ca de maimuță, rînji:

- Realitatea biruie ficțiunea și o alungă din domeniul ei.

- Yule, lămuri Jack Muskham cu aerul lui de a se afla deasupra spațiului și timpului, a fost în Arabia în vederea sustragerii unei iepe sau două, arăbești, pur sînge, pentru a fi folosite aici. A fost întotdeauna o chestiune fără ieșire, știi... Armăsari ni s-au dat; iepe niciodată. În Nejd e și acuma la fel ca pe vremea cînd a scris Palgrave. Totuși, cred că am făcut un pas înainte. Proprietarul celei mai pure rase vrea un aeroplan, și dacă-i mai vîrîm și o masă de biliard pe deasupra, sperăm să accepte să se despartă de cel puțin una dintre fiicele soarelui.

- Dumnezeule mare! exclamă Sir Lawrence. Prin ce mijloace josnice! Sîntem cu toții niște iezuiți, Jack.

- Yule a văzut acolo, însă, cîteva lucruri tare ciudate. Fiindcă veni vorba, e unul despre care aș vrea să discutăm. Putem lua loc?

Se întinse cît era de lung într-un fotoliu, iar omulețul tuciuriu se cocoță pe un altul, cu ochii lui negri și scăpărători fixați asupra lui Sir Lawrence, care asculta cu o atenție stingherită, fără să știe de ce.

- Cînd Yule a fost în deșertul arab, începu Jack Muskham, a auzit niște beduini împăunîndu-se că un englez ar fi fost

atacat de niște arabi și silit să devină mahomedan. Yule aproape că s-a încălerat cu ei, spunându-le că nici un englez n-ar face una ca asta. Dar, după ce s-a înapoiat în Egipt, a zburat până în deșertul Libiei, și acolo a întâlnit alt convoi de beduini, venind dispre sud, exact cu aceeași poveste, numai că mai amănunțită, pentru că puteau localiza întâmplarea la Darfur, ba chiar cunoșteau și numele englezului, Desert. Pe urmă, când sosi la Khartum, Yule constată că se discuta curent despre faptul că tânărul Desert se convertise. Bineînțeles că a pus lucrurile cap la cap. Dar, desigur, e o deosebire capitală între a-ți schimba religia de bună voie, și a o face sub amenințarea pistolului. Și un englez care face așa ceva înseamnă că ne trădează pe noi toți.

Sir Lawrence, care în tot timpul acestui recitativ încercase toate mișcările pe care le cunoștea pentru a-și menține monoclul, îl lăsă în cele din urmă să-i scape și răspunse:

- Dar, dragul meu Jack, dacă un om e destul de nesăbuit încât să se convertească la mahomedanism într-o țară mahomedană, te îndoiești un singur minut că o să se răspândească imediat zvonul că a fost forțat s-o facă?

Yule, care se închircise de ajunsese pe marginea fotoliului, spuse:

- Și eu m-am gândit la asta; dar cea de a doua relatare a fost cât se poate de precisă. Mi s-a precizat până și luna, și numele șeicului care a forțat convertirea; și am descoperit că, într-adevăr, domnul Desert s-a întors din Darfur curând după luna menționată. S-ar putea să nu fie nimic adevărat; dar fie că e sau nu, inutil să vă spun că o poveste ca aceasta, dacă rămâne nedezmințită, la proporții, trecând din gură în gură, și aduce un mare prejudiciu nu numai persoanei în cauză, dar și prestigiului nostru. Consider că avem obligația să aducem la cunoștința domnului Desert ce zvonuri anume răspândesc beduinii pe seama lui.

- Ei bine, se află la Londra, replică Sir Lawrence cu gravitate.

- Știu, răspunse Jack Muskham. L-am văzut mai deunăzi și este membru al acestui club.

Sir Lawrence era năpădit de valuri de groază. Ca urmare a acelui anunț nefericit făcut de Dinny! Această persoană ironică, detașată, cu gusturi capricioase, ținea mult la Dinny. Fata asta înnobila, într-o manieră curioasă, sentimentele lui prozaice în legătură cu femeile; dacă ar fi fost tânăr, s-ar fi putut îndrăgosti de ea, mai curând decât să-i fi fost unchi prin alianță.

în timpul tăcerii ce urmă, își putu da seama că ceilalți doi se simțeau foarte stînjeniți. Și faptul că era conștient de cauza îngrijorării lor adîncea și mai neplăcut semnificația chestiunii.

În cele din urmă, vorbi:

- Desert a fost cavalerul de onoare al fiului meu. Aș vrea să discut cu Michael povestea asta, Jack. Nădăjduiesc că domnul Yule n-o să-i dea deocamdată nici un fel de curs.

- Pentru nimic în lume, se grăbi Yule să răspundă. Sper că nu-i nimic adevărat. Îmi plac versurile lui.

- Și tu, Jack?

- Nu mă sinchisesc eu de el; dar refuz să cred o treabă ca asta despre un englez, pînă cînd nu mi se arată dovezile negru pe alb. Yule, dumneata și cu mine trebuie s-o luăm din loc dacă vrem să prindem trenul spre Royston.

Spusele acestea ale lui Jack Muskham îl tulburară și mai mult pe Sir Lawrence, rămas singur în fotoliul său. Păreau să excludă categoric orice posibilitate de indulgență în judecata *pukka sahibilor*, în caz că ce-i mai rău ar fi fost adevărat.

În cele din urmă se ridică, luă un volumaș, se așeză din nou și începu să-i răsfoiască paginile. Era placheta lui Sir Alfred Lyall, intitulată *Versuri scrise în India*, și Sir Lawrence căută poemul: *Teologie in extremis*.

După ce-l citi, puse volumul la loc și rămase pe gînduri, scărpinîndu-și bărbia. Scris, fără îndoială, cu mai bine de patruzeci de ani în urmă, și totuși sentimentele pe care le exprima nu se schimbaseră nici cu o iotă.

Uite, poemul ăsta de Doyle despre caporalul din *The Buffs*, care, adus în fața unui general chinez și pus să aleagă între a se prosterna cu fruntea la pămînt în fața capturatorului sau a muri, a răspuns: "Noi în Buffs nu facem asemenea lucruri", și a preferat să moară. Ei bine! Printre oamenii de oarecare rang social și de oarecare tradiție, exista și azi aceeași mentalitate. Războiul oferise exemple cu duiumul. E posibil ca tînărul Desert să fi trădat într-adevăr tradiția? Neverosimil. Și totuși, în pofida comportamentului său excelent din timpul războiului, s-ar putea să aibă în el și o vînă de lașitate? Sau poate că, din cînd în cînd, îl invadează un val de revoltă amară care-l împinge spre un cinism total, așa că-și bate joc de tot numai de dragul de a-și bate joc?

Printr-un puternic efort mintal, Sir Lawrence încercă să se plaseze într-un impas similar. Nefiind un om credincios, tot ce izbuti să simtă se limită la gîndul: "Într-o asemenea chestiune nu mi-ar plăcea ca altul să-mi dicteze ce trebuie să fac."

Conştient că nu aceasta era starea de spirit care se aplica situaţiei, intră într-o cabină telefonică şi formă numărul lui Michael. Apoi, dîndu-şi seama că dacă mai zăbovea mult la club ar fi putut da nas în nas cu însuşi Desert, luă un taxi şi porni spre South Square.

Michael tocmai se întorsese de la Parlament: se întîlniră în hol: simţind că Fleur, oricît ar fi fost ea de ageră, nu era persoana potrivită să asiste la o atare consultaţie, Sir Lawrence ceru să se retragă în biroul fiului său. Acolo, începu prin a-i anunţa logodna lui Dinny, veste pe care Michael o primi cu cea mai vizibilă îmbinare de mulţumire şi de nelinişte pe care o poate oglindi un chip omenesc.

- Ce pisicuţă vicleană, să ţină totul în secret! exclamă el. Spunea Fleur că prea pare nevinovată tocmai acum; dar nici prin cap nu mi-ar fi trecut! Ne-am deprins pînă-ntr-atîta cu Dinny celibatară. Şi încă cu Wilfrid? Ei, sper că hoţeiul ăsta s-o fi săturat de Orient.

- Se pune problema religiei lui, anunţă Sir Lawrence cu gravitate.

- Nu văd de ce-ar avea atîta importanţă; Dinny nu-i evlavioasă. Dar n-aş fi crezut niciodată că Wilfrid dă atîta atenţie religiei încît să şi-o schimbe. M-a uimit.

- E o întreagă poveste...

După ce tatăl lui i-o istorisi, Michael rămase cu urechile ciulite şi cu faţa răvăşită.

- Tu îl cunoşti mai bine decît oricare altul, urmă Sir Lawrence. Ce părere ai?

- Mi-e neplăcut s-o recunosc, dar s-ar putea ca totul să fie adevărat. S-ar putea chiar ca lui să i se pară absolut firesc; dar nimeni n-ar putea înţelege de ce. E o poveste urîtă, tată, mai ales că acum e şi Dinny amestecată.

- Înainte de a ne scandaliza, dragul meu, trebuie să ne convingem dacă e adevărat sau nu. N-ai putea să te duci să stai de vorbă cu el?

- Pe vremuri... cu cea mai mare uşurinţă.

Sir Lawrence dădu din cap.

- Da, ştiu totul, dar a trecut mult timp de atunci.

Michael zîmbi şters.

- N-am fost sigur dacă ai mirosit povestea, dar bănuiam eu că aşa o fi. Nu l-am mai văzut aproape deloc pe Wilfrid de cînd a plecat în Orient. Totuşi, aş putea... Se opri şi adăugă: Dacă e adevărat, trebuie să-i fi mărturisit lui Dinny. Nu e cu putinţă să-i fi cerut să se mărite cu el, ascunzîndu-i asemenea lucru.

Sir Lawrence ridică din umeri:

- Dacă a putut fi las într-o direcţie, de ce n-ar fi şi-n altele?

- Wilfrid este una dintre firile cele mai capricioase, mai compexe şi mai de neînţeles pe care le poţi întîlni. E zadarnic să încerci a-l judeca după normele obişnuite. Dar dacă i-a povestit lui Dinny, ea n-o să ne spună niciodată.

Se priviră unul pe celălalt, ochi în ochi.

- Nu te supăra, felul lui de a fi e străbătut de o vînă de eroism. Numai că acesta apare unde nu trebuie. Iată pentru ce-i poet.

Sir Lawrence începu să se tragă de o sprînceană, semn infailibil că luase o hotărîre.

- Chestiunea trebuie atacată pieptiş; nu-i omenește să laşi aşa ceva în plata Domnului. De tînărul Desert îmi pasă prea puţin...

- Ba mie îmi pasă, îi curmă Michael vorba.

- Eu mă gîndesc numai la Dinny.

- Şi eu. Dar, tată, Dinny va proceda cum o s-o taie capul, şi n-are rost să-ţi imaginezi c-o vei putea abate din drum.

- E unul dintre lucrurile cele mai neplăcute, rosti Sir Lawrence încet, dintre cele mai neplăcute cu care am avut vreodată de-a face. Ei, băiete, te duci tu să stai de vorbă cu el, sau să mă duc eu?

- Mă duc eu, răspunse Michael cu un oftat.

- Crezi că o să-ţi spună adevărul?

- Da. Nu rămîi la masă?

Sir Lawrence făcu semn din cap că nu.

- N-am curaj să dau ochii cu Fleur atîta timp cît gîndul ăsta îmi stă pe cuget. N-am nevoie să-ţi spun că pînă nu-l vezi, nimeni nu trebuie să afle nimic, nici măcar Fleur.

- Nu. Dinny e încă la voi?

- S-a înapoiat la Condaford.

- Cînd mă gîndesc la familia ei! exclamă Michael şi scoase un şuierat printre dinţi.

Familia ei! Gîndul îl urmări tot timpul cinei, la care Fleur discută planurile de viitor pentru Kit. Ea opina să-l trimită la colegiul Harrow, pentru că Michael şi tatăl lui urmaseră Winchester. Michael nu avea nimic nici împotriva unuia, nici a celuilalt, şi chestiunea nu fusese încă decisă.

- Toţi din familia mamei tale au urmat la Harrow, pledă Fleur. Winchester mi se pare superior şi arid. Şi cei care-l frecventează nu se prea bucură de notorietate. Dacă tu n-ai fi urmat la Winchester, ai fi fost de mult răsfăţatul gazetelor.

- Îi doreşti lui Kit notorietate?

- Da, o notorietate decentă, de bună seamă, ca a unchiului tău Hilary. Ştii, Michael, Bart e adorabil, dar prefer latura Cherrell a familiei tale.

- Tocmai mă întrebam, urmă Michael, dacă Cherrellii nu sînt prea ţepeni şi prea conştiincioşi slujbaşi.

- Da, aşa sînt, dar au şi un anumit substrat în ei, şi apoi sînt foarte gentlemeni.

- Cred că tu preferi Harrow pentru Kit fiindcă acolo fac pe lorzii.

Fu rîndul lui Fleur să devină ţeapănă.

- Ei bine, aşa e. Aş fi ales Eton, numai că-i prea ostentativ şi detest uniformele albastru-deschis.

- Mă rog, continuă Michael, sigur că sînt subiectiv în ce priveşte şcoala la care am urmat, aşa că alegerea îţi revine ţie. Oricum, nu pot avea nici o obiecţie împotriva unei şcoli care l-a format pe unchiul Adrian.

- Pe unchiul Adrian nu l-a format nici o şcoală, dragule. El e paleolitic. Cherrellii sînt ramura cea mai veche din genealogia lui Kit, o ramură pe care aş ţine s-o părăsesc, cum ar spune domnul Jack Muskham. Ceea ce-mi aminteşte că ne-a invitat, cînd l-am întîlnit la nunta lui Clare, să-i vizităm crescătoria de cai de la Royston. Mi-ar plăcea. Muskham e ca o reclamă pentru mantale de vînătoare - încălţăminte superbă şi extraordinar control al muşchilor faciali.

Michael aprobă.

- Jack e un asemenea exemplu de chip săpat într-o medalie, încît ai impresia că nici n-a mai rămas medalie sub chip.

- Nu te amăgi, dragul meu. Păstrează încă o mare cantitate de metal dedesubt.

- Adevăratul *pukka sahib*. Nu pot niciodată să-mi dau seama dacă acest produs e spre binele sau spre răul nostru. Cherrellii sînt reprezentanţii cei mai tipici ai acestei specii, pentru că ei n-au căzut în manierism ca Jack; dar chiar şi cînd e vorba de ei, am senzaţia că prea sînt multe în cer şi pe pămînt la care filozofia lor nici măcar nu visează.

- Nu am fost toţi hărăziţi cu înţelegere divină, Michael.

Michael o privi fix. Hotărî însă că vorbele ei fuseseră lipsite de maliţiozitate, şi urmă:

- Nu ştiu niciodată unde trebuie să sfîrşească înţelegerea şi îngăduinţa.

- În această chestiune voi, bărbaţii, ne sînteţi inferiori. Noi,

femeile, așteptăm ca granița să se fixeze singură; avem încredere în nervii noștri. Bărbații n-au, bieții de ei. Noroc că tu ai ceva de femeie în tine, Michael. Sărută-mă. Fii atent să nu intre Coaker, vine cînd nu te aștepți. Deci chestiunea e lămurită: Kit merge la Harrow.

- Dacă va mai exista un Harrow în momentul cînd va împlini el vîrsta potrivită.

- Nu fi prost. Nici o galaxie nu e mai fixă decît cea a școlilor publice. Amintește-ți cum au înflorit în timpul războiului trecut.

- În timpul războiului viitor nu vor mai înflori.

- Atunci, nu trebuie să mai fie un viitor război.

- Atîta timp cît dăinuie *pukka sahib-ismul*, războiul nu poate fi evitat.

- Dragul meu, doar nu-ți închipui că respectarea cuvîntului dat și alte de-alde astea au însemnat altceva decît lustru de suprafață. Am făcut război pur și simplu pentru că ne-am temut de preponderența Germaniei.

Michael își ciufuli părul.

- În orice caz, a fost o bună ilustrare a celor ce-am spus, că există mai multe lucruri în cer și pe pămînt decît visează *pukka sahib-ii*; da, și multe situații pe care aceștia nu-s chemați să le rezolve.

Fleur căscă.

- Avem urgentă nevoie de un serviciu nou de masă, Michael.

X

După cină, Michael plecă de acasă fără să spună unde se duce. De la moartea socrului său și după dezvăluirea legăturii lui Fleur cu Jon Forsyte, relațiile dintre soți rămăseseră aceleași, cu o ușoară și totuși adîncă diferență. Michael nu mai era un sclav în propria lui casă, ci își asumase o libertate de acțiune. Soții nu schimbaseră un cuvînt între ei cu privire la acea poveste de la care se scurseseră patru ani, și nici o bănuială nu mai tulburase de atunci încoace mintea lui Michael; infidelitatea fusese uitată și îngropată. Dar, deși aparent Michael rămăsese neschimbat, în forul său interior se emancipase, și Fleur o știa. De pildă în chestiunea cu Wilfrid, taică-su n-ar fi avut nevoie să-l prevină. În nici un caz n-ar fi discutat-o cu Fleur. Nu pentru că n-ar fi avut încredere în discreția ei, din acest punct de vedere se putea oricînd bizui pe ea, ci pentru că simțea în chip tainic că în asemenea situație Fleur nu-i putea fi de real ajutor.

Mergea de zor. "Wilfrid e îndrăgostit, își spunea în gînd, așa că la ora zece seara trebuie să fie acasă, doar dacă nu l-a apucat vreun atac de poezie; dar chiar și în acest caz, nu poți scrie poezii în plină aglomerație a străzii sau într-un club; atmosfera ar stăvili fluxul." Traversă Pall Mall și-și croi drum printr-un labirint de străduțe înguste, cu stabilimente destinate burlacilor, pînă ajunse în Piccadilly, liniștit acum, înainte de invazia publicului care avea să iasă de la spectacole.

Străbătînd o stradă laterală închinată acelor îngeri ai

bărbaţilor care sînt croitorii, *bookmaker-ii* şi cămătarii, dădu colţul în Cork Street. Era zece fix cînd se opri în faţa bine-amintitei case. Peste drum era galeria de tablouri unde o cunoscuse prima dată pe Fleur, şi rămase un moment locului, aproape ameţit de năvala sentimentelor din trecut. Timp de trei ani fusese un *fidus Achates* [1] pentru Wilfrid, înainte de izbucnirea ciudatei pasiuni a acestuia pentru Fleur. "O adevărată performanţă demnă de David şi Jonathan", gîndi Michael şi cînd porni să urce scările, toate vechile sentimente îl cotropiră din nou.

Figura monastică a scutierului Stack se înmuie cînd dădu ochi cu Michael.

- Domnul Mont? Ce plăcere să vă văd, domnule!
- Cum mai merge, Stack?
- Puţin mai bătrîn, domnule; încolo toate merg strună, mulţumesc. Domnul Desert e acasă.

Michael îşi lăsă pălăria şi intră. Wilfrid, care zăcea pe divan, înfăşurat într-o haină de casă de culoare închisă, se ridică în picioare.

- Hello!
- Ce mai faci, Wilfrid?
- Stack! Băuturi!
- Felicitări, bătrîne!
- Am întîlnit-o prima dată la ceremonia nunţii tale, ştii...
- Aproape cu zece ani în urmă. Ai cules floarea familiei noastre, Wilfrid; noi cu toţii sîntem îndrăgostiţi de Dinny.
- Nu vreau să vorbesc despre ea, dar de gîndit, mă gîndesc cu atît mai mult.
- Ceva versuri noi, bătrîne?
- Da, o plachetă pe care o expediez mîine, la acelaşi editor. Îţi aminteşti de prima?
- Sigur! Unica mea lovitură.
- Asta-i mai bună. Conţine ceva care este într-adevăr un poem.

Stack reveni cu o tavă cu băuturi.

- Serveşte-te, Michael.

Michael îşi turnă puţin coniac şi-l diluă foarte uşor. Apoi îşi aprinse o ţigară şi se aşeză.

- Şi pe cînd urmează să aibă loc?

---

1. Personaj din *Eneida*, tovarăşul cel mai fidel al lui Eneas.

- Cununia civilă cît mai curînd posibil.

- Ah! Şi după aceea?

- Dinny vrea să-mi arate Anglia. Cît mai e vreme însorită, cred că mai rămînem pe aici.

- Ai de gînd să te înapoiezi în Siria?

Desert se răsuci pe perna lui.

- Nu ştiu; poate o s-o luăm razna, ea va decide.

Michael îşi privi încălţările, alături de care, pe carpeta persană, căzuse puţin scrum de ţigară.

- Bătrîne, începu el.

- Da?

- Cunoşti o pasăre care se numeşte Telfourd Yule?

- După nume, un fel de scriitor.

- A făcut recent o călătorie în Arabia şi Sudan; a revenit aducînd un zvon cu el.

Fără să-şi ridice ochii, Michael fu conştient că Wilfrid îşi îndreptase spinarea.

- E ceva ce te priveşte; şi e un zvon ciudat şi dăunător. Socoteşte că e cazul ca tu să afli.

- Şi?

Lui Michael îi scăpă fără voie un suspin.

- Pe scurt; beduinii pretind că trecerea ta la mahomedanism a avut loc sub ameninţarea pistolului. A auzit acest zvon în Arabia, şi apoi în deşertul libanez, unde a aflat numele şeicului şi al locului, Darfur, şi al englezului.

Continuînd să nu ridice ochii, Michael ştiu că privirile lui Wilfrid erau aţintite asupra lui şi că broboane de transpiraţie îi acoperiseră fruntea.

- Şi?

- Voia ca tu să ştii, aşa că i-a comunicat azi tatălui meu la club, şi Bart mi-a transmis mie. I-am răspuns că am să stau de vorbă cu tine. Iartă-mă.

Apoi, în tăcere, Michael îşi înălţă ochii. Ce faţă stranie, frumoasă, torturată, stînjenitoare!

- N-am ce să-ţi iert. E adevărat!

- Sărmanul meu prieten!

Cuvintele izbucniseră de pe buzele lui Michael, dar nu le mai urmară altele.

Desert se sculă în picioare, se îndreptă spre un sertar şi scoase un manuscris.

- Uite, citeşte asta!

În timpul celor douăzeci de minute cît îi trebui lui Michael ca să citească poemul, tăcerea nu fu ruptă de nici un sunet, în

afara foşnetului paginilor întoarse. În cele din urmă, Michael îi lăsă din mînă.

- Magnific!

- Da, dar tu n-ai fi făcut-o niciodată!

- Habar n-am cum aş fi reacţionat.

- Ba da, ştii prea bine. Tu n-ai fi lăsat niciodată ca gîndirea sofisticată sau mai ştiu eu ce să-ţi înăbuşe prima pornire, aşa cum s-a întîmplat cu mine. Prima mea pornire a fost să le răspund: "Trageţi şi dracu să vă ia!" şi regret că n-am urmat-o, căci n-aş mai fi acum unde sînt. Lucrul ciudat e că dacă m-ar fi ameninţat cu tortura, aş fi rezistat. Şi totuşi e preferabil să fii ucis decît torturat.

- Tortura-i ticăloasă.

- Fanaticii nu-s ticăloşi. L-aş fi trimis la dracu, dacă realmente îi repugna că trebuie să mă împuşte; m-a implorat, stătea cu pistolul în faţa mea şi mă implora să nu-l oblig s-o facă. Fratele lui mi-era prieten. Fanatismul religios e o chestiune foarte ciudată. Stătea acolo gata să tragă şi implorîndu-mă. Îngrozitor de uman. Parcă-l văd şi acum ochii. Făcuse un legămînt. În viaţa mea n-am văzut un om mai uşurat ca dînsul, după aceea.

- N-ai pomenit nimic despre asta în poem.

- A-ţi fi milă de călăul tău nu prea seamănă a o justificare. Nu sînt mîndru de lucrul ăsta, mai ales că mi-a salvat viaţa. Şi apoi, nu ştiu sigur dacă acesta a fost adevăratul motiv. Religia, atunci cînd nu crezi în ea, e o înşelătorie. Să păşeşti în bezna eternităţii de dragul unei înşelătorii! Dacă e nevoie să mor, vreau să mor pentru o realitate.

- Nu crezi, întrebă jalnic Michael, că ai fi îndreptăţit să negi totul?

- N-am să neg nimic. Dacă a ieşit la iveală, va trebui să înfrunt totul.

- Dinny ştie?

- Da. A citit şi poemul. Nu aveam de gînd să-i spun, dar i-am spus. S-a comportat aşa cum nu se vor comporta oamenii. Minunat!

- Da. Nu ştiu dacă n-ar trebui să negi de dragul ei.

- Nu, dar ar trebui să renunţ la ea.

- Aici va avea şi ea un cuvînt de spus. Dacă Dinny e îndrăgostită, atunci e îndrăgostită pînă peste urechi, Wilfrid.

- La fel şi eu.

Copleşit de amărăciunea situaţiei, Michael se ridică şi-şi mai turnă puţin coniac.

- Exact! urmă Desert, urmărindu-l din priviri. Imaginează-ți ce- ar fi dacă povestea ar încăpea pe mîna presei! Și rise.

- Îmi imaginez, răspunse Michael, cu un efort de duioșie; dar Yule a auzit povestea, de ambele dăți, numai în deșert.

- Ce se întîmplă azi în deșert, circulă mîine prin bazare. N-are nici un rost, va trebui să înfrunt furtuna.

Michael îi puse o mînă pe umăr.

- Oricum, pe mine te poți bizui. Bănuiesc că singura cale e să iei taurul de coarne. Dar îmi dau seama prin ce va trebui să treci.

- Laș. Eticheta: "laș" - aș putea să renunț de pe acum la orice luptă. Și vor fi îndreptățiți să mă considere astfel.

- Pe dracu! făcu Michael.

Wilfrid continuă, fără să-i dea atenție:

- Și totuși, întreaga mea ființă se revoltă împotriva gîndului de a muri pentru o cauză în care nu cred. Un mănunchi de legende și superstiții - le detest! Mi-aș jertfi viața mai curînd ca să le dau o lovitură de moarte, decît să ajut la menținerea lor. Dacă cineva m-ar forța să torturez un animal, să spînzur un om, să violez o femeie, fără îndoială că aș prefera să mor decît s-o fac. Dar de ce dracu să mor ca să le fac o bucurie celor pe care-i disprețuiesc, pentru că cred în niște dogme răsuflate, care au adus lumii mai multă nenorocire decît orice alt lucru înfăptuit de muritori? De ce? Spune-mi?

Michael se [illegible]asese în fața acestei izbucniri de pasiune, și stătea abătut și mohorît.

- Un simbol, mormăi el.

- Un simbol! Pentru normele de conduită în numele cărora merită să lupți sper că aș lupta și eu; pentru onestitate, umanitate, curaj; oricum, am făcut războiul; dar de ce să lupt în numele unei cauze care pentru mine nu valorează nici cît o ceapă degerată?

- Pur și simplu, povestea nu trebuie dată în vileag, strigă Michael cu violență. Urăsc ideea unei adunături de îmbuibați care să se uite la tine de sus.

Wilfrid ridică din umeri.

- Te asigur că și eu mă uit la mine de sus. Niciodată să nu-ți înăbuși prima pornire, Michael.

- Dar ce ai de gînd să faci?

- Ce importanță are ce fac? Lucrurile se vor desfășura de la sine. Nimeni nu mă va înțelege, sau chiar dacă mă va înțelege nu- mi va lua partea. De ce-ar face-o? Eu singur nu-mi iau partea.

- Gîndesc că astăzi s-ar putea ca o mulțime de oameni s-o facă.

- Cei care nu mi-ar conveni. Nu, sînt un proscris.

- Şi Dinny?

- Am s-o lămuresc cum stau lucrurile.

Michael își luă pălăria.

- Dacă-ți pot fi de folos cu ceva, contează pe mine. Noapte bună, bătrîne.

- Noapte bună, și mulțumesc.

Michael se trezi în stradă înainte de a fi fost în stare să se gîndească din nou. Wilfrid fusese prins într-o capcană. Era lesne de imaginat cum disprețul lui răzvrătit față de convenționalism și de tot ceea ce presupuneau convențiile îi orbise viziunea firească. Dar cînd judeci un englez, nu poți disocia cutare sau cutare aspect de imaginea lui integrală; trădarea unei singure laturi va fi considerată ca trădarea întregului. Cît despre acel bizar acces de milă față de virtualul lui ucigaș, cine dintre cei care nu-l cunoșteau pe Wilfrid ar putea înțelege așa ceva? Cazul era dureros și tragic. Eticheta "laș" va fi lipită astfel ca să poată fi văzută de toți ochii, fără discriminare.

"Desigur, își spuse Michael, se vor găsi și unii să-l apere - egomaniacii și alții, ceea ce o să-l facă să se simtă cu atît mai prost. Nimic mai agasant decît să fii susținut de oameni care nu înțeleg, care nu te pot înțelege. Și un sprijin de acest fel cum ar putea-o ajuta pe Dinny? Întreaga chestiune este..."

Reflectînd cu sinceritate în felul ăsta, traversă Bond Street și coborî Hay Hill pînă-n Berkeley Square. Dacă nu-l vedea pe tatăl lui, simțea că n-o să poată dormi toată noaptea.

În Mount Street, maică-sa și taică-su tocmai luau din mîna lui Blore o infuzie gălbuie, menită să provoace somn.

- Catherine? strigă Lady Mont. Pojar?

- Nu, mamă; vreau să discut ceva cu tata.

- Despre tînărul acela, și-a schimbat religia. Ori de cîte ori îl vedeam, mă întrista - să sfidezi "trăsnetul" și toate alea...

Michael se holbă la ea.

- Într-adevăr, despre Wilfrid.

- Em, interveni Sir Lawrence, e o chestiune strict confidențială. Ei, Michael?

- Povestea e adevărată; nu o neagă și nu vrea s-o nege. Dinny știe.

- Ce poveste? întrebă Lady Mont.

- S-a convertit în fața cîtorva arabi fanatici, sub

amenințarea cu moartea.

- Ce plicticos!

Lui Michael îi fulgeră prin minte: "Dumnezeule! Măcar de-ar reacționa toți în felul ăsta!"

- Vrei să spui, urmă grav Sir Lawrence, că trebuie să-i comunic lui Yule că nu există nici o apărare?

Michael încuviință.

- Dar dacă-i așa, dragul meu, lucrurile n-or să se oprească aici.

- Nu, dar lui nu-i pasă.

- Trăsnetul, murmură brusc Lady Mont.

- Exact, mamă. A scris un poem în legătură cu întîmplarea, și încă unul teribil de bun. Îl trimite mîine, în cadrul unui nou volum de versuri, la editură. Dar tată, fă-i pe Yule și pe Jack Muskham să-și țină gura. La urma urmei ce-i privește pe ei?

Sir Lawrence înălță din umerii lui înguști, care la șaptezeci și doi de ani abia începeau să dea semne de bătrînețe.

- Michael, există două chestiuni cu totul distincte, din cîte îmi pot da eu seama. Prima este cum să înăbușim bîrfa de la club. A doua e în legătură cu Dinny și cu ai ei. Spui că Dinny știe; dar ai ei nu știu, cu excepția noastră; și așa cum nu ne-a spus nouă, nu le va spune nici lor. Ceea ce nu e drept. Și nu e nici înțelept, urmă el fără să aștepte răspuns, pentru că, mai mult ca sigur, povestea va ieși ulterior la iveală, și n-or să-i ierte niciodată lui Desert că s-a căsătorit cu Dinny fără să-i încunoștiințeze în prealabil de cele întîmplate. Nici eu nu l-aș ierta-o, e un lucru mult prea serios.

- Ce agitație! murmură Lady Mont. Cere-i părerea lui Adrian!

- Mai bine a lui Hilary, spuse Sir Lawrence.

Michael interveni.

- Tată, cred că această de-a doua chestiune trebuie lăsată exclusiv în seama lui Dinny. E necesar să i se spună că povestea a transpirat, și atunci sau ea sau Wilfrid o vor aduce la cunoștința familiei.

- De l-ar determina să renunțe la ea! Desigur că Desert nu se mai gîndește să meargă înainte cu această povară pe umeri?

- Eu n-o văd pe Dinny renunțînd la el, șușoti Lady Mont. A așteptat prea mult pînă să-l găsească. Visul tineresc al iubirii!

- Wilfrid a mărturisit că ar trebui să renunțe la ea. Oh! Fire-ar să fie!

- Atunci să ne întoarcem la chestiunea numărul unu.

Michael. Eu o să încerc, dar mă îndoiesc de reuşită, mai ales dacă poemul acela o să vadă lumina tiparului. Ce e, o justificare?

- Mai curînd o explicare.

- Amar şi răzvrătit ca şi poezia lui de pînă acum?

Michael aprobă din cap.

- Mă rog, s-ar fi putut să-şi ţină gura dintr-un soi de cantate dar, dacă-l cunosc eu bine pe Jack Muskham, nu va înghiţi niciodată o atare atitudine. Urăşte de moarte bravada scepticismului modern.

- Nu putem şti cum vor evolua lucrurile în nici una dintre direcţii, dar am impresia că ceea ce trebuie să facem e să întîrziem cît mai mult deznodămîntul.

- Să ne punem speranţa în pustnic, murmură Lady Mont. Noapte bună, băiete, mă duc la culcare. Băgaţi de seamă, cîinele n-a fost dus afară.

- Mă rog, o să fac tot ce-o să pot, încheie Sir Lawrence.

Michael primi sărutul mamei lui, scutură mîna tatălui său şi plecă.

Merse pe jos pînă acasă, stingherit şi îndurerat, pentru că povestea privea două persoane care-i erau nespus de dragi şi pentru că nu vedea nici o soluţie care să nu fie plină de suferinţă pentru amîndoi. Şi, stăruitor, îi revenea întrebarea: "Ce-aş fi făcut eu în locul lui Wilfrid?" Ajunse la concluzia, în timp ce mergea, că nici un om n-ar putea spune cum ar fi procedat dacă s-ar fi aflat în pielea altuia. Şi astfel, în adierea primăvăratică a unei nopţi pline de frumuseţe, ajunse în South Square şi intră în casă.

XI

În apartamentul său, Wilfrid şedea cu două scrisori în faţă, una pe care tocmai i-o scrisese lui Dinny, şi una pe care tocmai o primise de la ea. Se uita la fotografii şi încerca să gîndească limpede şi, cum se străduise să se gîndească limpede tot timpul începînd de la vizita lui Michael încoace, izbutea din ce în ce mai puţin. De ce-o fi ales oare tocmai acest moment ca să se îndrăgostească de-adevăratelea, ca să simtă că întîlnise unica făptură alături de care putea concepe gîndul unei tovărăşii permanente? Nu avusese niciodată intenţia să se căsătorească, nu bănuise nicicînd că va putea simţi faţă de femei altceva decît o dorinţă trecătoare, care se consuma curînd în satisfacere. Chiar şi în momentele cele mai arzătoare ale pasiunii pentru Fleur, nu gîndise că sentimentele lui vor dura. În general, nutrea acelaşi profund scepticism în privinţa femeilor, ca şi în privinţa religiei, a aşa-zisului patriotism sau a calităţilor îndeobşte atribuite bunului englez. Gîndise că s-a oţelit în acest scepticism, dar armura lui avea pe undeva o fisură prin care primise lovitura fatală. Cu un amuzament amar, îşi dădu seama că adînca singurătate care-l împresurase în urma experienţei din Darfur iscase în el o involuntară sete de tovărăşie spirituală, de care se prevalase Dinny, la fel de involuntar. Tocmai lucrul care ar fi trebuit să-i despartă, îi unise.

După ce Michael îl părăsise, Wilfrid petrecuse o jumătate de noapte rumegînd problema în fel şi chip, şi de fiecare dată ajungînd la aceeaşi concluzie că, după ce totul se va

consuma, el va rămîne categorisit pe vecie ca laş. Şi totuşi, dacă n-ar fi fost Dinny, ce importanţă ar fi avut? Ce-i păsa lui de societate şi de opinia publică? Ce-i păsa de Anglia şi de *pukka-sahibi*? Chiar dacă Anglia avea prestigiu, cu ce-l merita mai mult decît oricare altă ţară din lume? Războiul arătase că toate ţările şi toate popoarele semănau destul de mult între ele, că toate erau capabile de aceleaşi eroisme, de aceleaşi josnicii, de aceeaşi putere de îndurare, de aceleaşi absurdităţi. Războiul arătase că opinia publică din fiecare ţară era la fel de limitată, lipsită de discernămînt, vrednică de dispreţ. El era un hoinar din fire, şi chiar dacă Anglia şi Orientul Apropiat işi vor închide porţile în faţa lui, lumea e destul de întinsă, soarele străluceşte în multe locuri, stelele ţi se rotesc deasupra creştetului, cărţile aşteaptă să fie citite, femeile au frumuseţe, florile parfum, tutunul aromă, muzica îşi are puterea ei de a înnobila, cafeaua e un balsam, caii şi cîinii şi păsările rămîn făpturi la fel de atrăgătoare, gîndul şi simţămîntul te imboldesc să le dai expresie poetică, în oricare loc te-ai afla. Dacă n-ar fi fost Dinny, ar fi putut să-şi strîngă cortul şi să plece mai departe, lăsînd gura lumii să împroaşte cu venin în urma lui. Dar acum nu-i era cu putinţă. Nu însemna o datorie de onoare pentru el? Cum putea să o lege de un tovarăş de viaţă spre care se îndrepta acuzator degetul mulţimii? Dacă n-ar fi nutrit pentru ea decît o dorinţă aprinsă, totul ar fi fost mult mai simplu: ar fi putut să-şi trăiască împreună experienţa şi să se despartă fără ca nici unul dintre ei să sufere prea mult. Dar Dinny îi inspirase un cu totul altfel de sentiment. Era pentru el ca un izvor de apă dulce care-ţi iese în cale într-un deşert, o floare a cărei mireasmă se răspîndeşte peste vegetaţia uscată a pustietăţii. Îi umplea de acea nostalgie înălţătoare pe care ţi-o inspiră uneori muzica sau pictura! stîrnea în el aceeaşi plăcere dureroasă ca mireasma de iarbă proaspăt cosită. Era ca o adiere răcoroasă peste un spirit pîrjolit de soare, zbicit de vînturi, îndoliat de întuneric. Şi va trebui să renunţe la ea din pricina acestei poveşti blestemate?

Se deşteptă dimineaţa, pradă aceluiaşi conflict, confuz. Îşi petrecuse după-amiaza scriindu-i o scrisoare, pe care abia o terminase cînd îi sosi prima ei epistolă de iubire. Şi acum şedea cu cele două scrisori în faţă.

"Nu pot să i-o trimit, îşi spuse subit, bat apa în piuă şi nu ajung la nimic. E infectă!"

Rupse scrisoarea lui şi o reciti pe a ei pentru a treia oară.

"Imposibil să plec la ei, acolo! Dumnezeu şi regele şi tot

calabalicul! Imposibil!" Și luînd o foaie de hîrtie așternu pe ea:

Cork Street – sîmbătă

Fii binecuvîntată pentru scrisoarea ta. Vino aici luni la prînz. Trebuie să stăm de vorbă.

Wilfrid

După ce-l trimise pe Stack să expedieze această misivă, se simți puțin mai împăcat.

Dinny primi rîndurile lui abia luni dimineața și încercă o ușurare. În ultimele două zile evitase orice aluzie la Wilfrid și-și petrecuse timpul ascultînd relatările lui Hubert și ale lui Jean asupra vieții din Sudan, inspectînd grajdurile împreună cu tatăl ei, copiindu-i recipisele de plată a impozitelor, sau întovărășindu-i pe tatăl și pe mama ei la biserică. Acordul tacit de a nu se discuta despre logodna ei era foarte caracteristic pentru o familie ai cărei membri își erau devotați unii altora și obișnuiți să-și cruțe, unii altora, sentimentele; dar cu atît mai mult, tăcerea era de prost augur.

După ce citi biletul lui Wilfrid, își spuse deschis: "Pentru o scrisoare de dragoste, nu prea e scrisoare de dragoste". Apoi i se adresă maică-si:

– Wilfrid se sfiește să vină, draga mea. Trebuie să plec eu să stau de vorbă cu el. Dacă reușesc, îl aduc cu mine. Dacă nu, am să aranjez în așa fel ca să-l cunoști în Mount Street. A trăit atîta amar de vreme singur, încît a ieși în lume e un adevărat calvar pentru el.

Lady Cherrell răspunse doar printr-un suspin, care pentru Dinny însemna însă mult mai mult decît cuvintele; luă mîna maică-si în mîna ei și-i spuse:

– Nu te amărî, draga mea mamă. Faptul că eu sînt fericită înseamnă ceva, nu?

– Asta ar însemna totul, Dinny.

Dinny era prea conștientă de implicațiile condiționalului "ar însemna", pentru ca să mai încerce să răspundă.

Merse pe jos pînă la gară, ajunse la Londra la prînz și se îndreptă direct spre Cork Street, traversînd Hyde Park. Era o zi frumoasă, cu soare strălucitor; primăvara se instalase cu toată recuzita de liliac, lalele, verdele fraged al frunzelor de platan, cîntec de păsărele și prospețimea ierbii. Dar Dinny, deși se armoniza cu decorul era măcinată de presimțiri. N-ar fi putut spune de ce se simțea astfel, cînd era în drum spre iubitul ei,

cu care urma să ia masa în *tête-à-tête*. Nu se găseau mulți oameni, în marele oraș, la acea oră, pe care să-i aștepte o perspectivă atît de plăcută; dar Dinny nu se lăsă furată de amăgiri; ceva nu era în regulă, știa.

Întrucît era prea devreme se opri în Mount Street să se mai dichisească un pic. După cum o informă Blore, Sir Lawrence era în oraș, dar doamna se găsea acasă. Dinny lăsă vorbă că s-ar putea să se întoarcă la ora ceaiului.

Inhalînd aroma plăcută cînd dădu colțul pe Burlington Street, avu senzația aceea ciudată, pe care o încercăm uneori fiecare dintre noi, că a mai fost cîndva pe acolo, sub o altă înfățișare, senzație care-i îndreptățește pe cei ce cred în transmigrație.

"Nu înseamnă decît ceva ce-am uitat, gîndi ea. Ah! iată cotitura!" Și inima porni să-i bată cu putere.

Respirația i se tăiase aproape cu totul cînd Stack îi deschise ușa.

- Masa va fi gata în cinci minute, domnișoară.

Ochii lui întunecați, bulbucîndu-se ușor deasupra nasului proeminent, și totuși îngîndurați, și buzele binevoitoare, răsfrînte, îi dădeau întotdeauna impresia că-i asculta destăinuirile, cu aer de duhovnic, chiar înainte de a fi avut ceva de destăinuit. Îi deschise ușa interioară, o închise în urma ei, și se trezi în brațele lui Wilfrid. Ceea ce însemna o totală respingere a presimțirilor; cel mai lung și cel mai fermecător moment de acest fel, din toate cîte le gustase pînă acum. Atît de lung, încît se temu că n-o s-o lase din brațe la timp. În cele din urmă îi șopti blînd:

- Prînzul va fi gata într-un minut, iubitule, din cîte mi-a spus Stack.

- Stack e plin de tact.

Numai după masă, cînd se găsiră din nou singuri în fața cafelelor, veni dezumflarea cu bruschețea unui trăsnet din senin.

- Afacerea a ieșit la iveală, Dinny.

- Cum! Chestia aceea? Aceea? Își struni disperarea care o năpădise. În ce fel?

- Cineva care se numește Telfourd Yale a adus povestea cu el. Se discută prin triburi. La ora actuală s-o fi răspîndit prin bazare, și mîine va face ocolul cluburilor din Londra. Numic nu poate opri un lucru de acest fel.

Fără o vorbă, Dinny se ridică și apăsă capul lui Wilfrid pe umărul ei, apoi se așeză din nou lîngă el, pe divan.

- Mi-e teamă că n-ai înţeles, îi spuse Wilfrid cu duioşie.

- Că asta ar schimba lucrurile între noi? Nu, aşa ceva n-am înţeles. Dacă ar fi schimbat ceva, aceasta s-ar fi întîmplat în momentul cînd mi-ai mărturisit. Atunci n-a schimbat nimic. Cum ar putea-o face acum?

- Dar cum te mai pot lua în căsătorie?

- Asemenea chestii se întîmplă numai în romane, Wilfrid. Nu ne vom supune la o lungă şi îndoită suferinţă.

- Dar nici falsele eroisme nu se potrivesc cu mine; încă nu cred că ai înţeles bine.

- Ba da. Acum poţi înfrunta totul cu capul sus, şi cei care nu pot înţelege, ei bine, ăştia nu contează!

- Atunci nici familia ta nu contează?

- Ba ei contează.

- Doar nu-ţi închipui, măcar un minut, că ei ar înţelege?

- O să-i determin eu.

- Sărmana mea iubită!

O surprinse, ca un semn rău, faptul că era atît de liniştit şi blînd. Wilfrid urmă:

- Nu-ţi cunosc familia, dar dacă sînt genul pe care l-ai descris, nu te amăgi că n-or să se opună. Nu e cu putinţă, e împotriva convingerilor lor înrădăcinate.

- Ţin mult la mine.

- Asta îi va face cu atît mai mult să nu poată accepta căsătoria ta.

Dinny se trase puţin într-o parte şi-şi sprijini bărbia în palme. Apoi, fără să-l privească, întrebă:

- Wilfrid, vrei să te descotoroseşti de mine?

- Dinny!

- Da, da; deci asta urmăreşti!

O strînse în braţe. După aceea, Dinny continuă:

- Înţeleg. Atunci, dacă nu doreşti acest lucru, trebuie să laşi totul în seama mea. Şi oricum, nu e bine să le-o iei necazurilor înainte. În Londra încă nu s-a aflat. Aşteptăm pînă se află. Ştiu că nu vei primi să te însori cu mine pînă atunci, aşa încît sînt nevoită să aştept. După aceea soluţia o să fie mai simplă, dar nu va trebuie să faci pe eroul, Wilfrid, pentru că m-ar durea prea tare, prea tare.

Într-un impuls subit, îl strînse în braţe; Wilfrid rămase tăcut.

- Vrei să fiu a ta înainte de căsătorie? Dacă o doreşti tu, o doresc şi eu.

- Dinny!

- Concepţii foarte înaintate, nu?

- Nu. Dar vom aștepta. Îmi inspiri prea mult respect.

Dinny oftă:

- Poate că e mai bine așa. După care adăugă: Vrei să-mi încredințezi mie misiunea de a mărturisi totul alor mei, sau nu?

- Ți-aș încredința orice misiune.

- Și dacă o să vreau să te întîlnești cu vreunul dintre ei, ai să accepți?

Wilfrid încuviință din cap.

- N-o să-ți cer să vii la Condaford, nu încă. Deci totul e stabilit. Acum povestește-mi exact cum ai aflat.

După ce-i relată, Dinny murmură gînditoare:

- Michael și unchiul Lawrence. Asta-mi ușurează situația. Acum, iubitule, plec. Stack o să fie bucuros, și eu vreau să reflectez. Nu pot gîndi decît cînd mă aflu departe de tine.

- Ești un înger!

Dinny îi luă capul în mîini:

- Nu fi tragic și n-o să fiu nici eu. Vrei să mergem joi undeva să ne distrăm? Bun! La Foch, la ora prînzului! Sînt departe de a fi un înger, sînt iubita ta.

Acum că se afla singură, coborî scările buimăcită, conștientă de grozăvia care-l aștepta. Dădu brusc colțul spre Oxford Street. "Mă duc să-l văd pe unchiul Adrian", gîndi.

Gîndurile lui Adrian, la muzeul său, fuseseră tulburate în ultima vreme de preconizarea că deșertul Gobi ar fi leagănul lui Homo Sapiens. Ideea fusese brevetată și lansată pe piață și făgăduia să se impună. Adrian medita la această labilitate a modei antropologice, cînd i fu anunțată Dinny.

- Ah, Dinny! Toată după-amiaza am fost în deșertul Gobi și acum tocmai mă gîndeam ce bună ar fi o ceașcă de ceai fierbinte. Ce părere ai?

- Ceaiul chinezesc îmi dă întotdeauna un soi de amețeală, unchiule.

- Nu ne permitem noi luxuri din astea. Menajera mea de aici prepară un ceai bun, bătrînesc, de Dover, cu frunze în el, și avem cornuri de casă.

- Perfect! Am venit să-ți spun că mi-am dăruit tînăra-mi inimă.

Adrian se holbă la ea.

- E o poveste teribilă, așa că aș face bine să-mi scot pălăria.

- Draga mea, scoate-ți tot ce vrei, răspunse Adrian. Bea-ți mai întîi ceaiul. Iată-l.

În timp ce Dinny își sorbea ceaiul, Adrian o privea cu un

zîmbet trist, prins între mustață și bărbuță. De cînd cu tragica poveste a lui Ferse, Dinny fusese mai mult decît oricînd idealul lui de nepoată; și acum își dădea seama că era într-adevăr tulburată.

Așa cum ședea rezemată de spătarul unicului fotoliu, picior peste picior, cu vîrfurile degetelor împreunate, arăta, gîndi Adrian, eterică, de parc-ar fi putut în orice clipă să înceapă a pluti; ochii lui poposiră cu plăcere pe casca ei de păr castaniu. Dar fața lui Adrian se lungi văzînd cu ochii pe măsură ce Dinny îi istorisi povestea, fără să omită nici un amănunt. În cele din urmă se opri, după ce adăugă:

- Unchiule, te rog, nu face mutra asta.
- Făceam mutră?
- Da.
- Ei, bine, Dinny, e de mirare?
- Vreau să cunosc 'reacția' dumitale, cum se spune, la ceea ce a făcut.

Și-l privi drept în ochi.

- Reacția mea? Fără să-l cunosc, îmi rezerv aprecierea.
- Dacă n-ai nimic împotrivă, ai să-l cunoști.

Adrian dădu din cap și Dinny urmă:

- Pregătește-mă pentru tot ce-i mai rău. Ce vor gîndi și ce vor face cei care nu-l cunosc?
- Care a fost reacția ta, Dinny?
- Eu îl cunoșteam.
- Doar de o săptămînă...
- Și zece ani.
- Oh! Nu-mi spune că un schimb de priviri și de trei cuvinte la o nuntă...
- Bobul de muștar, dragă. Și-apoi, eu citisem poemul și îl cunoșteam din el simțirile. Nu e un credincios: toată povestea trebuie să-i fi apărut ca o glumă monstruoasă.
- Da, da, i-am citit versurile, scepticism și dragoste de frumos. Tipul lui înflorește după perioadele de mari eforturi naționale, în cursul cărora individul este devalorizat, iar Statul a vlăguit totul. Ego-ul țîșnește la suprafață și dorește să-i ardă un picior Statului și tuturor doctrinelor sale discreditate. Înțeleg toate astea. Dar... Tu n-ai ieșit niciodată din Anglia, Dinny.
- Am fost numai în Italia, Paris și Pirinei.
- Asta nu contează. N-ai fost niciodată în locurile în care Anglia e obligată să păstreze un oarecare prestigiu. În acele părți ale lumii, englezii sînt toți pentru unul și unul pentru toți.
- Nu cred că în acel moment și-a dat seama de acest

lucru, unchiule.

Adrian se uită la ea și clătină din cap.

- Continui să nu cred, unchiule. Și, slavă Domnului că nu și-a dat seama, pentru că altfel nu ajungeam să-l mai cunosc. E necesar oare să te jertfești pentru niște false valori?

- Nu așa se pune problema, draga mea. În Orient, unde religia înseamnă încă totul, o convertire are o însemnătate covîrșitoare. Și nimic nu poate dăuna mai mult noțiunii orientalului asupra englezului, decît o convertire efectuată sub amenințarea pistolului. Întrebarea care i se punea lui era următoarea: "E destul de important pentru mine felul cum sînt privite țara mea și poporul meu încît să prefer să mor decît să înjosesc această concepție?" Iartă-mă Dinny, dar, în mod brutal, asta era dilema.

Dinny rămase tăcută timp de un minut, apoi reluă:

- Sînt perfect convinsă că Wilfrid ar fi preferat mai curînd să moară decît să facă o mulțime de alte lucruri care ar fi înjosit această concepție; dar, pur și simplu, nu a putut admite că noțiunea orientalului asupra omului englez se bazează pe faptul dacă e creștin sau nu.

- Asta-i o formă specioasă de argumentare; el nu numai că a renunțat la creștinism, dar a acceptat mahomedanismul, adică a schimbat o colecție de superstiții pentru o alta.

- Dar, unchiule, nu poți să-ți dai seama că pentru el totul nu a însemnat decît o farsă monstruoasă?

- Nu, draga mea, nu pot să-mi dau seama.

Dinny se lăsă pe spate și Adrian gîndi că arăta epuizată.

- Ei bine, dacă dumneata nu poți, atunci nimeni altul nu va putea. Vreau să spun că nimeni din categoria noastră. Asta am vrut să știu.

Adrian se simți săgetat de o durere ascuțită la plex.

- Dinny, ai în spate două săptămîni de cînd ești îndrăgostită, și tot restul vieții tale înainte; mi-ai spus că el e gata să renunțe la tine, atitudine pentru care îl respect. Nu crezi că ar fi cazul unei smulgeri, dar nu de dragul tău, măcar de dragul lui?

Dinny zîmbi.

- Unchiule, dumneata ai renumele că-ți părăsești cei mai buni prieteni cînd se găsesc la ananghie? Și-apoi ce știi dumneata despre dragoste? Dumneata n-ai făcut decît să aștepți optsprezece ani. Nu găsești că ai haz?

- Atins. Bănuiesc că noțiunea de "unchi" a fost mai tare decît mine. Dacă aș ști că Desert îți va fi tot atît de leal cum îi

ești și tu, ți-aș spune: "Dă-l înainte și împliniți-vă blestemul, cu binecuvîntarea mea!"

– Atunci înseamnă pur și simplu că trebuie să-l cunoști.

– Da, dar am cunoscut oameni atît de perfect îndrăgostiți, încît după un an au și divorțat. Am cunoscut un bărbat atît de satisfăcut de luna sa de miere, încît două luni mai tîrziu și-a luat o amantă.

– Noi nu facem parte din rasa aceasta atît de devoratoare, replică Dinny. Faptul că am văzut atîtea perechi pe ecran, examinîndu-și reciproc dinții, m-a spiritualizat, știu bine.

– Cine a mai aflat de toate astea?

– Michael și unchiul Lawrence și, posibil, mătușa Em. Nu știu dacă să le spun sau nu la Condaford.

– Lasă-mă să stau mai întîi de vorbă cu Hilary. El va avea un alt punct de vedere; și nu va fi cel ortodox.

– O, da! N-am nimic împotrivă să afle unchiul Hilary. Dinny se ridică în picioare. Atunci pot să-l aduc pe Wilfrid să te cunoască?

Adrian făcu semn din cap că da, și după plecarea lui Dinny se așeză din nou în fața hărții Mongoliei, unde deșertul Gobi părea înflorit ca un trandafir în comparație cu pustietatea prin care evolua nepoata lui cea mai dragă.

XII

Dinny rămase la cină în Mount Street, ca să-l întîlnească pe Sir Lawrence.

Se afla în biroul unchiului ei cînd îl văzu intrînd. I se adresă pe dată:

- Unchiule Lawrence, mătuşa Em ştie ce ştiţi dumneata şi Michael?

- Ştie, Dinny. De ce întrebi?

- A fost atît de discretă! I-am povestit unchiului Adrian; el gîndeşte că Wilfrid a înjosit prestigiul englezului în Orient. De fapt, ce-i acest prestigiu englez? Eu credeam că în străinătate sîntem priviţi ca o rasă de ipocriţi triumfători. Şi că India vede în noi nişte tirani aroganţi.

Sir Lawrence se răsuci în fotoliu.

- Confunzi reputaţia naţională cu reputaţia individuală. Cele două noţiuni sînt total distincte. În Orient, continuă Sir Lawrence, englezul individual este privit ca un om ce nu trebuie scos din sărite, ca un om care-şi ţine cuvîntul dat şi e solidar cu neamul lui.

Dinny roşi. Sesizase aluzia.

- În Orient, urmă Sir Lawrence, englezul, sau mai bine zis britanicul, pentru că de cele mai multe ori e sau scoţian, sau velş, sau din nordul Irlandei, duce în general o viaţă izolată. E călător, sau arheolog, militar, slujbaş de stat, funcţionar civil, plantator, medic, inginer sau misionar, dar e întotdeauna personajul principal în propriul său mic spectacol; se menţine,

împotriva vicisitudinilor, prin forța reputației englezului. Dacă un singur englez este prins în culpă, se prăbușește tot stocul de englezi izolați. Poporul știe acest lucru și recunoaște importanța. Împotriva acestui fapt lupți tu acum, și n-are rost să-l subestimezi. Nu te poți aștepta ca orientalii, pentru care religia are însemnătate, să înțeleagă că pentru unii dintre noi n-are nici o însemnătate. Pentru ei, un englez este un creștin cucernic și dacă se convertește, înseamnă că și-a renegat cel mai prețios crez.

Dinny replică uscat:

- În acest caz, deci, Wilfrid nu poate avea nici o șansă în ochii lumii noastre.

- În ochii clasei care conduce Imperiul, mi-e teamă că nici una, Dinny. Cum ar putea fi altfel? Dacă nu ar exista o totală încredere reciprocă între toți acești indivizi izolați, că nici unul dintre ei nu va admite să se dicteze, nu va accepta să fie provocat și nu se va desolidariza de ceilalți, întregul eșafodaj n-ar mai ține. Cum altfel?

- Niciodată n-am văzut lucrurile în acest fel.

- Ei bine, poți să mă crezi că așa e. Michael mi-a explicat cum a funcționat gîndirea lui Desert; și din punctul de vedere al unui necredincios, așa cum sînt și eu, se găsesc multe de spus. Mi-ar displăcea profund să mă aflu vreodată într-un asemenea impas. Dar nu a adoptat soluția dreaptă; și dacă ai să-mi spui: "Nu și-a dat seama de toate acestea", atunci mi-e teamă c-am să-ți răspund că nu și-a dat seama pentru că are prea multă trufie spirituală. Și aceasta nu-l va sluji ca apărare, pentru că trufia spirituală este anatema pentru Serviciile Publice și, de fapt, pentru lume în general. Este însușirea, dacă-ți aduci aminte, care l-a vîrît pe Lucifer în bucluc.

Dinny, care ascultase cu ochii pironiți pe trăsăturile mobile ale unchiului ei, zise:

- E extraordinar cîte poți face și fără.

Sir Lawrence se zgîi intrigat prin monoclu.

- Te-ai molipsit de la mătușă-ta să vorbești în dodii?

- Dacă nu poți avea aprobarea lumii, te poți descurca și fără ea.

- Fericirea lumească, sacrificată pentru iubire, are o rezonanță plină de bravură, Dinny, dar au mai încercat-o și alții și nu le-a mers bine. Sacrificiul făcut de una dintre părți constituie fundamentul cel mai șubred pentru o tovărășie, fiindcă cealaltă parte va ajunge să-l resimtă...

- Nu am pretenția la mai multă fericire decît le e dat

oamenilor în general să aibă.

- Eu aş dori mult mai multă pentru tine, Dinny.

- La masă! strigă Lady Mont din prag. Dinny, tu ai un aspirator? Acum se folosesc aspiratoarele pentru cai, continuă ea în drum spre sufragerie.

- De ce nu pentru oameni, murmură Dinny, ca să-i curețe de temeri și de prejudecăți? Deși unchiul n-ar fi de acord.

- Asta înseamnă că ați discutat. Blore, pleacă!

După ce Blore se execută, Lady Mont adăugă:

- Dinny, mă gîndesc la tatăl tău.

- Şi eu.

- Eu obişnuiam să trec peste părerea lui. Dar ca s-o facă chiar fiică-sa! Totuşi, va trebui s-o înghită...

Dinny, muindu-şi buzele în sherry, privi la fața mătuşii ei. Era o față reconfortantă, cu sprîncenele uşor ridicate, pleoapele puțin căzute, nasul acvilin, părul pudrat, deasupra unui gît, a unor umeri şi a unui bust plin de armonie.

În taxi, gonind spre gara Paddington, avu o viziune atît de acută a lui Wilfrid, singur, cu tot acest dezastru atîrnînd asupra-i, încît fu gata să se aplece spre şofer, ca să-i spună: "Ia-o spre Cork Street". Maşina dădea un colț. Praed Street? Da, asta trebuie să fie. Toate necazurile din lume provin din conflictul iubire contra iubire. Dacă familia n-ar iubi-o, şi ea nu l-ar iubi la rîndul ei, ce simplu ar fi totul!

Un hamal o întrebă:

- Aveți bagaj, domnişoară?

- Nu, mulțumesc.

În copilărie visase să se mărite cu un hamal. Asta înainte ca profesorul ei de muzică să fi venit de la Oxford. Plecase la război pe cînd ea avea zece ani. Dinny cumpără o revistă ilustrată şi-şi luă locul în tren. Dar era prea obosită şi se lăsă pe spate, în colțul ei din vagonul de clasa a treia; călătoriile cu trenul constituiau un impozit sever pentru punga ei străvezie. Cu bărbia în piept, se lăsă furată de somn.

Cînd coborî din tren, pe cer trona o lună aproape plină, iar noaptea era înfiorată de briză şi de parfumuri dulci. Va trebui să meargă pe jos. Era destulă lumină ca s-o poată lua pe scurtătură, şi sări peste primul pîrleaz, ajungînd pe poteca ce tăia cîmpul. Se gîndi la noaptea aceea, cu doi ani în urmă, cînd se întorsese acasă cu acelaşi tren, aducînd vestea eliberării lui Hubert, şi-l găsise pe tatăl ei treaz, cenuşiu şi măcinat de griji, în biroul lui; cît de subit păruse să întinerească la aflarea veştilor fericite! Şi acum îi aducea veşti menite să-l îndurereze.

De înfruntarea cu tatăl ei se temea cel mai mult!

O bufniță cafenie se deplasă de pe gardul viu pe niște căpițe. Nopțile cu lună sînt nopțile bufnițelor, și curînd or să răsune țipetele acelea de victime, atît de înfiorătoare în inima întunericului! Și totuși cui nu-i plac bufnițele, zborul lor retezat, lin și plutitor, chemările lor mocnite și răscolitoare? Următorul pîrleaz o aduse pe domeniile proprii. Exista o șură pe cîmpul ăsta, unde se adăpostea noaptea bătrîna ordonanță a lui taică-su. Cine, Plutarh sau Pliniu, a spus că: "În ce mă privește, eu n-aș vinde nici măcar o vită bătrînă care a trudit pentru mine". Simpatic om! Acum că uruitul trenului se mistuise în vale, totul era cufundat în tăcere; doar freamătul frunzelor tinere mîngîiate de adierea vîntului și tropăitul bătrînului Kismet în șură. Străbătu un al doilea teren și ajunse la podețul îngust alcătuit dintr-o buturugă. Dulceața nopții era ca simțămîntul ei, care acum n-o mai părăsea. Traversă podețul și pătrunse printre meri. Păreau să palpite de viață între ea și cerul unduios, bătut de lună, măturat de vînt. Păreau să respire, să cînte un imn de slavă propriei lor izbucniri de floare. Lumina modela într-o mie de forme crengile ninse, care de care mai frumoase, de parcă cineva stătuse să le filigraneze, într-un extaz și o frenezie de lunatic, și le poleise cu pulbere de stele. Și miracolul acesta se înfăptuia în fiecare primăvară de o sută de ani și mai bine. Pe o noapte ca aceasta, întreaga lume părea vrăjită, dar miracolul anual al înfloririi merilor era întotdeauna pentru Dinny cel mai impresionant dintre toate. Miracolele fără număr ale Angliei îi năvăliră în gînd, în timp ce stătea printre trunchiurile bătrîne, inhalînd aerul pulverizat cu aromă de licheni. Iarba din ținuturile înalte și cîntul ciocîrliilor; picurul de stropi în desișuri cînd iese soarele după ploaie; tufele de răchită pe plaiurile suflate de vînt; caii de arat rotindu-se la capătul brazdelor lunguiețe de culoarea cîrtiței; apele rîului cînd sclipitoare ca argintul, cînd verzi pe sub sălcii; acoperișurile de stuf și fumul lemnului de pădure, ieșind pe horn; pășunile cu fîn cosit, lanurile de grîu rumenite de soare; depărtările siniii; și cerul mereu schimbător, toate acestea se înșirau ca giuvaerurile în mintea ei, dar peste toate precumpănea alba magie a primăverii. Își dădu seama că iarba înaltă era udă și umezeala îi pătrunsese prin pantofi și ciorapi; era destulă lumină ca să deslușească în iarbă stelele narciselor galbene; trebuie să fie și primule, albăstrele și ciuboțica cucului, cîteva. Porni mai departe, ieși dintre pomi și stătu locului o clipă privind îndărăt la plenitudinea strălucirii. "Parcă

s-ar fi desprins din lună, își spuse Dinny. Și la fel și ciorapii mei cei mai buni."

Străbătu livada împrejmuită de ziduri joase, și paiștea, și urcă pe terasă. Unsprezece trecute! Doar o singură fereastră luminată la parter, cea de la biroul tatălui ei. Întocmai ca în noaptea aceea!

"N-am să-i spun", gîndi Dinny și ciocăni în geam.

Îi dădu drumul în casă.

- Hello, Dinny, deci n-ai rămas să dormi în Mount Street?

- Nu, tăticule, am și eu o limită la împrumutatul cămășilor de noapte.

- Așază-te și bea un ceai. Tocmai aveam de gînd să-mi fierb unul.

- Iubitule, am venit prin livadă și m-am udat pînă la genunchi.

- Scoate-ți ciorapii; uite o pereche de papuci vechi.

Dinny își scoase ciorapii și rămase în contemplarea picioarelor ei, luminate de lampa de gaz, în timp ce generalul aprinse spirtiera. Îi plăcea să facă singur anumite lucruri. Dinny îl urmări aplecîndu-se peste uneltele de preparat ceaiul și-l admiră cît era de îngrijit și cît de iuți și de precise îi erau mișcările. Mîinile lui arse de soare, acoperite cu peri scurți negri, aveau degete lungi și îndemînatice. Se îndreptă din șale și rămase nemișcat, urmărind flacăra.

- Trebuie să-i schimb fitilul, spuse el. Mi-e teamă c-or să fie mari tulburări în India.

- În India asta sînt atîtea tulburări, că zău dacă merită să ne mai sinchisim.

Generalul își întoarse spre ea fața cu pomeții înalți dar mici; ochii îi zăboviră asupră-i, iar buzele subțiri zîmbiră pe sub mustața scurtă și căruntă.

- Așa se întîmplă adeseori cu coloniile, Dinny. Ai picioare foarte frumoase.

- Așa s-ar cuveni scumpule, ținînd seama de dumneata și de mama.

- Ale mele sînt bune pentru cizme, musculoase. L-ai invitat pe domnul Desert aici?

- Nu, azi nu l-am invitat.

Generalul își vîrî mîinile în buzunare. Își scosese vestonul smochingului în care cinase și-și îmbrăcase o veche haină de vînătoare, de culoarea tutunului; Dinny observă că manșetele îi erau cam tocite și că unul din nasturii de piele lipsea. Arcadele înalte și întunecate ale sprîncenelor i se contractară pînă cînd

în centrul frunţii i se iviră trei brazde; i se adresă cu blîndeţe:
- Ştii, Dinny, eu nu înţeleg schimbarea asta de religie. Ce doreşti, lapte sau lămîie?
- Lămîie, te rog.
În sinea ei, Dinny îşi spunea: "În fond, acum e momentul. Curaj!"
- Două bucăţi de zahăr?
- Trei, şi lămîie, tăticule.
Generalul luă cleştele. Lăsă să cadă în ceaşcă trei bucăţi de zahăr şi o felie de lămîie, aşeză cleştele la loc şi se aplecă peste ceainic.
- Fierbe, murmură el şi umplu ceaşca; apoi cufundă în apa fiartă o linguriţă cu capac perforat, plină cu ceai; după ce scoase linguriţa, îi înmînă fiicei sale ceaşca.
Dinny amestecă lichidul auriu. Bău o înghiţitură, îşi aşeză ceaşca în poală şi-şi întoarse privirea spre tatăl ei.
- Eu pot să-ţi explic, tată, îi spuse, dar în sinea ei gîndi: "Şi-o să înţeleagă cu atît mai puţin".
Generalul îşi umplu şi ceaşca lui şi se aşeză. Dinny îşi încleştă linguriţa.
- Uite ce-i, cînd Wilfrid se găsea undeva departe, în Darfur, a nimerit într-un viespar de arabi fanatici, rămăşiţe din timpurile lui Mahdi. Şeful acestora l-a adus în cortul lui şi l-a pus să aleagă între viaţă şi islamism.
Văzu la taică-su o uşoară mişcare convulsivă, care făcu să i se verse puţin ceai în farfurioară. Ridică ceaşca şi-l turnă înapoi. Dinny urmă:
- În ceea ce priveşte credinţa, Wilfrid e la fel cu cea mai mare parte dintre noi, oamenii de azi, numai că mult mai mult. Nu numai că nu crede în creştinism, dar aş putea spune că urăşte orice formă de religie statornicită, gîndeşte că religia desparte oamenii, că a făcut omenirii mai mult rău şi i-a pricinuit mai multă suferinţă decît orice altceva. Şi apoi, ştii, sau ai fi ştiut dacă i-ai fi citit poeziile, tată, războiul l-a umplut de amărăciune, după ce-a văzut felul în care se zvîrle cu vieţile oamenilor, pur şi simplu irosite, vărsate ca apa, la ordinele unora care nu ştiu ce fac.
Din nou generalul avu o uşoară mişcare convulsivă.
- Da, tată, dar l-am auzit şi pe Hubert vorbind în felul ăsta. În orice caz, războiul i-a lăsat lui Wilfrid un soi de oroare în ceea ce priveşte irosirea vieţilor şi o profundă neîncredere în tot ce înseamnă credincioşi şi credinţe. Nu i s-au acordat decît cinci minute în care să decidă. Nu a fost laşitate, a fost doar un

dispreţ amar pentru faptul că oamenii îşi pot lua unii altora viaţa în numele unor crezuri care lui i se par toate la fel de deşarte. Şi, pur şi simplu, a ridicat din umeri şi a acceptat. Din momentul în care a acceptat, a trebuit să-şi ţină cuvîntul şi să treacă prin toate formele. Desigur, dumneata nu-l cunoşti, aşa că tot ce-ţi spun e zadarnic.

Dinny oftă şi-şi bău ceaiul cu sete.

Generalul îşi lăsase jos ceaşca lui; se ridică, îşi umplu pipa, o aprinse şi rămase în picioare lîngă cămin. Faţa îi era ridată, înfuncată şi gravă. În cele din urmă, vorbi:

- Sînt răscolit pînă-n străfunduri. Va să zică religia strămoşilor noştri, de sute de ani, nu mai are nici o valoare? Va să zică tot ce-a făcut din nou cel mai mîndru popor din lume trebuie zvîrlit la gunoi în faţa provocării unui arab. Va să zică oameni ca Lawrence, John Nicholson, Chamberlayne, Sandeman şi o mie alţii, care şi-au petrecut şi şi-au dat viaţa, ca nişte bărbaţi viteji şi adevăraţi, pentru a făuri ideea despre omul englez, trebuie aruncaţi la coş de fiecare englez ameninţat cu un pistol?

Ceaşca lui Dinny clănţăni pe farfurioară.

- Da, şi dacă nu de fiecare englez, Dinny, atunci de ce de unul? De ce de ăsta?

Străbătută de un fior, Dinny nu răspunse. Nici Adrian şi nici Sir Lawrence n-o făcuseră să simtă ce simţea acum - pentru prima oară, argumentele părţii adverse o atinseseră şi-o impresionaseră. O coardă străveche fusese făcută să vibreze în ea, sau poate că i se comunicase emoţia acestui om pe care îl admirase şi-l iubise întotdeauna şi pe care rareori îl văzuse atît de stîrnit încît să devină elocvent. Lui Dinny îi pieri glasul.

- Eu nu ştiu dacă sînt un om cucernic, adăugă generalul, mie mi-e suficientă credinţa străbunilor mei, şi făcu un gest de parc-ar fi vrut să spună: "pe mine mă las la o parte", dar, Dinny, eu n-aş îndura să mi se impună în felul ăsta şi nu pot înţelege cum de a îndurat el.

Dinny răspunse liniştit:

- N-am să încerc să te fac să înţelegi, tată; hai să spunem că nu poţi. Cei mai mulţi oameni au făcut în viaţa lor cîte ceva ce alţi oameni n-ar fi putut înţelege, dacă ar fi ştiut. Deosebirea constă în faptul că această întîmplare a lui Wilfrid este cunoscută.

- Vrei să spui că se ştie despre ameninţare... despre pricina...

Dinny dădu din cap.

- Cum?

- Un oarecare domn Yule a adus povestea o dată cu întoarcerea sa din Egipt; unchiul Lawrence gîndește că nu poate fi mușamalizată. Am vrut să știi ce-i mai rău. Dinny își luă în mînă pantofii și ciorapii uzi. Tată, ai vrea să le povestești dumneata mamei și lui Hubert în locul meu?

Se ridică. Generalul trase cu putere din pipa care scoase un soi de leorcăit.

- Pipa trebuie curățată, dragule. Ți-o curăț eu mîine.

- Va fi un paria, izbucni generalul, va fi un paria! Dinny! Dinny!

N-ar fi putut exista alte cuvinte care s-o miște mai mult. Dintr-o dată, acestea făceau ca opoziția lui, din personală, să devină altruistă.

Dinny își mușcă buza de jos și spuse:

- Tată, dacă mai rămîn aici cu dumneata mi se închid ochii. Și picioarele mi-s înghețate. Noapte bună, dragule!

Se întoarse și se îndreptă pripit spre ușă, pentru că-l văzu stînd ca un cal abia înhămat.

Urcă în camera ei și se așeză pe pat, frecîndu-și picioarele reci unul de celălalt.

O făcuse! Acum nu-i mai rămînea decît să înfrunte sentimentul care, de aici înainte, o va împresura asemenea unui zid ce va trebui escaladat, pentru împlinirea iubirii ei. Și ce-o mira cel mai mult, în timp ce-și freca de zor picioarele, era conștiința că vorbele tatălui ei în smulseseră o tainică aprobare, care nu încălcase însă cu nimic sentimentul ei pentru Wilfrid. Să fi fost oare dragostea atît de detașată de rațiune? Era adevărată vechea ei reprezentare sub chipul unui zeu orb? Să fi fost chiar adevărat că defectele celui iubit ți-l fac și mai drag? Asta, în orice caz, pare să fi izvorît din dezgustul pe care ți-l provoacă personajele prea desăvîrșite din romane; din revolta împotriva figurilor prea eroice; din iritarea stîrnită de tablouri virtuți recompensate. "Să fie oare nivelul de gîndire al familiei mele mai înalt decît al meu, se întrebă Dinny, sau pur și simplu îl doresc pe Wilfrid alături de mine și nu-mi pasă ce e sau ce face atîta timp cît îl am în preajmă?" Și o parcurse un straniu și subit simțămînt că-l cunoștea pe Wilfrid pînă-n miezul lui, cu toate cusururile și neajunsurile, dar avînd și ceva care le răscumpăra și le compensa în întregime, ceva ce avea să mențină iubirea ei vie, pentru că în acest element, și numai în acesta, sălășluia un mister. Și, cu un zîmbet melancolic își spuse: "Răul îl cunosc din instinct; binele, adevărul, frumosul

îmi sînt necunoscute". Şi prea obosită să se mai dezbrace, se vîrî în aşternut.

XIII

"Mărăciniş", reşedinţa lui Jack Muskham la Royston, era o clădire de modă veche, joasă, lipsită de pretenţii pe dinafară, confortabilă pe dinăuntru. Era tapetată toată cu efigiile curselor de cai şi cu gravuri pe teme de sport. Doar într-o singură încăpere, rar folosită, existau semne ale unei existenţe antecedente.

"Aici - după cum se exprimase un jurnalist american venit să-i ia ultimului dandy un interviu pe tema curselor de cai *pur sînge* - *aici pot fi văzute dovezi ale perioadei timpurii pe care*

acest aristocrat a petrecut-o în gloriosul nostru Sud-Vest. Găsești aici covoare indiene Nevaho în unicat, și argintărie; împletituri din fir de cal din El Baso; pălării mari de cowboy; și un ham mexican ținuit în argint. Am pus gazdei mele o întrebare în legătură cu această fază a carierei sale.

Ah, mi-a răspuns cu accentul său britanic, tărăgănat, în tinerețe am petrecut cinci ani mînînd cirezi de vite. Vezi dumneata, eu nu aveam decît un singur gînd - caii - și tatăl meu a socotit că-i preferabil pentru mine să fac orice, decît să călăresc în țară la curse cu obstacole.

Ați putea localiza în timp această activitate? I-am întrebat pe patricianul înalt și subțire, cu ochi iscoditori și gesturi apatice.

Cum să nu, m-am întors în țară în 1901 și, cu excepția anilor de război, am crescut de atunci întruna cai.

Și în timpul războiului? am întrebat.

Oh! făcu el, și am avut senzația că am pus o întrebare importantă. Lucrurile obișnuite; garda națională, cavalerie, tranșee și altele de felul ăsta.

Spuneți-mi, domnule Muskham, am stăruit eu, v-a plăcut viața de acolo, de la noi?

Dacă mi-a plăcut? Aș spune că da, știți..."

Interviul publicat într-o gazetă din vest, a fost botezat cu următorul titlu:

Dandy englez
Afirmă
Că i-a plăcut viața în Sudul Statelor Unite.

Crescătoria de cai se afla așezată la o milă depărtare de statul Royston și, în fiecare zi, la ora zece fără un sfert precis, cînd nu era plecat la curse, vînzări de cai de rasă sau altele de felul ăsta, Jack Muskham încălca pe poneiul lui și o pornea în buiestru spre ceea ce gazetarul denumise "pepiniera ecvestră". Se deprinsese să ofere prin acest ponei un exemplu de ce ar putea deveni caii dacă ar fi tratați numai cu blîndețe. Era o iepușoară inteligentă, de trei ani, pe trei sferturi de rasă, cu o piele fină, de culoarea șoarecelui, peste care s-ar fi zis că cineva vărsase o sticlă cu cerneală încercînd apoi fără succes, să șteargă petele. În afară de o semilună albă și ciufulită pe frunte, nu mai avea nici o urmă de alb; coama îi era retezată și coada lungă i se bălăbănea pînă la glezne. Avea ochi liniștiți și luminoși, iar dinții, pentru un cal, erau ca perlele. Se mișca într-un elegant trap mărunt, redresîndu-se iute după orice poticnire. Călărită cu un singur hăț, aplicat pe gît, botul îi era

întotdeauna liber.

Era foarte scundă și picioarele lui Jack Muskham, care folosea scări de șa din piele, foarte lungi, atîrnau jos de tot. Cînd o călărea, obișnuia el să spună, avea senzația că șade într-un fotoliu foarte comod. În afară de el, mai avea voie s-o mînuiască doar un singur băiat, ales pentru calmul glasului, mîinilor, nervilor și firii sale.

Descălecînd de pe ponei la poarta curții pătrate unde se găseau grajdurile, Jack Muskham intra, fumînd una din țigările lui speciale, vîrîtă într-un țigaret scurt de chihlimbar, și era întîmpinat, pe turlul din centru, de îngrijitorul crescătoriei. Își stingea țigara și făceau împreună un tur de inspecție a boxelor, unde nou-născuții stăteau împreună cu mamele lor și cu minjii de un an, și cerea ca ăsta sau celălalt să fie scos afară și plimbat pe cărarea gudronată ce înconjura boxele și curtea. După această inspecție, treceau pe sub arcada de peste drum de intrare și se duceau la padoc să vadă iepele, mînjii și caii de un an, la iarbă. În "pepiniera lui ecvestră" domnea o disciplină perfectă; după toate aparențele, rîndașii lui erau la fel de liniștiți, de curați, de manierați ca înșiși caii pe care-i aveau în grijă. Din clipa cînd intra în crescătorie și pînă cînd încăleca din nou pe poneiul său, Jack Muskham nu vorbea decît despre cai, concis și precis. Și, zi de zi, apăreau atîtea mărunțișuri noi de observat și de comunicat, încît rareori se întorcea acasă înainte de ora unu. Nu discuta niciodată cu îngrijitorul latura științifică a creșterii cailor, deși acest slujbaș era înzestrat cu considerabile cunoștințe în materie, dar pentru Jack Muskham subiectul respectiv reprezenta o chestiune de înaltă politică, așa cum ar fi pentru un ministru de externe relațiile statului său cu străinătatea. Deciziile sale în ce privea împerecherile erau luate în secret, pe baza concluziilor unor studii atente, coroborate cu ceea ce el numea "flairul" său, iar alții denumeau prejudecățile sale. Stelele puteau să se desprindă de pe cer, primii miniștri să fie ridicați la rangul de cavaleri, arhiducii să fie instaurați, orașele înghițite de cutremure și de tot felul de alte calamități, lui Jack Muskham nu-i păsa, atîta timp cît putea să împreuneze un St. Simon cu Speculum, avînd trăsăturile caracteristice de Hampton și Bend Or; sau, conform cu o teorie originală a sa, să treacă bătrîna rasă Herod prin Le Sancy, chiar la extrema de sus sau la extrema de jos a unui pedigri avînd pe la mijloc și ceva sînge Carbine și Barcaldine. De fapt, Jack Muskham era un idealist. Idealul său era să realizeze calul perfect, ideal la fel de greu de înfăptuit ca și idealurile altor

oameni, şi mult mai pasionant, după părerea lui. N-ar fi vorbit niciodată despre el, asemenea lucruri nu se discută. Şi nici nu paria niciodată la curse, astfel încît raţionamentele nu-i erau niciodată deformate de dorinţe pămînteşti. Înalt, în paltonul lui de culoarea trabucului, căptuşit cu păr de cămilă, cu pantofii din antilopă de culoare gălbuie şi cu faţa de aceeaşi culoare gălbuie, era probabil figura cea mai familiară la cursele de la Newmarket; de asemeni, nu exista alt membru al Jockey-Club-ului, cu excepţia doar a trei, ale cărui păreri să fie mai respectate. Era, de fapt, un exemplu evident al acelui fel de viaţă strălucit, care nu poate fi atins decît de omul ce s-a pus în slujba unui scop unilateral, cu deplină şi tăcută fidelitate. Într-adevăr, îndărătul acestui ideal al "calului perfect" se ascundea tiparul propriului său suflet. Jack Muskham era un formalist, unul dintre puţinii supraveghetori ai geniului, într-o epocă în care formele erau făcute ţăndări; şi faptul că formalismul său se axase, pentru a- şi găsi expresie concretă, pe domeniul creşterii cailor se datora în parte legăturii perfecte dintre calul de cursă şi preceptele crescătoriei, în parte simetriei esenţiale a animalului în sine, şi în parte refugiului pe care acest cult i-l oferea în viltoarea, dezordinea, lumina orbitoare, larma asurzitoare, scepticismul ilimitat, vulgaritatea agresivă a ceea ce numea el "epoca noastră corcită". La "Mărăciniş" întreaga muncă era efectuată de doi bărbaţi, cu excepţia spălatului şi a frecatului pe jos, pentru care venea zilnic o femeie. Dar în afara acesteia, în toată casa nu găseai un semn care să-ţi indice că pe această lume existau şi femei. Reşedinţa era monahală ca un club care nu a cedat acceptînd personal feminin şi, cu atît mai confortabilă, cu atît era mai mică. Odăile erau scunde şi două scări spaţioase duceau la catul de sus, cu încăperi şi mai joase. Cărţile, cu excepţia volumelor referitoare la caii de curse, erau fie notaţii de călătorie, fie romane istorice sau romane poliţiste; orice literatură, cu scepticismul ei, limbajul argotic, descrierile, sentimentele şi senzaţiile ei, era absentă, cu excepţia operelor complete ale lui Surtees, White-Melville şi Thackeray.

Cum oamenii care-şi urmăresc idealurile au întotdeauna un grăunte de ironie salvatoare, Jack Muskham îşi avea partea lui. Acest om a cărui unică năzuinţă în viaţă era producerea unei rase perfecte, se străduia acum să zvîrle la gunoi caracteristicile de rasă pură, de la bot la crupă, aşa cum fuseseră ele concepute pînă în prezent şi să le substituie un animal rezultat dintr-o încrucişare de sînge despre care

Almanahul crescătorului de cai nu pomenea o vorbă.

Inconştient de această contradicţie, se găsea la masă cu Telfourd Yule, discutînd tot despre posibilităţile de transport a iepelor arabe, cînd fu anunţat Sir Lawrence Mont.

- Iei masa cu noi, Lawrence?

- Am mîncat, Jack. Dar o cafea mi-ar prinde bine, şi un strop de coniac.

- Atunci hai să trecem în camera cealaltă.

- Regăsesc aici, spuse Sir Lawrence, ceea ce nu credeam c-o să mai văd vreodată, cămăruţa de burlac din tinereţea mea. Jack e un tip remarcabil, domnule Yule. Un om care reuşeşte astăzi să persiste în trecut e un geniu. Văd bine sau nu? Surtees şi White-Melville în întregime? Domnule Yule, ce-a spus domnul Waffles în "Turul sportiv al domnului Sponge" cînd îl ţineau pe Caingey cu capul în jos ca să i se scurgă apa din buzunare şi din cizme?

Mutra hazoasă a lui Yule se lăţi într-un surîs, dar el rămase tăcut.

- Exact! făcu Sir Lawrence. Nimeni nu mai ţine azi minte. A spus: "Vai, Caingey, băiete, arăţi ca un delfin fiert, cu sos de pătrunjel". Da, şi ce-a răspuns domnul Sawyer în "Market Harlow" cînd onorabilul Crasher s-a oprit la portiţa rotitoare şi a întrebat: "E deschisă, cred?"

Faţa lui Yule se lăţi şi mai mult, de parc-ar fi fost de cauciuc, dar el rămase şi mai mut.

- Vai, vai! Jack, tu ştii?

- A răspuns: "Nu cred".

- Bun! Sir Lawrence se lăsă pe un scaun. Şi era? Nu. Ei, aţi aranjat să furaţi iapa aceea? Straşnic! Şi cînd o aduceţi?

- Am s-o împerechez cu cel mai bun armăsar existent. Odrasla am s-o împerechez cu cel mai bun armăsar sau cea mai bună iapă pe care,o să-i pot găsi. Apoi am să împreunez, în secret, rezultatul acestei împerecheri cu cel mai bun produs din rasele actuale, care va trebui să fie de aceeaşi vîrstă. Dacă se va dovedi că am avut dreptate, ar trebui ca iepele mele arabe să fie înregistrate în *Almanahul crescătorului de cai*. Apropo, încerc să obţin trei iepe.

- Cîţi ani ai, Jack?

- Merg pe treizeci şi trei.

- Scuză-mă. Cafeaua asta-i foarte bună.

După aceea, cei trei bărbaţi rămaseră tăcuţi, aşteptînd să fie rostit adevăratul motiv al vizitei.

- Domnule Yule, începu brusc Sir Lawrence, am venit în

legătură cu cazul tînărului Desert.

- Sper că nu-i nimic adevărat!

- Din păcate, este. Nu se fereşte să recunoască.

Şi, întorcîndu-şi monoclul spre faţa lui Jack Muskham, citi pe ea exact ce se aştepta.

- Un om, rosti Muskham rar, ar trebui să-şi păstreze mai bine forma chiar dacă e poet.

- Jack, n-are rost să începem să comentăm ce e bine şi ce e rău. Fie aşa cum spui tu. Cu toate acestea, şi înfăţişarea lui Sir Lawrence căpătă o ciudată gravitate, vreau să vă cer, amîndurora, să păstraţi tăcere. Dacă povestea va fi dată în vileag, n-avem ce-i face, dar vă rog ca nici unul dintre voi să nu spună nimic.

- Nu-mi place mutra individului, declară Muskham scurt.

- Asta se aplică la nouă zecimi din oamenii pe care-i vedem în jur; nu-i o raţiune potrivită.

- Face parte din tinerii ăştia moderni, amari şi sceptici, lipsiţi de o reală cunoaştere a lumii şi de oricare urmă de respect faţă de orice.

- Ştiu că tu pledezi pentru trecut, Jack, dar nu amesteca această înclinaţie în chestiunea de faţă.

- De ce?

- Mă rog, n-aş fi vrut să pomenesc de acest lucru, dar e logodit cu nepoata mea cea mai dragă, Dinny Cherrell.

- Fata aceea drăguţă?

- Da. Nici unuia dintre noi nu ne vine la îndemînă, cu excepţia fiului meu, Michael, care încă îşi mai pune mîna în foc pentru Desert. Dar Dinny e prinsă pînă peste cap, şi nu cred că poate exista ceva care s-o clintească.

- Nu poate fi lăsată să se mărite cu un om care va fi izgonit din societate de îndată ce adevărul va ieşi la iveală.

- Cu cît va fi mai tabu, cu atît mai mult nu-l va abandona.

- Îmi place asta, exclamă Muskham. Ce zici, Yule?

- Nu-i treaba mea. Dacă Sir Lawrence doreşte să nu spun nimic, nu voi spune nimic.

- Sigur că nu ne priveşte pe noi; totuşi, dacă dînd povestea în vileag aş opri-o pe nepoata ta, aş face-o. Socotesc că-i o mare ruşine!

- Ar avea exact efectul contrar, Jack. Domnule Yule, dumneata cunoşti bine presa. Să presupunem că povestea asta transpiră în rîndurile presei, ceea ce e foarte posibil; ce se întîmplă atunci?

Ochii lui Yule scăpărară.

- Întîi vor relata întîmplarea în linii vagi, referindu-se la un anumit călător englez; apoi vor aştepta să vadă dacă povestea e dezminţită de Desert; după aceea se vor referi la el, dînd o sumedenie de detalii false dar nu chiar atît de false. Dacă el recunoaşte faptul, nu va putea obiecta la detalii. Presa e foarte dreaptă, şi cumplit de inexactă.

Sir Lawrence aprobă din cap.

- Dacă aş cunoaşte pe cineva care vrea să îmbrăţişeze cariera jurnalistică, i-aş spune: "Fii foarte exact şi atunci vei fi unic". De la război încoace n-am mai citit în ziare un paragraf care să fie absolut exact.

- Ăsta-i vicleşugul lor, replică Yule; dau o lovitură dublă: întîi relatarea inexactă şi apoi corectarea ei.

- Urăsc presa, rosti Muskham. M-a vizitat şi pe mine aici un ziarist american. Şedea, uite colo, pentru că nu l-am zvîrlit pe uşă afară, şi nu ştiu ce naiba a făcut din mine.

- Da, tu persişti în trecut, Jack. Pentru tine, Marconi şi Edison sînt cei mai mari răufăcători ai omenirii. Ne-am înţeles, deci, în legătură cu tînărul Desert?

- Da, răspunse Yule; iar Muskham încuviinţă din cap.

Sir Lawrence sări cu repeziciune la alt subiect.

- Frumos ţinutul ăsta. Rămîi mai mult, domnule Yule?

- Mă întorc azi după-amiază la Londra.

- Dă-mi voie să te însoţesc.

- Cu plăcere.

O jumătate de oră mai tîrziu porniseră.

- Vărul meu Jack, începu Sir Lawrence vorba, ar trebui donat naţiunii. La Washington există un muzeu în care sînt expuse în vitrine de sticlă grupuri de americani primitivi fumînd pipa obştească, ameninţîndu-se cu tomahawk-uri şi aşa mai departe. Ar trebui să-l prezerve şi pe Jack. Sir Lawrence se opri. Întrebarea e în ce atitudine îl poţi conserva pe Jack? E atît de greu să perpetuezi inexpresivitatea. Poţi prinde o atitudine care iese în evidenţă; dar cînd ai de-a face numai cu un gol total de atitudine, în afara unei lascivităţi atente... şi totuşi un om cu un Dumnezeu al lui.

- Forma este Dumnezeu şi Muskham profetul său.

- Ar putea fi, desigur, imortalizat în actul unei lupte în duel, murmură Sir Lawrence. Asta este, poate unica activitate umană suficient de formală.

- Forma e sortită pierzaniei, spuse Yule.

- Hm! Nimic mai greu de distrus decît simţul conturului. Căci ce-i viaţa, domnule Yule, decît simţul contururilor...?

încearcă să reduci totul la o uniformitate de moarte şi conturul va ieşi totuşi la suprafaţă.

- Da, replică Yule, dar "forma" este conturul ridicat la nivelul perfecţiunii şi standardizat; iar perfecţiunea îi irită pe tinerii noştri scriitori.

- Frumoasă expresie. Dar există din aceştia şi în afara romanelor, domnule Yule?

- Ba bine că nu! Şi plicticoşi de-ţi vine să caşti, cum ar spune el. Mai curînd aş accepta să particip tot restul vieţii mele la dineurile din City, decît să-mi petrec un week-end în compania acestor tineri scriitori.

- Mă îndoiesc dacă am întîlnit vreunul, spuse Sir Lawrence.

- Ar trebui să-i mulţumiţi lui Dumnezeu. Nu le mai tace gura o clipă, fie zi sau noapte, nu se opresc din trăncănit nici în timp ce se împerechează.

- Nu s-ar zice că-ţi plac.

- Mă rog, răspunse Yule, cu o mutră ca de sperietoare, nici ei nu mă înghit pe mine mai mult decît îi înghit eu pe dînşii. O mică adunătură agasantă, dar, din fericire, lipsită de importanţă.

- Sper, urmă Sir Lawrence, că Jack nu face greşeala de a-l considera pe tînărul Desert ca făcînd parte dintre aceştia.

- Muskham n-a cunoscut în viaţa lui un tînăr sclipitor. Nu; ceea ce-l întărîtă la Desert e faţa acestuia. Are o faţă al naibii de stranie.

- Înger căzut, comentă Sir Lawrence. Trufie spirituală, bătrîne! E ceva frumos în asta!

Yule dădu din cap.

- Eu unul n-am nimic împotrivă-i; şi scrie versuri bune. Dar pentru Muskham, orice răzvrătire e anatema. Lui îi place mentalitatea încorsetată, cu coama frumos împletită, vîrîndu-şi delicat botul în căpăstru.

- Nu ştiu, murmură Sir Lawrence, cred că ăştia doi s-ar agrea unul pe altul dacă ar putea mai întîi să se împuşte unul pe celălalt. Ciudaţi oameni mai sîntem noi, englezii!

XIV

Cînd, în aceeași după-masă și la aceeași oră, Adrian pătrundea în parohia fratelui său și străbătea strada sordidă ce ducea la vicariatul St. Augustine's-in-the-Meads, la vreo șase case mai încolo de colț se putea vedea o desăvîrșită ilustrare a poporului englez.

În fața unei case mizere se afla o ambulanță, și toți cei care ar fi avut ceva mai bun de făcut stăteau și căscau gura. Adrian se amestecă în mulțime. Din clădirea prăpădită ieșiră doi bărbați și o infirmieră, purtînd pe o targă trupul unui copil, urmat de văicărerile unei femei de vîrstă mijlocie, cu fața roșie, și de bombănelile unui bărbat alb la față și cu o mustață pleoștită.

- Ce s-a întîmplat? întrebă Adrian pe un polițist.

- Copila trebuie să fie operată. Ai zice c-o duce la spînzurătoare, și nu la cel mai bun ajutor care li se poate da. Uite-l pe vicar. Dacă nici el nu-i poate liniști, apoi nimeni n-o mai poate face.

Adrian îl văzu pe fratele său ieșind din casă și apropiindu-se de omul alb la față. Bombănelile încetară, dar văicărerile femeii se înteţiră. Copila fusese așezată în ambulanță, și mama ei se repezi la ușile vehiculului.

- Ce-o fi în capul lor? întrebă polițistul, făcînd un pas înainte.

Adrian îl văzu pe Hilary lăsîndu-și mîna pe umărul femeii. Ea se răsuci furioasă, gata parcă să împroaşte un potop de blesteme, dar nu-i ieși din gură decît un scîncet slab. Hilary o luă de umeri și o trase binișor în casă. Ambulanța porni. Adrian se îndreptă spre omul alb la față și-i oferi o țigară. O luă cu un "mulțumesc domnule", și intră după nevastă-sa în casă.

Spectacolul se terminase. Mica gloată se risipise, polițistul rămăsese singur.

- Vicarul ăsta-i minunea lui Dumnezeu, comentă el.

- E fratele meu, se grăbi Adrian să adauge.

Polițistul îl privi cu respect.

- O făptură rară, vicarul ăsta, domnule.

- De acord cu dumneata. Copila era în stare gravă?

- Dacă n-o operează de urgență, n-apucă ziua de mîine. Au ținut toată treaba în ascuns de-ai zice c-au vrut să isprăvească cu copila. Numai printr-o întîmplare a descoperit vicarul toată tărășenia. Unii oameni mai curînd și-ar da duhul decît să se ducă la spital, darămite cînd e vorba să-și trimită copiii.

- Spirit de independență, murmură Adrian, înțeleg ce simt.

- Mă rog, dac-o luați așa, domnule, apoi înțeleg și eu. Numai că ei au o casă paradită, și la spital au tot ce le trebuie.

- "Fie vatra cît de rea"... cită Adrian.

- Asta-i drept. Și, dacă vreți să știți părerea mea, e vina lor, a ăstora din mahalalele astea. Mare mizerie prin părțile astea, dar încearcă numai de-i mișcă pe oameni din loc, că nu te mai spală toate apele pămîntului. Vicarul face treabă bună, recondiționează casele, cum se spune. Dacă doriți să-l vedeți, mă duc să-l chem.

- Nu, mai bine îl aștept.

- Nu v-ar veni să credeți dacă ați ști ce mizerie preferă să înghită oamenii ăștia, decît să te lase să te amesteci în treburile

lor. Spuneţi-i cum doriţi: socialism, comunism, guvernarea poporului de către popor, la asta ajungi pînă la urmă, dacă îi stîrneşti. Hei! Întinde-o! Negoţul ambulant nu-i permis aicea!

Un om cu o roabă, care fusese pe punctul de a striga: "Pui de baltă!" îşi închise iute gura. Adrian, aţîţat de filozofia confuză a poliţistului, aştepta în speranţa să mai audă ceva, dar în clipa aceea Hilary ieşi din casă şi se îndreptă spre ei.

- Dacă fetiţa va trăi, sigur că n-o să fie datorită părinţilor, spuse el şi apoi, răspunzînd la salutul poliţistului, adăugă: Au prins petuniile alea, Bell?

- Da, domnule vicar; nevasta-mea nu mai poate după ele.

- Bravo! Uite ce-i: în drum spre casă, treci pe la spital şi întreabă de copil în numele meu; dacă veştile-s proaste, telefonează-mi imediat.

- Da, domnule vicar, cu plăcere.

- Mulţumesc, Bell. Şi-acum, bătrîne, hai la mine să bem un ceai.

Doamna Hilary aflîndu-se la un miting, fraţii luară ceaiul în doi.

- Am venit în legătură cu Dinny, începu Adrian, şi-i depănă totul de-a fir a păr.

Hilary îşi aprinse o pipă. În cele din urmă, vorbi:

- Zicala aia: "Nu judeca pe alţii pentru ca alţii să nu te judece pe tine" e extem de reconfortantă atîta timp cît nu eşti nevoit s-o pui în practică. Din acest moment, nu mai face doi bani; orice acţiune e bazată pe judecată, tacită sau nu. Dinny e foarte îndrăgostită?

Adrian încuviinţă. Hilary trase cu putere din pipă.

- Atunci nu-mi place treaba deloc. Am dorit întotdeauna un cer senin pentru Dinny; ori toate astea îmi apar ca un ciclon. Presupun că oricît i-ar lămuri ceilalţi punctul lor de vedere, nu ajută la nimic...

- La absolut nimic.

- Doreşti ca eu să întreprind ceva?

Adrian clătină din cap.

- Am vrut numai să-ţi cunosc reacţia.

- Doar mîhnirea că Dinny o să aibă de înfruntat mari necazuri. În ce priveşte convertirea, mi se încrînceneaza sutana de pe mine, dar dacă asta se întîmplă pentru că sînt preot, sau pentru că sînt englez educat în şcoli publice, n-aş putea să-ţi spun. Bănuiesc c-aşa-i firea omenească, de la Adam încoace.

- Dacă Dinny are de gînd să nu abandoneze, atunci nici

noi nu trebuie s-o abandonăm pe ea, spuse Adrian. Am gîndit întotdeauna că atunci cînd unei persoane pe care o iubești i se întîmplă un lucru pe care-l urăști, nu ai altceva de făcut decît să înghiți totul ca atare. O să mă străduiesc să-l îndrăgesc pe Desert și să înțeleg punctul lui de vedere.

- Probabil că n-are nici unul. Au fond, ca și Lordul Jim, a plonjat cu ochii închiși; și în inima lui o știe.

- Cu atît mai tragic pentru amîndoi; și cu atît mai necesar să-i sprijinim.

Hilary făcu un semn aprobator.

- Pentru bietul Con va fi o lovitură amarnică. O să fie un vast prilej pentru oameni să-și desfășoare fariseismul. Parcă-i văd cutremurîndu-se de indignare!

- Poate că scepticismul modern o să se mulțumească să ridice din umeri și să spună: "Încă o superstiție spulberată în vînt!"

Hilary clătină din cap.

- Firea omenească, în general, va înclina să adopte punctul de vedere că s-a tîrît în genunchi ca să-și salveze viața. Oricît de sceptici ar fi oamenii de azi în legătură cu religia, patriotismul, Imperiul britanic, noțiunea de "gentleman" și toate astea, totuși nimeni nu aprobă lașitatea, ca să vorbim pe față. Nu vreau să spun prin asta că o bună parte din ei n-ar fi lași, dar nu înghit lașitatea la alții; și dacă află-ndu-se în siguranță, vor putea să-și manifeste dezaprobarea, o vor face din plin.

- Poate că povestea n-o să se răspîndească.

- Într-un fel sau altul, e inevitabil; și cu cît se va răspîndi mai devreme, cu atît mai bine pentru tînărul Desert. Îi va da prilejul să se regăsească. Dinny, sărăcuța de ea! Treaba asta o să-i pună la grea încercare simțul umorului! Vai, vai! Parcă mă simt mai bătrîn. Ce spune Michael?

- Încă nu l-am văzut.

- Lawrence și Em au aflat?

- Probabil.

- Și în rest, trebuie ținut totul sub tăcere?

- Da! Ei, trebuie să plec.

- Eu, spuse Hilary, o să-mi îngrop sentimentele cioplind la corabia mea romană; am să-mi petrec o jumătate de oră cu această îndeletnicire, doar dacă nu s-o fi întîmplat ceva cu copilul acela.

Adrian o porni spre Bloomsbury. Și în timp ce mergea, încerca să se plaseze în locul cuiva amenințat cu o moarte bruscă. Nici o speranță într-o viață viitoare, nici o șansă de a-i

mai revedea pe cei dragi; nici o făgăduială, sigură sau chiar vagă, că vei mai trăi conştient, vreodată, o experienţă analogă vieţii actuale. "Numai cînd îţi cade pe cap, din senin, o asemenea calamitate, îşi spuse Adrian, şi te afli singur în faţa ei, numai atunci te poţi supune la probă. Altfel, nici unul dintre noi nu poate şti cum ar reacţiona."

Fraţii lui, militarul şi preotul, ar fi acceptat moartea ca pe o chestiune de simplă datorie; chiar şi fratele lui judecătorul, deşi acesta din urmă s-ar fi lansat în argumentări şi poate că l-ar fi convertit pînă la urmă pe călău. "Dar eu? gîndi Adrian. Ce stupid să mori în felul ăsta pentru o credinţă în care nu crezi, într-un colţ uitat al lumii, fără să ai măcar satisfacţia de a şti că moartea ta poate fi de folos cuiva, sau că va fi măcar cunoscută!" Pus în faţa unui asemenea impas, nevoit să iei o hotărîre pe loc, atunci cînd nu ai de apărat vreun prestigiu profesional sau oficial, nu stai să cumpăneşti şi să chibzuieşti, ci te laşi în voia instinctului de conservare. Temperamentul tău e cel care ia hotărîrea. Şi dacă temperamentul lui, al lui Adrian, ar fi fost ca acel al tînărului Desert, judecînd după versurile sale; dacă ar fi fost deprins să se afle în contradicţie cu semenii săi sau cel puţin lipsit de punct comune cu aceştia; dispreţuind convenţionalismul şi capetele pătrate englezeşti; simpatizînd, poate, în taină, mai curînd cu arabii decît cu compatrioţii săi, n-ar fi luat şi el, fără greş, hotărîrea pe care o luase Desert? "Dumnezeu ştie cum aş fi reacţionat, gîndi Adrian, dar îl înţeleg şi, într-un fel, îl compătimesc. Oricum, în toată istoria asta sînt de partea lui Dinny, şi am s-o ajut să iasă cu bine la capăt; aşa cum m-a ajutat şi ea pe mine în chestiunea cu Ferse." Şi, întrucît reuşise să ajungă la o concluzie, se simţi uşurat...

Dar Hilary cioplea de zor la corabia lui romană. Studiile astea clasice, pe care le neglijase atît de mult în ultimă vreme, îl împinseseră să îmbrăţişeze cariera preoţească, deşi acum nu mai înţelegea de ce. Ce fel de tînăr o fi fost el de s-a socotit potrivit să fie preot? De ce nu s-o fi ocupat de pădurărit, de ce nu s-o fi făcut cowboy, sau să fi ales orice meserie care l-ar fi obligat să trăiască în aer liber, în loc să-l ţină în inima mahalalelor unui oraş mohorît! Hotărîrea lui fusese sau nu fusese bazată pe o revelaţie? Şi dacă nu, pe ce fusese bazată? Proiectînd o punte din acelea cu al căror secret romanii, aceşti meşteri timpurii, au făcut ulterior pe mulţi străini să transpire din abundenţă, Hilary îşi spuse: "Eu slujesc o cauză a cărei suprastructură nu rezistă la o cercetare amănunţită. Totuşi,

binele umanității e o cauză pentru care merită să trudești! Un medic o face cu toate șarlataniile și întreg ceremonialul. Un om de stat o face, deși știe că acea democrație care l-a ridicat pe el la rangul de om de stat nu e decît ignoranța personificată. Te folosești de forme în care nu crezi, ba chiar ceri altora să creadă în ele. Viața nu e decît pur și simplu o chestiune de compromisuri. Cu toții sîntem niște iezuiți, gîndi Hilary, și ne slujim de mijloace îndoielnice în vederea unor scopuri bune. Eu unul, în locul lui, ar fi trebuit să-mi dau viața apărînd veșmintele preoțești, așa cum un ostaș și-o dă apărînd uniforma. Dar asta n-are nici în clin, nici în mînecă cu adevărul."

Telefonul țîrîi și o voce spuse în receptor:

- Domnul vicar?... Da, domnule!... În legătură cu fetița. Boala e prea avansată ca s-o mai poată opera. Așa că dacă ați putea veni pe aici...

Hilary agăță receptorul în furcă, își înhăță pălăria și ieși din casă alergînd. Dintre numeroasele sale îndatoriri, patul de moarte îi era cel mai neplăcut și, cînd coborî din taxi în fața spitalului, masca ridată a chipului său ascundea groază. Un copil! Și să nu-i poți face nimic decît să-i ții mîna și să bolborosești cîteva rugăciuni. Felul în care părinții copilului lăsaseră să se ajungă pînă aici era de-a dreptul criminal. Dar a-i băga pentru așa ceva la închisoare, ar fi însemnat să închizi întreaga rasă britanică, fiindcă niciodată nu-și mișcă un deget pentru a nu încălca așa-zisa ei independență, pînă în ultimul minut, și atunci e prea tîrziu.

- Pe aici, vă rog, îl pofti o infirmieră.

În albul și ordinea unei sălițe preoperatorii, Hilary văzu mica siluetă, în cearșafuri albe, vlăguită, cu o paloare mortală pe chip. Se așeză lîngă pat, scormonindu-și creierul în căutarea cuvintelor cu care-ar putea îndulci ultimele clipe ale copilului.

"N-am să mă rog, își spuse Hilary, e prea tînără."

Ochii copilei, zbătîndu-se sub fixitatea morfinei, se roteau, îngroziți, de jur împrejurul camerei, oprindu-se cu spaimă întîi asupra siluetei albe a infirmierei, apoi asupra doctorului în halat. Hilary ridică o mînă.

- Ați vrea să mă lăsați singur cu ea un minut?

Cei doi trecură într-o cămăruță alăturată.

- Loo! o strigă Hilary încetișor.

Rechemați de glasul lui în rătăcirea lor plină de spaime, ochii fetiței poposiră pe zîmbetul preotului.

- Loo, nu-i așa că-i curat și drăguț aici? Ia spune-mi tu,

ce-ți place ție cel mai mult pe lume?

Răspunsul se desprinse aproape inaudibil de pe buzele livide, pungite:

- Poze.

- Ei, exact asta o să ai de-acum înainte în fiecare zi, ba chiar de două ori pe zi. Ia gîndește-te! Închide ochii, trage un puișor de somn, și cînd ai să te trezești or să înceapă și pozele. Ai închis ochii? Așa, acuma o să-ți spun o poveste. N-o să ți se întîmple nimic rău. Doar vezi, sînt lîngă tine...

Hilary gîndi că fetița închisese ochii, dar pe dată durerea o crispă iarăși; începu să scîncească și apoi să țipe.

- Doamne! murmură Hilary. Doctore, încă o injecție! Repede!

Doctorul îi făcu injecția cu morfină.

- Te rog, lasă-ne din nou singuri.

Doctorul se strecură afară, iar ochii copilului se întoarseră încet la zîmbetul lui Hilary. Își lăsă degetele pe mînuța ei străvezie.

- Și acum, Loo, ascultă!

Pe plajă, Morsa și Dulgherul mînă-n mînă se plimbau,
Și munții de nisip văzînd, lacrimi amare vărsau.
Șapte femei cu șapte mături, juma de an de-ar mătura,
Crezi c-ar putea, întrebă Morsa, nisipul tot a-l curăța?
Mă îndoiesc, zise Dulgherul, în timp ce-o lacrimă-i curgea.

Hilary îi recită înainte din *Sindrofia Pălărierului nebun*. Și, în timp ce murmura, ochii copilei se închiseră și mînuța își pierdu căldura.

Hilary simți răceala pătrunzînd în propria-i mînă și gîndi: "Dumnezeule, dacă exiști într-adevăr, dă-i poze!"

XV

Cînd Dinny se deşteptă a doua zi dimineaţa după mărturisirea făcută tatălui ei, nu-şi putu da seama pe moment ce anume o apăsa pe inimă. Cînd îşi aduse aminte, se ridică în capul oaselor, cu un sentiment de groază. Dacă Wilfrid întorcea spatele la tot şi pleca înapoi în Orient, sau mai departe? Ar fi în stare s-o facă, spunînd-şi că va fi spre binele ei! "N-am răbdare să aştept pînă joi, gîndi Dinny. Trebuie să plec la el. Ah, numai de-aş avea ceva bani în caz că...!" Scotoci în grabă prin casetele ei de bijuterii şi adună o grămăjoară de giuvaeruri. Cei doi domni din South Milton Street! S-au purtat foarte frumos atunci cînd cu povestea pandantivului de smaragde al lui Jean. Făcu un pachețel din bijuteriile care

puteau fi amanetate, păstrîndu-şi doar cele două-trei pe care le purta în mod obişnuit. Nici una dintre ele nu era de mare valoare, şi dacă i-ar fi oferit o sută de lire pe toate, gîndi Dinny, ar fi însemnat să întreacă limita bunăvoinţei.

La micul dejun, toţi se comportară ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat. Aşadar, înseamnă că toţi cunoşteau ce era mai rău.

"Ne jucăm de-a îngerii!" gîndi Dinny.

Cînd tatăl ei anunţă că avea de gînd să plece la Londra, Dinny îi spuse că-l va însoţi.

Generalul îi aruncă o privire asemenea maimuţei care l-ar întreba pe om cu ce drept nu-i şi el maimuţă. Cum de nu observase pînă acum că ochii lui cafenii puteau avea un licăr atît de îmbufnat?

- Foarte bine, spuse în cele din urmă.

- Să vă duc cu maşina? întrebă Jean.

- Se acceptă cu mulţumiri, murmură Dinny.

Nimeni nu scoase o vorbă în legătură cu subiectul care îi preocupa pe toţi.

În maşina decapotată, Dinny şedea alături de taică-su. Parura de flori a pomilor, înfloriţi destul de tîrziu în acest mai, era în plină splendoare şi parfumul pe care-l răspîndeau îndulcea desele răbufniri de fum de benzină. Cerul avea acel cenuşiu intens, greu, al ploii reţinute. Drumul lor ducea peste colinele Chiltern, prin Hampden, Great Missenden, Chalfort şi pădurea Chorley: un ţinut atît de englezesc, încît nimeni, deşteptat brusc în orice moment al parcursului, n-ar fi putut gîndi că se află în vreo altă ţară. Era un drum de care Dinny nu se sătura niciodată; dar astăzi, nici verdele primăvăratic cu splendoarea lunii mai şi a florilor de măr, nici şerpuielile şi înfundările şoselei prin sate bătrîneşti nu-i puteau abate atenţia de la figura impasibilă alături de care şedea. Ştia instinctiv că tatăl ei avea de gînd să încerce să-l vadă pe Wilfrid şi, dacă aşa stăteau lucrurile, atunci îl va vedea şi ea. Dar cînd bătrînul deschise în sfîrşit gura, vorbi despre India. Şi cînd Dinny deschise gura, vorbi despre păsări. Iar Jean conducea cu furie şi nu întoarse o dată capul. Abia cînd ajunseră în Finchley Road, generalul întrebă:

- Unde doreşti să te lăsăm, Dinny?

- În Mount Street.

- Rămîi deci şi peste noapte?

- Da, pînă vineri.

- Bine, te lăsăm acolo, şi apoi mă duc la club. Jean, mă transporţi diseară înapoi?

Jean dădu din cap fără să se întoarcă şi se strecură printre două autobuze roşiatice, astfel încît doi şoferi folosiră simultan aceeaşi înjurătură.

Dinny era prinsă într-un vîrtej de gînduri. Să-i telefoneze oare lui Stack, cerîndu-i s-o cheme de îndată ce tatăl ei va sosi acolo? În cazul ăsta, ar putea să-şi potrivească vizita la secundă. Dinny făcea parte dintre persoanele care stabilesc pe dată o comunicare cu "personalul de serviciu". Nu putea să-şi ia, vorba aceea, un cartof în farfurie fără să-i sugereze celui ce-i oferea platoul că e foarte interesantă de personalitatea lui. Îi adresa întotdeauna un "mulţumesc", şi rareori trecea de acea prezenţă fără să fi făcut o remarcă ce trăda solidaritatea umană. Pe Stack îl văzuse doar de trei ori, dar ştia că el o consideră om, chiar dacă nu venea din Barnstaple. Revedea în minte silueta lui trecută de prima tinereţe, chipul monastic, cu părul negru şi nasul proeminent, ochii expresivi şi buzele răsfrînte într-un surîs ştiutor şi binevoitor în acelaşi timp. Mergea foarte drept şi aproape la trap. Îl văzuse măsurînd-o, ca şi cum şi-ar fi spus în gînd: "Dacă asta ne e soarta, voi putea să mă împac cu ea? Voi putea". Dinny simţea că-i era devotat fără rezerve lui Wilfrid. Hotărî să rişte. Cînd maşina o depuse în Mount Street şi se îndepărtă, Dinny îşi zise: "Sper să nu fiu niciodată tată!"

- Blore, pot să dau un telefon?

- Desigur, domnişoară.

Îi dădu numărul lui Wilfrid.

- Cine e, Stack? Aici e domnişoara Cherrell... Vrei să-mi faci un mic serviciu? Tatăl meu îl va vizita astăzi pe domnul Desert, e vorba de generalul Sir Conway Cherrell; nu ştiu la ce oră va sosi, dar aş dori să vin şi eu cît se găseşte acolo... Ai vrea să-mi dai un telefon de îndată ce soseşte? O să aştept aici... Îţi mulţumesc foarte mult... Domnul Desert e bine?... Te rog, nu le spune nimic despre venirea mea nici lui, nici tatălui meu. Îţi mulţumesc mult de tot.

"Acum, gîndi Dinny, doar dacă nu-l cunosc eu pe tata! Peste drum de Wilfrid e o galerie de tablouri, am să-l pîndesc pe fereastră pînă-l văd plecînd".

Nici un telefon nu sosi înainte de prînzul pe care-l luă cu mătuşa ei.

- Unchiu-tău a fost la Jack Muskham, o anunţă Lady Mont

pe la jumătatea mesei; la Royston, știi; și l-a adus acasă pe celălalt, taman ca o maimuță, n-o să scoată o vorbă! Dar Michael zice că n-ar trebui s-o facă, Dinny.

- N-ar trebui, ce, mătușă Em?
- Să publice poemul ăla.
- O! Dar o să-l publice!
- De ce? E bun?
- Cel mai bun din tot ce-a scris vreodată.
- Atît de inutil!
- Wilfrid nu se rușinează de ce-a făcut, mătușă Em.
- Ce plictiseală pe capul tău, îmi închipui, dragă! Presupun că una din căsătoriile alea de probă n-ar merge între voi, nu?
- Eu i-am făcut oferta, dragă.
- Mă mir de tine, Dinny.
- Dar el n-a acceptat.
- Slavă Domnului! Aș fi avut oroare să te văd dată pe la ziare.
- Și eu la fel, mătușico.
- Fleur a fost dată la ziar, pentru calomnie.
- Îmi aduc aminte.
- Cum se cheamă chestia aia care-ți vine înapoi și te lovește tot pe tine?
- Bumerang.
- Știam eu că-i australiană. De ce au un accent atît de imposibil australienii, Dinny?
- Habar n-am, scumpo.
- Și marsupialele? Blore, paharul domnișoarei Dinny.
- Nu mai vreau, mulțumesc, mătușă Em. Pot să cobor?
- Să coborîm amîndouă. Ridicîndu-se de pe scaun, Lady Mont își examină nepoata, înclinîndu-și capul pe un umăr. Trebuie să respiri adînc, și să mănînci morcovi, ca să-ți răcorești sîngele. De ce Golf Stream, Dinny? Ce golf e ăsta?
- În Mexic, dragă.
- Am citit că de acolo vin țiparii. Ieși în oraș?
- Aștept un telefon.
- Cînd pronunță "der-r-rahjat", mă apucă durerea de dinți. Da-s fete drăguțe, fără îndoială. Cafea?
- Da, te rog!
- Are efect. După o cafea, simți că te închegi, ca o gelatină.

Dinny își spuse: "Mătușa Em vede mult mai mult decît s-ar spune".

- Cînd ești îndrăgostită, continuă Lady Mont, e mai rău să stai la țară, acolo-ți cîntă cucul. Mi-a spus cineva că în America

n-au cuci. Poate că acolo oamenii nu se îndrăgostesc. Unchiul tău trebuie să știe. S-a întors cu o poveste despre "un popă la Noopor". Dar asta a fost cu ani și ani în urmă. Eu simt ce se petrece înăuntrul altor oameni, continuă misterios mătușa ei. Unde s-a dus taică-tu?

- La club.

- I-ai spus, Dinny?

- Da.

- Ești fiica lui preferată.

- Nu! Clare este.

- Aiurea!

- Mătușă Em, calea dragostei dumitale s-a desfășurat lin, fără piedici?

- Aveam corp frumos, poate chiar prea frumos, replică mătușa ei, așa aveam noi pe atunci. Lawrence a fost prima mea iubire.

- Zău?

- În afară de niște băieți din corul bisericii, de valetul nostru și de un militar sau doi. Era un căpitan micuț cu o mustăcioară neagră. La paisprezece ani n-ai prea multă minte.

- Presupun că "curtea" pe care ți-a făcut-o era foarte cuviincioasă?

- Nu; unchiul tău era foarte pasionat. În opt sute nouăzeci și unu! Nu mai plouase de treizeci de ani.

- Cu ploaie de pasiune?

- Nu! Nu plouase deloc, dar nu mai țin minte unde. Sună telefonul!

Dinny ajunse la telefon chiar înaintea lui Blore.

- E pentru mine, Blore, mulțumesc.

Luă receptorul cu o mînă tremurîndă.

- Da?... Înțeleg... mulțumesc, Stack... mulțumesc foarte mult... Blore, vrei să-mi chemi un taxi?

Dădu șoferului adresa galeriei de tablouri de peste drum de casa lui Wilfrid; ajunsă acolo, cumpără un catalog și urcă la fereastra de sus. Aici, sub pretextul de a analiza atent tabloul nr. 35, intitulat *Ritm*, un titlu ce se potrivea ca nuca-n perete, din cîte își dădea ea seama, ținu sub supraveghere ușa de vizavi. Nu era posibil ca taică-su să fi și plecat de la Wilfrid, pentru că nu trecuseră decît șapte minute de cînd primise telefonul. Peste foarte scurt timp însă, îl văzu ieșind pe ușă și-l urmări cu privirea în timp ce cobora strada. Mergea cu bărbia în piept și, o dată sau de două ori, scutură din cap; nu-i putea vedea fața, dar își imagina expresia ei.

"Își roade mustața, bietul de el!" gîndi Dinny.

În clipa în care-l văzu dînd colțul, alergă jos, traversă strada și, tuști! la primul etaj. În fața ușii lui Wilfrid, rămase o clipă cu mîna ridicată pe butonul soneriei. Apoi sună.

- Am venit prea tîrziu, Stack?

- Domnul general tocmai a plecat, domnișoară.

- Ah! Pot să-l văd pe domnul Desert? Nu mă anunța, te rog.

- Nu, domnișoară, răspunse Stack.

Au exprimat vreodată doi ochi mai multă înțelegere?

Umplîndu-și plămînii cu aer, Dinny deschise ușa. Wilfrid stătea în fața consolei căminului cu capul rezemat de brațele-i încrucișate. Dinny se strecură ușurel înăuntru, așteptîndu-l să-și dea seama de prezența ei.

Deodată, Wilfrid își înălță fruntea și o văzu.

- Iubitule, șopti ea, îmi pare rău că te-am speriat.

Și-și lăsă capul pe spate, cu buzele ușor întredeschise și gîtul expus, urmărind lupta care se oglindea pe chipul lui.

În cele din urmă, Wilfrid cedă și o sărută.

- Dinny, tatăl tău...

- Știu, L-am văzut ieșind. "Domnul Desert, cred? Fiica mea mi-a vorbit despre o logodnă, și... hm... în situația dumneavoastră... Eu... hm... am venit în legătură cu aceasta. Dumneavoastră... hm... ați ținut seama de ce se va întîmpla cînd... hm... escapada dumneavoastră de acolo va deveni... hm... de notorietate publică. Fiica mea este majoră, poate proceda cum crede de cuviință, dar noi cu toții ținem foarte mult la ea, și cred că sînteți de acord că în fața unui asemenea... hm... scandal, ar fi cu totul nedrept din partea dumneavoastră... hm... să continuați a vă considera în prezent logodit cu ea."

- Exact, aproape cuvînt cu cuvînt.

- Și tu ce i-ai răspuns?

- Că o să mă mai gîndesc. Are perfectă dreptate.

- N-are deloc dreptate. Ți-am mai spus-o și înainte: *Nu e dragoste aceea ce se schimbă cînd de-o schimbare dă*[1]. Michael e de părere că n-ar trebui să publici *Leopardul*.

- Ba trebuie. Vreau să-mi descarc inima de el. În clipele cînd nu sînt împreună cu tine, aproape că-mi ies din minți.

- Știu. Dar, iubitule, cei doi n-au de gînd să sufle o vorbă; în cazul ăsta, e necesar să iasă totul la iveală? Lucrurile care

---

1. Vers din Sonetul CXVI de Shakespeare.

nu se află repede, deseori nu se mai află deloc. De ce să cauți necazul cu lumânarea?

- Nu-i vorba de asta. A încolțit în mine o teamă blestemată că *am fost* într-adevăr laș. Vreau să dau tot adevărul în vileag. Și atunci, laș sau nu, îmi pot ține capul sus. Nu înțelegi, Dinny?

Înțelegea. Expresia de pe fața lui era de ajuns. "E de datoria mea, își spunea Dinny, să simt așa cum simte și el, indiferent de ce gîndesc; numai în felul acesta îl pot ajuta; poate că numai în felul acesta îl pot păstra."

- Înțeleg perfect. Michael nu are dreptate. Vom înfrunta furtuna și capetele noastre vor fi "cumplite, dar neîncovoiate". Dar nu vom ajunge *căpitanii sufletelor noastre*,[1] orice s-ar întîmpla.

Și, după ce izbuti să-l facă să zîmbească, îl trase jos, lîngă ea, pe divan. După lunga tăcere intimă care urmă, Dinny deschise ochii cu acea privire languroasă pe care toate femeile știu s-o aibă.

- Mîine e joi, Wilfrid. Ai ceva împotrivă să-i facem o vizită unchiului Adrian, în drum spre casă? El e de partea noastră. Și în legătură cu logodna, putem spune că nu sîntem logodiți, și totuși să fim. La revedere, dragostea mea.

Jos, în vestibul, în timp ce deschidea ușa de la intrare, auzi vocea lui Stack:

- Scuzați-mă, domnișoară.

- Da?

- Eu sînt de mult vreme la domnul Desert, și stăteam și mă gîndeam. Dacă nu greșesc, sînteți logodită cu dumnealui, domnișoară?

- Da și nu, Stack. Totuși, sper să mă mărit cu el.

- Tocmai, domnișoară. Și faceți foarte bine, dacă-mi dați voie să vă spun. Dar domnul Desert e un gentleman care ia hotărîri foarte neașteptate, și mă gîndeam că dacă aș putea fi în legătură cu dumneavoastră, ca să spun așa, ar fi spre binele dumnealui.

- Sînt cu totul de acord. De asta ți-am telefonat azi dimineață.

- Am cunoscut eu multe domnișoare la vremea mea, dar niciodată n-am întîlnit una cu care să fi voit să-l văd însurat, domnișoară, de asta mi-am luat libertatea de a vă vorbi.

Dinny îi întinse mîna.

- Mă bucur teribil că ai făcut-o; este exact ce-am dorit și

1. Vers din poemul *Invictus* de Wiliam Henley (1849–1903).

eu; pentru că împrejurările sînt grele și mi-e teamă că vor fi din ce în ce mai grele.

După ce-și șterse degetele, Stack i le luă pe ale ei și schimbară o puternică strîngere de mînă.

- Știu eu că are ceva pe inimă, spuse Stack. Dar asta nu-i treaba mea. Însă știu că are obiceiul să ia hotărîri neprevăzute. Și dacă mi-ați da numărul dumneavoastră de telefon, domnișoară, aș putea să vă fiu de folos la amîndoi.

Dinny îi scrise numerele.

- Acesta e numărul din Londra, la unchiul meu, Sir Lawrence Mont, în Mount Street; iar acesta e numărul de la țară, la Condaford Grange, în Oxfordshire. La unul sau altul mă găsești cu siguranță. Și-ți mulțumesc foarte mult. Mi s-a luat o greutate de pe suflet.

- Și de pe al meu, domnișoară. Domnul Desert are dreptul la orice din partea mea. Și-i doresc tot binele. Nu-i îndrăgit ei de mulți, dar de mine e.

- Și de mine, Stack.

- Domnișoară, nu vreau să fac risipă de complimente, dar dacă-mi dați voie ca să spun așa, domnul Desert o să fie un om norocos.

Dinny zîmbi.

- Nu, eu o să fiu cea norocoasă. La revedere și îți mulțumesc din nou.

Plecă, țopăind, ca să spunem așa, pe Cork Street. Avea un aliat în gura leului; o iscoadă în tabăra dușmanului și un trădător fidel! Amestecînd astfel metaforele în minte se îndreptă grăbită spre locuința mătușii ei. Fără îndoială că taica-su avea să treacă pe acolo înainte de a se înapoia la Condaford.

Văzînd în hol gambeta lui veche și de neconfundat, Dinny avu grijă să-și scoată pălăria înainte de a intra în salon. Tatăl ei îi vorbea mătușii Em, și amîndoi se opriră din discuție cînd intră Dinny. De acum înainte, toți își vor curma discuțiile ori de cîte ori va intra ea într-o cameră. Privindu-i calm și deschis, se așeză.

Ochii generalului îi întîlniră pe ai ei.

- Am fost să-l văd pe domnul Desert, Dinny.

- Știu, dragă. El chibzuiește la cele ce i-ai spus. Oricum, vom aștepta pînă ce toată lumea va afla totul.

Generalul se foi stingherit.

- Și dacă acest lucru îți poate da vreo satisfacție, află că nu sîntem logodiți oficial.

Generalul se înclină uşor, iar Dinny se întoarse spre mătuşă-sa, care îşi răcorea faţa roză, făcîndu-şi vînt cu o sugativă liliachie.

Urmă o tăcere, apoi generalul întrebă:

- Cînd pleci la Lippinghall, Em?

- Săptămîna viitoare, răspunse Lady Mont, sau să fie peste două săptămîni? Lawrence ştie. Vreau să expun doi grădinari la Expoziţia de flori din Chelsea. Pe Boswell şi Johnson, Dinny.

- Ah! Îi mai ai încă?

- Mai mult ca oricînd. Con, ar trebui să cultivi pestifera, nu, altfel se cheamă, anemonele acelea fioroase.

- Pulsatila, mătuşico.

- Flori minunate. Dar e nevoie de var.

- Nu prea avem var la Condaford, răspunse generalul, ar trebui să ştii, Em.

- Azaleele noastre au fost un vis anul ăsta, mătuşă Em.

Lady Mont lăsă sugativa din mînă.

- Dinny, i-am spus lui taică-tu că n-are nici un rost să facă agitaţie din cauza ta.

Dinny, privind faţa întunecată a tatălui ei, zise:

- Mătuşico, cunoşti atelierul acela frumos din Bond Street, unde se fabrică bibelouri? Am luat de acolo un grup încîntător, o vulpe cu pui, ca să-l fac pe tata să îndrăgească vulpile.

- Vînătoarea, suspină Lady Mont. Cînd îi vezi căţărîndu-se pe hornurile dintre stînci e de-a dreptul înduioşător.

- Nici tatei nu-i place să scormonească prin vizuini sau să le astupe, nu-i aşa, tată?

- N-nu! făcu generalul; de obicei, nu.

- Sau asmuţirea cîinilor la sînge, exclamă lady Mont. Pe tine te-am văzut asmuţind, Con.

- Treabă urîtă şi inutilă. Azi n-o mai fac decît cei din şcoala veche, brutală.

- Arăta atît de uricios, Dinny!

- N-ai mutra potrivită pentru aşa ceva, tată... Aş vedea un puştan cîrn, pistruiat şi cu păr roşu, căruia îi place să ucidă de dragul de a ucide.

Generalul se ridică.

- Trebuie să mă întorc la club. Jean mă ia de acolo. Cînd te vedem înapoi, Dinny? Mama ta... şi îşi curmă vorba.

- Mătuşa Em mă ţine pînă sîmbătă.

Generalul dădu din cap. Se supuse la sărutul surorii şi fiicei lui, cu o figură ce părea să spună: "Da, dar..."

Dinny îi urmări de la fereastră silueta pierzîndu-se în josul

străzii și simți că i se strînge inima.

- Tatăl tău! șoptea în spatele ei glasul mătușii Em. Toate astea sînt foarte epuizante, Dinny!

- Găsesc foarte elegant din partea tatei faptul de a nu fi menționat că materialicește depind de el.

- Con e un om drăguț, spuse Lady Mont; a recunoscut că tînărul a fost foarte respectuos; cine a spus "Goroo-goroo?"

- Bătrînul evreu din *David Copperfield*.

- Ei bine, asta-i ce simt eu.

Dinny se întoarse de la fereastră.

- Mătușico! Mă simt o cu totul altă făptură decît cea care am fost în urmă cu două săptămîni. Sînt totuși schimbată. Înainte se pare că nu aveam dorințe defel, acum sînt toată numai o dorință și nu-mi prea pasă dacă sînt cuviincioasă sau nu. Te rog, nu-mi recomanda săruri Epsom.

Lady Mont o mîngîie pe braț.

- "Cinstește pe tatăl și pe mama ta", spuse ea, dar pe de altă parte mai e și "Părăsește totul și urmează-mă", așa că nu poți ști niciodată.

- Eu pot ști, replică Dinny. Să-ți spun în ce-mi pun eu acum toată nădejdea? Că totul o să iasă la iveală mîine. Dacă s-ar da odată în vileag, ne-am putea căsători imediat.

- Hai să luăm un ceai, Dinny. Blore, ceaiul! Indian și cît mai tare!

XVI

A doua zi, Dinny își conduse iubitul pînă la ușa lui Adrian, la muzeu, și-l lăsă acolo. Privind îndărăt la silueta lui înaltă, fără pălărie, încinsă cu un cordon în talie, îl văzu cutremurîndu-se violent. Dar Wilfrid îi zîmbi, și chiar de la distanța aceea se simți încălzită de ochii lui.

Adrian, anunțat că tînărul va veni, îl primi cu ceea ce stigmatiză în proprii lui ochi drept o "curiozitate morbidă", și-l plasă pe dată, într-o poziție mintală, alături de Dinny. Vor alcătui un cuplu ciudat de diferit. Totuși, cu o percepție poate nu străină de preocuparea lui pentru schelete, simți că din punct de vedere fizic nepoata lui nu dădea deloc greș. Avea în față o siluetă care putea sta perfect în picioare sau întins lîngă ea. Grația musculaturii lui și eleganța alcătuirii osoase se armonizau cu stilul și zveltețea ei; iar fața arsă de soare, cu trăsăturile-i încordate și amare, era luminată de doi ochi despre care pînă și Adrian, cu antipatia specifică englezului educat în școlile publice față de vedetele masculine de cinema, își putea da seama cît de atrăgători puteau fi pentru speța feminină. Osemintele lui Adrian sparseră în oarecare măsură gheața dintre ei; iar cînd ajunseră să discute despre identitatea unui prezumtiv hitit, nu prea grozav prezentat, deveniră aproape cordiali. Locuri și persoane, pe care amîndoi le cunoscuseră în condiții stranii, constituiră un nou stimulent al simpatiei omenești. Dar numai cînd se pregăti de plecare, Wilfrid îl întrebă brusc pe Adrian:

- Ei, domnule Cherrell, *dumneavoastră* ce ați face?

Adrian, care-și înălțase privirile, se opri și-l măsură, mijindu-și ochii.

- Eu nu-s prea priceput la sfaturi, dar Dinny e o fată prețioasă.

- Așa este.

Adrian se aplecă și închise ușa unui dulăpaș.

- Azi dimineață, îi spuse el, am urmărit în camera mea de baie o furnică solitară, care încerca să-și croiască drum și să descopere lumea. Îmi pare său să spun că am scuturat puțin scrum din pipă peste ea, ca să văd cum o să reacționeze. Asta face și Dumnezeu întruna, își scutură scrumul din pipă în capul nostru, ca să vadă rezultatul. Am trecut prin felurite stări de spirit, dar am ajuns la concluzia că dacă ești într-adevăr îndrăgostit de Dinny - îi răspunse o mișcare a lui Wilfrid care tresări și își încleștă pumnii - și după cum văd, ești, și cum știu că ea e îndrăgostită de dumneata, atunci țineți-vă tari și

cu dumneata, decît într-un vagon de lux cu noi, ceilalți. Cred, și fața lui Adrian era iluminată de seriozitate, că Dinny este unul dintre acei oameni despre care încă nu s-a scris, *și cei doi vor alcătui un singur spirit.*[1]

Fața tînărului zvîcni.

"E sincer!" gîndi Adrian.

- Așa încît, rosti el cu glas tare, gîndește-te la ea, dar nu în sensul: "Te iubesc atît de mult încît nimic nu mă va putea determina să mă însor cu tine". Procedează așa cum dorește ea - atunci cînd dorește ceva - nu e o ființă irațională. Și, ca să fiu sincer, nu cred că vreunul din voi o să aibă de regretat.

Desert făcu un pas spre el și Adrian văzu că era stăpînit de o emoție intensă. Dar își frînă orice expresie cu excepția unui zîmbet tremurat, făcu o mișcare cu mîna, se întoarse și ieși.

Adrian continuă să încuie ușile dulapurilor ce conțineau relicve. "Fața lui, gîndea el, este fața cea mai dificilă și, într-un fel, cea mai frumoasă pe care am văzut-o vreodată. Spiritul plutește peste apele ei și uneori e gata să fie înecat. Mă întreb dacă i-am dat un sfat criminal, pentru că, dintr-o rațiune sau alta, îmi face impresia că are de gînd să-l urmeze."

Adrian se întoarse la lectura unui magazin geografic, lectură din care-l întrerupsese vizita lui Wilfrid. Conținea o relatare însuflețită asupra unui trib indian de pe Amazoane care reușise, fără ajutorul inginerilor americani stipendiați de capitalism, să realizeze un comunism primitiv. Nici unul dintre ei nu poseda nimic în proprietate personală. Procesul întregii lor existențe, ca și procesele naturii, erau proprietate obștească. Nu purtau îmbrăcăminte, nu aveau legi restrictive; unica pedeapsă existentă - ceva legat de furnicile roșii - era aplicată numai în cazurile de însușire a bunurilor obștești. Se hrăneau cu turte din făină de manila alternate cu carne de maimuță și alcătuiau o ideală comunitate primitivă.

"Iată un minunat exemplu, gîndi Adrian, că viața omului se desfășoară ciclic. În ultimii douăzeci de mii de ani, omenirea n-a făcut decît să se străduie să îmbunătățească - sau cel puțin așa gîndea că face - principiul de bază care călăuzește viața acestor indieni."

Adrian stătu o bucată de vreme cu un zîmbet adînc îngropat în șanțurile ce-i mărgineau gura. Doctrinari, extremiști! Fanatici! acela care înfipsese pistolul în tîmpla tînărului Desert croiți-vă calea prin scum. Dinny ar prefera să se afle în căruță

[1] Perifrază din slujba căsătoriei.

constituia o întruchipare a trăsăturilor celor mai negative din firea omenească. Dogme şi credinţe, ce altceva sînt acestea decît adevăruri incomplete, folositoare numai în măsura în care ajută să dea un echilibru vieţii? Magazinul geografic îi lunecă pe genunchi.

În drum spre casă, se opri în grădiniţa de lîngă locuinţa lui, ca să simtă dezmierdarea soarelui pe obraz şi să asculte o mierlă. Obţinuse tot ce dorise de la viaţă: femeia pe care o iubea, sănătate deplină, un salariu frumos, şapte sute de lire pe an şi perspectiva unei pensii, doi copilaşi adorabili, care nu erau ai lui, aşa încît se putea elibera de exagerările părinţilor direcţi; o muncă interesantă, dragoste pentru natură, şi încă treizeci de ani, poate, în faţa lui.

"Şi dacă în acest moment, gîndi el, ar veni cineva şi mi-ar înfige un pistol în tîmplă şi mi-ar spune: "Adrian Cherrel, renunţă la creştinism sau îţi zbor creierii!", ar răspunde oare cum a răspuns Clive în India: "Trage şi du-te dracului!"? Adrian nu-şi putu da nici un răspuns. Mierla continua să cînte, frunzele tinere să freamăte în adierea după-amiezii, soarele să-i dezmierde obrazul, iar viaţa să fie foarte ispititoare în liniştea grădiniţei demodate...

După ce-i lăsase pe Wilfrid şi pe Adrian la marginea cunoştinţei, Dinny se oprise o clipă, avînd de ales între două îndemnuri, apoi se îndreptă spre partea nordică a oraşului, către St. Augustine's-in-the-Meads. Instinctul o mîna să neutralizeze mai întîi opoziţia ramurilor laterale ale familiei ei, astfel încît să poată izola împotrivirile celor din imediata ei apropiere. Se îndrepta deci spre inima creştinismului activ, animată de o veselie plină de temeri.

Mătuşa May era pe punctul de a servi ceai la doi foşti studenţi înainte de plecarea acestora la un club din vecinătate, unde supravegheau jocurile de popice, şah, dame şi ping-pong.

- Dinny, dacă-l cauţi pe Hilary, are două şedinţe de comitet, dar s-ar putea să fie anulate, pentru că în ambele el este prezenţa de bază.

- Mătuşico, presupun că dumneata şi unchiul aţi aflat povestea mea.

Doamna Hilary aprobă din cap. Arăta foarte proaspătă, într-o rochie imprimată cu rămurele.

- Ai vrea să-mi spui ce gîndeşte unchiul despre toată această istorie?

- Aş prefera să-ţi spună el singur, Dinny. Nici unul, nici altul nu ni-l amintim prea bine pe domnul Desert.

- Oamenii care nu-l cunosc bine or să-l judece întotdeauna greşit. Dar nici dumitale, şi nici unchiului Hilary nu vă pasă ce gîndeşte lumea.

Rostí cele de mai sus cu o înfăţişare nevinovată, dar doamna Hilary, obişnuită cu institutele pentru tinerele fete, nu se lăsă amăgită.

- După cum ştii, Dinny, noi nu sîntem, nici unul, nici altul, prea ortodocşi, dar amîndoi credem cu tărie în principiile creştinismului, şi n-are rost să negăm acest fapt.

Dinny rămase un moment pe gînduri.

- Aceste principii propagă altceva decît bunătate, curaj şi abnegaţie? Ori e nevoie să fii creştin ca să deţii aceste calităţi?

- Aş prefera să nu discut. Mi-ar părea rău să spun ceva care m- ar situa într-o atitudine diferită faţă de cea a lui Hilary.

- Mătuşico, ce soţie model!

Doamna Hilary zîmbi. Şi Dinny ştiu că în acest sector, aprecierile erau categoric pline de rezerve.

Aşteptă, discutînd despre altele, pînă se întoarse Hilary. Arăta palid şi îngrijorat. Mătuşa May îi servi un ceai, îi trecu o mînă peste frunte şi ieşi din cameră.

Hilary îşi bău ceaiul şi-şi umplu pipa cu un ghemotoc de tutun înfăşurat într-o hîrtie.

- De ce-i nevoie de societăţi, Dinny? N-ar fi mai bine trei medici, trei ingineri, trei arhitecţi, o maşină de calculat şi un om cu imaginaţie care să-i pună pe toţi în mişcare şi să-i supravegheze?

- Ai necazuri, iubitule?

- Da, restaurarea caselor pe bază de credit bancar înseamnă destulă bătaie de cap, chiar fără să mai ai de-a face cu birocratismul societăţilor.

Privindu-i faţa obosită, dar zîmbitoare, Dinny gîndi: "Nu pot să-l mai plictisesc şi eu cu micile mele supărări." Apoi adăugă cu glas tare:

- Bănuiesc că n-o să-ţi poţi face timp să vii împreună cu mătuşa May marţi, la Expoziţia de flori de la Chelsea?

- Dumnezeule mare! exclamă Hilary împlîntînd capătul unui chibrit aprins în centrul ghemotocului de tutun; ce mult mi-ar plăcea să zac într-un corţ şi să inspir parfum de azalee!

- Noi ne-am gîndit să mergem pe la ora unu, aşa o să evităm grosul aglomeraţiei. Mătuşa Em o să trimită maşina să te aducă.

- Nu pot să promit, aşa că nu trimiteţi nimic. Dacă nu voi fi la ora unu la intrarea principală, înseamnă că s-a amestecat providenţa în planurile mele. Şi acum, ce se aude cu tine? Adrian mi-a povestit.

- Nu vreau să-ţi mai bat capul cu ale mele, unchiule.

Ochii albaştri, vicleni, ai lui Hilary aproape că se făcuseră nevăzuţi. Pufăi un nor de fum.

- Nimic din ce te priveşte nu înseamnă bătaie de cap pentru mine, draga mea, decît în măsura în care ar putea să-ţi pricinuiască ţie suferinţe. Presupun că trebuie s-o faci, Dinny?

- Da, trebuie.

Hilary oftă.

- În cazul ăsta nu ne rămîne decît să dăm lucrurilor întorsătura cea mai bună. Dar oamenilor le place martiriul altora. Mi-e teamă că tînărul o să aibă o presă foarte proastă, cum se spune.

Dinny zîmbi.

- Nu asta-i latura care mă interesează pe mine acum.

- Vreau să cred, urmă Hilary, că nu e bîntuit de ceea ce se numeşte "pasiuni devoratoare"?

- Din cîte am observat eu, nu.

- Vreau să spun, Dinny, că acest tip de om, din momentul în care a muşcat din măr, îţi trezeşte în minte, cu deosebită virulenţă, toate păcatele bătrînului Adam. Mă înţelegi?

- Da. Dar cred că la noi e vorba de "împerecherea a două spirite."

- În acest caz, draga mea, mult noroc! Numai că atunci cînd oamenii vor începe să zvîrle cu pietre în voi, nu vă lăsaţi impresionaţi. Voi procedaţi cu ochii deschişi, aşa încît nu veţi avea dreptul să vă plîngeţi. E mai greu de suportat să vezi că i se dă în cap cuiva care ţi-e drag decît atunci cînd eşti tu însuţi lovit. Aşa că de la început oţeleşte-te bine, şi încearcă să te oţeleşti din ce în ce, ca să nu înrăutăţeşti starea lucrurilor pentru el. Dacă nu mă înşel, Dinny, tu te înfierbînţi cam repede.

- Am să încerc să mă stăpînesc. Cînd o să apară volumul de versuri al lui Wilfrid, te rog să citeşti poemul intitulat "Leopardul"; redă starea lui de spirit în legătură cu întreaga întîmplare.

- Ah, făcu Hilary cu o voce ştearsă. O justificare? În cazul ăsta, greşeşte.

- Aşa spune şi Michael. Nu ştiu dacă face o greşeală sau nu; pînă la urmă, cred că nu. Oricum, poemul o să apară.

- Şi atunci se va năpusti haita de cîini. "Întoarce şi obrazul

celălalt" şi "prea mîndru pentru a lupta", nu sînt decît vorbe goale. În orice caz, îşi caută singur necazuri, asta-i tot ce am de spus.

- Nu pot face nimic, unchiule.

- Îmi dau seama, Dinny; tocmai fiindcă mă gîndesc la cîte va trebui să înghiţi fără să poţi face nimic, de asta îmi fac atîta inimă rea. Şi ce-i cu Condaford? Te va rupe definitiv de ai tăi?

- Ei, numai în romane se găsesc oameni care nu cedează deloc; şi chiar şi în romane pînă la urmă se îmbunează, sau mor, astfel ca eroina să poată fi fericită. Vrei să pui un cuvînt bun pentru noi la tata, dacă-l vezi, unchiule?

- Nu, Dinny. Un frate mai vîrstnic nu uită niciodată cît îţi era de superior cînd el era mare şi tu mic.

Dinny se ridică.

- Bine, unchiule; îţi mulţumesc mult că nu crezi în blesteme, şi mai mult încă pentru că nu vorbeşti de ele. O să-mi aduc aminte de toate cîte mi le-ai recomandat. Marţi, la ora unu, la intrarea principală; nu uita să mănînci ceva înainte; e o treabă obositoare.

După plecarea lui Dinny, Hilary îşi reumplu pipa.

"Şi mai mult încă pentru că nu vorbeşti, de ele! repetă el în gînd. Fata asta ştie să fie caustică. Mă întreb cît de des, oare, pe parcursul îndatoririlor mele profesionale, vorbesc despre lucruri în care nu cred." Văzîndu-şi soţia în uşă, adăugă:

- May, tu crezi că, din punct de vedere profesional sînt un farsor?

- Da, dragă. Ce altceva ai putea fi?

- Vrei să spui că formele folosite de un preot nu sînt destul de extinse ca să poată corespunde variaţiilor firii omeneşti? Dar nu văd cum ar putea fi. Vrei să mergem marţi la Expoziţia de flori de la Chelsea?

Doamna Hilary, spunîndu-şi în gînd: "Dinny ar fi putut să mă invite pe mine", răspunse cu voioşie:

- Ţin foarte mult.

- Hai să aranjăm astfel treburile ca să putem fi acolo la unu fix.

- Aţi discutat despre povestea ei?

- Da.

- E de neclintit?

- Absolut.

Doamna Hilary suspină.

- Ce păcat! Crezi că un om va putea vreodată supravieţui unei asemenea chestiuni?

— Acum douăzeci de ani ţi-aş fi răspuns: "Nu". Acum nu mai sînt la fel de sigur. O să-ţi pară ciudat, dar nu oamenii cu adevărat credincioşi sînt cei care contează în cazul lor.

— De ce?

— Pentru că ei nu vin în contact cu asemenea persoane. Dar vor veni în permanenţă în contact cu oamenii din armată, din guvernămînt, cu englezi de dincolo de hotare. Şi apoi, focarul necruţării se găseşte în însuşi sînul familiei ei. Îi vor pune eticheta laşităţii. Şi cleiul pe care-l vor folosi la lipirea acestei etichete e mai puternic decît cel de pe etichetele hotelurilor care-şi fac reclamă.

— Mă întreb ce părere vor avea copiii despre toată întîmplarea asta?

— Ciudat că nu ştim.

— Noi ştim mai puţine despre copiii noştri decît oricare dintre prietenii lor. Oare la fel de enigmatici am fost şi noi pentru părinţii noştri?

— Părinţii noştri ne priveau ca pe nişte specimene biologice; ne ţineau la distanţă, dar ştiau o mulţime de lucruri despre noi. Noi am încercat să ne situăm la acelaşi nivel cu tinerii noştri, să facem pe fraţii şi surorile mai mari, şi nu ştim nimic despre dînşii. Am ratat un gen de cunoaştere, şi nu l-am dobîndit pe celălalt. E puţin umilitor, dar tinerii sînt cumsecade. Nu de tineri mă tem eu în cazul lui Dinny, ci de cei cu experienţă în ceea ce priveşte valoarea prestigiului englez, şi care sînt justificaţi să protesteze; şi de cei cărora le va plăcea să-şi spună că Desert a făcut ceva ce ei n-ar fi făcut niciodată, şi care nu sînt deloc justificaţi să gîndească astfel.

— Hilary, cred că Dinny îşi supraestimează tăria.

— Nici o femeie îndrăgostită cu adevărat nu ar fi procedat altfel. E treaba ei să descopere dacă s-a supraestimat sau nu. Mă rog, o să aibă de furcă.

— Vorbeşti de parcă nu-ţi displace toată treaba asta.

— Zarurile au fost aruncate şi nu mai are nici un rost să ne frămîntăm. Hai să redactăm apelul acela nou. O să aibă loc o scădere bruscă a acţiunilor de bursă. Norocul nostru! Toţi oamenii cu bani or să-i ţină cu dinţii!

— Aş fi dorit ca oamenii să nu devină mai strînşi la pungă cînd timpurile sînt grele. Pentru că asta înseamnă şi mai puţin de lucru. Negustorii au început de pe acum să se valete.

Hilary întinse mîna după un carnet şi începu să scrie. Nevastă-sa se uita peste umăr la ce aşternea şi citi:

Către toţi cei pe care-i poate interesa:

Şi pe cine s-ar putea să nu intereseze că în mijlocul nostru trăiesc mii de oameni atît de lipsiţi, din născare, de cele mai elementare bunuri ale vieţii, încît nu ştiu ce înseamnă adevărata curăţenie, adevărata sănătate, adevăratul aer curat, adevărata hrană omenească?

- Dragă, un singur "adevărata" ajunge pentru toate.

XVII

Sosind la expoziţia de flori de la Chelsea, Lady Mont şopti îngîndurată:

- Am întîlnire cu Boswell şi Johnson la cortul cu calceolaria, Dinny. Vai, ce îngrămădeală de oameni!

- Da, şi toţi urîţi. Oare vin aici, mătuşico, pentru că tînjesc după frumuseţea de care sînt lipsiţi?

- Pe Boswell şi Johnson nu-i pot face să tînjească. Uite-l pe Hilary! De zece ani poartă acelaşi costum! la banii ăştia şi du-te fuga să scoţi bilete, altfel o să încerce să plătească el pentru noi toţi.

Cu o bancnotă de cinci lire în mînă, Dinny se furişă spre ghişeu, evitînd să fie zărită de unchiul ei. Luă patru bilete şi le prezentă zîmbind.

- Am văzut cum te furişai ca un şarpe, spuse unchiul ei. Unde mergem mai întîi? La azalee? La o expoziţie de flori, ţin să-mi satisfac simţurile din plin.

Prezenţa deliberată a Lady-ei Mont provocă oarecare agitaţie în mulţime, în timp ce privirile ei, filtrate pe sub

pleoapele uşor căzute, cîntăreau înfăţişarea oamenilor aleşi să expună flori.

Cortul în care intrară se înfierbîntase de omenire şi de parfum, deşi era o zi umedă şi răcoroasă. Frumuseţea, ingenios pusă în valoare, a fiecărui grup de flori era digerată de cele mai felurite tipuri de oameni, legaţi însă prin acel tainic aer de înrudire pe care ţi-l dă slujirea unui scop comun. Se afla acolo marea oaste a cultivatorilor de flori - crescători - de primule în ghivece, cultivatorii de brînduşe, gladiole şi irişi în grădinile din spatele caselor londoneze; cei de garoafe, nalbe şi garofiţe în răzoarele mici ale caselor de provincie; grădinarii marilor parcuri; proprietarii de sere şi de laboratoare experimentale - dar nu prea mulţi dintre aceştia, pentru că unii fuseseră şi plecaseră, iar alţii urmau să vină mai tîrziu. Toţi se învîrteau cu un aer iscoditor, de parcă-şi studiau viitoarele riscuri, şi zăboveau pe lîngă îngrijitori, angajîndu-se în discuţii, ca şi cum urmăreau să facă pariuri. Şi murmurul înăbuşit de voci, cu accent de mahala, de provincie, sau cultivat, toate discutînd despre flori, alcătuia un zumzet ca de albine, sau poate mai puţin plăcut. Această expresie înăbuşită a unei pasiuni naţionale, concentrată între pînzele cortului, precum şi parfumul florilor exercitau un efect hipnotic asupra lui Dinny, care se mişca de la un mănunchi superb implantat la altul, tăcută, fremătînd delicat din nasul ei cu vîrful uşor în vînt.

O trezi vocea mătuşii ei.

- Uite-i, zise Lady Mont, arătînd cu bărbia.

Dinny văzu doi oameni stînd atît de nemişcaţi, încît se întrebă dacă nu cumva uitaseră pentru ce se aflau acolo. Unul din ei avea o mustaţă roşcovană şi ochi trişti ca de vacă; celălalt arăta ca o pasăre vînată; purtau haine de sărbătoare, ţepene de atîtea duminici în cîte fuseseră îmbrăcate. Nu vorbeau, nu se uitau la flori, stăteau acolo de parcă fuseseră plasaţi de providenţă, care uitase să le dea şi instrucţiuni de funcţionare.

- Care din ei e Boswell, mătuşico?

- Fără mustaţă, răspunse Lady Mont; Johnson are pălărie verde. E surd. Nici nu se putea altfel.

Trecură acum în cortul trandafirilor, şi Dinny îşi aruncă ochii pe ceasul ei de mînă. Avea întîlnire cu Wilfrid la intrare.

Furişă o privire grăbită peste umăr. Iată-l! Observă că Hilary se lua după miros, mătuşa May se lua după Hilary, iar mătuşa Em discuta cu un îngrijitor. Mascată de un minunat grup de roze *K of K*, se strecură înapoi spre intrarea în cort şi

cînd mîinile ei fură în mîinile lui Wilfrid, uită cu totul unde se găsește.

- Te simți destul de tare, iubitule? Sînt aici mătușa Em, unchiul Hilary și soția lui. Aș dori atît de mult să te cunoască, pentru că ei toți ocupă locuri importante în ecuația noastră.

Wilfrid îi făcea în clipa aceea impresia unui cal supraîncordat, căruia i se cerea să sară un obstacol peste care nu mai sărise.

- Dacă tu o dorești, Dinny...

O găsiră pe Lady Mont prinsă în discuție cu reprezentanții serelor "Plantem".

- Asta de aici - aspect exotic și pămînt calcaros. Thenemesias nu prinde. Vine de peste cîmpuri și se usucă îngrozitor. Iar fuxiile răsar gata uscate. Cel puțin așa pretind ei; nu poți ști niciodată. Ah, iat-o pe nepoata mea. Dinny, ți-l prezint pe domnul Plantem. Cel care ne trimite de multe ori... Oh! Ah! Domnul Desert? Ce mai faceți? Îmi aduc aminte cînd l-ați ținut pe Michael de braț, la nunta lui.

Își lăsase mîna în mîna lui Wilfrid și părea s-o fi uitat acolo, în timp ce ochii ei, pe sub sprîncenele înălțate, îi cercetau fața, cu o blîndă surpriză.

- Unchiule Hilary, îl strigă Dinny.

- Da, făcu Lady Mont, revenindu-și, Hilary, May, - domnul Desert.

Hilary, desigur, se comportă foarte natural, dar mătușa May dădea impresia că salută un decan. Și aproape pe dată, printr-un acord tacit, Dinny fu lăsată singură cu iubitul ei.

- Ce impresie îți face unchiul Hilary?

- Pare un om pe care te poți bizui la necaz.

- Așa și e. Știe din instinct cum să nu dea cu capul de pereți, deși e mereu în plină acțiune. Cred că e un rezultat al faptului că trăiește într-o mahala. E de acord cu Michael că a publica "Leopardul" ar fi o greșeală.

- Ar însemna să mă izbesc cu capul de pereți, da?

- Da.

- Zarurile au fost aruncate: îmi pare rău dacă te fac să-ți pară rău, Dinny.

Mîna lui Dinny o căută pe a lui.

- Nu. Să navigăm sub propriul nostru pavilion, numai că, Wilfrid, încearcă de dragul meu să primești cu calm tot ce-o să se abată asupra noastră, și așa voi face și eu. Vrei să ne pitim pe după fuxiile astea, care parcă-s un foc de artificii, și apoi s-o întindem? Cred că la asta se așteaptă cu toții.

O dată plecați din cort, se îndreptară spre ieșirea de pe chei și trecură pe lîngă grădinile de pe stînci; în fața fiecăreia dintre ele, afară, în umezeală, stătea constructorul respectiv, care parcă spunea: "Priviți la opera mea și recurgeți la serviciile mele!"

- Să execuți lucrări frumoase și să le cerșești oamenilor de jur împrejur să le ia în seamă! exclamă Dinny.

- Unde mergem, Dinny?

- Battersea Park?

- Deci traversăm podul.

- Ai fost o comoară că m-ai lăsat să ți-i prezint, dar arătai ca un cal care încearcă să-și scoată capul din ham. Îmi venea să te mîngîi pe grumaz.

- M-am dezobișnuit de societate.

- E bine să nu fii obligat să depinzi de oameni.

- Sînt cel mai inadaptabil om din lume. Dar tu, aș fi crezut că...

- Eu nu te vreau decît pe tine; cred că am o fire de cîine. Fără tine, acum, aș fi pierdută.

Zvîcnetul gurii lui însemna mai mult decît un răspuns.

- Ai vizitat vreodată azilul cîinilor rătăciți? E pe undeva pe aici...

- Nu. E îngrozitor să te gîndești la cîinii rătăciți. Poate că totuși ar trebui să-l vizităm. Da, haide!

Așezămîntul avea obișnuita aparență spitalicească, dînd impresia că totul merge cît se poate de bine, cînd de fapt totul merge cît se poate de prost. Fură întîmpinați de un număr considerabil de lătrături și de privirile întrebătoare din ochii unui considerabil număr de cîini. Cozi fluturau ori de cîte ori se apropiau. Cîinii de rasă păreau mai liniștiți și mai triști decît cei obișnuiți, care alcătuiau majoritatea. Un prepelicar negru ședea într-un colț al țarcului de sîrmă, cu capul îngropat între urechile lungi. Se duseră spre el.

- Cum e posibil ca un cîine atît de frumos să zacă aici nereclamat? se miră Dinny. Și ce trist e!

Wilfrid își trecu degetele printre sîrme. Cîinele îl privi. Îi văzură marginele roșii ale ochilor și un ciuf de păr moale și mătăsos pe frunte. Se ridică încet, din poziția cinchită, și-l auzi gîfîind ușor, de parcă își făcea un calcul, sau se dădea o luptă în sufletul lui.

- Vino aici, băiete!

Cîinele se apropie agale, negru ca tăciunele, bine înfipt pe picioarele-i cu franjuri. Avea toate semnele rasei, ceea ce făcea

și mai misterioasă abandonarea lui. Stătea atît de aproape de ei, încît îl puteau atinge; coada scurtată i se mișcă încet, apoi se pleoști din nou, ca și cum ar fi spus: "Sînt eu atent la orice șansă mi s-ar ivi, dar nu sînteți voi aceia!"

- Ei, băiete! i se adresă Wilfrid.

Dinny se aplecă.

- Dă-mi o sărutare.

Cîinele ridică ochii spre ei. Mai dădu o dată din coadă, apoi iar o lăsă în jos.

- Nici el nu prea-i om de societate, observă Wilfrid.

- E prea trist ca să poată vorbi. Dinny se aplecă și mai jos și, de astă dată, își strecură mîna printre sîrme. Hai, vino, drăguțule!

Cîinele îi mirosi mănușa. Din nou coada i se agită ușor; o limbă roză se ivi o clipă, ca și cum ar fi vrut să se asigure că buzele sînt la locul lor. Cu mare efort, degetele lui Dinny îi atinseră botul neted ca mătasea.

- E o rasă foarte curată, Wilfrid.

- A fost furat, presupun, și apoi abandonat. Probabil de prin vreo cușcă de la țară.

- Pe hoții de cîini aș fi în stare să-i spînzur!

În colțurile ochilor cafenii ai cîinelui se vedeau urme de lacrimi. O privea pe Dinny cu o însuflețire stăpînită, de parcă i-ar fi spus: "Tu nu ești trecutul meu, iar viitor nu știu dacă mai am."

Dinny înălță privirile:

- Vai, Wilfrid!

El dădu din cap și o lăsă cu cîinele. Rămase ghemuită pe călcîie, scărpinînd ușurel cîinele pe după urechi, pînă cînd se înapoie Wilfrid, urmat de un om care purta o lesă și o zgardă.

- L-am luat, o anunță Wilfrid. Ieri i-a expirat termenul de păstrare, dar se hotărîseră să-l mai țină o săptămînă, de dragul înfățișării lui.

Dinny se întoarse cu spatele, pentru că ochii i se umeziseră. Îi uscă în grabă și-l auzi pe om spunînd:

- Îi pun lanțul înainte să-l scot din cușcă, domnule, ca nu cumva să fugă; nu s-a adaptat nici o clipă aici.

Dinny se întoarse:

- Dacă se ivește stăpînul lui, îl restituim imediat.

- Nu prea cred că sînt șanse, domnișoară. După părerea mea, ăsta-i cîinele cuiva care a murit. S-a descotorosit de zgardă, se vede, și-a plecat să-și caute stăpînul, s-a rătăcit, și nimeni nu s-a sinchisit să-l caute aici. Frumos cîine. Ați luat un

chilipir. Da-mi pare bine. Nu-mi plăcea să mă gîndesc că asemenea cîine va fi dat la hingheri; e și tînăr.

Îi puse zgarda, îl scoase și-i dădu lesa lui Wilfrid, care-i înmînă o carte de vizită.

- Pentru cazul că s-ar ivi stăpînul lui. Haide, Dinny; să-l facem să meargă puțin! Vino, băiete!

Cîinele fără nume, auzind cuvîntul cel mai dulce din vocabularul lui, o porni înainte, atîta cît îi îngăduia lungimea lesei.

- Probabil că teoria omului e adevărată, spuse Wilfrid, și sper să fie așa. O să-l îndrăgim pe băiatul ăsta.

Ajunși la iarbă, se străduiră să pătrundă în conștiința lăuntrică a cîinelui. Le acceptă atențiile de răbdare, fără să răspundă, ținîndu-și ochii și coada în jos, rezervîndu-și aprecierile.

- Am face mai bine să-l ducem acasă, spuse Wilfrid. Rămîi aici, mă duc să caut un taxi.

Șterse cu batista o bancă din grădină, îi dădu lesa lui Dinny și plecă.

Dinny se așeză, urmărind reacțiile cîinelui. Încercase să-l urmeze pe Wilfrid, atît cît îi îngăduise lungimea lesei, apoi se ghemuise din nou în atitudinea în care-l văzuseră prima oară.

Cîinele se apropie din nou de ea, dar își ținea capul întors în direcția în care dispăruse Wilfrid, și începu să scîncească.

Un taxi trase în fața lor. Cîinele încetă scîncitul și porni să gifiie. "Vine stăpînul!" Se smuci din lesă. Wilfrid se îndreptă spre ei. Prin lesa care se pleoști, Dinny îi putu simți deziluzia: apoi lesa se înviroșă, și coada începu să penduleze rapid, în timp ce cîinele adulmeca manșetele pantalonilor lui Wilfrid.

În mașină, cîinele se așeză pe jos, cu botul rezemat pe pantoful lui Wilfrid. Cînd ajunseră în Piccadilly, începu să dea semne de neliniște și se răsuci cu botul pe genunchii lui Dinny. Pentru ea, împărțită între Wilfrid și cîine, drumul în mașină însemnă un teribil amestec de emoții, și cînd călătoria se sfîrși, trase aer curat în plămîni.

- Mă întreb ce mutră o să facă Stack, spuse Wilfrid. Un prepelicar în Cork Street nu-i mare pricopseală.

Cîinele urcă scările cu calm.

"E crescut în casă", gîndi Dinny ușurată.

În salon, cîinele porni să adulmece covorul. După ce constată că picioarele mobilelor erau neinteresante și că încăperea fusese lipsită de alte exemplare canine, își sprijini botul pe divan, furișînd priviri prin colțurile ochilor.

- Sus! porunci Dinny. Cîinele sări pe divan.
- Dumnezeule! Miroase! strigă Wilfrid.
- Să-i facem o baie. Pînă umpli tu cada, eu îl caut de purici.
Reținu cîinele, care se repezise să-l urmeze pe Wilfrid, și începu să-i despartă părul. Găsi cîțiva purici, dar nici un fel de altă insectă.
- Da, dragule, puți.
Cîinele întoarse capul și o linse pe nas.
- Dinny, baia-i gata!
- N-am găsit decît purici.
- Dacă vrei să-mi ajuți, îmbracă halatul ăsta de baie ca să nu-ți strici rochia.
Trecînd în spatele lui Wilfrid, Dinny își scoase rochia și se înfășură în halatul de baie albastru, sperînd, pe jumătate, că Wilfrid o să se întoarcă spre ea, dar respecîndu-l pentru că nu o făcu.
Își suflecă mînecile și veni lîngă el. Ținut în sus, deasupra căzii, cîinele scoase o limbă lungă.
- Sper că n-o să i se facă rău?
- Nu; întotdeauna fac așa. Încetișor, Wilfrid, să nu stropească, asta-i sperie. Acuma!
Cufundat în cada cu apă, cîinele, după cîteva smuceli, stătu liniștit, cu capul îndoit, concentrat să-și țină echilibrul pe suprafața lunecoasă.
- Uite niște șampon de păr, tot e mai bun decît nimic. Eu îl țin și tu freacă-l.
După ce turnă puțin șampon în mijlocul spatelui lung și negru, Dinny adună apa în mîini și udă bine coastele cîinelui, apoi se puse pe frecat. Această primă ispravă domestică, realizată împreună cu Wilfrid, însemna bucurie pură; nu presupunea nici un contact fizic cu el. În cele din urmă, se îndreptă din șale.
- Of! Spinarea mea! Șterge-i blana și dă drumul la apă. Îl țin eu.
Wilfrid îl șterse, și cîinele nu păru prea neconsolat de pierderea puricilor. Se scutură cu putere și amîndoi săriră îndărăt.
- Nu-l lăsa să iasă, strigă Dinny; trebui să-l uscăm în cadă.
- Foarte bine. Ține-l de gît și fă-l să stea liniștit.
Înfășurat într-un uriaș prosop de baie, cîinele își înălță fața spre Dinny; arăta amărît și pierdut.
- Săracul băiețaș, îndată-i totul gata, și ce frumos o să mai miroși!

Cîinele se scutură încă o dată.

Wilfrid îi scoase prosopul.

- Ține-l o clipă, mă duc să iau un cearșaf vechi; o să-l facem să stea încovrigat pînă se usucă.

Singură cu cîinele, care se muncea să iasă din baie, Dinny îl ținu strîns, cu labele din față pe marginea căzii, contribuind la sporirea durerii oglindite în ochii lui.

- Așa! Acum e mai bine!

Cărară pe divan cîinele aproape neînsuflețit, înfășurat într-un cearșaf vechi.

- Cum o să-l botezăm, Dinny?

- Hai să încercăm să-i strigăm cîteva nume, poate nimerim peste al lui.

Nu răspunse la nici un nume.

- Bun, conchise Dinny, atunci să-i spunem "Foch". Dacă n-ar fi fost Foch, noi doi nu ne-am fi întîlnit niciodată.

XVIII

După întoarcerea generalului, cei din Condaford căzură pradă unui amestec de indignare și stingherealã. Dinny spusese că se va înapoia sîmbătă, dar se făcuse miercuri și tot nu părăsise Londra. Vorbele ei: "Nu sîntem logodiți oficial" nu-i liniștiseră prea tare deoarece generalul adăugase: "Asta-i praf în ochi!" Presat de Lady Cherrell să descrie exact întrevederea cu Wilfrid, se arătă foarte laconic.

- Aproape că n-a scos un cuvînt, Liz. A fost politicos și așa

mai departe, dar trebuie să spun că nu arată a individ care să se dea uşor bătut. Conduita în trecut a fost foarte bună. Toată povestea e inexplicabilă.

- I-ai citit versurile, Con?

- Nu. Unde sînt?

- Dinny le are pe undeva. Foarte amare. Dar se pare că o mulţime de scriitori sînt aşa în ziua de azi. Eu aş putea închide ochii la orice dacă aş şti că Dinny va fi fericită.

- Dinny zice că urmează să apară acum un poem al lui despre istoria cu convertirea. Se vede că-i un tip vanitos.

- Aşa sînt de obicei poeţii.

- Nu ştiu cine ar putea-o clinti pe Dinny. Hubert spune că s-a înstrăinat de el. Să-ţi începi viaţa matrimonială sub un asemenea nor!

- Aşteptăm pînă ce situaţia o să ajungă, într-un fel, la o criză. Dezmoştenirea nu mai e la modă azi, şi nici nu poate fi vorba de aşa ceva, prea ne e dragă tuturor. Stai tu de vorbă cu ea, Liz, dacă ţi se iveşte vreun prilej, bineînţeles...

Între Hubert şi Jean, discutarea cazului luase o cu totul altă turnură.

- Doamne, ce bine ar fi fost, Jean, dacă Dinny s-ar fi îndrăgostit de fratele tău.

- Alan s-a vindecat. Am primit ieri o scrisoare de la el. Se află în Singapore. Bănuiesc că are o legătură pe-acolo. În Orient sînt atît de puţine fete tinere.

- Nu cred eu că s-a încurcat cu o femeie măritată. Mai curînd cu o băştinaşă; se pare că fetele malaieze sînt drăguţe.

Jean făcu o grimasă.

- O fată malaieză în locul lui Dinny? Apoi murmură: Mi-ar plăcea să-l cunosc pe acest domn Desert. Cred că aş reuşi să-i sugerez, Hubert, ce va gîndi lumea despre dînsul dacă o va tîrî pe Dinny în toată această încurcătură.

- Trebuie să fii foarte prudentă cu Dinny.

- Dacă maşina e liberă, m-aş duce mîine să stau de vorbă cu Fleur. Ea îl cunoaşte, probabil, foarte bine; a fost cavalerul lor de onoare.

- În locul tău, aş prefera să discut cu Michael; dar, pentru numele lui Dumnezeu, fii atentă, fetiţo!

Jean, obişnuită să-şi traducă ideile în fapte, plecă a doua zi dimineaţă, înainte de a se fi sculat ceilalţi şi, la ora zece, se înfiinţă în South Square, Westminster. Michael era plecat în circumscripţia sa electorală.

- Cu cît locul său în Parlament e mai consolidat, o lămuri

Fleur, cu atît mai mult simte nevoia să-i viziteze. E un complex de gratitudine. Cu ce-ţi pot fi de folos?

Jean îşi desprinse privirea, filtrată prin genele-i lungi, de la tabloul lui Fragonard, pe care-l contemplase cu o mină ce părea să spună că e prea franţuzesc pentru gustul ei; şi Fleur aproape că tresări. Într-adevăr, arăta ca un leopard.

- Fleur, am venit în legătură cu Dinny şi cu tînărul ei. Presupun că ai auzit de păţania lui?

Fleur dădu din cap.

- Se poate face ceva?

Fleur o privi o clipă. E adevărat că ea avea douăzeci şi nouă de ani şi Jean douăzeci şi trei. Dar n-avea nici un rost să facă pe matroana mai în vîrstă.

- Eu nu l-am mai văzut pe Wilfrid de foarte multă vreme.

- Cineva trebuie să-i spună pe şleau ce va gîndi lumea despre el dacă o tîrăşte pe Dinny în tot tărăboiul ăsta.

- Nu sînt sigură deloc că va fi tărăboi; chiar dacă o să-i apară poemul. Lumii îi place figura lui Ajax.

- N-ai fost în Orient.

- Ba am fost. Am făcut înconjurul lumii.

- Nu-i acelaşi lucru.

- Draga mea, riposta Fleur, scuză-mă că ţi-o spun, dar Cherrellii sînt cu treizeci de ani în urma vremurilor noastre.

- Eu nu sînt o Cherrell.

- Nu, eşti o Tasburgh, ceea ce, dacă-i posibil, e şi mai rău. Vicariate de ţară, cavalerie, marină, slujbe administrative în India, cite dintre astea toate îţi imaginezi că mai contează azi?

- Contează pentru cei ce aparţin acestei societăţi; ori dînsul îi aparţine şi Dinny de asemenea.

- Cine iubeşte cu adevărat, nu aparţine nici unui fel de lume. Te-ai sinchisit de cineva cînd te-ai măritat cu Hubert, pe capul căruia atîrnă o acuzaţie de omor?

- Asta-i cu totul altceva. Hubert n-a făcut nimic de care să se ruşineze.

Fleur zîmbi.

- Judeci conform cu prejudecăţile. Te-ar surpinde, ca să vorbesc ca la tribunal, dacă ţi-aş spune că în acest oraş nu se găseşte nici unul la douăzeci de oameni care să-ţi răspundă altfel decît printr-un căscat, cînd i-ai cere să condamne fapta lui Wilfrid? Şi nu se găseşte nici unul la patruzeci care, pînă-n două săptămîni, să nu uite complet de toată întîmplarea?

- Nu te cred, răspunse Jean, scurt şi cuprinzător.

- Nu cunoşti societatea modernă, draga mea.

- Societatea modernă nu contează, răspunse Jean şi mai categoric.

- Mă rog, nu ştiu să conteze prea mult; dar în cazul ăsta, ce altceva contează?

- Unde locuieşte?

Fleur rîse.

- În Cork Street, peste drum de galeriile de tablouri. Doar nu te gîndeşti să dai piept cu el?

- Nu ştiu.

- Wilfrid ştie să muşte.

- Bine, îţi mulţumesc. Trebuie să plec.

Fleur o privi cu admiraţie. Fata se îmbujorase şi roşeaţa aceasta în obrajii arămii o făcea să arate mai însufleţită ca oricînd.

- Mă rog, la revedere, draga mea, şi vino să-mi povesteşti şi mie cum au decurs lucrurile. Ştiu că ai curajul diavolului.

- Nici nu ştiu încă dacă mă duc. La revedere.

Destul de furioasă, trecu în maşină pe lîngă Camera Comunelor. Firea ei o îndemna atît de mult spre acţiune, încît raţionamentele moderne ale lui Fleur o iritaseră. Totuşi, nu era chiar atît de simplu să se ducă la Wilfrid Desert şi să-i spună: "Dă-te la o parte şi restituie-mi cumnata!" Oricum, o luă în direcţia Pall Mall, îşi parcă maşina lîngă Parthenaeum şi o porni pe jos spre Piccadilly. Oamenii care treceau pe lîngă ea, în special bărbaţii, întorceau capetele, frapaţi de armonioasa supleţe a gambelor ei şi de coloritul luminos al feţei. Habar n-avea pe unde vine Cork Street, decît că era pe undeva pe lîngă Bond Street. Cînd o descoperi, o parcurse în sus şi-n jos, în căutarea galeriei. "Asta trebuie să fie casa de peste drum", gîndi Jean. Şovăia încă în faţa unei uşi fără nici o indicaţie de nume, cînd un om, ţinînd un cîine în lesă, coborî scările şi se opri lîngă ea.

- Domnişoara caută pe cineva?

- Sînt doamna Hubert Cherrell. Domnul Desert locuieşte aici?

- Da, doamnă; dar nu ştiu dacă vă poate primi acum. Stai, Foch, fii cuminte! Dacă aşteptaţi un minut, mă duc să văd.

Un minut mai tîrziu, Jean, înghiţind un nod, se afla în prezenţa lui Wilfrid. "În fond, se încurajă singură, nu poate fi mai rău decît o întrunire parohială de la care încerci să storci nişte bani."

Wilfrid stătea în picioare lîngă fereastră, cu sprîncenele înălţate.

- Eu sînt cumnata lui Dinny, începu Jean. Vă rog să mă scuzați că am venit, dar am dorit să vă văd.

Wilfrid se înclină.

- Vino aici, Foch!

Prepelicarul, care adulmeca pe lîngă rochia lui Jean, nu răspunse pînă ce chemarea nu fu repetată. Îi linse mîna lui Wilfrid și se așeză în spatele lui. Jean se aprinsese la față.

- E o neobrăzare din partea mea, dar am gîndit că n-o să vă supărați. Noi ne-am întors de curînd din Sudan.

Fața lui Wilfrid era ironică și ironia o dezarma întotdeauna. Continuă, aproape bîlbîindu-se:

- Dinny nu a fost niciodată în Orient.

Wilfrid îi răspunse din nou printr-o înclinare. Întrevederea nu se prea desfășura ca o întrunire parohială.

- Nu doriți să luați loc? rosti el.

- O, nu, mulțumesc; nu vreau să vă rețin. Știți, ceea ce voiam, eu să vă spun e că Dinny nu-și poate da seama de ceea ce înseamnă anumite lucruri acolo.

- Știți, la acest lucru m-am gîndit și eu.

- Oh!

Urmă un minut de tăcere, în care atît roșeața din obrajii ei, cît și zîmbetul lui Wilfrid se întețiră. După care, el adăugă:

- Vă mulțumesc mult pentru vizita dumneavoastră. Mai doriți să-mi spuneți ceva?

- Hm... nu! La revedere!

Tot drumul în jos pe scări, Jean se simți mai mică decît se simțise vreodată în viața ei. Primul om pe care-l întîlni pe stradă tresări puternic, pentru că privirea ei îl săgetase ca un șoc electric. Se curentase cîndva în Brazilia, și senzația de atunci i se păruse mai plăcută decît cea de acum. Și totuși, în chip ciudat, în timp ce se înapoia la mașină, deși se știa înfrîntă, Jean nu-i purta pică lui Wilfrid. Și mai curios încă, o părăsise simțămîntul că Dinny s-ar afla în pericol.

Ajunsă la mașină, se ciorovăi puțin cu un polițist și o luă îndărăt spre Condaford. Conducînd tot drumul ca o nesăbuită, ajunse acasă la ora prînzului. Nu relată nimic în legătură cu aventura ei, decît că făcuse o plimbare lungă. Numai sub baldachinul patului din odaia mare de oaspeți, îi mărturisi lui Hubert:

- Am fost și l-am văzut. Știi, Hubert, cred că n-o să fie rău pentru Dinny. Tînărul are farmec.

- Și ce legătură are una cu alta? întrebă Hubert răsucindu-se și rezemîndu-se într-un cot.

- Mare legătură, răspunse Jean. Sărută-mă şi nu mai argumenta...

După plecarea ciudatului său vizitator, Wilfrid se aruncă pe canapea şi rămase cu faţa în sus şi privirile aţintite în tavan. Se simţea ca un general ce obţinuse o victorie, şi era cu atît mai stingherit. După ce trăise treizeci şi patru de ani, datorită unor împrejurări foarte diverse, într-o condiţie de egoism net, era foarte neobişnuit cu sentimentele pe care Dinny le stîrnise în el de la bun început. Demodatul cuvînd "adoraţie" nu prea mai era admisibil, dar nici un alt cuvînt nu-l putea înlocui în chip potrivit. Cînd se afla alături de ea se simţea atît de împăcat şi de împrospătat, încît atunci cînd nu era cu ea avea senzaţia unui om care şi-ar fi scos afară sufletul şi l-ar fi spînzurat într-un cui. Paralel cu această beatitudine necunoscută pînă acum, creşte intr-însul convingerea că fericirea lui nu va putea fi deplină decît atunci cînd va fi şi a ei. Dinny îi spunea întotdeauna că nu se simte fericită decît în prezenţa lui. Dar asta era o absurditate, el nu va putea niciodnd să-i înlocuiască tot ce o interesa şi toate afecţiunile de care fusese înconjurată înainte ca statuia lui Foch să-i fi apropiat. Şi dacă aşa stăteau lucrurile, atunci la ce o ducea? Tînăra cu ochi teribili, care tocmai plecase, stătuse acolo, în faţa lui, ca o personificare a acestei întrebări. Deşi o pusese pe fugă, lăsase în urmă întrebarea, impregnată în aer.

Prepelicarul, care sesiza imponderabilul mai bine decît stăpînul său, îşi pusese botul lung pe genunchii lui. Îi datora lui Dinny pînă şi acest cîine. Se dezvăţase de societatea oamenilor. Cu povestea care atîrna asupră-i, era de-a dreptul un exilat. Dacă se căsătorea cu Dinny, însemna s-o tragă după el în izolare. Era cinstit? Dar, cum peste o jumătate de oră avea întîlnire cu ea, apăsă pe butonul soneriei.

- Ies în oraş, Stack.

- Foarte bine, domnule.

Cu cîinele în lesă, se îndreptă spre Hyde Park. Peste drum de Monumentul Cavaleriei, se aşeză să o aştepte, dezbătînd în sinea lui dacă să-i vorbească sau nu despre vizita primită. Şi în clipa aceea, o zări sosind.

Mergea cu pas iute, venind dinspre Park Line, şi încă nu-l văzuse. Părea atît de eterică, de suplă, cum spun afurisiţii ăştia de romancieri, mlădioasă ca o salcie! Avea o înfăţişare primăvăratică şi zîmbea de parcă tocmai i se întîmplase ceva foarte plăcut. Înfăţişarea ei, neştiutoare încă de prezenţa lui, îl

liniști pe Wilfrid. Dacă Dinny putea arăta atît de mulțumită și de lipsită de griji, atunci el n-avea pricină să se frămînte. Se oprise lîngă calul de bronz, pe care-l botezase "butoiul nărăvaș" și, fără îndoială, se uita după Wilfrid. Deși își întorcea drăgălaș capul într-o parte și-n alta, pe față i se așternu oarecare îngrijorare. Wilfrid se ridică în picioare. Dinny își flutură mîna spre el și o porni iute pe alee.

- Dinny, l-ai pozat pînă acum lui Botticelli?

- Nu, unui cămătar. Dacă ai vreodată nevoie de unul, ți-l recomand pe Frewens din South Molton Street.

- Tu, la un cămătar?

- Da, iubitule. Am asupră-mi mai mulți bani, care-mi aparțin, decît am avut vreodată în viața mea.

- Și ce nevoie ai de ei?

Dinny se aplecă să mîngîie cîinele.

- De cînd te cunosc pe tine, am înțeles care e adevărata valoare a banilor.

- Și care-i?

- Aceea de a nu fi despărțită de tine din cauza absenței lor. Acum, avem nevoie de vastele spații deschise, Wilfrid, scoate-l pe Foch din lesă; o să vină după noi, sînt sigură.

XIX

Într-un centru literar de dimensiunile Londrei, unde aproape zilnic apare cîte o jumătate de duzină de cărți noi, publicarea unei plachete de versuri constituie, de obicei, un eveniment de proporții reduse. Dar împrejurările s-au combinat

ca să creeze din apariţia volumului *Leopardul şi alte poeme* un eveniment literar. Era prima producţie a lui Wilfrid de patru ani încoace. În cercurile literare, el constituia o figură aparte, marcată de faptul că talentul poetic apare atît de rar în rîndurile vechii aristocraţii, de caracterul cinic şi coroziv al versurilor sale de mai înainte, de lunga sa şedere în Orient şi izolarea de cercurile literare şi, în sfîrşit, de zvonurile că ar fi trecut la religia musulmană. În urmă cu patru ani, la apariţia celui de-al treilea volum, cineva îl poreclise "un Byron în faşă"; fraza prinsese.

În sfîrşit, găsise un editor tînăr care înţelegea ceea ce numea el "arta de a vinde cărţile". În cele două săptămîni care trecuseră de cînd citise manuscrisul lui Wilfrid, editorul fusese aferat, participînd la fel de fel de dejunuri şi dineuri şi recomandînd tuturor să citească numaidecît *Leopardul*, cel mai senzaţional poem de la "Dulăul cerului" încoace. La întrebarea "de ce?" răspundea cu clătinări din cap, semne cu ochiul şi surîsuri misterioase. "E adevărat că tînărul Desert a devenit musulman?" "Oh, da." "Se găseşte acum la Londra?" "Oh, da, însă, desigur, e pasărea cea mai singuratică şi mai rară din tot stolul literar."

Cel care era "Compson Grice Ltd." mirosise din prima clipă că va da o lovitură cu "Leopardul". Lumii n-o să-i placă, dar se va discuta aprins despre acest poem. N-avea decît să lanseze bulgărele de zăpadă de-a rostogolul, pe pîrtie, şi nimeni nu se pricepea mai bine decît el s-o facă atunci cînd era într-adevăr convins de un anumit lucru. Cu trei zile înainte de apariţia volumului, printr-un soi de presentiment al coincidenţei, se întîlni cu Telfourd Yule.

- Hello, Yule, te-ai întors din Arabia?

- După cum vezi bine.

- Ascultă, luni îmi apare o plachetă de versuri, colosală! *Leopardul*, de Wilfrid Desert. Vrei un exemplar? Primul poem e rupere de gură.

- Oh!

- Pur şi simplu la apa de la moară poemului ăluia de Alfred Lyall, din "Versuri scrise în India", în care-i vorba de un om care a preferat să moară decît să-şi schimbe credinţa. Îţi aduci aminte?

- Da.

- Care-i adevărul cu trecerea lui Desert la mahomedanism?

- Întreabă-l pe el.

- Poemul ăsta e atît de autentic în simţire, s-ar putea să fie vorba despre el însuşi.

- Zău?
Şi Compson Grice gîndi subit: "Vai, de-ar fi aşa! Ce lovitură!"
- Yule, îl cunoşti pe Desert?
- Nu.
- Trebuie să-i citeşti poemul; nu pot să ţi-l descriu.
- Ah!
- Dar s-ar apuca oare un om să publice aşa ceva despre o experienţă proprie?
- N-aş putea să-ţi răspund.
Şi mai subit, Compson Grice gîndi: "Vai, dac-ar fi aşa, aş putea vinde o sută de mii de exemplare!"
Şi ajuns aici, îi veni una dintre acele inspiraţii care îi vizitează atît de des pe oamenii loiali, cînd au perspectiva banilor în faţă.
"Va trebui să-i atrag atenţia asupra riscului ca lumea să considere că-i vorba de propriul său caz. Mai bine s-o fac chiar în ziua apariţiei volumului. Între timp, pregătesc o a doua ediţie mare."
Cu o zi înainte, un critic proeminent, Mark Hanna, care deţinea o rubrică săptămînală în revista *The Carillon*, îl informă că-i plăcuse poemul la nebunie. Un recenzent mai tînăr, bine cunoscut pentru un anumit spirit de corsar, nu suflă o vorbă, dar scrise un articol. Ambele cronici apărură în ziua lansării volumului. Compson Grice le tăie din reviste şi le luă cu el la restaurantul "Jessamine", unde-l invitase pe Wilfrid la masă.
Se întîlniră la intrare şi se îndreptară spre o masă mică din capătul cel mai îndepărtat al sălii. Restaurantul era înţesat de oameni din domeniul literar, dramatic şi artistic, care se cunoşteau toţi unii pe alţii. Compson Grice, cu experienţa omului care avusese de-a face cu mulţi scriitori, aşteptă pînă cînd fu golită o sticlă de Moutori Rotschild 1870. Apoi, scoţînd cele două reviste din buzunar, puse articolul lui Mark Hanna sub ochii invitatului său, spunîndu-i:
- Ai văzut asta? E bine scris.
Wilfrid citi.
Criticul, într-adevăr, deborda de entuziasm. Recenzia se referea aproape numai la *Leopardul*, pe care îl cataloga drept *cea mai profundă dezvăluire, în versuri, a sufletului omenesc, care s-a făcut de la Shelley încoace*.
- Aiurea! Shelley nu se dezvăluie decît în poezia sa lirică.
- Ah, da, făcu Compson Grice, la Shelley sentimentele trebuie să fermenteze.

Recenzia clama că poemul *smulge ultimele rămășițe ale vălului de ipocrizie, care, de-a lungul întregii noastre literaturi, a sufocat muza ori de cîte ori era vorba de religie.* Se încheia cu cuvintele: *Acest poem, care înregistrează ferm zbaterile unui suflet torturat de o cumplită dilemă, este, într-adevăr, cea mai uluitoare pildă de ficțiune psihologică pe care am întîlnit-o în creația secolului XX.*

Urmărindu-și invitatul care lăsa din mînă tăietura de ziar, Compson Grice grăi cu blîndețe:

- Foarte bun. Tocmai fervoarea poemului îi cîștigă pe toți.

Wilfrid se cutremură, străbătut de un fior.

- Ai un cuțitaș de trabucuri?

Compson Grice îi întinse unul, o dată cu cealaltă recenzie.

- Cred că ar trebui s-o citești și pe asta apărută în "Daily Phase".

Recenzia era intitulată: *O provocare: Bolșevismul și imperiul.*

Wilfrid o luă în mînă.

- Geoffrey Coltham? întrebă el. Cine-i ăsta?

Articolul debuta cu cîteva date personale exacte, privind antecedentele poetului, viața și opera sa de pînă atunci, terminînd cu convertirea sa la religia musulmană. Apoi, după cîteva remarci favorabile asupra celorlalte poeme, se năpustea asupra "Leopardului", mai bine zis îi sărea bietei creaturi în beregată, scuturînd-o, cum ar fi făcut un buldog. Apoi, după ce cita următoarele versuri:

Orice dogmă te înfundă în noroaie puturoase!
Blestemate fie, dară, credințe superstițioase,
Buruieni crescute-n voie-n mințile nesănătoase!
Cel ce mintea-și vrea întreagă soarbă-o singură licoare!
Soarbă-o pîn-la fundul cupei; scepticismului-nchinare!
Lui a cărui spadă taie drum în creier pentru soare!"

urma cu brutalitate:

Străvezia disimulare oferită de trama poemului e menită să camufleze cinismul eruptiv al poetului, pe care sîntem ispitiți să-l punem în legătură cu mîndria rănită și cu infatuarea cuiva care s-a trădat și pe sine și lumea britanică. Dacă domnul Desert a intenționat sau nu ca prin acest poem să-și releve propria experiență și propriile-i sentimente legate de convertirea sa la mahomedanism, o religie de care, în treacăt fie spus, judecînd după versurile sărace și cinice mai sus citate, este cu totul nedemn, nu am putea să ne pronunțăm, dar

l-am sfătui să iasă la lumină şi s-o declare fățiş. Din moment ce avem în mijlocul nostru un poet care-şi înfige cu violență cuţitul în măruntaiele noastre, şi ne răneşte adînc în religia şi în prestigiul nostru, avem şi noi dreptul să ştim dacă, asemenea eroului nostru, domnul Desert este un renegat.

- Socotesc, rosti liniştit Compson Grice, că e o calomnie.

Wilfrid îi aruncă o astfel de privire, încît mai tîrziu editorul avea să spună: "N-am ştiut niciodată că Desert are asemenea ochi."

- Sînt un renegat, m-am convertit sub ameninţarea pistolului, şi poţi s-o spui oricui pofteşti.

Înăbuşindu-şi cuvintele: "Slavă Domnului!", Compson Grice îi întinse mîna. Dar Wilfrid se lăsase pe speteaza scaunului şi-şi învăluise faţa în norul de fum al trabucului. Editorul se aplecă spre el.

- Vrei să spui că doreşti să trimit o scrisoare la "Daily Phase" în care să le declar că "Leopardul" consemnează propria dumitale existenţă?

- Da.

- Dragul meu, dar socotesc că-i minunat din partea dumitale. Asta înseamnă curaj, dacă vrei.

Zîmbetul care se ivi pe faţa lui Wilfrid îl făcu pe Compson Grice să se tragă înapoi, pe scaun, şi să-şi înghită cuvintele: "Va avea o influenţă colosală asupra vînzărilor", înlocuindu-le cu:

- Acest lucru îţi va întări colosal poziţia. Dar aş dori să-l depistăm pe individul care a scris.

- Lasă-l să fiarbă în zeama lui.

- Foarte bine, făcu Compson Grice.

N-avea nici un chef să se pună rău cu cei de la importantul "Daily Phase" şi să-şi vadă toţi autorii defăimaţi în paginile ziarului.

Wilfrid se ridică.

- Îţi mulţumesc foarte mult. Trebuie să plec.

Compson Grice îl urmări din priviri cum se îndepărta cu capul sus şi pasul rar.

"Bietul de el! îşi spuse editorul. Dar am dat lovitura!"

Cînd se întoarse la biroul său, Compson Grice petrecu cîtva timp ca să găsească în cronica lui Coltham măcar un rînd pe care să-l poată izola de context şi folosi ca reclamă. Pînă la urmă extrase următoarele:

Daily Phase: *Nici unul dintre poemele apărute în ultimii ani nu a avut asemenea forţă...* (omiţînd cuvintele următoare, care

sunau astfel: ...de a tăia craca de sub picioarele principiilor pe care le susținem cu toții.")

Apoi, compuse o scrisoare către ziar. Scria, afirma el, la cererea domnului Desert, care, departe de a avea nevoie de o provocare pentru a ieși la lumină, nu dorea decît ca toată lumea să ia cunoștință de faptul că "Leopardul" se bazează într-adevăr pe o experiență personală. În ceea ce-l privește pe el, continua Compson Grice, considera că această mărturisire fățișă constituie o pildă de curaj mai izbitoare decît tot ce i-a fost dat să cunoască pînă acum. Era mîndru că avusese privilegiul de a publica un poem care, din punct de vedere al conținutului psihologic, al măiestriei artistice și al interesului uman direct, putea fi socotit drept cea mai remarcabilă creație a actualei generații de poeți.

Semnă: *Al dumneavoastră devotat, Compson Grice*. După care mări comanda de tiraj pentru ediția a doua, dispuse să se tipărească banderole cu cuvintele: "Prima ediție total epuizată; ediția a doua de mare tiraj", pentru ca să le aibă la îndemînă în orice moment, și se duse la club să joace bridge.

Era membru al clubului "Polyglot", și în hol dădu peste Michael. Părul fostului său coleg de breaslă era ciufulit, urechile păreau să-i sară din cap și, de cum îl văzu, îl și apostrofă:

- Grice, ce-ai de gînd să faci cu bruta aceea de Coltham?

Compson Grice surîse blajin și răspunse:

- Nu te necăji! I-am arătat recenzia lui Desert, care mi-a cerut s-o neutralizez printr-o mărturisire completă.

- Dumnezeule mare!

- De ce? Nu știai?

- Ba da, știam, dar...

Lui Compson Grice i se luă o piatră de pe inimă, deoarece încă îl mai munceau temeri cu privire la adevărul celor recunoscute de Wilfrid. Cine s-ar încumeta să dea la lumină un asemenea poem, dacă ar relata o experiență personală? E posibil să dorească într-adevăr ca lumea să afle? Dar cuvintele lui Michael fuseseră concludente, doar Mont îl descoperise pe Desert și îi era prieten intim.

- Așa încît am scris ziarul și i-am lămurit.

- Wilfrid ți-a cerut să procedezi astfel?

- Da.

- Însăși publicarea poemului a fost o nebunie. "Quem deus"... Michael se opri brusc, zărind expresia de pe fața lui Grice. Da, adăugă el cu amărăciune, îți spui că ai dat lovitura!

Compson Grice răspunse cu răceală:

- Rămîne de văzut dacă va fi spre avantajul sau spre dezavantajul meu.

- Vax! făcu Michael. Toată lumea o să se năpustească acum pe carte, fire-ar să fie! L-ai văzut azi pe Wilfrid?

- A luat prînzul cu mine.

- Cum arăta?

Gata să răspundă: "Ca Asrael", Compson Grice înlocui replica:

- O, foarte bine, foarte calm.

- Calm ca dracu! Ascultă-mă, Grice! Dacă n-ai să-l sprijini şi n-ai să-l ajuţi în tot tămbălăul ăsta, să ştii că nu-ţi mai vorbesc cîte zile oi avea.

- Dragul meu, dar ce-ţi închipui? răspunse Compson Grice, cu oarecare demnitate.

Şi, îndreptîndu-şi vesta, intră în sala de joc.

Michael, bolborosind: "Reptilă cu sînge rece!", se precipită în direcţia Cork Street. "Oare o fi vrînd să mă vadă?" se întrebă.

Dar cînd ajunse în capătul străzii, făcu cale întoarsă şi o luă spre Mount Street. Aici, fu informat că părinţii săi ieşiseră în oraş, dar că domnişoara Dinny sosise azi-dimineaţă de la Condaford.

- În regulă, Blore. Dacă-i în casă, o găsesc eu.

Urcă şi deschise fără zgomot uşa de la salon. În nişă, sub colivia papagalului mătuşii ei, Dinny şedea dreaptă şi perfect nemişcată, ca o fetiţă la lecţie, cu mîinile împreunate în poală şi ochii pironiţi în gol. Nu-l văzu pînă nu-şi lăsă mîna pe umărul ei.

- Dau un bănuţ ca să-ţi ghicesc gîndurile!

- Michael, cum poţi învăţa să ucizi?

- Ah! Mică bestie sîngeroasă ce eşti! Ai tăi au citit "The Phase"?

Dinny făcu din cap că da.

- Şi care a fost reacţia?

- Tăcere, buze strînse...

Michael dădu din cap.

- Sărăcuţa de tine! Aşa că ai venit aici!

- Da, mă duc cu Wilfrid la teatru.

- Salută-l din partea mea şi spune-i că oricînd doreşte să mă vadă îi stau la dispoziţie. Ah, Dinny, şi încearcă să-l faci să simtă că noi îl admirăm c-a răsturnat şiştarul.

Dinny înălţă ochii spre el, şi Michael fu înduioşat de expresia feţei ei.

- Michael, să ştii că n-a făcut-o numai din mîndrie. Mi-e

teamă că e ceva ce-l fierbe pe dinăuntru. În străfundurile conștiinței lui, nu-i sigur dacă nu lașitatea l-a mînat să renunțe. Știu că nu-și poate scoate gîndul ăsta din minte. Și simte nevoia să se verifice, să dovedească faptul că nu e laș, nu atît altora, cît lui însuși. Ah! Eu știu că nu este. Dar atîta timp cît nu și-o dovedește lui și celorlalți, e în stare de orice.

Michael încuviință. Din întrevederea lui cu Wilfrid, rămăsese, într-un fel, cu aceeași impresie.

- Știai că i-a cerut editorului să facă o mărturisire deschisă?

- Oh! făcu Dinny cu voce albă. Și ce-o să mai fie?

Michael înălță din umeri.

- Michael, crezi că cineva o să poată sesiza situația în care s-a aflat Wilfrid?

- Oamenii cu imaginație sînt rari. Eu unul nu pretind că o pot sesiza. Tu, da?

- Numai pentru că e vorba de Wilfrid.

Michael îi strînse brațul.

- Mă bucur, Dinny, că iubirea ta îmbracă forma bolii demodate, și nu a modernei "necesități fiziologice".

XX

În timp ce se îmbrăca, Dinny primi vizita mătușii ei.

- Unchiul tău mi-a citit articolul ăla, Dinny. Stau și mă întreb...

- Ce te întrebi, mătușă Em?

- Cunoşteam eu un Coltham - dar ăla a murit.
- Şi asta o să moară, probabil.
- Dinny, de unde-ţi procuri corsetele? Sînt atît de comode.
- De la Harridge.
- Unchiul tău e de părere că ar trebui să se retragă de la club.
- Wilfrid nici nu se sinchiseşte de clubul lui; nu ştiu dacă a dat în total de douăsprezece ori pe acolo. Dar nu cred că se va retrage.
- Mai bine fă-l tu să se retragă.
- Nici prin cap nu-mi trece "să-l fac" să facă ceva.
- E aşa de penibil cînd recurg la bilele negre...
- Mătuşico, îmi dai voie să trec la geam?
Lady Mont se desprinse de lîngă fereastră, traversă camera şi luă volumaşul de pe noptieră.
- "Leopardul"! Dar şi-a schimbat petele, Dinny.
- Ba nu, mătuşico; Wilfrid n-are pete.
- Botezul şi toate astea...
- Dacă botezul ar avea într-adevăr vreo însemnătate, atunci ar constitui o nedreptate făcută pruncilor înainte de a-şi da seama pe ce lume sînt...
- Dinny!
- Vorbesc serios! Nu poţi angaja la anumite îndatoriri pe cineva care se află în totală necunoştinţă de cauză; e un lucru lipsit de cuviinţă. Cînd Wilfrid a crescut îndeajuns de mare ca să poată raţiona, nu a mai crezut în nici o religie.
- Nu-i vorba c-a renunţat, ci că a preluat altă credinţă.
- Asta ştie şi el.
- Mă rog, zise Lady Mont întorcîndu-se spre uşă, cred că i-a dat o lecţie arabului ăluia; ce tip inoportun! Dacă vrei o cheie de la uşa de jos, cere-i lui Blore.
Dinny isprăvi iute cu îmbrăcatul şi alergă jos. Blore se afla în sufragerie.
- Blore, mătuşa Em spune că-mi poţi da o cheie, şi te-aş ruga să-mi chemi un taxi.
După ce telefonă la staţia de taximetre şi-i înmînă o cheie, valetul i se adresă:
- Ştiţi, domnişoară, cu Lady Mont care spune cu voce tare tot ce gîndeşte, sînt obligat şi eu să aflu lucrurile, şi tocmai îi ziceam azi-dimineaţă lui Sir Lawrence: "Dacă domnişoara Dinny ar vrea să-l ia acum pe tînăr şi să facă împreună o plimbare prin munţii Scoţiei, sus, acolo unde n-au cum vedea ziarele, ar fi scutiţi de o mulţime de neplăceri". În ziua de azi,

domnişoară, aţi observat şi dumneavoastră, noutăţile se alungă una pe alta şi oamenii nu mai au ţinerea de minte pe care o aveau în trecut. Mă scuzaţi că intervin.

- Îţi mulţumesc, Blore. Mie una mi-ar plăcea la nebunie; numai că mi-e teamă că dînsul n-ar fi de acord.

- În ziua de azi, o tînără doamnă poate obţine tot ce doreşte, domnişoară.

- Dar bărbaţii trebuie să fie totuşi prudenţi, Blore.

- Da, domnişoară, desigur, e greu cu familia; dar lucrurile se pot aranja.

- Cred că va trebui să înfruntăm furtuna.

Valetul clătină din cap.

- După părerea mea, cine spune una ca asta îşi ia în spinare răspunderea a o sumedenie de supărări inutile. A sosit taxiul, domnişoară.

În taxi, se aplecă în faţă, ca să simtă, prin ambele ferestre, aerul străzii pe obrajii înfierbîntaţi. În plăcuta efervescenţă de acum, pînă şi mînia şi indignarea stîrnită de cronica aceea păreau să se spulbere. La colţ cu Piccadilly, citi un afiş: "Sosirea cailor pentru derby". Mîine avea loc derby-ul! Pierduse cu totul noţiunea evenimentelor! Hotărîseră să ia cina la restaurantul Blafard în Soho, dar înaintarea taxiului era îngreunată de traficul unui oraş aflat în ajunul unei sărbători naţionale. În uşa restaurantului se afla Stack, cu prepelicarul în lesă. Îi înmînă un bilet.

- Domnişoară, domnul Desert mi-a cerut să vi-l dau. Am luat şi cîinele ca să facă o plimbare.

Dinny desfăcu biletul cu o senzaţie de rău fizic.

Dinny, iubito,

Iartă-mă că nu am venit în seara asta. Întreaga zi am petrecut-o într-o agonie de îndoieli. Fapt este că pînă nu ştiu cum va primi opinia publică povestea mea, mă munceşte sentimentul copleşitor că nu am voie să te tîrăsc şi pe tine în nimic din toate astea; şi tocmai o ieşire în public, ca cea de astă seară, este lucrul pe care vreau să-l evit. Presupun că ai citit "The Daily Phase", este începutul comediei. În cursul săptămînii viitoare, va trebui să trec, de unul singur, prin tot ce mă aşteaptă, şi să-mi cîntăresc bine situaţia. N-am de gînd să fug, şi ne putem scrie. Ai să înţelegi. Cîinele e o binefacere, şi ţi-l datorez ţie. La revedere pentru scurt timp, dragostea mea.

Al tău devotat

W.D.

Tot ce reuşi să facă fu să-şi înfrîneze gestul de a-şi duce

mîna la inimă, sub ochii șoferului. Tot timpul se temuse de acest lucru, își dădea seama acum, și anume de a se trezi izolată tocmai cînd bătălia era în toi. Cu un efort, își controlă tremurul buzelor, rosti: "Așteaptă o clipă" și se întoarse spre Stack:

- Urcați în mașină, dumneata și Foch.
- Vă mulțumesc, domnișoară.

Dinny se aplecă spre cîine. Groaza i se zvîrcolea în piept. Cîinele ăsta! Era o legătură între ei.

- Vîră-l în mașină, Stack!

Pe drum, îl întrebă liniștită:

- Domnul Desert e acasă?
- Nu, domnișoară, mi-a dat biletul și a plecat.
- Cum arăta?
- Puțin necăjit, așa cred, domnișoară. Vreau să vă spun că tare mi-ar plăcea să-l învăț cum să se poarte pe domnul acela de la "The Daily Phase".
- Ah! Ai citit articolul?
- Da, și eu sînt de părere că n-ar trebui să se dea drumul la așa ceva.
- Libertatea presei, murmură Dinny. Cîinele își lipi botul de genunchii ei. Foch e cuminte?
- Nu ne supără de fel, domnișoară. E un gentleman cîinele ăsta; nu-i așa, băiete?

Cîinele continuă să stea cu botul lipit de genunchii lui Dinny și senzația era reconfortantă.

Cînd mașina opri în Cork Street, Dinny scoase un creion din geantă, rupse jumătatea de filă albă a biletului lui Wilfrid și scrise:

Iubitule,

Cum dorești tu. Dar în aceste împrejurări, te rog să știi, sînt a ta pe vecii vecilor. Nimic nu poate sau nu va putea să mă despartă de tine, decît dacă vei înceta să mă iubești.

A ta

Dinny

Și nu vei înceta, nu-i așa? Oh, te rog să n-o faci!

Umezind ceea ce mai rămăsese din lipiciul de pe plic, vîrî înăuntru jumătatea ei de filă și-l apăsă pînă se închise. Dîndu-i-l lui Stack, sărută cîinele pe cap și-i indică șoferului:

- Capătul parcului, în Mount Street, te rog. Noapte bună, Stack!

- Noapte bună, domnişoară!

Ochii şi gura valetului, rămas locului, nemişcat, i se părură atît de pline de înţelegere, încît Dinny îşi întoarse faţa. Şi acesta fu sfîrşitul escapadei pe care o aşteptase cu atîta nerăbdare.

De sus, din Mount Street, intră în Hyde Park şi se aşeză pe banca pe care şezuse cu Wilfrid, fără să-i pese de faptul că era singură, fără pălărie, în rochie de seară, şi că trecuse de ora opt. Îşi ridică gulerul pardesiului pînă se împreună cu părul ei castaniu, şi rămase astfel, încercînd să privească lucrurile din punctul lui de vedere. Îl înţelegea foarte bine. Mîndrie! Avea şi ea destulă ca să-l poată înţelege. A nu dori să amesteci pe alţii în necazurile tale era un lucru elementar. Cu cît ţineai mai mult la ei, cu atît mai puţin doreai să-i tragi după tine. Cu cîtă ironie îi despărţea iubirea pe îndrăgostiţi, exact cînd aveau mai multă nevoie unul de altul! Şi, din cîte îşi putea da ea seama, nu exista nici o ieşire! Îi ajunseră vag la ureche acordurile fanfarei. Ce cîntau, "Faust"? Nu, "Carmen"! Opera preferată a lui Wilfrid. Se ridică şi o porni prin iarbă, după sunet. Ce înghesuială! Îşi luă un scaun, ceva mai depărtişor, şi se aşeză din nou, lîngă tufele de rhododendroni. Habanera din opera "Carmen"! Ce fior îţi dădeau întotdeauna primele note! Cît de sălbatică, de neaşteptată, stranie şi ineluctabilă e iubirea! "L'amour est enfant de Bohème...!" Rhododendronii înfloriseră tîrziu anul ăsta. Iată-l pe cel roz aprins! Aveau şi ei la Condaford... Unde era oare... ah! Oare unde să fi fost Wilfrid în clipa asta? De ce nu putea iubirea străpunge vălurile, aşa ca măcar în gînd să poată păşi alături de el, să-şi strecoare mîna în mîna lui! O mînă spirituală tot e mai bună decît nimic! şi Dinny avu acea acută senzaţie de singurătate pe care numai un îndrăgostit o poate încerca atunci cînd îşi imaginează viaţa fără celălalt. Aşa cum se ofilesc florile pe lujere, tot astfel s-ar ofili şi ea, dac-ar fi smulsă de lîngă el. "Să facă singur faţă lucrurilor! Şi cît o să dureze? De-a pururi?" La acest gînd, tresăltă; şi un trecător, care-şi închipui că gestul era menit să-i atragă lui atenţia, se opri locului şi o privi. Expresia feţei ei îl făcu să-şi schimbe părerile, şi-şi văzu mai departe de drum. Mai avea de spînzurat încă două ore pînă să se poată întoarce acasă, nu voia să le dea a înţelege alor ei că seara se încheiase în suferinţă. Fanfara termină selecţiunile din "Carmen" cu Marşul toreadorului. O pată pe opera respectivă, această melodie atît de populară! Nu, nu era o pată, căci fusese scrisă, desigur, cu intenţia de a spulbera, prin sunete de trîmbiţă, tristeţea tragicului sfîrşit, aşa cum trîmbiţează lumea în jurul pasiunii

îndrăgostiților. Lumea e o scenă nepăsătoare și nesimțitoare pe care viețile pășesc țanțoș, sau se furișează și se adună prin ungherele-i întunecate... Ce ciudat răsună aplauzele în aer liber. Își privi ceasul de mînă. Nouă și jumătate. Încă o oră pînă să se întunece cu totul. Dar se lăsase o boare răcoroasă, o mireasmă de iarbă și de frunze; culorile rhododendronilor păleau treptat, cîntecele păsărilor se stinseseră. Oamenii treceau întruna prin fața ei; nu vedeau nimic deosebit la dînșii și, la rîndu-le, păreau să nu găsească nimic deosebit la ea. Și Dinny își spuse: "Toate lucrurile și-au pierdut hazul, și eu n-am mîncat nimic". Un local! Prea devreme, dar or fi unele restaurante unde ar putea lua ceva. Nici tu cină, aproape nimic la prînz, nici ceai - o condiție potrivită pentru suferințele din dragoste. Porni în direcția Knightsbridge, mergînd repede, mai curînd din instinct decît din experiență, pentru că era prima dată cînd rătăcea singură prin Londra la asemenea oră. Ajunse fără nici un fel de peripeții la poarta parcului, ieși și porni să coboare pe Sloane Street. Se simțea mai bine cînd mergea și-și creionă în minte sloganul: "Leac împotriva suferințelor din amor, mersul pe jos!" Pe străduța aceea strîmtă nu era țipenie de om. Casele zăvorîte cu grijă și cu obloanele trase păreau să confirme, prin expresia fețelor lor prelungi, înguste și formale, indiferența lumii înregimentate față de dorurile celor ce hoinăresc pe străzi, așa ca ea. La colț cu King's Road stătea o femeie.

- Mi-ați putea indica, îi ceru Dinny, vreun local prin apropiere unde se poate mînca?

Abia acum observă că femeia căreia i se adresase avea o față grosolană, cu pomeți proeminenți, puternic fardați, ca și ochii. Buzele-i erau binevoitoare, puțin cam groase; nasul, de asemenea, borcănat; ochii aveau privirea aceea care rezultă din nevoia de a fi cînd împietriți, cînd ademenitori, de parcă-și pierduseră orice contact cu sufletul. Purta o rochie neagră, mulată pe rotunjimile trupului, și un șirag mare de perle artificiale. Dinny nu se putu împiedica să-și spună că întîlnise în înalta societate multe femei semănînd cu aceasta.

- Pe stînga e un local drăguț.

- Vrei să vii cu mine să mîncăm ceva? întrebă Dinny mînată de un impuls sau de foamea zugrăvită pe fața femeii.

- Vai! Cum să nu! Adevărul e că am ieșit fără să pun nimic în gură. Și-apoi e plăcut să nu fii singură.

O porni pe Kings's Road, și Dinny i se alătură. Îi trecu prin minte că dacă ar întîlni vreun cunoscut, situația ar fi tare

caraghioasă; şi acest gînd o făcu să se simtă cu atît mai bine. "Pentru numele lui Dumnezeu, îşi spuse, fii naturală!"

Femeia o conduse într-un mic restaurant, sau mai curînd cîrciumă, pentru că avea şi un bar. Nu se afla nimeni în sala de mese, care avea o intrare separată, şi se aşezară la o măsuţă pe care se găsea un serviciu de oţet şi untdelemn, un clopoţel, o sticlă cu sos Worcester şi, într-un vas, cîteva flori anemice, care nu fuseseră niciodată proaspete. Plutea un uşor miros de oţet.

- N-aş zice nu la o ţigară, spuse femeia.

Dinny n-avea ţigări. Scutură clopoţelul.

- Ai vreo preferinţă?

- Oh! Ieftine!

Apăru o chelneriţă, o măsură pe femeie, o măsură pe Dinny şi emise un:

- Da?

- Un pachet de "Players" te rog. O cafea mare pentru mine, tare şi proaspătă, cu cozonac, sau cu cornuri, sau cu orice vreţi. Dumneata ce doreşti?

Femeia se uită la Dinny, de parcă-i măsura capacitatea, se uită apoi la chelneriţă şi răspunse cu o voce şovăielnică:

- Mă rog, ca să spun adevărul, mie mi-e foame. Friptură rece de vacă şi o sticlă de bere neagră?

- Ceva legume? întrebă Dinny. O salată?

- Da, o salată, mulţumesc.

- Bun! Şi nişte nuci murate? Vrei să ne aduci cît mai repede ce-am comandat?

Chelneriţa îşi trecu limba peste buze, dădu din cap şi plecă.

- Nu, zău, începu femeia dintr-o dată, e grozav de drăguţ din partea dumitale, ştii?

- A fost un gest prietenesc din partea dumitale că ai acceptat să vii. Fără dumneata, m-aş fi simţit cam pierdută.

- Ea nu poate deloc să priceapă, adăugă femeia cu capul spre locul unde dispăruse chelneriţa. Şi ca să spun adevărul, nici eu nu pricep...

- De ce? Ne e foame amîndurora.

- De asta nici nu încape îndoială; să mă vezi cînd o veni mîncarea! Mă bucur că ai comandat nuci murate, eu mă dau în vînt după ceapă murată, dar nu se face.

- Ar fi trebuit să mă gîndesc la cocktailuri, murmură Dinny, dar poate că nu se prepară aici.

- Merge şi cîte un sherry. Mă duc eu să le iau.

Femeia se ridică şi dispăru în bar.

Dinny profită de ocazie ca să-şi pudreze nasul. De asemenea, îşi cufundă mîna în sîn, în buzunarul sutienului, unde era depozitată comoara obţinută în South Molton Street, şi scoase o bancnotă de cinci lire. Se simţea cuprinsă de o tristă aţţare.

Femeia sosi cu cele două pahare.

- Le-am spus să le treacă la socoteală. Aici au băutură bună.

Dinny înălţă paharul ei şi sorbi. Femeia îl dădu pe gît dintr-o înghiţitură.

- De-aşa ceva aveam nevoie. Ia gîndeşte-te, o ţară în care să nu poţi face rost de-o băutură!

- Las' că şi-n America fac rost şi beau.

- Te cred! Dar se spune că băutura-i îngrozitoare.

Dinny văzu că privirea femeii se plimbă în sus şi-n jos, pe pardesiul, pe rochia, pe faţa ei, cu insaţiabilă curiozitate.

- Scuză-mă, începu femeia pe neaşteptate, ai o întîlnire?

- Nu. După ce mîncăm, mă duc acasă.

Femeia oftă.

- Nu mai aduce o dată blestematele alea de ţigări!

Chelneriţa reapăru cu o sticlă de bere şi cu ţigările. Privind la părul lui Dinny, deschise sticla.

- Ooooff! făcu femeia trăgînd un fum cu nesaţ, de-aşa ceva aveam nevoie.

- Într-un minut vin şi celelalte, zise chelneriţa.

- Nu te ştiu de pe scenă; nu-i aşa? sondă femeia.

- Nu. Nu sînt actriţă.

Sosirea mîncării sparse tăcerea care urmă. Cafeaua era mai bună decît sperase Dinny şi foarte fierbinte. O băuse aproape pe toată şi mîncase o felie mare de cozonac cu stafide, cînd femeia, vîrîndu-şi o nucă murată în gură, vorbi din nou:

- Locuieşti la Londra?

- Nu. În Oxfordshire.

- Eh, şi mie îmi place la ţară; dar acuma nu mă mai duc deloc. De felul meu sînt din Maidstone, tare frumos pe-acolo. Scoase un suspin, cu iz de bere neagră. Cică în Rusia, comuniştii au pus capăt prostituţiei, nu-i nostim? Mi-a spus un ziarist american. Niciodată pînă acu n-am pomenit ca votarea unui buget să aibă la noi asemenea urmări. A crescut îngrozitor şomajul.

- Da, şi am impresia că asta-i afectează pe toţi.

- Pe mine una știu că mă afectează. Apoi îi aruncă o privire de gheață: Presupun că ești șocată.

- E greu să mai șochezi azi oamenii, nu găsești?

- Mă tog, de regulă eu nu prea mă învîrtesc printre episcopi.

Dinny rîse.

- Cu toate astea, continuă femeia sfidător, am dat peste un preot care mi-a vorbit cu mai mult bun simț decît mi-a vorbit cineva vreodată; numai că, bineînțeles, n-am putut să mă țin de ce mi-a spus.

- Pun rămășag că-i cunosc numele, rîse Dinny; Cherrell?

- Exact! făcu femeia holbîndu-și ochii.

- E unchiul meu.

- Ei, asta-i! Nu zău! Ce caraghioasă-i lumea! Și nici prea mare nu-i! Dar era un om foarte drăguț, urmă ea.

- Mai e încă.

- E un om între oameni.

Dinny, care așteptase aceste cuvinte inevitabile, își spuse: "Aici trebuie să intervină ajutorul dat "Sorei noastre rătăcite".

Femeia scoase un suspin de ghiftuială.

- Mi-a părut foarte bine, spuse ea și se ridică. Îți mulțumesc mult de tot. Acum trebuie să plec, că altfel întîrzii la treabă.

Dinny sună clopoțelul. Chelnerița apăru cu o suspectă promptitudine.

- Nota te rog; poți să-mi schimbi asta?

Chelnerița luă bancnota cu oarecare precauție.

- Mă duc să mă aranjez un pic, spuse femeia. Mă întorc îndată.

Ieși pe o ușă.

Dinny bău ultimele picături de cafea. Încerca să-și dea seama ce trebuie să însemne o astfel de viață. Chelnerița se întoarse cu restul, își primi bacșișul, rosti un: "Mulțumesc, domnișoară" și plecă. Dinny își reluă gîndul curmat.

- Ei bine, glăsui femeia în spatele ei. Nu cred că o să ne mai întîlnim vreodată. Dar vreau să-ți spun părerea mea, că ești un soi tare bun.

Dinny ridică privirea spre ea.

- Cînd mi-ai spus că ai plecat de acasă fără nimic în gură, însemna că nu aveai nimic de pus în gură?

- Te cred.

- Atunci vrei să fii drăguță să primești restul ăsta? E îngrozitor să nu ai un ban în Londra.

Femeia își mușcă buzele și Dinny văzu că îi tremurau.

- N-aş vrea să-ţi iau banii, după ce c-ai fost atît de bună.
- Ei, fleacuri! Te rog!
Şi luîndu-i mîna, îi îndesă banii cu sila. Spre oroarea ei, femeia se smiorcăi zgomotos. Se pregătea să iasă în fugă pe uşă, cînd femeia strigă după ea:
- Ştii ce fac acum? Mă duc acasă să mă culc. Dumnezeule, asta fac! Mă duc să dorm!
Dinny ieşi în goană în Sloane Street. Păşind pe lîngă casele înalte, cu pleoapele obloanelor lăsate, simţi, cu recunoştinţă, că suferinţele de dragoste i se potoliseră mult. Dacă mergea încet, nu avea să ajungă prea devreme în Mount Street. Se întunecase de-a binelea şi, în ciuda luminii înceţoşate a oraşului, cerul scînteia de stele. Nu intră din nou în Hyde Park, ci merse de-a lungul grilelor exterioare. I se părea că se scursese o grămadă de timp de cînd îşi luase rămas bun de la Stack şi de la cîine în Cork Street. Cînd dădu colţul în Park Lane, traficul se înteţi. Mîine, toate aceste vehicule se vor scurge spre colinele Epsom; Londra o să rămînă aproape părăsită. Şi, cu un junghi în inimă, se lăsă fulgerată de gîndul cît de părăsită o să i se pară Londra cînd nu-l va mai întîlni sau nu va mai aştepta să-l întîlnească pe Wilfrid.
Ajunse la poartă, trecînd pe lîngă "butoiul nărăvaş" şi, deodată, de parcă întreaga seară nu fusese decît un vis, îl văzu pe Wilfrid stînd după statuie. Avu senzaţia că se înăbuşă şi fugi spre el. Wilfrid întinse braţele şi o strînse la piept.
Clipa nu putea fi prelungită pentru că maşinile şi pietonii treceau în sus şi-n jos; aşa încît, braţ la braţ, porniră spre Mount Street. Dinny se mulţumea să se lipească de el, iar Wilfrid părea la fel de mut; dar gîndul că venise acolo ca să fie mai aproape de ea era nespus de mîngîietor.
Se conduseră unul pe celălalt, timp de un sfert de oră, trecînd de poarta casei şi reîntorcîndu-se, ca un fecior cu o slujnicuţă. Rangul şi ţara, tradiţiile şi credinţele, toate pieriseră. Şi poate că în toată Londra, printre cei şapte milioane de locuitori, nu se găseau în clipele acelea două suflete mai îndulioşate şi mai îngemănate!
În cele din urmă, se deşteptă simţul umorului.
- Iubitule, nu ne putem conduce toată noaptea unul pe celălalt acasă. Aşa că încă un sărut... şi încă un sărut... şi încă... un sărut!
Dinny alergă pe scări şi răsuci cheia în broască.